Fore New Testament

The New Testament in the Fore Language of Papua New Guinea

Fore New Testament

The New Testament in the Fore Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Fore long Niugini

copyright © 1974 Biblica

Language: Fore

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
df2bc6bf-8ad4-55de-aa26-7089b3e61564

Contents

FRT 1
Matiyu 2
Maka 51
Aruku 80
Yoni 131
Aposoro 168
Aroma 213
1 Korinti 233
2 KORINTI 252
Karesiya 265
Epesasi 272
Piripai 279
Korosi 284
1 Tesaronaika 288
2 Tesaronaika 292
1 Timoti 295
2 Timoti 301
Taitasi 305
Pirimoni 308
Iburu 309
Yemisi 324
1 Pita 329
2 PITA 335
1 Yoni 339
2 Yoni 344
3 Yoni 345
Yuta 346
Areberesoni 348

Mono Agowe

The New Testament in the Fore Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Fore long Niugini

Mono Agowe
The New Testament in the Fore language of Papua New Guinea
[for]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1974 Biblica

Print publication, 1974 by Biblica

Web version
2013, Wycliffe
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org*. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mono Agowe

MATIYU AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

Wasana aboraurite kanauguna Isu aborantiye
(Aruku 3:23-38)

1 Wasana ai'aru ai'aru aboraurite kanauguna, Isu Karaisiti aeba Abara'amuke, ae aga'nu
Tebitike, isige tupisa aborantiye.
2 Pigoya, Abara'amu aepisa Aisaki aboraogana, Aisaki aepisa Yekobu aboraogana,
Yekobu aepisa Yutabe to a'natabarabe aborantawe.
3 Pigoya, Yuta aepisa Peresebe Sarabe aborantase. Piya, Tema yakari puwaisitantiye.
Pigoya, Perese aepisa Esoroni aboraogana, Esoroni aepisa Aramu aboraogana,
4 Aramu aepisa Aminatapu aboraogana, Aminatapu aepisa Nasoni aboraogana, Nasoni
aepisa Saramani aboraogana,
5 Saramani aepisa Powasi aborantiye. Piya, Areyabu yakari potantiye. Pigoya,
Powasi aepisa Obeti aborantiye. Piya, Aruti yakari potantiye. Pigoya, Obeti aepisa Yesi
aboraogana,
6 Yesi aepisa wa'ega Tebiti aborantiye.
Pigoya Tebiti aepisa Soromoni aborantiye. Piya, Yuraya nkanarimpa yakari potantiye.
7 Pigoya, Soromoni aepisa Ariyabomu aboraogana, Ariyabomu aepisa Abaisa aborao-
gana, Abaisa aepisa Esa aboraogana,
8 Esa aepisa Yiyosapati aboraogana, Yiyosapati aepisa Yoramu aboraogana, Yoramu
aepisa Asaya aboraogana,
9 Asaya aepisa Yotamu aboraogana, Yotamu aepisa Eyasi aboraogana, Eyasi aepisa
Esekaya aboraogana,
10 Esekaya aepisa Manasa aboraogana, Manasa aepisa Emosi aboraogana, Emosi aepisa
Yosaya aboraogana,
11 Yosaya aepisa Yekonayabe a'natabarabe aborantawe. Piya puguni, Yuta kinapa
Pebironi mari iraku'ma ibabute wanta, pi kanabi aborantawe.
12 Pigoya, igeba Pebironi umintuguna, pi'na aka'i Yekonaya aepisa Siyatiyeri aborantiye.
Pigoya Siyatiyeri aepisa Serababeri aboraogana,
13 Serababeri aepisa Abayati aboraogana, Abayati aepisa Erayakimu aboraogana,
Erayakimu aepisa Eso aboraogana,
14 Eso aepisa Seroki aboraogana, Seroki aepisa Ekimu aboraogana, Ekimu aepisa Eriyati
aboraogana,
15 Eriyati aepisa Eriyesa aboraogana, Eriyesa aepisa Matani aboraogana, Matani aepisa
Yekobu aboraogana,
16 Yekobu aepisa Yosepe aborantiye. Aeba Mariya awaentana puntiye. Aibogana,
Mariyaba Isu yakari potaogini, ae ageba: Karaisiti, Koti utaratanta yagarawe, untawe.
17 Aborantapa pipa mayamawe: Abara'amu aepisa agobima aborata kanauguna Tebiti
aboranti, pi a'waipa 14 puntiye. Piya, Tebiti aepisa aboraurite kanauguna Yuta kina
Pebironi mari ibabute wanta, pi a'waipa pabiyama 14 puntiye. Piya, pi kanabisa
aboraurite kanauguna Karaisiti aboranti, pi a'waipa pabiyama 14 puntiye.

Mariyaba Isu yakari potantiye
(Aruku 2:1-7)

18 Isu Karaisiti aboranti, pi agowapa mayama waintiye: Mariyaba Yosepeka maekiyema
utatauguna, kampa atokaema isiyota isiyota puma mintusuguna, Aota Awamusa'ama
Mariyati tumima ao'maeyogana yagara aga'e pogini agantawe.
19 Piya pogana, kana utatanta yagara Yosepeba arupu yagara miyomeka mayama nap-
intiye: Naeba kamana'wa pagusama otakana ani pusanaga uwa kakamagi kaikuwema,
napintiye.
20 Piyama napima mintogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina amonta tumpa
patama maya omintiye: Yosepe, kaeba Tebiti ntagaramaga, wayaka Mariya maekenagaba
karuba a-po. Yagara aga'e pemipa, pipa Aota Awamusa'ama esegi potama aboramiye.
21 Pigoya, masinto yakari potakanaba, ae ageba: Isuwe, pipa kamanatepisa Tau'ikena
yagarawe, omo. Piya, aeba aokina'wapa aguntaenawaipisa i'ima aogi puwaitakiye.
22-23 Pigoya a'ya'waemaena aborantikana, paipa poropete ka'waina Wa'egawama
nkawamutasa maya kamana untiye: Abiyo. Age'aragawae ka'waina aga'e pumagina,
masinto yakari pekiripa, agewapa Imanuweriwe ukibewe. Pipa kamanatepisa: Kotiba
taege mintiye ukibewe, untiye. Poropete piya kamana unti, pi au'wa aborantiye.

24 Pigoya, Yosepeba awaibintisa aogamagina, enisorewama kamana omome pi
wasimagina, anarimpa kayone potama ababuntiye.
25 Pigoya, waya'waenaba kampa puma mintusuguna yagaraba aborantiye. Piya
pogana, Yosepeba ae ageba: Isuwe, omintiye.

2

To marisa abinta kina'mi ampa Isu agantawe

1 Pigoya, Eroti pi mparasa wa'ega yagara mintogana, Isu aeba Petariyamu kumata
Yutiya mara aborantiye. Pigoya pi kanabipa, pa nkirosa'mitisa to marisa nori aisuma
aganta kina'mi Yerusaremi kumata ampa irosa'ma, ibigama maya untawe:
2 Yuta kina tige aoso Wa'ega ae kumata aboraye. Taeba maroti maretisa yakari potanti
noriwa agategi, ampa ae agisabi parokaema ta'mu potakena kanaune, untawe.
3 Piya yuguna, wa'ega yagara Eroti abima pami pogini, a'ya'ma Yerusaremi kuma ago
kina igebe pami puguna,
4 Eroti aeba a'ya'ma tabe mono kiye kinape mono tisa kinape igega'e yogini aki puguna:
Karaisiti yagaraba, ae kumata aborakiyema untanema, ibigaogini,
5 maya omintawe: Yutiya mari Petariyamu kumatane. Pika Kotitisa kamana abima
uwaimikena poropete ka'waina mayama kaemarantiye:
6 Petariyamu kuma Yuta mari, kaeba Yuta kuma ai'ne tuminta kumapa kampaye, iye.
Kaetisa kiya yagara ka aborama, Isureyo naokina kabiwaitakiyema, kaemarantiye
untawe.
7 Piya yuguna abite, Erotiba nori aisunta kina ibira igega'e umagina, pi nori aborantika
pasema ibigaogini omuguna:
8 Petariyamu kumati waiyema, uwaitama maya untiye: Tigeba wama esegima uma
aguyosa'ma, kana yagaranto aboratate kanama unamigi, pabiyama naeba wama na'mu
potamagi agisabi parokaekuwe, untiye.
9 Kana wa'ega yagarama piya uwaimogini abite wantawe. Ke'i wantini maroti
mawaitisa nori aganta, pipa pabiyama to kake aboraogini agaurite wauguna, kana
yagaranto mintome ntamankama abobora esegima waintantiye.
10 Piya pogini, igeba nori agate tabera i'muntanaba puntawe.
11 Piya pumagini, namapinti ima yagarantobe anowampa Mariyape isigama, irakabima
ae ageba asaga'yuma, kotawaipisa i'muntanaba maema aisa potamagini, kori yabape,
aogi agunta kagupe, tusa masawaepe amintawe.
12 Piya puguna, Wa'egawama amonta paitama akayuwaitaogini, igeba Erotiti kampa
a'wae puma wanta, to ki'i wama mawaiti wantawe.

Yosepege Mariyage Isu ababute Isipi mari wantase

13 Pigoya igeba a'wae puma wauguna, Wa'egawamatisa enisore ka'waina Yosepe
amonta patama, kamana maya untiye: Kaeba asima, yagarantobe anope isibabute Isipi
mari tiyegaka wama, nae kamanaka agawa puma miyiyo. Abo. Eroti aeba yagaraga
aguyosa'ma aegukena piya, ababute wagaso, omintiye.
14 Piya omogana, Yosepeba asima yagarantoke anoke isibabute aseka Isipi mari pai'ma
wamagini,
15 pita'i umintuguna Eroti purintiye. Piya, poropete ka'waina Wa'egawama
nkawamupisa kamana maya untiye: Yagaranepa Isipi mari mintaka, kega'e yekana
pita'isa kanakiye. Pi kamana'ama esegi puntiye.

Eroti uwaitaogini inamu ntagara iyeguntawe

16 Pigoya, nori aisunta kina igeba Eroti ikabitate wauguna, agowa abite agobipa tabera
puntiye. Piya pumagina irebu kina uwaitaogini, igeba wama Petariyamu kumatasabe
awamori kuma'antontorasabe, masi yagara kabowaipa tara kampa punta yagara, igepa
a'ya'ma iyeguntawe. Pipa nori aisunta kina ige iwamupisa kana yumesa puma, pabi kana
yagara iyeguntawe.
17 Pigoya, pika poropete Yeremaya kamana maya unti, pi'na esegi puntiye:
18 Arama kumatasa ka kamana abogini, tabera intara'ena puma kube'ena puguni abewe,
iye.
Areseriba araga yagarawa aegugasumeka iguyosakate tabera kube'ena pekini, aurikena
pugagate atakibewe, piya unti'na esegi puntiye.

Yosepebe waya yagarawampabe a'wae puma kanantawe

19 Pigoya, Eroti pu'waogana, Yosepe Isipi mari miyogana, Wa'egawamatisa enisore
ka'waina amonta patama maya omintiye:

20 Yagara aegukena punta kinapa ago pu'wawe. Kaeba asima, yagarantobe anope
isibabute Isureyo mari waiyoma, omintiye.
21 Piyama omogana, Yosepeba asima yagarantoke anoke isibabute Isureyo mari
wantawe.
22 Pigoya, Akereyasi aeba abawampa Eroti mparupa maema Yutiya mara kabinti,
pi kamanapa Yosepe abitegina, pita'i wama umikenagaba karu puntiye. Piya pogana,
Wa'egawama amonta ki'isa kamana uma aboramogana, pimpa atate Karariya mari
wama,
23 ka kumapa, agewapa Nasareti, pita'i wama umintantiye. Piya, Karaisitika poropete
kina'mi: Ae agewapa Nasareti yagarawe ikibewe, unta, pi'na esegi puntiye.

3

Yoniba mono yugawa agobintiye
(Maka 1:2-8; Aruku 3:1-18; Yoni 1:19-28)

1 Pigoya pi kanabipa, Yoni wani pai'itanti ntagara, Yutiya mari aborama ka'me mpari
umima, mono maya untiye:
2 Koti kabiratakenaena agarosaya, aguntaenaripa kaite tigu a'wae piyo, untiye.
3 Pigoya, pi ntagaraga poropete Aisaya maya unti, pipa aborantiye:
Awaga kamana ikena yagara ka'me mpari mima, kega'e uma mayama aboraye:
Wa'egawamanta ke i'ma arupu puma amuyena piyo, piya untiye.
4 Pigoya, Yoniba kaiwapa kamoro yaga ayatasa pumaranta, pi ami u'magina, arirasa
kante puma abamu kimagina, nanintawapa iroke tuke nama mintantiye.
5 Pigoya, Yerusaremi kumatisabe Yutiya marisabe Yontani waninkama maroteri materi
miyume kinape, a'ya'ma aeti wawaentawe.
6 Piya pumagini, aguntaena pume kamana'waipa uma aborauguna, Yontani anompapi
pai'itantiye.
7 Pigoya, uwoma Parasi kina'mibe Sarusi kina'mibe mono wanika irosauguna, Yoni
igate maya uwaimintiye: Tigeba kuya awarorawe. Kotitisa amo'ena aborarimekiri
kakagaisanaga kebaya urimegiri mata'i kanawe.
8 Tigeba aguntaenaripa kaitegiri tigu a'wae pigina, mono a'wapa aboraigiriba, wani
kanara maekibewe.
9 Pigoya, ti maete ikenaba a-puma: Taeba Abara'amu nkaga'nuraga aogima mikunema-
giripa, a-siyo. Pabigo urimekiri abiyo: Kotiba ma ntabatasa Abara'amu nkaoso aga'nugi
iba pikenaba agantiye.
10 Piya, ya agaiyukena tupa ya agobi atantiye. Pi ntawama a kampa aogima aeyakanapa
agaiyuma yakupi kaekiye, Yoniba meto kamana piya untiye.
11 Piya untana to maya untiye: Naeba tigu a'wae piyoma wanitasa paititauwa, naka'i
kanakibi ntagara, agewapa asunagasima waintika, naeba mayamanaba agisa anapa
kampa arakae potakuwe. Pi ae Aota Awamusatasabe yakutasabe paititakiye.
12 Aeba aka maete kanama, witi naninta ampa aigaga pumagina, anonkapa namapi
atantana, ariwapa tayaba yakupi kaegaikiye, piya untiye.

Yoniba Isu wani pai'atantiye
(Maka 1:9-11; Aruku 3:21-22)

13 Aibogana, Isu aeba Karariya marisa Yontani waniti kanama, Yoniti aborama: Mono
wani pai'natanema, omintiye.
14 Pigoya, Yoniba abitegina kunta puma maya untiye: Ayamabaya kaeba naeti ampa
piyama yene. Kaeba nae pai'natagana kanara pikiye, untiye.
15 Piya yogana, Isuba kamana mayama a'wae puma omintiye: A'a-o, ibaba pai'natao.
Piya pekara, tasigeba Koti kamana aogima wasikuse, untiye. Piya yogana Yoniba
abitegina pai'atantiye.
16 Pigoya, Isupa pai'ataogana aeba Yontani wanipintisa iyogana, manta kabi
a'waiyogana, agaomepa Koti Nkawamusa'ama pupunta kanta purite aeti tumpintiye.
17 Tumpintogana, mantabintisa kamana ka maya untiye: Mepa nabugai ntagaranene.
Tabera na'mu potauwe, untiye.

4

Kewama Isu amiyo puntiye
(Maka 1:12-13; Aruku 4:1-13)

1 Pigoya, Awamusa'ama Isu ka'me mpari ababute wama, kewama amiyo potakenaga
ababute wantiye.

2 Pigoya, Isuba pita'i nanintaga a'a-o uma, 40 yaga uwa miyogana aga'ena abuntiye.
3 Piya pogana, amiyo pikena agowama aeti aborama maya omintiye: Kaeba Koti
Ntagara mintanapa, yegana ma ntabankama paretiyena pekana nao, untiye.
4 Piya yogana, Isuba antota maya untiye: Mono isa'ama maya iye: Wasanama
nanintarasa kampa a'ya'ma esegiyenawapa maekiye. Koti nkawamupisa mono pi abima
esegiyenaba maekiye iye, untiye.
5 Piya yogana, kewamaba Isu Yerusaremi kumati ababute ima, tabe mono nama
nkagari mesutama,
6 maya omintiye: Kaeba Koti Ntagara mintanapa, pa'yo puma tumo. Piya, mono isa'ama
maya iye: Koti aeba enisore kina'wa uwaitakini kabigatakibewe, iye. Piya, kaegukena
pikibipa, iyatasa kababute tumigina, yabankamaba kagisaba kampa airisakiye iye,
untiye.
7 Piya yogana Isu maya omintiye: Pigoya, mono isa'ama to ka maya iye: Wa'ega Kotigapa
amiyo puma agakenaenaba a-po iye, untiye.
8 Piya yogana, kewama to ababuma e'ero nkamuti ima mesutamagina, a'ya'ma
mampabisa kumape igaenabe ayakimagina,
9 maya omintiye: Nae nagisabi ampa parokaema nageba asagayuyegapa, a'ya'waema
waintintanaba kamiwaekuwe, untiye.
10 Piya yogana Isu mayama omintiye: Satani, kaeba natate wagaso. Mono isa'ama maya
iye: Wa'ega Kotigapa, ae age asagayuma, ae abiwa kayokaya'ena potao iyema, omintiye.
11 Piya omogana kewama atate waogini, enisore kina igeba irosa'ma aogima kabi-
tantawe.

Isu Karariya mari wama mono yuga agobintiye
(Maka 1:14-15; Aruku 4:14-15)

12 Pigoya, Yoni araku'ma iga'na namapi atauguna mintogana, Isuba pi awaga kamana
abitegina, pimpa atate Karariya mari wantiye.
13 Wamagina Nasareti kumapa agaite Kapaniyamu kumati umintantiye. Pi kana
kumapa kotu awamori, Seburonige Napitaraige isiga'nu mpara umintantiye.
14 Piya pogana, pintanaga poropete Aisaya maya unti, pipa au'wa aborantiye:
15 Seburonige Napitaraige isige mari, kotu awamori, Yontani waninkama maroteri
waintipa,
To marisa kina'mi ampinta mpa, Karariyawa,
16 Pita minta kina'miba tununtanabi miye'nagiba tabe e'wasaena agawe, iye.
Piya, purikena puma miye kina'miti e'wasa aboraye, piya untiye.
17 Pigoya, pi ntagaba Isuba agobima mono untana, maya uwaimintiye. Koti kabiratak-
enaenaba agarosaya, aguntaenaripa kaite tigu a'wae piyo, piya uwaimintiye.

Tarawa tarawaki kina igega'e yogini aegarantawe
(Maka 1:16-20)

18 Pigoya, Isu aeba Karariya kotu awamori wama nasi nasi puntana, tara yagarara
isigaomepa, kapa Saimoni to agiwapa Pitabe, a'nantowampa Enturube, isigeba inoyanta
aebusume ntagararaginisi, kotupinti kuko aibarekima wanipinti motausuguna, uma
isigantiye.
19 Piya uma isigate maya uwaisimintiye: Naegaraiso. Inoyanta aeyamesa puma wasana
iba pikenaena tisiyakikuwe, uwaisimintiye.
20 Piya uwaisimoginisi, pabigo kuko'waisipa atate aegarantase.
21 Aubusuguna, Isu to nasi nasi puma to tara yagarara isigaomepa, Sepeti ntagara
Yemisige a'nantowampa Yonige, isibawaisimpa Sepetige wanipisa karebi mima, kuko
aogi puma mintuguna, ampa isigantiye. Pigoya, Isuba isigega'e yoginisi,
22 isibawaisimpa pabi wanipisa karebi atate, Isu aegarantase.

Isu uwoma kina'miti yoga puntiye
(Aruku 6:17-19)

23 Pigoya, Isuba Karariya mari ainkima nasi nasi puma, ini namankaipinti ima mono
kamana umagina, Koti kabiratakena kamanapa uwaimagina, yoni kinape i'ama kampa
aogi punta kinape kaba itantana puwaentiye.
24 Piya pogana, awaga kamana'ama Siriya mari abae purite wagana pogini abite, yoni
kinape, iki nakiyena ibome kinape, ke kina intabaipinti minta kinape, aonanta puma
ware'naowa pume kinape, kebo kinape, aeti a'ya'ma ibabute wauguna aogima kaba
itawaentiye.
25 Piya pogini, Karariya marisabe, Tekaporisi kumatisabe, Yerusaremi kumatisabe,
Yutiya marisabe, Yontani maroteri materisa tabe uwoma kina aki puma aka'i wantawe.

5

Isu amuti mono uwaimintiye (Au'wa 5-7)
(Aruku 6:20-23)

1 Pigoya, Isuba uwoma kina igate, amuti ima asu mintogini, abagi kina'wa agora
wauguna,
2 mono maya uma uwaimintiye:
3 Igu'amaka abegana kusi miye kina, igepa Koti kabiwaitakini i'muntanabi mikibewe.
4 Intara'enabi miye kina, igeba aintiba mantarasaena intawama asoyaena pekini,
i'muntanabi mikibewe.
5 Agoya puwaita kina, igeba aintiba aogi kumapa maema mimagini, i'muntanabi
mikibewe.
6 Iga'ena ibemi kina, igeba naninta wanika ibemisa puma Koti nkarupuyena ibemi kina,
igeba aintiba iga'e pakini i'muntanabi mikibewe.
7 To kina'mika intara pe kina, igepa aintiba Koti antara puwaitama iyo'maeyakini,
i'muntanabi mikibewe.
8 Aguntaena kampa napiye kina, igeba aintiba Kotipa agamagini i'muntanabi mik-
ibewe.
9 I'ima paru puwaita kina, igeka Kotiba: Yagara araganene uwaimekini, i'muntanabi
mikibewe.
10 Arupuyenaraka karana puwaitagini miye kina, igepa Koti kabiwaitakini i'muntanabi
mikibewe.
11 Pigoya, naeka wasanami kamparaga kamana uritama, karana puritama, agunta
kamana uma kumpari uritagiripa, aintiba ti'muntanabi mikibewe.
12 Piya, tigeba aintiba aogi ikantanaripa mantariba taberaka'yane. Pika ti'mu puma
tinta asoya puma miyiyo. Paipa wasanami poropete mintanta kinapa pabiyama karana
puwaitantawe, piya untiye.

Wasanaba kayoge kaneke waiyemisa puma miyeno
(Maka 9:50; Aruku 14:34-35)

13 Tigeba wasana ikapi mimagiri, kayo kanta puma mintawe. Pigoya, kayo i'nisama
kasigabekapa, aya pekana to kake asabama iga pikiye. Pipa kampaye. Piyaena pikenaba
kampa waintiye. Uwa asunu kaegasagini, wasanami pita'i nasi nasi puma aeyese pewe.
14 Pigoya, tigeba wasana ikapi kane kanta puma mintawe. Piya, kuma ka amuta abora
waintakanaba, asekapa e'wasaenawapa a'ya'ma wasanamiba agakibewe.
15 Pigoya, ka'waina kane igi'magina kampa kankabe maema airari kaetantana,
marunkata igi'ma atakana, nama nkantabaipinti e'wasaba a'ya'ma kina puwaitakiye.
16 Tigeba etimpaba pabiyama wasana e'wasa puwaitano. Igeba aogima mikenaenari
agaigina aogi pekini, mantari tibarimpa nkage asaga'yuyewo, piya untiye.

Paisa mono kaikenaba kampa aborauwe, Isu untiye

17 We, paisa ago kamanape poropete kina'mi kamanape kaikena aborantiyeba, naekaba
a-siyo. Naeba kaikenaba kampa aboramagi, naeba to wasima abae pikenaba aborauwe.
18 Naeba taga urimekiri abiyo: Mage mantage waiyemisa puma, Koti nkago kamanapa
uwa waikiye. Ka awa'enaba kampa kakawakibikana, uwa waikiye.
19 Pigoya, wasana ka'waina Koti unti kamana ago uwaenanto ka kasimagina to
kinakaba: Piyama kasiyema uwaimikibi'naba, ae ageba uwaenanto Koti kabiratakibi
ntagaba waikiye. Piya, ka'waina aeba a'ya'ma wasimagina to kinakaba: Piyama poma
uwaimikibi'naba, aeba pabiyama Koti kabiratakibi ntagaba tabe yagara ima mikiye.
20 Pika urimekiri abiyo: Arupuyenarimpa kampagina mono tisa kina'mige Parasi
kina'mige arupuyenawaimpapa igaikibipa, aintiba tigeba Koti kabiratakenaenabipa
kampa uma pasikibewe, piya untiye.

Igobi pikena kamanane
(Aruku 12:57-59)

21 Pigoya, tayabamagi kamana maya uwaimintiye: Kaeba wasanaba a-nkaeguma kaiyo.
Ka'waina wasana aeguyekiripa, kamana abikena kina'miti ababute wama metaiyo, paisa
kamanapa piyamagiri abewe.
22 Piya, naeba to urimekiri abiyo: Ka yagaramaba ao'yagaraga agobi potakanaba,
pika kamana abikena kina'miti ababute wama kamana otakiye. Pipa kanarane. To
waina aeba ao'yagaraga kamparaga kamana uma: Kani po omekiniba, ababute kanisore
kina'mi akiyenabi metakibewe. Piya, to ka'waina aeba ao'yagaraga: Aibo yagaragawe
omikibi'naba, a'abibintisa yakupi wao, omikiye. Pipa kanarane, piye untiye.

23 Pigoya, kaeba ka'muntana tabe mono namapinti maete ikena puntanapa:
Nao'yagaramage kamanatesi waintiye, piyama napintanapa,
24 pabigo ka'muntanaba arata agora atate tumima, wama kao'yagaramage kama-
natisipa uma aogi pugaite, a'wae puma ima ka'muntanaba Kotiti aratarapa mesutagana
aogi peno.
25 Pigoya, tigetisa ka'waina kamana ugatakanapa, kamana abikena kina'miti kampa
uma irosanta ke'i wantirisi, pi ntagaramage kamanatisipa uma aogi piso. Piya kampa
pikibempepa, ugatakibi ntagaramaba karu'ena abikena kina'miti wama agoga yekana,
abikena yagarama irebu kina'wa uwaitakini, iga'na namapi katakibewe.
26 Naeba taga ugamukuwa, abo. Kaeba pi nkiga'na namapi mintanapa, uwaba kampa
irosa wakibene. Aintiba iretaba amima a'ya kaite, wakibene, piya untiye.

To wae kuntana paibikena kamanane

27 Pigoya, kamana paipa maya uwaimintine: Kumiyenaba a-po. Pi kamanapa abintawe.
28 Pigoya naeba urimukuwa, abiyo. Ka yagarama to wae ka'waina agama agabakibipa,
ae aumawama Koti nkaobi ago ata puma kumiyenaba potaye.
29 Pigoya, ka kaowama aguntaena pikena pekanapa, pi'ma maebugaso. Tarayaga kao
waintakanapa kaeba a'abibinti tumisanaga, aogima kabiyo.
30 Kayatakantisa aguntaena pikena pekanapa, arisa'ma maebugaso. Aogi kiyenayaga
waima kaeba a'abibinti tumisanaga, aogima kabiyo, piya untiye.

Waya kaikena kamanane
(Matiyu 19:9; Maka 10:11-12; Aruku 16:18)

31 Pigoya, paipa to kamanapa mayama uwaimintiye: Ka'waina waya'wa kaikena
puntanaba, kaikena awa'ena amimagina otano, untiye.
32 Pigoya, naeba urimukuwa, abiyo. Ka'waina waya'wampaba kupiyonaba kampa
puntakana uwa kaikibipa, aeba ata potakana, karu'ena kumiyenaba pikiye. Piya, to ka
yagarama kainta wae maekibipa, aebe kumiyenaba pikiye, piya untiye.

Koti nkaobi uma esegi pukena kamanane

33 Pigoya, tayabamagi to ka maya uwaimintine: Kaeba Koti nkaobi atamaba kumpari
kamanapa uma esegiba a-po. Piya, ae aobi uma esegi pumaba wasiyegana, au'wa
aborano, untine. Pi paisa kamanapa piyamagiri abewe.
34 Naeba pika urimukuwa, abiyo. Koti nkaobi uma esegi pentanaba ataiyo. Piya,
mantara uma esegiba pipa a-piyo. Mantaba pipa Koti nkaemu yabaewe.
35 Piya, mara uma esegiba pentanaba pipa a-piyo. Maba Koti nkagisa aema miyemi
mpawe. Piya, Yerusaremi kumata uma esegiba a-piyo. Yerusaremiba tabe Wa'ega
Yagarama kumane.
36 Piya, ti'no nkabiyata uma esegiba a-piyo. Tigeba antugu ti'nu nkabiyema ka omigina,
tunu pikibera, to ka omigina wae'wae pikiyo. Pipa kampaye.
37 Pigoya, pika kamanatipa tagaka owe uma, pabiyama aegaraiyo. A'a uma, pabiyama
aegaraiyo. To nara uma esegi pukibepa, pi kamanapa ke kinapisa aboraye, piya untiye.

Antota'enaba kampa pikena kamanane
(Aruku 6:29-30)

38 Pigoya, paipa kamana maya untine: Ka'waina kaoga airikakanapa, antota airikao,
iye. Piya, kawa aibarara pekanapa, antota aepa pabiyama aibarara po, untine. Piya
kamana abintawa,
39 pika to kapa naeba urimukuwa, abiyo. Tiyeguma karana titakena pigiripa, antotapa
a-nkataenaba puwaitaiyo. Pika ka'waina katamara kaeguyekanapa, to ka auka'i a'wae
puma amo.
40 Piyamaba, to ka'waina kae kamana ugatamagina siyotiga maeyakanapa, mu'mu
siyotigapa kaga amo.
41 Piyamaba, ka kiye yagara agaro ki'i nababute waoma ugamekanapa, kaeba e'ero ki'i
ababute wama ao'maeyo.
42 Piyamaba, to ka'waina ka'enaga esugatakanapa, amo. Piya, a'yo ukatakena yekanapa,
owe otao, piya untiye.

Kama kina agu kao'ena pikena kamanane
(Aruku 6:27-28, 32-36)

43 Paisa kamana ka mayama waintiye: Kaeba kaokina agu kao'ena potantana, kama
kinakaba kagobi potao, untiye. Pi kamanapa abintawe.
44 Pika naeba urimukuwa, abiyo: Kama kinatipa agu kao'ena puwaitantiri, karana
purita kina igeka napima nunamu yiyo.

45 Piya puntiripa, mantarisa tibarimpa ntagaraena puma mikibewe. Piya, Koti aeba
yegina, pankamaba agunta kinape aogi kinape kaga e'wasa puwaitaye. Pabiyama yegina,
kaba arupu kinape antage kinape kaga kanara tiyeye.
46 Tigeba agu kao'ena purita kina, ige'amana agu kao'ena puwaitaiginaba, aintiba
aya iretaripa Kotiba timikiye. Pipa kampaye. We, takisi maenta ku kina'miba piyaba
puwaitawe.
47 Piya, to marisa kina'miba iyokina aogi puwaitawe. Tigeba pabiyama tiyokinapa aogi
puwaitantiripa, ayama igaikibewe. Pipa kampaye.
48 Abiyo. Tigeba mantarisa tibarimpa aota miyemisa puma, pabi nkawameta miyiyo,
Isu piya untiye.

6

Wasana iyo'maekena kamana untiye

1 Tigeba aogima kabiyiyo. Aogiyena puntiripa, tipa wasanami nkiyobipa a-mpaete
iyiyo. Piya pukibepa, mantarisa tibarimpatisa ka ikantanaba kampa maekibewe.
2 Tigeba wasana kao'ena puma awagaena puwaitantiripa: Ka'isa kina'mi tagama i'mu
purataiyemaba, taberasaba a-kega'e yiyo. Piya, kumpari mono kina igeba ini namapipe
uwa ke'ibe: Tage maete ima i'mu puratayema, wasana kao'ena puwaitawe. Naeba tagaka
urimuwe. Piya kina'miba wasana i'mu puwaita nkikantanawaipa ago maerekana, aintiba
toba kampaye. Ige pesa puma a-piyo.
3 Pigoya, kusi kina kao'ena puwaitaganaba, ka kaentisa kina'ma pukibintanaba to
kaentisa kina'miba a-nkabiyo.
4 Piya peganaba, kao'enagampaba kakama waigatagina, kabagampa a'ya'maena
kakama waintintana agamagina, antotapa kamikiye, piya untiye.

Nunamu ukena kamanane
(Aruku 11:2-4)

5 Pigoya, tigeba nunamu ukena puntiripa, kumpari kina'mi yesa pumaba a-siyo. Pi
kina igeba ini namapipe ke'ibe nunamu yepa, pipa: Wasanami tagama i'mu purataiyema,
piyaba pewe. We, naeba tagaka urimuwe: Piya kina'miba au'wapa ago maentaka, toba
kampa maekibewe.
6 Piya, kaeba nunamu ukena puntanapa, namakapinti ima kabe kitama kabagampa
kakama miyemi'na aeti nunamu yo. Piya pegana, kabagampa kakama agamagina,
antotapa kamikiye.
7 Pigoya, tigeba nunamuba uwa tiwamutasa urite wagana pumaba a-siyo. Pipa to
marisa kina'mintanawe. Pi kina igeba uwoma kamana aisurite wagana pekana: Koti
abiramikiyema, yewe. We, pipa kampaye.
8 Tibarimpapa kampa esotantagana, aeba agoripa ago abiwaeyagiri, tigeba ige yesa
puma a-siyo.
9 Pigoya, tigeba maya uma nunamuba yiyo:
Taba, mantabinti mintane. Kae kage aota waiyeno.
10 Kae kabiratakenaenagapa aborawaeyano.
Mantari kae kawamu aega'ma wasikenaena waintemisa puma, pabiyama mabi taeti
aborano.
11 Ibaba kaeba nanintarepa tae awameta tamo.
12 Tao'mi kaintanawai nkatupa mae igasompe nkawameta kaintanare nkatupa maera-
gaso.
13 Tamiyo pusanagaba aogima kabiratao.
Kewama nkayapisa taba puratao, piya nunamu yiyo, untiye.
14 Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kasiginaba, mantarisa tibarimpaba
pabiyama tige'enaba maerigaikiye.
15 Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kampa igasiginaba, tibarimpaba
aibo'enaripa pabiyama kaga kampa maerigaikiye, piya untiye.

Naninta a'a-o uma mikena kamanane

16 Pigoya, tigeba monoka naninta a'a-o uma mintiripa, tiyowa muruse puma a-mpiyiyo.
Piya, kumpari mono kina'mi ige piya pegana, wasanamiba ige naninta a'a-o uma
miyentanawai igabebe piyema, iyowawamaba ataena pegini miyewe. Pigoya, ige pesa
a-piyo. Naeba tagaka urimuwe: Igeba ikantanawaipa ago maentane.
17 Piya, kaeba naninta a'a-o uma mintanapa, ka'noti masawae pai'ma kaowaena po.

18 Piya pegini, wasanamiba naninta a'a-o uma miyempentanama nkagogapa kampa
agabebe pegana, kabagampa kakama miyemi, ae abintowa abeno. Piya pegana,
kabagampa kakama agamagina antotapa kamikiye, piya untiye.

Aogiyena maema aki pikena kamanane
(Aruku 12:33-34)

19 Pigoya, tigeba mampabi a'ya'maena aogiyenaba a-mpaema aki piyo. Kampaye.
Mampabipa umuwama narigagina kasipama ataena pegina, ku kina'mi agasaba'ma
kuntana pewe.
20 Piya, tige'ena aogiyenaripa mantari aki piyo. Pita'iba umuwamaba kampa nari-
gakanaba kasipama ataenaba kampa pekini, ku kina'miba agasaba'ma kuntanaba kampa
pikibewe.
21 Piya, aogiyenaripa waintemi, pi kumakaba asi nasi napiyewe, piya untiye.

Au'ama nke'wasaenama kamanane
(Aruku 11:34-36)

22 Pigoya, kau'ama kane'wapa kaowe. Kaogapa aogima waintanaba, kau'amapa kanara
e'wasa potakiye.
23 Kaoga tikaeyakanaba, kau'amaba pabiyama tunusu wakiye. We, kagu'ama kane'wa
tu'ma wakanapa, tabera tununtanaba aboragamekana kaorika'ena puma mikibene, piya
untiye.

Ka'wainaba tarara kayokaya'ena kanara kampa pikiye
(Aruku 16:13)

24 Pigoya, ka yagarama tabe yagararamisi kayokaya'enaba kampa kanara pikiye. Aeba
ka'wainapa kayone potantana to ka'wainapa agama aekita potakiye. Piya pumagina,
aeba ka'wainati uma atokaentana to ka'wainapa akabitakiye. We, tigeba pabiyama Koti
ntugabe mone kutankama ntugabe ka awameta kanara kampa maekibewe, piya untiye.

Arirasaenaga taberapa a-ntapi napi piyo
(Aruku 12:22-31)

25 Pigoya, naeba urimekiri abiyo: Tigeba mikenaenarikaba: Nana nanintabe wanipe
maema nakune. Tau'amakaba: Nana tautasaena maema purukunema, uwoma tigiba
a-ntapiyiyo. Piya, naninta wanane. Mikenaenarimpa au'wantaga'enawe. Titasaena
wanane. Ti'ama au'wantaga'enawe.
26 Piya, tigeba inatisa kabara agaiyo. Igeba aintanaba kampa puma nanintaba kampa
kubu'ma namankaipi kampa aki pewe. Kampaye. Mantarisa tibarimpa nanintaba uwa
aborama imiye. We, tigeba kabarapa kampaye. Ae aobipa tigeba wasanarawe.
27 Pigoya, tigeba napiyenari waintakiripa mampara to kake amato puma to ka'isa yaga
mirite wakibewa, a. Pipa kampaye.
28 Piya pikenaena kampa waintegiripa, nana piyema kaigaba uma uwoma tigiba
napiyewe, a. We, yaobisa ya aosa pamika agoba abiyo. Aeba aotasaenawampa ntugaba
kampa piye.
29 Pika urimukuwa, abiyo: Paipa tabe yagara Soromoni aeba konariyenawantaga
yagaramaba aogiyenaba purintomepa ya aosawamapa kampa againtiye. Kampaye.
30 Piya, yaobintisa a'no ibanto pabiyama aogima mparamagina, aiba pabigo paribekini
yakupi maema kaekibepa, pipa Koti yegina a'nopa aogiyena maraye. We, tigeba kampa
agama napiyegana timatiti'enaba uwaenantowe. Piya, Kotiba titasaenarikaba kabiritaye.
31 Pigoya, tigeba uwoma tigi a-ntapimagiri: Nana nanintabe wanipe maema nakune.
Nana maema amirikuneba, taberapa a-siyo.
32 We, to marisa kina'miba a'ya'maena yontanaga napi napi pewe. Piya, mantarisa
tibarimpa pi a'ya'waemaenarikaba abintegiri, uwoma tigi a-ntapi piyo.
33 Pigoya, tigeba Koti kabiratakena mono'ama nkau'wape arupuyenawape aborasanaga
tigupa paitama ataigina waiyeno. Piya pigina, aeba mampara a'ya'maenaripa kaga
aborarimikiye.
34 Tigeba aisaenagaba uwoma tigiba a-ntapiyiyo. Aisa yagaba nana kuntuyenabaya
aborakibi, pipa kampa abintawe. A'ya'ma yagaba kuntaenaba toma toma aboraurite
wayema, pabinkanto uwa napiyegana waiyeno, Isu piya untiye.

7

Antota kamanapa a-so
(Aruku 6:37-38, 41-42)

1 Tigeba to wasanama aupi pima kamana a-nkuwaitaiyo. Kampa uwaitakibepa, tigeba
pabiyama antota kamanapa kampa uritakiye.
2 Piya, tigeba wasana antota kamana uwaitakibe, pabi nkawameta Kotiba tigeba
uritakiye. Piya, wasana pabi aborawaimikibe nkawameta Kotiba a'wae puma timikiye.
3 Pigoya, kao'yagarama nkaobipa i'nintana waintakanapa, ayama agantana, kaeka
kaobi ya atu waintakanapa, nanaga ae aogi potakenaga napiyene.
4 We, kaeka kaobi ya atu waintemipa, kaeba ayama kao'yagaragaba mayaba omegana
aogi pikiye: Nao'yagara, kaeba abintaga, kaobi i'ni waintika maegagasanoma, aogi pikiye.
5 We, kumpari kina, kaeka kaobi ya atu waintemi, pipa maru maegaite aogima
agantana, kao'yagarama nkaobisa i'ni maegasagana aogi pikiye.
6 Pigoya, tigeba monotasaenaba kara kanta kinapa a-nkimiyo. Piya, aogi mono kutatipa
yaga kanta kinapa a-nkimiyo. Igeba pintanaba uwa igisarasa aewarigaitegini pabigo
a'wae puma tige tiba nasanaga, piyaba a-piyo, piya untiye.

Wasanama esegi puma nunamu ukena kamanane
(Aruku 11:9-13)

7 Pigoya, tigeba Koti abigaiginaba timikiye. Aguyosagaiginaba au'wapa maema tigeti
aborakiye. Kabera aiwakarusiginaba Kotiba aititakiye.
8 Piya, Kotiti esota kina'miba maeyawe. Aguyosaga kina'miba agawe. Kabera
aiwakaruse kina'mitiba Kotiba ai'itaye.
9 We, tigetisa ae ntagarama yagarawampa nanintaga yekanaba antotapa yabapa
amikiye, a.
10 Inoyantaga yekanaba kuyaba amikiye, a. Pipa kampaye.
11 We, tigeba antage kina'mitaba yagara aragaripa aogiyena imewe. Piya, mantarisa
tibarimpa aeba asugasima esota kina tigepa aogiyenaba tabera timikiye.
12 Pigoya, tigeba wasanami purataiyema tibikibintanaba, pabi nkawameta igepa
puwaitaiyo. Piya puwaitamagiri, tigeba Moseseke poropete kina'mike kamana'ama
nkagoba aborakibewe, piya untiye.

Kabewama kamanane
(Aruku 13:24)

13 Pigoya, tigeba uwaena kabintori mantari ima uma pasiyo. Ataena pikena kuma'ama
kabewapa pipa tabewe. Piya ke'wapa pabiyama tabe waiyegini, pita'iba uwoma
kina'miba pasewe.
14 Piya, miyaba kuma'ama kabewapa uwaenanto waiyegina, ke'wapa wakenaba esegi
puntiye. Pita'iba uwaena kina'antomi pasewe, piya untiye.

Kumpari poropete kinaka aogima kabiyiyo
(Aruku 6:43-44; 13:25-27)

15 Tigeba kumpari poropete kina'mika aogima kabiyiyo. Igeba i'amaba sipisipi kanta
purite tigeti paebuma kanakibewe. We, intabaipintiba igeba kabu kara kanta puma tige
tiba nakena kanakibewe. Pika aogima kabima miyiyo.
16 Pigoya, mono au'waipa agamagiri agowaipa aogima agakibewe. Piya, wasanami
waini a'wapa akenanaenabintisa kampa asikewe. Piki yawamapa asigi'ma nakenaba
agaenabintisa kampa asikewe. Kampaye.
17 Piya, aogi yawamaba aogi yamanka aeyagiri asikewe. We, ata yawamaba ata
yamanka aeye.
18 Piya, aogi yawama ata yamanka aekenaenaba kampa waintegina, ata yawama aogi
yamanka aekenaenaba pabiyama kampa waintiye.
19 Pigoya, a'ya'ma yawama aogi yamanka kampa aeyaginiba aga'yuma yakupi mae-
bugasawe.
20 Pika naeba maya yuwe: Pi kina'mi mono au'waimpa igama agowaika aogima
abikibewe.
21 Pigoya: Wa'egane, Wa'egane, sumagini nagise kina igeba a'ya'maginiba Koti kabi-
ratakena mantariba kampa ikibewe. Kampaye. Mantarisa nabanempa nkawamu wasiye
kina igemana ikibewe.
22 Piya, pi kanabipa uwoma kina'mi maya unamikibewe: We, Wa'egare, Wa'egare, taeba
kae kawamutapa wasanaba monopa uwaiminta, ke kinapa kae kawamutapa agaruba
igainta, kae kawamutapa tabena aboranema puntompene. Kampa tagantano, ukibewe.
23 Piya unamigipa, naeba maya uwaimukuwe: Naeba ayantaga tigabebe puntone, a.
Aguntaena pe kina tigeba ae'wama wawaegasiyo, piya uwaimukuwema, untiye.

Esegima aema mikena kamanane
(Aruku 6:47-49)

24 Pigoya, wasana ka'waina ma kamana'ne abima wasikibipa, aeba napi napi yagara ae
awametane. Pi ntagara aeba namankapa u takaitasa nama kintiye.
25 Kimaraogana waintogana, tabe ka aema wani pa'ma iguguya pumagina akasabakena
pugagate ataogana waintantiye. Piya, esegi yarasa kimaraomeka tonkiya puma waintan-
tiye.
26 Pigoya, wasana ka'waina ma kamana'ne abima kampa wasikibi, aeba aibo yagara ae
awametane. Piya, aibo yagara ka'waina aeba namanka amunta yarasa kintiye.
27 Kimaraogana, tabe ka aema wani pa'ma iguguya pumagina kana namapa akasakasu
pa'wantiye, piya untiye.
28 Pigoya, Isu ma kamana uma a'ya ataogini abimagini pami puntawe.
29 Piya, aeba mono tisa kina'mi yesa kamana nane. Aeba kiye kina'mi yesa puma
uwaimintiyema, untawe.

8

Isu karu yagara ka kaba atantiye
(Maka 1:40-44; Aruku 5:12-14)

1 Pigoya, Isuba amutisa tumogini uwoma kina'miba aegarantawe.
2 Piya puguna, ka karu yagara aeti kanama ampa parokaema maya uma omintiye: Kae
kabemika kaba nayakena puntanapa aogi punatao, untiye.
3 Piya yogana, Isu aya parosuma auta u'ma maya untiye: Piyaenaga nabiye. Pabigo kata
wakana aogima miyo, untiye. Piya yogana, pabi ntaga kana karuyenawapa ata wantiye.
4 Ata waogana Isu maya omintiye: Uwa kinapa a-nkuwaimima, kaeba marupa
wama kaupa mono kiya yagara uma ayakegana agano. Piya, kaeba wama Mosese
uramintintanaba Kotiti amegini, wasanamiba kagate: Aoso yagara miyema, napikibewe,
piya omintiye.

Isu irebu yagarama kayokaya yagara kaba atantiye
(Aruku 7:1-10)

5 Pigoya, Isuba piya potategina Kapeniyamu kumati a'wae puma wantiye. A'wae puma
waogana, Aroma kina'mi irebu kiye yagara ka'waina aeti irosa'ma maya omintiye:
6 Wa'ega yagara, kayokaya yagarane yonintana abegina agisa ayapa ago
pu'waewamagina tabera aukegina mintiye, omintiye.
7 Omogana, Isu abite: Naene ima kaba atakuwe, omintiye.
8 Piyama omogana, irebu kiye yagara aeba maya untiye: Wa'ega, naeba tumima minta
kina mintogana, nana pegina namantepintiba ubasikibene. Kaeba pita'i uma mima
kamana yegana kayokaya yagaranepa kabareno.
9 Piya, naeba ima minta kina'mi nkiwamu wasimagi, to ka'isa tumima minta irebu
kina'nepa kabiyuwe. Piya, igetisa ka'wainapa: Wao, omekanaba wakiye. To kapa: Kanao,
omekanaba kanakiye. Kayokaya yagarane: Pi ntuga po, yekanaba pikiye. Piya, kiya
kina'mi yosa kamana yeganaba ata wano, untiye.
10 Piya yogana, Isu pi kamana abima napi napi puntana, aega'ma kanaume kina maya
uwaimintiye: Taga urimekiri abiyo: Isureyo kina, tigetiba ma ntagarama nkamatiti'ena
piya awametapa kampa agauwe.
11 Pika amato puma yekiri abiyo: Pankao irosamitisabe tupasemitisabe wasanaba
uwoma namu'isa kina irosa'ma, Abara'amu, Aisaki, Yekobu, igege mantarisa kumati aki
puma naninta kaga nama i'mu pikibewe.
12 Piya pigiri: Taeba Yuta kina, mono ago kina mintune, ye kina'mitaba, tigeba
tununtanabi tumima tiwara upaba puma kube'ena puma mikibewe, untiye.
13 Isu piya ute, irebu kina'mi kiye yagara maya omintiye: Kaeba wao. Ka-
matiti'enagampa au'wapa aboragamikiyema, omintiye. Pigoya, kana kayokaya ya-
garawapa pabi ntaga kaba'ma aogi puntiye.

Isu Pita aentawa yoninka kaba atantiye
(Maka 1:29-31; Aruku 4:38-39)

14 Pigoya, Isu Pita ntamapi iyomepa aentawampa nkau yaku taogana awaita mintogana
agantiye.
15 Agate ayata urogana yoninkapa pabigo ata wantiye. Ata waogana, kana wae'maba
asima naninta maema Isu amogana nantiye.

Isu uwoma kina kaba itantiye
(Maka 1:32-34; Aruku 4:40-41)

16 Aibogini, asenamaita ke kina intabaipinti minta kinapa uwoma ibabute kanagana puntawe. Piya puguna, Isuba ke kina'waipa kamana'watasa igarubantana, a'ya'ma kina'mi nkinuntanawaipa kaba itantiye.
17 Piya pogana, poropete Aisaya kamana mayama kaemaranti, pi'na esegi puntiye: Aeba anuntanarepa taparintana yonintanarepa aesagabintiye, piyama kaentiye.

Isu aegarakena kamana untiye
(Aruku 9:57-60)

18 Pigoya, uwoma kina'miba aeti kanama ampa ainkiyuguna igate abagi kina'wa: Kotu maroteri wakunema, uwaimintiye.
19 Uwaimogini wakena puguna, mono tisa yagara ka'waina agora wama maya omintiye: Tisa, kaeba pita'i mata'i wakena yegapa naeba kaegarakuwe, untiye.
20 Piya yogana Isu maya a'wae pomintiye: Kabu kara igeba age'waintaga waintiye. Piya, inatisa kabara igeba ina'waintaga waintiye. We, Wasanama Ntagara naeba nawaikena maruntepa kampa waintiye, omintiye.
21 Piya omogini, abagi kina igetisa to ka'waina mayama omintiye: Wa'ega abintaga, marupa wama nabanempapa pu'waka uma kaitate kaegarano, untiye.
22 Piya yogana Isuba maya omintiye: Monota pu'wasu puma miye kina'miba igeba purikibe kinapa kanara kaiwaitakibewe. Kae'enagaka ampa naegaraoma, omintiye.

Pontawama Isu nkawamu wasintiye
(Maka 4:36-41; Aruku 8:22-25)

23 Isu piya ute wanipisa karebi iyogini, abagi kina'wa iyuguni wantawe.
24 Wauguna, pabigo pontaba tabera puma kotupa aiga'yo'ya puma ataena puritegina wanipisa kare antabaipinti tumintiye. Aibogana, Isu aeba awaitamintantiye.
25 Piya pogini, igeba wama abage pumagini: Wa'ega, naisikena pune, untawe.
26 Piya yuguna maya uwaimintiye: Nanaga tiyekuruba pewe. Timatiti'enaripa uwaenantowa, a, untiye. Piya uwaimimagina, aeba asima pontabe wanipe tabe kamana uwaisimoginisi uwasuwa puntase.
27 Aibogini, pi kina'miba agate uwoma nkigi napima maya untawe: Aeba nana yagaragana, pontawamake waninkamakeba awamupa wasiyese, untawe.

Isu tara kina'misi ke kina igarubantiye
(Maka 5:1-17; Aruku 8:26-37)

28 Pigoya, Isuba kotupa ta'ema maroti Katara kina'mi mpari wama uma irosantiye. Uma irosaoginisi tara yagarara ke kina'waisintaga kanama ampa abatantase. Isigeba wasana irubintisa kanamaginisi agasiya pusuguni iyekuru puma pita'iba wasanaba kampa nasi nasi puntawe.
29 Isigeba Isu agateginisi kega'e uma maya untase: Kaeba Koti Ntagaragawa, nana purasitakena kanane. Kanapa kampa agarosantegina kaeba ata purasitakenaga iyenoma, untase.
30 Pigoya, pagasari uwoma ntaga naninta namagini mintantawe.
31 Mintuguni, kana ke kina igeba Isuka maya uma esotantawe: Tagarubakena puntanapa, urataga pi ntagami nkintabaipinti tumpa paseno, untawe.
32 Piya yuguna Isu aeba: Karu'ena ae'waiyo, uwaimintiye. Piyama uwaimogini, kana yagara taramisi isintabaipintisa irosa'magini, yaga intabaipinti uma pasintawe. Pasuguni, kana yagami karu'ena kotu waintometa ausari tumima wanipinti naisuwaewantawe.
33 Piya puguni, igate kana yaga kiye kina igeba iyegaka kumati ima, pi a'ya'ma kamanape ke'waisintaga yagara taramisi kamanape kaga wasana a'ya'ma uwaimiwaentawe.
34 Uwaimuguni, wabe wayape a'ya'magini kumatisa tumimagini Isuti tumpa irosantawe. Aeti tumpa irosa'magini: Marepa atate to mari waomagini, esegima omintawe.

9

Isu agisa aya pu'wanta yagara kaba atantiye
(Maka 2:1-12; Aruku 5:17-26)

1 Pigoya, Isuba wanipisa karebi ima kotupa to kake ta'ema kanama kuma'wati to kakema irosantiye.
2 Irosaogini, agisa aya pu'wanta yagara ka wasara wasirite kanatawe. Piya puguna, Isuba imatiti'enawaimpa nkagoba igate agisa aya pu'wanta yagara maya omintiye: Yagarane, kaekuruba a-po. Naeba aguntaenagapa maegagasuwema, omintiye.

3 Piyama omogana, mono tisa kina ka'isamiba intabaipinti mayama napintawe: Ae'wa
nkau maete ima Kotika akayasotayema, napintawe.
4 Piyama napiyuguna, Isuba napiyenawai igate maya uwaimintiye: Tigebipa nanaga
agunta kamanapa napiyewe.
5 Piya, aguntaenawa mpaegasuwe, yopa, au'wapa kampa agawe. Asima wao ukubopa,
kaba atama kasa au aborakenaenagaba tiyobi kunta piye.
6 Pigoya, Wasanama Ntagara naepa mabi aguntaena asu'a pikena esegiyenaba naminti,
pi'na nkagoba aogima agabebema agaiyo, piya ute, agisa aya pu'wanta yagaragaba maya
omintiye: Asima wasagapa aesagabite wa'egati waoma, omintiye.
7 Piyama omogana, asima wa'ewati wantiye.
8 Piya pogini, a'ya'ma kina'miba agate iyekuru pumagini, Koti pi nkesegiyena wasana
imomeka i'mu puntawe.

Isu Matiyuka kega'e untiye
(Maka 2:13-17; Aruku 5:27-32)

9 Pigoya, Isu aeba pitasa wama takisi maeyome ntagara ka agewapa Matiyu, aeba
yogaeba pome ntamankapi mintogana uma abatama omima maya untiye: Kaeba kanama
ampa naegaraoma, omogana, pabigo asima aegarantiye.
10 Pigoya, Isu namankapinti naninta nanema agega'e yogana iyogini, takisi maeyume
kinape to ka'isa aguntaena pume kinape uwoma irosauguni, Isube abagi kinape kaga
nanintaba nantawe.
11 Piya puguni igate, Parasi kina igeba abagi kina'wa maya uwaimintawe: Tisaripa
takisi maeya kina aguntaena pe kina'mikeba nana pikena kaga mima nanintaba nayema,
ibigantawe.
12 Pi kamana Isuba abite maya uwaimintiye: Tusa yagara aeba aogi kina'mitiba kampa
yogaba piye. Yoni kina'miti mana piye.
13 Pigoya, tigeba wama paisa kamana mayama waintemi, pi nkagoba abibebe piyo:
Naeba kaema agunta abasakenaenagaba kampa nabiye. Agu kao'enaga nabiye, iye. Piya,
naeba: Aogi kinatawe, ye kinapa aogi puwaitakenaba kampa tumintone. Naeba agunta
kina igu a'wae pikibeka tumone, piya uwaimintiye.

Isu aoganta'enawampa paisaenaba agarubaye
(Maka 2:18-22; Aruku 5:33-39)

14 Pigoya, pi ntaga Yoni nkabagi kina igeba Isuti ampa irosa'ma maya uma abigantawe:
Taebe Parasi kinape ka'isa yagaba monotaka nanintaba a'a-o uma uwa miyuna, pi kae
kabagi kina'miba nana piyema nanintaba a'yuguba nawe, untawe.
15 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Wasanami iba'ena pigina iba wae'ma
nkawaeba uwa mintakiniba, ayama aokina'miba intara'ena puma nanintaba a'a-o uma
mikibewe, a. Pipa kampaye. Ainti iba'wae'ma nkawae ampa arakurite ababute to
mari wagasiginiba, aokina'miba intara puma kampa naninta nanta uwa mima aeka
napikibewe.
16 Piya, ae ntagarama paisa kai atugekanaba aoso kairasaba pugunikiye, a. Pipa
kampaye. Aoso kaiwama paisa kai tabera paibekana atu'ma atisasanaga piyaba a-po.
17 Piya, ke kasa wainiba paisa meme aribipa ari'atakiye, a. Kampaye. Kasa wainiwama
paisa meme ariba atu'ma wainibe meme aribe ataena pusanaga piyaba a-po. Piya, kasa
waini to kasa meme aribi ari'ataiginaba, isigeba kaga aogima waikibese, piya untiye.

Isu Yairasi nkaraga purintapisa kaba atantiye
(Maka 5:22-43; Aruku 8:41-56)

18 Isu aeba pi kamana uwaimima mintogini, monota paitama miyome ntagara ka'waina
aeti kanama agora ampa parokaema maya untiye: Aragane ibanto puriya, kaeba kanama
auta ampa aukaya pegana aoganoma, omintiye.
19 Piyama omite waogini, Isu aeba asima abagi kina'wake aega'ma wantawe.
20 Wauguna, waya ka iyegari tumiyaba mima miyogana kaboba nagisarisa tara
tumpaema a'ya punti, aeba Isu kai atunkata aukaya puntiye.
21 Piya puntana, antabaipintiba mayama napintiye: Kai manankata aukaya pumagi
kabarikuwe, untiye.
22 Piya ute, aukaya pogana Isuba a'wae puma kana wae'mati ao agama maya untiye:
Araganepa, kantawamaba paru peno. Kaeba kamatiti punatampeka aogi kabiyema,
omintiye. Omogana, pabigo kana waepa kaba'ma atawantiye.
23 Pigoya, Isuba wama kiya yagarama ntamapi ima ini kubegabe kamana'waipa abite
maya uwaimintiye:

24 Tigeba irosa'ma tumiwaegasiyo. Ma nkaraga aeba kampa purintiya, aeba uwa awaita
mintiye, piya uwaimogini, kamana'wa abugunaba uwa anagi kamana kanta piyema
napintawe.
25 Aibuguna uwaitaogini, abe'i irosa'ma tumiwaegasuguna, kana wasana wasa wain-
tometi uma pai'ma kana aragama nkayata urogana, aogama asintiye.
26 Piya pogana, pi kamana'ama pi mpariba pabigo abae purite wagana puwaentiye.

Isu isiyorika yagararage aibo yagarage aogi puwaitantiye

27 Pigoya, Isuba pi mpaba atate waogini, isiyorika yagara taramisi aega'ma wantinisi
kega'e uma maya untase: Kaeba Tebiti ntagaragawa, tasigeka kantara po, untase.
28 Piya yusuguna abite wama kumata uma irosaoginisi agora wausuguna isibigama
maya untiye: Tisiyo aogi puritakena esegiyenaba wainatantiya, pipa abibebe pesoma,
isibigantiye. Piyama isibigaoginisi isigeba maya untase: Pipa taga abibebe puse, untase.
29 Piya yusuguna isiyora aukaya puntana maya untiye: Tisimatiti'enarisimpa au'wapa
aborarisimikiye, untiye.
30 Piya yogana, pabigo isiyo apina'ma agantase. Aibusuguna, Isuba esegi kamana uma
maya uwaisimintiye: Abiso. Tisigeba ma kamanapa wasana a-nkuwaimisigini abiyo,
uwaimintiye.
31 Piyama uwaisimoginisi, pigo isigeba wamaginisi mare-u me-u pusuguna pi mpariba
kana kamana'ama abae purite wagana puntiye.
32 Pigoya, isigeba wausuguni, igeba karu'ena ka yagara Isuti ababute kanantawe. Aeba
ke kina ka'waina aigaraogana aibo'ena puma mintantiye.
33 Piya pome ntagara ke kina agaruba agasogana aeba kamana untiye. Piya pogini,
uwoma kina mintume kina'miba i'mu pumagini maya untawe: Maretapa paipa piyaen-
aba kapa kampa aboragi agama miyompene, untawe.
34 Piya yuguni, Parasi kina igeba Isuka maya untawe: Ke kina'mi asu igasima minti
ntagarama ao'maeyagina, ke kinapa agaruba igasaye, untawe.

Isu aeba a'ya'ma kinaka antara kamana untiye

35 Pigoya, Isu aeba pabiyamagina a'ya'ma mari nasi nasi pumagina, tabe kumatibe
uwaena kumantontoribe Koti kabiratakena kamana mono namapinti uwaimintana,
yonintana iki nakiyena ibome kinapa kaba'ma paru puwaita waentiye.
36 Pigoya, uwoma kina igantana igeka antara puntiye. Igeba sipisipi kiye kampa
kabiyegana ataenabi mpiyesa puma miyuguna,
37 pika antara puma abagi kina maya uwaimintiye: Yogaba tabe waintegina, piya
naninta a'na pukena kinapa tarantowe.
38 Pika tigeba yoga agowamaka esotaigina naninta a'na pukena kinapa aboraigiri
yogawatapa waiyo, piya uwaimintiye.

10

Isu nkabagi kina'mi nkigewe
(Maka 3:13-19; Aruku 6:12-16)

1 Isu aeba abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e yogini ampa
irosauguna, ke kina igaruba igaikenabe yonintana iki nakiyena ibome kina kaba
itakibeka esegiyena imintiye.
2 Pigoya, aposoro nagisarisa tara tumpaema kina'mi nkigeba mayamawe: Marusa
yagara Saimoni aoso agiwapa Pitawa, ae a'nanto Enturuwa, Sepeti ntagara Yemisiwa, ae
a'nanto Yoniwa,
3 Piripiwa, Patoromayowa, Tomasiwa, takisi maeyome ntagara Matiyuwa, Aopayesi
ntagara Yemisiwa, Tariyesiwa,
4 namu'isa kiya kina igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa, ainti Isu minaga'ena
punti ntagara Yutasi Isikeriyotiwa sumagini, abagi puntawe.

Isu abagi kina'wa yoga kamana uwaimintiye
(Maka 6:7-13; Aruku 9:1-5)

5 Pigoya, Isu abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa ige uwaitama igarubantana
maya untiye: Tigeba to marisa kina'mitiba a-nkwaiyo. Sameriya kina'mi kumatiba a-
nkubasiyo.
6 Isureyo tu, sipisipi kabuba wantasa puma miye kina, igeti mana waiyo.
7 Wasanamiti uma irosantiripa maya uwaimiyo: Koti kabiratakena yagaba agarosaye,
uwaimiyo.

8 Piya, tigeba yoni kina kaba itaiyo. Pu'wanta kinapa asiwaitaiyo. Karu kinapa aogi
kaba itaiyo. Ke kinapa igaruba igasiyo. Piya, maeyantanaba ikantanarasa wanane. Uwa
maeyasa puma tigeba ikantanaba a-mpaentiri uwa iyo'maema aogi puwaitaiyo.
9 Monebe tabebe uwaenantobe kapa a-nkira'ma maete waiyo.
10 Kopa a-nkarakae piyo. Piya, tara kaibe tigisa anape pusu'ma ke'i nasikena wantape
a-mpaete waiyo. Uwa tika nasiyo. Piya, yoga kinapa yogawaitasa nanintawaipa imegini
maeyasa puma timigiri maeyiyo.
11 Pigoya, kuma pita'i mata'i uma irosantiripa wasana ago igaiyo. Ka'waina kayone
puritama kao'ena puritakiripa, pabi ae namapi ima pabipi mima waimarate waiyo.
12 Namankaipinti uma pasintiripa: Mono tigeti waiyema, uwaimiyo.
13 Piya, kana namapisa kina aogima arupu puma miyiginaba, tigu paruyenamaba igeti
wano. Piya, kampa aogima miyiginaba, pi paruyenaba tigetiti a'wae puma kanano.
14 Piya, ka yagarama namankapinti kampa tibabute wama kamanati kamana abekiripa,
wakibe ntagaba tigisarisa i'ni aiwaka potate waiyo.
15 Naeba taga urimukuwa, abiyo: Aintisa kanabipa Sotomu Komora kina tumimaena
puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaimikiye.

Aintiba toma toma kuntuyena aborakiye

16 Abiyo. Sipisipi kabukarawama ige abakapintiba kampa uwaitakenaena naeba pi
tigepa uritauwa, pika tigeba miyarinkama pemisa puma pasema aogimagiri napima
nasiyo. Piya pupuntama pemisa puma aogima napima kamparagaena a-piyo.
17 Tigeba wasanamika aogima kiya puma nasiyo. Igeba kamana uritakena namankaip-
inti tibabute wamagini, mono namankaipinti eru kasutasa tiyegukibewe.
18 Pipa nanagawane. Tigeba nabagi kina mintaka uma tabe kiye kinatibe wa'ega kina
igetibe tibaisusu purite wama kamana uritakibewe. Piya, tigeba ige iyobipe to marisa
kina'mi nkiyobipe esegima mono uma araiyo.
19 Piya, igeba kamana uritakibepa: Aya kamana ukunemaba abima, tara taraba a-piyo.
Pi ntagaba kamana ukena kamanapa Aota Awamusa'ama napi napiyenaripi ataritakiye.
20 Piya puritakiri, kamana yiginaba tige kamana kantaba kampa pikiye. Tibarimpatisa
Aota Awamusa'ama tigupi mikibi, ae kamana'ena pikiye.
21 Pigoya, pi ntagaba aganto ka'wainaba a'nantopa minaga pekini aegukibewe. Aba
ka'wainaba yagarawapa pabiyama minaga pekini aegukibewe. Piya, yagara ara-
gawaimpiba inogi ibagipa kamana uwaitama minaga pigini iyegukibewe.
22 Pigoya, nae nawaga kamanataka wasanamiba tigeka abima kama puritakibewe.
Pigoya, ka'wainaba kampa natakibikana esegima mimagina kana'wa a'ya pekanaba,
aintiba Koti ababikiye.
23 Pigoya, ka kumata uma irosa'ma mintigini tiyeguma tigarubaigiripa, to kumati
pai'ma tiyegaka waiyo. Piya, naeba ubebema urimukuwa, abiyo: A'ya'ma Isureyo kumati
yoga wairite wanti, pipa igiga puma mintigi, Wasanama Ntagara naeba tumpa irosakuwe.
24 Pigoya, abikena namapisa yagara ka'waina tisawampa asu agaikenaenaba pipa
kampa waintiye. Piya, kayokaya yagara ka'waina pabiyama tabe yagarawa asu agaike-
naenaba pipa kampa waintiye.
25 Piya, abikena namapisa yagara aeba tisawampa ae awameta pekanaba kanarasakiye.
Kayokaya yagara aeba tabe yagarawampa ae awameta maema aborakanaba pabiyama
aogi pikiye. Pigoya, tibatipa Piyesiburu, pipa ke kina'mi tabewaimpawe unamekini,
naokina tigepa pabiyamagini tabera kamparaga kamana uritakibewe, piya untiye.

Wasanamaba Kotika aekuru peno
(Aruku 12:2-7)

26 Pigoya, tigeba wasanamika a-tiyekuru piyo. Kakama waintintanaba pipa agorapa
kampa kakama waikiye. Pipa aintiba aborakiye. Piya, airarikaegainta'ena waintipa, pipa
agorapa kampa kakawakiye. Pabiyama aintiba apira puma aborakibewe.
27 Pigoya, tununtanabinti urimo kamanapa tigeba ara uwaimiyo. Piya, obina kamana
abepa tigeba nama nkagari asu mimagiri kega'e uma uwaimiyo.
28 Pigoya, ariri'ama aeguntini tigu ti'ama aegukena aguyosagakibe kina igekaba a-
tiyekuruba piyo. Piya, tigutipe ariripe kaga isibanakinisi agagabinti tumikena esegiye-
nawantaga yagara Koti, aeka tiyekuru piyo.
29 Pigoya, kisabentonto uwaena monentorasa ika pewe. Piya tibarimpaba kampa owe
untakanaba ayamagina mabipa tumikiye. Pipa kampaye.
30 Piya, wasana tige ti'no nkabiyapa pipa a'ya'magina aisuma abiwaeye.
31 Pika tigeba tiyekuruyenabipa a-mpiyiyo. Tigeba kisabepa kampaye. Tigeba
wasanarawe.

Isu nkage uma aborakena kamanane
(Aruku 12:8-9)

32 Pigoya, ka'waina aeba nae nagene wasanami nkiyobi uma aborakapa, naeba pabiyamagi mantarisa nabanempa ae aobi uma aborakuwe.
33 To ka'waina aeba wasanami nkiyobi kakanatakapa, aepa naeba pabiyamagi mantarisa nabanempa ae aobi kakatakuwe.

Isuba ma'ena pikena aborantiye
(Aruku 12:51-53; 14:26-27)

34 Pigoya, tigeba naekaba: Aeba paruyena maema aborakena tumintiyeba, a-siyo. Naeba paruyena wanane. Ma'ena pikena kasontentaga tumintone.
35 Piya, naeba wasana atatara puwaitakena tumintone. Pika abage yagarawampage isigeba atatara pisigina, anoge aragawampage isigeba atatara pisigina, aentawampage anatuge isigeba pabiyama atatara pikibese.
36 Pigoya, ka'waina aeba aokina igetisa yagarama kama potasanaga aborantone.
37 Piya, ka'waina aeba abake anoke agu kao'ena tabera puwaisitantana naepa uwaenanto punatakibi, aeba nae nao'yagaraba kampa mikiye. Piya, ka'waina aeba yagara aragawa agu kao'ena tabera puwaitantana naepa uwaenanto punatakibi, aeba pabiyama nae nao'yagaraba kampa mikiye.
38 Eya, ka'waina aeba maripowa, pipa wasanami igobi punatantanaba kampa aesagabinta naegarakibi'naba, aeba pabiyama nae nao'yagaraba kampa mikiye.
39 Piya, ka'waina aeba mikenaenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Piya, naeka napima mikenaenawaka a'a-o yekanaba, aboramikiye, piya untiye.

Isuka kayone pe kina aogi ikantana maekibewe
(Maka 9:41)

40 Pigoya, wasana ka'waina aeba aogi puritai'naba pipa nae aogi punataye. Piya, nae aogi punatai'naba Koti aogi potaye. We, ae unataoga naeba kanantokanane.
41 Pigoya, ka'waina poropete yagaraga: Koti nkao'yagarawe, otama aogi potakibi'naba, aeba poropete kina'mi ige awameta ikantanaba maekiye. Piya, ka'waina Koti aega'ma tagantana pe kina to ka'wainaka: Koti nkao'yagarawe, otama aogi potakibi'naba aeba tagantana pe kina'mi ige awameta ikantanaba maekiye.
42 Ae abagi kinane, uwaitamagina, aogaso wani iru'ma imikibi'na ikantanawapa aintiba kampa kaikiye, Isu piya untiye.

11

Yoni aeba ka'isa abagi kina uwaitaogini Isuti wantawe
(Aruku 7:18-35)

1 Isuba nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wa kamana piya uwaimiwaetate atate, to kumati mono uwaimirite wantiye.
2 Piya pogana, Yoni wani pai'itanti ntagara aeba iga'na namapi mintana, Karaisiti yoga pome pi awaga kamana abite abagi kina'wa uwaitaogini igeba wamagini,
3 Isu maya uma abigantawe: Kaeba utaratanti ntagara Karaisiti kanakiye, untapa, kaebera to ka yagaraga agawa puma misunema, abigantawe.
4 Piyama abigauguna, Isuba maya uwaimintiye: Tigeba a'wae puma wamagiri, agama abentanama kamana uma Yonipa omiyo. Pipa mayaenawe:
5 Iyorika kina'miba iyo agawema, igisa iya pu'wanta kina igeba ke'i nasi nasi pewema, karu kina'mi nki'amaba aogi piyema, purinta kina'mi iyo agawema, kusi kina'miba aogi kamana abewemagiri uma omintiri, to kapa mayama amato puma omiyo:
6 Ka'waina aeba naeka abima aekita kampa pikibi'naba aeba a'mu pikiye, iyema omiyo, untiye.
7 Piya uwaimogini, Yoni nkabagi kina igeba a'wae puma wauguna, Isu aeba wasana mintume kina Yonika maya uwaimintiye: Tigeba ka'me mpariba Yoniti wama, ayaena agakena wantawe. Misa ka ponta wama maete wate kanate pemisa pogiri agakena wantawa, a. Pipa kampaye.
8 Wasana kawaina kaiwapa aogi awa'ena purintogiri agakena wantawa, a. Pipa kampaye. We, wasana aogi kai pure kina'miba tabe kina'mi ntamapi mintini iwaiba waintini pewe.
9 Piya, poropete ka agakena wantawa, a. We, nae naeba urimukuwa, abiyo: Tigeba pi agama miye ntagara aeba poropete kaisa kina ige awametapa kampaye. Aeba to awametane.
10 Piya, aeka mono isapisa kamana ka mayama waintiye:

Abo. Kamana'ne maenta yagara agarubakana paitama kaori wama, kekapa aogi pikiyema, Koti untiye, iye.
11 Pika naeba ubebema urimukuwa, abiyo: Waya'mapisa aboranta ka'wainaba Yoni wani pai'itanti ntagara aepa kampa againtikana, pigo Koti kabiratakena yaga aborakiniba nagora tumima miye kina'nempiba Yonipa asugaikibewe.

12 Pigoya, Yoni wani pai'itanti ntagara, ae yoga agobinti ntagaba Koti kabiratakenaenaba agobima agasiya puma aboranti'naba aboraye. Pika esegi pe kina'mi ige Koti kabiratakena kumapa maekena pewe.
13 Piya, a'ya'ma poropete kina'mi kamanape Mosese ominti ago kamanape ke nasompentanaga kaeta kanantagana, Yoni aboraogana kamana'waimpa au'wa aborakena kanapa aborantiye.
14 Pigoya: Iraiya a'wae puma kanakiyema unta, pipa tigeba Yonika: Iraiyawe, yiyo.
15 Pigoya, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno.

16 Pigoya, mampabisa ae kina'mita awame puritasuwe, a. Tigeba yagara araga ige awametane. Igeba kumati mima iyo kina maya uwaimewe:
17 Ini yokiripa, nanaga wa'enaba kampa pewe. Tantara ena pokiripa, nanaga kube'enaba kampa pewe, piya yewe.
18 Piya omesa puma Yoniba yogawa agobintanaba monoka ka'isa nanintabe waini wanipe kampa nama a'a-o uma miyogini agantiniba maya untawe: Aeba aibo'ena piye, untawe.
19 We, Wasanama Ntagara naeba tumima wanipe nanintabe naogiri, nagantiripa maya yewe: Aeba uwoma ntanintabe waini wanipe nayaba yagarawe. Aeba takisi maeya kinape aguntaena pe kinape ige iyo'yagarawema, naeka yewe. We, mono agowapa igu'ama kintarama miye kina'mi, ige aogima aegaragiri agawe, Isu piya untiye.

Ka'isa marisa kina'miba atama mintanta kamanane
(Aruku 10:13-15)

20 Pigoya, Karariya ka'isa kumati Isuba uwoma ntuga puma esegiyenawampa ago maema aboraogini agantiniba igupa kampa a'wae puguna, ige'ma kamana maya uwaimima untiye:
21 We Korasini, nantarane. We Petisaita, nantarane. Mebi, Tigeti kukantana tabera aboranti, pipa Taya Saironi kumata aborantisinta igeba intara puma karu'ena auga'magini igu a'wae puntasine.
22 Pika urimukuwa abiyo: Aintisa kanabipa Taya Saironi kina tumimaena puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaikiye.
23 We, Kapaniyamu kina, tigepa mantari tibabute ikibewa, a. Kampaye. Aintiba agagabinti tumikibewe. Piya, kukantana tige kumati aborantemisa puma Sotomu kumata aborantemisinta, ibabe aintibe Sotomuba uwa waiyesine.
24 Pika urimekiri abiyo: Aintisa kanabipa Sotomu kumatasa kina tumimaena puwaitantana, maya kumatasa kinapa tabe kuntuyena aborawaikiye, Isu piya untiye.

Tigeba naeti kanamagiri migaraiyo, Isu untiye
(Aruku 10:21-22)

25 Pigoya, pi ntagaba Isuba abawampa a'mu potamagina maya untiye: We naba, kaeba mantage mage tabe agowe. Abikenaenawaika abegana tabe pe kinapa kaka waigasane. Piya, igu'amaka abegana inamu kanta pe kina'mipa iyakima imene, pika naeba na'mu pugataopa,
26 kaeba piyama aboraurite wagana penema, pipa uma esegi puntampene.
27 Pigoya, a'ya'maena wainatantipa nabanempa nayapi atawaentine. Pika wasana ka'waina yagarawa naeka agoneka kampa abibebe piye. Nabanempa abiwa abibebe piye. Piya, nabanempa ae agowaka pabiyama wasana ka'waina kampa abibebe piye. Yagarawa nae nabinto abibebe puwe. Piya, yagarawa naeba wasana ka'waina nabanempa nkago uma aboramekanaba aege abibebe pikiye, Isu piya untiye.

28 Piya ute to maya untiye: Pigoya, kuntaena aesaga'ma tintara'enabi mpiye kina tigeba a'ya'ma naeti kanawaeyigi migarakenaena timekana paruribeno.
29 Piya, naeba nanta nagu paruyenanentaga mintoka, kanamagiri miminte tibota atama agonepa ampa abibebe piyo. Piya pigina tigu timankamaba migarano.
30 Pi kuntuyenaba tibota aesagatitaopa pipa aogiyenawe. Piya, pi timontana aesagabikibepa kuntaba kampa tibikiye, Isu piya untiye.

12

Sabatiwama kamanane
(Maka 2:23-28; Aruku 6:1-5)

1 Pigoya, pi ntagaba Isuba abagi kina'wapa paita itaogini sabatira witi yugabinti wantawe. Wantini abagi kina igeba iga'ena ibogini witiba akima nantawe.
2 Piya puguni, Parasi kina'miba igate Isu omima maya untawe: Abo. Kabagi kina'miba sabatira akumparanta'ena peganaba ataena piye, untawe.
3 Piya omuguna maya uwaimintiye: Tebitibe aokina'mibe iga'ena ibogini punta, pi kamanapa tigeba kampa aisuma abewa, a. We, tige abintawe.
4 Igeba tabe mono namapinti iyogana pareti Koti nkamume pipa amigini maema nantane. Pipa aebe aokina'mibe a'yuguba kampa nakibewema, mono kiye kina'mi mana nakenawema, akumparantane.
5 Pigoya, a'muntana kaekena mono kina igeba yoga pumentanawaika Moseseba kamana kaenti, pipa aisuma kampa abewa, a. Pipa ago abintawe. Igeba sabatira yoga pumagini sabati ataena peweba asuwaitaiyo.
6 Piya, naeba pika urimekiri abiyo: Tiyora asima minti, aeba tabe mono namapa asugasima mintiye.
7 Pigoya kamana awa'ena ka mayama waintipa, pi kapa tigeba abisanawa, kampa abewo. We, naeba kaema agunta abasakenaenagaba kampa nabiye. Kao'ena waintaga misanaga nabiye, Koti untiye. Tigeba pi kamana abima yesinta, kaintanawai kampa wainta kinapa ma uwa kamanapa kampa uwaitasine.
8 Pigoya, Wasanama Ntagara naeba pi sabatirapa kabima miyuwe, Isu piya untiye.

Isu sabatira ka yagara kaba atantiye
(Maka 3:1-6; Aruku 6:6-11)

9 Isu piya ute, pitasaba atate wama mono namankaipinti intiye.
10 Pigoya, pita'i ka yagara mintantiye. Aeba ayapa tagarakiwanta, mintogini wasanamiba Isu abigama maya untawe: Ma ntagaraba sabatirapa kanara kaba atak-ibepera kampaye, untawe. Piya, igeba uwaba kampa untawe. Kamana'wa abite kamana otakena napimagini untawe.
11 Pigoya, Isu aeba iwamu aibatenama maya untiye: Tigetisa ka'waina yagawa kabinti, sabatira tumekanaba sabatiraka uma kasakana uwa mikiyo. Pipa kampaye. Aeba ao'maekiye.
12 Yaga uwaena kinane. Wasana tigeba pi amantaga kinane. Pika sabatirapa wasana kanara aogi puwaitakune untiye.
13 Piya ute kana yagarapa: Kayapa parosoma, omintiye. Piyama omogana, ayankasa pogana aibarutama aogi puma to ka auka'isa ayankama waintomesa puntiye.
14 Piya pogini, Parasi kina igeba pintana agate wawaemagini Isu nkaegukenaenaga nikintawe.

Isu aeba taga Koti kayokaya yagarawane

15 Pigoya, Isuba pi kamana abite pimpa kumapa mintantipa atate tori wantiye. Waogini uwoma kina'mi aega'ma wauguna, yoni kinapa kaba'ma aogi puwaitantiye.
16 Pigoya, igeba to ka'isa kinapa: Nawaga kamana a-nkuwaimiyoma, tonkiya kamana esegima uwaimintiye.
17 Piya pogana, Koti nkawamupisa kamana poropete Aisaya meto kamana kaemaranti, pi'na au'wantaga'ena mayama puntiye:
18 Mapa kayokaya yagarane. Nae utamarantone, iye.
Pigoya aewapa aogi yagaranene. Naeba aeka nabugaye, iye.
19 Naeba Aota Awamusa'ne aeta atakana ao'maeyakana kamana'ne a'ya'ma namu'isa kinapa uma aborawaima maema arupu pikiye, iye.
Piya, aeba kaba kampa ibi'ma, taberasa kampa uwaitakiye, iye.
Piya, tabe kamana'wapa ke'iba kampa aborakini abikibewe, iye.
20 Pigoya, uwaena misankanto aka'yuwaintipa, a'ya'ma kampa aka'yuwaisa pumagina ataenaba kampa puratakiye, iye.
Piya ka'isa yagaba uwaena yakunkanto tamipa, kampa tu'ma waikana, magi magi kinapa kampa ataba puratakiye, iye.
Piya puma, esegima yoga pekana Koti kamana'amaba aborama arupu puma aogi purite wagana pikiye, iye.
21 Piya pekini, to marisa kina'miba aeka napinapima agawa pikibewe, Koti untiyema, Aisaya Isuka piya kaentiye.

Isuba ke kina agaruba agasogini kamana otantawe.
(Maka 3:20-30; Aruku 11:14-23; 12:10)

22 Pigoya pi ntagaba ka yagara kewama aigaramagina aorikaema aibo'ena puntiye.
Aibogini, Isuti ababute wantawe. Piya puguna, Isu kaba'ma aogi potaogana kamana uma
ao agantiye.
23 Piya pogini, a'ya'ma uwoma kina mintume kina'miba agate tabera pami pumagini
maya untawe: Taeba napiyompepa Isuba Tebiti ntagara utaratanta Karaisiti kanta piye,
untawe.
24 Piya yuguni, Parasi kina igeba pi kamana abite maya untawe: Kumparine, ke kina'mi
tabewai agewapa Piyesiburu, ae esegiyenawatasa ke kinapa agaruba igasaye, untawe.
25 Piya yuguni Isuba napi napiyenawai igate maya uwaimintiye: Ka marasa aokina'mige kamaena pumagini kamparagaena pigina ka'me mpa aborakiye. Piya, to kumatisa kina'mibe to namapisa kina'mibe pabiyama aokina'mige ma'ena puma ataena pigini nama kuma'waipa akasaba'magina ataena puwakiye.
26 Piya, Satani ke kinapa ayama agaruba'ma kama potama agarubakiye, a. Pipa kampaye. Piya pekana aege ma'ena puma ataraisigina a'ya'waemaenawampa kamparagaena pusanaga piyaba kampa pewe.
27 Piya, naekaba mayawe yewe: Aeba Piyesiburu ao'maeyagina ke kinapa agaruba igasaye, yepa: Pigoya, ka'isa tiyokina'mi igeba ke kinapa agaruba igasawe. Pipa ke iyo'maema esegi puwaitagini pi ntugaba pewe, a. Pi ke kina Piyesiburu ae esegiyenarasaba kampaye. Piya, tiyokina'miba agaruba agoba agamagini, aintisagaba tigepa utaritakibewe.
28 Pigoya, naeba Koti Nkawamusa'ama nao'maeyagi ke kinapa agaruba igasoka, Koti kabiratakenaenaba tigetiba aboraye.
29 Pigoya, kewama esegi yagara kanta puma mintakanaba, ayamagina namankapintiba ima kotapa aparikiye, a. Pipa kampaye. Marupa pi esegi yagara araku'ma agisa aya kirokaetama pabigo kotankapa aisagakiye.
30 Pigoya, ka'waina aeba kayone kampa punatai'naba kama punataye. Piya, ka'waina aeba yagarunte kampa ibabuma aki pi'naba aeba igarubaye.
31 Pika urimukuwa abiyo: Aintiba kotiba a'ya'ma aguntaenabe a'ya'ma kamparaga kamana wasanami yepe kanara mae igaikiye. Pigoya, Aota Awamusa'ama akayasotakibi'na, ae kaintanawapa Kotiba kampa maegaikiye.
32 Wasanama Ntagara nae uma kamparaga punatakibi'na, aepa aguntaenawapa uma asu'a pogaikuwe. Piya to ka'waina aeba Aota Awamusa'ama uma kamparaga potakibi'na, ae kaintanaba mabipe mantaribe kampa uma asu'a pogaikuwe, Isu piya untiye.

Ata yawamaba kamparaga yamanka aeye
(Aruku 6:43-45)

33 Isu piya untana to maya untiye: Pigoya tigeba ka yawama nka'wakaba: Aogiyenawe,
untiri, kana yawaka kaga: Aogiyenawe, yewe. Piya, to ka yawama nka'wakaba:
Kamparagawe, untiri, kana yawakaba kaga: Kamparaga yawe, yewe. Piya, yawama
nkapa agamagiri, agowaka aogima napikibewe.
34 We, kuyawama ntagara, tigeba agunta kina mintawa, aogi kamanapa kapa nanawe
ukibewe, a. Pipa kampaye. Tigupi waintintanaba pabiyama tiwamupisa irosaye.
35 Pigoya, aogi agu'yaga yagaramaba aogiyena aborakiye. Kamparaga agu'yaga
yagaramaba pabiyama kamparagaena aborakiye.
36 Naeba urimukuwa abiyo: Kamparaga kamana toma toma se, pi kamanapa Koti
a'ya'ma kina pako pikibi ntaga ibigakini, kamana yigina uritakiye.
37 Piya, aintiba kaeka kamanataka kababikibe, pabi kaeka kamanatakabaya katakiye,
Isu piya untiye.

Ka'isa kina'mi: Kukantana peka agakune, untawe
(Maka 8:12; Aruku 11:29-32)

38 Piya uma uwaimogini, mono tisa kinape Parasi kaisa kina'mibe maya kamana a'wae
pumagini omintawe: Tisa, kaeba kukantana ka pega agano, untawe.
39 Piya yuguna maya uwaimintiye: Mono'wai kampa waima antage kina'mitaba, tigeba
kukantanagaba yewo. Tigeba kukantanaba aoso'enaba kapa kampaye. Yonati aborantisa
puma pabiyama aborakiri agakibewe.
40 Yona aeba kakaga yaga tabe inoyantawama nkantabaipinti mintantisa pumagi,
Wasanama Ntagara naeba pabiyamagi ma antabaipinti kakaga yaga mikuwe.
41 Ainti Koti a'ya'ma kina pako pikibi ntagaba Niniba kumatisa kina aborama mamparisa kina'mi kamparaga kamanati uma abora uritakibewe. Pipa uwaba kampaye. Niniba
kumatasa kina igepa Yona aeba wasanaraka'yankama ige'ma kamana uwaimogini abima

igu a'wae puntaka, piya ma minto naeba Yona ae awametapa kampaye. Pipa asugasima mintogiri, pabi ntaga tigeba kampa piyama a'wae pigina pi Niniba kina uritakibewe.
42 Piya, mare takaerisa tabe wae aeba pabiyamagina a'ya'ma kina pako pikena yagaba ma mpabisa kina'miti kamparaga kamanati abora uritakiye. Pigoya pipa uwaba kampaye. Pi kana waepa aeba atuti wama Soromoni aetisa mono abintiye. Piya, ma minto naeba Soromoni ae awametapa kampaye, pipa asugasima mintuwe, Isu piya untiye.

Ke kina to kake a'wae pumagina kanakiye
(Aruku 11:24-26)
43 Piya untana, Isu to maya untiye: Kewamaba wasanaba atate wama ka'me mpari umima, maru kumakaba aguyosagakiye. Aguyosakate maya ikiye:
44 Namantepa atate kanantoka, pita'i to kake a'wae pumagi wakuwe. Piya ute a'wae pumagina agakibipa, kana namapa paga pumagini aogi pugaintane.
45 Piyaena agate wama ke aokina tonaentisa tara umaema kina to kake kamparagaena pe kina ibabekini kanama pabi ntamapi ampikibewe. Aibigina pi ntagara aeba paipa kampa aogi yagara mintanti'naba aintiba tabera kampa aogimagina ata puwakiye. Mamparasa kamparaga kina tigetiba pabiyaena aborakiye, Isu piya untiye.

Isu ano a'nanto ige kamanane
(Maka 3:31-35; Aruku 8:19-21)
46 Pigoya, Isu aeba wasana mono uwaimima mintogini, ika'i anobe a'natabarabe kamana omikena ampa agawa pumagini mintantawe.
47 Piya puguna, ka'waina igate maya omintiye: Kanobe ka'natabarabe kamana ugamikena taka'i kagawa pumagini mintawe, piyama omintiye.
48 Piyama omogana Isu maya omintiye: Nano na'natabaraga yewo, untiye.
49 Piya ute abagi kina'wa mintumeti aya nkasa pumagina maya untiye: Igaiyo. Nano na'natabaragi maye, untana:
50 Mantarisa nabanempa nkawamu wasima aegara kina pi ige nano na'nanto na-mana'maba mintawe, Isu untiye.

13

Aintana asigikena kamanane
(Maka 4:1-9; Aruku 8:4-8)
1 Pigoya, pabi ntaga Isuba namapintisa irosa'ma wamagina kotu kepari umintantiye.
2 Umintogini, wawaya uwoma kina'mi ampa irosa'magini aki puguna, igate to ka wanipisa karebi intiye. Imagina aeba wanipisa karebi mintogini uwoma kina igeba kepari mintantawe.
3 Piya puguna, meto kamana toma toma uwaimintana, kapa maya untiye: Abewo. Ka yagarama aintana pikena wantiye.
4 Wama uma aibarase pogana aowa ka'isaba kepi tumpa waintantiye. Aibogana, kabarankama irosa'ma ampa nawaegaintiye.
5 Piya aowa ka'isaba yabankama nkabobori uwaena manto waintometa tunkwaima, karu'ena irantiye.
6 Piya pogana abu'wapa tumomepa inata ara'waiyogana pa taogana asama pari puma pu'wantiye.
7 Piya ka'isa aowapa kabubinti tunkwaima iraogana kabuwama aibarusa pogana asa wantiye.
8 Pigoya ka'isa aoba apa mabi tumpa waimagina anonkapa uwoma aborama aosa pama ka'isa 100-wa, to ka'isa 60-wa, to ka'isa 30-wa, suma aboraogana uwoma ntaninta waintantiye.
9 Piya, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya untiye.

Isu meto kamanaka uwaimintiye
(Maka 4:10-12; Aruku 8:9-10)
10 Kamana piya umagina uwaimogini, abagi kina'wa igeba agora wamagini abigama maya untawe: Kaeba nanaga meto kamanapa uwaimene, untawe.
11 Piya yuguna, aeba maya uwaimintiye: Kakamagina Koti kabiratakena kamana waintemipa, pipa tigemana abikibewema untine. Pigoya, ka'isa uwoma kina'miba kampagini abikibewe, untine.
12 Pigoya ka'waina aeba mono aminta'ena maemagina miyekanaba aintiba Kotiba to kake amekana uwomantana aboramikiye. Piya, to ka'waina mono aminta'ena kampa aogima maema miyekanaba apa'urekana uwa mikiye.

13 Igeba iyo ma'maginiba kampagini agabebe pewe. Igerasa abintiniba kampa aogima
abibebe pewe. Piya, agowapa kampa abeka ma kamana meto kamanatasa uwaimuwe.
14 Pigoya, igeka Aisaya meto kamana mayama kaenti, pi'na esegi piye:
Igerasa uwa abintiniba igutasaba kampa aogima abibebe pikibewe, iye.
Piya, iyorasaba agantiniba kampa aogimagini agabebe pikibewe, iye.
15 Ma mparasa kina igepa igu'ama esegi puwama ige akumpagini, iyorika pewe, iye.
Pika iyowamaba kampa aogimagina agabebe pikiye, iye.
Igewamaba kampa aogima abibebe pikiye, iye.
Piya, igu'amaba kampa aogima napikiye, iye.
Piya pumagini igu'kampa a'wae pigipa ayamagi naeba aogima kaba itakuwe. Pipa kampaye, Koti unti kamana Aisaya piyama kaentiye.
16 Pigoya tigeba tiyoyaga mintiri, tigeyaga mintawa, pika ti'muntanabi mpintawe.
17 Naeba ubebema urimukuwe: Poropete kina mono kina uwoma kina'mi igeba tige
abima agantana pi agakenagaba ibugagate itaogini, uwa kampa agama abintane, Isu piya
untiye.

Aintana asigikena kamana ago uwaimintiye
(Maka 4:13-20; Aruku 8:11-15)

18 Piya untana, Isu to maya untiye: Pigoya, ma aintana asigikena kamana urimo
kamana, pi'na nkagowa uma aborarimekiri abiyo:
19 A'ya'ma kina koti kabiratakena kamana abimagini aogima kampa igupi napikibe kina
igeti Satani irosa'ma aintana asigimarantapa maerite wagasaye. Pi ntagara aeba kepi
aowa tumpa waintanti pi nkawametane.
20 Pigoya yabankama nkabobori tumpa waintantisa nkawameta piyamagini miye kina
igeba mono abimagini pabigo iga ibegini napimagini miyewe.
21 Igupipa abupa kampa panta inata ara'ma miyewe. Piya pegana aogi kamana'neka
ma'ena pumagini ataena piginaba ae abintemi kamana agaro kaikiye.
22 Pigoya, ka'isa aowa kabubinti tumpa waintanti, pi nkawameta miye kina'miba mono
abimagini mintagana, mampabisa kuntaenagabe mone kutakabe napi napima miyekana,
igaenama igu'ama maema a'yugu puwaigasakini pabigo mono'ama nkau'wapa kampa
aboraye.
23 Pigoya, apa mabi tumpa waintantisa pi nkawameta mikibe kina'miba mono abimag-
ini igutasa maemagini miyewe. Piya pegana, ka'wainatiba au'wapa 100-wa, to wainatiba
60-wa, to ka'wainatiba 30-wa, suma aboraye, Isu piya uwaimintiye.

Yogabinti yoni tagakena meto kamana untiye

24 Piya untana, Isuba meto kamana to ka maya uwaimintiye: Ka yagarama yogawati
aogi aintana aowa asigitanti, aeta Koti kabiratakenaenaba awame pukuwe.
25 Pigoya kana yagara aeba aintanaba asigitate waogana aseka kama yagarawampa
kanamagina yoni nkaosa maemagina aibarase pugaite wagaintiye.
26 Pigoya, kana aintana pumaraomepa i'magina nakena aborakena pogana yonipa kaga
tarage uma irantiye:
27 Piya pogini, kayokaya yagara igeba agate yogawama nkabapa omima maya untawe:
Tabe yagarare, kaeba yogagatiba aogi aintana asigimarantampepa, aetasabaya yonipa
tagayema, abigantawe.
28 Piyamagini abigauguna maya untiye: Pipa kama kina ka'waina asigimarantegina
tarage uma iraye, yogini, igeba abigama maya untawe: Abintaga, wama uma i'ma
maebugasano, untawe.
29 Piyama yuguna maya uwaimintiye: Kampaye. Tigeba yoni igintiri kaga nakenaena
igisanaga uwa ataiyo.
30 Nakenabe yonipe kaga waimaginisi aborakibese. Pigoya, nakena maekena yaga
aborakapa, yoga kina uwaimekini igeba marupa yoni kibi'ma i'magini asaema yakupi
kaentini, nakena aintanaba maemagini namantepinti ataigina waikiye, untiyema, Isu
piya untiye.

Masitetige yisitiwamake meto kamanane
(Maka 4:30-32; Aruku 13:18-21)

31 Pigoya, meto kamana ka maya uma uwaimintiye: Koti kabiratakenaenaba masiteti
a'wanto piyamawe. Wasana ka'waina aowa yogawati metantiye.
32 Kana yamankapa to ka'isa yamanka piyama wanane. Aeba uwaenantowe. Kana
yaba i'maginaba ka'isa nakena yawamapa igasimagina tabe yaena piye. Piya pegina,
kabarankamaba kanama amarapa ampa mima inapa kiyewe, untiye.

33 Piya untana, meto kamana to ka maya uwaimintiye: Koti kabiratakenaenaba yisitiba piyamawe. Ka wae'ma yisiti maemagini paretibinti paigu pekanaba, pi pareti anosama igaena tabera pukiye, Isu piya untiye.

Isuba meto kamana'amana untiye
(Maka 4:33-34)

34 Pigoya, Isu aeba wasana kamana uwaimintintanaba pi meto kamana'amana uwaimintiye. Kamana au'wapa kampa aboramagina uwaimintiye.
35 Piya pogana, poropete yagara ka'waina kamana abima mayama kaenti, pi'na esegi puntiye: Nawamupipa meto kamana'amana aboraka ukuwe. Piya, ma aborantemitasa kakanta kamana wairite kanama agowapa ampaema aborakuwema, Isu piya untiye.

Yogabinti yoni tagakena meto kamana'ama nkagowane

36 Pigoya, Isuba pi a'ya'ma kina itaogini wauguna namapinti intiye. Ima mintogini abagi kina igeba aeti wamagini omima maya untawe: Witi yugabinti yoni taganti pi kamana ago kaeba yega abeno, untawe.
37 Piya umagini abigauguna maya uwaimintiye: Wasana aogi aintana asigiyemipa Wasanama Ntagara naewe.
38 Yogaba pipa a'ya'ma marisa kinane. Aogi aintanaba pipa nae monota miye kinane. Yoni nkaosa asigintemi, pi kinapa kewama nkaokinane.
39 Pigoya, pi yoni nkaosa asigintemi ntagara, aeba Sataniwe. Piya, witi maekena yagaba pipa ainti tabe kanawe. Naninta maema akibikena kinapa enisore kina igewe.
40 Pigoya, yoni i'ma yakupi kaeyasa pumagina, ainti tabe kanabipa aborakiye.
41 Piya, aintiba Wasanama Ntagara naeba enisore kina'ne uwaitakini maga maga naokina'ne igetisa naegarakenaenawaipa ata puwaitakenaenabe agunta pe kinape kibi'ma,
42 tayaba yakupi itakini tumpikibewe. Pita'i tumpimagini kube'ena pumagini iwarasa kaki aema mikibewe.
43 Pigoya, pi ntagaba arupu kina igeba mantarisa ibawaimpa ae kumata pa nke'wasaena piyaenama e'wasa puwaitakiye. We, ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya untiye.

Wasanama mone pogisi abatama maenti meto kamanane

44 Pigoya, Isu toba maya untiye: Koti kabiratakenaenaba piyamawe: Mone pogisi yogari kakataogana waintantiye. Piya waintogana, ka'waina uma abatamagina to kakantiye. Piyamagina tabera a'mu pumagina a'ya'waemaenawapa to kina imogini mone amuguna wama yoga uma ika puntiye, Isu meto kamana piya untiye.

Tabe ikantana pasesuwama mpeto kamanane

45 Pigoya Koti kabiratakenaenaba ka yagarama yoga pumagina pasesuga aguyosaganti, ae piyamawe.
46 Aeba aogi pasesu agategina, wama a'ya'waemaenawapa maema wasana imima mone maeritegina wama aogi pasesu uma ika puntiye, Isu piya untiye.

Kuko'ama mpeto kamanane

47 Pigoya, Isu to ka meto kamana maya untiye: Koti kabiratakenaenaba kuko piyamawe. Wasanami kuko wanipinti motagana tumegini inoyantaba toma toma ampa pai'ma awaitaye.
48 Piya pegini, paibegana uwa mari iyegini kana inoyantaba pako pumagini nakenaba tu'napi atantini kampa nakena inoyantaba uwa kasagana waye.
49 Pigoya, aintisa kana mampa a'ya pekanaba pabiyaena aborakiye. Piya pekini pi ntagaba enisore kina'mi maga maga nasi nasi pumagini, aogi kina'mi abakapintisa agunta kinapa kibi'magini,
50 tayaba yakupinti ipasanaigini tumikibewe. Pita'i tumpima kube'ena pumagini iwarasa kaki aema mikibewe, untiye.
51 Piya untana, Isuba abagi kina'wa ibigama maya untiye: Tigeba a'ya'ma ago abibebe pewa, a, untiye. Piya yogini, igeba: Ago abune, untawe.
52 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Pigoya, mono tisa kina'mi Koti kabiratakenaenama nkagoba abinta kina, igeba mono abikenaena uwaena waintiye. Piya, wasanama aotasaenawatasa tonarona maema aboramisa puma, igeba mono abikenaenawaipisa tonarona aogi paisaenabe kasasaenabe maema napimagini aboraramewe, Isu piya untiye.

Nasareti kumatasa kina'mi Isu ikabitantawe
(Maka 6:1-6; Aruku 4:16-30)

53 Pigoya, Isuba meto kamana toma toma uma a'ya atate, mawati wantiye.

54 Wama mono namapi imagina kamana yogini, wasanamiba abite pami pumagini
maya untawe: Aetasabaya ma aogi napiyenabe awame'ena potakena esegiyenabe maeye.
55 Taeba agowapa abintune. Aeba kapenta yagarama ntagarawe. Anowampa ageba
Mariyawe. Piya, a'natabarami nkigewaipa Yemisiwa, Yosepewa, Saimoniwa, Yutasiwa
sumawe.
56 Pigoya amana'natabaraba taege kaga mintawe. Pigoya aeba a'ya'waemaenaba aetasa
maemagina aborantiye, untawe.
57 Piya umagini aeka abuguna kampa aogi puntiye. Aibogana, Isu maya uwaimintiye:
Koti unti kamana yemi poropete yagarama kamana uwoma kina'mi ibugaye. Piya,
mawatape agowatape namankapipe ageba kampa waintiye, untiye.
58 Piya, igeba aeka kampa aogima ntapiyumeka, Isuba kukantanaba uwomapa pi
kumatapa kampa puntiye.

14

Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeguntawe
(Maka 6:14-29; Aruku 3:19-20; 9:7-9)

1 Pigoya, pintaga Karariya kina'mi tabe yagara Eroti aeba Isu kamana abite,
2 aokina'wa Isuka maya uwaimintiye: Pi Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeba pur-
intapisa aogamagina asima ma nkesegiyena puma miye, piyama napima uwaimintiye.
3 Pi kamanapa uwa kampa untiye. Pai irebu kina'wa uwaitaogini Yoni agisa aya
kirokaema iga'na namapi atantane. Pipa mayaenaraka piya potantawe: Eroti aeba
a'nantowampa Piripi nkwae, agewapa Erotiyasi aparogana,
4 Yoniba tutusotama maya untiye: Kaeba kuntana pumagina aogiyena kampa penema,
omintiye. Piyama omogana, Erotiyasiba pitaka agobi pogana, Eroti aeba yogini iga'na
namapi ababotantawe.
5 Pigoya, aegukena pomepa, uwa wasanamiba Yonikaba: Poropete yagarawe, yumeka
aekuru puma atantiye.
6 Aibogana, Eroti yakari potanta yaga aboraogini, tabe kina igeba kanama aege
ampa aki pumagini mintuguna, Erotiyasi nkaragawampa ige iyobi wa'ena pogana, Eroti
agamagina a'mu potamagina maya omintiye:
7 Naeba Koti nkaobi uma esegi puwe. Kaeba piya mayaenaga yegapa kamukuwe,
untiye.
8 Piya yogana, kana araga aeba anowampa uma agegaogana maya untiye: Kaeba Yoni
mono wani pai'itanti ntagara, ae a'nonkayampu isigi'ma tu'napi atamagina pabigo namo,
untiye.
9 Piya yogana tabe yagara abima pami puma kunta puntiye. Pigoya, Koti nkaobi uma
esegi puntika, wasana ma minta kina'mi abigini kamana'ne tumisanagawema:
10 Owe otama, yogini, kayokaya kina'mi igeba wamagini Yonipa iga'na namapisa
ana'mu uma isigima,
11 anonkayampuba tu'napi atamagini maete kanama kana araga me nkamuguna aeba
maemagina anowampa amintiye.
12 Piyama Yonipa aeguyuguna purogini, Yoni nkabagi kina'miba ampa irosa'ma
au'wapa maete uma kaintawe. Kaitate Isuti wama pi awaga kamana uma omintawe.

Isu 5,000 kina naninta imintiye
(Maka 6:31-44; Aruku 9:10-17; Yoni 6:1-13)

13 Pigoya, Isu aeba Yoni kamanapa abite, pi mpaba atate wanipisa karebi ima ka'me
mpari abintowa umikena wantiye. Waogini, wasanamiba abite a'ya'ma kumatisa uwoma
kina'mi aega'ma wamagini, pabita'i uma irosantawe.
14 Piya puguna, wanipisa karebintisa tumima a'ya'ma kina igamagina, antara puwait-
ama yoni kinapa kaba'ma paru puwaitantiye.
15 Piya pumagina mintogana, atamisaogini abagi kina'wampi igeba omima maya
untawe: Mapa ka'me mpari mintokana atamisaya, pika wasana itagini a'ya'ma kumati
wamagini naninta maema aboraiyoma, omintawe.
16 Piyama omuguna maya uwaimintiye: Nanaga waiyema uwaitawe, a. Tigeba naninta
imiyo, untiye.
17 Piya uwaimogini maya untawe: Taeba ma paretiba nayaka'muna, inoyantaba tarawa
suma, pabinkawanto urintune, piya untawe.
18 Piya yuguna aeba: Pipa naeti maete kanaiyo, yogini maete kanantawe.
19 Maete kanauguna, wasana uwaitaogini kabu aebaru'ma mara'mintantawe. Piya pu-
guna pi pareti nayaka'muna, inoyanta tarawa sumagina maema, mantari ao ma'magina

Kotiti a'mu potamagina apako pumagina abagi kina imogini, igeba wasana pako pumagini imintawe.
20 Imuguni, igeba a'ya'magini namagini iga'e pantawe. Piya puntini, arita waiyomepa kibi'magini iraguguna nagisarisa tara tumpaema wa'nu ku awaitantiye.
21 Pigoya, kana naninta nanta kinapa 5,000-wa kinane. Piya, waya yagara araga kampa aisuntane.

Isu aeba wani nkabobori wantiye
(Maka 6:45-52; Yoni 6:15-21)

22 Piya pute, pabigo Isuba abagi kina'wa uwaitaogini, wanipisa karebi ibiwai imagini kotu maroteri a'wae pumagini wakena paitama wantawe. Piya puguna, aeba a'ya'ma kinapa itaogini wa'ewaiti wawaeyuguna,
23 aeba abintowa amuti imagina nunamu untiye. Piyamagina mintogana ase yogana, ae abinto pabita'i mimagina mintantiye.
24 Piya pogana, kana wanipisa kareba wamagina koyu abakapi uma irosantiye. Piya pogana, pontaba waumetisa puritegina kanama wanipa tabera aiga'yo'ya pumagina wanipisa karebi apasanantiye.
25 Aibogana, Isuba aseka aba mariki wani nkabobori wamagina, abagi kina'miti uma irosantiye.
26 Piyamagina waogini agategini iyekuru pumagini: Ke kina kanayemagini, A-e, a-e, untawe.
27 A-e, a-e, yuguna, Isuba karu'ena kega'e uma maya uwaimintiye: Tintawamaba paru peno. Naene kanauwa, tiyekuruba a-piyo, untiye.
28 Piya yogana, Pitaba pabigo awamuta u'magina maya untiye: Wa'ega, kae kanantanapa yega, wani nkabobori kaeti wano, untiye.
29 Piya yogana, Isu: Kanao, omintiye. Piya omogana, Pitaba wanipisa karebintisa irosa'ma tumimagina wani nkabobori Isuti wantiye.
30 Wantana tabe punta pogana agategina aekuru pumagina wanipinti tumikena puntana, Isu agisumagina: Wa'ega, kaeba nao'maeyo, untiye.
31 Piya yogana, pabigo Isuba ayata u'ma ao'maentana maya untiye: Kaeba kamatiti'enaba uwaenantowe. Kaeba nanaga kagu'ama tara taraba pene, untiye.
32 Piya utegina, ababoginisi wanipisa karebinti iyusuguna, pabigo pontaba asaba'wantiye.
33 Piya pogini, kana wanipisa karebi mintume a'ya'ma kina'miba Isu nkagora ampa parokaemagini maya untawe: Kaeba taga Koti Ntagaragawe, untawe.

Isu uwoma kina Kenesareti mari kaba itantiye
(Maka 6:53-56)

34 Pigoya, kotupa ta'emagini Kenesareti kuma uwa mari iyuguni,
35 wasanamiba Isupa agabebe pumagini yuguni, kana kuma'ama nkawamori mintanto kina igeba yonintana ibome kinapa ibabute kanauguni Isu maya omintawe:
36 Abintaga, kaigampa nkatuta aukaya pekana yonitepa tatawano, untawe. Piya ute, piya pume kina'miba kaba'ma aogi puwaentawe.

15

Koti kamana agowamaba tayabamagi kamanapa asugasaye
(Maka 7:1-13)

1 Pigoya, pi ntagaba Yerusaremi kumatisa Parasi kinape mono tisa kinape ka'isa Isuti ampa irosa'magini mayama abigama untawe:
2 Kabagi kina igeba nanaga tayabamagi meto kamana agoba aemita pewe. Piya puntini igeba naninta nakenaba, iyantanaba kampa punta uwa nawe, untawe.
3 Piya ute abigauguna, Isuba maya uwaimintiye: We, tigeba pipa nanaga tigeti mpeto kamana ago wasintiri, Koti ae'wa nkawamupisa kamanapa aemita pewe.
4 Piya, Kotiba mayama utantiye: Kaeba kano kaba kamana abimagina isi'waisipa asaga'yuyo, iye. Piya, ka'waina aeba anoke abakega kamparaga kamana uma ata puwaisitakibipa, aepa aeguma kaiyo, untiye.
5 Pigoya, tigeba pipa aya pewe. Yagara araga igeba inogi ibagipa maya kamana uwaimewe: Nautasaenaba mapa tisigepa kampa tisiminta, tabe mono namapinti maete ima Kotiti a'muntana amukuwe, piya umagini, inogi ibagi kampa aogima iyo'maeyagiripa, tigeba abeganaba aogi piyo.
6 Tigeba piya pumagiri Koti kamanapa aemita puntiri tigeti kamanapa maema wasima asaga'yuyewe.

7 We, kumpari kina, tigeka Koti Aisaya omogana meto kamana ago mayama taga untiye:
8 Ma kina'miba iwamutasaba nae nage asaga'yuntini, igu'amaba pagasara miyewe, iye.
9 Naeti mono'waipa kampa yewa, uwaba yewe, iye.
Piya, nae kamana'nepa kampa unta, wasanami kamana yewema, Koti iyema, kaentiyema, Isu piya untiye.

Agu yagara i'nintana potakena kamanane
(Maka 7:14-23)

10 Pigoya, Isu aeba pi kamana uwaimite to ka'isa kina igega'e yogini kanauguna maya uwaimintiye: Naeba kamana urimekiripa aogima abima napiyiyo.
11 Tintabaipinti tumemintana, pi'naba tigu'amapa i'nintanaba kampa potaye. Tiwamupintisa irosa'ma iyemintana, pi'na tigu'amapa i'nintanaba potaye, untiye.
12 Piya yogini, abagi kina igeba agora wamagini maya omima untawe: Kaeba kamana uwaimekini Parasi kina abimagini ata pepa abeno, untawe.
13 Piya yuguna, pi Parasi kinaka maya uwaimintiye: A'ya'ma yaba mantarisa nabanempaba kampa kurinti, pipa abu'yaga igima maebugaikiye.
14 Piya, tigeba igepa uwa itaiyo. Igeba iyorika kina'mi to ka'isa iyorika kina ke iyakikena kinane. Piya, ka aorika yagarama to ka aorika yagara ke ayakikibipa kaga agagabi tumikibese, untiye.
15 Piya yogana Pitaba Isu maya omintiye: Meto kamana yempe'na nkagoba aborama yega taeba abeno, untiye.
16 Piya yogana Isu maya untiye: We, tigeba pabiyama tigu napi napiyena kampa wainta mintawa, a.
17 Agoba mayamagiripa kampa abewe: Tiwamupi nagana tintabaipinti tumimagina ayasaurite ke'wati to kake tumiye.
18 Piya, tintabaipinti waintana tiwamupisa irosai, pi'na tigu'amapa i'nintana pumagina kamparaga potaye.
19 Piya, wasana antabaipintisa aguntaena toma toma irosai, pipa mayamawe: Ata napiyenawa, wasana aegukenaenawa, kumiyenawa, kupiyonawa, kuntanawa, kumpari kamana otakenaenawa, akayasukenaenawa sumagina,
20 pintanama tigu'amapa aegumagina i'nintanaba potaye. Piya, tiyantana kampa punta naninta nantanamaba tigu'amapa aeguma i'nintanaba kampa potaye, Isu piya untiye.

Kenani marisa wae ka'waina Isu agisuntiye
(Maka 7:24-30)

21 Pigoya, Isu aeba Yuta kina ige maba atate to marisa kina'mi mpari Taya Saironi kuma waintusumeti wantiye:
22 Wamagina umintogana, Kenani marisa wae, pi mara miyome nkwae'maba kanama Isuka kega'e uma agisumagina maya untiye: We, Wa'ega, kaeba Tebiti ntagaragawa, naeka kantara punatao. Araganepa kewama tabera aigarama amiyo piye, untiye.
23 Piya yogana abintanaba, Isuba kamanapa kapa kampa a'wae pomintiye. Piyama kampa a'wae pogini, abagi kina igeba omima maya untawe: Kaeba waya otagana wano. Aeba taka'i tabe kiga'e uta kanaye, untawe.
24 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Naeba Isureyo aruyenabisa yaga kabubama miye kanta pe kina'amanamiti unatantine, piya untiye.
25 Piya yogana, kana wae aeba agora ampa irosa'ma parokaema esotamagina: Wa'ega, kaeba uwa nao'maeyo, untiye.
26 Piya yogana, Isureyo kina'mige uwa kina'mige mono abikibeka Isu meto kamanapisa maya omintiye: Yagarantomi ntaninta ipa'magi kara imekanaba kampa aogi pikiye, untiye.
27 Piya yogana, kamana mayama a'wae pumagina omintiye: Wa'ega, pipa kanara yene. Pigoya karantontomi ibawaimpigi naninta yabaera atamagini nagana aritawa tumeginiba pipa uwa nawe, untiye.
28 Piya yogana maya omimagina untiye: We waya, kamatiti'enaga imagina waintiye. Pi yempesa pugatano, untiye. Piya yogana pabigo aragawapa kaba'magina aogi puntiye.

Isuba uwoma kina kaba itantiye

29 Pigoya, Isu aeba pi mparasa to kake a'wae puma kanama Karariya kotuta ampa irosantiye. Irosa'ma amuti ima mintogini,
30 uwoma kina kanagana pumagini aeti ampa irosantawe. Igeba igisa iya pu'wanta kinape, iyampu aigakayo'na'na kinape, iyorika kinape, aibo kinape, to ka'isa inuntana ibome kinape uwoma kina a'ya'ma ibabute kanama Isu agora ampa aki puwaitantawe. Aibuguna kaba'ma aogi puwaitawaentiye.

31 Piya pogini, aibo kina'miba kamana untawe. Igisa iya pu'wanta kina'miba ke
nasintawe. Iyampu aigakayo'na'na kina'miba aogi puntawe. Iyorika kina'miba iyo
agantawe. Piya puguni, wasanamiba pi agate Isureyo kina'mi Kotiwaipa tabera i'mu
potantawe.

Isu 4,000 kina naninta imintiye
(Maka 8:1-10)

32 Pigoya, Isuba abagi kina igega'e uma maya uwaimintiye: Naeba a'ya'ma ma
kina'mika nantara puwe. Igeba naege kakaga yaga mimagini iga'enaga purewe. Piya,
naeba uwaitakini igeba naninta kampa nanta wamagini, ke'i uma iyonanta pumagini
ware'nasanaga abimagi tara puwe, untiye.
33 Piya yogini, abagi kina'wampiba maya omintawe: Mapa ka'me mpariwa, tabe
nanintaba aetasa aborama ma uwoma kinapa imekana naigina kanarasa waetakiyema,
omintawe.
34 Piyama omuguna, Isu ibigama maya untiye: Tigeti ntanintaba ayaki waintiye,
yogini, igeba maya untawe: Tonaentisa tara umaema paretiwa, uwaena inoyantantonto
tarantowa sumagina waintiye, untawe.
35 Piya yuguna, abintana yogini kana a'ya'ma kinapa aki pumagini mara'mintantawe.
36 Piya puguna, kana paretibe inoyantabe maema Kotiti a'mu potamagina, apako
pumagina abagi kina'wa imogini pako pumagini pi kinapa imintawe.
37 Imuguni, a'ya'ma kina namagini iga'e pantawe. Aibuguna, arita waiyomepa
kibi'magini tonaentisa tara umaema wa'nu kupi iraguguna awaitantiye.
38 Pigoya, naninta nanta waba 4,000 wa mintuguni, waya yagaraba kampa aisuntawe.
39 Piya potate, Isuba wasana uwaitaogini wauguna aeba wanipisa karebi imagina
wama Magatani mari uma irosantiye.

16

Awame'enaga yuguna Isu a'a-o uwaitantiye
(Maka 8:11-13; Aruku 12:54-56)

1 Pigoya Parasibe Sarusi kinape igeba Isuti ampa irosa'magini amiyo pumagini maya
untawe: Kaeba yegana mantarisa awame'ena aboraka agano, untawe.
2 Piya yuguna, aeba maya uwaimintiye: Tigeba ase ikena pegiripa maya yewe:
Abayarere puwaewaikana aiba pa takiye, yewe.
3 Maregiripa maya yewe: Ibinapa tunusuma atami pikana ka aekiye, yewe. Tigeba
ibinankama nkagoba abintawe. Pi ma kana'ama nkagoba nanaga kampa abewe.
4 Antage kina, mono kampa wainta kina, awame'ena ka agakenaga yewo. Tigeba
tonaba kampaye. Yonati awame'ena aborantisa pumagina aborakiri agakibewe. Piya
uwaimitegina itate wantiye.

Parasi Sarusi kina'mikaba meto kamana untiye
(Maka 8:14-21)

5 Pigoya, abagi kina igeba Isuge kotupa ta'emagini maroti uma irosantini, nanintaba
igegu'ama kampa maenta wantawe.
6 Piya, Isu maya uwaimintiye: Pigoya, paretibi yisiti atagana anosamisa puma, Parasi
Sarusi kina'mi ata kamana'wai anosasanaga kabiyiyo, untiye.
7 Piya yogini, igeba mayama mare-u me-u puntawe: Pareti atate kanaompeka piyaba
uramiye, untawe.
8 Piya kamana yuguna, pabigo kana kamana'ama agebi pasogana abite maya uwaim-
intiye: We, tigeba timatiti'enaba uwaenantowe. Tigeba nanaga naninta kampa maete
kanakaba abima tara tara tigiba napiyewe.
9 Naeba ka'ena punto, pipa karu'ena tigegu'a pegiri kampa napiyewo. Naeba pareti
nayakamutasa 5,000 kina'mi imuwagini namagini iga'e pauguni, aritapa kibi'ma wa'nu
kupa ayaki iraguguna awaitantiye.
10 Pareti tonaentisa tara umaema pabintantorasa 4,000 kina imuwagini namagini iga'e
pantini, aritapa kibi'ma ayaki wa'nu ku iraguguna awaitantiye.
11 Pigoya, naeba nanintagaba kampa urimuwa, pipa aogimagiri abibebe pusanaga
yuwe. Piya, naeba Parasi Sarusi kina'mi ata kamana'wai anosasanaga aogima kabiyiyo,
yuwe, untiye.
12 Piya kamana uwaimogini, ibaba abibebe pumagini maya untawe: We, paretiwama
yisitigaba kampa iye. Parasi Sarusi kina'mi kamanaka aogima kabiyiyoma iye, piya
untawe.

Pitaba Isuka Karaisitiwema uma aborantiye
(Maka 8:27-30; Aruku 9:18-21)

13 Pigoya, Isu aeba wamagina Sisariya kumata, Piripi kabinti kumata uma irosakena
puntana, abagi kina'wa ibigama maya untiye: Wasanamiba Wasanama Ntagara naekaba
kewe yewema, ibigantiye.
14 Piyama ibigaogini, igeba maya omima untawe: Igeba kae kageba toma toma sewe.
Ka'isamiba Yoni mono wani pai'itanti ntagarawe yegini, ka'isamiba Iraiyawe yegini,
ka'isamiba Yeremayawe yegini, to ka'isamiba to ka mintanti poropetewe, kaekaba piya
yewe, piya untawe.
15 Piya uma omuguna, to kake ibigama maya untiye: Pigoya tigeripa pipa naekaba
kewe, untiye.
16 Piya yogana Saimoni Pitaba maya untiye: Kaeba utaratanti ntagara Karaisiti, Koti
miyaba ae yagaragawe, untiye.
17 Piya yogana Isu maya omintiye: Saimoni, Yona ntagara, kaeba ka'mu po. Ma
kamanapa ka yagaramaba kampa ugamiye. Mantarisa nabanempa uma aboragamintiye.
18 Pika naeba kamana ka ugamukuwa, abo: Pita kaeba yabakawe. Ma ntabata
naokina'nepa itakini atokaemagini mintigina a'abiwama nkesegiyenamaba kampa
ipasanakiye, untiye.
19 Piya untana to maya untiye: Naeba Koti kabiwaitakena kuma'ama kiwapa kamuwe.
Pigoya mabi kabe ai'itaganaba, mantariba pabi nkawameta aborakiye. Piya, mabi kabe
ki'itaganaba, mantariba pabi nkawameta pabiyamagina aborakiye, untiye.
20 Piya utegina, abagi kina'wapa kamana esegima uwaimima maya untiye: Naeka
Karaisiti yagara mintiyemaba tigeba wasanaba ankuwaimiyo, untiye.

Isu pu'magina asikibi kamana uwaimintiye
(Maka 8:31–9:1; Aruku 9:22-27)

21 Pigoya pi ntaga Isuba agobima ainti a'ya'waemaena aborakibi, pi kamana abo-
ramagina abagi kina'wa uwaimintiye. Aibuntana Yerusaremi kumati iyekini monota
kabiyume kina'mibe, tabe mono kiye kina'mibe, mono tisa kina'mibe tabe kuntaenaba
aboramimagini, aeguyigina pu'magina kakaga yaga mite to aogama asikibi, pi kamanapa
a'ya'ma uwaimiwaentiye.
22 Piya uwaimogana Pitaba Isu abiri agega'e uma kabi'magina maya omintiye: Wa'ega,
Kotiba kao'maeyakana pintanaba kampa aboragameno, untiye.
23 Piya yogana Isu aka'intaesi potama Pitapa maya omintiye: Satanigawa, kaeba natate
wagaso. Kaeba antage ki nayakima Kotikaba kampa napiyene. Kaeba wasanama
kamana'amana napiyene, untiye.
24 Pigoya, pabintaga Isu kamana ka mayama amato puma abagi kina'wapa maya
uwaimintiye: Wasana ka'waina nae naegarakena puntanaba au'ama kamana akabitate
wasanami igobi potakibikaba a-nkaekuru puma maripowa aesaga'uritegina naegarano.
25 Pigoya ka'waina mikenaenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Piya, to ka'waina
aeba naeka mikenaenawaka a'a-o yekanaba aboramikiye.
26 Pigoya ka'waina aeba mabi a'ya'waemaena maemagina agu'amankapa aeguma
kaiyekanaba, aya pukiye, a. Agupa ayamabaya to kakema ika pekana kanarasakiye, a.
Pipa kampaye.
27 We, naeba yekiri abiyo: Wasanama Ntagara naeba, nabanempa mantarisa
e'wasaenama naeti ampa e'wasa punataka, enisore kina'wapa ibabeka tumukune. Piya
pumagi, a'ya'ma kina'miba mampabi pentana mana, pabi nkawameta antota'enaba
imukuwe.
28 Pigoya naeba taga urimukuwa abiyo: Tigetisa ma ka'isa minta kinapa kampa
purintigi, Wasanama Ntagara naeba tumima wa'egaenanepa abora maema aborakini
nagakibewe, Isu piya untiye.

17

Isu nkau'ama to auga puntiye
(Maka 9:2-13; Aruku 9:28-36)

1 Pigoya, Isu aeba tonaentisa ka'umaema yaga a'ya puwaogana, Pitana, Yemisina,
a'nanto Yonina, sumagina ibabute wasana kampa minta amuti intawe.
2 Pita'i iyora asima mima au'amaba to auga puntiye. Piya pogana, aowawamaba
pankama nke'wasa pemisa puma e'wasa puwantiye. Aibogana kaiwampaba wae'wae
pumagina tabera e'wasa puwantiye.
3 Piya pogana, Mosesege Iraiyage pabigo ampa aborama aege kamana uma abuguna
igeba igantawe.

4 Piya puguna, Pitaba Isu maya omintiye: Wa'ega, mata'i miyokana aogi piye. Pika
abintaga kakaga ke nama kiyeno, kae'ena kana, Mosesenta kana, Iraiyanta kana sumagi,
kiyeno, untiye.
5 Piya yogana, pabigo wae ibinankama tumimagina itikaewantiye. Aibogana ibi-
nankama antabaipintisa kamana ka mayama tumintiye: Mepa nabugai ntagaranene.
Tabera na'mu potauwa, ae kamana abiyo, untiye.
6 Piya kamana abite, abagi kina igeba iyowarisa aigarepa'magini tabaraba pumagini
tabera iyekuru puntawe.
7 Piya puguna, Isuba igora wama aya ikaya puma maya untiye: Tigeba asima, karuba
a-pumagiri miyiyo, untiye.
8 Piya yogini igeba iyoma'magini agaumepa, Isu abiwa agantawe.
9 Pigoya, amutisa tumintini Isu maya uwaimintiye: Ma kasa'ena aga, pi kamana
wasanaba a-nkuwaimima mintigi, Wasanama Ntagara naeba purintapisaba naogamagi
asiyekiri uwaimiyoma, uwaimintiye.
10 Piyama uwaimogini, pi abagi kina'wa abigama maya untawe: Iraiya marupa
irosakana ae aka'i utaratanti ntagara Karaisitiba irosakiyeba, mono tisa kina'miba
nanaga yewema, abigantawe.
11 Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Iraiya aeba taga kanama a'ya'waemaena
ampa maemagina aogima arupu pikiyeba untane.
12 Pika urimekiri abiyo: Iraiya mparu mpaenti ntagaramaba ago irosa'ma mintogiri,
kampa napinta, tigeti ntapiyena aega'ma ataena potantane. Piya, Wasanama Ntagara
naepa pabiyama ataena punatakibewe, untiye.
13 Piya yogini igeba mayama abintawe: Pipa Yoni mono wani pai'itanti ntagara aeka
iye, untawe.

Isu ke kina'ma antabaipinti minta yagaranto kaba atantiye
(Maka 9:14-29; Aruku 9:37-42)

14 Pigoya, amutisa tumimagini amuri wasana mintumeti tumpa irosauguna ka yagara
Isuti kanama agora ampa parokaema maya omintiye:
15 Wa'ega, kaeba yagaraneka kantara potao. Aeba aonanta puma ware'naowa pumag-
ina tapa wagite wanipintiba tumite piye.
16 Piya pegi abagi kinakampiti ababute kanaogini kaba'ma aogi potakena pugagate igiga
pumagini uwa atawe, piye omintiye.
17 Piya omogana Isu maya omintiye: We, timatiti'ena kampa wainta amu kina tigeba,
naeba ayaki yaga tigege mimagi kuntaenaripa aesaga'magi tiyo'maema mikuwe, a,
untiye. Piya umagina: Kana yagaranto ababute kanaiyo, untiye.
18 Piya yogini igeba ababute kanauguna Isu kana ke kina kabiraogana kana yagaranto
atate waogana aogi puntiye.
19 Aibogini, abagi kina igeba abiri abigama maya untawe: Taeba nanaga ke kina
agarubakenaba pugagate ataune, untawe.
20 Piya yuguna, aeba: Timatiti'enaripa uwaenantowe, uwaimintiye. Piya untana to
maya untiye: Taga timatiti'ena uwaena yamanka'anto kanta puma wairitantagiripa,
maro nkamu'amaka: Tigabao, yiginaba tigabakiye. Pigoya, aintiba ka yuga kampa
waintigiripa kanara kampa pikibewe.
21 (Piya, ke kina pipa to ka'enarasaba kampaye, uwa nunamurasage monoka naninta
a'a-o uma mikenaenarasage igarubakibewe, Isu piya untiye.)

Isu purintapisa asikena kamana uwaimogana tara puntiye
(Maka 9:30-32; Aruku 9:43-45)

22 Pigoya, ainti Isuba Karariya mari nasi nasi puntana, abagi kina maya uwaimintiye:
Wasanama Ntagara naeba e'ero ntagaba kampa mintakana minaga'ena puma wasanami
nkiyapi natakini,
23 naeguyigi pu'magi, kakaga yaga miyekana to kake nabage pikiye, untiye. Piya yogini,
abagi kina'miba abite ata inta paritantawe.

Mono namataka takisi punti kamanane

24 Pigoya, Kapaniyamu kumati a'wae puma kanauguni tabe mono namankama takisi
mone maemagini mintantawe, piya pume kina'mi ige Pita abigamagini maya untawe:
Tisarimpaba tabe mono namankama takisi atabera aya piye, untawe.
25 Piya yuguna, Pita maya untiye: Owe. Aeba ataikaiwe, untiye. Piya ute Isu mintome
ntamapinti imaginaba kana kamanapa kampa omintogana aewa abigama maya untiye:
Pita kaeba nana kagi napiyene. Mabi to marisa tabe kina'miba igeba ketisa tabe takisi

moneba maeyawe. Iyo'mitisabe uwa to ampa kabinta kina'mitisabaya maeyawema, abigantiye.
26 Piyama abigaogana: Pi ampa kabinta kina'mitisawe, untiye. Piya yogana Isuba to maya omintiye: Pipa kanara yena, pigoya pika iyokina igeba uwa miyewe. Pigoya, taeba Koti nkaokinatawe.
27 We, igeba taeka abima a'yugu atabusanaga kotuti wama iga'na atagana tumokana inoyanta maru okabikibi, pi paibuma awamu atarama ka mone maema wama tasigekaba tabe mono namankama takisi menkimo, piya untiye.

18

Inamunkantonto miyesa puma miyiyo
(Maka 9:33-37; Aruku 9:46-48)

1 Pigoya, pabi ntaga abagi kina igeba Isuti wamagini maya uma abigantawe: Koti kabiratakena yaga aborakanaba ke tabeba mikiye untawe.
2 Piya yuguna, Isu uwaena yagaranto ka kega'e yogana kanaogana abakankaipi asitamagina,
3 maya untiye: Taga urimukuwa abiyo: Tigeba tigupa a'wae puma yagara araga ano aba aegaramisa puma mikibepa, Koti kabiratakenaenama nkagupi uma pasikibewe. Piya kampa pikibepa taga kampa uma pasikibewe.
4 Piya, ka'waina aeba ma ntagaranto ae awameta tumima mikibi'naba Koti kabiratakenaenama nkaguta kiya mikiye.
5 Pigoya, ka'waina naeka napimagina ma kana yagaranto ao'maekibi'naba pipa aeba nae nao'maekiye, Isu piya untiye.

Ataenama wasanama nkamatiti'enaba maema kamparaga potaye
(Maka 9:42-48; Aruku 17:1-2)

6 Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Piya, maya yagaranto naegarakana, ka'waina ayakekana kamparagaena pukibemipa, kana ayakikibi ntagara araku'ma tabe yabantama ana'mubi ubu'atama tabe wanipinti apasanakasagana naisemisinta: Pipa kanara pewe, yesine.
7 Aguntaena pukena amiyo'ena asi nasiba mara aboragita, ataenabi miyune. Aibegiba, aguntaena aborakibi ntagarama aintiba ataenabi mikiye.
8 Pigoya, kayankamabera kagisawama kamparagaena pikena pekanapa, arisa'ma maebugaso. Kagisa kaya tararasa aguntaena pekanaba, ainti tayaba tayaba yakupi maebugatasanaga piya po. Kagisa kaya kampa wainta yagara mintana miyaba kumati uma irosakibempepa, pipa kanarane.
9 Pigoya, kao agama kamparagaena pikena pekanapa pi'ma maebugaso. Tara kaoyaga mintana ainti tayaba yakupi maebugatasanaga piya po. Kaorika mintana miyaba kumati uma irosakibempepa, pipa kanarane, Isu piya untiye.

Yaga kaka wanti meto kamanane
(Aruku 15:3-7)

10 Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Tigeba pasemagiri ma ntakarantonto igekaba abigina uwaena kantaba a-peno. Naeba pika urimukuwa abiyo: Enisore kina'wai igeba mantarisa nabanempa nkaobi asi nasi aborama miyewe.
11 (Pigoya, Wasanama Ntagara naeba kabubama miye kina iguyosa'ma ibabikena tumintone.)
12 Piya, ka'waina sipisipiwa 100 igetisa ka'anto kabubawakanaba kaikibera, 99 igepa itate kabubinti wama kaka wai'naka uma aguyosakiye. Pika tigeba nanawe yewe.
13 Naeba tagaka urimukuwe. Aeba aogima aguyosagakiye. Aguyosa'ma aboratamaginaba, 99 minta igeka wanane. Kaka wai aeka a'mu pikiye.
14 Piya, ma ntakarantonto igetisaba pabiyama ka'wainaba kamparagaenabi misanaga mantarisa nabanempati kampa aogi piye, Isu piya untiye.

Aguntaena pikibe kina'mika iyo'maekena kamanane

15 Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya kao'yagara ka'waina kaeti aguntaena maema aborakanapa kaeba wama tisibiri aguntaenawapa aborama omo. Aeba kamanaka abima paruma kayone pekanapa abegana pabigo a'ya peno.
16 Piya, kamanaka a'a-o uma kampa abekanapa, ka yagarawo, tara yagarawo isiba peginisi isige agowapa kaga abima uma arupu potaiyo.
17 Piya, kapi kamanati a'a-o uma kampa abekiripa mono kiye kina'mi-nkakiyenabi ababotaiyo. Ige kamana a'a-o umagina kampa abekiripa: Aeba to kina, agunta kinane, otaiyo.

18 Pigoya, naeba taga urimukuwa abiyo: Tigeba mabi a'ya'waemaena aguntaenawai
uwa ataigina waiyekanaba, mantariba pabiyama waikiye. Piya, mabi uma uwa kasigin-
aba, mantarisa pabiyama uwa kaikiye.
19 Pigoya abiyo: Tigetisa tara yagara taramisi ka'enaga isigu kata atokaemaginisi
esotaisiginaba, mantarisa nabanempaba abiwaisimikiye.
20 Piya, wasana tarawo, naeka akibigipa, naeba ibakapi mikuwe, Isu piya untiye.

Ata kayokaya yagarama mpeto kamanane

21 Pigoya Isuba kamana piya yogana, Pitaba aeti uma mayama abigantiye. Wa'ega,
nao'yagarama aguntaena punatakapa, aguntaenawapa asu'a pugasakana ayaki pekana
kanarasakiye. Piya, asu'a pugasakana tonaentisa tara umaeyakana kanarasakiyoma,
abigantiye.
22 Piyama abigaogana Isu maya omintiye: Tonaentisa tara umaemaba kampaye.
Kampa aisuntaenaba uwa asu'a pugaso.
23 Pigoya, pika Koti kabiratakenaenaga, meto kamana yekiri abiyo: Ka marasa tabe
yagara ka'waina kayokaya yakarakinunka: Iretane namikibewema, igega'e untiye.
24 Pigoya, ka yagara ababute kananta aetiba iretawapa 10,000,000 tora waintantiye.
25 Aeba tabe irita pipa antota amikenagaba mone aguyosagantiye. Aibogana tabe
yagara aeba pi ntagarama nkwaya yagarawape, aewape, yaga kotankape a'ya'magini
wasanami ikantana maeyigina, kana monewamaba ae'enaena puwaewanema, untiye.
26 Aiyogana, kayokaya yagara aeba tabe yagarama nkagisabi ampa parokaema maya
uma agisuntiye: Tabe yagarane, kaeba uwa nataga naeba ainti iretagapa kamenoma
agisuntiye.
27 Piyama agisogana tabe yagara aeba antara potama iga'na namapipa kampa abab-
otanta atunkapa uwa atatantiye.
28 Piya potaogana namapintisa irosa'ma tumima waomepa kana kayokaya yagara
ao'yagara ka tumpa abatama, aeti atunkapa 100 tora waintogana, abatama araku'ma
ana'mu kana u'ma tutusotama maya untiye: Atuntepa pabigo ma kanara namo, untiye.
29 Piya yogana, ao'yagara aeba agora uma parokaema agisuma maya untiye: Kaeba
uwa nataga ainti naeba iretagapa kamukuwe, untiye.
30 Piya uma agisogana, kamana'wapa kampa abinta wama yogini ao'yagaraba maya
uma iga'na namapi ababotantawe. Aibuntini maya omintawe: Iretagapa amiwaegaite
irosakibene, untawe.
31 Piya pogini, aege atokaema yoga pume kina'miba agate igeba intara pumagini wama
tabe yagara kana kamana uma omiwaentawe.
32 Piya yuguna aeba abite kayokaya yagara aepa to kake kega'e uma maya omintiye:
Kaeba kamparaga yagaragawe. Nagiseka naeba nantara pugatama tabe iritanepa
atagatauwe.
33 We, kaeba kao'yagaraga pabiyama kantara potama au'isanawe, piya untiye.
34 Piya uma tabera amo'ena pumagina irebu kina'miti atama maya untiye: Tigeba
kamparagaena potama karana atamagiri miyigina tabe iritanepa a'ya wakiri ataiyo,
untiye.
35 Pigoya, tigeba tinta ase'yonabisa aguntaena kampa mae igasiginaba mantarisa
nabanempaba pabiyama kuntaena puritakiye, Isu piya untiye.

19

Waya agarubakena kamana Isu untiye
(Maka 10:1-12; Aruku 16:18)

1 Pigoya Isu aeba toma toma kamana uma a'ya atate, Karariya maba atate Yontani wani
mparoteri ura'ema wama Yutiya irosantiye.
2 Irosaogini wasana uwoma kina'mi igeba aegarauguna yoni kina'wai kaba itantiye.
3 Aibuguni, ka'isa Parasi kina'miba aeti irosa'ma, amiyo potakena maya uma abi-
gantawe: Ago kamanatepinti wasanama waya ka'maenaraka puma waya kaikenaba
kanara payawa, uramoma abigantawe.
4 Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Tigeba mono kamana mayama waintipa, pipa
kampa aisuma abewa, a. A'ya'maena Koti maru maema aborantanaba, wabe wayape
kaga aborawaigitantine.
5 Aborawaisitama, maya untine: Pika wamaba anope abape isitate waya'wampati uma
atokaema, isigeba ka kina kanta puma miyese, untiye.
6 Piya, isigeba taraba kampa punta, ka'ena puma miyese. Koti atokae isitantika,
wasanamaba a-nkatara isitano, Isu piya uwaimintiye.

7 Piya uwaimogini igeba maya untawe: We, pipa Moseseba waya kaikena puntiripa esa
amima otaiyoba, piyaba nanaga untiye, untawe.
8 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Monoka kampa karu'ena abima tige akuneka
Mosese waya kaikenaenagaba abima owe puritantine. Piya, agobinti'naba piyaba kampa
untine.
9 Pika naeba urimukuwa abiyo: Ka'waina waya'wampaba kumiyonaba kampa pun-
takana uwa kaite to wae maekibipa, aeba kumiyenaba pikiye, Isu piya untiye.
10 Piya yogini, abagi kina igeba maya omima untawe: Wawaya isige agoba piyama
waintika, waya kampa maenta uwa mikenaenaba, pipa kanarane, untawe.
11 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Pi ye kamana ukubopa, pipa uwa kina'mi
wanane. Pi utawaitanta kina'mi mana ubikibewe, untiye.
12 Wasana ka'isa kinapa inogi intabaipintisa waya kampa maekena kina aborawe.
Piya, ka'isa kinapa wasanami i kasamagini waya kampa maekibewema, uwaitawe. Piya,
to ka'isa kina'miba mantari kabiratakenaenaga napimagini waya kampa maenta uwa
miyewe. Pigoya, ma kamanapa otawaitai kina'mi mana abima aegaraiyo, Isu piya untiye.

Isu inamu ntakarantonto akayona puwaitantiye
(Maka 10:13-16; Aruku 18:15-17)

13 Pigoya, igeba inamu ntakarantontowai Isuti ibabute kanauguna, ayapa i'nota atama
nunamu ikiyema omintawe.
14 Aibuguni, abagi kina igeba karu kamana uwaitauguna, Isuba maya untiye: Tigeba
itaigini yakarantonto igeba naeti kanaiyo. Tigeba a-nkakunkitaiyo. Piya miye kina'mi
kaba Koti kabiratakenaenaba utawaitantine, untiye.
15 Piya ute ayapa inota atama kayone puwaitategina, kana maba atate tori wantiye.

Tabe kutantaga masimabi ka'waina Isu akabitantiye
(Maka 10:17-31; Aruku 18:18-30)

16 Pigoya, ka yagarama Isuti ampa irosa'ma abigama maya untiye: Tisa, naeba
aogiyenaba aya pukuboti, e'wasaena maemagi a'ya'ma yagaba miyaba mikuwoma,
abigantiye.
17 Piyama abigaogana, maya omintiye: Pi aogiyenagaba nanaga nabigane. Aogiyenama
nkagoba ka'anto mintiya, kaeba a'ya'ma yaga miyaba mikuwe untanapa, ae kamana ago
abima wasiyo, untiye.
18 Piya yogana, aeba: Ae kamana agowema, abigantiye. Abigaogana maya untiye: Paisa
mono ago kamana'amaba maya iye: Kaeba wasanaba a-nkaeguma kaiyoma, kumiyenaba
a-poma, kuntanaba a-poma, kumpari kamanapa to wainapa a-sotaoma,
19 kano kaba kamana wasiyo. Piya puntana kaekaka kabemisa puma kaokinakaba
pabiyama kabeno, piya untiye.
20 Piya yogana kana yagara aeba maya omintiye: Pipa wasirite kanama mintantone.
Pika kapa aya pusuwema abigantiye.
21 Abigaogana Isu maya omintiye: Kaeba arupu puma aogima mpikenaga untanapa,
wama kotagapa to kina imima mone maemagina kusi kina imegana aogima miyepa,
mantari aogiyenagapa aboragamekana kaeba kanama ampa naegarao, untiye.
22 Piya yogana kana yagara abima kamparaga potate wantiye. Kotapa taberaka'ya
waitantogana, pika piya puntiye.
23 Piya pute waogana, Isuba abagi kina'wa maya uwaimintiye: Naeba taga urimukuwa
abiyo: Tabe kutantaga kina'mi kabiratakena manta kumati ikenagaba pipa igiga puma
tabe kuntuyenawe.
24 Naeba pabi kamana to kake urimukuwe. Tabe kamoro yagawama na'ama nkagepinti
uma pasikenaenaba pipa esegiyenawe. Piya, tabe kutantaga yagaramaba Koti kabiratak-
ena kumati ikenaba pipa to awameta, tabe kuntaenawe, untiye.
25 Piya yogini, abagi kina'miba pi kamana abite pami pumagini maya untawe: We,
kebaya mantariba ikiye, untawe.
26 Piya yuguna Isuba igantana maya untiye: Pipa wasanama piya pikenaenaba kampa
waintiye. Pipa Koti ka pikenaena waintiye, piya uwaimintiye.
27 Piya uwaimogana Pitaba pabigo awamuta u'magina maya untiye: Abo, taeba
a'ya'waemaenarepa takabiwaetate kaepa kaegaraune. Pigoya aintiba pi'na nkantotapa
nanaena aboraramikiye, abigantiye.
28 Piyama abigaogana Isu maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Aintiba
a'ya'waemaena aborama aogi pikena kanabipa, Wasanama Ntagara naeba e'wasa naemu
yabaeneta miyekini, naegara kina tigeba pabiyama mampabisa tabe kina'mi nkimu
yabae nagisarisa tara tumpaema pita'i mima, Isureyo aruyena to nagisarisa tara
tumpaema kina'mi ige kamana uma a'ya itakibewe.

29 Pigoya, ka'waina aeba naeka uma aganto, a'nanto, amana'ma, ano aba, araga
yagarawa, kuma'wa, kiyanka, atate aeba naegarakibi'naba pi'na antotapa uwomantana
maema mintana aintiba miyaba'ena maekiye.
30 Piya, iba ka'isa kiya kina'miba igeba kayokaya kina miyigini to iba kayokaya pe
kina'miba igeba kiya kina uma mikibewe, Isu untiye.

20

Waini yuga kiye kina'mi kamanane

1 Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Koti kabiratakenaenaba waini yugawama nkaba
aeta meto kamana ukuwe. Piya, waini yugawama nkaba ka'waina abaya aseka ka'isa
kayokaya yagara ibabikena wantiye.
2 Pigoya ka'isa ibabuma ka yagasa ikantanaba wantora piya uma aborawaimogini
abuguna kanarasaogini yogawati uwaitaogini wantawe.
3 Pigoya to pabi ntaga abaya to kake wama ka'isa kina maketi kumati uwa mintuguna,
4 uma igama maya uwaimintiye: Waini yugane waintiya, wama uma pigi, ikantanaba
kanara timukuwe, yogini, abite waini yugawati wantawe.
5 Pigoya, kagi abebege atamaisakenage pogana, to kake wama pabiyama uma ibabun-
tiye.
6 Pigoya atamai to kake wama ka'isa kinapa yoga kampa punta uwa mintuguna uma
ibatama maya uwaimintiye: Tigeba nanaga e'ero ntaga uwanama mintagana atamaisaye,
untiye.
7 Piya yogini maya omintawe: Ka yagaramaba yoga kamanapa taepa kampa tababuma
urataine, untawe. Piya yuguna maya uwaitama untiye: Waini yugane waintiya, wama
piyo, uwaimintiye.
8 Piya, yogawama nkababa piya puma mintogana, aseyogana kiya yagarawa mayama
omima untiye: Kaeba yoga kina igega'e uma mone imo. Ainti ibabo kina'mitisa agobima
imirite wamagina maru ibabo kina'mitiba uma imima a'ya po, piya untiye.
9 Piya yogana abite ainti atamai ibabunta kina ige igega'e yogini kanauguna
ka'wainanta ka'wainanta wantora imiwaentiye.
10 Piya imogini, maru kanaume kina'mi igeba agate: Taepa ikantanaba mesuba puma
tamikiyema, napintawe. Aibuguna pabiyama wantora wantora imintiye.
11 Piya imogini agate, yogawama nkabapa kabi'ma maya untawe:
12 Ainti kana kina igeba yogaenaba uwa anagi'ena ampa pewe. Piya taeba pipa
pankaerugumpa taise pagapaga yugaena puma mintokana ase iya, pipa nanaga ainti
kana kina igeke ka awametapa tamiye, untawe.
13 Piya yuguna, yogawama nkababa igetisa ka yagara maya omintiye: Nao'yagara,
naeba ataenaba kampa pugatauwa, kaeba wantoraga ugamogana abima kanarane
yempene.
14 Pika monegapa maete wao. Naeba ainti kana kinapa kaeke ka awameta timukuwema
napiyegana kanarasaine.
15 Pintanaba pipa nae'enawe, pika naeba agowama nae napimagi, piya mayaena pikena
untapa pukuwe. Kaeba nanaga nanta aseyonaneka poganapa abima ataba pene, untiye.
16 Pika kayokaya kina'miba kiya kina miyigini, kiya kina'miba kayokaya kina mikibewe,
Isu piya untiye.

Isu purintapisa asikena kamana kakagara untiye
(Maka 10:32-34; Aruku 18:31-33)

17 Pigoya Yerusaremi kumati ikena puguna, Isu aeba abagi kina nagisarisa tara
tumpaema ige'amana ibabogini ibiwai wantawe. Ke'i wantini maya uwaimintiye:
18 Abewo, taeba Yerusaremi kumati iyune. Pita'i nabanempaba Wasanama Ntagara
naepa tabe mono kiye kinape mono tisa kinape ige iyapi natakini igeba: Aeguyiyoma,
unatamagini,
19 namu'isa kina'miti unataigini igeba karana natama eru kasutasa naeguma maripora
ita nataigi purukuwe. Pu'magi kakaga yaga miyekana nabanempaba to kake asinatakiye,
Isu piya untiye.

Yemisige Yonigeba tabe mikenaga untase
(Maka 10:35-45)

20 Pigoya, pi ntaga isinowaisimpa Sebeti ntagara tara isibabute Isu nkagora ka'enaga
esotakena uma parokaentiye.

21 Uma parokaeyogana abigama maya untiye: Kaeba nanaga kabiye, yogana, aeba
maya untiye: Kaeba yega, yagarane tara ainti tabe Wa'ega aborakibempe ntagaba
kayatakanti kayake'masima mikibese, untiye.
22 Piya yogana Isu maya omintiye: Tigeba aibo'enarika piyaba yewe. Nae nantara'enabi
tisigeba kanara pasikibeso, untiye. Piya yoginisi isigeba: Owe, pabiya pukuse, untase.
23 Piya yusuguna maya uwaisimintiye: Nae nantara'enabi taga pasikibese. Pigoya,
nayatakanti nayake'masi mikena kamana ukenaenaba pipa naetiba kampa waintiye.
Nabanempa uwaitanti kina, ige pi yabaerapa mikibewe, Isu piya untiye.
24 Pigoya, to nayatara'mu abagi kina'miba pi kamana abite kana agantoke a'nantokeba
ka isibirantawe.
25 Piya puguna Isuba igega'e uma maya uwaimintiye: Mampabisa tabe kina'miba
esegima kabiwaitawe. Imagini miye kina igeba uwa kinapa igasimagini tabe kina'wai
miwaetawe. Pipa abintawe.
26 Pigoya tigeba itigiso atigiso piyo. Pika tigetisa ka'waina imagini kiya mikena
puntanaba, aokina'mi kayokaya'ena pumagina miyeno.
27 Pigoya ka'waina aeba paitaritamagina kiyari mikena puntanaba, aokina'mi ige yoga
kina miyeno.
28 Piya, Wasanama Ntagara naeba pabiyama tige nae kayokaya'ena punataiyomaba
kampa tumintone. Naeba tige kayokaya pumagi, mikenaenanetasa uwoma kina ika puma
a'watitakena tumintone, Isu piya untiye.

Isiyorika yagara tara isiyo agawaisitantiye
(Maka 10:46-52; Aruku 18:35-43)

29 Pigoya Isube abagi kina'wape igeba Yeriko kuma agaite wauguni, wasana uwoma
kina'mi iyega'ma wantawe.
30 Piya pugunisi, isiyorika yagara tara ke awamori mintusuguni, Isu kanama ke'i waye,
untawe. Yugunisi abite pabigo agasiya kiga'e uma maya untase: Wa'ega, kaeba Tebiti
ntagara tasigeka kantara po, untase.
31 Piyama tabera kega'e yusuguni, a'ya'ma kina'miba: Paka pisoma, uwaisimumepa,
isigeba kampa abintinisi to kake esegima kega'e umaginisi maya untase: Wa'ega, Tebiti
ntagara, kaeba tasigeka kantara purasitao, untase.
32 Piya yusuguna, Isu aeba abite keta asimagina mintana yoginisi kanausuguna: Nana
purasitaomagirisi yesema, isibigantiye.
33 Piyama isibigaoginisi maya omintase: Wa'ega, tasiyo agarasitaoma yuse, untase.
34 Piya yusuguna, isiyora aukaya pogana pabigo isiyo apina'ma agantase. Aibuntinisi
Isu aega'ma wantase.

21

Isu aeba yaga akabapi Yerusaremi kumati intiye
(Maka 11:1-11; Aruku 19:28-40; Yoni 12:12-19)

1 Pigoya, wamagini Yerusaremi kumata uma irosakena puntawe. Piya puntini, Oribesi
amuta irosa'ma uwaena kuma'anto ka, agewapa Petipaesi pipa agaikena puntana Isuba
abagi kina'wampitisa tara yagarara uwaisimima isigaruba'magina,
2 maya untiye: Tisigeba mareta'i uwaena kuma'anto waintiti wamagirisi, tonki yaga
anobe aikeribe iga'nara mintakibesa, uma iyoba'ma isibabute kanaiso.
3 Tisigeba piya pisigina ka'waina tisibigakirisiba maya omiso: Wa'ega aeba pikaba a'yo
mpaekenaga iye, omiso. Piya yisiginaba owe urisitakiye, piyama uwaisitaoginisi wantase.
4 Pigoya, pintanaba uwaba kampaye. Poropete ae meto kamana'ama esegi penema piya
puntane. Aeba maya kamana kaentiye:
5 Tigeba Saiyoni kumatasa kinapa maya uwaimiyo: Abewo. Wa'egari aeba aguparuye-
nawaka uma tonki yaga akabapi mima tigeti waye, iye.
Pika aikeri yaga akabata mima waye, piyama kaentiye.
6 Pigoya uwaisitaoginisi abagi yagara tara isigeba wamaginisi Isu nkawamu wasimag-
inisi,
7 yaga anoke aikerige uma iyoba'urite kanausuguni, kaiwaipa atamagini abobori ama
agutauguna ima mintantiye.
8 Piya pogini, uwoma kina'mi kaiwaipa atamagini ke'i ama aguta wauguni, ka'isa
kina'miba yanta aerisa'ma agurite wantawe.
9 Aibuntini, uwoma kina'mi aoribe aka'ibe wama i'mu potama maya untawe:
We, Tebiti ntagara taeti kanaye. Wa'egawama nkawamuta kanaika ta'mu potano.
We, inatisa yagaraga ta'mu potano, uta wantine.

10 Pigoya Yerusaremi kumati iyogini, kuma ago kina'miba pami pumagini maya untawe:
Pipa ke kanagini yewe, yuguni,
11 maya uwaimintawe: Poropete Isu, aeba Karariya mari Nasareti kumatasa aboranti'na
pimpaye, piya untawe.

Tabe mono namapi ikantana puguna Isu igarubantiye
(Maka 11:15-19; Aruku 19:45-48; Yoni 2:13-22)

12 Pigoya, Isuba pita'i tabe mono namapi iyomepa pita'i ikantana puma mintuguna,
igarubantana mono ankami ankami pume kina'mi ntabaebe kabara ataume ntabaebe
apasana'ma asunukaentana,
13 maya uwaimintiye: Mono isa'ama maya iye: Mono namantepa nunamu ukena
namantana peno, iye. We, tigeba piya kuntana pe kina'mi ntamantana piye, uma
igarubantiye.
14 Piya utegina, pi tabe mono namapinti mintogini iyorika kinape iraena ibome kinape
aeti kanauguna kaba itantiye.
15 Piya pogini, tabe mono kiye kina'mibe mono tisa kina'mibe igeba pi esegiyena
ometana agantini yagara araga tabe mono namupi i'mu potamagini: Tebiti ntagara taeti
kanagi ta'mu peno, piya yuguni abintini, igeba kamparaga potamagini,
16 Isu maya omintawe: Ma nkaraga yagarami i'mu pugatapa abeno, untawe. Piya
yuguna Isu maya untiye: Naeba ago abuwe. Piya, mono kamana ka waintipa mayama
kampa aisewo: Inamu kina nonotasa kina'mi inta maema ase'yo pegana iwamupi Kotiti
i'muntana aogima aboraye, pipa kampa aisewoma, ibigantiye.
17 Aibumagina, akabiwaitate Yerusaremi kumatisa tumimagina Petani kumati ima ase
yogana waintiye.

Isu yogana piki ya asawantiye
(Maka 11:12-14, 20-24)

18 Pigoya, abayara tabe kumati a'wae puma kanaogana aga'ena abuntiye.
19 Piya pogana ke awamora piki ya ka agategina wama agori a'waka uma
aguyosagaomepa a'yenkamana waintogana agantiye. Agate kana ya maya omintiye:
Kaeba apa toganaba kampa aekibene, yogana, pabigo kana yaba tamiri'ma asamagina
pari puwantiye.
20 Piya pogini abagi kina igeba agategini pami puma maya untawe: We, ma ntaba nana
pumagina agaropa asaye, untawe.
21 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Tigeba tigu'ama
tara tara kampa punta esegima timatiti pumagiri mikibepa, pipa yara kukantana
aboramisa puma pipe to ka'isaena pikibewe. Piya, tigeba maro amu'amaka: Kaeba
tigaba'ma wanipinti tumo, yesinta, pabi ikibesa pesine.
22 Pigoya, aogima timatiti puma mintiri a'ya'waemaenaga esotaiginaba Koti aborarim-
ikiye, Isu piya untiye.

Kiya kina'mi Isu amiyo puma abigantawe
(Maka 11:27-33; Aruku 20:1-8)

23 Pigoya, wama tabe mono namapi ima mono untiye. Umagina mintogini, monotasa
tabe kiye kinape Yuta kina'mi monota kabiyume kinape igeba aeti wamagini maya uma
abigantawe: Kaeba mata'i a'ya'waemaena pempepa ke nkawamuta pene. Ke ugatagina
pene, untawe.
24 Piya yuguna, Isu kamana maya uma a'wae pumagina uwaimintiye: Naeba ka
kamana tibigakiri unamigi, naeba pabiyama ke nkawamutapaya a'ya'waemaenaba poka
pipa antotapa urimukuwe:
25 Yoni mono wani pai'itantintana aetasa aborantiye. Pipa mantarisaenabera
wasanamintanawema, ibigantiye. Piyama ibigaogini igeba: Nana kamana omusune,
ugate uwa asaba'wantawe. Aibuntini maya untawe: Taeba mantarisaenawe yekanaba,
nanaga kamana'wapa kampa abintawe, ukiye.
26 Piya, wasanamantanawe yekiniba, wasanamiba Yonikaba tabe poropetewe umagini
ataena puratakibewe, untawe.
27 Piya utegini igeba: Kampa abintune, untawe. Piya yuguna Isu kamana mayama
a'wae puwaimintiye: Pi yepa kanarana, pipa naeba pabiyama ke awamutapaya
a'ya'waemaena poka antotapa kampa urimukuwe, Isu piya untiye.

Ka yagarama ntagara taramisi meto kamanane

28 Piya untana to maya untiye: Kamana ka urimekiri abimagiri agaiyo. Ka yagarama
ntagara tara mintantase. Aibusuguna aeba amaru yagarawa maya omintiye: Yagarane,
ibaba kaeba wamagina waini yugaena uma po, omintiye.

29 Piya omogana kana yagara aeba maya untiye: Aerawane, kampa nabosagaye, untiye.
Piya utegina ainti to uma a'wae puma napimagina uma puntiye.
30 Piya pogana isibaba aeba to aintisa yagara pabi yoga kamana omogana maya
untiye: Naeba kanaraka uma pukuwe, untiye. Piya ute ainti antawama ata pogana atate
wagaintiye.
31 Pigoya, tigeba aentagaramaba abawampa nkawamu wasintiyeba yewe, untiye. Piya
yogini igeba: Amaru yagarawampawe, untawe. Piya yuguna Isu maya uwaimintiye:
Naeba tagaka urimukuwe. Ae pemisa puma takisi maeya ku kinape kupiyo waepe
paitamagini Koti kabiratakenaenama nkagupi uma pasigiri, tigeba aintisaena pikibewe.
32 Piya, Yoni ampa irosa'ma arupu puma mikena ki tiyakogiripa, tigeba mono'wapa a'a-
o yuguni takisi maeya ata kinape kupiyo waepe ige uwasuwama a'yugu mikenaenawaipa
atategini wasintane. Igeba piya puguripa, tigeba igantiripa aintiba kampa tintara
pumagiripa kampa a'wae pumagiri abintane, Isu piya untiye.

Waini yugara kamparaga kina'mi kabinta meto kamanane
(Maka 12:1-12; Aruku 20:9-19)

33 Piya umagina, Isu to maya untiye: Naeba to ka kamana urimukuwa, abiyo. Wasana
ka'waina mawata waini kurintiye. Ku'ma a'ya atamagina, ainkima kagisa kimagina waini
anti airakenaena puntiye. Piya potama yoga kiye pikena nama kitama kiya kabiwaitate
to mari wantiye.
34 Umintogana nakena aborakena kana aboraogana, kayokaya kina'wa: Waini nae'ena
ka'isa maete kanaiyoma, uwaitaogini wamagini kiya kabima miyume kina'miti uma
irosantawe.
35 Irosa'ma yuguni, kana yoga kiye kina igeba kayokaya kina iraku'ma kapa uwa
aeguntini, kapa ara aeguntini, piya kapa yaba kasutasa ausa aeguntawe.
36 Piya puguna yogawama nkababa to kake uwoma ntagara uwaitaogini ampa
irosauguni pabiyaena puwaitantawe.
37 Piya puguna ainti ae'wa ntagara mayama napimagina otantiye: Yagarane
agarubakana wakiniba ae awamu wasikibewema, napintiye.
38 Piyama napima otagana ampa irosaogini agate, kana yoga kiye kina'miba maya
mare-u me-u puntawe: Aintiba pi ae kana yuga maesanaga, taeba aepa aegugaite aintana
pekana tae'enaena pikiye, untawe.
39 Piya yuguna pabigo ampa irosaogini, agaruba urite yoga awamori uma aegumagini
kaintawe, Isu piya untiye.
40 Pi kamana uma a'ya atate, Isu wasana ibigama maya untiye: Yogawama nk-
abawampa aeba ampa irosantanaba, aintiba kana waini yuga kiye kinapa aya puwait-
akiyema, ibigantiye.
41 Piyama ibigaogini igeba maya omintawe: Kamparagaena potantaka pabiyama
kamparagaena puwaitama iyegukiye. Aibuntana waini yugawatapa aogi kiye kina
ibabuwaitakini igeba a'ya'ma yagaba wainiwapa maema amimagini mikibewe, untawe.
42 Piya yuguna Isuba maya uma amato puma uwaimintiye: Mono isapi kamana ka
waintipa, pipa tigeba kampa aisewa, a. Pipa mayamawe:
Nama kikena kina'miba ka ya ago kainta ntawama iba wa'ega ya asima waintiye, iye.
Pintanaba Wa'egawamaba ago pega taeba agantompeka ta'mu pune, untiye.
43 Pika urimukuwa abiyo: We Yuta kina, Koti kabiratakenaenaba tigetisa tipa'ma to aoso
kina, mono au'wapa maema aborakibe kina imikiye.
44 (Pigoya wasana ka'waina pi wa'ega yara aeguma au aerisa puma aikiye. Pipa pi wa'ega
yawamaba pipa wasana to ka'waina abobora tumpa waima aeguma aigiseba'ma aerisa
puwakiye, Isu piya untiye.)
45 Meto kamana piya yogini monotasa tabe kiye kina'mibe Parasi kina'mibe igeba abibebe
pumagini: We, pipa taeka iye, untawe.
46 Piya ute araku'ma aegukena napiyumepa, wasanamiba Isukaba: Poropete yagarawe,
yumeka iyekuru pumagini uwa atantawe.

22

Iba'ena punta yagasa meto kamanane
(Aruku 14:16-24)

1 Pigoya, Isuba meto kamana to ka amato puma maya uwaimintiye:
2 Mantari kabiratakenaenaba mampabisa tabe yagara ka'wainata awame pukuwe,
untiye. Piya, tabe yagara ka'waina yagarawampa nkwae iba'ena pomuguna tabe naninta
maema kao puntiye.

3 Piya puntana kayokaya kina'wa uwaitaogini a'ya'ma uwaiminti kina'miti wama kega'e
uma ibabikena wantawe. Wama uma uwaimuguni: A'a-o, untawe.
4 Piya yuguna tabe yagara aeba kayokaya kina'wa to ka'isa mayama uwaitama
untiye: Tigeba wama naokinati wama maya uwaimiyo, untiye: Tabe yagara aeba
ago naninta maema aki pugasima yegini uwoma apa purumaka ago aegumagini kao
pugasawe. Aibumagini a'ya'ma nanintaba ago maema aogi pumagini tiyobi pewe. Pika
tigeba kanaigi yagaranepa waya ababomima kana naninta namagi ta'mu potano, iyema
uwaimiyoma uwaitaogini wantawe.
5 Pigoya igeba wama uma uwaimuguni, kamana abima aekita potate, ka'waina aeba
yogawati wantiye. Aibogana to ka'wainaba situwawata kabikena wantiye.
6 Piya pusuguni to ka'isa kina'miba kayokaya kina'wapa iraku'ma iyegumagini
kaintawe.
7 Piya puguna tabe yagara aeba ata pumagina irebu kina uwaitaogini igeba uma
iyegumagini namankaipa yaku nkigi'ma kaewaegaintawe.
8 Piya puguna tabe yagara aeba to kake kayokaya kina'wa maya uwaimintiye: Nan-
intaba ago kao pugasune, piya kega'e uwaimintompe kinapa igeba iyekita pumagini
kampa kanapa aerana, kasiyo.
9 Piya, tigeba ke'i nasi nasi pumagiri wasana ibatakibepa ibabute kanaiyo, untiye.
10 Piya yogini kayokaya kina igeba ke'i nasi nasi pumagini uwa kamparaga kinape aogi
kinape a'ya'magini ibabuguni irosa'ma namapa ampa pumaema mintantawe.
11 Mintuguna tabe yagara aeba igakena iyomepa, ka yagara aogi kaiba kampa aminta
uwa ima asu mintogana agate maya omintiye:
12 Nao'yagara, kaeba aya pegina kaigapa aogiyenaba kampa amirinta asumintane,
yogana, aeba kamana asaba wantiye.
13 Aibogana, tabe yagara aeba kayokaya kina'wa uwaimima maya untiye: Tigeba
agisa ayata kirokaema tununtanabinti apasanaigina tumima, pita'i tumpimagina awamu
uparisa puma kube'ena pumagina miyeno, Isu piya untiye.
14 Piya untana to maya untiye: Pi puntisa puma igega'e unta kinapa uwomane. Piya,
ibabuma kibi'itanta kinapa tarantowe, Isu untiye.

Takisi monega Isu abigantawe
(Maka 12:13-17; Aruku 20:20-26)

15 Isu piya uwaimogini, Parasi kina igeba ka au'i wamagini kamana tobi tabi potama
arakurikena kamana uma abintawe.
16 Piya puntini, ibagi kina'waipe Eroti nkaokina ka'isamipe: Kamana uma aborama,
uwaimuguni igeba Isuti wama maya untawe: Tisa, taeba kae agoba abune. Kaeba taga
ntagara mintane. Piya, ima tumima minta kinakaba kampa karu punta esegiyenawaika
kampa kaekuruba puma Koti mpono'ama kipa kanara uramima tayakene.
17 Piya, ka kabigakuna, uramo: Mono kina'mita, taeba Aroma wa'ega yagara Sisa takisi
mone amusupera kampaye, untawe.
18 Piya yuguna intabaipinti kumpari kamana'wai igate maya untiye: Kumpari kina,
tigeba nanaga minaga punatakenaga yewe.
19 Tigeba tabe yagara Sisa mone ame, pi ka nayakigi agano, untiye. Piya yogini mone
ka maema ayakuguna ibigama maya untiye:
20 Amankape awa'enabe mapa kewema, ibigaogini
21 igeba: Sisantawe, untawe. Piya yuguna maya uwaimintiye: Pigo yewa, Sisantanaba
Sisa amiyo. Piya, Kotintanaba Koti amiyo, untiye.
22 Piya umagina uwaimogini, igeba abima pami potategini atate wantawe.

Purintapisa asikenaenaga Isu abigantawe
(Maka 12:18-27; Aruku 20:27-40)

23 Pigoya igeba wauguni, pabintaga ka'isa Sarusi kina igeba Isuti ampa irosantawe. Pi
kina igeba: Purintapisa asikenaenaba kampa waintiye, piya uma miyume kinane.
24 Pi ige Isu maya uma omintawe: We tisa-o, Moseseba kamana mayama kaentiye:
Wasana ka'waina yagarawa kampa aboratanta purekanaba a'nanto kiyaba maetama
aganto antotapa yagara aborano, untiye.
25 Pigoya, abakatepi ka aga'na tonaentisa tara umaema mintantawe. Aibuntini
marusa iganto waya maemagina yagara kampa aboranta mima pu'waogana, a'nanto kiya
aetantiye.
26 Aeba pabiyama yagara kampa aboranta mima pu'waoganaba, a'nanto to ka'waina
kiya waepa pabiyama taetantiye.
27 Piya pumagini tonaentisa tara umaema aga'naba a'ya'magini pu'waewauguna, kiya
wae aeba ainti mima purintiye.

28 Piya, igeba ka wae'amana a'ya'magini maentaka, ainti asiratakena yagaba ke nkwae
mikiyema abigantawe.
29 Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba mono kamanape Koti nkesegiye-
nagabe kampa napima kamanapa umagiri ata pewe.
30 Asikena yagaba wawayapa to kake kampa maekibewe. Igeba enisore miyesa puma
asu mikibewe.
31 Pigoya, tigeba asikenaenaga yepa urimukuwe. Koti aeba kamana urimintipa, pipa
tigeba aisuma kampa abewa, a.
32 Maya urimintine: Naeba Abara'amu, Aisaki, Yekobu ige Koti mintuwe, untiye. Piya
untika, aeba pu'wanta kina'nane. Aeba iyoganta kina'mi Koti mintiye, Isu piya untiye.
33 Kamana piya yogini, wa waya a'ya'ma kina igeba mono yomeka abima pami
puntawe.

Isu mono ai'nega abigantawe
(Maka 12:28-31; Aruku 10:25-28)

34 Pigoya, Isu kamana'ama Sarusi kina iraku'ma akunogini, Parasi kina igeba abite aki
puntawe.
35 Aki pumagini kamana awa'ena abinta, iyo'yagara ka otauguna ago'ena pumagina
maya untiye:
36 Tisa, mono kamana ai'neba ae'na tabeba piye, untiye.
37 Piya yogana Isu maya omintiye: Kaeba a'ya'ma kagu kaumakape napiyenagape
Wa'ega Kotigapa a'ya'ma amegana waiyeno.
38 Pi kamanapa mono ai'neba asugasimagina waintiye.
39 Pigoya to ka abae wainti, isigeba ka awametane. Pipa mayama: Kaekaka kabemisa
puma pabi nkawameta kaokinaka kabeno.
40 Pi kamana ai'ne taramisi Mosese nkago kamanape poropete kina ige kamanape
agona pese, Isu untiye.

Isu aeba Karaisitika Parasi kina ibigantiye
(Maka 12:35-37; Aruku 20:41-44)

41 Pigoya, Parasi kina aki pumagini mintuguna Isuba ibigamagina maya untiye:
42 Tigeba Karaisitikaba nanawe yewe. Aeba ke ntagarawema, ibigaogini, igeba Tebiti
ntagarawe, untawe.
43 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Piya, Tebiti aeba Awamusa'ama otaogana ayaga
utaratanta yagara Karaisitikaba Wa'eganeneba, omintiye. Aeba maya untine:
44 Tabe yagara aeba nae Wa'egaba maya omintine: Kaeba nayatakanti ampintaga, kama
kinakapa kagisabi ibabuma aki peno, untiye.
45 Pigoya, Tebiti aeba nanaga aga'nukaba: Wa'eganeneba, untiyema, ibigantiye.
46 Piya uma ibigaogini igeba kamana a'wae puma omikenaga napigate uwa atantini, pi
ntaga aeka karu puntawe. Piya puntini, aintiba to kake kampa kamanapa abigantawe.

23

Mono tisa kinake Parasi kina'mike kamanane
(Maka 12:38-39; Aruku 11:43, 46; 20:45-46)

1 Pigoya pi ntagaba Isuba ka'isa kinape abagi kina'wape maya uwaimintiye:
2 Mosese marutapa mono tisa kinake Parasi kinake miyewe.
3 Pika kamana aborama urimigiripa abimagiri wasiyiyo. Piya, igewai miyesa pumaba
a-mpiyiyo. Igeba kamana iwamupisa untiniba agowapa kampa wasiyewe.
4 Igeba kuntaena asaema tibota aesagatitate, igewaipa uwa ika miyewe.
5 Pi a'ya'waemaena pepa i'maete imaena mana pewe. Igeba mono nunamurasa
tusantanawai puwaitagini pu u'ma, toma tomantana maema paentaenabi miyewe.
6 Piya pumagini, tabe naninta nakena yagabe mono namapi mikena yagabe marusa
yabaera paitama asu misanaga ibugaye.
7 Wa waya uwa kina'mi ke'ibe kumatibe i'mu purataiyema iyowa agasiya pumagini
mintini, igewaipa tisawe uwaimisanaga ige atakae puma miyewe.
8 Pigoya, tigeba pipa tisawe uramiyomaba a-siyo. Tisaripa Koti abintowe. Piya, tigeba
uwa a'ya'magiri aganto a'nanto mintawe.
9 Pigoya, mabi kawainaka tabaweba a-siyo. Mantari tibarimpaba ka'anto mintiye.
10 Pigoya kiya kinateneba a-suritaiyo. Kiya yagararipa Karaisiti aeba ka'antowe.
11 Piya, tigeti kiya ima mikibi'naba tige kayokaya'ena peno.

12 Piya, ka'waina ae'wa nkaumarasa au maete ima miyekanaba, merunkaba potakiye.
Piya to ka'waina au maete tumima miyekanaba ababuma mesuba potakiye, Isu piya
untiye.

Mono tisa kinake Parasi kinake ige'ma kamana Isu untiye
(Maka 12:40; Aruku 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 Piya yogana Isu amato puma maya untiye: We, mono tisa kinake Parasi kinake
kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe. Nana pegiri wasanami igeba mantari kabi-
ratakena kumati uma pasikena yegiripa ke akunkigasawe. Tigeripa kampa uma pasintiri
ige uma pasikena yegiripa a'a-o uma aka'ya waitawe.
14 We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba tara taraena puma, ataen-
abi mikibewe. Tigeba e'ero nunamurasa ago'ena pumagiri ainti abeya wae'mi mpone
kutankai a'ya'ma aisaga, pi'na nkantotapa aintiba kamparaga ikantana maekibewe.
15 We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe.
Tigeba wanipe mabe agasigasima nasimagiri to marisa kina ababuma tibagi kinati me
nkatakena wantiri, pigo tige kamparagaena pesa puma ayakigina aeba tigasimagina
tabera kamparagaena puma a'abibi tumikiye.
16 We, tiyorika kiye kina, tigeba ataenabi mikibewe. Nanaga mayaba yewe: Tabe
mono namata aigima uma esegi pepa pipa kamparine. Pigo tabe mono namatasa aogi
awa'enawata aigima esegi puma ukenagaba nanaga tagakaba yewe.
17 We, tigeba aibo kina tiyorikane. Awa'ena pipa uwaenawe. Awa'ena wainta aota
namankama asugasima aeba tonawe.
18 Pigoya, to kapa mayawe yewe: Aratara aigima uma esegi pepa pipa kumparine. Pi
arata aboborisa a'muntanara aigima esegi puma ukenagaba, nanaga tagakaba yewe.
19 We, tiyorika kina tigeba, a'muntana pipa uwaenawe. A'muntana wainta aratawama
asugasima aeba tonawe.
20 Pika ka'waina aeba aratara aigima uma esegi pekanaba arata ae'wape abobori
waintintanabe kaga'ena pukiye.
21 Pigoya, ka'waina aeba tabe mono namata aigima uma esegi pekanaba, pipa mono
nama ae'wape kana mono namapi miyi'nape kaga'ena pukiye.
22 Piya, ka'waina aeba mantari aigimagina uma esegi pikibipa, pipa Koti marunkape
kana marunkama nkababe kaga'ena pukiye.
23 We, mono tisa kinake Parasi kinake kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe.
Yogarisaenabe to ka'isaena maema nayatara'mu aki puma'ma kapa Kotinta atakena
kamana yewe. Piya puntiri ka auka'i au'wantaga'ena monota uma arupu puma, agama
kao'ena puma kamana ago wasima aegarakenaenaba pipa kampa pewe. Ka wasintiri to
kapa wasiyiyo.
24 We, paitama miye tiyorika kiye kina, tigeba maeyaena pewe: Wanitipisa ki'nunkama
agama maema maebugasagana, tabe yagawamaba kampa aganta pabigo asaga'yuma
paga iyopotaye.
25 We, mono tisa kinake Parasi kinake kumpari kina, tigeba, ataenabi mikibewe. Tigeba
tu'natipe kankaberipe aririsaba wani nkaema wae'wae puntiri antabaipintisa kampa
aeyobagana i'nintanabe aguntaenabe awaitama waintiye.
26 We, Parasi kaorika kina kaeba, marupa tu'na kankabegapa antabaipintisa ka'ena
waintipa, pipa waninkaema aogi pugaite ainti aririsaba waninkaema aeyobao.
27 We mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina, tigeba ataenabi mikibewe.
Wasana aru piyama mintawe. Wasana aru aboboriba awa'ena puma aogi pugasawe.
Piya, antabaipintiba pu'wanta kina'mi ayampube karebe kobabe waintiye.
28 Tigeba pabiyama tipa wasana iyora aogi tiwa maema miyewe. Piya tintabaipinti pipa
kumparipe mono'ama aguya aikenaenabe awaitama waintiye.

Tisa kinapa kamparaga ikantana maekibewe Isu untiye
(Aruku 11:47-51)

29 We, mono tisa kinake Parasi kinake, kumpari kina tigeba ataenabi mikibewe. Tigeba
poropete kina'mi nkiru paga pumagiri aogi pewe. Piya puntiri paisa mono kina'mi nkiru
yugaba awa'ena puntiri,
30 maya yewe: Tayabamagi mintantata miyompesinta, igepa kampa iyo'maema
poropete kinapa iyegumagi ataenaba kampa puwaitaompesine, yewe.
31 We, tigeba piya kamana umagiri poropete iyegunta kina ige iga'nugi miyepa agoripa
uma aborawe.
32 Piya, tiyabamagi kaintaba uwa inatasa atata kanantagiri, tigeba pabita amato pegana
tabe kuntu piye.

33 Tigeba kuyarawe. Tigeba ma'ama nkawarorawe. Kaintanama nkantota a'abibinti
tumikena yaga aborakiripa aeta pai'ma wama kakakibewe. Pipa kampaye.
34 Pigoya abiyo: Naeba tigeti poropetebe, aogi napiyena puma abinta kinape, mono tisa
kinape, uwaitakini uma irosaigiripa, tigeba ka'isaba iyeguma kamparaga puwaitakibewe.
Piya puntiri ka'isaba maripora iyeguntiri, ka'isaba mono namapinti eru kasutasa iyeguma
a'ya'ma kumati igarubata nasikibewe.
35 Piya pugini, aogi kina'mi korankai uwaraka'ya airi'ma ataena purite kanama
mintanta, pi'na nkantotapa tigeti ampa aborarimikiye. Pai Eboro, aetasa ma'ena aborama
purite kanama Perekaya ntagara Sekaraya ae tabe mono namapi arata agora aeguma a'ya
puntane. Pi'na nkantotapa tigeti ampa aborarimikiye.
36 Pika taga urimukuwa, abiyo: Pi a'ya'ma kamaena purite kananta, pi kaintanaba ma
kanabi mpiye kina tigeti ampa puma a'ya pikiye, Isu piya untiye.

Isu Yerusaremi kumatasa kinamika kube'ena puntiye
(Aruku 13:34-35)

37 Piya untana Isu to maya untiye: We, Yerusaremi kina, Yerusaremi kina'mitaba,
tigeba nanaraka poropete kama puwaitama mono kina tigeti uwaitantapa yaba kasutasa
iyeguma kaiyawe. Kokorewama awagi'nu agagatasa isamu puma agagapinti itamagina
miyemisa pumagi, naeba tigepa agasiyama ibabumagi nagora aki puwaitakena yuwagini,
a'a-o urite kanamagini mintantane.
38 Pika nama kumatipa kasakana kabu isubumagina waikiye.
39 Piya yekiri abiyo: Naeba titakiri kampa naganta mirite wamagiri, asaba:
Wa'egawama nkawamuta kanaika ae ta'mu potano, ukibepa, pi ntagaba tigeti to kake
aborakuwe, Isu piya untiye.

24

Tabe mono nama ainti ataena pikibi kamanane
(Maka 13:1-2; Aruku 21:5-6)

1 Pigoya Isu aeba tabe mono namapisa irosa'ma waogini, abagi kina igeba ainti wantini
tabe mono nama aogima kimarantakini agama agabantini omuguna,
2 maya uwaimintiye. Ma kanabipa waiyegiri agawe. Pigoya, naeba tagaka urimukuwa
abiyo. Kama kina'mi irosa'ma nama kumatiba akasagasuba kasigina, ka yabankamaba
to ka yabankama nkabobora ware'naigina nama tubo aborama waikiye, Isu piya untiye.

Aintiba uwoma kuntuyena aborakiye, Isu untiye
(Maka 13:3-13; Aruku 21:7-19)

3 Piya ute Oribesi amuti ima mintogini, abagi kina ibiwai agora wamagini abigama
maya untawe: Pi yempentanaba ae ntaga aborakiye. Pipa kaega ampa irosakena yagawo,
mampa a'ya pikena yagawo aborakena pekanaba, nana kukantana kapa aborakiyema,
abigantawe.
4 Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiye: Ainti ka'waina kumpari urigasima
tigu'ama maema a'yugu puritasanaga aogima kiya kabimagiri miyiyo.
5 Piya wasana uwoma kina irosa'ma nae nage umagini: Naeba Karaisiti nawe umagini,
uwoma kina'mi nkigu'ama paibumagini kamparaga puwaitakibewe.
6 Pigoya, ma'ena pewe kamana abintiripe, esiba kamana abitegiri tiyekuruba a-puma:
Kana a'ya piyeba, a-siyo. Pi ma'ena maru pikibepa, asa aka'i agogo yaga aborakiye.
7 Maga maga kina'miba kamaena pigini, to ka'isa kina'miba to ka marisa kina uma
iyeguyigini kamaena purite wagana pikibewe. Kaboba tabera aborakana imimapa tabera
purite wagana pikiye.
8 Pigoya pi ntagaba marusaena uwa tiki nakiyenaba tabera aborarimikiye.
9 Pigoya, pi ntagaba tibabute wamagini tiki nakiyena purintini tiyeguma kaikibewe.
A'ya'ma marisa kina'miba naetaka kama puritamagini kamparaga puritakibewe.
10 Piyaena aborakiniba uwoma kina'mi monopa kaitegini iyokinaka minaga'ena
pumagini igobi puma kamparaga uwaitakibewe.
11 Piya pigini, uwoma kumpari poropete kina ampa irosa'magini, napi napiyenari
maema a'yugu purigaikibewe.
12 Pigoya mono aguya aikenaenama anosama abae pekana, agu kao'enaba uwoma
kina'mitiba kaka wakiye.
13 Pigoya ka'waina aeba monopa esegima aega'magina mintakana kana'wapa a'ya
pekanaba, ababikiye.

14 Pigoya Koti kabiratakena aogi awaga kamana'ama maga maga wagana pumagini,
a'ya'ma marisa kina'mi ige agowaipa maema aborakana, kanapa a'ya puwakiye, Isu piya
untiye.

Aintiba kamparagaena aborakena kamanane
(Maka 13:14-23; Aruku 21:20-24)

15 Piya untana Isu to maya untiye: Poropete Taniyeri kamana kaenti, pipa pasema
aisuma abiyo. Piya, ma nkisapi aisuma agakibe kina'miba aogima abiyo. Pi kamana'ama
esegi pekanaba kamparagaenaba tabe mono namapi ataigiri tini'ena pikibewe.
16 Piya pumagiri igate, Yutiya mari mikibe kina'miba tiyegaka amu mari iyiyo.
17 Piya pigini, wasanami abe'i mintakibetisaba namatipinti a'wae pumagiri ima
kotatipa a-mpaentiri uwa waiyo.
18 Piya, to wasanamiba yogari mintakibetisaba a'wae pumagiri wa'eri a-nkwama kai
kabiripa a-mpaentiri uwa waiyo.
19 We, pi kanabipa iga'entaga waepe inamuganto mono amikibe waepe kamparagama
mikibewe.
20 Tigeba Wa'ega esotaigina abintakiri, tiyegaka pai'ma wakenaenaba esiba yagabe
sabatirape a-nkaborano.
21 Piya, pi ntagaba tabe kuntuyena aborakiye. Pintanaba ma aborantitasaba kampa
aborantine. Aintibe to kake kampa aborakiye.
22 Piya, Kotiba kanapa kasama arosakenaenagaba umarantine. Kampa piya untemis-
inta, wasana ka'waina mono maema mikenaenaba pipa kampa aboramisine. Piya, Koti
ae'wa nkibabikena kinaka umagina kanapa kasama, arosakiye.
23 Pigoya: Karaisitiba mata'i taeti aboraya, marota'i igeti aboraye, piya kamana'ama
wagana pekiripa, a-nkabiyo.
24 Piya, pi ntagaba kumpari karaisitibe kumpari poropetebe ampa irosa'ma kukantan-
aba toma toma agasiyaena pumagini wasanami abikenaenawaipa maema a'yugu puwae
igaikibewe. Piya puntini Koti ae'wa nkibabikena kina'mi nkabikenaenawai maema
a'yugu puwaigaikenaba kasa'enabe awame'enabe tabera aborakibewe.
25 Pigoya naeba maru urimoka, ainti aborakiripa aibopa a-piyo.
26 Pigoya, pika ka'me mpari Karaisiti aboragi agaune yigiripa, a-nkwaiyo. Piya nama
pita'i mata'i aboraye yigiripa, pipa a-nkabiyo. Kampaye.
27 Wasanama Ntagara naeba kakamaba kampa kanakuwe. Apayaena pegina a'ya'ma
auka'i e'wasa puwamisa puma, naeba pabi nkawameta aborakuwe.
28 Eya, wasana purinta kina wainti mpari kegebankama kanama ampa aki pemisa
puma, pabi nkawameta aborakiri nagakibewe, Isu piya untiye.

Wasanama Ntagara tumikena kamanane
(Maka 13:24-27; Aruku 21:25-28)

29 Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, tabe kuntuyena pikibi kanaba a'ya
puwakana, papa tunusekana, opa kampa e'wasa pekana, noriba tutu pekana, mantaba
kuru pekana esegiyenawapa iyoba'ma kareko pikiye.
30 Pigoya Wasanama Ntagara nae kukantanaba mantari aborakini a'ya'ma maga maga
kina'miba pi agate kube'ena pumagini nagisigi naeba mantarisa ibinankama nkabobori
e'wasaena esegiyenanentaga tumpa irosakuwe.
31 Piya, enisore kina'nepa uwaitakini tabe kiga'e uma ma maretibe metibe, atibe abetibe
naokina'nepa kibi'magini ibabuma aki pikibewe, Isu piya untiye.

Piki yawamaka meto kamana untiye
(Maka 13:28-31; Aruku 21:29-33)

32 Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, piki yawama kana aboragiripa agama abewe.
A'no mpa'ma pari pegiripa agantiripa: Tabe pa tagiya wakena piye, yewe.
33 Pabiyama urimontana aborawae wakiri, agantiripa, naeka: Aeba kabera ampa
asintiye, yiyo.
34 Piya, kamana ka taga urimukuwa abiyo: Ma kanabi miye kinapa kampa purinta uwa
mintigina pi a'ya'waemaenaba aborakiye.
35 Pigoya mantabe mabe a'ya wakana, kamana'nepa waiyaba waima kampa kakakiye,
Isu untiye.

Ka'waina aeba kanapa kampa abintiye
(Maka 13:32-37; Aruku 17:26-30, 34-36)

36 Isu piya untana to maya untiye: Pigoya, pintana aborakena yagaga wasana ka'waina
kampagina abibebe puntiye. Piya, enisore kina igeba pabiyama kampa abintawe.
Yagarawa naebe pabiyama kampa abintuwe. Nabanempa ae abintowa abintiye.

37 Piya Nowa mintanti kanabi wasanami a'ya'waemaena puntasa puma, Wasanama
Ntagara nae ampa irosakena yaga agarosakiniba pikibewe.
38 Piya, paipa wani kampa pagintoginiba, nanintabe wanipe uwa nantini, iba'ena
puntini, pumagini a'yuguma mintantawe. Mintuguna, Nowaba pabigo wanipisa karebi
iyogana,
39 tabe wani pa'ma ipirintantisa puma, Wasanama Ntagara nae ampa irosakena yagaba
pabiya awame'ena pikibewe.
40 Pigoya, pi ntagaba tara yagarara yogari mintisiginaba, Kotiba ka'wainapa ababun-
tana to ka'wainapa a'a-o uma atakiye.
41 Piya, waya taramisi naninta kao'ena puma mintisiginaba, ka'wainapa ababuntana to
ka'wainapa a'a-o uma atakiye.
42 Pika tigeba aogima kabiyiyo. Wa'egaripa kanakena kanapa kampa abintawe.
43 Pigoya, tigeba agowapa mayama abiyo: Ka kumatasa kina ku kina ma aseka
irosakiyema napiyisinta, iyogabama mima nama kuma'waipa kabiyiginaba kuntanaba
kampa maeyisine.
44 Pigoya, Wasanama Ntagara naekaba pabiyama kampa napikibe kanabi, kanakuboka
aseyo puma miyiyo, piya untiye.

Aogi yuga yagarage ata yuga yagarage isige meto kamanane
(Aruku 12:42-46)

45 Piya untana amato puma maya untiye: Wa'ega ka'waina kayokaya kina'wampa
ige kiyawaika otamagina maya omikiye: Naeba wama umintakanapa, kaeba kiya
kabiwaitama asi nasiba naninta ka awameta imima miyo, ukiye. Pigoya, aeba ayama
miyekanapa kiyaba mono wantaga awamu wasikenaena wantagane otaiyo.
46 Piya, aeba yoga otanta pipa aogima puma miyekanaba, wa'ega yagarawapa
irosa'magina abekanaba a'mu potakiye.
47 Naeba taga taga'ya yekiri abiyo: Aeba pi ntagaraba pipa kiya tabe otama
a'ya'maenawatapa kabiyenoma otakiye.
48 Pigoya, pi kayokaya yagara aeba wa'eganepa agaropa kampa kanakiyema, antabaip-
intiba napimagina,
49 karana itamagina, kayokaya kina iyegumagina, nanintabe esegi wanipe nama aibo
abo'ena puma karana itakanaba,
50 togana wa'ega yagarawa a'wae puma kanakena kanapa, pi kampa napinta
mintakana,
51 agaronkanto irosa'ma agaruba'ma kumpari kina ai'aruyenabi atakana ata maru
mpikiye. Pi mparupi igeba iwara upaba puma kube'ena puma mikibewe, Isu piya untiye.

25

Nayataramu aratagawae ige meto kamanane

1 Isu kamana ka maya untiye: Pigoya, pi kanabipa Koti kabiratakenaena nayataramu
aratagawae igeta meto puma maya ukuwe, untiye. Piya, iba'wae ao'maekena puntini,
igeba wama wasana ke'i kabima mimagini, ababikena kane'waipa maete wantawe.
2 Pigoya, nayaka'mu aragawae igeba aibona, piya to nayaka'mu aragawae igeba napi
napiyena waintagana sumawe.
3 Piya, aibo aragawae igeba kane'waipa uwa maete wama kampa napima waninkapa
kampa awaitama tiginta wantawe.
4 Pigoya, napi napiyena waintaga aragawae igeba wanipa awaitama ari atamagini
kane'waipa maete wantawe.
5 Piya puguna wasana kampa karu'ena kanaogana, aobi puma mintuguna iwaiga
ibogini waintawe.
6 Waintuguna, aseka nkabubu saogana, kega'e kamana ka mayama aborantiye: We,
wasana ago kanaya, karu'ena asimagiri uma ababiyo, untiye.
7 Pigoya aratagawae igeba abite iyogama asimagini kane'wai maema tabe puguna
tantiye.
8 Piya puntini, aibo aragawae'mipa napi napiyena waintaga aragawaepa maya uwaim-
intawe: Taeba kanete tabe pokana tu'makena piya, tigeba wanipa kapa ari'ma na tamiyo,
untawe.
9 Piya yuguni, napi napiyena waintaga igeba maya uwaimintawe: Piya kampa pukune.
Wanipa pipa kaga kampa kanarasaratakiye. Tigeba situwati wama ika piyo, untawe.
10 Pigoya, igeba kane'waipika wani ika pikena wagasuguna aobi pume ntagara ampa
irosa'ma aratagawae ase'yo puma kane'waintaga mintume ige ibabogini wantawe. Wa-
magini kumati uma irosa'ma namapinti ima kabe kitama naninta namagini mintantawe.

11 Mintuguni aibo aratagawae igeba kanama kega'e umagini: Naba-o, naba-o, kabe
aitatao, untawe.
12 Piyama kega'e yuguna maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo: Naeba kampa
tigao kinatawa, wagasiyo, untiyema, Isu untiye.
13 Piya, kanapa kampa abintaka, tigu'ama kiyeba aogima kabima miyiyo, Isu piya
untiye.

Kayokaya kina mone asa iminta meto kamanane
(Aruku 19:11-27)

14 Piya untana, Isu to amato puma maya untiye: Aintiba tabe yagara ka'waina punti,
pi nkawameta aborakiye, untiye. Pi tabe yagara ka'waina pagasa mari wakena puntana
kiya kina'wa igega'e uma monewa kabitaiyema pako puma imintiye.
15 Pigoya, ka kiye yagara mone asaba nayaka'mu ($5,000) amintiye. To ka'waina tara
asa ($2,000) amintiye. To ka'wainapa ka asa ($1,000) amintiye. Piya potate wantiye.
16 Wagasogana pabigo 5,000 tora maeyome kiye yagaramaba agobima to kake aborak-
ena yuga pogana to 5,000 tora aborantiye.
17 Piya, to ao'yagara 2,000 tora maeyome, aeba pabiyama yoga pogana to kake 2,000
tora aborantiye.
18 Pigoya, 1,000 tora maenti, aeba tabe yagarawampa moneba maete wamagina uma
ka ku'magina kaitaogana waintantiye.
19 Pigoya, tabe yagarawai e'ero kana mintana, a'wae puma kanantiye. Kanama mone
iminti kiye kina igega'e uma mone kamana abikena aki puntiye.
20 Piya pogana 5,000 tora aminti, aeba ampa irosa'ma to kasa 5,000 tora me nkatantana
maya untiye: Tabe yagarane, kaeba mone asaba nayaka'mu asa namintampetasa naeba
yoga pogana, to kake nayaka'mu asa mampa aboraye, untiye.
21 Piya yogana tabe yagarawampa maya omintiye: Kaeba aogi kayokaya yagara-
gawe. Kaeba aogiyena pene. Kaeba yogarapa aogima kabiyene. Kaeba uwaenarapa
aogima kabiyempeka naeba ugatakana, to ka'isaenaba kabikibena, kaeba kanama tabe
yagaragampa, naege ampima ka'mu po.
22 Piya yogana, 2,000 tora aminti kiye yagara aeba ampa irosa'ma maya untiye: Tabe
yagarane, kaeba mone asaba tara asa namintampepa, pitasa naeba yoga puma maema
aki pogana to kake tara asa mampa aboraye, untiye.
23 Piya yogana tabe yagarawampa maya omintiye: Kaeba aogi kayokaya yagara-
gawe. Kaeba aogiyena pene. Kaeba yogarapa aogima kabiyene. Kaeba uwaenarapa
aogima kabiyempeka naeba ugatakana, to ka'isaenaba kabikibena, kaeba kanama tabe
yagaragampa naege ampima ka'mu po.
24 Piya yogana, ainti mone 1,000 tora aminti, aeba ampa irosa'ma maya untiye: Tabe
yagara, naeba agogapa mayama abintuwe. Kaeba agasiya yagaragawe. Kaeba to kina'mi
yoga pumarapisaba naninta uwa maeyane. Piya, to kina'mi aintana asigimarapisaba uwa
maeyane.
25 Pigoya naeba pika naekuru pumagi, ka mono asa namintampepa maete wama
mabinti kaitaogana waintika, mampa maete mekamuwa maeyo, untiye.
26 Piya yogana tabe yagarawampaba maya kamana a'wae pomintiye: Kaeba kayokaya
yagara ata yagara kamparaga yagaragawe. Naeba yogaba kampa punta uwa mima to
kina'mi pumarapisa maema nakena yuwe. Piya, aintanaba kampa maemagi uwa kupisa
maema namigi nakena yuwe.
27 Naekaba piyama napimagina monenepa mone kiye kina'mi imekini yoga puma to
ka'isa maemagini atantaga ampaeyosintawe, untiye.
28 Piya ute to maya untiye: Tigeba mone apa'ma nayatara'mu mone asa urinti ntagara
ae amiyo.
29 Piya, ka'waina Kotitisa maentintanaba aogima maema miyekanaba, pipa uwoman-
tana to kake aboramikiye. Piya, to ka'waina Kotitisa maentintana kampa aogima maema
miyekiniba, apa'urigina pipa uwa mikiye.
30 Pi kamparaga kayokaya yagaraba araku'ma tununtanabinti apasanaigina tumeno.
Pita'i tumpima awamu uparisa puma kube'ena pumagina miyeno, Isu piya untiye.

Wasanama Ntagara a'ya'ma kina pako pikena kamanane

31 Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, ainti Wasanama Ntagara naeba mantarisa
e'wasaena wantaga enisore kina'mi abakapi igege irosa'magi, awa'ena yabaeneta imagi
mikuwe.
32 Piya punta, a'ya'ma maga maga kina igega'e yekini nae naora ampa aki puwaekibewe.
Aibigi, kiya ka'waina sipisipibe memebe pako pemisa puma, pabiyama pako pumagi,
33 sipisipiba nayatakanti aki puwaitanta, memeba nayake'masi aki puwaitakuwe.

34 Piya puwaitanta, naeba Wa'egawaimpana nayatakantisa kina maya uwaimukuwe:
Nabanempatisa akayona maenta kina, tigeba kanama Koti kabiratakena kasa kumati
ampaema miyiyo. Pipa paitaka'ya maba kampa aborantogana utaritantiye.
35 Piya, tigeba mayaena punatantaka: Naga'ena nabogiripa nanintaba namintane.
Wanika nabogiripa namintane. Naeba to marisa namu kanaogiripa aogima nababuma
natantane.
36 Nauka miyuwagiripa tigeba nautasaenaba namintane. Yonintana naboga waitam-
intuwagiripa tigeba kao'ena punatantane. Piya iga'na namapi mintuwagiripa kanama
ampa nagantane. Pigoya pika kasa kumati ampaema miyo, ukuwe.
37 Piya yekini, monota arupu puma asoya punta'nagiba maya kamana a'wae puma
unamikibewe: Wa'ega, kaeba aeta kaga'enaba kaboga nanintaba kamintompene. Piya,
aeta wanikaba kaboga kamintompene.
38 Piya, to marisa namupa aeta kanauku namapipa kababugatantompene. Piya, aeta
kaukapa mintuku kautasaenaba kamintompene.
39 Piya, kapa aeta yonintanaba kaboganape iga'na namapipe mintuku uma kagama
kao'maentompene, ukibewe.
40 Piya yigipa, naeba Wa'egawaimpa naba maya uwaimukuwe: Naeba taga urimukuwa,
abiyo. Tumima uwaena kanta puma miye naokina kao'ena puwaitantapa, pipa nae
punatantasu piye, ukuwe.
41 Piya utegi, nayake'masisa kina igepa maya uwaimukuwe: Kani'ena puritanta kina,
tigeba nabanempaba Satanike aokina'wake tayaba yaku kaewaitanti, pita'i tumima
miyiyo.
42 Tigeba maya puntawe: Naeba naga'ena nabogiripa nanintaba kampa namintane.
Piya, wanika nabogiripa kampa namintone.
43 Piya, to marisa namu kanauwagiripa kampa nababuma aogi punatantawe. Nauka
mintuwagiripa nautasaenaba kampa namintane. Yonintana nabogiripe iga'na namapi
mintuwagiripe kampa ampa nagantane. Pigoya, tigeba tayaba yakupi tumpiyiyo,
uwaimukuwe.
44 Piya uwaimekini, nayake'masisa kina igeba maya ukibewe: Wa'ega, kaeba aeta
naninta wanika kaga'enaba kabogana mintukupe, to marisa namu kanaukupe, kauka
mintukupe, yonintana kabogana mintukupe, iga'na namapi mintukupe, aeta kagamagi
taekitaba pugatantompene, ukibewe.
45 Piya yigipa maya uwaimukuwe: Naeba taga urimukuwa abiyo. Tumima uwaena
kina kanta puma miye naokina kayone puma kao'ena kampa puwaitantapa, pipa nae
kampa punatantasu piye, ukuwe.
46 Pigoya, igeba iki naki puyaba kumati tumigini, pi aogima arupu puma miye kina
igeba a'ya'ma yaga miyaba kumati ima asu mikibewe, Isu piya untiye.

26

Kiya kina'mi Isu aegukena kamanane
(Maka 14:1-2; Aruku 22:1-2; Yoni 11:45-53)

1 Pigoya, Isu aeba pi kamana uma a'ya atate abagi kina'wa maya uwaimintiye:
2 Tara yaga a'ya pekana Pasoba yagaba aborakiye. Pigoya, pi ntaga nabanempaba
Wasanama Ntagara naepa wasanamiti unatakini maripora naegukibewe, untiye.
3 Piya yogini, pabi ntaga tabe mono kiye kinape Isureyo kina'mi kiye kinape, igeba
monota paitanta yagara Kayapasi, ae namapi aki puntawe.
4 Aibumagini pasema Isu araku'ma aegukena kamana uma abintawe.
5 Piya puntini maya untawe: Ma nkaota yagaba kampa piya pukune. A'yugu a'ya'ma
kina'mi ma'ena puratasanagawe, untawe.

Waya ka'waina agunta wani Isu pai'atantiye
(Maka 14:3-9; Yoni 12:1-8)

6 Pigoya, Isu aeba Petani kumati wama Saimoni, karu yagarama ntamapinti ima
naninta nantiye.
7 Namagina mintogana, waya ka'waina aeti wamagina tabe ikantana wantaga aogi yaba
kankabentobisa aogi agunta masawae a'noti pai'atantiye.
8 Piya pogini, abagi kina'miba agate uma iyekita pumagini maya untawe: Pi tabe
ikantana wantaga'enaba nanaga uwa kasaye.
9 We, pitasa mone uwoma maema kusi kina imekana kanarasakenawe, untawe.
10 Piya yuguna Isuba abite maya uwaimintiye. Tigeba nanaga ma kana waepa abima
kunta potawe, a. Pi nkwaepa aeba naukaena punataye.

11 Pigoya, kusi kinapa asi nasi tigege miyigiri aintiba iyo'maekibewe. Piya, naeba pipa
tigegeba asi nasiba kampa mikuwe:
12 Naeba ago purekini kainatakibewe, pika masawaepa nau'ama pai'ma aogi potaye.
13 We, naeba taga urimukuwa abiyo: Maga maga aogi mono kamana urite wantiniba,
ma nkwaya'ma nau'ama aogi potai, pi nkawaga kamanapa kaga urite waigini abae pikiye,
Isu untiye.

Yutasiba Isu minaga pikena mone maentiye
(Maka 14:10-11; Aruku 22:3-6)

14 Pigoya, nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wapisa ka yagara, agewapa Yutasi
Isikerioti, aeba tabe mono kiye kina'miti wama maya uwaimintiye:
15 Naeba Isu minaga puritakiripa, tigeba moneba ayaki namikibewema ibigantiye.
Piyama ibigaogini, pabigo 30-wa siriba mone aisuma amuguna maentiye.
16 Maeritegina Isu minaga pikena apasa puma mintantiye.

Isu aeba abagi kina'mige Pasoba naninta nantawe
(Maka 14:12-21; Aruku 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)

17 Pigoya, yisiti kampa wainta pareti nakena yaga agarosaogini, abagi kina igeba Isu
abigamagini maya untawe: Taeba ibaba Pasoba nanintaba ae ntamapi kao pugatasune,
untawe.
18 Piya yuguna maya uwaimintiye: Tigeba kumati ima ka yagaramati wama maya
omiyo: Tisarempaba kaeka maya iye: Kana'ne agarosagi kae namapi ima nabagi
kina'mige Pasoba naninta nakenaga yuwe iyema, omiyo, untiye.
19 Pigoya, Isu yome kamanapa abagi kina'miba wasiwae u'magini wama Pasoba
nanintaba maema kao puntawe.
20 Piya puguna ase yogana, Isuba nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wapa ibabute
pi ntamapi ima Pasoba naninta nantawe.
21 Nantini Isuba maya uwaimintiye: Naeba taga urimukuwa abiyo: Tigetisa ka'waina
nae minaga pikiye, untiye.
22 Piya yogini, abagi kina'mi intawamaba tabera kamparaga pogini ka ka abigaurite
wama: Wa'ega, naeka iyepera kewe, untawe.
23 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Ma ntagara tu'napi naege aya kaga atami
ntagara, ae naepa minaga pikiye.
24 Piya, Wasanama Ntagara naeba mono kamanata unatanti ki'i wakuwe. We,
Wasanama Ntagara naepa minaga punatakibi'naba ataenabi mikiye. Piya, pi ntagarapa
wasanama kampa yakari potantesinta, kanara pesine, Isu untiye.
25 Piya yogana Yutasi, minaga yagaramaba pabigo abigama maya untiye: Tisa, naeka
kapa yeno, untiye. Piya yogana Isu: Pabigo yene, untiye.

Isu abagi kina'wa ara naninta imintiye
(Maka 14:22-26; Aruku 22:15-20; 1 Korinti 11:23-25)

26 Pigoya igeba naninta namagini mintuguna, Isuba pareti maema a'mu potama ako
puma abagi kina'wa maya uma imintiye: Mapa nae nauna, maema naiyo, untiye.
27 Piya utegina, waini kankabe pabiyama maema Koti a'mu potama maya uma imintiye:
Tigeba a'ya'waemagiri naiyo.
28 Mapa Kotiti aoso atokaekena korantene. A'ya'ma kina'miti aguntaenari a'sua penema
ataritauwe.
29 Pigoya, urimekiri abiyo: Mabipa waini wanipa ibanto ainkagogo namagi a'ya puwe.
Pigoya to kake kampa nanta uwa mimagi ainti nabanempa kabiratakibi kumati tigege
kasa waini nakune, untiye.
30 Pigoya, ini urite kumatisa wama tumima maro nkauka'i Oribesi amuti intawe.

Pita Isu akabita kena kamana untiye
(Maka 14:27-31; Aruku 22:31-34; Yoni 13:36-38)

31 Pigoya ke'i wantini Isu maya uwaimintiye: Mono isa'ama naeka mayama unti,
pi'na esegi pikiye: Sipisipira kabima minti ntagara aeguyiginiba, kana sipisipi iyegaka
aibarara puwakibewe, iye. Piya yemisa puma tigeba iba ma nkaseka a'ya'waema natate
tiyegaka'ya puwakibewe.
32 Piya pigi purintapisa asinataka, Karariya mari wama paitaritakuwe, untiye.
33 Piya yogana Pita maya omintiye: Ka'isa kina igeba a'ya'waemagi kaekaba abima
katate ata pikibewa, pigoya naeba pipa kapa abimagi kampa katategi ataenaba kampa
pukuwe, untiye.
34 Piya yogana Isu maya omintiye: Kampaye. Naeba taga ugamukuwa abo: Ma ibasa
aseka kokorewama kampa aga untakana, kakaga yaga uwameka unatakibene, untiye.

35 Piya yogana Pita maya untiye: Kaeka kaeguntini naepa pabiyama naegukena pigipa,
uwamegaba kampa ugatakuwe, untiye. Piya yogini abagi kina'wampiba a'ya'ma pabiya
uwaentawe.

Isu Kesemeni yugabi nunamu untiye
(Maka 14:32-42; Aruku 22:39-46)

36 Pigoya, wama yogaba ka agewapa Kesemeni, pita'i uma irosa'magina Isuba abagi
kina'wa maya uwaimintiye: Tigeba mata mintiginto, naeba marota'i wamagi nunamu
ukuwe, untiye.
37 Piya ute, Pitake Sebeti ntagara tarage ibabute wantiye. Wantana pabigo napiye-
nawapa kunta puma kampa ayampu puma tabaraba puntiye.
38 Piya puntana maya uwaimima untiye: Nantawamaba tabera kunta puma puremen-
tana nabiya, tigeba mata tiyogaba puma naege miyiyo, uwaimintiye.
39 Piya uwaimite, uwaenantora wama mabi uma parokaema maya uma nunamu
untiye: Nabanempa, abegana kanarasakana ma nauki nakiyenaba naparo. We, nae
napiyenanepa a-nkaegaranta, kaeka ntapiyena mana aegarao, untiye.
40 Piyama nunama ugaite kakaga abagi kina'miti a'wae puma kanama iwaita mintu-
guna igate, Pitapa maya omintiye: Tigeba naege uwaenantoba tiyogamaba kanara kampa
misiwa, a.
41 We, timiyo'ena abekiri amu puma ware'nasanaga tiyogaba pumagiri nunamu yiyo.
Tigu'amaba aseyo pegina ariti'amaba kunta piye, untiye.
42 Piya ute to kake wama kamana maya uma nunamu untiye: Nabanempa, nauki
nakiyenama naparikena abegana kampa aogi pekanapa, uwa abiwaeyekana kae ka-
mana'ama esegi peno, untiye.
43 Piya ute a'wae puma abagi kina'pa iwaita mintuguna ampa ibatantiye. Piya pogana
iyowama kunta pogana igate
44 itate to wama nunamu yogana kakaga puntiye. Kamana maru yome, pabi kamana
uma untiye.
45 Nunama a'ya atate a'wae puma abagi kina'miti kanama maya uwaimintiye: Ti-
wairabampa waikena untiripa, ainti piya piyo. Mapa Wasanama Ntagara nae agunta
kina'miti unatakena kana'ne agarosaye.
46 Pika asiyigi wano. Minaga punatakibi ntagara pabigo irosaye, Isu piya untiye.

Kama kina'mi Isu arakurintawe
(Maka 14:43-50; Aruku 22:47-53; Yoni 18:3-12)

47 Piya uwaimima mintogini, nagisarisa tara tumpaema abagi kina igetisa iyo'yagara
Yutasi aeba uwoma kama kinapa paita itaogini pabigo ampa irosantawe. Tabe mono kiye
kinape Isureyo kiye kinape uwaitauguni, irebube ma'ena kasupe maete ampa irosantawe.
48 Pigoya, kana minaga yagaramaba marupa maya kamana uwaimintiye: Amo nakiri
agantiripa, pimpayemagiri arakuriyo, uwaimintiye.
49 Piya uwaimite ampa irosa'ma Isuti wama: We, Tisane, untana pabigo amo nantiye.
50 Piya pogana Isuba maya omintiye: Nao'yagara, yoga pikena ute kanampepa karu'ena
ibanto po, untiye. Piya yogini igeba pabigo kanama araku'ma ayatara kirokaentawe.
51 Piya puguna Isuge mintume kina igetisa ka'waina kasonkapa abamu kantibisa pabigo
a'yu pumagina tabe kiye yagarama kayokaya yagara aegukena age arisa kaintiye.
52 Piya pogana Isu maya omintiye: Kasokapa maemo kabamu kantibinti paka puro.
Ka'waina aeba ma'ena puntanaba antotapa ma'enamana a'ya'waema kinapa iyegukiye.
53 Pigoya, kaeba naekaba nanawe yene. Nabanempapa kanara kampa esotakana
pabigo uwoma enisore kina uwaitakini tumima nao'maekibewema, kampa napiyewo.
54 Pigoya tumima nao'maeyigina monota naeka meto kamana unta, pi'na nkau'wapa
kampa aborasanaga, uwa pintanaba aboranamikiye, Isu untiye.
55 Piya utegina uwoma kina arakurikena kanaume, igepa maya uwaimintiye: Tigeba
naeka abeganaba kama yagara kanta pegiri irebu ma'ena kasutintaga kanama ampa
nababewo. We, naeba asi nasi abora, tabe mono namapi mono urimima miyone. We,
narakurikena untiripa pita narakurisanawe.
56 Piya, pipa uwaba kampaye. Pipa poropete kina'mi mono isapisa kamana'ama
esegi puwaeyenema aborawaentiye, Isu untiye. Piya yogini abagi kina'miba Isu atate
a'ya'magini iyegaka wawaegaintawe.

Monota paitanta kiye yagarama ntamapi ababute intawe
(Maka 14:53-65; Aruku 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-24)

57 Pigoya, irebu kina igeba Isu araku'urite monota paitanta kiye yagara Kayapasi aeti
ababute wantawe. Pi ae namapi mono tisa kinape kabiyume kinape aki pumagini
mintantawe.
58 Pigoya Isu ababute wauguna, Pitaba igama maro ita maro ita putagina ainti wantiye.
Wamagina uma irosa'magina tabe kiye yagarama kagisa kagopi uma pa'ima kayokaya
kina'mi nkibakapi uma: Isupa ayabaya otakibeka agakuwe, ute uma mara'mintantiye.
59 Pigoya tabe kiye kinape a'ya'ma monotasa kanisore kinape igeba Isu kumpari
kamana maema aborama otamagini, aegukena kamana umagini abintawe.
60 Aibuntini kumpari kamanapa uwoma uma aboramagini abumepa aeguyema ka-
manapa kapa kampa aboraogini aguyosa'ma mintantawe. Piya puguni tara yagararamisi
aborama,
61 Isuka maya untase: Ma ntagara aeba Koti tabe mono nama akasaba'ma kakaga yaga
a'ya peka to kake kima a'ya pukuwe yogara abintomene, untase.
62 Piya yusuguna paitanta kiye yagara aeba asimagina Isu maya omintiye: Kae kamana
yepa nanaraka ugatagana pipa ka auka'isaba ukena napiyepera kampaye, untawe.
63 Piya yogana, Isuba kamana kampa unta asaba'magina mintantiye. Piyama minto-
gana monota paitanta yagara aeba to kake abigama untiye: Koti miyaba yagara, ae
aobi kabigakanapa umagina esegi po. Kaeba Karaisiti, Koti Ntagaragabera kampayema,
abigantiye.
64 Abigaogana Isuba maya untiye: Pabigo yene. Pigoya, ka urimukuwa abiyo: Aintiba
Wasanama Ntagara naeba esegiyenama nkagowama ae ayatakanti mimagi mantarisa
ibinankama nkabobori tumpa irosakiri nagakibewe, untiye.
65 Piya yogana monota paitanta kiye yagara aeba pi kamana abima amo'ena puma
kaiwa atutu puntana aokina maya uwaimintiye: Aeba Koti akayasotaya, pika nanaga to
kake ukune. Pipa kampaye.
66 Pi kamanapa tigeba abimagiri, ayama napiyewe, untiye. Piya yogini igeba: Aeba
ataena piya, aeguma kaiyo, untawe.
67 Piya utegini, igeba Isu nkaowapi kaisa potama aeguyuguni, ka'isa kina'miba iya kasu
atamara aeguntini,
68 karana puma maya untawe: Kaeba Karaisiti yagara mintanapa, kaeguyemi nta-
garama nkagewapa yo, untawe.

Pita Isuka agantuwema uwame otantiye
(Maka 14:66-72; Aruku 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27)

69 Piya puma mintuguna, Pita aeba abe'isa kagisa kagopinti mintantiye. Mintogana,
kayokaya araga ka'waina aeti wama maya untiye: Kaeba Isu, Karariya yagara, aege
miyempene, untiye.
70 Piya yogana, aeba wasana mintume kina ige iyobi uwame umagina: Nae kampa
abinto kamana kaeba yene, untiye.
71 Piya ute kabebi tumikena pogana, kayokaya araga to ka'waina agate aeka wasana
maya uwaimintiye: Ma ntagara Isu Nasareti kumatasa yagara aege miyine, uwaimintiye.
72 Piya uwaimogana Pitaba to kake uwame uma waya untiye: Naeba kana yagara aepa
kampa agantuwe. Pipa Koti nkaobi taga suwe, untiye.
73 Piya otate mintogini, wasanamiba Pitati wama maya untawe: Taeba kamanakapa
ago abibebe pune. Kaeba taga ige aruyenabisawe, untawe.
74 Piya yuguna, to kake Koti nkaobi uma esegima a'yugu kamana uma: Naeba kana
yagaraba kampa agantuwe, uwaimintiye. Piya yogana pabigo kokore aga untiye.
75 Piya pogana, Isu kamana maya unti: Kokorewama kampa aga untakana kaeba
kakagara uwame unatakibene unti, pi kamana napimagina abe'i wama tabera antara
puma kube'ena puntiye.

27

Isu ababute Pairatiti wamagini kamana otantawe
(Maka 15:1; Aruku 23:1-2; Yoni 18:28-32)

1 Marogini tabe mono kiye kinape to ka'isa Isureyo kabiyume kinape a'ya'ma aki puma
Isu aeguma kaikena kamana uma esegi puntawe.
2 Piya yuguni Isu ayatarara kirokaetama ababute tabe yagara Pairatiti metantawe.

Yutasi uma kobama purintiye
(Aposoro 1:18-19)

3 Pigoya purikiyema uma esegi puguna, Yutasi minaga yagara aeba agama abite:
Nanaga piyaba puwe, ute, antawama kampa aogi pogana, kana 30-wa mone siriba
amintapa maete kiya kina a'wae puma imintana uwaimima maya untiye:
4 Naeba kumpari sumagi, kaintanawa kampa wainta yagara minaga pogana ataena
piye. Piya yogini igeba: Taetiba nanaga kanama yene. Pipa kae'enawe, untawe.
5 Piya ute moneba a'a-o yuguna, pi tabe mono namapinti uma maebugaite kaiwa
amirite wama uma kobantiye.
6 Piya pogini, tabe mono kiye kina'miba kana moneba kita puntini maya untawe:
Moneba wasana ikantanaga tabe mono namapisa monebisa atakanaba kampa aogi
pikiye, untawe.
7 Pigoya, kana monerasaba ayabusune, umagini mare-u me-u pumagini magabu pome
ntagara ae ma, namu kina'mi ige iru yuga, pita'i aboranema ika puntawe.
8 Pigoya, kana mawama nkageba: Kora mpawe, untawe. Piya kana agiba uwa waintiye.
9 Pigoya, paipa mono kamana Poropete Yeremaya nkawamupi aboranti, pi kamana'ama
nkau'wapa aboranti, maya untiye: Isureyo kina igeba ikantanawa 30-wa mone siribawe,
untawe.
10 Piya, kana monerasa magabu pome ntagara ae ma ika puntawe. Wa'egawama
unamintisa puntawe, Yeremaya piyama kaentiye, untiye.

Pairati Isu abigantiye
(Maka 15:2-5; Aruku 23:3-5; Yoni 18:33-38)

11 Pigoya, igeba Isu tabe yagara Pairatiti ababute wauguna abigama maya untiye: Yuta
kina'mi Wa'ega Yagaraba kaewo, untawe. Piya yogana Isuba: Pabigo yene, untiye.
12 Pigoya, tabe mono kiye kina'mibe monota kabiyume kina'mibe kamana otaugunaba,
antotapa kampa a'wae puma uwaimintiye.
13 Piya pogana Pairatiba abigamagina maya untiye: Kamana ugataganapa, nanaga
ka'iba kamanapa kapa kampa yene, untiye.
14 Piya yogana Isuba kamanapa kapa kampa a'wae pumagina yogana, kiya yagaramaba
uwoma agi napintiye.

Pairatiba Isupa maripora aeguyiyo untiye
(Maka 15:6-15; Aruku 23:13-25; Yoni 18:39–19:16)

15 Pigoya a'ya'ma kabu, Pasoba naninta nakena yagaba, pi mparisa kiya yagarama aeba
Yuta kina'mi nkiga'na kina ka'wainaka age yugunaba au'ima iyoba imima mi pomekana
piye.
16 Pigoya, pi ntagaba ka kamparaga yagara iga'na namapi mintantiye. Agewapa
Parabasiwe.
17 Pigoya, wasana aki puma miwaentuguna Pairatiba mayama ibigantiye: Ke uwa
ataoma yewe. Parabasipera Isu aeba Karaisiti yagarawe ye, ae uwa atasuwe, piya untiye.
18 Piya Yuta kina igeba uwa Isupa igobi potama aeti metaume pi abintana piya untiye.
19 Pigoya, Pairatiba kamana uma a'ya pikena yabaera mintogana, waya'wampa aeti
maya kamana ataogana wantiye: We, naeba iba asekapa amonta agama aeka tabera
nantara puwa, pi aogi asoya yagara uwa atao, untiye.
20 Pigoya tabe mono kiye kinape kabiyume kinape igeba a'ya'ma kina'mi imo
atikeba'magini maya untawe: Omigina Parabasi uwa atantana, Isupa aeguyenoma,
omiyo, untawe.
21 Piya yuguna kiya yagaramaba to kake ibigama maya untiye: Aepera, ae uwa ataoma
yewe, untiye. Piya yogini igeba: Parabasiwe, untawe.
22 Piya yuguna maya uwaimintiye: We, Karaisiti yagarawe ye ntagara, aepa aya
pukuwema, ibigantiye. Piyama ibigaogini, a'ya'waemagini ka kamana umagini: Mari-
pora pureno, untawe.
23 Piya yuguna Pairatiba to kake umagina: Nana kaintanarakawe, untiye. Piya yogini
to kake tabe kamana uma: Maripora pureno, untawe.
24 Piya yuguna Pairatiba napiyomepa kamana'wampaba kampa aogi puntiye. Piya
pogini, pabigo tabe ma'ena pikena puguna, yogini wani amuguna iyora ayapa wani
nkaentana maya untiye: Ma ntagarama kaintanaba naetiba kampa tamakaeyano. Pipa
tige a'wae puma timuwe, untiye:
25 Piya yogini igeba iwamu ka'i ka'i: Kanarane, untawe: Pi kaintanaba taebe
taga'nugitibe taeti waikiye, untawe.
26 Piya yuguna, Pairatiba Parabasi uwa ataogana igeti waogana, Isupa eru kasutasa
aegugasimagina, maripora aeguyiyema irebu kina ababuwaimintiye.

Irebu kina'mi Isu akayasotantawe
(Maka 15:16-20; Yoni 19:2-3)

27 Pigoya, pi tabe kiye yagarama irebu kina'wa ka'isamiba igeba Isu ababute namapintisa tumima, irebu kina'mi ntamapinti ababute ima, yuguni a'ya'ma irebu kinapa ampa aki puntawe.
28 Aki puwaeyuguni Isunta kaiwapa atagasima tabe yagaramanta tete kai potantawe.
29 Pigoya, ake wainta taminoku ka pugasimagini a'notapa taminonkitantawe. Piya potantini, wantapa ka amuguna ayatakanti u'magina tabe kina kanta puma mintantiye. Aibogini igeba wama agora uma irakabima akayasotama maya untawe: We, Yuta Wa'ega Yagara, kaeba aya pene, untawe.
30 Piya ute, igeba kaisa potama, wantawa apa'ma pabigo a'no nkaiwa'ma aeguntawe.
31 Piyama aegumugaitegini, pi tete kaiba atagasimagini to kake ae'wa kai maema amitamagini maripora aegukena ababute wantawe.

Isu maripora aeguyuguna purintiye
(Maka 15:21-32; Aruku 23:26-43; Yoni 19:17-27)

32 Pigoya, ababute wama ke'i ka yagara uma abatantawe. Agewapa Saimoni aeba Sairini kumatasa, ae tutusotauguna Isunta maripoba maema aesaga'u ataogini wantawe.
33 Wamagini, maba ka agewapa Korikota, pipa kamanatepisa a'no nkayampu amuta, uma irosantawe.
34 Uma irosa'ma waini wanipi asa tusa wanipa paigu puma amikena yuguna, nabigategina a'a-o untiye.
35 Piya pogini pabigo maripora itagintawe. Piya puguna maripora mintogini, kaiwata tete'ena pumagini pako puntawe.
36 Piya puritegini mara'mimagini kiya kabitantawe.
37 Pigoya, a'notapa agowapa mayama kaimaranta waintantiye: Mapa Isu, Yuta kina'mi Nkwa'ega kaema atantawe.
38 Pigoya, ma'ena kuntana yagara tara kaga maripora iyeguma to ayatari to ayatari pumagini isitantawe.
39 Pigoya pita'i wa waya wate kanate pume pi kina'miba Isu akaya kamana omima maya untawe:
40 We, tabe mono nama akasaba'ma kakaga yaga kima a'ya pukuwe yempe ntagaragawa, kaeka kaupa ao'maeyowe. Kaeba Koti Ntagara mintanapa, mariporasa iyoba'ma tumowe, untawe.
41 Pigoya, tabe mono kiye kinape kabiyume kinape igeba pabiyama akayasotama maya untawe:
42 Wasana ka'isa kina iyo'maentikana, ae'wa nkau'amampa ao'maekenagaba igiga pumagina kunta piye. Aeba Isureyo kina tae Wa'ega mintanaba, mariporasa iyoba'ma tumeka aeti uma atokaeyano.
43 Aeba: Naeba Koti Ntagara nawe, ute, amatiti'enawapa Kotiti atantegina waintika, pika Kotiba aeka abekanaba iyoba'atano, untawe.
44 Pigoya ma'ena kuntana yagara tara aeke kaga iyegunta, isigeba pabiyama akayasotama umaginisi kamparaga potantase.

Isu pu'wantiye
(Maka 15:33-41; Aruku 23:44-49; Yoni 19:28-30)

45 Piya potama mintuguna, kagi abebe pogana ase uma maba kanarasama waintogana atamaisa puntiye.
46 Piya atamaisaogana Isuba pabigo kega'e uma maya untiye: Iro-i, Iro-i, arama sabatani, untiye. Pipa maya untiye: We Kotinempa, Kotinempa, nanaga natane, untiye.
47 Piya yogini, mintume kina igetisa ka'isa kina'mi abite maya untawe: Mae ntagara aeba Iraiyaka kega'e uma agisiye.
48 Piya yuguna, ka yagara aeba karu'ena wamagina kai atuta asa wanipi aemagina asara kitamagina Isu amikena pogini ka'isa kina'miba maya untawe:
49 Kaeba uwa ataganao. Iraiyaba taga kanama iyoba'atakana tumeka agakune, untawe.
50 Piya yuguna, Isuba to kake tabera kega'e yogana aumaba iwaegaintiye.
51 Piya puroganaba, tabe mono namapi Koti nkauka'i akumparanta kaiba atisa aturite tumima abeti tumpa tasawaogana tara awatentana puntiye. Piya puntana imimapa tabera pogana tabe yabapa aibako pumagina kuya mpaentiye.
52 Pigoya, pita'i wasana iru wairite wanti, pipa a'waiyogini mono kina, pai purinta kina, igetisa ka'isa kinapa iyogama asintawe.
53 Piya, Isu ae'wa paitama asiyogini igeba irubintisa imagini aota mono kuma, Yerusaremi, ima uwoma kina'mi aborawaimintawe.

54 Pigoya, irebu kina'mi kiye yagarabe aokinape Isuta kiya kabima mintume kinape,
igeba pi imima pomepe to ka'isaenabe agamagini abite, iyekuru puma maya untawe: Ma
ntagara aeba taga Koti Ntagarawe, untawe.
55 Pigoya, Isu aegunta pita'iba wayapa uwoma pagasari mimagini pi puntanaba agama
abintawe. Igeba Isu Karariya marisa aega'ma kanama kayokaya'ena potanta'nagi,
56 igeba Mariya Matara kumatasa wa, piya to auka Mariyawa, Yemisike Yoseke isinowa,
pigoya to ka'waepa Sebeti ntagara tara isige isinowa, to ka'isa waena sumagini, igeba kaga
mimagini agantawe.

Isu kaitantawe
(Maka 15:42-47; Aruku 23:50-55; Yoni 19:38-42)

57 Pigoya asenamaisaogana, Arimatiya kumatisa a'yo ampiyome tabe kutantaga yagara,
agewapa Yosepe, Isu mpono abima abagi puma mintantiye. Pi ae kanantiye.
58 Kanama Pairatiti wama, Isu yabaewaka omogana abite yogini irebu kina igeba
amintawe.
59 Piya puguna Yosepeba wasana wasaba maema wae kairasa asagakokima maete
wantiye.
60 Maete wama, yaba nkage, aewa nkaruwema kana kaba ku'maranta, pipi Isupa
metama tabe yabantama ka a'warigasogana awaba aigunkaogana wantiye.
61 Pigoya kana wasana aru awarapa Mariya Matara kumatasawa, to Mariya ao'waena
suma isigeba mimaginisi agantase.

Irebu kina'mi Isu nkarura kiya kabintawe

62 Marogana sabati aboraogini, tabe mono kiye kinape Parasi kinape igeba aki purite
Pairatiti wamagini maya untawe:
63 Tabe yagarare, taeba kamana ka napiyompeka ugamukune. Aegutompe kumpari
yagara aeba aogama mintana maya untiye: Pu'magi papa kakaga peka naogamagi
asikuwe, untika asisanaga kabikibewe.
64 Piya abagi kina'wampi wamagini kuntana isu'urintini ago asiwayema, wasana kam-
pari uwaigaisanaga yegini irebu kina igeba arura esegima kiya kabimagini mintigina,
kakaga yaga a'ya peno. Paipa kumpari sumagina: Naeba Koti ntagara nawe untikana,
aintisa kumpari kamana'ama abobori anosasanaga, uwoma tagi napima ugamune,
untawe.
65 Piya yuguna Pairatiba maya uwaimintiye: Kanaraka irebu kina timekiri ibabute
wama wasana aruba akumpa kiya kabiwaitaigini pasemagini mikibewe, untiye.
66 Piya yogini igebe irebu kina'mige wama kana aruba akunkatamagini yabankama
nkaboboriba ara'ena potama irebu kinapa itauguni kabima mintantawe.

28

Isu asiwantiye
(Maka 16:1-10; Aruku 24:1-10; Yoni 20:1-18)

1 Pigoya, sabatiba a'ya puwaogini waintuguna marusa yaga aborantiye. Piya pogana
marikena poginisi, Mariya Matara kumatasawa, to auka Mariyawa suma, isigeba aru
agakena wantase.
2 Wausuguna tabe imima pabigo pogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina mantarisa
tumima yabapa aebasanakasogana a'waiwaogana abobora mintantiye.
3 Piya, apayaena kanta e'wasa pemisa aowarisaba puwaogana kaiwatisaba wae'wae
puma ibina kanta puwantiye.
4 Pigoya, arura kabima mintume kina igeba agate iyekuru pumagini tabaraba puma
purikena kanta puma mintantawe.
5 Pigoya, tara wae tara uma irosausuguna enisorewama maya uwaisimintiye: Tisigeba
a-tisiyekuruba piso. Naeba abintuwa, tisigeba Isu maripora aegunta agakena kanase.
6 Pigoya aeba mata'iba kampaye. Aeba maru urimintisa pumagina ago asiwaye.
Tisigeba kanama marunkapa mampaye. Pipa agate,
7 karu'ena wama abagi kina'wa maya uwaimiso: Isu aeba purintapisa ago asiwaye.
Pigoya, Karariya mari wama paitaritakiya, tigeba pita'i wama agakibewema uwaimiso.
Pigoya, ago urisimuwe, untiye.
8 Piya uwaisimoginisi, isigeba karu'ena aruba irikabitate isiyekuru puma tabera isi'mu
purite abagi kina uwaimikena karu'ena wantase.
9 Piya pusuguna ke'i Isuba pabuma: Aya pese, untiye. Piya yoginisi, isigeba agora uma
parokaema agisara araku'ma ae age maema asaga'yuntase.

10 Piya pusuguna Isu maya uwaisimintiye: Tisigeba a-tisiyekuruba piso. Wama naokina
uma uwaimisigini Karariya mari ima pita'i nagaiyo, piya uwaisimintiye.

Irebu kina'mi kamanane

11 Pigoya waya tara isigeba wausuguni, wasana aru kiye kina igetisa ka'isa kinapa
karu'ena kumati ima, pi aborantintanama nkawaga kamana tabe mono kiye kina
uwaimiwaentawe.
12 Pigoya, kiya kina igeba monota kabiyume kina igega'e uma igege kamana uma
abiritegini, igeba irebu kina mone uwoma imimagini maya uwaimintawe:
13 Tigeba maya yiyo: Aseka tauwaitamintokini, abagi kina'wampi kanama Isu nkaupa
kuntana iso'urewe, yiyo.
14 Piya kamana kiya yagaramaba abite ka'ena puritasanagaba a-tiyekuruba piyo. Taeba
kanara uma kayone potakune, untawe.
15 Piya uma uwaimuguni, irebu kina igeba pi mpone maeritegini kamana uwaiminta,
pi wasintawe. Pigoya pi kumpari kamana'amaba Yuta kina'mitiba anosama tabe wairite
kanantiye.

Isu amuta aborama mono yugaraka uwaimintiye
(Maka 16:14-18; Aruku 24:36-49; Yoni 20:19-23)

16 Pigoya, abagi kina nagisarisa ka tumpaema, igepa Karariya mari ka amuti Isu igega'e
yogini intawe.
17 Imagini, ae'wa agate aeti uma parokaema agisuntawe. Piya puguni, ka'isa kina'miba
igu'ama tara tara puntawe.
18 Piya puguna, Isuba igora wamagina maya uwaimintiye: Kotiba mantarisa mabisa
esegiyenaba a'ya'ma nae namiwaentine.
19 Pika tigeba maga maga wama toma toma nae nage awaga kamana uwaimigini
naegaraigiri, Nabanempawa, Yagarawa nawa, Aota Awamusana suma, tae tageraka
mono wani pai'itaiyo.
20 Aibumagiri kamana uriminto kamana uwaimigini wasiwaeyiyo. We, tigeba abiyo:
Naeba a'ya'ma yagaba asi nasima tigege miyekana pi kanapa a'ya pikiye, Isu piya untiye.

MAKA AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

Yoni wani pai'itanti ntagarama kamanane
(Matiyu 3:1-12; Aruku 3:1-9, 15-17; Yoni 1:19-28)

1 Koti ntagara Isu Karasatikaba aogi kamana mayamawe:
2 Pigoya, Koti kamana unti ntagara Aisaya esapi mayama kaentiye:
Abo. Kamana'ne maenta yagara agarubakana paitama kaori wama, kekapa aogi pikiyema, Koti yeginaba,
3 awaga kamana ukena yagara ka'me mpari mima kega'e uma mayama aboraye: Tabe Yagarama ki i'ma aogi piyoma, Aisaya piyama kaentiye.
4 Piyama kaeyogana, Yoni wani pai'itanti ntagara wama ka'me mpari umima maya uwaimintiye: Aguntaenaripa kaitegiripa a'wae puma wani pasigina, Kotiba aguntaenaripa maerigaikiye, uwaimintiye.
5 Piya uwaimogini a'ya'ma Yutiya marisa kinape a'ya'ma Yerusaremi kumatasa kinape aeti wawabumagini, aguntaena pume kamana'waipa uma aborauguna, Yontani wanipi pai'itantiye.
6 Pigoya, Yoninta kaiwapa kamoro yaga ayatasa pomima, au'arirasa abamu kantiba kitama mima, iroke tuke nantiye.
7 Pigoya, Yoniba maya kamana untiye: Naka'i kanakibi ntagara agewapa asu nagasima waintika, naeba mayamanaba narakabima agisa anapa kampa akubo agaikuwe.
8 Piya, naeba wanitasa paititaogana, togana aeba Aota Awamusatasa paititakiye, uwaimintiye.

Yoni Isu wani pai'atantiye
(Matiyu 3:13-17; Aruku 3:21-22)

9 Pigoya, pi kanabipa Karariya mari Nasareti kumatasa Isu kanaogana, Yoni Yontani wanipa pai'atantiye.
10 Pai'ataogana wanipisa ima mayo agaopa, manta kabi a'waiyogana, Awamusa'ama pupunta kanta purite Isuti tumpitogana,
11 mantabisa maya kamana tumintiye: Kaeba nabugami ntagaranekawe. Tabera na'mu pugatauwe, untiye.

Kewama Isu amiyo puntiye
(Matiyu 4:1-11; Aruku 4:1-13)

12 Aiyogana, pabi ntaga Awamusa'ama Isupa ka'me mpari agarubaogana wantiye.
13 Wamagina 40-wa ntaga ka'me mpari mintogana, Satani amiyo potaogana, Isu kampa abintiye. Pigoya Isuba umugabage miyogana, enisore kina'mi aogima kabitantawe.

Isu yogaenawapa Karariya-i agobintiye
(Matiyu 4:12-17; Aruku 4:14-15)

14 Pigoya, Yonipa araku'ma iga'na namapinti atauguna, Isuba Karariya-i wama Koti nkaogi kamana uma,
15 maya untiye: Pigo agoya, Koti kabiratakenaenaba agarosaye, Isu piya ute: Aguntaenaripa kaite tigu a'wae puma aogi kamana abibebe puma aegaraiyo, uwaimintiye.

Isu tarawa tarawaki kinapa ibabuntiye
(Matiyu 4:18-22)

16 Pigoya, Isu aeba Karariya kotu awamori waomepa Saimonige a'nantowampa Enturuge, isigeba yogawaisipa inoyanta aebusume ntagararaginisi, kuko aibarekima wanipinti motausuguna uma isigate,
17 Isu maya uwaisimintiye: Tisigeba ampa naegaraiso. Inoyanta aeyamesa puma wasana iba pikenaena tisiyakikuwe, uwaisimintiye.
18 Piya uwaisimoginisi, pabigo isigeba kuko'waisipa atate aegarantase.
19 Aibusuguna, Isuba to nasi nasi puma waomepa, Sepeti ntagara Yemisige a'nantowampa Yonige wanipisa karebi mima, kuko aogi puma mintusuguna uma isigantiye.
20 Isigategina pabigo isigega'e yoginisi, isigeba isibawaisimpa Sepetige yogawa pome kina'wake wanipisa karebi itate Isu aegarantase.

Isu ke kina agarubantiye
(Aruku 4:31-37)

21 Pigoya igeba Kapaniyamu kumati wama, sabati yaga Yuta kina'mi mpono namapinti
wama, Isu kamana uwa uwaimogini,
22 kana kamana yomeka abite pami puntawe. Piya, Isuba mono tisa kina'mi kamana
nane. Kiya kina'mi yumesa kamana uwaimogini, abite pami puntawe.
23 Pigoya, pi mono namankaipinti ka yagara ke kina antabaipinti minta yagara
ampimagina, mayama tabera kega'e uma maya untiye:
24 We, Isugaba Nasaretirisa yagaragawe. Taegukena kanapaya, nana puratakena
kanane. Piya, naeba ago abopa, kaeba Kotitisa aota yagaragawe, piya untiye.
25 Piya yogana, Isu: Paka pumagina atate irosa'ma wagaso, omintiye.
26 Omogana, kana yagarama antabaipisa ke kina'mi apasara potama tabera kega'e otate
irosa'ma wagaintiye.
27 Aibogana, a'ya'ma kina'miba agate pami pumagini, maya kamana mare-u me-u
puntawe: Nana kamanapaya iye. Taeba kampa abintompe kamana umagina, Kiya
kina'mi usu kamana uma uwaitagini kegina'miba kamana'wapa wasiyewe, untawe.
28 Aibogini, a'ya'ma Karariya kina'miba Isu pomentanaga abite napintawe.

Isu Pita aentawampa ao'maentiye
(Matiyu 8:14-15; Aruku 4:38-39)

29 Pigoya, Isuba mono namapisa iro'ma Isu Yemisike Yonike isibabute wamagini,
Saimonike Enturuke isige namapinti wantawe.
30 Waumepa, Saimoni aentawampa nkau yaku taogana awaitamintogini, Isu omuguna,
31 aeba wama uma ayata u'ma asitaogana, yonintanawapa ata waogana, kana
wae'maba naninta maema imogini nantawe.

Isu uwoma kina aogi puwaitantiye
(Matiyu 8:16-17; Aruku 4:40-41)

32 Pigoya, pi ntagaba asenamaita a'ya'ma yoni kinake ke kina intabaipinti minta kinake
ibabute Isuti kanagana pumagini,
33 a'ya'ma pi kumatasa kina'miba nama kabera ampintugana
34 uwoma kina'mi tonarona inuntanawaipa kaba itamagina, uwoma keginapa
igarubantiye. Pigoya, ke kina'miba ae'wa nkagoba agauguna, pipa mare-u me-u pusanaga
akunkitantiye.

Isu Karariya-i nasintiye
(Aruku 4:42-44)

35 Pigoya, abaya aseka Isu asima iro'ma wama, ka'me mpari wamagina uma nunamu
yogini,
36 ainti Saimonige aokinaka aguyosagata wama
37 uma agate: A'ya'ma kina'mi kae kagakena pewe, omintawe.
38 Piya omuguna, Isuba maya untiye: Pigoya, taeba to ka'isa kumati wano. Igepa mono
uwaimikenaga kanauwe, uwaimintiye.
39 Piya uwaimitegina, aeba wama a'ya'ma Karariya mari wama, mono namankaipinti
kamana uma uwaimimagina, uwoma ke kinapa agarubantiye.

Isuba karu yagara ao'maentiye
(Matiyu 8:1-4; Aruku 5:12-16)

40 Pigoya ka karu yagara aeti kanama ampa parokaema mima, esegima mayama
abigantiye: Kaeba kabemika kaba natakena puntanapa aogi punatao, omintiye.
41 Piya omogana Isu antara potama, ayapa parosuma auta u'ma maya untiye. Piyaenaga
nabiye. Pabigo kata wakana aogima miyo, untiye.
42 Piya yogana, pabi ntaga kana karuyenawapa ata wantiye.
43-44 Ata waogana Isu esegima uma maya omintiye. Uwa kinapa a-nkuwaimima, kaeba
marupa mono kiye yarara uma kaupa ayakegana agano. Piya, kata wamikaba pai Mosese
uramintintanaba amegini wasanamiba kagate: Aoso yagara miyema napikibewe, piya
omintiye.
45 Aibogana, kana yagara abe'i irosa'ma wama, mare-u me-u puma pi kamana
uwaimogana, Isu to kumati uwa wakenaga kampa abogana, abe'i ka'me mpari mintogini,
a'ya'ma auka'isa wasanamiba aeti wantawe.

2

Isu agisa aya pu'wanta yagara kaba atantiye
(Matiyu 9:1-8; Aruku 5:17-26)

1 Pigoya, to yagaba Isu a'wae puma Kapaniyamu kumati to kakema umintogini,
wasanamiba: Isuba wa'eri ago ampintiye, untawe.
2 Piya yuguni uwoma kina'mi namapa ampa pumaewauguni, ka'isa kina'miba kaberi
ampa aki puma mintuguna, Isu aogi kamana uwaimintiye.
3 Piya uwaimogini, wasanami agisa aya pu'wanta yagara ababute kanama, tarawa
tarawa kina'mi wasirite kanantawe.
4 Kanaumepa wasanaba pumaewauguni kampa Isu agora ababute inta, nama nkabo-
bori imagini, asu akuritama, pita'isa kana yoni ntagaraba wasa yara waitama motauguna
tumintiye.
5 Tumogini: Aogi potakiyema napiyuguna, Isu ibite: Yagaranepa, aguntaenagapa iba
maegagasuwe, omintiye.
6 Piya omogini, ka'isa mono tisa kina'miba pita mara'mima mayama ige napintawe:
7 Nanagabaya pi ntagaramaba maya kamanapa iye. Kotika akaya kasa iye. Kebaya
aguntaenarepa maeragaikiye? Koti ae abinto maeragaikiyema napintawe.
8 Piyama napiyuguna age napima ibite Isu mayama uwaimintiye: Nanaga piyamaba
tigebipa napiyewe.
9 Nana kuntaenawema napiyewe? Yoni ntagara aguntaenagapa maegagasuwa, asima
wasaga aesagabite wao yoka yewo, utegina:
10 Tigeba abiyo. Wasanama Ntagara naeba ma mpabi esegiyenanetasa aguntaena
maerigaikena esegiyenanepa waintiye. Naeba kuntaena pekiripa, agate napima yiyo
uwaimintana, agisa aya pu'wanta yagaraba maya omintiye:
11 Naeba ugaminta, kaeba asima wasagapa aesagabite wa'egati waoma omintiye.
12 Omogana kana yagaramaba asima wasawa aesagabite waogini, agate a'ya'ma kina'mi
tabera pami pumagini, igeba: Taeba kampa agantompentanawe. Koti aogi potayema, Koti
i'mu potantawe.

Isu Aribaika kega'e untiye
(Matiyu 9:9-13; Aruku 5:27-32)

13 Pigoya, Isu iro'ma wama kotu awamori to umintogini, a'ya'ma kina aeti wabuguna,
kamana'wapa uwaimintiye.
14 Uwaimitegina to waomepa Aribai, Aopayesi ntagara, takisi opisiwapinti mintogana
uma agate: Naegarao, omintiye. Omogana asima aegarantiye.
15 Pigoya, uwoma takisi maeyume kinake kamparaga kinake aegarauguna, aeba Aribai
ntamapinti umima, pi kinake Isuge abagi kinake mima naninta nauguni,
16 Parasi kina'mi nkarotu tisa kina kanama ampa igaumepa, pi kinake mima nama
miyogini, agate abagi kina'waka mayama ampa ibigantawe: Nanagabaya takisi maenta
kinake kamparaga kinake nanintaba nayema, ibigauguna,
17 Isuba abite maya uwaimintiye: Wasana kampa yoni nkibemi kina'miba tusa
yagaramati kampa wawe. Yonintana ibemi kina'mi mana igeba wawe. Piya: Aogi
kinatawe, ye kinapa aogi puwaitakenaba kampa tumintuwe. Naeba agunta kina igu
a'wae pikibeka uwaimikena tumuwe, piya uwaimintiye.

Naninta i'mikena kamana untawe
(Matiyu 9:14-17; Aruku 5:33-39)

18 Pigoya, Yoni abagi kinake Parasi kinake ka'isa yagaba naninta atate uwa mintuguni,
wasanami kanama Isupa mayama abigantawe: Nanaga Yoni abagi kinake Parasi abagi
kinake ka'isa yagaba monoka nanintaba a'a-o uma uwa mintuguni, nana piyema kae
kabagi kina'miba nanintaba a'yugu nawema, abigantawe.
19 Abigauguna Isu maya uwaimintiye: Pigoya, wasanami iba'ena puntiniba, a'ya'ma
kina'miba nanintaba umaerite kampa menkatama miyewa, karu'ena ampa nawe,
uwaimintana: Pi ibawae'ma nkawaewampa uwamintegini, ae aokinapa naninta imepa
igeba kampa a'a-o unta maeyawe.
20 Pigoya, ainti iba'wae'ma nkawaewampa ampa arakurite ababute to mari wa-
gasiginiba, pi ntagaba ao'miba intara puma kampa nanintaba nanta, uwa mima aeka
napikibewe, uwaimintiye.
21 Piya uwaimintana to kamana maya untiye: Pigoya, paisa kai atugekanaba, wasanaba
kampa aoso kaiba kasama pitapa atama pugunikiye. Kampaye. Piya pikibipa to paisa
kaiwamaba to tabera atugekana, tabe age waikiye, untana,
22 to ka kamana maya untiye: Piya, wasanama kasa yamanka antinkapa maema, kampa
paisa yaga au'aribintiba ataye. Antipa piyama ataisinta, akapisa anosama, kana paisa
yaga au'ariba kampa aibakentama, karu'ena muru'wagina wanipa pita'isa tumiwasine.
Piya, kasa yamanka'ama nkantipa kasa yaga au'aribinti ataye, uwaimintiye.

Sabatiraka kamana untawe
(Matiyu 12:1-8; Aruku 6:1-5)

23 Pigoya, ka sabatirapa Isuba witi yugabinti waogini, abagi kina'mi wamagini kana witi
yugabisa maeyuguni,
24 Parasi kina'miba maya untawe: A'yuguyena pewe. Tigeba sabatirapa akumpara-
nta'enaba piyaba pewema, Isupa abigauguna,
25-26 maya uwaimintiye: Tigeba tayabama Tebiti puntintanagaba kampa napiyewo.
Abayata mono kiya yagara mintogana, Tebitige aokinake iga'ena ibogana, Koti mpono
namapinti iyogana Abayata Koti nkamume ntaninta maema amogana nantana, aokinapa
imogini nantawe. Pipa uwa kina'mi ntanintaba kampaye, mono kiye kina'mi ibiwai
nakena nanintawe, uwaimintiye.
27 Piya untana to maya uwaimintiye: Kotiba wasanaga migaranema napima sabatiba
puntiye. Sabatigaba kampa napinta wasanaba maru puntiye.
28 Piya puma Wasanama Ntagara naeba sabatirapa kabima miyuwe uwaimintiye.

3

Isu aya pu'wanta yagarapa aogi potantiye
(Matiyu 12:9-14; Aruku 6:6-11)

1 Pigoya, Isu ini namapinti to waomepa, pita'i aya pu'wanta yagara mintogini,
2 Pitasa kina'miba Isupa agategini, sabatira kana yagara aogi potakaba agate kamana
otakunema napintawe.
3 Pigoya, Isu aya pu'wanta yagaraga: Mati kanao, omintana,
4 pi kinakaba mayama ibigantiye: Ago kamanatepa ayama napiyewe. Sabati-
rapa wasana aogi puwaitakunema napiyebaya, ata puwaitakunema napiyebaya, iyo-
gaitakunema napiyebaya, iyegukunema napiyewema, ibigantiye. Ibigaogini kamana
kampa unta, asaba wantawe.
5 Piya, igeba ige akuninta kina mintuguna igategina, antara pumagina, kampa a'mu
puwaitanta ka ibirantiye. Piya puntana kana wasanagaba, Isu: Kaya paroso, omintiye.
Omogana aeba aya parosogana atawantiye.
6 Piya pogini, Parasi kinapa iro'ma Eroti aokinake aki puma mintini: Aya pumabaya
aegukunema napima, mare-u me-u puntawe.

Uwoma kina kotuta aki puntawe

7 Pigoya, Isuge abagi kinake pi kinapa itate kotuta wauguni, uwoma Karariya kinake,
Yuntiya kinake,
8 Yerusaremi kinake, Intumiya kinake, Yontani wani aka'isa kinake, Taya kuma'ama
agorasa kinake, Saironi kuma'ama agorasa kinake, a'ya'ma Isu pome kamana abima,
uwoma kina aeti wantawe.
9-10 Piya, uwoma kina Isu aogi puwaitaogini, a'ya'ma yoni kinapa aibasana'ma mareta
meta puta wama aeti wamagini: Auta uma arakurukunema, napintawe. Piyama
napiyuguna, Isu: A'yugu napasa nakibewema, wanipisa kareba nagora ataiyoma, abagi
kinaka uwaimintiye.
11 Uwaimogini ke kina antabaipi minta kinapa agantiniba intagawarisa uma
aigarepa'wama kega'e uma: Kaeba Koti Ntagaragawe, untawe.
12 Piya yuguna: Wasanaba piyaba a-nkuwaimiyo, Isu ke kinapa esegima uwaimintiye.

Isu aeba abagi kina'wa aisuwaitantiye
(Matiyu 10:1-4; Aruku 6:12-16)

13 Pigoya, Isu amuti ima aewa napiyome kinaka igega'e uma: Kanaiyo, kega'e yogini
aeti kanantawe.
14 Kanauguna nagisarisa tara tumpaema kina ibabuma: Tigeripa aposoro kinatawe
uwaimite: Nae nabagi pumagiri, kamana'nepa uwaimikenaba wamagiri,
15 esegiyenanepa maema ke kinapa agarubakibewe, piya uwaimima ibabuntiye.
16 Pigoya, abagi kina'mi nkigewaipa maya uwaimintiye: Saimoni aoso ominti nkagi-
wapa Pitawa,
17 Sepeti ntagara Yemisiwa, Yemisi nka'nantowampa Yoniwa, isigewaisipa anagi isigi
Powanagisiwe uwaisiminti, tae kamanapisa antaru yisa kina miyese uwaisiminti,
18 Enturuwa, Piripiwa, Patoromayowa, Matiyuwa, Tomasiwa, Aopayesi ntagara
Yemisiwa, Tariyesiwa, namu'isa kiya kina igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa,
19 ainti Isu minaga'ena punti ntagara Yutasi Isikeriyotiwa, sumagini, abagi puntawe.

Ke kinapa ao'maeyane, Isupa omintawe
(Matiyu 12:24-32; Aruku 11:14-23; 12:10)

20 Pigoya, Isu wa'eri tumogini, uwoma kina aeti ampa aki puguna kampa nanintaba
nakena puntawe.
21 Kampa nakena puguni, wa'ewatisa kina'mi piyama abitegini: Aeba aibo'enabaya
piyema napimagini, Isu arakurikena kanauguni,
22 mono tisa kina Yerusaremisa tumume kina'mi maya untawe: Piyesibu
ababibayawe, untini: Ke kina'mi kana tabewaimpa nkesegiyenawatasa ka'isa ke kina
igarubakasabayawe, untawe.
23 Piya yuguna, kega'e yogini aeti ampa aki puguna, imiyo kamana maya uwaimintiye:
Kewama ae'wapa aya pumabaya agarubamisine.
24 Piya, ka marasa kina'mi ige igewai ma'ena pesinta, kampa aogimapa miyesine.
25 Pigoya, wasanama aokina'mage maka yesinta, kampa aogimapa miyesine.
26 Piya puma, kewama aokinaka ka ibiramisinta kampa uwa miyegina, esegiyenawaipa
kampa waiyisine.
27 Piya, ka'wainaba to ka esegi yagarama ntamapinti wama ae'ena kuntana maekena
puntanaba, marupa kana esegi yagaraka araku'ma iga'narasa kirokaetama, namankapisa
kotapa kuntanaba piye.
28 Piya, taga kamana urimuwe. Wasanama aguntaenawape a'ya'ma ka abirakibin-
tanawape maegaikenaenawe.
29 Pigoya, wasanama Aogi Awamusaka ata kasa ikibipa, Kotiba kampa maegaikiye.
Kana aguntaenawapa kampa maegasakana a'ya'ma yaga uwa waikiye, piya untiye.
30 Piya: Aeba ke kina ababiye, yuguna, Isu kana kamana uwaimintiye.

Isu anogabe a'natabarabe kamana untiye
(Matiyu 12:46-50; Aruku 8:19-21)

31 Piya yogini, anobe a'natabarabe abe'i ampima, aeka kega'e untawe.
32 Kega'e yuguni uwoma kina, agora mara'mintume kina'miba: Kanobe ka'natabarabe
abe'i ampa mima kagakena pewe, omuguna:
33 Nanobe na'natabarabe ayabayawema, ibigantiye.
34 Isu piyama ibigategina, agora mara'mintume kina igategina maya uwaimintiye:
Nanobe na'natabarabe mampa tigege tige mintawe.
35 Wasanama Koti yemi kamana abe kinapa, pi kinapa nae na'natabarabe nanobe
mintawe, uwaimintiye.

4

Wasanama aintana punti kamana Isu untiye
(Matiyu 13:1-9; Aruku 8:4-8)

1 Pigoya, kotu awamori Isu to kamana ukena pogini, uwoma kina'mi aeti kanama
a'ya'ma ampa aki puguna, uwa marisa atate wanipisa karebi kotupi umintogini, a'ya'ma
kina kotu awamori mintantawe.
2 Mintuguna aeba uwoma meto kamana uwaimintana, ka maya kamana uwaimintiye:
3 Abiyo. Ka yagarama aintana pikena wantiye.
4 Aeba wamagina aintanawapa maema aibarase pogana, aowa ka'isaba kepi tumpa
waiyogana, kabarankama irosa'ma ampa nawaegaintiye.
5 Pigoya aowa ka'isaba yabankama nkabobori uwaena manto waintometa tunkwaima,
karu'ena irantiye.
6 Piya pogana, abu'wapa kampa mabintiba tuminta, yaba nkabobori ara'waiyogana, pa
taogana aeba karu'ena asama pari puma pu'wantiye.
7 Pigoya, to ka'isa aowapa kabubinti tunkaima iraogana, pi yoninkama aibarusa pogana
asa wantiye.
8 Pigoya to ka'isaba apa mabi tumpa waima i'ma anosama aosa pama, ka'isa 30-wa,
to ka'isa 60-wa, to ka'isa 100-wa suma aboraogana, uwoma ntaninta waintantiyema,
uwaimintiye.
9 Uwaimintana: Ageyaga kina'maba ma kamana abibebe peno, Isu piya untiye.

Isu meto kamana agowa uwaimintiye
(Matiyu 13:10-17; Aruku 8:9-10)

10 Pigoya, pi a'ya'ma kina atate wagasuguni, nagisarisa tara tumpaema kina'wake to
aokinake meto kamana yomeka abigauguna,
11 maya uwaimintiye: Tigeba Koti kabiratakibintanagaba ago urimikenaba piye,
uwaimite: Uwa kina'mikaba kana amiyo kamana naeba uwaimogini,
12 pigoya Aisaya pai kaemarantisa puma iba mayaenaba pewe:
Igeba abepa agowapa kampa abewe.

Agapa agowapa kampa agawe.
Piya, ago aogima abesinta aguntaenawai
ataigina, Koti mae igasasine,
Isu piya uwaimintiye.

Aintana punti kamana agowa Isu uwaimintiye
(Matiyu 13:18-23; Aruku 8:11-15)

13 Piya uwaimintana, to kamana maya uwaimintiye: Tigeba ma meto kamanapa kampa
abintawo. Aya pumabaya a'ya'ma meto kamana agowapa abikibewe.
14 Pigoya, pi aintana punti ntagara aintana aibarase puntisa puma, aogi kamanapa
aibarase piye.
15 Piya, kepi tumintisa puma aogi kamana ke'i aibarase pogini, pi ka'isa kina'mi abepa,
kewama karu'ena kanamapa, intabaipintisa aintana kanta puma wainti kamanapa
ampaeriye.
16-17 Piya, ka'isa yabata tumima abu'wa kampa pantaisa pumaba, ka'isa kina'miba
pewe: Aogi kamana abima maru'ena i'mu puma, arontaganto aogima miyegina, aintiba
kana kamanatakaba antara'ena aboraginabe ata potakenaena aboraginabe, karu'ena
uwa ataye.
18 Pigoya, toba piya puma kabubinti tumintisa puma, ka'isa kina'maba maru'ena aogi
kamana abima,
19 aintiba mampabisaenaga napima, kotaka ibugagina tonarona maekenaga napiye-
gana, kana kamanapa agora kaka waye.
20 Pigoya, to ka'isa aogi mabi tumima tabera irantisa puma, to ka'isa kina'miba kana
aogi kamanapa abima aega'ma miyewe. Piya, aintanaba ka'isa 30-wa, ka'isa 60-wa, to
ka'isa 100-wa suma, aborantisa puma, wasanaba tonarona aogiyenaba Kotiti potawe,
uwaimintiye.

Igi'maete kampa kaka atakena kamana Isu untiye
(Aruku 8:16-18)

21 Uwaimintana to mayama ibigantiye: Pigoya, wasanama kane yaku igi'maete
namapinti wamaba, aeba kankabe maema aibarakitakibe, waikena sipa amentapinti
metakibe, yara itagikibayawe, a.
22 We, kampa agantintanaba agorapa kampa kaka wantiye. Toganaba kanewama
e'wasa pisa puma meto kamana'ama nkagowapa aborakiye. Airari kaenta'enaba
toganaba aborawaekiye.
23 Ageyaga kina'maba abeno, uwaimintiye.
24 Uwaimintana to kamana maya uwaimintiye: Pi abe kamana aogima abima tigebi
ataiyo. Abimagiri tigeba wasana pabi aborawaimikibe nkawameta Kotiba a'wae puma
timikiye.
25 Pigoya, wasanama ka'isa agowapa aogima napikibipa, uwoma to agoba Kotiba
omikiye. Pigoya to yagarama kamana agowa kampa napikibipa, abikenaenawapa Koti
maegaikiye, piya uwaimintiye.

Aintana iranema meto kamana Isu untiye

26 Uwaimintana Isu to maya uwaimintiye: Pigoya, Kotiba mayama taepa kabirataye:
Wasanama yogari wama, aintana pugaitegina,
27 asi nasi asekapa waimarate, arapa asima uma agateginaba: Aya pumabaya kana
aintanaba i'ma anosakiyema, napiye.
28 Piya, aewa mabintisa i'ma a'yenka aboraurite ima, aosaba pama anontana pegina,
29 pi ntagaba yogari wama naninta umaeye. Pigoya nanintara kabiyisa puma Kotiba
piyama tagutapa kabirataye, untiye.

Ya a'wa meto kamana Isu untiye
(Matiyu 13:31-32; Aruku 13:18-19)

30 Piya untana Isu to maya untiye: Pigoya, Koti kabiratamisa puma nanawe ukune.
Pikaba ayama meto kamanapa ukunema, ibigantana:
31 Pigoya, masiteti yawama nkaowapa uwaenantonto waintakana maema aintana
pukibipa,
32 pipisa i'ma anosama tabe ya ima, amaba tabera wagana kana pegina, kabarankam-
aba amari inapa kiyewe. Pintana piya pemisa puma Kotiba piyamakabirataye, uwaim-
intiye.

Meto kamana'waka Isu kamana untiye
(Matiyu 13:34-35)

33-34 Pigoya, uwoma meto kamanatasa aogi kamana'wapa uma ige abikena kamana uwaimogini abima napiyuguna, toma toma meto kamana a'ya'ma kina uwaimitegina, togana abagi kina'wa ibiwaipa meto kamana a'ya'ma agowapa uwaimintiye.

Pontawama Isu nkawamu wasintiye
(Matiyu 8:23-27; Aruku 8:22-25)

35 Pigoya, pi ntaga ase yogana: Ta'ema maroteri wakune, uwaimitegina,
36 Isu wanipisa karebi mima, awamori mintume kinapa itaogini, abagi kina'mi wanipisa karebi ababute wauguni, to wanipisa karebi ka'isa kinapa aege wantawe.
37 Piya puguna, agasiya ponta kanama wanipa tabera aiga'yo'ya puma, ka'isa wanipa wanipisa karebinti iyogana, kunta puma ipirintakena puntiye.
38 Isu a'no aisagenawata waitamintogini, igeba aeti wama abage pumagini maya omintawe: Tisa yagara, kaeba taekaba kampa napiyeno. Taeba naisukena pune, omintawe.
39 Piya omuguna, aeba asimagina pontawamakaba tabe kamana umagina, waninkamaba: Pasebuma, uwa waiyo yogana, ponta a'ya waogana wanipa uwasuwa puntiye.
40 Aibogana maya uwaimintiye: Nanaga tiyekuruba pewe. Timititi'enaba kampa waintiya, a, untiye.
41 Piya yogini, igeba pami pumagini: Aeba nana yagaragana, pontawamabe waninkamabe ae kamana wasiyesema, igeba mare-u me-u puntawe.

5

Ka yagarama nkantabaipisa Isu ke kinapa agarubantiye
(Matiyu 8:28-34; Aruku 8:26-39)

1 Pigoya, igeba kotu maronkateri wama, Kerasa kina'mi mpari wama,
2 wanipisa kare atate tumogana, wasana irubintisa ka yagara, ke kina antabaipinti minta yagarama, Isuti kanantiye.
3 Kana yagaraba asi nasi wasana irubinti miyogini, wasanami kampa araku'ma esegi iga'narasa kampa ayapa kirokaentawe.
4 Pigoya ka'isa kina'mi pai uwoma ntaga araku'ma, agisa ayatapa esegi iga'narasa kirokaetauguna, ayapisa atisa kaitegina agisabisa airisa pugasi pogini, wasanamiba esegiyenawapa kampa asugaintawe.
5 Kana yagaraba a'ya'ma yaga arape asenabipe wasana irubinti mintana amuti mintana pumagina, ata kiga'e uma yaba kasu mpaema aupa airisa puntiye.
6 Pigoya, aeba e'ero marisa Isupa agategina, karu'ena kanama aeti ampa arakabima mintogana,
7-8 Isuba: Ma ntagarama nkantabaipisa ke kinapa irosao, omintiye. Piya omogana, kana yagarama taberasa maya untiye: Isu, kaeba inatisa tabe Koti Ntagaragawe. Nana punatakena kanane. Koti nkaobi suwa, a-nkata punatao, untiye.
9 Piya yogana Isu aeba: Kagegapa kegawema, abigantiye. Abigaogana: Taeba uwoma mintompeka, piya puma nagenepa Uwomane unamewe omintiye.
10 Piya omima: Mamparisaba a-tagarubaoma, esegima abigantiye.
11 Pigoya, uwoma ntaga amu ararabiri mima naninta nama miyuguni,
12 ke kina'miba: Tagarubaga yaga intabaipinti wanoma, abigantawe.
13 Piyama abigauguna aeba: Pigoya waiyo, uwaimintiye. Uwaimogini kana ke kinapa antabaipisa iro'ma intabinti ubasuguni, kana yaga, 2,000 yagagini igeba karu'ena ausari tumima, kotupinti tumpa naisuwaewantawe.
14 Naisuwaewauguni yaga kiye kina'miba karu'ena iyegaka wama, wa'eribe yogaribe wama uwaimuguni, wabe wayape kanagana puma, kana pomentana ampa agakena kanantawe.
15 Isuti kanamagini ampa agaomepa, kana pai ke kina antabaipinti minta yagara kaiwapa amitauguna mara'mima aogima mintogini, agate iyekuru puntawe.
16 Aibuguni pomentana agaume kina'mi kana yagaragawa pi yagagawa suma uwaimintawe.
17 Pigoya pi kina'mi: Mampa atate tori wao, ukena puguna, Isu atate tori wantiye.
18 Tori wakena pumagina wanipisa karebi iyogana, kana yagara pai ke kina antabaipinti minta yagara kanama, Isuka: Nababo, yogana,
19 Isu: A'a-o, untana: Wa'egati wama, Koti antara pugatama aogi pugatami kamana kaokina uma uwaimo, omintiye.
20 Piya omogana aeba wama, pi naya tara'mu kuma'i wama, kana Isu pome kamamapa uwaimikena pogini, a'ya'ma kina'mi abite pami puntawe.

Isu kiya yagarama nkaraganto ao'maekena puntiye
(Matiyu 9:18-19; Aruku 8:40-42)

21 Pigoya, Isu wanipisa karebi to wama maroteri wama awamori umintogini, uwoma
kina aeti kanantawe.
22 Kanauguna ka mono namatasa kiya yagara, agewapa Yairasi kanama ampa agate Isu
agisabi parokaema mima,
23 maya uma abigantiye: Aragantonepa agaro ntaganto purikena piye. Kaeba kanama
auta uma arakuregana, aeba atawakanaba aogima miyeno, yogana, aege wantase.

Ka wae'ma Isu kaiwata aukaya puntiye
(Matiyu 9:20-22; Aruku 8:43-48)

24 Piyama aege wausuguni uwoma kina aega'ma wama agora karare putanasuguna,
25 ka wae'ma aeti kanantiye. Kana waepa iyegaena abogana nagisarisa tara tumpaema
kabuba miyomepa kampa ata waogana,
26 tonarona tusa kinati waomepa, kampa aogi potauguna, a'yawaema yabankapa ige
imiwaegasomepa, kana yoninkapa kampa ata waogana, to tabera ataena abuntiye.
27-28 Pigoya kana waepa Isu pome kamana abite, uwoma kina mintume ikapinti kana-
magina, ampa napima: Kaiwata aukaya pukubopa nata wakiyema ageba napimagina,
aka'i kanama kaiwata aukaya pogana,
29 korankapa ago tabagobu waogana age napiyomepa: Yonintepa ago natawayema,
napintiye.
30 Aibogana Isu: Ka'isa esegiyenane wayema, age napigategina: Kainetapa kebaya
aukaya piyema, ibigantiye.
31 Ibigaogini, abagi kina'mi maya omintawe: Uwoma kina'mi kagorapa mintagana
agana, nanagaba: Kebaya naukaya piyeba yene yuguna,
32 Isu: Kebaya piyema, marega mega puntiye.
33 Piya pogana kana wae'maba potaomentanaga napima, aekuru puma tabaraba
pumagina, ae agora ampa parokaema mima, a'ya'waemaena pome kamanapa omintiye.
34 Omogana, Isu maya omintiye: Araganepa, kamatiti punatampeka aogi kabiye. Pika
wama aogima miyo, omintiye.

Isu kiya yagarama nkaraganto asitantiye
(Matiyu 9:23-26; Aruku 8:49-56)

35 Pigoya, pi kamana uma miyogana, ka'isa kina'mi kiya yagarama namapisa iro'ma
kanama, kiya yagara maya omintiye: Aragagapa ago pu'waye. Nanagabaya tisa yagaraba
to kamanapa omima miyene, omuguna,
36 Isu kana kamana kampa napinta, ini nama kiya yagarapa: A-kaekuru puma, naeka
aogima napima miyo, omintiye.
37 Omigaite wasanaba: A-kanaiyoma, akunkitate, Pitawa Yemisiwa Yemisi
a'nantowampa Yoniwa suma, ibiwai ibabute wama,
38 mono nama kiya yagarama ntamapinti waumepa: A-e a-e, uma tabe kube'ena puma
miyuguna, kana kamana abite,
39 namapinti ima maya uwaimintiye: Nanagabaya tabe kamana uma kubenaba pewe.
Kana aragaba kampa agorapa pu'waye. Uwa waitamintiye, uwaimogini,
40 igeba kagi potantawe. Piya puguna a'ya'ma igarubaogini abe'i irosa'ma tumuguna,
kana aragantoma anoke abake abagi kinake ibabute wama, araganto mintometiba intiye.
41 Imagina kana aragantoma ayata u'ma: Tarita kumi, omintiye. Kana kamanapa tae
kamanapisaba: Araganto asiyo ugamuwe, untiye.
42 Piya yogana kana araganto karu'ena asima nasi nasi puntiye. Pi nkaraga kabuwapa
nagisarisa tara tumpaema kabu pome nkaragantowe. Asima nasogini igeba agasiyama
pami puguna:
43 To kinapa pontanaga a-nkuwaimiyo, untana: Kana araga naninta amigina nano,
uwaimintiye.

6

Nasaretirisa kina'mi Isupa uwa atantawe
(Matiyu 13:53-58; Aruku 4:16-30)

1 Pigoya, Isu pitasa itate mawati waogini, abagi kina'wampiba aege wantawe.
2 Pigoya sabati yagaba mono namapinti wama kamana yogini, uwoma kina'mi abite
pami puma maya untawe: Ma ntagara aetasabaya kana kamanapa maeye. Aetasabaya
ma aogi napiyenaba maeye. Aya pumabaya kampa agaompentana aewapa esegima piye.

3 Taeba agowapa abintune. Aeba kapenta yagara, Meri ntagara mintiye. Yemisige
Yosesege Yutasige Saimonige igantowaimpa mintegini, ae imanapa mata taege miyewe,
piya umagini Isuka abuguna kampa aogi puntiye.
4 Aibogana, Isu maya uwaimintiye: Koti unti kamana yemi poropete yagarama
kamanaka uwoma kina'mi ibugaye. Pigoya mawatape namankapipe ageba kampa
waintiye, uwaimintiye.
5 Piya, aeba kana mariba kampa tabe yuga puntamikana, yoni kinapa taranto ita u'ma
aogi puwaitantiye.
6 Aibogini igeba aekaba kampa napiyuguna: Nanagabaya kampa abewe, untiye. Piya
ute, pabi kumata uwaena kuma'antontori nasima kamana'wapa uwaimintiye.

Isu abagi kina'wa: Yogaenari waiyoma, uwaitantiye
(Matiyu 10:5-15; Aruku 9:1-6)

7 Isu abagi kina nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e yogini menkaki puguna, ke
kina agarubakena esegiyenaba imima tara tara puma to auka'i to auka'i igaruba'ma,
8 maya uwaimintiye: Tigeba nasikibepa, kotapa a-mpaete wantiri nanintabe kope uwa
atantiri, tibamukantisa ikantana pukena yabapa a-nkurite waigina, Koti kabiritakiye.
Pigoya, pusu'ma nasikena asage,
9 tigisa anage maentiri, kaiba ka'anto purite waiyo, uwaimintiye.
10 Pigoya to kumati to kumati waigini, maru: Naege mikibewe ikibi ntagarama ntamapi
wama, pi kumata a'ya'ma yaga aege umigategiri, to kumati waiyo.
11 Pigoya to kumati waigini, kampa ti'ma'ma kamanati kampa abigiripa, tigisarisa
i'ni asari puwaitate toriba waiyo. Piya piginaba: Kampa taekaba i'mupa pewema
napikibewe, uwaimintiye.
12 Isu uwaimogini, igeba nasima: Tigeba ataenaripa kasiyo uwaimintini,
13 uwoma ke kinapa igarubantini, uwoma yoni kina'mipa i'noti masawae pai'itauguni
ita wantiye.

Yoni wani pai'itanti ntagara pu'wantiye
(Matiyu 14:1-12; Aruku 3:19-20; 9:7-9)

14 Pigoya, Isuka kamana mare-u me-u puguna, Eroti kiya yagara yome kamana
abintiye. Piya, Isu esegi yuga pikana: Yoni wani pai'ita pome ntagara pu'watitisa asima
mintibayawema, ka'isa kina'miba napiyuguni,
15 to ka'isa kina'miba: Iraiyabayawema yuguni, to ka'isa kina'miba: Pai Koti kamana
unti ntagara kanta pikana kana yagaraba poropete yagarabayawema, napintawe.
16 Piya yuguna, kana yagaraga Eroti maya untiye: Yoni wani pai'ita pome nta-
garabayawe. Nae uwaimuwagini ana'mu arisata ntagarama asima mintiyema, napima
untiye.
17-18 Pigoya, pai Eroti nka'nantowampa Piripi nkwae Erotiyasi maeyogana, wani pai'ita
punti ntagara Yoni Erotipa maya omintiye: A'yuguma ka'nantogampa nkwae maeyane,
omogana, abigategina pika Eroti wasana uwaimogini, Yonipa araku'ma iga'narasa
kirokaetama, iga'na namapinti metantawe.
19 Aibuguna Erotiyasi Yonipa kabi'ma aegukena pogana,
20 Eroti, Kotiti Yoni aogima aegaranta yagaragana, agate aekuru pumagina, Yonitapa
kabima mintantiye. Aibuntana Yoni kamana abisanaga abugaogana, asi nasi abite Eroti
pami puma aekuru puntiye.
21 Piya pogana ka yaga Erotiyasi Yonika ataena potakena agi napintiye. Pi ntaga
awaewampa yakari potanta yaga aboraogini, kamani kiya kinake ami kiya kinake
Karariya kumatasa kiya kinake menkaki puguna, Eroti taena puwaitaogini nama i'mu
potantawe.
22 Piya puguna, Erotiyasi nkaragawae'wampa wama wa'ena uma pogini, Erotige
kiya kina'mige i'mu potamagini, Eroti mayama abigantiye: Aragawae, nanaga kabiye.
Kabikibintanaga unamegapa kamukuwe.
23 Taga kauwe. Ka'isaenaneka kabikibintanaga unamegapa uwa kameno untiye.
24 Piya yogana, kana aragawae'ma abe'i iro'ma tumima anowampaka: Nana namoma
abigasuwe yogana, anowampa maya omintiye: Yoni wani pai'ita pemi ntagarama nka'no
arisa namoma abigao, omogana,
25 karu'ena kana kiya yagarari wama maya omintiye: Ibanto Yoni wani pai'ita pemi
ntagarama nka'nopa arisa'ma tu'napi atama namo, yogana,
26 kana kiya yagaramaba antara pugantiye. Pigoya, aki puntume kina'miba: Taga
kauwe yome kamanapa abuguna pika napintana: A'a-oba kampa unta,
27 irebu yagaraga: Wama Yoni nka'no kasama menkamo, yogana, iga'na namapinti
wama uma kasama,

28 tu'napi atama maete aragawae menkamogana maete anowampati memintiye.
29 Aibogini, Yoni abagi kina'miba abitegini, abamupa maema mabinti kaitantawe.

Isu uwoma kina nayaka'mu pareti imintiye
(Matiyu 14:13-21; Aruku 9:10-17; Yoni 6:1-13)

30 Pigoya, Isu nkabagi kina'miba yogawaipa atate Isuti wama, a'ya'ma pume kamanape uwaimume kamanape ampa omintawe.
31 Piya puguni uwoma kina'mi pita'i kanagate wate puguni, Isuge abagi kina'wampige kampa nanintaba nauguna, pigoya abagi kina'waka mayama uwaimintiye: Tabire to auka'i wama, kampa wasana mima auka'i uma migarakune, uwaimogini,
32 wanipisa karebi ibinto ka'me mpari wakena puntawe.
33 Pigoya igeba wakena puguni, uwoma kina'mi igate, a'ya'ma kumatisa atate karu'ena awamori wama, umikena pome mpara maru umintuguna,
34 Isu pita wanipisa karebintisa irosa'ma, uwaena kina tumpa igaomepa, piyama yaga awaro ano kampa miyisa puma, igeba mintuguna, tumpa igate antara puwaitama, uwoma kamana uwaimikena agobintiye.
35 Piya, ase ikena pogini, abagi kina'miba Isuti kanama maya omintawe: Ibanto atamaisaya, mapa ka'me mpari mintuna,
36 a'ya'ma kinaka: Kuma'ibe yogaribe wama nanintarika uma agama ika piyo, uwaimintana igarubaoma, omintawe.
37 Piyama omuguna Isuba: Tigeba naninta maema imiyo, untiye. Piya yogini igeba: Aya pusune. Moneba 200 torarasa nanintaba ika puma imisanagaba kabiyoma, abigantawe.
38 Abigauguna, Isu maya uwaimintiye: Ayaki nanintaba urintabayawa, wama agaiyo, untiye. Yogini, igeba wama ibiga ibiga pugate kanama: Nayaka'mu paretiwa, inoyanta tarawa suma waintiye, omintawe.
39 Piya omuguna, Isu abagi kinaka maya uwaimiyoma uwaimintiye: Tigeba apepati a'ya'ma kina ka umaki ampaki puma miyiyo uwaimiyo, untiye.
40 Piya yogini, uwaimuguni maropi mopi ka umaki ampaki puma mara'mimagini, ka'isa au'i 100 kina mara'miyuguni, to ka'isa au'i 50 kina mara'mintantawe.
41 Mara'mintuguna Isu kana naya ka'mu paretiwa, tara inoyantawa suma mae u'ma mantari ao ma'magina Kotiti a'mu potamagina, pareti apako puma abagi kina imogini maete nasima imintawe. Pabiya puma inoyanta tarage apako puma, a'ya'ma kina imogini,
42 pigoyema a'ya'ma kina'mi naumepa iga'e pantiye.
43 Aibogini, abagi kina'mi nasima paretibe inoyantabe aritapa maema, nagisarisa tara tumpaema ku iragintawe.
44 Pigoya, kana naninta naume kinapa waba 5,000 waba mintantawe.

Isu wani nkabobori nasintiye
(Matiyu 14:23-33; Yoni 6:15-21)

45 Pigoya, Isu abagi kina'waka: Naeba a'ya'ma kina igarubakiri, tigeba wanipisa karebi paitama maronkateri Petisaira kumati waiyo, uwaimintiye.
46 Pigoya: Tigeba waiyo, uwaimitegina amuti nunamu ikena intiye.
47 Piya, abiwa mima nunamu untana asekapa abagi kina'wa wanipisa karebi kotu nkakapinti mintuguna,
48 igaomepa tabe esiba kanama, wanipa aiga'yo'ya aiga'yo'ya pogini, wanipisa kareba kampa aogima pubasanantawe. Aibuguna, Isu igate tumima, aseka aba mariki wani nka'eti ige igora wamagina uwaigaite,
49-50 wani nka'eti nasogini, agate: Pu'wanta kina'ma nkamapayawe, utegini, igeba a'ya'ma agate iyekuru puma: A-e, a-e, untawe. Piya yuguna, Isuba: Naene kanauwa, tiyekuruba a-piyo, utegina,
51 wanipisa karebi igege asu miyogana, esiba to pomesapa kampa puntiye. Aibogini agasiya pami pumagini: Ayabaya piyema, napintawe.
52 Pigoya, atamaita pareti apako puma imome'na nkagowapa kampa aogima napiyuguna, kunta ibuntiye.

Isu uwoma yoni kina Kenesareti aogi puwaitantiye
(Matiyu 14:34-36)

53 Pigoya kotu maronkateri wama, Kenesareti mara iro'ma wanipisa kareba ubu'atate wantiye.
54 Piyama wauguni, wasanamiba Isu agate,
55 a'ya'ma kumati karu'ena wama uwaimuguni, yoni kina wasirite Isu mintometi kanagana puntawe.

56 Piya, Isu tabe kumatibe uwaena kuma'antontoribe yogaribe nasima agaogini, yoni
kinapa wasirite kuma akapi meta menkata puma mintini: Kaeba kanagini kautasaenama
nkatuta urigina ita wano, yuguni, a'ya'ma kina autasaenara uruguna ita wantiye.

7

Isu iyabama kamanaka kamana uwaimintiye
(Matiyu 15:1-9)

1 Kai'isa Parasi kinake mono tisa kinake Yerusaremisa kanama Isuti ampa aki puguna,
2 ka'isa aokina'mi Parasi kina'mi uwaimumesa puma, kampa iyantana punta, uwa
nanintawai nauguni igantawe.
3 Piya, Parasi kina'mige a'ya'ma to Yuta kina'mige iyabami yume kamana aega'ma: Ku-
mite aebasanaunema napima, iyankaota asu ma'maema iyantana pugaitegini, nanintaba
nantawe.
4 Pigoya, igeba maketibisa naninta maeyumepa, kampa wasimi punta, kana naninta
kampa nantawe. Piya toma toma paisa kamana abintini, kankabebe tu'nape kao'ena
punakena tinibe abumesa puma wasimi puntawe.
5 Pigoya nanintawai uwa nauguni igate, Isuka Parasi kina'mige mono tisa kina'mige
mayama abigantawe: Kabagi kinakampiba, nanagabaya tayabami untasa puma kampa
iyapa wasimi punta, uwa nawe, untawe.
6 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba kumpari kina'mitaba, pai Aisaya mayama
tigeka Koti kamana taga kamana ago kaemarantine:
Ma kina'miba iwamutasaba nae nage asaga'yuntini, igu'amaba pagasara miyewe, iye.
7 Naeti mono'waipa kampa yewa, uwa yewe, iye.
Nae kamana'nepa kampa unta, wasanami kamana yewema, Koti iyema, kaentiye.
8 Piya, tigeba nanagabaya Koti kamana akayuma, wasanami kamanapa abewe, untiye.
9 Piya untana to maya uwaimintiye: Tigeba ayabaya Koti kamanapa akayuma wasanami
kamanapa wasiyewe. Pipa kampa kanarasaye.
10 Piya, Mosese pai maya untiye: Kano kaba kamana abima wasiyo, untana: Wasanama
anoke abakega kamparaga kamana ukibipa, aepa aeguma kaiyo, untiye.
11 Pigoya tigeba piya yepa: Anoba isimikenaenaga: Mapa kobaniwe umagina, tae
kamanapisa: Mapa Koti amikenaenawe, umagina,
12 ano aba kampa isimikibipa, Aerane yewe.
13 Piya puma tigeti kamana yepa, nanagabaya Koti kamanapa uwa atawe. Piya, tonarona
piyaena pewe, Isu uwaimintiye.

Tantabaipinti ataena pusanaga Isu kamana uwaimintiye
(Matiyu 15:10-20)

14 Pigoya, Isu pi kinaka kega'e yogini, menkaki puguna maya uwaimintiye: Ka-
mana'nepa tigeba a'ya'ma abibebe puma abiyo.
15-16 Uwa marisaena wasanama maema nakibipa, agupa i'nintana kampa potakiye.
Piya, wasanama atama napiyekanaba agupa i'nintana potakiye, uwaimintiye.
17 Uwaimitegina wasanaba itate namapinti iyogini, abagi kina'wampi kana meto
kamanaka abigauguna,
18 maya uwaimintiye: Tigege kana kamana agowapa kampa abintawa, a. Wasanama
uwa marisa naninta maema nakibipa kampa i'nintana potakiyema, kampa abintawa, a.
19 Pipa kampa agupipa waikiye. Aga'epa tunkwaiyekana uwa megaikiye, untiye. Piya,
Isu kamana agowapa: A'ya'ma nanintaba aogi nakena naninta waintiye, untiye.
20 Pigoya to maya untiye: Wasanama age napikenaenawampa agupa kamparagaba
pikiye, untana:
21 Wasanama antabaipisa toma toma napima aguntaenaba piye. Pipa mayamawe: Ata
napiyenawa, kupiyonawa, kuntanawa, wasana aegukenaenawa, kumiyenawa,
22 to wainantana maekenaenawa, aguntaenawa, kumpari'enawa, i'nintanawa, to
waina mparu maekenaenawa, akayasukenaenawa, agebigo'enawa, aibo'ena pikenae-
nawa sumawe.
23 Piyaenaba napiyenawatasa aborama agupa i'nintana potakiye, uwaimintiye.

Ponisiya kumatasa wae'ma Isupa aogima aegarantiye
(Matiyu 15:21-28)

24 Piya puntana, Isu asima pi kuma atate, Taya kuma agora wama napintiba uma
migarakena pogini, wasanamiba: Ago Isu ampintiyema, napiyuguna,

25-26 ka wae'ma abite Isuti kanama, agisabi uma parokaentiye. Kana waepa namu'isa
wae, mawapa Siriya Ponisiya kumatasa waepa mintomepa, aragawapa ke kina antabaip-
inti minta aragawae mintogana, Isuti wama mayama abigantiye: Araganepa ke kina
antabaipinti mintiya, wama agarubao, untiye.
27 Piya yogana, Yuta kinake to kinakega Isu meto kamana maya omintiye: Maru
yakarantontomi ntaninta imigaite, karawama naninta aintiba imikena pewe. A'yugu
yakarantontomi ntaninta kara amisanagawe, omintiye.
28 Omogana: We naba-o, yakarantontomi naninta arita maema karantonto imegini
nawe, untiye.
29 Aiyogana, Isu maya omintiye: Aogi kasa yena, wa'egati wama aragagapa uma agao.
Antabaipisa ke kinapa ago wagasaye, untiye.
30 Piya yogana aeba wa'eri wama, aragawa sipara uwa waitamintogana uma agaomepa,
kana ke kinapa ago wagaintiye.

Ageba akunkanta yagara Isu aogi potantiye

31 Aibogana, Isu Taya maba atate Saironi kumapa agaite, nayatara'mu kuma waintome
ki'i wama, Karariya kotuta wantiye.
32 Wama umintogini, ka'isa kina'miba agekumpa kampa aogima kamana yome ntagara
ababute Isuti kanamagini: Kaya aukaya pegana, ata wano, untawe.
33 Piya yuguna, Isu kana yagara abiri ababute wamagina, aya amarasa ageba purosa
atate, kaisa puma antebura atama,
34 mantari mayo agau'magina, antara potama: Epata, untiye. Piya, tae kamanapisa:
Ageba a'waiyo, untiye.
35 Piya yogana pabigo ageba a'waiwaogana, awamupa kampa kunta abogana ka-
manapa uwa untiye.
36 Piya pogana, Isu: Makaba wasanaba a-nkuwaimiyo, untiye. Piyama toma toma: A-
nkuwaimiyo, yogini, igeba uwaimome kamana uwa atate, to kinati mare-u uwaimi me-u
uwaimi puguni,
37 a'ya'ma kina abite tabera pami pumagini: We, a'ya'waemaenaba aogiyena puntana,
agekuninta kinake, mi'mi'ma'ma kinake aogi puwaitaye, untawe.

8

Isu uwoma kina tonaentisa tara umaema pareti imintiye
(Matiyu 15:32-39)

1 Pigoya, pi ntaga waya'wa uwoma aki puntawe. Aki pumagini, nanintawaipa
nawaegasuguna, Isu abagi kina'waka kega'e yogini kanauguna maya uwaimintiye:
2 Ma kina naege kakaga yaga miyepa, ibanto naninta i'miyega nantara puwaitauwe.
3 Ka'isa e'ero marisa kanata kina kampa naninta iminta wa'eri igarubakubopa ke'i
iyonanta puma iyegukiye, untiye.
4 Piya yogini, abagi kinamiba: Mapa ka'me mpariwa, uwoma kina naninta imikenaba
aetasabaya maema imukunema, abigantawe.
5 Piyama abigauguna: Paretiba ayaki urite kanawema, Isu ibigantiye. Ibigaogini:
Tonaentisa tara umaema waintiye, untawe.
6 Piya yuguna, A'ya'ma kina mara'miyiyo, yogini, mara'miyuguna, kana tonaentisa tara
umaema paretiba mae u'ma, Kotiti a'mu potama, apako puma abagi kinawaka: Maema
imiyo, yogini, pabi yomesa puma maete nasima, a'ya'ma kina imintawe.
7 Aibuguna to inoyanta taranto waintogana, pike maema a'mu potama imimagina:
Maete wama imiyo, untiye.
8-9 Piya yogini, imuguni maema nauguna iga'e pantiye. Pi kana kinapa 4,000 kina'mi
nantawe. Pigoya igeba nagate, ka'isa arita ataumepa, abagi kina'mi nasima maema
tonaentisa tara umaema ku iragintawe. Piya puguna, Isu a'ya'ma kinapa igarubantana,
10 karu'ena abagi kina'wake wanipisa karebi mima, Tamanuta mari wantawe.

Ka'isa kina'miba awame'enaga abigantawe
(Matiyu 16:1-4; Aruku 12:54-56)

11 Umintuguni, ka'isa Parasi kina aeti kanamagini tonarona kamana uwa abigantini:
Kaeba mantarisa awame'ena purayakega, agakubompepa Kotiba a'mu pugataye ukune,
untawe.
12 Piya yuguna, Isu antara puma aemu maema maya uwaimintiye: Nanagabaya ibasa
kina'miba: Awame'enaba tayako, yewe. We, taga kauwe. Kanaenaba naeba matasa
kinapa kampa tiyakikuwe, uwaimitegina,
13 itate wanipisa karebi asumima maroteri wantiye.

Parasi kinakabe Erotigabe Isu kamana uwaimintiye
(Matiyu 16:5-12)

14 Waomepa abagi kina'miba nanintaba igegu'a puguna ka'anto wanipisa karebi
waintogana,
15 Isu: Aogima napiyiyo, uwaimintana: Paretibi yisiti atagana anosamisa puma, kiya
yagara Erotibe Parasi kina'miba ata kamana'wai anosasanaga kabiyiyo, uwaimintiye.
16 Uwaimogini: Nanawebaya iyema, abagi kina'miba napimagini: Pareti tabe puke-
naena kaite, tagegu'a puma kanaompekabaya napimaiye, untawe.
17 Piya yuguna, Isu abitegina mayama to ibigantiye: Nanagabaya pareti kampa wain-
temika yewe. Tige ibaba esegiyenanepa kampa agantawo. Kampa aogima napiyewo.
18 Tigeba tiyoba waintiye. Kampa agawo. Tigeba tigeba waintiye. Kampa abewo.
A'ya'waemaenagaba tigegu'a pewo.
19 Nayaka'mu pareti apako puma, 5,000 kina imuwagini nagate, atunkapa ayaki ku
iragintawema, ibigaogini: Nagisarisa tara tumpaemawe omintawe.
20 Piya omuguna, Isuba: Pigoya tonaentisa tara umaema pareti apako puma, 4,000 kina
imuwagini nagate, atunkapa ayaki ku iragintawema, ibigaogini: Tonaentisa tara umaema
kune, untawe.
21 Aiyuguna: Pigoya ibanto agowapa kampa napiyewoma, ibigantiye.

Isu Petisaira kumata aorika yagara aogi potantiye

22 Pigoya, igeba Petisaira kumati waumepa, ka'isa kina'mi aorikaenta yagara Isuti
ababute kanamagini: Auta aukaya poma, abigantawe.
23 Piyama abigauguna, Isu kana aorikaenta yagara ayakana urite, kumatasa abe'i uwa
mari wamagina, aobi kaisa potama, ayapa aora araku'ma: Ago aganoma abigantiye.
24 Abigaogana agategina: Wasana agaopa yawama nasisu piye untiye.
25 Piya yogana, Isuba aora to aya urogana aoba apina'ma agaogana ata waogana,
a'ya'waemaenaba aogima agantiye.
26 Agaogana Isu: To ma kumatiba a-nkwamagina, wa'egati wao, omintiye.

Kaeba Koti utaratanti ntagaragawe, Pita Isuka omintiye
(Matiyu 16:13-20; Aruku 9:18-21)

27 Piya omite, Isuge abagi kina'wake Sisariya Piripai kumati wama, ke'i abagi kina'waka:
Naekaba kebayawe yewema ibigaogini,
28 igeba maya omintawe: Ka'isa kina'miba Yoni wani pai'itanti ntagarawe yegini,
ka'isamiba Iraiyawe yegini, to ka'isamiba poropete yagarabayawe yewe, untawe.
29 Pigoya tigeba naekaba kewema napiyewema ibigaogini: Kaeba Koti utaratanti
ntagara Karaisitigawema, Pita omintiye.
30 Omogana: Pigoya naekaba wasanamipa mayaba a-nkuwaimiyo, uwaimintiye.

Isu aewa purikena kamana uwaimintiye
(Matiyu 16:21-28; Aruku 9:22-27)

31 Pigoya, Isu abagi kina'wampi kamana'wapa agobima maya uwaimintiye: Wasanama
Ntagaranaga tabe kuntaenabi mpikuwe. Monota kabiyume kina'mige, mono kiya
kina'mige, mono tisa kina'mige naepa uwa natakibewe. Pigoya, asa wasanami naeguyigi,
kakaga yaga pu'ma mintakana asinatakiye, piyama pagusama untiye.
32 Piya yogana Pita abiwa ababurite wama kabi'magina: Pi kamanapa a-so, omogana,
33 Isu a'wae pumagina abagi kina'wa igate, to Pitati a'wae puma maya omintiye:
Satanigawa, kaeba natate wagaso. Napiyenagapa Kotintaba kampa maeyane. Uwa
wasanamanta maeyane omintiye.
34 Piya omitegina, Isu abagi kina'wakaba a'ya'ma to kinakabe: Mata'i kanaiyo, yo-
gini, kanauguna maya kamana uwaimintiye: Ka'waina naegarakibipa, kae'enaenagapa
atate naegaragana, wasanami igobi pugatakibikaba a-kaekuru puma maripogapa ae-
saga'uritegina naegarao omukuwe, uwaimintana:
35 Pigoya, ka'waina mikenaenawaka owe yekanaba, a'yugu potakiye. Naeka aogi
kamana'neka mikenaenawaka a'a-o yekanaba aboramikiye. To ka'waina ae'wa nkaguka
napi napi pikibipa uwa purikiye.
36 Pigoya, ka'waina mabi a'ya'waemaena maemagina agu'amankapa kaiyekanaba, aya
pikiye, a.
37 Agupa ayamabaya to kakema ika pekana kanarasakiye. Pipa kampaye.
38 Pigoya, ibasa yagaba wasanamiba Kotipa atate aguntaena pewe. Piya pekana,
wasanama ibaba naeke kamananekega ani pikibipa, toganaba nabanempa nke'wasaena
yaga enisore kinake tumukubopa, Wasanama Ntagaranaga, pi naeka ani pikibi kinapa
uwa atakuwe untiye.

9

1 Piya untana to maya untiye: Tigeba abiyo. Ka'isa mata miye kinapa maru Koti esegima
kabima mintintana agakibepa, aintiba purikibewe, piya untiye.

Amuti Isu nkau'ama e'wasa puntiye
(Matiyu 17:1-13; Aruku 9:28-36)

2 Pigoya, tonaentisa ka umaema yaga, Isuba Pitana, Yemisina, Yonina suma, ibiwai
ibabute e'ero nkamuti asu mintogini, igeba agaumepa aupa to au maeyogana,
3 autasaenawapa wae kanta puma agasiyaena puma e'wasa puwantiye. Piya mam-
pabisa kina'ma kai wasimi pekanaba kampa piyaba pikiye.
4 Piya pogini Iraiyaga Mosesege aborama, Isuge kamana yuguni, pi kakaga abagi
kina'miba agate,
5-6 tabera iyekuru puma, Pita kampa aogima napinta Isupa uwa maya omintiye: Kiya
yagarama-o, taeba aogima maba miyompeka, kakaga nama kikune. Kapa kae'enawa, to
kapa Mosesentawa, to kapa Iraiyantawa sumagi, kikune, untiye.
7 Piya yogana, ibina pabita aborama amankama aerarikaeyogana, ibinapisa maya
kamana tumintiye: Mapa nae nabugai ntagaranena, ae kamana abiyo, untiye.
8 Piya yogini igeba to karu'ena mae'aebuma agaumepa, to kinapa kampa mintuguna,
Isu abiwa igege mintantiye.
9 Aibogini, igeba amutisapa atate tumuguna, ke'i Isu maya uwaimintiye: Ibanto
agantanagaba wasanaba a-nkuwaimiyo. Wasanama Ntagara naepa pu'wakubotisa
asinatakibipa kanarana uwaimiyo, untiye.
10 Piya yogini, pabi yomesa pumagini kampa wasanaba uwaimintini, igewai mare-u
me-u puma: Ayagabaya pu'wakubotisa asinatakiyeba iye, untawe.
11 Piya untini Isu mayama abigantawe: Mono tisa kina'miba: Nanagabaya Iraiya maru
kanakiyeba yewema, abigauguna,
12 aeba maya uwaimintiye: Taga kaewe. Iraiya maru kanama a'ya'waemaena aogi
puwaitakiye. Pigoya nanagabaya mono isapipa: Wasanama Ntagaraga ata potakenaen-
abe uwa atakenaenabe waikiye untiye.
13 Piya, naeba urimuwe: Iraiya ago kanaogana, esapinti aekaba kaemarantisa puma,
wasanamiba napima ata potantawe, uwaimintiye.

Ke kina antabaipinti minta yagaranto Isu ao'maentiye
(Matiyu 17:14-21; Aruku 9:37-43)

14 Pigoya, igeba to abagi kinati tumima, tumpa agaumepa uwoma kina aki puma
mintuguni, ka'isa mono tisa kinake abagi kinake mima esegi kamana uma miyuguni,
15 pi aki puntume kina'miba Isu agate pami puma, aeti wamagini: Aya pene, untawe.
16 Yuguna Isu abagi kina'waka: Esegi kamanapa igege nanawebaya yewema ibigantiye.
17 Ibigaogana, ka yagara wasana ikapinti mintometisa maya omintiye: Tisa yagarama-
o, yagaranepa ababute kaeti kanauwe. Piya, yagaranepa ke kina antabaipinti mintegina,
kamana kampa yegina,
18 kana ke kina'ma ata potama, apasanakasagina mabi tumpa aeguyegina, akagawa
tuwaruwa puma awara upababuma tagagaba'wagi, kabagi kinaka: Kana ke agarubaiyo,
yopa, kampa pewe, untiye.
19 Aiyogana Isu maya uwaimintiye: We, tigeba kampa tigupa aogi pe kina mintawa,
ayaki yaga tigegeba mikuwe. Ayaki yagabaya kamana'nepa kampa abikibewe. Pigoya,
naeti ababute kanaiyo, untiye.
20 Piya yogini aeti ababute wantawe. Ababute wauguna kana ke kina'ma Isu agate, kana
yagaranto aeguma aebasana kasogana, mabi tumpa wareware pogana, awamupintisa
akagawe irintiye.
21 Aibogana Isu kana abawampapa: Ayaki yaga kanaenaba abuntinema, abigantiye.
22 Piya yogana aeba maya untiye: Uwoma ntaga aegukena pumagina, yakupipe
wanipipe aesagayuma mae maebiye. Tasiyo'maekena napintanapa kantara purasitama
tasiyo'maeyo, untiye.
23 Piya yogana Isuba: Kae napintana unamempeno. We, napiyenaga naeti atakibem-
pepa, a'ya'maenaba Koti aogima kao'maekiye, omintiye.
24 Omogana, karu'ena kana yagarantoma nkabawampa kega'e uma: Naeba napiye-
nanepa uwaenanto kaeti atauwa, nao'maeyo untiye.
25 Piya yogini, uwoma kina Isu nkagora ampa aki puma, agakena puguna igate, Isu
ke kinapa maya esegima omintiye: Kaeba agebe awamupe akumpa'ma miyempe ke
kinakawa, kana yagaranto atate iro'ma wagasimagina, toba antabaipintiba a-kanaoma,
nae ugamuwe, untiye.

26 Piya yogana, kana ke kina'ma agasiya kega'e uma, kana yagarantoba aeguyogana,
aukomentanaga maeti tagaga pa'waogana, atate iro'wantiye. Iro'waogana kana ya-
garanto pu'wasu puwaogini, uwoma kina'miba: Ago pu'wayema, napintawe.
27 Pigoya, Isu yagarantoma nkayata u'ma asitakena ao'maeyogana asima mintantiye.
28 Aibogana Isu namapinti iyogini, abagi kina'miba ibiwai aeti wama: Nanagabaya
taeba ke kinapa kampa agarubaunema, abigantawe.
29 Abigauguna: Kana ke kina agarubakenaba uwaba kampaye. Nunamurasa ka
agarubakenaenawe, uwaimintiye.

Isu aewa purikena kamana to uwaimintiye
(Matiyu 17:22-23; Aruku 9:43-45)

30-31 Pigoya, pi kuma atategini Karariya mari wama, Isu: Nabagi kina ago kamana
uwaimikena pekini, a'yugu uwa kina'mi nagate menkaki pusanagawema, napimagina,
ibiri ibabute wama maya uwaimintiye: Wasanama Ntagaranagana, nababuma wasana
imiginiba naeguyigi, pu'wakubopa togana kakaga yagaba asima mikuwe untiye.
32 Piya yogini, igeba yome kamanapa kampa aogima napintini, iyekuru puma kampa
pikaba abigantawe.

Kebaya tabe yagaraba mikibi kamanane
(Matiyu 18:1-5; Aruku 9:46-48)

33 Pigoya, igeba Kapaniyamu kumati wama, namapinti ima Isu abagi kina'waka: Ke'iba
nanawe yewema, ibigantiye.
34 Ibigaogini: Taepisa kebaya maru kiya yagaraba miyema, ke'i marebiga mebiga puma
napimagini, iyekuru puma kamanapa kampa omintawe.
35 Kampa omuguna, Isu mara'mima nagisarisa tara tumpaema abagi kinaka: Kanaiyo,
yogini, kanauguna maya uwaimintiye: Wasanama kiya yagara misanaga abugakanaba:
Pigo naeba uwa yagara mima, a'ya'ma kina'mi kayokaya yagara mikuwema napikibipa,
pipa aogiyenawe, untiye.
36 Piya untana, ka yagaranto ababuma igora atama, ayatasa aepa u'ma maya uwaim-
intiye:
37 Wasanama naeka napima pabiya yagaranto ababipa, naepa agupi nababiye. Pigoya
naepa nababipa, nae unatanta yagarage agupi ababiye, piya untiye.

Wasanami kampa kamaena puratakibepa taokinane
(Aruku 9:49-50)

38 Piya yogana Yoni maya omintiye: Tisa yagaragama-o, ka yagarama taepa kampa
taegaranta kaeka napima ke kina igarubagi agate: Uwa miyo omunema, untawe.
39 Piya yuguna Isu maya untiye: Tigeba uwa miyoba, a-siyo. Piya, wasanama naeka
napima esegi yuga pikibipa, toganaba naekaba ata kasaba kampa karu'enaba ukiye.
40 Piya, wasanama yogare kampa aguya aikibi'napa tao'maeye.
41 Pigoya abiyo. Wasanama: Karaisiti aegaranta kina mintawema, napima: Ma nkwani
mpaema naiyo uma timikibipa, pi ntugabisa Koti taganaba ikantana amikiye, untiye.

Wasana igu ataena pikenaga Isu uwaimintiye
(Matiyu 18:6-9; Aruku 17:1-2)

42 Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Piya maya yagaranto naegarakana, ka'waina
ayakekana kamparagaena pukibemipa, kana ayakikibi ntagara araku'ma tabe yaban-
tama ana'mubi ubu'atama, tabe wanipi apasanakasasinta: Pipa kanara pewe, yesine.
43 Pigoya, kayankama kamparagaena pikena pekanapa arisa'ma maebugaso. Piya, ka
kaya kampa wainta yagara mintana miyaba kumati irosakibempepa, pipa kanarane.
A'yugu kaya tararasa aguntaena pekanaba, maebugatakana kampa tu'makena yakupinti
tumikibene.
44 (Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena
kampa tu'ma wakiye.)
45 Pigoya, kagisawama kamparagaena pikena pekanapa maebugaso. Piya, ka kagisa
kampa wainta yagara mima miyaba kumati irosakibempepa, pipa kanarane. A'yugu
kagisa tararasa aguntaena pekanaba, kaepa a'abibinti maebugatakiye.
46 (Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena
kampa tu'ma wakiye.)
47 Pigoya, kaowama agama kamparagaena pikena pekanapa pi'ma maebugaso. Piya,
togana ka kao wainta yagara mintana Koti kabiratakena kumati ikibempepa, pipa
kanarane. A'yugu kao tararasa aguntaena pekanaba, kaepa a'abibinti maebugatakiye.
48 Piya, pi kumatisa kabagina'ma iba nakanaba kampa ita wakana, tabatikenaena
kampa tu'ma wakiye, piya untiye.

49 Piya untana to maya untiye: Pigoya wasanama nanintabi kayo atama nagina, aogi
igi pemisa puma, a'ya'ma kinapa yakutasa aogi puwaitakiye.
50 Piya, kayoba aogi igaenawe. Piya, i'nisama kasigabekapa, aya pekana to kake
asabama iga pikiye. Pipa kampaye. Pigoya wasanama nanintabi kayo atakena aogima
pemisa puma, to kina'mige aogima miyiyo, untiye.

10

Waya kaikena kamanaka Isu uwaimintiye
(Matiyu 19:1-12; Aruku 16:18)

1 Pigoya, Isu pi mpa atate Yutiya mari wama Yontani wani mparoteri ura'ema
waogini, to pumesa puma uwoma kina'mi aeti kana puguna, to yomesa puma kamana
uwaimintiye.
2 Kamana uwaimogini, ka'isa Parasi kina'mi aeti irosa'ma amiyo potakena puma maya
uma abigantawe: Ago kamanatepinti wasanama waya kaikenaenaba tagapayawema,
uramoma abigantawe.
3 Piyama abigauguna Isu a'wae puma: Aya kamana Mosese urimintiyema, to ige
ibigantiye.
4 Ibigaogini igeba maya untawe: Waya kaikena puntiripa, esa amima otaiyoma, Mosese
untiyema, omintawe.
5 Piyama omuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba monoka kampa karu'ena abima tige
akuneka, Mosese pi uraminti kamana kaentine.
6 Piya, pai Koti maru a'ya'waemaena aborantanaba, wabe wayape kaga aborawaisitan-
tine.
7 Pika napima, wamaba ano abapa isitate waya'wampati atokaema isigeba ka kina
kanta puma miyese, untiye.
8 Piya, isigeba taraba kampa punta, ka'ena puma miyese.
9 Pigoya, Koti atokae isitantika, wasanaba a-nkatara isitano, Isu piya uwaimintiye.
10 Piya uwaimite namapinti waogini, abagi kina'mi pi kamana'ama nkagowaka abigau-
guna,
11 maya uwaimintiye: Ka'waina waya'wampaba kaite to wae maekibipa, marusa
wae'wa ataena potama kumiyenaba pikiye.
12 Piya puma, waya'ma marusa wawa agora atate, to wa maekibipa, awae ataena
potakiye, piya uwaimintiye.

Isu yakarantontoga a'mu puwaitantiye
(Matiyu 19:13-15; Aruku 18:15-17)

13 Pigoya, ka'isa kina'mi yakarantonto Isuti ibaburite: Ita ukaya penema napima,
ibabute kanauguni, abagi kina'miba pi kinaka imo kasa untawe.
14 Piya yuguna, Isu pi kamana abite kampa a'mu puntana, abagi kina'waka maya
uwaimintiye: Tigeba itaigini, yakarantonto igeba naeti kanaiyo. Tigeba a-nkakunkitaiyo.
Piya miye kina'mikaba Koti kabiratakenaenaba utawaitantine.
15 Pigoya tigeba urimikenaba abiyo. Wasanama kampa yagaranto miyisa puma Koti
aegarakibipa, Kotiba kana kinatapa kampa kabima mikiye, untiye.
16 Piya untana, yakarantonto ibabuma aki puwaitama, ita ukaya puma: Aogima miyiyo,
uwaimintiye.

Tabe kutantaga yagaramage Isuge kamana untase
(Matiyu 19:16-30; Aruku 18:18-30)

17 Pigoya, Isu asima wakena pogana, ka yagara karu'ena kanama agisabi ampa
arakabima mima: Kaeba aogi tisa yagaragawa, naeba ayabaya pukubotisa e'wasaena
maekuwema abigantiye.
18 Abigaogana Isu maya omintiye: We, nanagabaya: Aogi yagaragawema unamene. Ka
Koti abiwa aogi yagaraba mintiya, toba kampaye.
19 Pigoya, nayatara'mu ago kamana mayama ago abintana: Wasanaba a-nkaeguyoma,
kumiyenaba a-poma, kuntanaba a-poma, kampari kamanapa to wainapa a-sotaoma, to
kina'ma ntanagaba a-kaukaba poma, kano kaba kamana wasiyo. Pipa ago abintane,
omintiye.
20 Omogana: Tisa yagarama-o, naeba yagaranto mitatopa pi kamana abimagi, a'ya'ma
yagaba pabiya putone, kana yagaramaba omintiye.
21 Piyama omogana Isuba: Nabugampe ntagaragawema napintana, mayama omintiye:
Ka'enaba kampa aogima napiyene. Kaeba wama kotakapa umaema to kinati imima yaba

maema, kusi kinapa imo. Piya pikibempepa mantabinti uwomantanaga waikiye. Pabi
ugamosa pugaite ampa naegarao, omintiye.
22 Piya omogana abigate, uwoma kutankaka napima, antara puma amo pute wantiye.
23 Pigoya, Isu abagi kina'wa igate maya uwaimintiye: Ayamabaya tabe kutantaga
kinapa Koti kumati ikiye, a, untiye.
24 Piya uwaimogini, pi kamanaka abagi kina'miba abite pami puguna, Isu to maya
uwaimintiye: We, ma ntakaraki'nuntepa abiyo. Wasanama Koti kabiratakena kumati
ikenaba esegiyenawe.
25 Pigoya, kamoro yagamaba na'ama nkagepinti uma pasikenaba pipa esegiyenawe.
Piya, tabe kutantaga kinapa Koti kabiratakena kumati ikenaba pipa to awameta, tabe
kuntaenawe, untiye.
26 Piya uwaimogini, pi kamanaka abagi kina'miba tabera pami pumagini, mare-u me-u
puma: Pigoya kebaya ao'maeyakana ikiyema napintawe.
27 Piyama napiyuguna, Isu igate maya uwaimintiye: Pika wasanama kunta abekana
kampa pikenaenawe. Pigoya Kotipa kampa kuntaba abegina a'ya'waemaena pikenaen-
aba agantiye, uwaimintiye.
28 Piya uwaimogana, Pita Isuka: Abo. Taeba a'ya'waemaenaba atate ago kaegaraune,
omikena pogana,
29 Isu a'ya'ma abagi kinaka maya uwaimintiye: Owe tagane. Tigeba abiyo. Wasanama
nae aogi kamana napima naeka, mawa, yogawa, anonanto aganto a'nanto ano aba
yagarawa, atate naegarakibipa,
30 ibasa yagaba aogima mima, uwoma to namape yogabe maeyakini, uwoma to
anonantoge agantoge a'nantoge anoge yagarawake aege ampiyigini, to kina'miba aepa
ata potaigina, agogo yagaba aeba e'wasa yagara asu mikiye.
31 Pigoya, pi ntaga ka'isa kiya kinapa kayokaya kina miyigini, kayokaya kinapa kiya
kina mikibewe, untiye.

Isu ae'wa purikena kamana to ka uwaimintiye
(Matiyu 20:17-19; Aruku 18:31-34)

32 Pigoya, Isuge aokinake Yerusaremi kumati ikena ki'i imagina, Isuba paitama waogini,
abagi kina'miba aka'i wama pami puguni, igege waume kina'miba iyekuru puntawe.
Aibuguna, Isu nagisarisa tara tumpaema abagi kina'waka: Ka auka'i kanaiyo, yogini,
kanauguna aeti ka'isaena aborakibi puma kamanapa
33 maya uwaimintiye: Tigeba abiyo. Yerusaremi kumati iyekini, Wasanama Ntagara
naepa naraku'ma, mono kiya kinake mono tisa kinake imigini, kamana unatama:
Aeguyiyo ukibewe. Piya umagini, naepa namu'isa kina imigini,
34 karana natamagini, kaisa punatama, iga'na kasu maema naebaru'magini naeguyigi
pu'wakuwe. Aibumagi togana kakaga yagaba asima mikuwe, uwaimintiye.

Yemisige Yonige tabe kina mikenaga isibugantiye
(Matiyu 20:20-28)

35 Aiyogini, Yemisige Yonige isigeba Sepeti ntagara taraginisi, Isuti kanamaginisi
ampa mayama abigantase: Tisa yagarama-o, tae kabiratakenaenaga kabigakena puse,
yusuguna:
36 Ayama kabirisitakenaenaga tisibiyema, isibigaoginisi,
37 maya omintase: Kaeba togana aogi kumakati mara'mima kabima mikenaenara
mikibempepa, tasigeba kaege mima, ka'waina kayatakantisa auka'i miyekana, ka'waina
kayake'masisa auka'i mima, kiya kina misanaga tasibiye, untase.
38 Aiyusuguna, Isu auki naki pukenaenaga meto kamana maya uwaisimintiye: Tisigeba
nabigakenaenagaba kampa aogimaba napiyese. Nae nantara'enabi tisigeba kanara
pasikibeso. Nae pai'natakibintanaba tisigepa paitisitasiyoma, isibigantiye.
39 Piyama isibigaoginisi: Owe, piya purasitakibepa kanarane, omintase.
Piya omusuguna, Isu maya uwaisimintiye: Pigoya, nae nantara'enabi pasikibese. Nae
pai'natakibintanaba tisigepa paitisitakiye.
40 Pigoya, nae naya tararari mikena kinakaba kampa nae napiyokana, Koti ae abintana
wasanaba ibabuma kana naya tararariba itakiye, uwaisimintiye.
41 Uwaisimogini, to pi nayatara'mu abagi kina'miba pi kamana abite, Yemisike
Yonikegaba ka isibirauguna,
42 Isu kega'e uma, a'ya'ma aki puwaitama maya uwaimintiye: Tigeba ago abintawe.
Wasanama uwa kinaka kiya mima pitasa kinata: Kabiyo yeginaba, aeba esegima kabiye.
Kiya yagarama: Piya piyo yintanaba pewe.
43 Pigoya, tigeba kana kiyaenaba kampa piyaba pumagiri, ka yagarama kiya mikena
pipa, aokina'mi kayokaya'enaba pikiye.

44 Pigoya tigeri ntapima: Nae kiya yagara mikuwema napikibepa, a'ya'ma to kina'mi
kayokaya'enaba po.
45 Piya, Wasanama Ntagara naeba tige nae kayokaya'ena punataiyomaba kampa
tumintone. Naeba tige kayokaya pukenaga tumpa pu'ma, uwoma kina ika puma
a'watitakena tumintone, uwaimintiye.

Isu to ka aorika yagara aogi potantiye
(Matiyu 20:29-34; Aruku 18:35-43)

46 Pigoya, igeba Yeriko kumati asu migategini, Isuge abagi kina'wake to uwoma
kinape pitasa ikena puguna, ka aorika yagara, agewapa Patimesi, Timeyosi ntagara keta
mara'mintometisa: Ma na namiyo, untiye.
47 Piya uma mintogini igeba: Isu Nasareti kumatisa yagara iye, yuguna abite, aeba Isuka
kega'e uma maya untiye: Isugaba, Tebiti ntagaragawa, naeka napima kantara punatao,
untiye.
48 Piya yogini uwoma kina'mi: Paka puma miyo, omuguna to taberasa kega'e uma:
Tebiti ntagaragawa, naeka napima kantara punatao, untiye.
49 Piya yogana, Isu pabita mima: Mati kanao omiyo, untiye. Yogini, igeba kana aorika
yagaraga: Ka'mu puma asiyo. Ago kaeka kega'e iyema, omintawe.
50 Omuguna, kabiwa ka'urintometisa akubugaite, asima Isu asu aepantiye.
51 Aibogana: Kaepa nana pugatasanaga kabiyema, Isu abigaogana, kana aorika
yagaramaba maya omintiye: Tisa yagaragawa, nao agasanaga nabugaye, untiye.
52 Piya yogana Isuba: Naeka aogima napiyekana, ago kata wagina uwa wao, Isu
omintiye. Omogana, ago aogamagina pabi ki'i Isu aegarantiye.

11

Kiya yagara pemisa puma Isu Yerusaremi kumati intiye
(Matiyu 21:1-11; Aruku 19:28-40; Yoni 12:12-19)

1 Pigoya, Yerusaremi agora ikena puntini, Oribesi amu amentanti Petipaesi kumape
Petani kumape waintogana, Isu abagi kina tara paitama isigaruba'ma,
2 maya uwaisimintiye: Mo kumati tumima, tonki aikeri kampa wasanamiba nasinta
ubu'atama mintigirisi, tumikibemepa pabigo aora tumpa agamagirisi, akariyoba'urite
iyiso.
3 Piya pisigini, wasanami: Nanaga pese yigirisiba, maya uwaimiso: Tabe yagarama
yegira maeyomekana, pabigo arontaganto me timikiye uwaimiso, untiye.
4 Piya yoginisi tumima tumpa agausumepa, kabe agora keta yara tonki aikeriba
ubu'atama mintugunisi, wama uma akariyobantase.
5 Piya pusugana, kana pita mintume kinamiba: Nanaga yaga awaroba akariyobase,
untawe.
6 Piya yugunisi, pabi uwaisimomesa puma uwaimusuguni: Kanarana, ababute waiso
untawe.
7 Piya yugunisi, isigeba kana tonki aikeriba ababute Isuti imaginisi, isitasaenarasa kana
yaga akabata amapa agutausuguna, pi abobora Isu mara'mintantiye.
8 Piya pogini, uwoma kina'miba itasaena akubuma ke'i aguyuguni, to ka'isa kina'miba
yogarisa ya a'ye aegayuma ke'i aguyuguna, pi'na nkabobori wantiye.
9 Waogini, aori aka'i ogasi ankagasi puta wantini, taberasa maya untawe:
We, Wa'egawama nkawamuta taeti kanaika ta'mu potano.
10 Tayabama Tebiti kabima mintantisa puma kabikena piya, Kotika ta'mu potano. We,
Inatisa Yagaraga ta'mu potano, untawe.
11 Piya yuguna, Isu Yerusaremi kumati ima, tabe mono namapinti asu pai'ma,
pipintisaena a'ya'waemaena asu agaogana, ase ikena pogana, irosa'ma Petani kumati
nagisarisa tara tumpaema kinake tumintiye.

Yamanka kampa aeyome ntaga kamanane
(Matiyu 21:18-19)

12 Tunkwaimarategina, Petani kumatasa ke'i iyogana, aga'ena abuntiye.
13 Aibogana mogaomepa a'ye uwaena wainta ya, agewapa piki ya agate tumima tumpa
aka aguyosagaomepa, kampa yoga yagawa aboraogana, apa kampa aentiye. Kampa
aentogana a'yenkamana abi agate,
14 pi ntaga maya omintiye: Toba apa a-nkaeyagini, wasanamiba to kampa asigi'ma
nakibewe, omogini, abagi kina'miba pi kamanapa abintawe.

Ikantana maeyume kina mono nampisa igarubantiye
(Matiyu 21:12-17; Aruku 19:45-48; Yoni 2:13-22)

15 Pigoya igeba Yerusaremi kumati asu mima, Isuba tabe mono namapinti iyumepa,
pita'i ikantana puma mintuguna igarubantana, mone antota ankami ankami pume
kina'mi ntabaebe kabara ataume kina'mi ntabaebe apasana'ma asunukaentana,
16 itasaena pi mpono kuma akapipa maete wakenaga akumpa'ma mintantiye.
17 Piya pumagina aeba maya esegima uwaimintiye: Mono isa'amaba maya iye: Mono
namantepa a'ya'ma kina'mi nunamu ukena namantana peno, untiye. We, tigeba piya
pegana kuntana pe kina'mi ntamantana piye, uma igarubantiye.
18 Uwaimogini, tabe mono kiye kina'mibe mono tisa kina'mibe kana pomentanaga
abite, Isu aeguyigina purikibi kamana untawe. Piya, a'ya'ma kina'miba Isu kamana abite
pami puma i'mu puguni, kana mono kiye kina'miba pika napima, Isuka iyekuru puntawe.
19 Aibuguna ase ikena pogini, Isuge abagi kina'wake pi kumatasaba atate wantawe.

Taga nunamu ikibi'naba pabiyaena maekiye
(Matiyu 21:20-22)

20 Wama waimarate, marogini abayara ke'i kanantini, kana piki ya agaumepa aubu
yaga asawantiye.
21 Asa waogana, Pita wama uma agate ai kagi yome kamanaka napima, Isuka maya
omintiye: Tisa yagarama-o, agao. Kaeba kamana kana piki ya omitampe ntaba ago asa
waye, untiye.
22 Piya yogana Isu maya uwaimintiye: Pika napiyiyo. Tigeba Kotiti tigu atantiri,
23 kampa tonaronaga napinta, ikibe kamanaka piya pikiyema napikibepa, piya pikiye.
Piya, maro nkamu'amaka: Tigaba'ma wanipinti tumo yesinta, pabi yesa pesine.
24 Pigoya pika urimuwe. Tigeba nunamu uma abigantiripa, pikaba ago abima pikiyema
napiyiyo. Piyama napima ikibepa, pintanaba ago tigeka pikiye.
25 Pigoya, tigeba asima nunamu untiripa, to kinaka timo'ena pikenaenaba kasiyo.
Piyama kaikibepa, mantarisa tibarimpaba aibo'enaripa maerigaikiye.
26 Piya, tigeba wasanami nkaibo'enawaipa kampa mae igasiginaba, mantarisa tibarim-
paba aibo'enaripa pabiyama kaga kampa maerigaikiye, piya untiye.

Kebaya esegiyenaba kamiye, mono kina'mi abigantawe
(Matiyu 21:23-27; Aruku 20:1-8)

27 Pigoya, igeba to ima Yerusaremi kumati asu mima, Isu tabe mono namapinti nasogini,
mono kiya kinamige tisa kina'mige kabiyume kina'mige aeti ima,
28 mayama abigantawe: Nanaga kaeba mantanaba pene. Ke po yemintana pene,
untawe.
29 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Pigoya naeba ka'enaga tibigakiri, ukubontanaga
aogima unamikibepa, ke po yemintana pene ye kamanapa urimukuwe.
30 Piya, tigeba unamiyo. Yonikaba wani paititanemaba ke omintiye. Mantarisaenabera
wasanamintanawema, ibigantiye.
31 Piyama ibigaogini, igeba mayama napintawe: Nanawe ukenema, mare ibiga me ibiga
pumagini, Koti po omintiye yekanaba, aeba: Nanagabaya ae kamanapa kampa abewe
ikiye.
32 Piya wasanami po omintawe yekanaba... Pigoya a'ya'ma kina'miba Yonikaba: Koti
kamana unta yagarabayawe yepa, a'ya'ma kinaka mono kina'mi iyekuru puntawe.
33 Iyekuru puma: Taeba kampa abintune, omintawe. Isupa piyama omuguna, aeba
maya untiye: Pigoya naeba: Ke po yemintana pene ye kamanapa kampa urimukuwe, Isu
uwaimintiye.

12

Yogara kabima mikena meto kamanane
(Matiyu 21:33-46; Aruku 20:9-19)

1 Pigoya, Isu meto kamana maya uwaimintiye: Pigoya ka yagara waini yamanka
maekena yuga puma'ma, kagisa aenkima kima'ma, yamanka aerakena koma ma'ma,
kabima mikena namapa kima'ma, kabinataiyema to kina kana yugaba imogini kabima
mintuguna, aeba to mari wagaintiye.
2 Wagasometisa yamankapa agutayagana, ka yuga kina'waka: Wama yogara kabima
miye kina'mitisa yamankatasa maekibe nkape'ena umaema mentamoma, agarubaogana
wantiye.
3 Wa-mepa, pi ntugara kabima mintume kina'miba kana yuga yagarawapa araku'ma
aeguma aegumugasima, kampa ape'enaba aminta, auka agarubauguna wa'eri wantiye.
4 Waogana to ka yuga kina'wa agarubaogana waomepa, to pi ntagara araku'ma a'no
aiyeye pumutama, ataena potantawe.

5 Piya puguna kana yogama nkabawampaba to yuga yagarawa agarubaogana waogini,
araku'ma aegutauguna purintiye. Aibuguna, to igarubaogini waumepa, iyeguyuguni
ka'isa purintawe.
6 Aibuguna agagate ka yagara mintomepa, ae'wa ntagara abugaome ntagara minto-
gana: Yagarane agarubakana wakiniba, ae awamu wasikibewema, napintiye. Piyama
napima, agarubaogana waomepa,
7 kana yogara kabima miyume kina'miba mare-u me-u puma maya untawe: Ma
ntagaraba kana yogama abawampa ntagarawa kanaigi aeguyeno. Aegukubompepa kana
yogaba tae'enaena puwakiye, untawe.
8 Piya utegini, kana yagarawapa araku'ma aegutama, wasirite yoga awamo kabubinti
me maebugaintawe, Isu piya untiye.
9 Piya uwaimintana, to maya untiye: Pigoya kana yugama nkabawampa kanama
ampikibipa aya pikiye, a. Tige ago abintawe. Kana yagara kanakibipa pi kinapa ampa
iyegugasima, to kinaka: Kana yogarapa kabiyiyo, uwaimikiye, untiye.
10 Piya, naeka mono isapisa kamana maya waintipa kampa aisewo. Pipa ago abintawe:
Nama kikena kina'miba ka ya ago kainta ntawama iba wa'ega ya asima waintiye, iye.
11 Pintanaba Wa'egawamaba ago pega, taeba agantompeka, ta'mu pune, untiye,
Isu piya uwaimintiye.
12 Uwaimogini, kana Yuta kiye kina'miba: Taeka ma amiyo kasaba iyema, napima
arakurikena pumepa, pi a'ya'ma kinaka iyema'ma, Isu uwa atate wantawe.

Takisi imikena kamana Isupa abigantawe
(Matiyu 22:15-22; Aruku 20:20-26)

13 Pigoya, ka'isa Parasi kinake ka'isa Eroti nkaokinake: Isuti wamagiri uma tonarona
kamana abigaiyo, untawe. Ata kasa urimikibayawema uwaimite igarubauguni,
14 aeti kanamagini mayama abigantawe: Tisa yagaragawa, taeba ago kagaune. Kaeba
taga ntagara mintane. Piya, ima tumima minta kinakaba kampa karu punta, esegiye-
nawaika kampa kaekuruba puma, Koti mpono'ama kipa kanara uramima kayakene.
Pigoya, mono kina'mite taeba Aroma wa'ega yagara Sisa takisi mone aya pusune. Tae
ago kamanapa ayabaya iya uramoma, omintawe.
15 Piyama omuguna, Isu meto kamana'wai abite maya uwaimintiye: Nanagabaya
ataena punatakena pewe, untana: Pigoya, yabapa maete kanama nayakiyo, untiye.
16 Piya yogini, igeba maete kanama amuguna: Amankape awa'enabe mapa kewema,
ibigaogini igeba: Sisantawe, untawe.
17 Piya yuguna, Isu maya uwaimintiye: Pigo yewa, Sisantanaba Sisa amiyo. Piya,
Kotintanaba Koti amiyo, yogini aekaba pami puntawe.

Pu'wakibetisa asikena kamana Isupa abigantawe
(Matiyu 22:23-33; Aruku 20:27-40)

18 Pigoya, ka'isa Sarusi kina'mi Isuti kanantawe. Pi kinapa wasana pu'watisaba kampa
asikibewema napiyume kina'miba,
19 igeba Isuti kanama maya uma abigantawe: Tisa yagarama-o, Mosese kana kamana
ago taeka mayama kaema uramintiye: Wasanama anarimpa yagaraena kampa pekana
kana yagara pu'wakibipa, to a'nantowampa kana abeya waepa maema aege mimaginisi,
agantowampaka yagaraenaba pikibese uramintiye, untawe. Piya untini amiyo kamana
mayama abigantawe:
20 Pigoya, tonaentisa tara umaema aga'nantonto mintumepa igantowaimpa wayapa
maentiye. Maema'ma kampa yagaraena punta pu'wantiye.
21 Aibogana, to ae aka'isama kana waepa maeyomepa, aege kampa yagaraena punta
pu'wantiye. Piya pogana to pi'na nkaka'isama maeyomepa, aege uwa pu'waogini,
22 to pi'na aka'isami pabiya puma maema pu'wantawe. Pigoya tonaentisa tara umaema
aga'nantonto kana wae maema'ma, a'ya'ma kampa yagaraena punta pu'waewauguna,
kana waepa ika'i purintiye.
23 Pigoya, tonaentisa tara umaema kina'mi nkwaena, asikibi ntagaba ke kana waepa
maekiyema abigantawe.
24 Piyama abigauguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba kampa abintawe. Ayamabaya
kampa napiyewe, a. Tigeba mono kamanape Koti nkesegiyenagabe kampa napima
agantawe.
25 Piya, pu'wantatisa asiwaitakini, wa wayapa to kake kampa maekibewe. Igeba enisore
miyesa puma asu mikibewe, untiye.
26 Piya, pu'wantapisa asikena kamanapa urimukuwe. Tigeba Mosese kaemaranti
nkisapipa yabi yaku takena kamanapa ago abintawe. Piya, yabi yaku taogana uma

agakena waogana, pita Koti Mosese maya omintiye: Naeba Abara'amu, Aisaki, Yekobu,
ige Koti mintuwe, untiye.
27 Pipa untika, aeba pu'wanta kina'nane. Aeba iyoganta kina'mi Koti mintiye. Piya,
tigeba kampari'ma napiyewe, Isu piya uwaimintiye.

Ago kamana'ama nkagowa uwaimintiye
(Matiyu 22:34-40)

28 Piya uwaimogana, ka mono tisa yagara ampima, Sarusi kina pi yume kamana
abite: Aogi kamana iyema napite, Isuti kanama mayama abigantiye: Nana taga ago
kamana'ama asugasimaba waiyema, abigantiye.
29 Piyama abigaogana Isu maya omintiye: Pi kana asugainta kamanapa mayama
waintiye: Isureyo kinapa abiyo. Tae Tabe Yagara Koti abiwa tabe miyegina,
30 pigoya a'ya'ma kagu kaumakape, napiyenagape, esegiyenagape, Wa'ega Kotigapa
a'ya'ma amegana waiyeno.
31 Pigoya ma kamana'ama nkaka'isaba ka maya kamana waintiye: Kaegaka napima
kabiyempesa puma, kaokinakaba kabiyeno. Pigoya, ma tara kamana yo kamana'amaba
to ka'isa ago kamana'amapa asu igaintiye, omintiye.
32 Piya omogana, kana mono tisa yagaramaba maya omintiye: Tisa yagara-o, kanara
sene. Yempe kamanapa taga kamanane. Pi yempepa Tabe Yagara abiwa Kotiba miyegina,
to kotiba kampa mintawe.
33 Pigoya, pintanaba wasanama a'ya'ma agutasabe napiyenawatasabe esegiye-
nawatasabe Kotika abugagina, aewaka napiyisa puma agorasa kinakaba napiyipa, pipa
tagane. Pigoya wasanama monoka yaga ababute wama, uma aeguma ina yakuta Kotiti
kaema, tona a'muntana amipa pipa tagane. Pigoya pi tara yempe kamana abima
wasanama aegaraipa, Kotiba aekaba abugaye, kana yagarama untiye.
34 Piya yogana, Isu yome kamana abite, nauka kamana yenema napima, maya
omintiye: Pigoya, kaeba agaro Koti aogima aegarakibene, omogini, wasanami abite,
iyekuru puma to kamanapa kampa abigantawe.

Karaisiti aya yagarabayawema, ibigantiye
(Matiyu 22:41-46; Aruku 20:41-44)

35 Pigoya, Isu tabe mono namapi kamana uwaimima mayama ibigantiye: Mono tisa
kina'mi Koti utaratanta yagaramaba Tebiti ntakaraki'nu mikiye, yepa ayabayawe, untiye.
36 Piya, Tebitika Aogi Awamusa'ama nkawamuta maya untiye:
Kotiba Tabe Yagaraneka: Kaeba nayatakanti ampintaga kama kinakapa kagisabi
ibabuma aki penoma, untiye, Isu piya untiye.
37 Piya untana: Tebiti utaratanta yagaraga: Tabe Yagaranene yemipa, pigoya
yakaragi'nunkapa mikena piya ayamabayawema, Isu ibigantiye. Piya, mintume uwoma
kina'miba abite Isuka i'mu puntawe.

Ka'isa tisa kina'mi pesapa a-piyo, uwaimintiye
(Matiyu 23:1-36; Aruku 11:37-54; 20:45-47)

38-39 Pigoya, Isu uwaimintana maya untiye: Ka'isa mono tisa kina'mi e'ero kai igisari
paibotate, wama maketi kumata nasegini, wasanamiba: Aogi yagarawe, uwaitasanaga
ibugagini, mono namapi paitama marusa aogi yabaera misanagega ibugagini, taena pepa
tabe yagara mima, piya po piya po usanaga ibugaye. Piya pesapa a-piyo, untiye.
40 Piya, pi kina'miba abeyawae'mantana paibumagini, uwomantanawa uwa maerin-
tini, e'ero nunamu uwa ago'ena kasa yewe. Piya pekana igepa toganaba Kotiba tabera
kamparaga puwaitakiye, untiye.

Abeya wae'ma yabankapa Kotiti atantiye
(Aruku 21:1-4)

41 Pigoya, Isu tabe mono namapinti Kotiti yaba atakena kankabema nkagora
mara'miyogini, wasanami yaba pipi atauguna agantiye. Piya pogini, uwoma yaba wainta
kina'miba tabe yaba maema kankabebi menta puguna,
42 ka wae awaewampa pu'wanta wae'ma ampa tara uwaena yabankanto tara, piya
wanisenikana, mempaebotantiye.
43 Piya pogana Isu abagi kina'waka kega'e yogini, ampa aki puguna maya uwaimintiye:
Tagaka urimuwe. Ma kotanka kampa wainta abeya wae'ma atami ntabankama a'ya'ma
kina'mi mono namapisa kankabebi ata ntabankamapa, ae asu igasima ataye.
44 Pigoya, igeba tabe yabankai waintipisa ka'isa maema atawe. Aeba kampa kotankapa
waintegina, pabi waintinkawa a'ya'waemaenawapa maema kasagina, naninta ika puma
nakenaba kampa uwa ataye, untiye.

13

Tabe mono nama akasabakena kamanane
(Matiyu 24:1-2; Aruku 21:5-6)

1 Pigoya, Isu tabe mono namapisa iro'ma waogana, ka abagi yagarama maya omintiye:
Tisa yagarama-o, agao. Nauka tabe yabatasa ma aogi mono nama kintawe, agao, yogana,
2 Isu maya omintiye: Pigoya ma agampe tabe namapa kama kina irosa'ma akasagasuba
kasaigina, ka yabankamaba to ka yabankama nkabobora ware'naigina nama tubo
aborama waikiye, untiye.

Ataena uwomantana aborakiye, Isu untiye
(Matiyu 24:3-14; Aruku 21:7-19)

3 Piya utegina, Isuba wama Oribesi amuta asu mara'mima, pi amutisa kana tabe mono
nama mo agaogana, Pitage Yemisige Yonige Enturuge pabi ibinto aeti imagini,
4 maya untawe: Kae uramempentanaba ayantaga aborakiye. Nanabaya kanaka
agakana, a'ya'ma uramempentanaba agarontaga aborakiyema uramo, untawe.
5 Piya yuguna, Isu maya kamana agobima uwaimintiye: Tigeba napiyiyo. A'yugu
wasanami kampari kamana'wai abisiwe.
6 Piya, uwoma kina irosa'ma nae nage umagini: Naeba Karaisiti nawe, uma, uwoma
kina'mi nkigu'ama paibumagini kamparaga puwaitakibewe.
7 Pigoya, ma'ena pewe kamana abintiripe, esiba kamana abitegiri, tiyekuruba a-puma:
Kana a'ya piyeba, a-siyo. Pi mpa'ena maru pikibepa asa agogo yaga aborakiye.
8 Piya, maga maga kina'miba kamaena pigini, to ka'isa kina'miba to ka marisa kina
uma iyeguyigini kamaena purite wagana pikibewe. Piya, to mari to mari imima tabera
pekini, ka'isa kinapa naninta i'mikibewe. Pigoya, waya'ma yagaraena pikena pegina
maru agobima aukemisa puma, kana ataenaba maru pikiye.
9 Pigoya, tigeba aogima napiyiyo. Wasanami kanama ampa tiraku'ma kotiyena
puritama, mono namapi kasotasa tiyegukibewe. Pigo tigeba naegaraka, kanisore kinatige
tabe kinatige tibabute waigiripa, tigeba pi kinapa aogi kamana'nepa uwaimiyo.
10 Pigoya, a'ya'ma kinapa aogi kamana'ne maru uwaimigasigina, toganaba agogo
yagaba aborano.
11 Piya, tiraku'urite kotira wakena pigiripa, kana uwaimikubo kamanakaba: Ayabaya
uwaimukunema, a-ntapiyiyo. Pi ntaga kamanatipa ikena kampa napikibewe. Aogi
Awamusa'ama urimikibi kamana uwaimiyo.
12 Pigoya, pi ntaga wasanami i'nanto iraku'ma to kina imigini iyeguyigini, piya pemisa
puma, ibawaimpiba yagarawaipa ata puwaitauguni, to yagarawaimpa anoke abakepa
ataena puma: Iyeguyiyo yigini, iyegukibewe.
13 Pi ntagaba nae nageraka wasanamiba kama puritakibewe. Piya pigiri, a'ya'ma yaga
naeka napima kampa natakibepa, toganaba aogima mikibewe, untiye.

Agasiya ataena aborakiye, uwaimintiye
(Matiyu 24:15-28; Aruku 21:20-24)

14 Pigoya, ma esapi aisuma agakibe kina'miba aogima abiyo. Piya, pi agogo yagaba
monota tabera kamparagaenaba a'yugu mikibi nkauka'i ataigiri tini'ena pikibewe. Piya,
pi ntagaba Yutiya mari mikibe kinapa, tiyegaka wama amu mari iyiyo.
15 Wasanami abe'i mikibe kina'miba a'yugu namapinti ima ka'isaenaba asu maete
wasanagawe.
16 Pigo wasanami yogari mintakibetisaba a'yugu to wama namapintisaena ampaete
wasanagawe.
17 Pi kanabipa iga'entaga waepe, inamuganto nono amikibe nkwaepe kamparagama
mikibewe.
18 Pi ntagaba esiba yaga waisanaga Kotiti nunamu yiyo.
19 Pigoya, maru Koti pogana, aboranti ntaga toma toma ataena waita waita ima, iban-
toba waintikana, togana pi ntagaba tabera asu igasima tabe kuntuyenaba waiyekana, to
asaba ataenaba kampa waikiye.
20 Pigoya, Wa'egawamaba: Naegarao uwaimi kinaka napintikana, pi ataenaba e'ero
ntaga kampa waikiye. Pi ataena e'ero ntaga waiyisinta, a'ya'ma kina kampa uwa minta
pu'waewasine.
21 Pigoya wasanami: Agaiyo, Koti utaratanta yagara, Karaisiti yagara mata'i mintiye
urimikibepa, a-nkabiyo. Agaiyo, marompa mintiye urimikibepa, a-nkabiyo.
22 Piya, ka'isa kina'mi aborama tonarona esegiyenawai puriyakintini, ka'isa kina'mi:
Karaisiti yagara nawe, yigini, ka'isa kina'mi: Poropete yagara nawe, yigiripa, ige

kamanapa a-nkabiyo. Igeba meto'ena puma, Koti: Naegarao uwaimi kina'mi ntapiye-
nawaipa maema ataena pikena pigiripa,
23 pi kamanapa a-nkabiyo. A'ya'ma togana aborakibintanaga urimuwe, uwaimintiye.

Wasanama Ntagaranaga to aborakuwe, untiye
(Matiyu 24:29-31; Aruku 21:25-28)

24 Uwaimintana to maya untiye: Pigoya, pi ata yaga aborakana, toganaba papa
tunusekana, opa kampa e'wasa pekana,
25 noriba tutubu pekana, mantaba kuru pekana esegiyenawapa iyoba'ma kareko pikiye.
26 Piyaena marupa aborawaka, togana Wasanama Ntagara naeba tumukubopa, tabe
esegiyenanentaga mimigara tumekini nagakibewe.
27 Pi ntagaba enisore kina igarubakini, a'ya'ma mari wama, a'ya'ma matuka matukarisa
kina Koti: Naegaraiyo, uwaimemi kinapa ibabuma, naeti me akibikibewe, untiye.

Piki ya kamana uwaimintiye
(Matiyu 24:32-35; Aruku 21:29-33)

28 Piya untana, to maya untiye: Pigoya, pika ya agama aogima napiyiyo. Kana yawama
nka'no mparagina: Pipa yoga yaga aborayema, napiyesa puma,
29 urimontana aborakibipa, agogo yaga agaro aborakiyema, napiyiyo.
30 Pigoya tagaka urimuwe. Ka'isa kina'mi kampa purikibepa, a'ya'ma urimontanaba
aborakiye.
31 Mantabe mabe a'ya wakana, kamana'nepa uwa waiyaba waima kampa kakakiye,
untiye.

Isu to aborakibi ntagagaba kampa abune
(Matiyu 24:36-44; Aruku 17:26-30, 34-36)

32 Piya untana to maya untiye: Pigoya, ayantagabaya urimontanaba aborakiye.
Wasanamiba kampa abintawe Mantarisa enisore kina'miba kampa abintawe. Koti
Ntagara naeba kampa abintokana, nabanempa abiwa abintikana, yekana aborakiye.
33 Ayantagabaya aborakiyema kampa abepa, nae tumukubopa napima aogima miyiyo.
34 Pika meto kamana ukuwa, abiyo. Piya, wasanama namanka atate to wa'eri
wantana, yoga kina'waka: Piya po, piya po, omima: Na kiye kabiyo, omite wagasaginiba:
Ayantagabaya kanakiyema, napi napi pesa puma,
35 tige napiyiyo. Ayantagabaya namankama nkaba kanakiye: Atamaino, asenabintiwo,
kokore aga yekanawo, abayawo, kanakibayawema, tigeba kampa abintawe.
36 Agaro kanama a'yugu waitamintigina, ampa tigakiye.
37 Pigoya urimontanaba a'ya'ma kina uwaimuwa, pika napi napi piyo, uwaimintiye.

14

Isu aegukena kamana napintawe
(Matiyu 26:1-5; Aruku 22:1-2; Yoni 11:45-53)

1 Piyama magaba Yuta kina'mi Pasoba naninta nakena yagabe yisiti kampa wainta
pareti nakena yagabe aborakena pogini: Isupa aya pumabaya kakama araku'ma
aegukunema, tabe mono kiya kina'mige mono tisa kina'mige napintawe.
2 Napintini: A'yugu naninta nakibe ntaga arakurekini wasanami ata ma'ena pusana-
gawe, untawe.

Waya'ma Isu nka'noti masawae ti'ma pai'atantiye
(Matiyu 26:6-13; Yoni 12:1-8)

3 Pigoya, Isu Petani kumata wama, Saimoni autanta'ena ago ata wanti ntagarama
ntamapinti umima, naninta naogana, ka wae'ma marasa punta kabo kankabe aogi agunta
masawae maete kanantiye. Kana masawaenkama nkagewapa natiwe, tabe yabatasa
ika pumaranta, maete kanamagina, kana kankabe ampa a'wa puma, Isu nka'noti ti'ma
pai'atantiye.
4 Piya pogini, ka'isa kina'miba agate ka abi'ma: Nanagabaya kana masawae kasayema,
mare-u me-u puntawe.
5 Piya, kana masawae to kina imemisinta, 300 torapa maema, kusi kina imemisinema,
ka abirantawe.
6 Piyama abirauguna Isu maya untiye: Uwa ataiyo. Nanagabaya kaba abirawe.
Naukaena punataye.
7 Pigoya, kusi kina'mi asi nasi tigege miyekini, a'ya'ma yaga napima iyo'maekena pewe.
Pigoya tigege naeba asi nasiba kampa mikuwe.

8 Kana wae'ma aewa napima, masawae nauti yora punatama kainatakibika napima,
ibantoba maema aogi piye.
9 Pigoya naeba tagaka urimuwe. A'ya'ma mari nae aogi kamana uwaimikibepa, ma
punatamintanaga aeka mare-u me-u pukibewe, untiye.

Yutasi Isupa kiya kina imikena puntiye
(Matiyu 26:14-16; Aruku 22:3-6)

10 Pigoya, nagisarisa tara tumpaema abagi kina mintumepa, ka abagi yagara, Yutasi
Isikeriyoti, aeba tabe mono kiye kinati wama: Isupa araku'ma timukuwoma, uma
ibigantiye.
11 Piyama ibigaogini, ae kamanaka i'mu pumagini: Piya yempeka yabapa kamukune
yuguna, Yutasiba: Aenkauka'ibaya Isuba waka arakurukuwema, napintiye.

Isuge abagi kinake Pasoba naninta nantawe
(Matiyu 26:17-25; Aruku 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)

12 Pigoya, yisiti kampa wainta pareti naume ntaga aboraogini, pi marusa yaga Pasoba
nanintaraka sipisipi awaro aegukena puguni, abagi kina'mi Isuka mayama abigantawe:
Pigoya taeba aenkauka'i wama, Pasoba nanintagapa maema kaeti aogi pukunema,
abigantawe.
13 Abigauguna, Isu abagi kina tara isigaruba'ma maya uwaisimintiye: Tisigeba kuma'i
waisigina, wani kankabe aesaga urinta yagarama tisigakirisiba, ae aega'urite waisigina,
14 namapi wakirisi, kana namankama nkaba nkuma omiso: Tisa yagaramaba maya
iye: Naege nabagi kinake mima Pasoba naninta kae namapi nakuna, aemparuta ampima
nasune iyema, omiso.
15 Omisigina, aeba tisibabute inati aogi pumaranta tabe maru asu tisiyakekirisi, pita'i
Pasoba naninta taeka napima aogi piso, uwaisimintiye.
16 Uwaisimoginisi pi abagi kina'misi itate kuma'i wamaginisi pi abagi kina'misi itate
kuma'i wamaginisi, pabi uwaisimomesa puma wama agateginisi, Pasoba naninta aogi
puntase.
17 Aibusuguna, ase ikena pogini, Isuge nagisarisa tara tumpaema kinake wama,
18 uma teborira mima nantini, Isu maya untiye: Pigoya tagaka urimuwe. Tigepisa
ka'waina minaga punatakiye. Ibanto naege naninta nami ntagarama piya pikiye, untiye.
19 Piya yogini igeba intara pumagini: Naeka yeno yenoma, abigauguna,
20 aeba maya uwaimintiye: Nagisarisa tara tumpaema kina tigepisa, naege ka tu'napisa
paretirasa antipi mo aema nami ntagaramaka yuwe, untiye.
21 Piya, Wasanama Ntagara naeba mono kamanata unatanti ki'i wakuwe. We,
Wasanama Ntagara naepa minaga punatakibi'naba ataenabi mikiye. Piya, pi ntagarapa
wasanama kampa yakari potantesinta, kanara pesine, Isu untiye.

Auke korake imogini nantawe
(Matiyu 26:26-30; Aruku 22:15-20; 1 Korinti 11:23-25)

22 Pigoya, igeba naninta nantini, Isu paretiba maema, Koti a'mu potama, ako puma
imintana: Mapa nae nauna maema naiyo, untana,
23 waini kankabe maema a'mu potama, imogini pi a'ya'ma kina'mi nantawe.
24 Piyama imitana, Isu maya uwaimintiye: Uwoma kina Kotiti atokaekenaga ma
korantepa ago pagikiye. Pipa ara'ena potauwe.
25 Tagaka urimuwe. Toma naompe wainiba kampa nakubopa, toganaba Koti kabiratak-
ibita kasa'ena nakuwe, uwaimintiye.
26 Piya uwaimintana ini ugaitegini, iro'ma Oribesi amuti intawe.

Pitaka: A'yo uwa natakibene, Isu omintiye
(Matiyu 26:31-35; Aruku 22:31-34; Yoni 13:36-38)

27 Aibuntini, Isu maya uwaimintiye: Mono isa'amaba maya iye: Sipisipira kabima minti
ntagara aeguyiginiba, kana sipisipiba iyegaka aibarara puwakibewe, iye. Piya yemisa
puma, tigeba a'ya'ma natate tiyegaka'ya puwakibewe.
28 Pigoya togana asinatakibipa, Karariya-i tigepa paitama wama aborakiri nagakibewe,
untiye.
29 Piya yogana: A'ya'ma kina'mi iyegaka'ya puwakibepa, naeba kampa katate
wakuwema, Pita omintiye.
30 Piyama omogana Isu maya omintiye: Tagaka ugamuwe. Iba aseka kakagara naeka:
Kampa aganto ntagarawe, yeganaba: Tarara kokorewama aga ukiyema, omintiye.
31 Piyama omogana Pita esegima maya untiye: Wasanami naeke tasiyegukibepa: Naeba
ae ao'yagara kampa mintuweba kampa ukuwe, omogini, a'ya'ma kina'miba pabi Pita
yomesa suntawe.

Isu Kesemeni yugabi nunamu untiye
(Matiyu 26:36-46; Aruku 22:39-46)

32 Pigoya igeba ka au'i wama, kana mawama nkagewapa Kesemeni, wamagini Isu abagi
kinaka: Mata mara'miyigi nunamu yeno, uwaimintiye.
33 Piya, Pitana Yemisina Yonina suma, ibiri ibabute wamagina, agasiyama aekuru puma
akawagawa pumagina,
34 maya uwaimintiye: Naepa tabera naukima nanta waru waru nabiya, tigeba mata
mima kabinataiyo, untiye.
35 Piya umagina, aeba ka au'i wama auki nakiyena uwa atakenaga umagina, mara
antagawarisa uma aigare pa'ma mima, nunamu maya untiye:
36 We nabanempa-o, kaeba a'ya'waemaena pikena yagara mintana, nauki nakiyenaba
naparo. Pigoya, nae napiyenagaba a-ntapima, kaeka napikibempentana wasima po,
untiye.
37 Piya ute, kana pi kakaga kina'mi waitamintuguna, igate Pitaka maya omintiye:
Saimoni waitamintano.
38 Kampa agarosama kaoganta wairabankano. We, tiyogama mima, kabinatama
nunamu yiyo. Piya puntiripa kampa aguntaena pikibewe. Pigoya tigu'amaba tiyampu
pegina ti'amaba kampaye, uwaimintiye.
39 Piya uwaimitegina, to mare auka'i wama, pabi to yomesa nunamu untiye.
40 Ugaitegina to ampa igaomepa, waite asite pugagategini waitamintuguna, kanama
ampa igaogini, ae omikena kamanakaba kampa napintawe.
41 Aibuguna to wagate kanaomepa maya uwaimintiye: Tigeba to migarakena waiyewo.
Pabigoya, nae yaga aboraya, ibanto Wasanama Ntagaranagana, ataena punatakini,
agunta kina'mi narakurikena pewe.
42 Pigoya, asiyigi wano. Minaga punatakena yagaraba mompa iya, agaiyo, untiye.

Isu arakurintawe
(Matiyu 26:47-56; Aruku 22:47-53; Yoni 18:3-12)

43 Pigoya Yutasi, nagisarisa ka tumpaema abagi kina nasumepisa me nkigaite waogana,
Isu kamana ugaka pogana, Yutasi uwoma kina uma ibabute kanantiye. Piyama tabe
mono kiye kina'mige tisa kina'mige kabiyume kina'mige pi uwoma kina igarubauguni,
igeba irebube ma'ena kasupe maeyuguna,
44 minaga potakena pome ntagarama ibabute kanantiye. Aeba kanantana maya untiye:
Uma agate, amo nakubo ntagaraba aewa, araku'ma kabirite waiyo, piya ute ibabute
kanantiye.
45 Yutasi ibabute kanama, karu'ena Isuti wama: Tisa yagarama-o, ute, uma aepa'ma
amo naogini,
46 uma aebasa'ma araku'urintawe.
47 Araku'uruguna, ka pi mintume ntagarama kasonka me a'yuburintana, mono paitanta
yagarama ntuga yagarawapa uma aeguma, age aira kaentiye.
48 Aibogana Isu maya uwaimintiye: Tigeba nanaga naekaba ku kinanema napima,
narakurikena irebube kasope maete kanawe.
49 Naeba asi nasi tabe mono namapinti wama kamana yogiripa, kampa pita'iba
narakurewe. Pigoya, mono isa'ama yemisantana naraku'ma, karana natakibewe, untiye.
50 Piya yogini, abagi kina'wa a'ya'ma atate iyegaka'ya puwantawe.

Ka yagara auka aegaka wagaintiye

51 Piya puguna, ka kai amirinta masimabima Isu aega'urite kanaogini, aeke arakuru-
guna,
52 kana yagaramaba aibarigo puma, kaiwapa atagaite auka aegaka wagaintiye.

Isu kamana otantawe
(Matiyu 26:57-68; Aruku 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-24)

53 Pigoya, igeba Isupa ababute monota paitanta yagarari wauguni, pita'i a'ya'ma tabe
mono kiye kina'mige kabiyume kina'mige tisa kina'mige me nkaki puntawe.
54 Piya puguna, Pita aka'i aega'ma pasema wama, monota paitanta yagarama kumati
ima, irebu kina mintume ntakuta asu tapintiye.
55 Asu tapiyogini, tabe mono kiye kina'mige a'ya'ma mono kanisore kina'mige mimag-
ini, Isu kamana otamagini, Isu ataena pusanaga ige atakae puma, Isu aegukena pumagini,
piya kamanapa kampa abintawe.
56 Pigoya, uwoma kina'mi ampimagini, kampari kamana: Aeba piya pine, piya pine
yuguna, ige yume kamana agoba kampa aogima abintawe.
57 Piya puguna ka'isa kina'miba asima kampari kamana Isuka maya untawe:

58 Ma wasanami kimaranta mono nama akasaba'maba, wasanami kampa kiyesa ntama
kakaga yaga kima a'ya kaikuwe, ubegi abibompene, untawe.
59 Piya umagini, igeba to ka'isami yumesa puma, kampa ka kamanapa unta, to kamana
to kamana uwaimintawe.
60 Uwaimuguna, monota paitanta kiye yagarama ikapi asima mima, Isuka mayama
abigantiye: Ma kina'mi kaeka yepa, kaeba ayawe uramikibenema, abigantiye.
61 Abigaogana, Isu kampa kamana unta asaba'waogana, paitanta yagaramaba to
mayama abigantiye: Tabe ta'mu potaompe Ntagarama ntagara Karaisitigawoma, abigan-
tiye.
62 Abigaogana Isu maya untiye: Pipa nae mintuwe. Tigeba Wasanama Ntagaranaga
Esegiraka'ya Ntagarama nkayatakanti mara'miyekiri nagaigi, mimiga mantara tumekiri
nagakibewe, untiye.
63 Piya yogana, tabe kiye yagaramaba kabi'ma autasaenaba aegaregaru pa'ma, maya
untiye: Nanagabaya to kina'mi kamana yigi abukune.
64 Ae'wa piyama Koti Ntagaranawe yipa, kampari kamana'wapa yegiri abewa, aya
pisiwema, ibigantiye. Ibigaogini: Aeba ata yagarawa, aeguyiyoma uwaimo, untawe.
65 Piya untini, ka'isa kina'miba kaisa potamagini, aoba airarikae u'ma aegutategini: Ke-
baya kaeguya, uramoma, abigauguni, irebu kina'miba araku'ma iya kasutasa aeguntawe.

Pita Isuka: Kampa aganto ntagarawe, untiye
(Matiyu 26:69-75; Aruku 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27)

66 Pigoya Pita kuma'i mintogana, monota paitanta yagarama ntuga potaome nkwaepa
kanama,
67 agaomepa Pita yakuta tapima mintogana ampa agate: Kaege Isu Nasaretirisa
yagarageba naseka kagabone, untiye.
68 Piya yogana aeba: A'a-o. Naeba kampa abuwa, kamanakapa nanawe yewe, untiye.
Utegina, ae kagisa kabera tumpintogana, kokore aga untiye.
69 Tumpintogana to kana wae'maba agate, agora mintume kinaka: Mo ntagaraba ae
aokinane, uwaimogana,
70 Pita to: A'a-o, untiye.

Piya yogana uwaenanto togana to agora ampintume kina'mi Pitaka: Kaeba Karariya
yagaragawa, nanaga: A'a-o yene. Kaeba ka aokinakawe, untawe.
71 Aiyuguna aeba: We, taga kauwe. Naeba pi yempe ntagaraba kampa aganto
ntagarawe, ute amota atantiye.
72 Piya pogana kokorewama to ka aga yogana, Pitaba pai Isu omome kamanaka
mayama napintiye: Kaeba naeka kakagara: Kampa aganto ntagarawe yeganaba, tarara
kokorewamaba aga ukiye omomeka napima, tabera antara puma, kube'ena puntiye.

15

Isu ababute Aroma kiye yagarari wantawe
(Matiyu 27:1-2, 11-14; Aruku 23:1-5; Yoni 18:28-38)

1 Pigoya, abaya aseka tabe mono kiye kina'mige kabiyume kina'mige tisa kina'mige,
a'ya'ma kanisore kina'mige aki puma: Piya pukunema, uritegini, Isupa iga'narasa
kirokaetamagini ababute wama, Pairati memintawe.
2 Memuguna Pairati: Kaeba Yuta kina'mi Wa'ega yagaragawoma, abigantiye. Abigao-
gana Isuba: Kae piyaba yene, omintiye.
3 Piya yogini, tabe mono kiye kina'miba: Uwoma tonarona ataenaba pemi ntagarawe,
Pairati omintawe.
4 Piyama omuguna, Pairati to ka mayama abigantiye: Igeba kaeka tonarona ataena
pemi ntagarawe yepa, kaeba kampa kamanapa ikena penoma, abigantiye.
5 Aiyogana, Isuba to kampa unta asaba'waogana, Pairati piya pomeka pami puntiye.

Pairati: Isu ababute yara aeguyiyo, untiye
(Matiyu 27:15-26; Aruku 23:13-25; Yoni 18:39–19:16)

6-7 Pigoya, ka yagaraba agewapa Parabasi, pi ntaga aege ao'mige ma'ena puma, kiya
kina'mi nkaokina iyegute, karabusibi mintantiye. Mintuguna, a'ya'ma Pasoba naninta
naume ntagaba Pairatiba uwa kinaka: Karabusibisaba ke uwaba atasuwema, ibiga
puntiye.
8 Piya, pome ntaga uwoma kina ampa aki puma mima, Pairatika: To puntampesa puma
ka'mu puratama, karabusibisa ka yagara uwa ataoma, abigantawe.

9-10 Piya yuguna Pairati mayama napintiye: Mono kiye kina'mi Isuka imo potamagini,
araku'ma kotiyena potawema, napimagina: Tige yeka, Yuta kina'mi Nkwa'ega yagara uwa
atasuwoma, ibigantiye.
11 Ibigaogini tabe mono kiye kina'miba ampa aki puntume kinapa maya uwaimintiye:
Parabasi uwa ataoma omiyo, untawe.
12 Piya yuguna, Pairati aki puntume kina to mayama ibigantiye: Yuta kina'mi Nkwa'ega
yagarawe ye ntagara mintiya, aepa aya pusuwema untiye.
13 Piya yogini: Yara aeguma itagiyo, untawe.
14 Piya yuguna Pairati: Nana ataenaba pegiri yewema, ibigaogini, to taberasa: Yara
aeguma itagiyo itagiyo, untawe.
15 Piya yuguna, Pairati aki puntume kina'mi i'mu punatakibewema, napima: Parabasi
uwa wao, untiye. Piya yogana waogana, Isupa irebu kina imogini, igeba paga kasutasa
agasiya kasu aeguyuguna: Ababute wama yara itagiyo, uwaimintiye.

Irebu kina'mi Isu karana atantawe
(Matiyu 27:27-31; Yoni 19:2-3)

16 Piya uwaimogini, irebu kina'mi Isupa ababute tabe irebu kina'mi kumati wamagini,
kana kuma'ama nkagewapa Paratoriyamu wamagini, to ka'isa irebu kinakaba uma kega'e
yuguni, ampa aki puntawe.
17 Piya pumagini, kiya kina'ma tete kai maema Isupa amitamagini, ake wainta
iga'narasa taminoku'ena potama, a'notapa taminonkitama,
18 saroti amimagini: Kaeba Yuta kina'mi Nkwa'ega yagaragawa, e'ero ntaga aogima
miyo, untawe.
19 Aibuntini, igeba kasotasa a'no airapora puma aeguntini, kaisapa potantini, aeta
parokaema karana kasa uma: Kaeba tabe yagaragawe, untawe.
20 Piya puma karana atagaitegini igeba tete kaiba atama maebugasimagini, to ae'wa kai
amitamagini, abe'i iro'ma ababute, yara itagikena wantawe.

Isu yara itagintawe
(Matiyu 27:32-44; Aruku 23:26-43; Yoni 19:17-27)

21 Pigoya, ka Sairini marisa yagara agewapa Saimoni, Aresantake Arupasike isi-
bawaisimpa, to auka'isa kanaometa keta pabumagini: Maripoba aesaga'urite wao,
omuguna aesaga'urite wantiye.
22 Piya pogini, igeba Isupa ababute, Korikota wasana a'no nkayampu kanta mari wama
umintuguni, pita'i aeguntawe.
23 Piya, ka'isamiba kampa aukikena tusa wani wainibi atama: Naoma amuguna:
Kampa nakuwe, untiye.
24 Piya, irebu kina'mi uma yara itagitamagini, kaiwapa maemagini, tete'ena pumagini,
kebaya tonarona kaiwapa maekiyema puntawe.
25 Piya pumagini, abayara yara itagitamagini,
26 kotiyena potaume kamana maya uma kaentawe: Yuta kina'mi Nkwa'ega ya-
garawema, kaemagini, a'no nkabobori a'makaetantini,
27-28 ku kina tarage, kapa ayatakantiwa, kapa ayake'masiwa suma, isigeke yara ita
isitantawe.
29 Piya puguni ka'isa kina'mi agora wama, pumireri potama maya untawe: Kaeba
ka yaga tabe mono nama akasabakaiteba, karu'ena kakaga yaga kikuwe ubempe
ntagaragawe,
30 kaega ntapima, yarasa kaupa aogi purite tumo, omintawe.
31 Piya omuguni, tabe mono kiye kina'mige mono tisa kina'mige pabiyama pumireri
potamagini, igewai marebiga mebiga puntawe: Aeba to kinapa aogi puwaitantana,
aewapa nanagabaya kampa au'wapa aogi piye, untawe.
32 Piya, Koti utaratanta, Isureyo kina'mi kiya yagaranawe untanapa, yaba pabigo ibanto
atate tumegapa, kagate kae kaegarano, untawe. Piya yugunisi, pi tara aeke ita isitaume
ntagararamisiba, isigege pumireri potamaginisi, aeka ata kamana otantase.

Isu purintiye
(Matiyu 27:45-56; Aruku 23:44-49; Yoni 19:28-30)

33 Piya puguna, kagita a'ya'ma maba ase uwaogini mintuguna, to atamaita mesu
marintiye.
34 Pigoya, Isu atamaita mayama kega'e untiye: Iro-i, Iro-i, arama sabatani, untiye.
Pi kamanapa tae kamanapisaba: Kotinempa-o, Kotinempa-o, nanagabaya kaeba uwa
natane, untiye.
35 Piya yogini, ka'isa mintume kina'miba abitegini: Iraiyakabaya kega'e iye yuguna,

36 ka yagarama karu'ena wamagina kai atuta asa wanipi ae u'ma, asara kitama: Nao,
ute mayo amintiye. Aibumagina mintume kina'mipa maya uwaimintiye: Pabita, abiyo.
Iraiyaba tumpa akitama uwa atakibayaka agakune, untiye.
37 Aiyogana Isu tabera kega'e uma, purintiye.
38 Purogana, tabe mono nama nkantabintisa kai, Koti nkauka'i akunkataume kai
akapisa aeru'ma torirari puwantiye.
39 Piyama Isu purogana, irebu kina'mi kiya yagarama agora mintumetisa agate, maya
untiye: Tagane. Ma ntagaraba Koti Ntagarawe, untiye.
40 Pigoya, pi ntaga waya'iyaba mare nkau'i mima apasa puntawe. Ka'isa kana wae'mi
nkigewaipa: Mariya Matara kumatisa waena, to ka Mariya ae'wa nkamana Yemisike
Yoseseke isinowaisimpawa, to ka wae'ma agewapa Saromiwa suma,
41 Karariya-i Isu mintoganaba, kana wae'mi aega'ma, ao'mae pome wae'iya mintuguni,
to uwoma Yerusaremi ababute inta wae'iyamige ampima, agaba puma mintantawe.

Isu nkaupa maema kaintawe
(Matiyu 27:57-61; Aruku 23:50-55; Yoni 19:38-42)

42 Pigoya, aiba sabati aborakiyema, a'ya'waemaenaba aogi puma ntagagana ase ikena
pogana,
43 Arimatiya kumatasa yagara Yosepe, aekuruyenagaba kampa napinta Pairatiti wama:
Isu nkaupa maesuwoma, abigantiye. Pigoya kana yagara aogi mono kanisore yagara
mimagina, Koti kabima mikenaenaga napi napi pome ntagaragana mintantiye.
44 Piya yogana, Pairati: Agobaya pu'wayema, napima, irebu kiya yagara kega'e uma
abigaogana:
45 Owe ago pu'waye, kana irebu yagara omintiye. Omogana abite Yosepeka: Kanarana
au'wapa umaeyo, omintiye.
46 Omogana Yosepeba aogi wae kai maerite wamagina, uma akitama, pi kaibi yobu-
rite, yabapi ku'maranta kabi uma kaitamagina, kawarapa tabe yaba a'waremagina
akunkatantiye.
47 Piya poginisi, Mariya Matara kumatisa waeke, to ka Mariya Yosese nkanowampage,
kanama kaiyome aru ampa agantase.

16

Isu asima mintantiye
(Matiyu 28:1-8; Aruku 24:1-12; Yoni 20:1-10)

1 Pigoya, sabati a'ya waogini, Mariya Matara kumatisa waena, to ka Mariya Yemisi
nkanowampawa, to ka wae Saromiwa sumagini, aogi agunta yome tusaena ae auti yora
potakena tusaena ika puritegini,
2 sonta yagaba, abaya aseka asima aruri wantawe.
3 Ke'i wantini tabe yabaka: Kebaya aru ka awarasa a'wareragasaka pai'atakunema,
igewai uta wantini,
4 pi yabapa tabe yabapa uma agaumepa, a'waima a'ware wantiye.
5 Aibogini, kabinti wama uma agaumepa, aogi wae kai amirinta masimabi yagara
ayatakantisa auka'i asima mintogini, uma agategini pami puntawe.
6 Pami puguna maya uwaimintiye: Tigeba a-pamiba piyo. Isu Nasaretirisa yagara, yara
itaginta ntagaraba agusagapa, aeba matapa kampa minta, ago asima waye. Agaiyo, mata
kaitatawe.
7 Piya, tigeba wamagiri Pitage abagi kinake: Paitama Karariya-i wakiri, urimintisa
puma pita agakibewe, uma uwaimiyo, uwaimintiye.
8 Uwaimogini, igeba iyekuru puma pami pute, arubintisa iro'ma iyegaka wamagini,
iyekuru puma, kana kamana kampa to kinapa uwaimintawe.

Mariya Matara kumatisa wae'ma Isu agantiye
(Yoni 20:11-18)

9 (Pigoya, abaya aseka sontara Isuba asima, Mariya Matara kumatisa wae'ma agora
aboraogana, agantiye. Kana wae'mapa pai Isu tonaentisa tara umaema ke kina agaruba
agasome waekana mintantiye.
10-11 Mintogini, Isu nkaokina'mi intara puma kube'ena puma miyuguna, aeba wama:
Isu ago asima mintegi agauwe, uwaimogini abite: Kampari kamana yene, untawe.)

Tara yagararamisi ke'i Isu agantase
(Aruku 24:13-35)

12 (Togana to tara yagarara uwa mari ke'i wausuguna, Isu to kina kanta yagara
aboraoginisi agateginisi,

13 to kinati wama: Ago Isupa agause, yusuguni: Kampari kaese, untawe.)

Isu aboraogini nagisarisa ka tumpaema kina'mi agantawe
(Matiyu 28:16-20; Aruku 24:36-49; Yoni 20:19-23)

14 (Pigoya, togana nagisarisa ka tumpaema kina'mi naninta nauguna, pita Isuba aboramagina maya uwaimintiye: To kina'mi ago nagategini, asima mintiye kamana nagata kina'mi urimuguripa, nanaga tigeba akumpa'ma miyewema, ka ibirantiye.
15 Piya umagina aeba to amato puma maya uwaimintiye: Tigeba a'ya'ma auka'i nasima, aogi kamana'ne a'ya'ma kina uwaimiyo.
16 Wasanama nae kamana aega'ma wani maekibipa, ao'maeyakana ikiye. Pigoya wasanama kampa nae kamana aegarakibipa Koti ataena potakiye.
17 Pigoya nae kamana aegarakibe kinapa maya esegiyena pikibewe: Nae nageraka ke kina agarubakibewe. Kasa to kamana ikibewe.
18 Kuya iyatasa maekibepe karaena nakibepe, kampa ata puwaitakiye. Pigoya igeba iyatasa yoni kina'mi ikaya pikibepa ita wakiye, piya uwaimintiye.)

Isu mantari intiye
(Aruku 24:50-53; Aposoro 1:9-11)

19 (Tabe Yagara Isu piya uwaimigasogana, ababogana mantari imagina, Koti nkay-atakantisa auka'i asu mintogini,
20 abagi kina'wampiba a'ya'ma auka'i wama, kamana'wa uwaimuguna, Wa'egawamaba iyo'maema, esegiyena tonarona pogini, agategini: Taga kaeyewe, untawe. Tagane.)

ARUKU AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

Aruku esa kaemagina ka tabe yagara amintiye

1 Teyopiro, tabe yagarare, abakatepi Koti kao'ena puratama mono yuga punti ka-
manapa uwoma kina'mi aogima arabama kaentawe.
2 Pi kamanapa Isu nkagora mintanta kina'mi agama abintini, piya mayaenama
nkagowapa abinta kina'mi nkuraminta kamana kaentawe.
3 Pigoya, naeba pabiyama nabegi, agorasa a'ya'waemaena aboraurite kananti, pika
pasema aisuma a'ya uritegi, kau'nana kamana uma kaeyuwe.
4 Pigoya, pipa aisuma mayama abibebe po. Mono ugamintapa taga au'wantaga'ena,
ka'isa kina'mi nkugaminta kamanapa kaeba aogima aisumagina, abibebe po.

Yoniba aborakiyema, enisorewama Sekaraya omintiye

5 Pigoya, Erotiba Yuta kina'mi nkwa'ega yagara mintome kanabi, mono kiye yagara
ka mintantiye. Agewapa Sekaraya, aeba Abaisa ae mono yuga aruyenabisa yagarawe.
Waya'wapa Eroni mpono yuga aruyenabisa pi nkatutasa, agewapa Erisabeti mintantiye.
6 Pigoya, isigeba Koti nkaobi isigupa aogima atamaginisi mima, a'ya'ma Wa'egawama
unti kamanape arupu kamana'wape aogima wasima mintantase.
7 Piya, Erisabeti anamo wae mintika, isigeba yagarawaisi kampa minta mima, karena
aenta tantase.
8 Pigoya, Sekarayage aokina'mige Koti mpono yugawai pikenagana aboraogini,
9 irosa'magini Koti ntuga uwaitantemi ntuga iyota iyota puma maentini, Sekarayapa
kunka aguntaena kaeyanema otauguna, Koti ntamankama nkagupinti uma pasintiye.
10 Piya pogini, wa waya uwa kinapa abe'i kumati aki puma mima, Wa'ega esotama
mintuguna,
11 kunka aguntaena kaeyogana, Wa'egawamatisa enisore aboramagina, kunka agun-
taena kaekenaenara ayatakantisa auka'i asima mintantiye.
12 Asima mintogana, Sekaraya agate pami pumagina aekuru puntiye.
13 Piya pogana, enisorewama maya omintiye: Sekaraya, kaeba a-kaekuru po.
Wa'egawamaba esotakanaba abintika, wayakampaba aga'e puma, yagara ka yakari
pekanaba, kaeba ae ageba Yoniwe omo.
14 Pigoya, kae kantawamaba aogi puma, asoya pekana ka'mu pikibene. Piyama
aborakiniba, uwoma kina'mi abigina iga pukiye.
15 Pi ntagara Wa'egawama nkaobi tabe kina'ena puma mikiye.
16 Aeba esegi wanipa a'a-o uma miyekana, Aota Awamusa'amaba inamugantora
agupi tumima pumaekiye. Pumaeyakana, Isureyo kina uwoma kina igu a'wae pekini,
Wa'egawama, tabe Kotiwaimpa agorasaena pikibewe.
17 Piya, poropete yagara Iraiyati aumabe esegiyenabe waintanti, pabiyama wain-
tantakana paitamagina, wama Wa'egawama nkawaga kamana ikena kina'ena puma
mikiye. Pigoya, abawampabe yagarawampabe ige igu maema paru puma kayone
puwaitakini, ka'masa puma mikiye. Piya, ikeri pakibe kinapa uwaitakini, to a'wae puma
aegaranta kina'mi nkaruyenaba uma mikibewe. Piya pekini, wasanamiba a'ya'waema
Wa'egawamaka aseyo puma mikibewe, untiye.
18 Pigoya, enisorewama piya yogana abintana, Sekarayaba kamana mayama a'wae
pomintiye: Naebe waya'nepe tasigeba ago karena aenta tause. Pikaga kamanakapa
ayama abibebe pukuwe, yogana,
19 enisorewama maya omintiye: Abeno. Nagenepa Kebariyo, naeba Koti nkaobi
miyo'nana, nagarubagi kaeti tumima aogi awaga kamana ugamoganapa,
20 kampa abibebe pene. Pi'na antotapa aibo'ena puma, kamana kampa unta kina'ena
puma mintagana, kamana ugamo kamana'amaba au'wantaga'ena pikiye, piya omintiye.
21 Pigoya, Sekaraya aeba tabe mono namapinti e'erota mintogini, wa wayapa igeba
agawa puma mimagini, uwoma nkigi napintawe.
22 Piya puguna, ainti igeti tumimagina, kamana uwaimikena igiga puntiye. Aibogini
igeba maya untawe: Aeba tabe mono namapinti to ka aoso'ena agai'nawe, yuguna, pigo
aeba ayatasa awame puwaiyakintiye. Awamupisa kamanapa kampa untiye.
23 Piyama mintogana, yoga pikena kana'wapa a'ya pogana, atate kumati wantiye.
24 Pigoya, ainti waya'wampa Erisabeti aga'e puntana, opa nayaka'mu kakama mintan-
tiye. Piya puntana maya untiye:
25 Wa'egawama aeba kana atanti, pipa aborakanaba aogi punatamagina anamo
nanintanaba asu'a punagaintiye, untiye.

Enisorewama: Isu aborakiye, Mariya omintiye

26 Pigoya, tonaentisa ka'umaema upa Erisabeti aga'e pogana, Koti nkenisore yagara
Kebariyo agarubaogana, Karariya mari Nasareti kumati tumimagina,
27 aragawae'mati tumintiye. Kana aragawae'ma nkagewapa Mariyawe. Pigoya, kiya
yagara Tebiti nkayabama, agewapa Yosepe mintana, kana aragawaepa maekiyema ika
potantiye.
28 Aibuguna, kana enisorewama Mariyati wama maya omintiye: Aya pene. Wa'ega
Yagara kagora mima, kaeka a'mu pugatama abegina aogi piye, yogana,
29 Mariya kana enisore yagarama yome kamana abite aekuru pumagina: Kamana
agowapa ayabayawema, napintiye.
30 Piyama napiyogana, enisore yagarama maya omintiye: Mariya, kaeba a-kaekuruba
po. Koti antawamaba kaeka abegina aogi piye.
31 Kaeba kaga'e puma masinto yakari potamagina, agewapa Isuwe omo, untiye.
32 Piya untana to maya untiye: Aeba ae age Inatisa Wa'ega Yagarama Ntagarawe
omikibewe. Piya puma, ayabama Tebiti kabintemisa puma tabe yagara mima,
33 a'ya'ma yaga Yekobu nkaokinatapa kabiwaitama, a'ya'ma yaga Tabe Yagara miyaba
miyaba mikiye, piya omintiye.
34 Piya yogana, Mariya enisore yagaraga maya omintiye: Naeba kampa nawaeba
mintiye. Yempe kamanapa aya pikiye, untiye.
35 Piya yogana, enisore yagarama maya omintiye: Aota Awamusa'ama kantabaipinti
tumekana, Inatisa Yagarama esegiyenawampa aogi pugatakana, yagaragampa aota
yagara, age Koti Ntagarawe ukibewe.
36 Kaeba abo. Kanogae Erisabetigaba, aeba anamo aentawe ye wae'ma aga'e pumagina,
togana kakaga u migaitegina, masinto yakari potakiye.
37 Piya, Koti ka'ena pikenaba kampa igiga pukiye, untiye.
38 Piya yogana Mariya maya omintiye: Abo. Naeba Wa'ega Yagarama kayokaya ara-
ganagana, pabi yempesa punatakiye, untiye. Yogana, enisore yagaraba atate wagaintiye.

Mariya Erisabeti uma agantiye

39 Enisorewama kamana omigaite wagasogana, pabi ntaga Mariya ka'isaenawapa aogi
purite, Yutiya mari karu'ena wamagina, amu wainti mari ima, kuma ka waintiti imagina,
40 Sekaraya ntamapinti ima Erisabetika: Aya pene, asu untiye.
41 Aya pene asu yogana, Erisabeti ntagara antabaipinti patagi pogana, Aota Awa-
musa'ama Erisabeti nkantabinti pumaeyogana,
42 Erisabeti Mariyaka maya omintiye: Koti a'mu pugataye. Kaeba aogi waekagana,
taberasa Kotiba aogi pugatakana, kantabaipinti aborama mintemi ntagara aogi yagara
aborama miye.
43-44 Pigoya abo. Kae kamana yeka aboganaba, nantabaipintisa yagaranempa ago a'mu
puma patagi piye. Naeba na'mu pugatauwe. Kaeba nae Wa'ega Yagarama nkanogawe.
Ayabaya naeti kanama ampa nagane.
45 Pipa Wa'ega Yagarama kamana ugaminta, kaeba abekana tagantana pemika, tabera
ka'mu potane, piya omintiye.

Mariya a'mu kamana untiye

46 Piya omogana, Mariyaba abite a'mu kamana maya untiye:
Naeba nagu namankamaba Wa'egaga na'mu potauwe, iye.
47 Piya, naumawamaba Koti aogi punatakenaenanempa na'mu potauwe, iye.
48 Abo. Ae kayokaya araga nae uwa miyogana nababuma aogi punatakini, ibabe aintibe
Koti a'mu punatami kamana a'ya'ma kina'mi abimagini, naeka i'mu punatakibewe,
iye.
49 Piya, Koti tabera aogi punatami, esegi yagara miye, iye.
Piya, agewapa aota puma waintiye, iye.
50 Aeka abemi kinapa igepa agu kao'ena puwaitamagina, ago paipe ibabe abemi kinapa
igepa aogi puwaitaye, iye.
51 Aeba esegiyenawampa nkagowapa aboramagina, i maete iye kina igepa igarubantiye,
iye.
52 Aeba kiya kinapa maema merunkaba puwaitaogini tumi wantawe, iye.
Piya, tumima mintanta kina ababuma mesuba puwaitantiye, iye.
53 Aeba kusi kina ige piyamaenaba asaema imintana, pi tabe kutantaga kinapa igasogini,
imu kampa wainta kina'ena puma mintantawe, iye.
54-55 Piya, tayabamagi Abara'amupe aga'nugipe utawaitantiye. Pabi nkawameta piya
purataika, kamana'wapa uwa waita ikiye, iye.

Pi kamana'waka napimagina, Isureyo kina, Koti kayokaya kina'wa, agu kao'enaga uma tabaibuntiye, Mariya piya untiye.
56 Piya ugaite, Mariya aeba Erisabetige kakaga u migaitegina, kuma'wati a'wae puma wantiye.

Erisabeti Yoni yakari potantiye

57 Pigoya, Erisabeti yakari pikena yaga aboraogana masinto yakari potantiye.
58 Piya, Erisabeti nkaotumpibe wa'ewatasa kina'mibe abite, Wa'egawama aogima ao'maeyogini ampa agate, igeba a'ya'ma i'mu potantawe.
59 Pigoya, Yoniba ka sonta migasogini, paisa mono kamanapi waintome kamana wasiyu'ma au kasantawe. Au kasagasimagini, agewapa abawampa aukantana Sekarayawe omikena puntini,
60 abigauguna anowampa: Kampaye. Agewapa Yoniwe omiyo, untiye.
61 Piya yogini: We, kae kaokina'mi piya igiba piyamaba kampa waintiya, aya pukune, ugategini,
62 a'wae pumagini abawampaka iyatasa posenta pumagini: Agewapa kewe omusune, untawe.
63 Piya yuguna, Sekaraya esaka ibigaogini me nkamuguna: Agewapa Yoniwema, kaentiye. Piyama kaeyogini, wasanamiba agate pami pumagini: I-e, a-e, untawe.
64 Piya puguna, Sekarayaba pi ntaga kamana iro'ma untana, Kotigaba tabera a'mupa puntiye.
65 Piya pogini, wa'ewatasa kina'miba pintanaga agate iyekuru puntawe. Piya pumagini, Yutiya amu waintome mpari nasima mare-u me-u puta nasintawe.
66 Piya umagini, abume kina'mi: Aya yagarantobaya mikiyema, napimagini: Wa'egawama nkesegiyenawampa aepipa waintiye, uma: Ayabaya pukiye, untawe.

Sekaraya a'mu kamana untiye

67 Piya yuguna, abawampa Sekaraya Aota Awamusa'ama pumaeyogana, maya untiye:
68 Isureyo kina, tae Wa'egare Kotika ta'mu potaune, iye.
Ataenabisa aokina'wa ampa taba puma aogi purataye, iye.
69 Piya, kayokaya yagara'wa Tebiti nkayabamapisa ka esegi yagara asitakana aogi puratakiye, iye.
70 Pai poropete kina'wa uwaitaogini, waiyaba mikena kamana umarantapa, iba aboraye, iye.
71 Pigoya, kama kinatempi nkiyapisa tababumagina, aeba abima ata purata kina'mi nkiyapisa iyoba tatakiye, iye.
72 Piya, tayabamagi kao'ena puwaitama iyo'maekuwe, Koti piya untiye, iye.
Pika maema ka aga'naena puratama, agu kao'ena ibaba purataye, iye.
73 Piyaba Koti tayabama Abara'amupa uma esegi potantika,
74 kama kinatempi igetisa iyoba tataka, aogima mpima kayokaya kina'wa mpimagina,
75 a'ya'ma yaga taeba ae aobi aota puma mima, aogi ki'i aegarakubompeka Kotiba ka esegi yagara asitakana aogi puratakiye, Sekaraya piya untiye.
76 Piya untana, Sekaraya a'wae puma yagarawaka maya omintiye:
Pigoya, ma ntagaranto, kaeba Inatisa Wa'ega Yagarama poropete yagaragawe, ugamik-ibewe, iye.
Piya, kaeba paitama Wa'egawama ki'i atakibene, iye.
77 Piya, kaeba aogi puratakena kamana uwaimegini, a'ya'ma aokinapa abikibewe, iye.
Piya, aeba aru'enawaipa agaruba igasima ibabuntiye, iye.
78 Pigoya, tabe kao'ena Kotiba puratama, piya aogi puratamika, pi aeba mantarisa e'wasaena otakana taeti arakiye, iye.
79 Tununtanabi purikena kanta puma miye kina e'wasaena tamima aogi puratakiye, iye.
Piya, paruyenama ki aboraka agama, kanara tanta paruyenabisa aegarakune, Sekaraya Yonika piya untiye.
80 Aiyogana, ainti kana yagarantoba anosama tabe pogana, aumawampaba esegi potantiye. Piya, aeba ka'me mpari umintogana, kana'wapa aboraogana, Isureyo kina'mi nkiyobipa aborantiye.

2

Mariya Isu yakari potantiye
(Matiyu 1:18-25)

1 Pigoya, Aroma tabe kiye yagara Ogasita aeba kamana ataogana wagana pogini, a'ya'ma kina'mi nkigewai kaemagini aogi pikena puguni,

2 pi ntagaba igewai kaekena maru'ena puguna, Kariniyasi aeba Siriya kumata kiya
yagara mintantiye.
3 Mintogini, a'ya'ma kina mawaita ige kaekena umaki ampaki puntawe.
4 Piya puguna, Yosepeba Tebiti ayabamagana, Tebiti kumati wakena pumagina,
Karariya-i Nasareti kumatasa atategina, Yutiya maru wama Petariyamu kumati wantiye.
5 Pigoya, Yosepeba wama, maekena pome nkaragawaepa Mariyapa aga'entaga, ababute
Petariyamu wama mintusuguna,
6 pi ntaga yakari potakenakana aboraogana,
7 masinto amaru yagara yakari potantiye. Yakari potamagina, kairasa asagakokima,
purumakankama ntamapi naninta amume tu'napi ataogana mintantiye. Pigoyema, kana
wasana waikena namapa pumaewaogana, ae mikena maru kampa waintogana, piya
puntiye.

Enisore kina'mi yaga kiye kina'miti tumintawe

8 Pigoya, pi nkauka'iba ka'isa sipisipi kabiyume kina pita'i mimagini, sipisipira aseka
kaburi kabima mintuguna,
9 Wa'egawama nkenisorewama igeti tumpa aboraogana, Wa'egawama
nke'wasaenawampa ke i'ma iyakogini, agategini iyekuru puntawe.
10 Aibuguna, kana enisore yagarama maya uwaimintiye: Tigeba a-tiyekuru puma
abiyo. Naeba aogi kamana maete tigeti tumuwe. Kana maete tumo kamana'amaba
a'ya'ma kinati wakini, abima tabera i'mu pikibewe.
11 Pigoya, Tebiti kumata iba asenabinti, ti'ima aogi puritakena yagara yakari potagina,
Karaisiti, Wa'ega Yagara, aeba ago aboraye.
12 Piya, kana inamugantoba taberaberasa akarakimagini, purumakankama ntaninta
tu'napi atama mintakiya, tigeba wama agantiripa urimo kamanapa napiyiyo, uwaim-
intiye.
13 Piya yogana, mantabintisa uwoma enisore kina'mi aege aboramagini igeba inirasa
Koti nkage maya uma asagayuntawe:
14 Inati mantari Koti ta'mu potano. Aeba mabisa kina a'mu puwaitamagina, paruyena
aborama imiye, piya untawe.

Yaga kiye kina'mi Isu uma agantawe

15 Enisore kina'mi ini piya utegini, pabita itate mantari intawe. Igasuguni, kana
sipisipira kabiyume kina'miba maya untawe: Karu'ena maeyigi, Petariyamu-i wama
Wa'ega Yagarama nkuramemintana uma agano, untawe.
16 Piya utegini, igeba karu'ena wamagini, Mariyake Yosepeke uma isigaumepa, kana
inamugantoba purumaka ntaninta tu'napi waita mintogini uma agantawe.
17 Uma agategini, igeba kana enisore yagarama yagarantoga yome kamanaka
uwaisimuguni,
18 ka'isa kina'miba kabiyume kina'mi yume kamanaka abite, uwoma nkigi napintawe.
19 Napiyuguna, pigoyema Mariyaba kana kamana kampa agegu'a punta, aeba napi napi
puntiye.
20 Piya pogini, sipisipira kabiyume kina'miba a'wae puma wamagini, a'ya'waemaena
abima aganta kamana napimagini, Kotika i'mu potama age asagayuntawe.

Isu nkage omintawe

21 Pigoya, tonaentisa kakaga umaema yaga a'ya puwaogini, au kasagasima agewapa
Isuwe omintawe. Kana agewapa, kampa aga'e puntogana enisore yagarama pai omome
nkagi, omintawe.

Simiyonige Anage Isu agate isi'mu potantase

22 Pigoya, togana Isuke anoke isibabuma ma'ataome ntagaba aboraoginisi, Mosese
kamana ago kamana wasiyu'maginisi, ano aba Isu ababute Yerusaremi kumati imaginisi
Wa'egawama nkaora atakena puntase.
23 Piya, Wa'egawama nkawamupisa ago kamana mayama waintantiye: Pipa kamaru
masi aborakanapa Wa'egawama nkaora atao, iye. Piya unti kamana abi u'ma piya
puntase.
24 Piya pumaginisi, pi nkago kamana wasiyu'ma Wa'egawama mpono awa'ena, pipa
tara pupunta tarawo, intanuma awararawo, kaema agunta abasa atakena maete wantase.
25 Pigoya, Yerusaremi kumata ka yagara mintantiye. Agewapa Simiyoni, aeba miy-
omentanawapa aogima mima Kotiti agupa amintiye. Piyama, Isureyo kina igeti aogi
puwaitakenaena aborakibika, kana yagara aobi puma mintogana, Aota Awamusa'ama
agupi pumaema mintantiye.

26 Pigoya, ago pai Awamusa'ama maya omintiye: Kaeba toganaba Wa'egawamatisa
Karaisiti aborakana, agate purikibene, piya omintiye.
27 Pigoya, pi ntaga Awamusa'ama Simiyoni: Tabe mono namapi iyo, omintiye.
Omogana abite iyoginisi, anoge abage kamana ago wasiyu'ma Isupa ababurite kana
namapinti ima Koti nkaora atakena pusuguna,
28 Simiyoni Isu uma ababurintana, Koti nkage asagayuma a'mu puntiye.
29-30 A'mu pumagina, aeba maya untiye:
Wa'egawo, naeba kayokaya yagaragapa, naonepisa kaetisa aogi puratakena yagara
agaogana, mampabi mikenaenanepa a'ya piye, iye.
Pai utampe kamanakaga napima agaogana, nantawama paru piye, iye.
31 Kaeba mono maga maga kina'mi ige'ena iba aborane, iye.
32 Isureyo kinakaba taetiba e'wasaena aboragi ta'mu pune, Simiyoni piya untiye.
33 Isuka piya yoginisi, anoge abage isigeba uwoma nkisigi napintase.
34-35 Piya, Simiyoniba igepa akayona puwaitamagina, kana yagarantowampaka Mariya
mayama omintiye:
Abeno. Ma ntagara aepisa Isureyo kina pako pikibeka Koti ago untine, iye.
Uwoma Isureyo kinapa aetasa asesepa'ma ware'nakibewe, iye.
Piya, ka'isa kina igeba aeti uma atokaema asikibewe, iye.
Pi ntagaraba uwoma kina'mi ntapikenaenawaipa aborakiye, iye.
Piya, aeba Kotipisa aboragini, aeka uwoma kina'miba imo kamana otaigina, pigo kaegapa
tabera kantara pikibene, Simiyoni piya omintiye.
36 Pigoya, ka Koti kamana uwaimi punti nkwae, aeba Panuwero nkaraga, Asa pi
nkiga'nabisa aboranta wae, agewapa Ana, ago aenta tantiye. Pigoya, aeba iba'ena
kasatauguna, tonaentisa tara umaema kabo awaege mintogana pu'waogana,
37 aeba uwa mimagina 84-wa kabu aentarama mimagina, a'ya'ma yaga tabe mono
namapi ampima, asenabintibe arape nanintagaba kampa napinta, Kotiti napi napi puma
mintantiye.
38 Pigoya pabi ntaga mintogini, Yerusaremi aogi pukena yagaraga ka'isa kina'mi aobi
puma mintantawe. Mintuguna, pabi ntaga kana aentaba ampimagina, Koti a'mu potama,
aobi punta kinapa: Aobi pompe ntagaraba ago aboraye, uwaimintiye.

Nasareti kumati a'wae puma wantawe

39 Pigoya, Wa'ega Yagarama nkago kamanaka a'ya'ma pugaitegini, Karariya Nasareti
kumati wa'ewaiti wantawe.
40 Wama umiyuguna, kana yagarantoba pita anosama, esegi pogana, Koti a'muntana
potamagina tabera aogi napiyena amintiye.

Isu ababute Yerusaremi kumati wantase

41 Pigoya, a'ya'ma kabo yagaba anoge abage Yerusaremi wama, Isureyo kina iyo'maenti
kana aboraoginisi wantase. Pi i'mu punta ntaga nkagewapa Pasoba naninta nakena
yagawe.
42 Pigoya, Isuba nagisarisa tara tumpaema kabo miyomekana, kana i'mu pumeti
ababute wantase.
43 Wama mintusuguni, pigo i'mu taenaba iso'ma nagaitegini, wa'ewaiti wauguna kana
yagaranto Isuba pabi Yerusaremi mintantiye. Aeba mintoginisi anoge abageba: Aokinake
wagasayema, napima wantase.
44 Wausuguna, ka yaga a'ya waoginisi aguyosakate, to ka'isa aokina ibigausuguni:
Kampaye, untawe.
45 Piya yugunisi to a'wae puma Yerusaremi kumati to wama aguyosagantase.
46 Aguyosagausuguna, kakaga yaga a'ya waoginisi mono namapinti asu agama abatan-
tase. Pigoya, aeba ka'isa mono tisa kinake mintogini, ka'isa kamana abigauguna aeba
yume kamanapa aogima a'wae puma uwaimintiye.
47 Piya uwaimogini abite a'ya'ma pi kina'miba pami puntawe.
48 Piya pugunisi, anoge abageba kana kamana abite pami puntase. Pigoya, anowampa
maya omintiye: Yagarawo, nanaga piya pekara tasigeba kaguyosa'ma tasu nkairaporuse,
piya untiye.
49 Piya yogana Isu maya omintiye: Nanaga naguyosagase. A'yugu naeba nabanempa
ntamapinti kampa misanaga mintuwe, untiye.
50 Piya yogana, anoge abage kana yome kamanapa isigeba kampa aogima abintase.
51 Pigoya, Isu aeba isigege irosa'ma Nasareti kumati wama isige kamana abibebe
puntiye. Piya pogana, anowampaba kanaenaga napi napi puntiye.
52 Aibogana, Isuba aupe napiyenawape anosaogini, wasanamibe Kotibe agauguna aogi
puntiye.

3

Yoni Koti ntuga agobintiye
(Matiyu 3:1-12; Maka 1:2-8; Yoni 1:19-28)

1 Pigoya, Aroma kina'mi kiye yagara, agewapa Taebiriyasi, aeba nagisa ka'amu kabu
kabiwaitama miyogana, Pontiyasi Pairati Yutiya mara kabiyogana, Erotiba Karariya
mara kabiyogana, a'nantowampa Piripiba Ituriya mabe Tarakonaitisi mabe kabiyogana,
Arisaniyasiba Abirini mara kabima mintoginisi,
2 pigo Anasige Kayapasigeba mono kiye yagarara mintantase.
Pigoya, pi kanabi Koti kamanapa Yoniti tumintiye. Kana yagaraba Sekaraya ntagara-
gana ka'me mpari mima, pi kamana abintiye.
3 Abigaite, a'ya'ma Yontani waninkama maroteri materi nasima maya uwaimintiye:
Aguntaenaripa kaitegiripa a'wae puma wani pasigina, Kotiba aguntaenaripa maeri-
gaikiye, uwaimintiye.
4 Pigoya, poropete Aisaya pika kamana agoba pai maya uma kaemarantiye:
Awaga kamana ukena yagara ka'me mpari mima kega'e uma mayama aboraye:
Wa'egawamanta ke i'ma, arupu puma amuyena piyo, iye.
5 Aigubunta'enaba ku'ma amuyena pumagiri, a'ya'ma tabe amupe amara nkamupe
akusamagiri, antage nantage kipa maema asoya puma, arupu pumagiri, atumite
asite punti kipa parakaba'magiri, a'ya'ma aogi piyo, iye.
6 Piya, a'ya'ma kinapa Koti tababuma aogi puratakena yugawapa agakibewe, piya uma
kaemarantiye.
7 Pigoya, uwoma kina Yoniti mono wani pasikena kanauguna maya uwaimintiye:
Tigeba kuya awarorawe. Koti tisa amo'ena aborarimekiri kakagaisanaga kebaya urime-
giri mata'iba kanawe.
8 Tigeba aguntaenaripa kaitegiri tigu a'wae pigina mono au'wapa aborakiripa, wani
kanara maekibewe. We, tigeba: Abara'amu nkaga'nuraga aogima mikunemagiripa, a-
ntapima yiyo. Pabigo urimekiri abiyo: Kotiba ma ntabatasa Abara'amu nkaoso aga'nugi
iba pikenaba agantiye.
9 Piya, ya agayukena tupa ya agobi atantiye. Pi ntawama nka kampa aogima aekanaba,
agaiyuma yakupi kaekiye, Yoniba meto kamana piya untiye.
10 Piya yogini, kana wasanamiba mayama abigantawe: Taeba aya pukunema, abigau-
guna,
11 aeba maya untiye: Kai tara waintakanaba, ka yagara kaiba kampa waintakanaba
ameno. Nanina waintakanaba, kampa waintakibi ntagara ka'isa ameno, piya untiye.
12 Pigoya, ka'isa takisi maeyume kinapa kanama mono wani pasikenaga abigamagini
maya untawe: Tisawo, taeba aya pusune, untawe.
13 Piya yuguna, aeba: Tigeba takisiba maekibe nkawa maeyiyo. Toba a-nkagasima
maeyiyo, uwaimintiye.
14 Piya uwaimogini irebu kinapa kanama: Taeba aya pusunema, abigantawe. Abi-
gauguna, aeba maya uwaimintiye: Tigeba to kinapa imiyo'enaba a-puma, yabankaipa
a-mpaemagiri, kampari kotiyenaba a-puma, yabankaipa a-mpaeyiyo. Pabi ikantanari
maemagiri uwa miyiyo, piya uwaimintiye.
15 Piya yogini, kana wasanamiba Yoni yome kamanaka abimagini a'ya'ma pi kina'mi
mayama napintawe: Aeba aobi pompe ntagara Karaisitiwema, Yonika untawe.
16 Piya yuguna, Yoni a'ya'ma kinapa maya uwaimintiye: Pigoya, ka yagara naka'i
kanakibi ntagaramaba, agewapa asunagasima waintika, naeba mayamanaba agisa
anapa kampa akubo agaikuwe. Piya, naeba wanitasa paititauwe. Aeba Aota Awamusa-
tasage yakutasage paititakiye.
17 Aeba aka maete kanama, witi naninta ampa aigaga pumagina anonkapa namapi
atantana ariwapa tayaba yakupi kaegaikiye, uwaimintiye.
18 Piya uwaimintana, Yoni to mono to mono aogi kamana uwaimintiye.

Eroti Yonipa arakurintiye

19 Pigoya, tabe kiye yagara Eroti, ae a'nantowampa nkwae Erotiyasi maeyogana,
Yoniba: Mantanabe to ka'isa ataenagape a-po, omintiye.
20 Omogana aeba to tabera ata agi napintiye. Piya, piya yomeka Erotiba abitegina,
Yonipa araku'magina iga'na namapi atantiye.

Yoni Isu wani pai'atantiye
(Matiyu 3:13-17; Maka 1:9-11)

21 Pigoya, a'ya'ma pi kina wani pai'itantana, Isuge pai'atantiye. Piya pogana aeba
nunamu yogana, manta a'waiyogana,

22 Aota Awamusa'ama pupunta kanta purite aeti tumintiye. Tumogana pi mantabintisa maya kamana tumintiye: Kaeba nae nabugami ntagaranekawe. Tabera na'mu pugatauwe, untiye.

Isu nkayabamagi kamanane
(Matiyu 1:1-17)

23 Pigoya, Isu 30 kabu mimagina, yogawapa agobintiye. Pigoya, wasanamiba aekaba abugunaba Yosepe ntagara kanta puntiye.
Piya, Yosepe aeba Irai ntagarawe.
24 Piya, Irai aeba Matati ntagarawe. Matati aeba Aribai ntagarawe. Aribai aeba Merikai ntagarawe. Merikai aeba Yanai ntagarawe. Yanai aeba to Yosepe ntagarawe.
25 Piya, pi Yosepe aeba Matatayasi ntagarawe. Matatayasi aeba Emosi ntagarawe. Emosi aeba Neyamu ntagarawe. Neyamu aeba Esirai ntagarawe. Esirai aeba Nagai ntagarawe.
26 Piya, Nagai aeba Meyati ntagarawe. Meyati aeba to Matatayasi ntagarawe. Pi Matatayasi aeba Semeni ntagarawe. Semeni aeba Yoseki ntagarawe. Yoseki aeba Yota ntagarawe.
27 Piya, Yota aeba Yowanani ntagarawe. Yowanani aeba Aresa ntagarawe. Aresa aeba Serababeri ntagarawe. Serababeri aeba Siyatiyeri ntagarawe. Siyatiyeri aeba Nerai ntagarawe.
28 Piya, Nerai aeba to Merikai ntagarawe. Pi Merikai aeba Erai ntagarawe. Erai aeba Kosamu ntagarawe. Kosamu aeba Erimetamu ntagarawe. Erimetamu aeba Eya ntagarawe.
29 Piya, Eya aeba Yosuwa ntagarawe. Yosuwa aeba Eriyesa ntagarawe. Eriyesa aeba Yorimu ntagarawe. Yorimu aeba to Matati ntagarawe. Pi Matati aeba to Aribai ntagarawe.
30 Piya, pi Aribai aeba Simiyoni ntagarawe. Simiyoni aeba Yuta ntagarawe. Yuta aeba to ka Yosepe ntagarawe. Pi Yosepe aeba Yonamu ntagarawe. Yonamu aeba Eriyakimu ntagarawe.
31 Piya, Eriyakimu aeba Mereya ntagarawe. Mereya aeba Mena ntagarawe. Mena aeba Matata ntagarawe. Matata aeba Netani ntagarawe. Netani aeba Tebiti ntagarawe.
32 Piya, Tebiti aeba Yesi ntagarawe. Yesi aeba Obete ntagarawe. Obete aeba Powasi ntagarawe. Powasi aeba Samoni ntagarawe. Samoni aeba Nasoni ntagarawe.
33 Piya, Nasoni aeba Aminatabu ntagarawe. Aminatabu aeba Atimini ntagarawe. Atimini aeba Anai ntagarawe. Anai aeba Esironi ntagarawe. Esironi aeba Perese ntagarawe. Perese aeba to Yuta ntagarawe.
34 Piya, pi Yuta aeba Yekobu ntagarawe. Yekobu aeba Aisaki ntagarawe. Aisaki aeba Abara'amu ntagarawe. Abara'amu aeba Tera ntagarawe. Tera aeba Neyo ntagarawe.
35 Piya, Neyo aeba Seraki ntagarawe. Seraki aeba Ariyu ntagarawe. Ariyu aeba Pereki ntagarawe. Pereki aeba Iba ntagarawe. Iba aeba Sira ntagarawe.
36 Piya, Sira aeba Kenani ntagarawe. Kenani aeba Apakisati ntagarawe. Apakisati aeba Semi ntagarawe. Semi aeba Nowa ntagarawe. Nowa aeba Arameki ntagarawe.
37 Piya, Arameki aeba Metusara ntagarawe. Metusara aeba Inoku ntagarawe. Inoku aeba Yereti ntagarawe. Yereti aeba Ma'arariyo ntagarawe. Ma'arariyo aeba to Kenani ntagarawe.
38 Piya, pi Kenani aeba Inosi ntagarawe. Inosi aeba Seti ntagarawe. Seti aeba Antamu ntagarawe. Piya, Antamu aeba Koti ntagarawe.

4

Kewama Isu amiyo puntiye
(Matiyu 4:1-11; Maka 1:12-13)

1 Pigoya, Yontani wanipi Yoni Isu wani pai'ataogana, Awamusa'ama agupinti pumaewama, ka'me mpari ababute wantiye.
2 Wama 40 yagaba umintogana, kewama pi ntagaba amiyo potantiye. Aibogana, naninta kampa nanta i'mintogana, aga'ena abugaogana,
3 kewama aeti aborama maya omintiye: Kaeba Koti Ntagara mintanapa, yegana ma ntabaka paretiyena pekana nao, untiye.
4 Piya yogana, Isu antota maya omintiye: Koti kamana'ama maya iye: Wasanamaba nanintarasaba kampa a'ya'ma esegiyenawapa maekiye, iyema, omintiye.
5 Piya omogana, kewamaba ababurite inati imagina, a'ya'ma mampabisa kinapa asu aro ntaganto ayakimagina,

6 maya omintiye: A'ya'ma ma nkesegiyenabe igaenabe nae namiwaentine. Pigoya nae
napima ka'waina amikenaba amukuwe. Piya, kaepa kamukuwe.
7 Kaeba nae nageba asagayuyegapa pi a'ya'waemaena waintintanaba kae'enaena
puwaewakiye, untiye.
8 Piya yogana, Isu antota uma maya omintiye: Koti kamana'ama maya iye: Wa'ega
Kotigapa, ae age asagayuma, ae abiwa kayokaya'ena potao, iyema, omintiye.
9 Piya omogana, kewama Isu Yerusaremi kumati ababute ima, tabe mono nama nkagari
mesutama maya omintiye: Kaeba Koti Ntagara mintanapa, matasa pa'yo puma tumo.
10 Piya, Koti kamana'ama mayama iye: Kotiba aeba enisore kina'wa uwaitakana
kabigatama kao'maekibewe, iye.
11 Piya, kaegukena pukibipa, iyatasa kababute tumigina, yabankamaba kagisaba
kampa arisakiye, iyema, untiye.
12 Piya yogana, Isu antota uma maya omintiye: Koti kamana'amaba to ka maya iye:
Kaeba Wa'ega Kotigapa amiyo puma agakenaenaba a-po, iyema, untiye.
13 Piya yogana kana amiyo'ena a'ya waogana, kewama Isupa atate migarakena wantiye.

Isu Karariya mari yogawa agobintiye
(Matiyu 4:12-17; Maka 1:14-15)

14 Pigoya, Aota Awamusa'ama Isu esegiyena amogana, Karariya-i to wama yogawa
pogini, a'ya'ma pi nkauka'isa kina'mi ae awaga kamanapa abintawe.
15 Aibuguna, aeba mono namapinti imagina, kamana uwaimogini i'mu potantawe.

Nasareti kina'mi Isupa ikabitantawe
(Matiyu 13:53-58; Maka 6:1-6)

16 Piya puguna, uwaena yagaranto Isu mima anosanti mpari Nasareti wantiye. Pita'i
a'ya'ma sabati yaga mono namapi ibomeka, ka yagaba ima Koti kamana aisikena
asiyogini,
17 aepa poropete Aisaya kaemaranti nkisa amintawe. Amuguna maema aparotama,
maya kamana waintogana uwaimintiye:
18 Pigoya, Wa'egawamatisa Awamusa'ama nae nantabinti tumegina, aogi kamana uwa
kina uwaimo unatantiye, iye.
Piya, to wainaga araku'ma upebe punta kinapa atagana wanoma, iyorikaenta kinapa
iyogawai taoma, atabi mpiye kinapa aogima mikibewe, uwaimomagina, naisagagi
tumuwe, iye.
19 Piya, Wa'egawama aokina aogi puwaitakibe ntagagaba, awaga kamana yoma unatagi
tumuwe, iyema, Isu esapisa kamana piya untiye.
20 Piya ugaitegina, aeba kana esa akarakima amome ntagara amite mara'miyogini,
kana mono namapi mintume kina'miba: Ae kamana'wa ukena piye, utegina, iyoba araga
aragama agauguna,
21 aeba mayama agobima uwaimintiye: Ago uriminta kamanapa au'wapa ibanto
aboragiri abewe, untiye.
22 Piya yogini, igeba awamupisa iga kamana'wapa abima pami pumagini: We, aeba
Yosepe ntagarawe. Ayamabaya aogi kamanapa iye, untawe.
23 Piya yuguna, Isu maya uwaimintiye: Tigeba obisobi kamana naeka maya yepa: Tusa
yagara kae kauka aogi pega kagano. Piya, Kapaniyamu kumata yoga puntampe nkawaga
kamana abune. Pabiyama magata pega agano, piyama nabigakibewe, uwaimintiye.
24 Piya uwaimintana Isu to maya untiye: Naeba taga kauwe. Koti unti kamana yemi
poropete yagarama kamana'wapa mawatasa kina'miba kampa abima aegarakibewe.
25 Pigoya, naeba tagaka urimuwe. Iraiya mintome kanabi, kaboba kakaga pumagina
opa tonaentisa ka'umaema u, kampa ka aemagina, pa tawaogana kaboba tabera
pumagina, a'ya'ma kina iga'enaba tabera ibuntiye.
26 Ibogini, pi ntaga Isureyo abeya waepa uwoma mintuguna, igetiba Koti Iraiyapa
kampa agarubantiye. Ae'wa nkaokinatiba kampa agarubantiye. Aepa Saironi mara
Sarepata kumati ka namu'isa abeya waeti agarubaogana, wama naninta nantiye.
27 Piya Iraisa mintome kanabipa, Isureyo mara uwaena karu kina mintuguna, kampa
ita wantiye. Piya, ka Siriya marisa yagara, agewapa Naemani, abiwapa Iraisati waogana
kaba ataogana anamopa ata wantiye, Isu piya uwaimintiye.
28 Piya uwaimogini, a'ya'ma mono namapinti mintume kina'mi ka abi'ma,
29 pi kina'miba kumawaitisa agarubakena pumepa irosa'ma ige kumati amuti ababute
ima au'yari apasanakaikena puguna,
30 aeba abakapinti uwigasi ankigasi putagina wagaintiye.

Isu ka yagarama nkantabintisa ke kina agarubantiye
(Maka 1:21-28)

31 Pigoya, Isu Karariya mari tumima, Kapaniyamu kumata wantiye. Wamagina sabati
yagaba waya'wa kamana uwaimintiye.
32 Kana kamana uwaimomepa kiya kina'mi yumesa kamana yogini abite pami
puntawe.
33 Pigoya, pi mpono namapinti ka yagara, ke kina antabaipinti minta yagara, aege
mintuguna, aeba tabera kega'e uma maya untiye:
34 We Isugaba, Nasaretirisa yagaragawe. Taegukena kanapaya, nana puratakena
kanane. Piya, naeba ago abopa, kaeba Kotitisa aota yagaragawe, piya untiye.
35 Piya yogana, Isu ka abi'ma maya omintiye: Paka pumagina, atate irosa'ma wagaso,
omintiye. Omogana, ke kina'maba kana yagara apasara pomepa, kampa aupa airisanta
uwa irosa'ma wagaintiye.
36 Piya pogini, kana pi kumata mintume kina'miba pami pumagini, mare-u me-u puma
maya untawe: We, aeba nana kamana iye. Aeba esegiyenawapisa kiya kina'mi usu
kamana uma ke kina uwaitagini atate wagasawe, piya untawe.
37 Aibogini, pintana pome kamanapa urite, a'ya'ma pi mari wagana kana puntawe.

Isu Pita aentawampa aogi potantiye
(Matiyu 8:14-15; Maka 1:29-31)

38 Piya puguna, mono namapisa iro'ma, Saimoni ntamapinti iyomepa Saimoni
aentawampa nkau yaku taogana mintogana, Isu yoninkapa: Kaba ataoma, abigantawe.
39 Abigauguna, aeba agora ampagina yoninkapa: Ata wao, yogana ata wantiye. Ata
waogana, kana wae'maba asima naninta maema imogini nantawe.

Isu uwoma kina aogi puwaitantiye
(Matiyu 8:16-17; Maka 1:32-34)

40 Pigo papa tupasikena pogana, ka'isa iyokina'miba tonarona inu ibome kinapa ibabute
kanagana puguna, Isuba a'ya'ma i'nota ayapa ataogana, ita wantiye.
41 Piya pogana ke kina wasanami nkintabaipintisa igarubakasogini, igeba irosa'ma
kega'e uma: Kaeba Koti Ntagaragawe, untawe. Pigoya igeba: Isu aeba Karaisiti
yagarawema, napiyuguna, to mare-u me-u pusanaga akunkitantiye.

Isu Yutiya mari nasima kamana uwaimintiye
(Maka 1:35-39)

42 Pigoya, Isu abayara itate ka'me mpari waogini, ka'isa kina'miba aguyosa'ma aeti
wamagini: Taege mikibene, uma arakuruguna,
43 aeba maya uwaimintiye: To ka'isa kumatiba naeba Koti kabiratakena aogi kamanapa
uwaimoma unatagi kanauwe, uwaimintiye.
44 Piya uwaimite Yutiya mari mima, a'ya'ma auka'i mono namapinti kamana uwaimita
nasintiye.

5

Inoyanta aeyume kina'mi Isu aegarantawe
(Matiyu 4:18-22; Maka 1:16-20)

1 Pigoya, ka yagaba Isuba Kenesareti kotu nkawamori umima Koti kamana yogini,
wasanamiba ampa aki puma airakiraki puma ampa abintawe.
2 Piya puguna Isu agaomepa, wanipisa kare tara kotu nkawamori waintusuguni, kana
inoyanta aeyume kina'miba iro'ma tumima kuko wanipi aemiyuguna,
3 aeba Saimonintana wanipisa karebi ima asu mintana, Saimoni maya omintiye:
Awamorisaba paibumanto pubasa naigina wano, yogini pubasana'ma metauguna, aeba
kana wanipisa karebi mara'mima pipisa a'ya'ma awamori mintume kinapa mono
kamana uwaimintiye.
4 Piyama kamanapa uwaimitegina, Saimonika maya omintiye: Tigeba wani nkakanti
wamagiri, kana kukotipa metama inoyanta aeyiyo, untiye.
5 Piya yogana, Saimoni maya untiye: Tabe Yagaramawo, taeba asekapa tabe yuga
pumiyompepa, kana inoyantaba kampagi aeyune. Piya pompeka, kae yempekaba
kukopa atama agakune, untiye.
6 Utegina, kopa wanipinti motantawe. Piya pumepa, uwoma inoyanta ira'waiyogini,
kana kupa kunta puma ae'mutikena pogana,
7 igeba iyokinaka to ka wanipisa karebi mintuguna, kega'e yuguni, kanama ampa
iyo'maema, tarayaga wanipisa karebi uwaena atauguna, kana wanipisa kareba kunta
puma ipirintakena puntase.

8 Piya pogana, Saimoni Pitaba pintanaba agategina pami pumagina, Isu nkagisabi
arakabima parokaema maya untiye: Naeba uwa agunta yagara mintuwe. Wa'ega Yagara,
kaeba uwa natate wao, untiye.
9 Pipa nanagawanane. Inoyanta maeyumeka aekuru pogini, pi aokina'mibe pabiyama
iyekuru puntawe.
10 Piya pogana, tara yagarara Yemisige Yonigeba, Sepeti ntagara tara, isigegeba
isiyekuru pusuguna, Isu mayama Saimoni omintiye: Kaeba a-kaekuruba po. Aintiba
inoyanta aeyempesa puma wasana iba pikibene, piya omintiye.
11 Piya omogini, igeba wanipisa kareba pubasanama kepiyati me nkatama,
a'ya'waemaenawaipa kaite Isu nkaegarantawe.

Isu karu yagara kaba atantiye
(Matiyu 8:1-4; Maka 1:40-45)

12 Pigoya, Isuba ka kumata mintogana, ka yagaraba a'ya'ma aupintiba karuyena
abome ntagarama Isu agate, aowarisa mabi parokaema maya untiye: Wa'egawo, kaeba
kabemika kaba natakena puntanapa aogi punatao, untiye.
13 Piya yogana, Isu aya parosuma auta u'ma maya untiye: Piyaenaga nabiye, untiye.
Piya umagina: Pabigo kata wakana aogima miyo, untiye. Piya yogana, pabi ntaga kana
karuyenawapa atawantiye.
14 Atawaogana Isu esegima maya omintiye: Kaeba uwa kinapa a-nkuwaimima, marupa
wama kaupa mono kiye yagara uma ayakegana agano. Piya, kata wamikaba pai Mosese
uramintintanaba Kotiti amegini, wasanamiba kagate: Aoso yagara miyema napikibewe,
piya omintiye.
15 Aibogini, a'ya'ma Isu pomentanaga wasanamiba mare-u me-u puta nasuguna,
uwoma kina ampa kamana abekana yonintanaba kaba atagaikiye, piya uma aeti
kanantawe.
16 Aibuguna, pabigo itategina ka'me mpari wama nunamu untiye.

Isu agisa aya pu'wanta yagara kaba atantiye
(Matiyu 9:1-8; Maka 2:1-12)

17 Pigoya, ka yagaba Isu mono kamana uwaimima yogini, Karariya marisabe Yuta
marisabe Yerusaremi kumatasabe, ka'isa Parasi kinake kamana ago abinta kinake, igeba
pitisa kanama wasana abakapi ampintantawe. Ampintuguna, Wa'ega Yagaramapisa yoni
kaba itakena esegiyenawapa Isu ago maentiye.
18 Piya maeyogana, ka yagaraba agisa aya pu'wanta yagara, ka'isa kina'mi wasa yara
wasirite kanamagini, Isu nkagora me nkatakena kanaumepa,
19 namapa pumaewauguni, kupa kampa tantiye. Aibogini, kana yagara wasirite nama
nkabobori imagini, asu akuritama, pita'isa motauguna tumima Isu nkagora tumintiye.
20 Tumogana, Isu imatiti'enawai aeti ataume igantana maya untiye: Nao'anto, naeba
aguntaenagapa maegagasuwe, omintiye.
21 Omogini, ka'isa mono tisa kina'mibe Parasi kina'mibe pi kamana abintini, mare-
u me-u puma maya untawe: Ma ntagaraba Kotika anagiyenaba usuyenaba, aeba nana
yagarawe. Koti ae abi aguntaenarepa maeragaikiye, untawe.
22 Piya yuguna, Isu kana napiyenawai nkigate maya untiye: Tigeba nanaga tigebipa
napiyewe.
23 Nanaenama kunta piye. Pigoya, naeba: Aguntaenaga maegagasuwe, yokabera:
Asima wao, yokawe. Asima wao, yekana, kampa asima nasekiripa kagi punatakibewe.
24 Pigoya, tigeba abiyo. Wasanama Ntagara naeba ma mpabi aguntaena maerigaikena
esegiyenanepa waintiye. Pi nkinuntana naeba agarubakiri agamagiri, aguntaena
maerigaikena esegiyenanekaba napiyiyo, uwaimintiye. Piya uwaimintana, a'wae puma
agisa aya pu'wanta yagaragaba maya omintiye: Naeba ugamota, kaeba asima wasagapa
aesagabite wa'egati waoma, omintiye.
25 Piya omogana, karu'ena asima waitamiyome wasawapa aesagabite wa'ewati wan-
tana, Kotiti a'mu potantiye.
26 Piya pogini, uwoma kina'miba agate pami puma, Koti nkage asagayuma: Ibasa
yagaba nanabaya agaune, untawe.

Isu Aribaika kega'e untiye
(Matiyu 9:9-13; Maka 2:13-17)

27 Pigoya, pabi ntaga togana Isuba waomepa, takisi maeyome ntagara, agewapa Aribai,
takisi opisibi mintogana, isu: Ampa naegarao, omintiye.
28 Piya omogana, asima a'ya'waemaenawapa atategina wama Isu nkaega'ma wantiye.

29 Aega'ma wama, Aribaiba namankapi tabe naninta Isupa kaema amintiye. Piya
pogini, uwoma takisi maeyume kinape to uwa kinape isigege ampa mara'mima naninta
nantawe.
30 Piya puguni, Parasi kina'mibe mono tisa kina'mibe Isu abagi kinaka uwoma kamana
maya untawe: Nanaga takisi maeya kina'mige to aguntaena pe kina'migeba igebe
nanintaba nawema, abigantawe.
31 Piyama abigauguna, Isu maya untiye: Wasanami kampa yoni nkibemi kina'miba tusa
yagaramati kampa wawe. Yonintana ibemi kina'mi mana igeba wawe.
32 Piya pemisa puma: Aogi kinatawe, ye kinapa aogi puwaitakenaba kampa tumintuwe.
Naeba agunta kina igu a'wae pikibeka uwaimikena tumuwe, piya untiye.

Naninta a'a-o uma i'mikena kamana abigantawe
(Matiyu 9:14-17; Maka 2:18-22)

33 Piya yogini, kana wasanamiba Isuka maya omintawe: Yoni nkabagi kina'miba
uwoma ntaga nanintaba kampa nanta, a'a-o uma nunamu yewa, Parasi nkaokina'migeba
pabiya pewe. Pigoya kae kabagi kina'miba nanintabe wanipe asi nasi a'yugu nawe, piya
omintawe.
34 Omuguna, Isu maya uwaimintiye: Pigoya, wasanami iba'ena puntiniba, a'ya'ma
kina'miba nanintaba kampa a'a-o ukibewe. Igeba naninta naiginaba, iba'wae'ma
nkawaewampa uwa mikibipa, pipa kanarane.
35 Pigoya, ainti iba'wae'ma nkawae ampa arakurite ababute to mari wagasiginiba, pi
ntagaba ao'miba intara puma kampa naninta nanta uma mima aeka napikibewe, untiye.
36 Piya untana, Isu meto kamana pika maya uwaimintiye: Wasanama abara kai
atugekanaba, to aoso kairasaba kampa kasama pitapa motama pugunikiye. Piya pukibipa
pi abara kai to atu'wakanaba, ka aogi kai kampa waikiye, untiye.
37 Piya untana to maya untiye: Piya, wasanamaba kasa waini wanipa paisa yaga
au'aribi kampa arigikiye. Piyama paisa yaga au'aribi arigikibemipa, namagima aiguri-
wakiye.
38 Piya, wasanamaba kasa wainina pabi kasa yaga au'aribi arigiye.
39 Pigoya, wasanama paisa waini nagaiteginaba, toba kasa wainigaba kampa abiye.
Aeba: Paisaenarepa aogiyenawe, iyema, Isu piya uwaimintiye.

6

Sabatiga abigantawe
(Matiyu 12:1-8; Maka 2:23-28)

1 Pigoya, ka sabatirapa Isu witi yugabinti waogini, abagi kina'wampi kana witiba
maema iyasama nantawe.
2 Piya puguna, ka'isa Parasi kina'miba igate maya untawe: Tigeba sabatirapa
akumparanta'enaba nanaga piyaba pewe, untawe.
3 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba kampa napiyewo. Tayabama Tebitige aege
miyume kina'mige iga'ena ibogana puntikaba aisumagiri kampa abewo.
4 Aeba Koti mpono namapinti ima, Kotika napima ataume pareti asu maentiye. Pigoya,
pi paretiba uwa kina'miba kampa nakenawe. Mono kiye kina'mi ibiwai nakena atanta
pareti asu maema akobuma, a'ya'ma uwa aokinapa imogini nantapa kanarane, piya
untiye.
5 Piya untana, Isu to maya untiye: Wasanama Ntagara naeba pabiyama sabatirapa
kabima miyuwe, piya uwaimintiye.

Isu aya pu'wanta yagara sabatira kaba atantiye
(Matiyu 12:9-14; Maka 3:1-6)

6 Pigoya, to ka sabatirapa Isu mono namapinti ima kamana uwaimogana, ka yagaraba
ayatakantisa pu'wanta yagara mintogini,
7 ka'isa mono tisa kina'mige Parasi kina'mige, Isu sabatira yoni kina kaba itasanaga
kamana otakena apasa puntawe.
8 Piya puguna, Isuba ago napiyenawaipi igategina, kana aya pu'wanta yagara: Asitaig-
ina mata'i iyeno, yogana, aeba asima ikapi intiye.
9 Iyogana Isu maya uwaimintiye: Naeba tibigauwe. Sabatira ago kamanapa nanawe
iye. Wasana sabatira aogi potakupera ataena potakune. Ao'maekupera aegukunema,
ibigantiye.
10 Piya untana, a'ya'ma kinapa mare-iga me-iga puntana, kana yagaramaka maya
omintiye: Kayapa aparotano, omogana, karu'ena kana ayapa aparotaogana atawantiye.

11 Piya pogini, kana kina'miba agate intabi ikimagini: Isupa nana potakunema, napintawe.

Isu nagisarisa tara tumpaema kina ibabuntiye
(Matiyu 10:1-4; Maka 3:13-19)

12 Pigoya, pabi ntaga Isuba nunamu ukena amuti iyogana, ase yogana, pabi nkasen-
abinti Kotiti nunamu untiye.
13 Piya yogana marogana, aeba abagi kinaka igega'e yogini kanauguna, nagisarisa tara
tumpaema aisuwaitama, igewaipa aposorowe uwaitantiye.
14 Piya, igewaipa mayamawe: Saimoni aoso ominti nkagiwapa Pitawa, ae a'nanto
Enturuwa, Yemisiwa, Yoniwa, Piripiwa, Patoromayowa,
15 Matiyuwa, Tomasiwa, Aopayesi ntagara Yemisiwa, namu'isa kiya kina
igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa,
16 Yemisa ntagara Yutasiwa, ainti Isu minaga'ena punti ntagara Yutasi Isikeriyotiwa,
sumagini, abagi puntawe.

Isu uwoma kina aogi puwaitantiye
(Matiyu 4:23-25)

17 Pigoya, ibaburite igege amutisaba tumima, amura tumpa irosa'ma mintuguni, tabe
uwoma abagi kinape tabe uwoma Yuta kinape Yerusaremi kinape, wani nkagorasa Taya
kinape Saironi kinape, me nkaki puma kamana'wa abima yonintanawai mae igaikenaga
uma aeti aki puntawe.
18 Aibuntini, ke kina intabinti mintome kinapa kanauguna, agaruba igaintiye.
19 Piyamaba esegiyenawampa iyo'maeyogini, a'ya'ma kina'miba: Yonintanarepa
tatawakiyemanapimagini auta ukaya puntawe.

Isu a'mu kamanape antara kamanape untiye
(Matiyu 5:1-12)

20 Piya puguna, Isu abagi kina'wa igau'ma maya uwaimintiye:
We, kusi miye kina, tigeba Koti kabiritakiri, ti'muntanabi mikibewe.
21 Tigeba tiga'ena tibemi kina'mitaba, aintiba tiga'e pakiri, ti'muntanabi mikibewe.
Tigeba ibaba kube'ena puma miye kina'mitaba, aintiba kagi pumagiri ti'muntanabi
mikibewe.
22 Piya, Wasanama Ntagara naeka wasanami kama puritama aruyenabisa
tigaruba'magini karibi'ma agunta kamana tigeka uritaigiripa, tigeba ti'mu piyo.
Ti'muntanabi mikibewe.
23 Piya, aintiba aogi ikantanaripa mantariba taberaka'yane. Pika pi ntagaba ti'mu
puma tinta asoya puma miyiyo. Paipa iyabamagipa pabiyama poropete mintanta kinapa
karana puwaitantawe.
24 Mone tabe kuta ntaga kina, tigeba ikantanaripa ago maeyawe. Aintiba toba kampaye.
Tigeba ataenabi mikibewe. Pika tintara piyo.
25 Pigoya, ibasa yaga tabe nakena nata nase kinapa, tigeba aintiba tiga'ena tibikiye.
Tigeba ataenabi mikibewe. Pika tintara piyo. Pigoya, ibasa yaga kagi pe kinapa, aintiba
tigeba kube'ena pigina tiyo'nu tumikiye. Tigeba ataenabi mikibewe. Pika tintara piyo.
26 Pigoya, tige maete ima i'mu puritaigiri, tigeba kampa aogima mikibewe. Paipa pi
kina'mi nkiyabamagi kumpari poropete kinapa pabiyama i'mu puwaitantawe.

Isu kama kina aogi puwaitakena kamana untiye
(Matiyu 5:38-48)

27 Pigoya, naeba kamana'ne abe kina mayama urimuwa, abiyo: Tigeba kama kinatipa
agu kao'ena puwaitantiri, imo purita kina aogi puwaitaiyo.
28 Karibi'ma ata purita kinapa ti'muntanaba puwaitaiyo. Karana purita kina igeka
napima nunamu yiyo.
29 Pigoya, wasanama amo pugatama, ka katamara kaeguyekanapa, to ka auka'i a'wae
puma amo. Piyamaba wasanama mu'mu kaiga maeyakanapa, a-kamopa puma, uwa
atamagina to ka kai maekenaba a-nkakuno.
30 Pigoya, wasanama ka'enaga esugatakanapa, amo. To wasanama ka'isaenaga
maeyakanapa, to namomaba a-nkabigao.
31 Pigoya, tigeba wasanami purataiyema tibikibintanaba, pabi nkawameta igepa
puwaitaiyo.
32 Piya, tigeba agu kao'ena purita kina ige'amana agu kao'ena puwaitaiginaba, aintiba
aya iretaripa Kotiba timikiye. Pipa kampaye. We, agunta kina'miba iyokinapa antota agu
kao'ena puwaitawe.

33 Pigoya, wasanami aogi puritaigiripa, tigeba piyama aogi puwaitakibepa, nana ti'muntana maekibewe. Pipa kampaye. Pabi ata kina'mige pabiya puwaitawe.
34 Pigoya, iretari antota timikibe kinapa ireta imikibepa, ti'muntanaba nana maekibewe. Pipa kampaye. Piya pesa puma, ata kina'miba to a'wae puma ata kinapisa ireta maekena pewe.
35 We, tigeba kama kinati kayone pumagiri, aogi puwaitamagiri, aogi puwaitakibentanabe imikibentanagabe antota maekenaba a-ntapiyiyo. Piya puntiripa, inatisa Tabe Yagarama ntagaraena piginaba, aintiba tabe ikantanaba timikiye. Piya, aeba wasanaba igama aekita kampa puwaitikana, uwa a'yugu kinape kampa i'mu pe kinape uwa iyo'maema, aogi puwaitaye.
36 Pigoya, inatisa tibarimpaba antara puritamisa puma, wasanaga tintara puma iyo'maeyiyo, Isu piya untiye.

Antota kamana a-nkuwaitaiyo, untiye
(Matiyu 7:1-5)

37 Piya untana Isu to maya untiye: Tigeba to wasana aupi pima kamana a-nkuwaitaiyo. Kampa uwaitakibepa Koti tigepa pabiyama antota kamana kampa uritakiye. Pigoya, tigeba wasana aguntaenabipa a-nkitaiyo. Kampa itakibepa, Koti tigepa pabiyama aguntaenabipa kampa titakiye. Pigoya, tigeba aguntaenawai mae igasiginaba, pabiyama Koti aguntaenaripa maerigaikiye.
38 Pigoya, to kina ka'isaena imiginaba, Kotiba pabiyama aogiyenaba timikiye. Wasana kopa aigire pumagina awaitawamisa puma, Koti tabe puma agasiya timikiye. Piya, pabi imikibe nkawameta Kotiba a'wae puma timikiye, Isu piya untiye.
39 Piya untana, Isu amato puma meto kamana maya untiye: Aorikaenta yagaramaba to aorikaenta kinapa ayama kepa ayakikiye. Pipa kampaye. Kampa ayakekinisi, isigeba kaga a'abibintiba aesama isiyegukiye.
40 Piyama, abikena namapisa kina'miba kampa tisa kina'wapa asugasaye. Kampaye. Aeba urintanaba togana pabi tisawama pemisa pukiye.
41 Pigoya, kao'yagarama nkaobipa i'nintana waintakanapa, ayama agantana, kaeka kaobi ya atu waintakanapa, nanaga ae aogi potakenaga napiyene.
42 We, kumpari kina, kaeka kaobi ya atu waintemipa, kaeba ayama kao'yagaragaba mayaba omegana aogi pikiye: Nao'yagara, kaeba abintaga, kaobisa i'nintanaba maegagasanoma, omegana aogi pikiye. We, kaeka kaobi ya atu waintemi, pipa marupa maegaite aogima agantana, kao'yagarama nkaobisa i'ni maegasagana aogi pikiye, Isu piya untiye.

Ata yage aogi yawama kamana untiye
(Matiyu 7:17-20; 12:33-35)

43 Piya uwaimintana Isu to maya untiye: Aogi yawamaba kampa ata yamankapa aeye. Piya, ata yawamaba aogi yamankapa kampa aeye.
44 Pigoya, a'ya'ma yamanka'ama aboragiripa, agowapa abewe. Piya, wasanamiba akenanaenabintisa kampa piki yamanka asikewe. Kabuyenarasaba kampa waini yamanka asikewe.
45 Pabiyamaba aogi yagaramaba agupintiba aogi napiyenawapisa aogiyenaba piye. Piya, ata yagaramaba agupipa ata napiyenawapisa aeba ataenaba piye. Piya, agupi awaitanti'naba awamupisa irosaye, Isu piya untiye.

Tara namaka meto kamana untiye
(Matiyu 7:24-27)

46 Pigoya, to kamana Isu maya uwaimintiye: Tigeba naeka: Wa'egarekawe, Wa'egarekawe, untiripa, nanaga nae yo kamanapa kampa abima wasiyewe.
47 Piya, naeti kanakibemi kina'maba kamana'ne abima wasikibipa, aepa nanara awame pusuwe. Mayama waintiye:
48 Ka yagarama nama kikena puntanaba, maruntana puma, tako aema'ma mabinti aibirintama aegasima, u takaitasa nama kimaragina, wani pa'ma akasabakena pugagategina, esegi puwagina kuruyenaba kampa punta uwa waiye. Piya, aeba tonkiya puma kimarantiye.
49 Pigoya, wasanama nae kamana abintana kampa wasiyemipa, aeba piyama wasanama amunta yarasa nama kimaraogana, wani pa'ma ata pogana karu'ena kana namapa akasakasu pa'wantiye, Isu piya untiye.

7

Isu ka kayokaya yagara yoninka kaba atantiye
(Matiyu 8:5-13)

1 Isu aeba wasana mono kamana a'ya uwaimitategina Kapaniyamu kumati wantiye.
2 Pita'i namu'isa irebu kina'mi kiya yagarama, ae kayokaya yagara purikena puma
mintantiye. Pigoya, kana tabe yagara pi ntagaraka abogana aogi puntiye.
3 Piya pogana, kana irebu kiye yagara Isu nkawaga kamana abite, Yuta kina'mi
paitakena kina'mi igaruba'magina: Isuti wama kayokaya yagarane yonintanawapa
atawanema, uma omiyo, uwaimima igarubantiye.
4 Pigoya igeba Isuti wama esegi kamana maya uma omintiye: Taeba kiya yagara aeka
abokana aogi piye. Pika kamana'wapa abo.
5 Aeba agu'wapa Yuta kina taeti waiye. Pigoya, mono nama aboranemaba, aewa
monepa ataogana kanarasaogana abora tamintiye, omintawe.
6 Piya uma omuguna Isu abite igege wantiye. Wama kiya yagarama ntamata irosakena
pogana pita'isa aokina uwaitaogini, kanama Isu mayama omintawe: Wa'ega, naeba
tumima mintakina mintogana, pegina kaeba a'yugu puma namantepintiba ubasikibene.
7 Piya, naene abogana kampa aogi pegi, kaeti ikenakaba kunta puwe. Piya, kaeba pita'i
uwa mima kamana yegana kayokaya yagaranepa kabareno.
8 Piya, naeba ima minta kina'mi nkiwamu wasimagi, to ka'isa tumima minta irebu
kina'nepa kabiyuwe. Piya, igetisa ka'wainapa: Wao uma omekanaba wakiye. To ka pa:
Kanao, yekanaba kanakiye. Kayokaya yagarane: Pi ntuga po, yekanaba pikiye. Piya, kiya
kina'mi yosa puma yeganaba atawano, untiye.
9 Piya yogana, Isu pi kamana abima kiya yagaraga napi napi puntana, a'wae pumagina
a'ya'ma aega'ma kanaume kina'mipa mayama uwaimintiye: Naeba urimekiri abiyo.
Isureyo kina, tigetiba ma ntagarama nkamatiti'ena piya awametapa kampagi agauwe,
uwaimintiye.
10 Piya uwaimogini, kiya yagarama aokina'miba a'wae purite namapinti ima, kayokaya
yagara yoninka ata waogini agantawe.

Isu ka yagara purintapisa asitantiye

11 Pigoya, to ka yagaba Isu to ka kumapa agewapa Neni, pita'i waogini, abagi kina'wape
wasana uwoma to kinape aege wantawe.
12 Pigoya, wa'e ikibi kabera uma irosaogini, purinta kina ka wasi maete tumintawe.
Kiya wae'ma ntagara ka'anto mima purintiye. Piya, ae kumatisa uwoma wa wayapa
kaikena tumi puntawe.
13 Tumi puguna Isuba pi kiya wae agama antara potama: A-kube'enaba po, omintiye.
14 Piya omogini, wasana wasaba wasi u'ma mintuguna, Isu wama wasa aukaya puma
maya untiye: Masimabiwo, naeba ugamota kaogama asiyo, untiye.
15 Piya yogana, purintapisa asimagina kamana untiye. Pigoya Isuba anowampage
miyenema amintiye.
16 Piya pogini, wasanamiba agate iyekuru pumagini, Kotiti i'mu puma maya untawe:
Poropete tabe yagara abakatepi aboranti mintiye, untawe. Pigoya ka'isamiba to maya
untawe: Kotiba aokina tae tao'maekena kanaye, untawe.
17 Piya, awaga kamana Yutiya maribe to ka'isa maribe wagana kana puntiye.

Isu Yoni nkabagi yagarara kamana uwaisimintiye
(Matiyu 11:2-19)

18 Aibogana, Yoni mintogini, ae abagi kina'mi: Isu piya mayaena pome, pi kamana
omintawe.
19 Pigoya pi kamana abite, tara yagara: Wa'ega maya uma abigaisema, isigarubantiye:
Karaisitiba kanakiye untapa, kaebera, to ka'wainaka agawa pukupayawe, uwaisitaogin-
isi,
20 Isuti wamaginisi irosa'ma maya untase: Yoni mono wani paitakena yagarama maya
uma tasigarubaye: Karaisitiba kanakiye untapa kaebera, to ka'wainaka agawa puma
mikune, iyema, abigantase.
21 Pigoya, Isu aeba pi ntaga to yoni kinapa kaba itantana, keba igaruba igaintana,
iyorika kinapa iyo agaitantana puntiye.
22 Piya poginisi isigeba uma irosa'ma abigausuguna mayama uwaisimintiye: Tisigeba
wamagirisi agama abeme kamana Yonipa maya omiso: Iyorika kina'miba iyo agawe.
Ka miyaba kina'miba ke'i nasewe. Karu kina'miba kabarewe. Aibo kina'miba kamana
abewe. Purinta kina'miba iyo agama asiyewe. Kota kampa wainta kina'miba aogi mono
kamana abewe, omiso.
23 Piya, ka'waina naeka abima aekita kampa pikibi'naba, a'muntanabi mikiye,
uwaisimite isigarubantiye.
24 Pigoya, Yoni nkao'yagara taraba a'wae puma wausuguna, Isu aeba wasana mintume
kina'mi igepa Yonika maya uwaimintiye: Tigeba ka'me mpari nana agakena wantawe,

a. Misa ka'waina pontawama maete wate kanate pogiri agakena wantawe, a. Piyaba kampaye.
25 Piya, ka yagara aotasaena aogiyena wantaga mintogiri agakena wantawa, a. Piyaba kampaye. Wasana aotasaena aogiyena maema miye kina'miba igeba kiye yagarama nkaogi namapi mima pita uwa miyewe.
26 Pigoya, poropete ka agakena wantawe. Owe, piya naeba urimekiri abiyo. Wasana aganta, aeba poropete ka'isa kina'mi awametapa kampaye. Aeba to awametane.
27 Aeka kamana awa'ena Koti yagarawapa maya omintiye: Naeba kayokaya yagarane otagana, ae paitagatama ke i'ma aogi pugatakiye, piya untiye.
28 Pigoya, naeba urimukuwa, abiyo: Waya'matisa aboranti'na ka'wainaba Yonipa kampagina againtiye. Pigoya Koti kabiratakibi kanabipa tumima minta kina'nempiba Yonipa agaikibewe, Isu piya untiye.
29 Piya, aeba piya yogini a'ya'ma uwa kina'mibe takisi maeyume kina'mibe abimagini: Koti pikibemintanaba aogiyenawe, untawe. Pigoya pi kina'mi Yoniti pai wamagini, mono wani maenta kina mintantawe.
30 Piya, Parasi kinake kamana ago abinta kinake igeba Koti uwaimomentanaba: A'a-o, untawe. Pigoya, pi kina'mi Yoniti wama, mono wani kampa pasume kina'miba igeba Koti kamanapa: A'a-o, otantawe.
31 Pigoya Isu to maya untiye: Mamparasa kina tigekaba kegita awame pusuwe. Nanarane.
32 Tigeba yagara araga piyamawe. Igeba kumati mimagini iyo'mi mayama uwaimewe: Ini yokiripa, nana piyema kampa wa'enaba pewe. Tantara'ena puma kube'ena pokiripa, nana piyema kampa tao'maeyawe. Tigeba pi nkawametane.
33 Yoniba mono wani pai itanti ntagara yogawa agobintanaba, ka'isa nanintabe waini wanipe kampa nanta, uwa a'a-o uma miyogiri agantiripa: Agu'ama a'yugu piye, tigeba untawe.
34 Pigoya, Wasanama Ntagara naeba kanama nanintabe wanipe naogiripa, nagantiri nanagabaya maya yewe: Aeba uwoma nanintabe wanipe nai ntagarawe. Takisi maeya kinake aru kinake ige iyo'yagarawe, tigeba naeka yewe.
35 Pigoya abiyo. Mono agowapa igu'ama kintarama miye kina'mi, ige aogima aegaragiri agawe, Isu piya untiye.

Waya ka'waina Isu nkagisari wani pai'atantiye

36 Pigoya, Parasi ka'waina Isu nanintaga agega'e yogana, nankapinti ima naninta nantiye.
37 Pigoya, pi kumatasa aru'wae ka'waina, Isu aeba Parasi ntamapi ima naninta naogana abitegina, aogi agunta masawae yaba kankabe wantaga ka maete,
38 aka'i asima mimagina, kube'ena pogana, ao'nuwama agisari pasogana a'no nkabiyatasa aebago puntiye. Pumagina agisaba amo'nantana, agunta wanipa pai'atantiye.
39 Waya'ma piya pogana, Parasi yagara Isuka agega'e unti ntagara aeba antabaipinti mayama napintiye: Ma nkaepa ataena pemi waene. Piya, Isu aeba poropete miyemisinta, agowapa abibebe pemisinema, napintiye.
40 Pigoya, napiyogana Isuba abite mayama omintiye: Saimoni, naeba kamana ka ugamekana abo, omogana: Tisa, yega abeno, omintiye.
41 Omogana Isu meto kamana maya untiye: Mone kina ka'waina tara yagara moneba uwa isimintiye. Ka'wainapa wanantareti tora amintiye. Pigoya to ka'waina nayatara'mu tora amintiye.
42 Pigoya, isigeba antota amikena monega aguyosagantase. Aibusuguna, atunkisipa uwa aerawane utegina, isitantiye. Pigoya, isigetisa ka'waina mone isimintemi ntagaragaba a'mupa taberapa potakiye. Kaeba keka yenema, abigantiye.
43 Piyama abigaogana, Saimoni maya untiye: Mone uwoma a'a-o otantemi, aeka yuwe. Piya yogana Isuba: Kaeba kanara yenema, omintiye.
44 Piya ute, waya'mati a'waebuma Saimoni maya omintiye: Ma nkaepa agano. Naeba namakapinti iyoganapa, kaeba nagisari pasikena wanipa kampa atanatampene. Pigoya ma nkae aeba nagisaba ao'nurasa pai'natama a'no nkabiyatasa aebago punagasaye.
45 Kaeba kampa namo nampene. Piya, ma nkae aeba nagisanepa ebi ebima namo naye.
46 Kaeba na'notiba uwa masawaepa kampa pai'natampene. Piya, ma nkae aeba nagisanepa aogi agunta masawaetasa pai'nataye.
47 Pika ugamekana abo: Waya aeba kao'enaba uwoma punatamika, aru'enawapa uwoma asu'a pogasuwe. Pigoya, ka'waina aeba aru'enaba ise'anto asu'a potakibi naba, kao'enaba uwaenanto piye, omintiye.
48 Piya umagina, waya maya omintiye: Aru'enagapa asu'a pugagasuwe, omintiye.

49 Piya omogini, wasana naninta kaga nama mintanta kina igeba mayama mare-u me-u
puntawe: Aeba nana yagara kana aru'enaba asu'a piye, untawe.
50 Piya yuguna, Isuba pi nkwaekaba maya omintiye: Kamatiti'enagampaba aogi
pugataye. Kaeba wamagina paruyenabi miyo, omintiye.

8

Ka'isa wae'mi Isu aegarantawe

1 Pigoya, to ka'isa yagaba Isuba tabe kumatibe uwaena kuma'antontoribe nasi nasi
puma mima, wasana aogi mono uwaimima Koti kabiratakena kamana uwaimintiye.
Wama uwaimogini nagisarisa tara tumpaema abagi kina'wampibe wauguni,
2 to ka'isa wayapa pai yoni kinape ke kina intabaipi minta kinape mintuguna, igetisa
agaruba igasogini, igege wantawe. Igetisa kapa Mariya, Matara kumatasa waene, aepa
keba tonaentisa tara umaema agaruba againti nkwaene.
3 Piya, to kapa agewapa Yowana, Eroti ntama kiye yagara Kusa, ae waene. Piya, to
ka waepe, agewapa Susana, to ka'isa waepe igege wantawe. Pi wae'miba Isuge abagi
kina'wake ige'wai kutatasa iyo'maema kao'ena puwaitantawe.

Aintana asigikena kamana Isu untiye
(Matiyu 13:1-9; Maka 4:1-9)

4 Kumaka kumaka a'ya'waema kina Isuti kanagana puma pumaeyuguna, igantana meto
kamana ka mayama uwaimintiye:
5 Wasana ka'waina aeba aintana pikena wantiye. Wama aibarase pogana, ka'isa
aowapa kepi tumpa waiyogana, wasanami igeba nasi nasi puma aerapauguni,
kabarankama irosa'ma ampa nawaegaintiye.
6 To ka'isa aowapa asigiyogana yabankama nkabobori tumpa waiyogini, pipa maba
kampa waintomeka i'magina iyomepa asama pu'wantiye.
7 To ka'isa aowapa kabubinti tunkwaima iraogana, kabuyenama pabiyama i'magina
aibarusa pogana asa wantiye.
8 Piya to ka'isa aowapa apa mabi tumpa waima, anonkapa uwoma aborama aosa pama
100-wa aboraogana uwoma ntaninta waintantiye, untiye. Pi kamanapa uma a'ya atate,
kega'e uma maya uwaimintiye: Ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya
untiye.

Isu aintana kamana'ama nkagowapa uwaimintiye
(Matiyu 13:10-23; Maka 4:10-20)

9 Pigoya, abagi kina'wampiba igeba pi kamana'ama nkagowaka abigauguna maya
uwaimintiye:
10 Koti kabiratakena kamana kakama waintipa, tigemana abiyoma untine. Ka'isa
kina'miba igeba meto kamana agowa kampa abikibewe. Piya pumagini iyoma kagagate,
ka'enaba kampagini agabebe pikibewe. Piya, igerasaba kamana abikena pugagate
agowapa kampagini abibebe pikibewe, untiye.
11 Piya untana ago maya untiye: Meto kamana yopa, pi'na nkagowapa mayama
waintiye: Aintanaba Koti kamanane.
12 Pigoya, kepi aintana tunkwaintogana, kabarankama ampaema nantisa puma miye
kina'miba igeba mono kamana abigina iguta waiyekana, pabigo kewamaba irosa'ma
maerite pai'wagini, mono'wai kampa wainta uwa mima ataenabi miyewe.
13 Pigoya, to ka'isa aintana yaba nkabobori tumpa tagantisa puma miye kina igeba
maru'enaba mono abima iga pewe. Piya ibigakenaena aboraginiba anuntana pewe.
14 Pigoya, to kabubinti tumintisa puma miye kina igeba arirasaenama igu'amapa
maema a'yugu puwaitakini, uwoma napiyenawampa mone kutankama nkigaenawampa
mono'ama aeguyegina, au'wapa kampa waiye.
15 Aintana aogi mabi tumintisa puma miye kina igeba mono kamana abima igu'amapa
kiya kabima, pasema aogima miyewe. Piya pumagini au'wapa aborawe, piya untiye.

Kane igi'ma kampa kakakena kamana untiye
(Maka 4:21-25)

16 Pigoya, Isu to maya untiye: Ae kina'ma kane igi'ma tusuparirasa atikaekiyebera,
asipawama nkamentapinti atakana waikiye, a. Pipa kampaye. Kanepa igi'ma abora
atagana waima, nama nkagupintiba e'wasa puma arakini wasanamiba ima agakibewe.
17 Pigoya, a'ya'waemaena kakama waintintanaba, pipa waima kampa waikiye. Pipa
mimaba ainti aborakiye. Piya, ka'isaena wasanama atikae kainta'ena wainti, pipa
waimaba kampa waikiye. Pipa mimaba a'waitakiye. Piya pegana agowapa pita arakiye.

18 Pigoya, ka'waina aminta'ena kanara maema miyekanaba, to kake tabe puma amikiye.
Piya, to ka'waina aminta'ena kampa aogima kabima miyekanaba, aparikiye. Pika tageba
aogima abibebe puma napi napi puma miyiyo, Isu piya untiye.

Isu ano a'natabaraga kamana untiye
(Matiyu 12:46-50; Maka 3:31-35)

19 Pigoya, uwoma kina Isu ainkima asima mintuguni, anobe a'natabarabe kanama
wasanabi igiga puma pagasara mintantawe.
20 Piya puguna, ka yagarama igategina Isupa maya omintiye: Kanobe ka'natabarabe
taka'i kagakena ampintawe, untiye.
21 Piya yogana Isu abite maya untiye: Koti kamana abima wasiye kina mampa nanobe
na'natabarabe mintawe, piya untiye.

Pontawamage waninkamage Isu nkawamu wasintase
(Matiyu 8:23-27; Maka 4:35-41)

22 Pigoya, ka yagaba Isube abagi kina'wape wanipisa karebi intana, maya uwaimintiye:
Taeba kotupa ta'ema maroteri wane, yogini abuguni wantawe.
23 Waumepa Isupa awaiga abogana waintiye. Waitamintogana pontaba tabera puma,
kotunkamaba ataena purite, waninkamaba wanipisa karewama nkantabaipinti tumima
awaitama ipirintakena puntiye.
24 Aibogini, igeba wama Isu abage pumagini: Tabe yagara, tabe yagara, taeba naisukena
pune, untawe. Piya yuguna, aeba asima pontawamake tabe waninkamake tabe kamana
uwaisimoginisi uwasuwa puwantase.
25 Aibusuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba timatiti'enaripa aeta waintegiri yewe,
antiye. Piya yogini, igeba a'ya'ma iyekuru pumagini tabe igi napintawe: We, aeba nana
yagaragana, pontawamake waninkamake kamana uwaisimeginisiba awamu wasiyese,
uma mare-u me-u puntawe.

Isu ke kina igarubaogini yagama nkantabaipinti pasintawe
(Matiyu 8:28-34; Maka 5:1-20)

26 Pigoya, igeba kotupa ta'erite wama Kerasa kina'mi au'i irosantawe. Pigoya pi au'i
Karari kotunkama maroteri irosantawe.
27 Pita'i uma irosa'ma wauguna, kumatisa ka yagara aeti kanantiye. Pi ntagara aeba
antabaipinti ke kinapa uwoma miyuguna, e'ero ntagaba aotasaena kampa maema punta
auka mimagina, piya namapinti kampa mima, aeba wasana irubintimana umi mpi puta
nasintiye.
28 Pigoya, aeba Isuti kanamagina agama, tabera kega'e uma mabi ware'nama agisabi
mima tabe kamanatasa maya untiye: Isu, kaeba inatisa tabe Koti Ntagaragawe. Kaeba
nana punatakena kanane. Kaeba a-nkata punatao, untiye.
29 Pigoya pai asi nasi kewama aeba e'ero ntagaba pi ntagaraba agu'amapa ataena potao-
gana, esegi puma miyogini, wasanamiba agisa ayatapa esegi iga'narasa kirokaetama kiya
kabima mibuntawe. Aibuguna, iga'naba arisa narisa potate, pai'ma ka'me mpari uma
mibuntiye. Pigoya, Isu kana yagarama nkantabaipisa ke agarubakena pogana, agama
piyama: A-nkata punatao, untiye.
30 Piya yogana Isu: Kagegapa kegawema, abigaogana: Nagenepa Uwomane, untiye.
Piya, keba uwoma pi ntagarama nkagupi pai'ma mintaka, untiye.
31 Piya, igeba Isu uwa uwaitakini, a'abibinti tumisanaga kampa ibogini agisuntawe.
32 Pigoya, pi mpariba uwoma ntagamiba amu ararabinti mima naninta nama mintu-
guna, pika ke kina igeba abirataga yaga intabaipi tumeno, piyama abigauguna: Ka-
narane, owe, uwaitantiye.
33 Piya uwaitogini, igeba wasana antabaipisa irosa'magini, yaga intabaipinti ubas-
intawe. Ubasuguni, pi ntagamiba karu'ena ausari tumima, tumpa wani naisuwae-
wantawe.
34 Piya puguni, yaga kiye kina'miba agate karu'ena wama wasana wa'eribe yogaribe
wama uwaimintawe.
35 Uwaimuguni igeba pintana aborantika agakena irosa'ma kanama, Isuti ampa
agantawe. Pigoya, pi uwoma ke kina antabaipisa irosa'waume ntagaramaba aotasaena
wantaga kamana wantaga Isu nkagora mintantiye. Piya pogini, wa waya'miba agate
iyekuru puntawe.
36 Piyama mintuguni, pintana agama abinta kina'miba pi ntagara aogi potaome kamana
uwaimintawe.
37 Piya, pi Kerasa marasa kina'miba tabera iyekuru pogini, Isu aeba mawaipa kaite
wanema omintawe. Omuguna, a'wae puma itate wanipisa karebi iyogana,

38 ke wantaga miyome ntagaramaba aega'ma aege wakena esotantiye. Esotaogana
Isuba agaruba'ma maya omintiye:
39 Kaeba wa'egati wama, Koti kaeti piyaena pugatami, pi awaga kamana uwaimo,
untiye. Piya yogana, pi ntagara aeba a'wae puma, Isu maema aogi potanti pi awaga
kamana kuma'watisa kina uwaimiwaentiye.

Isu pu'wanta aragage yoni waeke kaba isitantiye
(Matiyu 9:18-26; Maka 5:21-43)

40 Pigoya, wasanami igeba Isuka agawa puma mintuguna, irosaogini agama i'muntana
potantawe.
41 Aibuguna, mono nama kiye yagara ka, agewapa Yairasi, aeba kanama Isu nkagisabi
parokaema aragawaka abigantiye.
42 Pigoya, aragawapa ka'anto kabowapa nagisarisa tara tumpaema kabu puga-
somekana, purikena puma mintogana, Isuka: Nae namati kanao uma, agega'e untiye.
Piya yogana Isuba abite waogini, uwoma kina'mi pumaewauguna,
43 pi kina'mi nkabakapi waya ka mintanti, aeba iyegari tumiyaba miyogana,
kabowapa nagisarisa tara tumpaema kabu pabiya mintantiye. Mintogini, tusa kina'miba
ao'maekenaba pugagate uwa atantawe.
44 Piya, kana wae'maba aeba Isu aka'i wama kaiwampa atuta aukaya puntiye. Aukaya
pogana, pabigo korankapa tabago puntiye.
45 Piya pogana, Isu: Ke naukaya piye yogini, wasanamiba uwamega yuguna, Pita maya
untiye: We, Tabe Yagara, uwoma kina'mi kobe puma mintini kaukaya pewe, untiye.
46 Piya yogana, Isu maya untiye: Kampaya, ka'waina naukaya pegina esegiyenanepa
wagi agauwe, untiye.
47 Aibogana: Aeba agonepa pabigo aboraye, wayapa ute, tabaraba purite Isu nk-
agora uma parokaema, yoninkampa kamanape aukaya pogana koranka tabago punti
kamanape, kaga uma aboraogini abiwaentawe.
48 Pigoya, Isuba maya omintiye: Araganepa, kamatiti punatampeka aogi kabiye. Pika
wama aogima miyo, omintiye.
49 Pigoya, Isu piya uma mono nama kiye yagarama ntamati wakena pogana, pi
ntagarama ntamatisa ka yagara kanama maya ampa omintiye: Aragagapa ago puriye.
Pika tisa yagaraba uwampapa a-nkotagana kanano, untiye.
50 Piya yogana, Isu pi kamanapa abima mono nama kiye yagarapa mayama omintiye:
A-kaekuruba po. Kamatiti punataganaba, aragagapa aogama asikiye, untiye.
51 Piya ute, napinti ima ka'isaba waitaogini abe'i mintuguna, Pitake Yonike Yemisike
kana aragama nkanoge abage isigege ige'mana ibabogini, wama napi uma pasintawe.
52 Uma pasuguni, wa waya igeba kube'ena puma mintuguna, Isu maya uwaimintiye:
Kube'enaba a-piyo. Aragaba kampa purintiye. Aeba uwa awaitamintiye, untiye.
53 Piya yogini, igeba agora pu'wantika agaume kina'mi kagi potantawe.
54 Piya puguna Isuba kana aragama nkayata u'ma kega'ye uma: Araga, kaeba asiyo,
omintiye.
55 Piya omogana, amankampaba a'wae puma kanaogana asintiye. Asiyogana: Naninta
amigina nano, uwaimintiye.
56 Piya yoginisi, anoge abage isigeba tabera pami puntase. Aibusuguna Isuba: Pi
kamana wasana a-nkuwaimiyo, uma akunkaitantiye.

9

Isu abagi kina'wa yoga kamana uwaitantiye
(Matiyu 10:5-15; Maka 6:7-13)

1 Isu aeba nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e yogini irosauguna, keba agaruba
igaintana, yoni kinapa kaba itakibeka esegiyena imima yoga kamana uwaitantiye.
2 Pigoya, wasana Koti kabiratakena kamana uwaimima, yoni kina kaba itakibeka maya
uwaimima
3 igarubantiye: Tigeba ke'iba wantape titasaena ampaete wantiri ira'na kupe, nan-
intabe monebe kai tarabe, a-nkurite waiyo.
4 Pigoya, ka kumata irosa'maba namapi pasikibepa, pabipi miyiyo. Mima irosa'ma
waiyo.
5 Piya, tori uma irosaigini, a'a-o uma uritaigiripa, iro'ma tigisarisa i'ni pugaitegiri
waigini, ataenabi miyentanaga abima napiyiyo, Isu piya uwaimima igarubantiye.
6 Piya uwaimima igarubaogini, igeba ase'yo puma wantawe. Piya puma kumaka
kumaka nasi nasi puma, wasana aogi mono kamana uwaimintini, yonintanabe iki naki
pomentanabe kaba itantawe.

Eroti Isu nkawaga kamana abintiye
(Matiyu 14:1-2; Maka 6:14-16)

7 Wasana kiye yagara Eroti aeba Isu piya mayaena pome, pi nkawaga kamana
aboganaba kunta abuntiye. Pipa ka'isa wasanamiba maya yumeka puntiye: Yoni aeba
purintapisa asima mima, pintanaba piye, yuguna,
8 ka'isamiba akayotama maya untawe: Kampaye. Iraiya to kake aborama mintiye,
yuguni, piya ka'isamiba maya untawe: Kampaye. Poropete tayabama ka'waina aogama
mintiye, untawe.
9 Piya yuguna, abogana Eroti kunta abogana maya untiye: Yonipa naeba ago yuwagini
aeguntawe. Pigoya, ke piya pemi nkawaga kamanapa abuwe. Piya uma, ka'enaga umaba
Isu agakena puwe, untiye.

Isu 5,000 kina naninta imintiye
(Matiyu 14:13-21; Maka 6:30-44; Yoni 6:1-13)

10 Pigoya, aposoro kina igeba yogawaitisa a'wae purite kanama, pi punta kamana Isu
omintawe. Omuguna Isuba ibabute Petisaita kuma mari ibiwai umikena wantiye.
11 Waogini, wasanami agate aega'ma wantawe. Piya Isuti irosauguna, ao'ena puwait-
aogini mintuguna, Koti kabiratakena kamana uwaimimagina, yoni kinapa kaba itantiye.
12 Piya puma mintuguna, pankaoba pasikena pogini, nagisarisa tara tumpaema kina'wa
aeti wama maya omintawe: Mapa kabubinti mintompeka, kaeba wasana itagini kuma
wairite wanti, pita'i wama namape nanintabe aguyosa'ma aboraiyo, uwaimo untawe.
13 Piya yuguna Isu: Tigeri kapa nanintaba imiyo, uwaimintiye. Uwaimogini igeba maya
omintawe: Amana paretintontoba nayaka'muna, inoyanta tarawa suma, piyaki'anto
waintiye. Pika aya pukune. Kumati wama ma uwoma kina'minta ige nanintaba wama
ika pukuno, untawe.
14 Pigoya, pi waba 5,000 kina mintumeka, abagi kina'wampiba piya untawe. Yugana:
Wasana uwaitaigini arabamagini, 50 kina aki puma mirite waiyo, uwaimintiye.
15 Piya uwaimimagini, igeba wasana uwaitauguni, arabama mara'mintantawe.
16 Aibuguna, pareti nayaka'mupe inoyanta tarape maema mantari ao ma'magina Kotiti
a'mu potamagina, apako puma abagi kina'wa imogini igeba pako puma wasana imintawe.
17 Pigoya, igeba a'ya'waema nama iga'e pantawe. Piya nauguna, aritapa kibi'magini,
wa'nu kupa nagisarisa tara tumpaema ku iraguguna awaitantiye.

Pitaba Isu nkagowa uma aborantiye
(Matiyu 16:13-28; Maka 8:27–9:1)

18 Pigoya, ka yaga Isu aeba abagi kina'wa ibabute tori umima, Isu aewa nunamu untiye.
Piya puntana: Wasanami naekaba kewe yewema, ibigama untiye.
19 Ibigaogini mayama omintawe: Ka'isa kina'miba Yoni mono wani pai'atakena
yagarawe ugatawa, piya ka'isamiba Iraiyawe ugatawa, piya ka'isami igeba Poropete
tayabama ka'waina aogama asima mintiye, piya ugatawe, omintawe.
20 Piya yuguna, igewai ibigama maya untiye: Piya, tige tigeripa napiyepa naekaba kewe
yewema, ibigaogana, Pita: Kaeba Kotitisa utaratanti ntagara Karaisitigawe, untiye.
21 Piya yogana, wasana to kina kampa uma abora uwaimikibeka, uwame uma esegi
puwaitantiye.
22 Piya mayama amato puma uwaimintiye: Wasanama Ntagaramantepa tabe kuntaen-
abi punataigini, mono kabiye kinape tabe mono kiye kinape kamana ago abinta kinape,
igeba karana natama naeguyigi, papa kakaga mima purintapisa asikuwe, untiye.
23 Piya untana, wasana a'ya'waema toba maya uwaimintiye: Ka'waina nae naegarakena
puntanaba, au'wama kamana akabitate, wasanami igobi potakibikaba a-nkaekuru puma
maripowa aesagabite naegarano, ute,
24 piya, ka'waina mikenaenawaka owe yekanaba a'yugu potakiye. Naeka napima,
mikenaenawaka a'a-o yekanaba, aboramikiye, untiye.
25 Piya untana maya untiye: Pigoya, ka'waina aeba mabi a'ya'waemaena maemagina,
agu'amankapa aeguma kaiyekanaba, aya pikiye, a.
26 Piya, ka yagarama kamana'neka ani punatakibipa, Wasanama Ntagaramanageba
pabiyama nani potakuwe. Pigoya, tumukubopa, nabanempa nke'wasaenabe enisore
kina'mi nke'wasaenayaga naeba e'wasa puma tumukubopa, pi ntagaba ani potakuwe.
27 Naeba taga taga'ya urimekiri abiyo: Ma minta tigetisa ka'isamiba purikenaenaba
kampa aborantigina, Koti kabiratakenaenaba aborakiri agakibewe, piya untiye.

Isu manta auga puntiye
(Matiyu 17:1-13; Maka 9:2-13)

28 Isu aeba pi kamana uma mintogana, tonaentisa kakaga umaema yaga a'ya pogana,
Pitake Yonike Yemisike ibabute amuti nunamu ukena intiye.
29 Ima nunamu asu yogana, aowawamaba to auga pumagina, kaiwampaba waentana
puma e'wasa puwantiye.
30 Piya poginisi, wasana tara aborama aege kamana untase. Pi isige isigewaisipa
Mosesege Iraiyage,
31 isigeba manta e'wasaenawaisintaga irosa'maginisi, Isu Yerusaremi kumati mampa
atate ikena kamanapa tumpa Isuge untase.
32 Piya pusuguni, Pitabe ao taramisibe iwaigaba tabera ibogini waintawe. Pigoya, ibegu
pumiyumetisa agantapa, Isube e'wasaenawape tara yagararamisibe igantawe.
33 Pigoya isigeba wakena pusuguna Pita maya omintiye: Kiya yagarama-o, taeba mata'i
miyokanaba igabiye. Pika namapa kakaga kiyeno. Kae'ena kane. Mosesenta kane.
Iraiyanta kane, untiye. Pigoya, aeba kamana kampa aogima napinta, uwa untiye.
34 Piya yogana, ibina ka'waina tumima airari kae igaintiye. Ibina kima itikaewaogini,
igeba iyekuru puma mintuguna,
35 ibinankama antabaipintisa kamana mayama aborantiye: Mepa utatanta yagaranene.
Tigeba kamana'wapa abiyo, untiye.
36 Piya kamana yogini abintini, agaumepa Isu abintowa mintogini agantawe. Piya, pi
abagi kina'wapa pintana agantapa, pi kanabipa kampa wasanaba uwaiminta, uwa igupi
napima mintantawe.

Abagi kina ke agarubakena pugagate atantawe
(Matiyu 17:14-21; Maka 9:14-29)

37 Pigoya marogini, amutisa tumima wasana uwoma kina ibatantawe.
38 Piya puguna, ige abakapintisa ka'waina maya uma Isu agisuntiye: Tisa, kaeba
kamana'nepa abima, yagaranepa ao'maeyo, aeba ka'antowe.
39 Abeno. Kewama aepagina pamintami puma, a-e a-e uma miye. Piya paisusu pegina
akagawaba i'waegasaye. Piya, kewamaba kampa agarosamaba atatewaikana, tabera
amiyo amayo puma anuntana potaye.
40 Pigoya, kabagi kinaka uwaimogini, igeba ke agarubakena pugagate atawe, untiye.
41 Piya yogana, Isu maya untiye: We, timatiti'ena kampa wainta, aibo kina mintigi,
naeba ayaki yaga tigege mintakiri, napiyenaripa kaitegiri nae kamana abikibewe,
untana: Pigoya, kana yagaraga ababute kanao, omintiye.
42 Piya omogana kana yagara ababute Isuti wakena pogana, kewamaba abai pogana,
agisa ayapa paropara puwantiye. Piya pogana, Isu kewama kabiraogana, aegaka
waogana, pi ntagaraba aogi potamagina abawampa amintiye.
43 Piya pogini, wasanami agamagini, Koti esegiyenawampa agowapa agamagini pami
puntawe.

Isu purikena kamana'wa uwaimintiye
(Matiyu 17:22-23; Maka 9:30-32)

Pigoya, wasanami a'ya'waemaena pomentanaga agaumeka pami puma mintuguna, Isu
abagi kina'wa ibiwai mayama uwaimintiye:
44 Pigoya, ma kamana urimekiri abibebe piyo. Wasanama Ntagara naepa to kina'mi
iyapi natakena unatantemi kana'nepa ago agarosaye, untiye.
45 Piya uma uwaimogini, igeba kamana kampa aogima napima abuguna, kakawaogini
kampa abima aogi puntawe. Pigoya abigakenaba iye kuru puma atantawe.

Tabe mikena kamana untiye
(Matiyu 18:1-5; Maka 9:33-37)

46 Pigoya, abagi kina igeba: Taetisa ke tabeba mikiye, uma maka untawe.
47 Piya yuguna Isuba imabinti agowai abimagina, uwaena yagaranto ka ababuma,
agora atama
48 maya uwaimintiye: Ka'waina naeka napima, ma uwaena yagaranto ao'maekibipa,
pipa nae nao'maekiye. Pigoya, nao'maekibipa nae Inatisa nagarubanti Ntagara
ao'maekiye. Piya, tigetisa ka'waina aeba tumima mikibi'nakaba, aeba naobi tabeba
mikiye, piya untiye.

Kampa karibirakibe kinapa tigeti tiyone, untiye
(Maka 9:38-40)

49 Pigoya, Yoni maya omintiye: Tabe yagara, taeba wasana aogaso ka'waina kae kage
uma, ke agarubagi agaompepa, aeba taepa kampa taegaramika akunka ataune, untiye.
50 Piya yogana, Isu maya omintiye: Tigeba a-nkakunka ataiyo. Piya, yogari kampa
aguya aikibi'napa tiyo'ena potaiyo, untiye.

Sameriya kina'mi Isu a-kanaoma akunkatantawe

51 Pigoya, Isu aeba yogawapa a'ya kaite iyekana, Koti ababikenagana agarosakena
pogana, Yerusaremi kumati wakena uma esegi puntiye.
52 Umagina, tonkiya potate apa igarubaogini paitama wantawe. Paitama wama,
Sameriya kina'mi ka kumata irosa'ma Isunta uwaikena nama ka aboraiyema uwaim-
intawe.
53 Pigoya Isu aeba Yerusaremi kumati wakena piye kamana abitegini, nama akun-
intawe.
54 Akunuguna, abagi yagarawa tara Yemisige Yonige isigeba abiteginisi, Isu abigama
maya untase: Wa'ega, kaeba abegarao. Kae kabukibika, kega'e yekana, mantarisa yaku
tumima ma kina irabateno, untase.
55 Piya yusuguna, a'wae puma ka isibi'atate,
56 igeba to kumati wantawe.

Isu aegarakena kamena untiye
(Matiyu 8:19-22)

57 Pigoya, igeba ke'i wauguna, wasana ka'waina ibatama Isu mayama omintiye: Kaeba
pita'i mata'i wakena yegapa naeba kaegarakuwe, untiye.
58 Piya yogana, Isu maya omintiye: Kabu kara igeba age'waintaga waintiye. Piya,
inatisa kabara igeba ina'waintaga waintiye. We, Wasanama Ntagara nawaikena maru-
ntepa kampa waintiye, omintiye.
59 Pigoya Isu to wasana ka abatama: Kaeba kanama naegarao, omintiye. Omogana
a'wae pomintiye: Wa'ega, abintaga marupa wama nabanempapa pu'waka uma kaitate
kaegarano, untiye.
60 Piya yogana Isu maya omintiye: Monota pu'wasu puma miye kinapa purikibe
kinapa kanara kaiwaitakibewe. Kaeba kanama naega'ma, Koti kabiratakena kamana
aborawaimo, omintiye.
61 Pigoya, to ka'waina maya omintiye: Wa'ega, nae kaegarasanaga nabiye. Piya abega,
paitama a'wae puma wama, nao'mipa: Pigo miyiyoma, naya imite kaegarano, untiye.
62 Yogana Isu maya omintiye: Ka'waina aeba ka'ena pubasanantana aka'i aomarakibi
kina'maba pemisa puma, Koti kabiratakena yugaba kampa pikiye, Isu piya untiye.

10

Isu uwoma kina mono uwaimiyoma uwaitantiye

1 Pigoya, Isuba to sebentiwa ntagara aki puwaitama, yoga kamana uwaitantiye. Piya,
aewa wakena pome kumatiba tara tara uwaitama maya untiye:
2 Yogaba tabe waintegina piya naninta a'na pukena kinapa tarantowe. Pika tigeba yoga
agowamaka esotaigina naninta a'na pukena kinapa aboraigiri yogawatapa waiyo, Isu
piya untana,
3 Tigeba wantiripa mayama abiyo: Tigeba sipisipi awarowama kabu yagama abakap-
inti wamisa puma, tigarubaogiri wawe.
4 Pigoya, tigeba mone asabe ira'na kupe, to ka'isa tigisa anape a-mpaete waiyo. Ke'i
waigini, wasanami tigigaigiripa uwoma kamana asiyo.
5 Pigoya, ka namapi uma pasikena puntiripa, pi namapi miye kinapa mayama
uwaimiyo: Paruyenabi miyiyo uwaimigina,
6 pigo pi ntamapi aogi paru yagara ka mintakiripa, paruyenaba aeti waiyeno. Kampa
yekanaba pi paruyenaba tigetiti to a'waebuma kanano, untana,
7 namapa pasikibe pabi ntamapi miyigini, nanintabe wanipe timigiri naiyo. Tigeba
nama toyaba antasima, ka namapi mima naninta timigiri naiyo. Piya, yoga kinapa
yogawaitasa ikantanaba imegini maeyasa puma timigiri maeyiyo.
8 Pigoya, ka kumata irosaigini aogi puritama naninta timigiripa nantiripa,
9 itantiripa maya uwaimiyo: Koti kabiratakenagana mampa agarosaye, uwaimiyo.
10 Pigoya to ka kumata irosaigini nankaipi kampa tiba puritaigiripa, abe'i irosa'magiri
maya uwaimiyo:
11 Matasa tagisarisa i'ni pugasokana tigetiti waye. Piya, kapa mayama napiyiyo: Koti
kabiratakenagana agarosaye uwaimintiye.
12 Isu pi kamanapa uma, kapa mayama amato puntiye: Naeba urimekiri abiyo. Aintisa
kanabipa Sotomu kumatasa kinapa tumimaena aborawaimikibikana, maya kumatasa
kinapa tabe kuntaenaba aborawaimikiye, Isu piya untiye.

Kamana abintana kampa aegarami kina'mi kamanane
(Matiyu 11:20-24)

13 Pigoya, Isu to kinaka maya kamana uwaimintiye: We, Korasini kina, nantarane. We,
Pesaita kina, nantarane. Mebi tige mari kukantana tabera aboranti, pipa Taya Saironi
kina'mi kumata mayaenaba aborantosinta, igeba intara puma karu'ena auga'magini igu
a'wae puntasine.
14 Piya, aintisa Koti pakobikibi kanabipa, Taya Saironi kumatasa kinapa tumimaena
aborawaimikibikana, tige kuntaenaripa mesuba puma aborarimikiye.
15 We Kapaniyamu kina, tige mari uwomantana poka, mantari ikibewa, a. Kampaye.
Aintiba a'abibinti tumikibewe, uwaimintiye.
16 Uwaimintana igepa to maya uwaimintiye: Tige kamana abikibi'naba nae kamana
abikiye. Piya, tige a'a-o uritakibi'naba pabiyama naepa a'a-o unatakiye. Piya, nae a'a-o
unatakibi'naba pipa unatanti'na ae a'a-o otakiye, piya uwaimima yogawaiti igarubantiye.

Igarubanti kina igeba a'wae puma kanantawe

17 Pigoya, pi sebentiwa ntagaramiba igeba a'wae puma kanama, i'mu purintini
Isu awaga kamana maya omintawe: Wa'egare kae kage uma kegina igarubaokiniba,
tawamupa wasiyewe, untawe.
18 Piya yuguna maya uwaimintiye: Pigoya pabiyama Sataniba aeba mantarisa amonta
tumemisa puma ware'ware purite tumoga agantuwe.
19 Abeno. Esegiyenaba ago timintokana, piya pi kama kina'ma
a'ya'waemaenawampaba ataenaba kampa puritakibewe. Tigeba kuyabe ontabenipe
iyebasaiginiba kampa ataenaba puritakibewe. Esegiyenaba ago timintuwe.
20 Pigoya, tigeba kewama tiwamu wasinta, pikaba ti'mupa piyo. Piya, tigeripa
mantarisa esapi Koti kaemaranta wainti, pika tabera ti'mu piginiba aogi pikiye, untiye.
21 Pigoya, pi ntaga Aota Awamusa'ama anta aseyo pogana, Isu a'mu kamana maya
untiye: Naba, mantage mage agowane. Kaeba abikenaenawaika abegana tabe pe kinapa
kakawaigasane. Piya, igu'amaka abegana inamu kanta pe kinapa uma aborawaimene.
Piya, naeba pika na'mu pugatauwe. Naba, kaega napimagina piyama abora urite
wanema uma esegi puntampene, untana,
22 Pigoya, a'ya'maena wainatantipa nabanempa nayapi atawaentiye. Pika wasana
ka'waina yagarawa naeka agoneka kampa abibebe piye. Nabanempa ae abiwapa abibebe
piye. Piya, ka'waina nabanempa ae agowaka kampa abibebe pega, yagarawa nae nabinto
abibebe pumagi, nae napima wasanaba uma aboramekana aegeba pabiyama abibebe
pikiye, piya untiye.
23 Piya umagina, a'waebuma abagi kina igewaipa maya uwaimintiye: Tigeba kasa'ena
agaka ti'mupiyo.
24 Piya, naeba urimekiri abiyo. Pai a'ya'ma poropete kinape kiya kinape uwomampi
igeba tige pi agama abentanaba, pipa agowa agama abikenagaba ibugagate itantiye.
Igeba kampa agama abintawe, piya untiye.

Sameriya yagara tupu kina'wa ao'maenti kamana untiye

25 Pigoya, kamana ago abinta yagarama ka asima, Isu amiyo kamana mayama
abigantiye: Tisa, naeba ayabuma e'wasaena maemagi asi nasi aogima mikuwema,
abigaogana,
26 Isuba maya omintiye: Mono ago kamana awa'ena kamanapipa ayama waintegina
aisene, omogana,
27 kamana ago abinta yagarama maya untiye: Kaeba a'ya'ma kagu kaumakape
esegiyenagape napiyenagape, Wa'ega Kotigapa a'ya'ma amegana waiyeno, piya kaegaka
kabemisa puma, pabiyama kae kaokinaka kabeno. Kamanapa piyama waintiye, untiye.
28 Aiyogana, Isu maya omintiye: Kaeba kamanapa kanara yene. Pipa wasima mima
aogima mikibene, omintiye.
29 Pigoya, pi ntagara kamanapa abintanaba aewa age maema aogi puma to kake:
Wasana naopa kewema, abigantiye.
30 Aiyogana pika Isu kamana kapa maya omintiye: Wasana ka'waina wa'ewapa
Yerusaremi kumatisa Yeriko kumati tumikena tumogini, kama kina'mi minaena puma
mintuguna, pipi uma pasintiye. Piya, igeba aegumagini, kaiwape kotankape apawaerite-
gini, atauguna purikena puma mintantiye.
31 Mintogana, mono kiye yagara ka'waina pabi ki'i wama agamagina, au'akana naerite
maroteri wama againtiye.
32 Aeba waogana, Aribai yagara ka'waina irosa'magina pabiyama agama au'akana
naerite maroteri wama againtiye.
33 Piya pusuguna, Sameriya marisa yagara ka'waina pabi ki'i wama uma abatantiye.
Uma agamagina antara potama

34 agora wama masawaetasabe waini wanitasabe anamopipa pai'atama asaetantiye.
Piya potama, ababuma yagawampa akabata atama ababute wama, wami ntamapinti
metama aogima kabitantiye.
35 Pigoya, maroganaba wakena puntanaba, waba ntama kiye yagaraba tu tora am-
intana maya omintiye: Kaeba ma ntagara aogima kabiyo. Piya, to ka'isa ae auta
kaikibempepatakaba, to kake kanamagi amato puma kamukuwe, untiye.
36 Pigoya, wasana tarawa kanaki kina igetisaba ku kina'mi aegunta ntagaraba mapa
ao'enaba ke potantiyema, napiyenema abigantiye.
37 Piyama abigaogana, kamana ago abinta yagara aeba maya untiye: Antara potama
ao'maenti ntagara, aewe, yogana Isu abite: Kaeba wama pabiya puma miyo, omintiye.

Mariyake Matake isige kamanane

38 Isube abagi kina'wampibe igeba wama to kumata uma irosaumepa, ka wae agewapa
Mata aeba nankapi Isu ababotama maruntaki'ena potantiye.
39 Pigoya, a'nantoba ka mintantiye, agewapa Mariya, aeba Wa'ega yagarama agisabi
mima mono'wa abintiye.
40 Piya pogana Mata aeba naninta kao'ena puntana uwoma agi napima mima,
kao'enaba pugategina Isuti wama maya untiye: Wa'ega, nana pegina na'nantoba natagi,
nae nabi kao'enaba pumiyoganapa, kaeba agantanapa kampa napiyeno. Kaeba omegana
nao'maeyano, omintiye.
41 Piya omogana Isu maya omintiye: Mata, Mata, kaeba uwomantanamaka abima,
uwoma kagi napima kauki nakiyena puma miyene.
42 Abeno, ka'ena aogiyena tabera waintiye. Mariya aeba pi aogi au'wantaga'ena ago
maeye. Pipa a-nkapareno, Isu omintiye.

11

Nunamuka kamana untiye
(Matiyu 6:9-15; 7:7-11)

1 Pigoya, Isu aeba ka au'i ampima nunamu untiye. Nunamu a'ya pogana, abagi
kina'watisa ka'waina maya untiye: Yoniba abagi kina'wapa nunamu ukena kamanapa
uwaimintisa puma, kaeba kapa uramo, untiye.
2 Piya yogana Isu maya uwaimintiye: Tigeba nunamu ukena puntiripa, maya yiyo:
Taba, kae kage aota waiyeno. Kabiratakenaenagapa aborawaeyano tabiye.
3 A'ya'ma yagaba kaeba nanintarepa tamo.
4 Kaintanarepa taeba kaintana purata kina'mi nkatupa mae igasompe nkawameta
kaeba aguntaenarepa maeragaso. Tamiyo pusanagaba aogima kabiratao, yiyo untiye.
5-6 Piya yiyo uwaimitegina, to kapa mayama amato puma uwaimintiye: Tigetisa
ka'waina aseka nkabubu e'ero mparisa kanakana, amikena nakenaba kampa waintakana
irosakanaba, wama to ao'yagaramaka uma abage puma maya omikiye: Nao'yagara,
ka nao kanamagina e'ero mparisa kanamipa, nakena kampa waintegi, kaoti kabigama
nakena tarawa kanaki namega amenoma, abigakiye.
7 Piya yekana ao'yagaramaba napintisa maya ikiye: Kaeba nanaga ampa tabage pene.
Na kabe akugasima, waya'yagara iwaigasapintiba, ayama asima maema kamusuwe, piya
ukiye.
8 Pigoya, naeba yekiri abiyo. Aeba nao'yagaraga ao'maekuwemaba kampa napikiye.
Aeba ebi ebi kamana yekana, abima uwa asima ikibintanaba maema amikiye.
9 Piya, naeba pabiyama kapa urimekiri abiyo: Tigeba Koti abigaiginaba timikiye.
Aguyosagaiginaba au'wapa maema tigeti aborakiye. Kabera aiwakarusiginaba Kotiba
aititakiye.
10 Pigoya, a'ya'ma kina'miba Kotiti esota kina'miba maeyawe. Aguyosaga kina'miba
agawe. Kabera aiwakaruse kina'mitiba Kotiba ai'itaye.
11 Pigoya, tigetisaba ae ntagarama yagarawampa inoyantaga yekanaba, antotapa kuya
amikiya, a.
12 Kokore amuka yekana ontabeni amikiya, a. Aeba kampaye.
13 We, tigeba antage kina'mitaba yagara aragaripa aogiyena imewe. Piya, mantarisa
tibarimpa aeba asagasima esota kina tigepa Aota Awamusapa timikiye, Isu piya untiye.

Igeba Isuka kewama esegiyena amegina yoga piye, untawe
(Matiyu 12:22-30; Maka 3:20-27)

14 Pigoya wasana ka'waina kewama awamu akugasogana kamana kampa yogana, Isuba
pi ntagara antabaipisa ke agaruba agasogana, to kake kamana untiye. Piya yogini,
wasana igeba agate pami puntawe.

15 Pigoya, ka'isamiba Isuka maya untawe: Ke kina'mi wa'egawai Piyesiburu, ae
esegiyena amegina keba agaruba igasaye, yuguna,
16 to ka'isa kina'miba amiyo kamana maya omintawe: Kaeba yegana, mantarisa
awame'ena aboraka agano, untawe.
17 Piya yuguna, aeba napiyenawaimpa abibebe purintana, maya kamana uwaimintiye:
Ka marisa kina igeba kamaena piginiba, a'ya'waemaenawaipa aguya ayigigasigini, igeba
atama mikibewe. Pigoya, ka tunkama ma'ena pukibemipa, aokina'miba asorisari puma
kampa aogima mikibewe.
18 Piya, Satani aokina'miba pako puma ma'ena pesinta, ayama esegima miyesine.
Pigoya, tigeba naekaba Piyesiburu esegiyena amegina keba igarubaye ye kauwe.
19 Pigoya, naeba kewama Piyesiburutisa esegiyena maema ke agarubaosinta, tiyoki-
napa aetasa esegiyenaba maema agarubasine. Pika abimagiri, tiyokina'mi kamanatipa
eta'maema, piya kampaye ikibewe.
20 Piya, Koti esegiyena namegi keba agaruba igasoganaba Koti kabiratakenaenaba
tigetiba ago aboraye, untiye.
21 Untana Isu to ka amato puma maya uwaimintiye: Ka akentana yagarama ireguwape
wanta'wape pumagina, na kuma'wapa kabiyekana, a'ya'maenawapa aogima waikiye.
22 Pigoya, tabera esegiyena waitantakibi ntagara irosa'maba, aepa'urintana iregu
wanta'wapa apau'ma, yaga kotankapa pako purikiye.
23 Pigoya, ka'waina aeba kayone kampa punatai'naba, pipa kama punataye. Piya,
ka'waina aeba yagarunte kampa ibabuma aki pi'naba, aeba igarubaye, Isu piya untiye.

Ke kina'ma a'wae puma kanakiye, untiye
(Matiyu 12:43-45)

24 Pigoya, Isu toba maya untiye: Kewamaba wasanama antabaipisa irosa'ma wama
ka'me mpari maruka aguyosakate, kampa waintakana maya ukiye: Namantepa atate
kanantoka, pita'i to kake a'wae pumagi wama umikuwe, ukiye.
25 Otate a'wae puma wama agaomepa, kana namapa paga puma aogi nama uma
agakiye.
26 Piyaena agatategina aeba wama ke aokinapa tonaentisa tara umaema kina to
kake kamparagaena pe kina ibabekini, kanama pi ntamapi ampikibewe. Aibigina, pi
ntagaraba aeba paipa aogi yagara mintanti'naba aintiba kampa aogimagina tabera ata
puwakiye, piya untiye.

Aogima mikena kamana untiye

27 Kamana piya uma mintogana, wasana abakapintisa waya ka'waina kega'ye uma
maya omintiye: Yakari pugatama nono kaminti waepa, aeba a'muntanabi miyeno,
yogana,
28 Isu maya untiye: Pi yempepa, pipa Koti kamana abima maema miye kina ige
i'muntanabi mikibewe, piya untiye.

Kukantana kamana untiye
(Matiyu 12:38-42; Maka 8:12)

29 Pigoya, wasana uwoma kina aeti kanama pumaeyuguna, agobima kamana maya
untiye: Mamparasa antage kina tigeba kukantanaga ebi ebi punatawe. Pigoya, tigeba
kukantanaba tonawanane. Yonati aboranti, pabintana aborakiri agakibewe.
30 Pigoya, pai Ninibe kumatasa kina'mi igeba Yona puntintana agama napintasa puma,
ibasa yaga mamparasa kina tigeba Wasanama Ntagaramana pukubontanaba agama
napikibewe.
31 Pigoya abiyo. Mare takaerisa tabe wae aeba pabiyamagina a'ya'ma kina pako
pikena yagaba mampabisa kina'miti kamparaga kamanati abora uritakiye. Pipa uwaba
kampaye. Pi kana waepa aeba e'ero mparisa kanama Soromoni aetisa mono abintiye.
Piya, ma minto naeba Soromoni ae awametapa kampaye, pipa asugasima mintuwe.
32 Piya, toba abiyo. Ainti Koti a'ya'ma kina pako pikibi ntagaba Niniba kumatisa
kina aborama mamparisa kina'mi kamparaga kamanati uma abora uritakibewe. Pipa
uwaba kampaye. Niniba kumatasa kina igepa Yona aeba wasanaraka'yankama ige'ma
kamana uwaimogini abima igu a'wae puntaka, piya ma minto naeba Yona ae awametapa
kampaye. Pipa asugasima mintogiri, pabi ntaga tigeba kampa piyama a'wae pigina, pi
Niniba kina uritakibewe, Isu piya untiye.

E'wasa wasana ita aborakena kamana untiye
(Matiyu 5:15; 6:22-23)

33 Pigoya, Isu to maya untiye: Tigeba kane igi'maba kampa kakantiri, kaborasaba
kampa akunewe, pipa kampaye. Tigeba kanepa igi'ma marunkata atagana, na antabaip-
intiba e'wasa pekana wasanaba asu agakibewe.
34 Piya, kau'ama kane'wapa kaowe. Kaogapa aogima waintanaba, kau'amapa kanara
e'wasa potakiye. Tikaeyakanaba kau'amaba pabiyama tunusu wakiye.
35 Pigoya, kagu'ama kane'wa tu'makana tunususanaga aogima kiya kabima miyo.
36 Kiya kabiyegana, kaetiba tununtanaba kapa kampa aborano. Kagu kau'amaba
e'wasaenamana waikiye. Pigoya, kane uwaenama e'wasa pemisa puma, kagu
kane'amaba e'wasa pugatakana mikibene, Isu piya untiye.

Parasi kinake mono tisa kinakega: Ataena pewe, Isu untiye
(Matiyu 23:1-36; Maka 12:38-40; Aruku 20:45-47)

37 Pigoya, kamana uma miyogana, Parasi ka'waina Isu nanintaga nankapi agega'e
untiye. Agega'e yogana, nankapinti ima pabi naninta asu nantiye.
38 Asu naomeka, ayapa kampa wani nkaema aeyobanta naogana, Parasi yagara
agategina, uwoma agi napima: Nanabaya pemika monoka kampa napiye, untiye.
39 Piya yogana, Wa'ega aeba abite maya omintiye: We, Parasi kina tigeba, tu'natipa
kankabepe aririsamana aeyobawe. Pigoya, tigupipa kuntanaripe ataenaripe pumaema
waintiye.
40 We, aibo kina tigeba, kampa napiyewo. Koti ariribe antabaipintibe pumarantine.
41 Pika tigeba antabaipinti waintintana kusi kina imigina tigeti i'nintana kampa
waikiye.
42 We, Parasi kina tigeba atama mikibewe. Tigeba a'ya'waemaenaripa aisurite wagana,
naya tara'mu pegiripa, agentoba Koti amintiri, kaipe marababe a'ya'waema anintabe
pabiyama kampa tigegu'a pekiri amintiripa, Kotige atokaema mikenaenagaba nanaga
kampa napiyekiri, aogima arupu puma mikenaenaba nanaga agasawe. Pi ariwape
agu'wape tarayaga aogimakiri wasiyesinta, aogiyenabi miyesine.
43 We, Parasi kina tigeba atama mikibewe. Nanagabaya mono namapi wa'ega kina'mi
yabaera paitama mikenaga yewe. Piya ke'i wa waya uwa kina'mi tigamagini uma
i'muntana puritasanaga pintanaga tigu'amaba waiye.
44 We, tigeba atama mikibewe. Tigeba wasana iru kaigainta piyama, pita'i wasana igeba
kampagini napinta abobori nasi nasi pewe, Isu piya untiye.

Pai poropete kina iyeguma karana itanta kamanane

45 Isu aeba kamana piya yogana, kamana ago abinta yagara ka'waina abima maya
omintiye: Tisa, kaeba kamana piya yekanaba, kamana ago abinta kina tae uma
tarakuriye, untiye.
46 Yogana Isuba maya a'wae pomintiye: We, kamana ago abinta kina tigege tiyekuru
piyo. Tigeba kuntaenaba wasana ibobori aesaga itategiri, tigeripa uwa mima, ae-
sagabikena tigiba kampa napiyewe.
47 We, atama mikibewe. Tiyabamagiba poropete kina iyeguma kaintakiri, tigeba ibaba
iyeguma kaisubewe.
48 Piya puma, tiyabamagi iyo'maemagiri, ma'enawaika abegana aogi piye. Igeba
iyeguma karana itantawe. Pigoya tigeba kamana agowai aeguma kaiyewe.
49 Pigoya, pika Kotiba aogima napima kapa maya untiye: Naeba igeti poropetebe
aposorobe uwaitauwagini wauguripa, ka'isaba iyeguma ata puwaitakibewe, untiye.
50 Pigoya, pipa pai wasana aboranta kanabi, agobima poropete kina iyeguma koranka
airigita kananta, pi kaintanaba pipa tigeti kanakiri kamana maekibewe.
51 Pi ma'enaba pai Eboropisa agobima aboraurite kanama, Sekaraya aepa tabe mono
nama antabaipinti aeguma a'ya puntane. Naeba taga yekiri abiyo. Pi kamaena pi'na
kaintawapa mampa ago tigeti ampa aborakana kamana maekibewe.
52 We, kamana ago abinta kina, tigeba atama mikibewe. Tigeba mono'ama agowapa
kakatamagiri miyewe. Tigeripa kabe ai'ma kampa uma pai'ma abewe. Piya, wa waya
pasikena yegiripa, kabeba akunkigasawe, piya uwaimintiye.
53 Pigoya, Isu kamana piya uma a'ya atate abe'i irosaogini, kamana ago abinta kinape
Parasi kinape Isuka ataena otama, igeba to kamana to kamana'wa abigategini, ige atakae
puma mintantawe. Piya puma mintogini tabera uma abigantawe.
54 Pipa maya uma puntawe: Ka kamana awamupisa irugekapa abima kamana otakune,
untawe.

12

Kumpari kamanapa a-nkabiyo, Isu uwaimintiye
(Matiyu 10:26-27)

1 Isu aeba kamana uwaimima mintogini, uwoma kina'mi aeti irosa'ma mimagini,
kabokabo puma igisa aebabuma mintantawe. Piya puma mintuguna, a'waebuma
abagi kina'wampiba maya uwaimintiye: Wasanama pareti kaintanaba isiti atakanaba
anosamisa puma, Parasi kina'mi ata kamana'wai piyama anosasanaga kabiyiyo. Naeba
pi kumpari kamana'waika uma, obina kamana urimuwe.
2 Pigoya, a'ya'ma airarikaenta'enaba a'waigaikiye. Kakama waintintanaba a'ya'ma
aborakini abikibewe.
3 Tigeba tununtanabinti ye kamanapa uma yepa, pipa nama nkaboborisa kega'e uma
aborakiye, Isu piya untiye.

Ka'waina aeba ka'enaga aekuru peno, Isu untiye
(Matiyu 10:28-31)

4 Isu piya untana to maya untiye: Nao'mitaba, maya urimuwe: Tau'ama aegukena
pikibe kinakaba a-tiyekuruba piyo. Igeba aintiba tonaba kampa puritakibewe.
5 Pigoya, to ka'enaga tiyekuruba peno. Pika urimekiri abiyo: Agagabinti tipasanakena
esegiyenawa waitantemi ntagara, aeka taga tiyekuru pikibeka yuwe. Owe, piya urimuwe.
Piya aeka tiyekuru piyo.
6 Piya, kisabentontoba wasana uwaena monentorasa ika pewe. Pigoya Kotiba igekaba
kampa a'yuguba puwaitaye.
7 Pigoya, wasana tige ti'no nkabiyapa aeba aisiye. Pikaga tiyekuruba apuntiri uwa
miyiyo. Tigeba wasanarawe. Inati pa'ma nasi nasi pemi kabarankama ikantanaba tigeba
agasawe, piya untiye.

Naegarakibempepa a-kani po, Isu untiye
(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Isu untana to maya untiye: Pigoya, to ka urimekiri abiyo: Ka'waina aeba wasana iyobi
uma aboranatakibipa, Wasanama Ntagara naeba pabiyama Koti enisorewampi ige iyobi
aepa uma aboratakuwe.
9 Pigoya, ka'waina wasanami ige iyobi kakanatakibi'naba, aepa Koti enisorewampi
iyobi kakatakuwe.
10 Pigoya, ka'waina aeba Wasanama Ntagaramanteka ata kasa unatakibipa, aepa
aguntaenawapa asu'a pugaikenaena waintiye. Piya, ka'waina aeba Aota Awamusa'ama
yogawaka uma ataena potakibipa, aepa aguntaenawapa kampa asu'a pugaikiye.
11 Pigoya, mima mono namapipera, kamanipe kanisorebe igeti tibabute waigiripa, aya
kamana ukunemaba abima tara taraba a-piyo.
12 Pi kanabipa kamana ikibepa, pi Aota Awamusa'ama uma abora timikiye, piya untiye.

A'ya'waema kutankamaka awame kamana untiye

13 Pigoya, wasana abakapisa ka yagarama Isupa maya omintiye: Tisa, nagantoba
tasibaresimpa kutapa ae maema miye. Pika kaeba omegana pako buma ka'isaba nae
nameno, untiye.
14 Piya yogana, Isu maya omintiye: Ma ntagara, naepa kiyabe kamana abikena
yagarabe miyomaba kampa unatantawe, untiye.
15 Piya uma kamana ka amato puma maya uwaimintiye: Tigeba aogima napiyiyo. Mone
kutankamaka tintawama napi napi pusanaga antapiyiyo, uma urimuwe. Mone kuta
abuwakenaenama wasana mikenaenari araku'ma esegi pekiri kampa mikibewe, piya
untiye.
16 Piya uma awame kamana ka maya uwaimintiye: Wasana tabe kota wainta ka'waina
aeba yogawapipa nanintaba uwomantana aborantiye.
17 Pigoya, aumabipa mayama napintiye: Aya pukuwe. Ago tabe namapa aeta waintaka
aki pukuwema napintiye.
18 Piya uma maya untiye: Ibaba ago abuwe. Naeba aintana namapa akusaba'ma kasa
nama tabe puma kikuwe. Kima aintananepe a'ya'waemaenanepe pipi atakana waikiye.
19 Pigoya piya pugaite maya ukuwe: Uwoma ntaninta wainatantika, migaramagi e'ero
kanara uwa mimagi, nakenabe wanipe namagi na'muntanabi mikuwe, untiye.
20 Piya yogana, Kotiba maya omintiye: Kaeba aibo yagaragawe. Ma nkase kaumagampa
maegasakana pu'wakibene. Pigoya a'ya'maena maema aki pempentanagapa kebaya
maekiye, untiye.
21 Isu piya untana to maya untiye: Pigoya, ma kina'miba arirasaenamana napi napi
puma aki puntini, Koti nkaobi kusiyena pewe, untiye.

Arirasaenaga taberapa a-ntapi napi piyo, Isu untiye
(Matiyu 6:25-34)

22 Isu aeba abagi kinapa maya uwaimintiye: Naeba urimekiri abiyo: Tigeba mikenaenarikaba: Nana maema nakune. Ti'amakaba: Nana tautasaenaba purukunema, uwoma tigiba a-ntapiyiyo.
23 Piya, naninta wanane. Mikenaenarimpa au'wantaga'enawe. Titasaena wanane. Ti'ama au'wantaga'enawe.
24 Tigeba kabarakaba napiyiyo. Igeba aintanaba kampa puma nanintaba kampa kubewe. Ige'wai nkaintana namankaipa kampa wainteg'ina Koti nanintawaipa uwa aborama imiye. We, tigeba kabarapa kampaye. Ae aobipa tigeba wasanarawe.
25 Piya, tigeba napiyenaripa waintakiripa mampara to kake amato puma to ka'isa yaga mirite wakibewa, a. Pipa kampaye.
26 Tigeba piyaenaga igiga puntiripa, nana piyema mikenaenagaba uwoma tigiba napiyewe.
27 We, tigeba ya aosa pamika agoba abiyo. Aeba aotasaenawampa ntugaba kampa piye. Pika urimukuwa abiyo. Paipa tabe yagara Soromoni aeba konariyenawantaga yagaramaba aogiyenaba purintomepa, ya aosawamapa kampa againtiye. Kampaye.
28 Piya, yaobintisa a'no mparamintana ibanto piyama aogima aborama, aiba pari pekana yaku kaiyamipa, pipa Koti yegina a'nopa aogiyena maraye. We, tigeba kampa agama napiyegana timatiti'enaripa uwaenantowe. Piya, Kotiba titasaenarikaba kabiritaye.
29 Pigoya, tigu'amaba naninta wani ntakenaenagaba taberapa a-ntapimagiri, tigeba uwoma tigi a-ntapiyiyo.
30 We, a'ya'ma maga maga kina'miba nae yontanaga napi napi yewe. Piya, pintanarikaba tibarimpa abintegiri uwoma tigi a-ntapiyiyo.
31 Pigoya, tigeba Koti kabiratakena mono'ama nkau'wa aborasanaga tigupa paitama ataigina waiyeno. Piya pigina aeba mampara tige'enaba kaga aborarimikiye, piya untiye.

Mantabinti a'ya'waemaena abuwakena kamana untiye
(Matiyu 6:19-21)

32 Pigoya Isu to maya untiye: Uwaena tunkantontoba, atiyekuruba puma miyiyo. Tibarimpa tabe a'mu puma kabiritakiye.
33 Pigoya tigeba aogimagiri piyaena waintemipa kusigina imiyo. Piya piginiba aogiyenaripa mantabinti uwa waiyekana kopa kampa abararamaba kukuri kampa pikiye. Piya, pita'i antota waima esegi pikena waikiye. Piya, ku kina'miba kampa kuntanaba puma maerigasiginaba, umuwamaba kampa narigaikiye.
34 Piya, aogiyenaripa waintemi, pi kumaka asi nasi napiyewe, piya uwaimintiye.

Asu aososima mikena kamana untiye

35 Isu to kamana maya untiye: Tigeba kairipa arosama amimagiri, e ikigina e'wasa peno.
36 Piya kayokaya yagaramiba wasana wa'ega iba'enarisa a'wae puma kanama uma kabera aiwakarusekini, karu'ena ai'atakena agawa pesa puma miyiyo.
37 Pigoya, wasana wa'ega aeba a'wae puma kanama kayokaya yagara igeba iyogaba puma mintiginaba ampa igate a'mu puwaitakiye. Naeba taga taga'ya urimekiri abiyo. Aeba eri'ya kaiwapa amirintana naninta yabaera itama naninta imikena kayokaya'ena puwaitakiye.
38 Pi aseka abubuno, marikiyo, kana yagaraba kanama ampa igakibipa iyogaba puma kabima mintigina ampa igategina, tabera a'mu puwaitakiye.
39 Pigoya tigeba agowapa mayama abiyo: Ka kumatasa kina ku kina ma aseka irosakiyema napiyisinta, iyogabama mima nama kuma'waipa kabiyiginaba kuntanaba kampa maeyisine.
40 Pigoya Wasanama Ntagara naekaba pabiyama kampa napikibe kanabi, kanakuboka aseyo puma miyiyo, piya untiye.

Kayokaya yagararamisi kamana untiye
(Matiyu 24:45-51)

41 Isu aeba kamana piya yogana, Pita abigama maya untiye: Kaeba awame kamana mapa tae tabireka yepera, a'ya'maga yenema abigaogana,
42 Wa'ega kamana mayama amato puma untiye: Wa'ega ka'waina kayokaya kina'wampi ige kiyawaika otamagina maya omikiye: Naeba wama umintakanapa, kaeba kiya kabiwaitama asi nasiba naninta ka awameta imima miyo, ukiye. Pigoya, aeba ayama miyekanapa kayaba mono wantaga awamu wasikenaena wantagane otaiyo.
43 Piya, aeba yoga otanta pipa aogima puma miyekanaba, wa'ega yagarawapa irosa'magina abekanaba a'mu potakiye.

44 Naeba taga taga'ya yekiri abiyo: Aeba pi ntagaraba pipa kiya tabe otama
a'ya'maenawatapa kabiyenoma otakiye.
45 Pigoya, pi kayokaya yagara aeba wa'eganepa agaropa kampa kanakiyema, antabaip-
intiba napimagina, karana itamagina, kayokaya kina wabe wayape iyegumagina, nan-
intabe esegi wanipe nama aibo abo'ena puma, karana itakanaba,
46 togana wa'ega yagarawa a'wae puma kanakena kanapa, pi kampa napinta
mintakana, agaronkanto irosa'ma agaruba'ma a'yugu pikena kina ai'aruyenabi atakana
ata maru mikiye.
47 Piya, kayokaya yagara ka'waina aeba wa'egawampa awamupisa kamana abintana
akayukenaena aborakanaba, aepa tabera aegukiye.
48 Pigoya ka'waina aeba tabe yagarawampa awamupisa kamana kampa aogima
abinta, akayukenaena aborakibi, aepa ise'antora aegukiye. Pigoya, ka'waina aepa piya
uwomantana antotapa maekibewe. Pigoya, ka'waina aeba tabe yuga otanta yagaramaba
pipa esegi puma to kake aisuma maekiye, Isu uwaimintiye.

Isu yoga puma a'yikikena piye
(Matiyu 10:34-36)

49 Pigoya Isu to maya untiye: Naeba mabi esegi yaku kaekena tumintuwe. Piya, ago
yakunkama aburama tasanaga nabiye.
50 Naeba ka pasoma unatantine. Pigoya ibaba abikenaenanempaba kunta nabiye.
A'ya'ma paitikenaenaba aseyonaba kampa punataka asaba punatakibewe.
51 Tigeba naekaba ayama napiyewe. Aeba mampabi paruyena aborakena tumintiyema
napiyewe. Kampaye, Abiyo: Naeba atataraena aborakena tumintuwe.
52 Pika ma kanabipa mayama aborakiye: Ka namapi nayaka'mu kina mikibe'nagiba
igeba ma'ena puma, atatara purite wagana pikibewe. Pita'i taramisi naegaraisiginiba
kakagamiba imo kamana ukibewo, kakagami naegaraiginisiba taramisiba isimo kamana
ukibeso.
53 Pigoya atatara mikibewe. Abage yagarawampage isigeba ma'ena puma, atatara
purite wagana pisigina, pabiyama anoge aragawampage isigeba ma'ena puma atatara
purite wagana pikibese. Pigoya, aentawampage anatuge isigeba pabiyama ma'ena purite
atatara pikibese, Isu piya untiye.

Kamana'wa abikibe ntagaga untiye
(Matiyu 16:2-3; Maka 8:11-13)

54 Piya uma, wa wayaka maya untiye: Tigeba ma tunusegiripa agamaba yewe: Ka
aekena piye yegana aeye.
55 Ma arawagiri agantiripa yewe: Esegi patakiye yegana pata waye.
56 We, kumpari kina mintawe. Tigeba mawamake ibinankamake agowapa abewe.
Pigoya ma kamana'ama agowapa nana piyema kampa abibebe pewema, ibigantiye.
57 Tigeba nana piyema aogi kipe ata kipe kampa agabebe pewe.
58 Pigoya, tigetisa ka'waina kamana ugatakanaba, kamana abikena yagaramati kampa
uma ke'i wantirisi, kamanatisipa uma aogi puma aebarota urite waiso. Piya kampa
pikibemepa, pi ntagaramaba karu'ena abikena yagaramati uma kamanakapa yekana,
irebu kina'wa otakana, kababuma iga'na namapi katakiye.
59 Naeba ugamukuwa, abo: Kaeba pi nkiga'na namapi mintanapa uwaba kampa irosa
wakibene. Aintiba iretaba amima a'ya kaite wakibene, Isu piya untiye.

13

Kampa a'wae pukibepa purikibewe, Isu untiye

1 Pi kanabi, ka'isa Karariya marisa kina'mi wa'ega yagaramanta kao'ena puma, muta
atakena yagaba ibabute kanama aeguyuguna, Pairati yogini, irebu kina'wampi kana
kinapa iyeguyuguni, pi wasana kurape yaga kurape a'yugu puwantiye. Pigoya wasana
igeba irosa'ma Isu pabiya awaga kamana omuguna,
2 maya uwaimintiye: Tigeba Karariya kinakaba ayama napiyewe. Ige aguntaenamaba
to a'ya'ma Karariya kinapa igaintomeka piya puwaitantawema napiyewa, a.
3 Piya wanane. Abiyo. Tigege ataenaripa kampa kaite tigu kampa a'wae pikibepa,
pabiyama ata maru mpima pu'waewakibewe.
4 Piya, paipa Sairomu namapa e'ero namapa takumagina, tonagisarisa kakaga umaema
kina iyeguntiye. Pigoya, igeka ayama napiyewe. Ige ataenawaipa to a'ya'ma Yerusaremi
minta kinapa igaintomeka, piya puwaitantiyema napiyewa, a.
5 Piya wanane. Abiyo. Tigege ataenaripa kampa kaite tigu kampa a'wae pikibepa,
pabiyama ata maru mpima pu'waewakibewe, piya untiye.

A kampa aenta yawamaka meto kamana untiye

6 Kamana piya uma, Isu meto kamana ka maya untiye: Wasana ka'waina yogawapi
yamankapa ka ku'maraogana i'ma intiye. Pigoya to yaga wamagina agauka, uma agiyosa
agaomepa kampa agantiye.
7 Piya puntana, kayokaya yagarawa maya omintiye: Naeba ma ntawama nka aesanaga
kabimaete kanaogana, kaboba kakaga agasaye. Ya aeba nanaga nae yugabinti uwaba
taberapa wairite wakiya, a. Aerawane agaiyugaso, omintiye.
8 Piya yogana maya omintiye: Naba, kaeba uwa atanto, ma kabuba miyeno. Piya, naeba
agobintisa yonintana puma imupaena peno.
9 Pigoya, toganaba a aesanaga agaiyo. Aeyakaraba uwa atakuse. Kampa aeyakaraba
agai'yugaikuse, untiye, piya kamana Isu untiye.

Isu waya ka sabatira aogi potantiye

10 Pigoya Isu aeba ka sabatira mono namapi ima mono uwaimintiye.
11 Pigoya, pi ntamapi waya ka mintantiye. Aeba kewama ka'waina antabaipinti
mintogana, kaboba tonagisarisa kakaga umaema kabuwa a'ya pogana mintantiye. Piya,
ayamagina ituru puma misuwe, uma parokaema nasi nasi puntiye.
12 Pigoya, Isuba waya pipa agamagina kega'e uma maya omintiye: Waya, kaeba ituru
pogana, yonikapa kata wano, untiye.
13 Piya uma ayapa a'nota atama yogana, pabigo ituru pumagina Koti a'mu potantiye.
14 Pigoya, Isu aeba waya pi sabatira aogi puma kaba atantika, pi mpono nama
kiye yagarama agama abogana ataena abogana, wa waya maya kamana uwaimintiye:
Yogaena pikena kanaba tonaentisa ka'umaema yaga waintiye. Pita kanaigina aogi
puritano. Sabatirapa kampaye, untiye.
15 Piya yogana, Isu kamana mayama a'wae pomintiye: We, kumpari kina tigeba,
sabatirapa purumakatino, osirino, namatipisaba iyoba urite wanitiba ibabute wawo. Ago
pabiya pewe.
16 Pigoya, waya mapa aeba Abara'amu nkaga'nuwe. Piya, Satani iga'na ubu atagina
kaboba tonagisarisa kakaga umaema kabuwa mima mintantiye. Pigoya naeba ma
sabatira ataogiripa aogi tigi napiyewo. Pipa kanarane, uwaimintiye.
17 Piya uwaimogini, igeba abima inintana ibogini, kamana kampa untawe. Piya, wa
waya uwoma kina'miba pintana aogiyena pomeka i'mu puntawe.

Koti kabiratakenaenaga meto kamana Isu untiye
(Matiyu 13:31-33; Maka 4:30-32)

18 Isu aeba kamana kapa mayama amato puma untiye: Koti kabiratakenaenaba
ayaenabayaka, nanarapaya meto puma abukune.
19 Aeba masiteti a'wa piyamawe. Wasana ka'waina yogawati ainka asikitaogana, i'ma
yaena peganaba, kabarankamaba kanama ayampuwatapa ampima anapa kiye, piya
untiye.
20 Pigoya, to ka amato puma maya untiye: Koti kabiratakenaenaba ayama to meto
puriyakikuwe.
21 Aeba paretibi atama kaekenaena agewapa yisiti piyamawe: Piya, waya ka'waina
pi yisiti maemagina uwoma parawabinti atama, paegu potama ataogana, kana paretiba
anosakiye. Aeba piyama waintiye, untiye.

Uwaena kabintobinti pasikena kamana Isu untiye
(Matiyu 7:13-14, 21-23)

22 Pigoya, Isu Yerusaremi kumati wakena tabe kumatibe uwaena kuma'antontoribe
nasi nasi puma mono uwaimintiye.
23 Pigoya wasana ka'waina mayama abigantiye: Wa'ega, wasanaba tarantomibaya iba
pekini ikibebe, ayabaya pikibewema, abigaogana, Isuba maya omintiye:
24 Uwaena kabintori uma pasikenaba iyampuba pabi pabi puma uma pasiyo. Wasana
uwomampi uma pasikena ikibepa, umaba uwa kampa pasikibewe.
25 Piyama na nkagowamaba aeba asima kabe akunkatama mintakiripa tigeba na
komari uma, asima mima aiwakaru suma maya ikibewe: Wa'ega kabe a'wairatao,
yiginaba maya urimikiye: Tigeba kegitawe. Kampa tigao kinatawe, urimikiye.
26 Urimekiripa, antotapa maya omikibewe: Taeba kaege kaga mima nanintabe wanipe
nantompene. Pigoya kumatetiba monopa yuku abintompene, yiginaba,
27 abintanaba maya urimikiye: Piya urimuwe. Tigeba kegitawe. Kampa tigao kinatawe.
Tige aguntaena pe kinatawa natate waiyo, urimikiye.

28 Pigoya, Abara'amuwa, Aisakiwa, Yekobuwa, to a'ya'ma poropete kinana, suma, Koti
kabiratakena kumati mintikiri igaigina, tigeba tigarubaigiripa mima, tiwara upaba puma,
kube'ena puma mikibewe.
29 Pigoya, pa nkirosamitisabe tupasemitisabe marenkau'isabe menkau'isabe, pita'isa
wasanaba irosa'ma Koti kabiratakena kumati ima naninta nama i'mu pikibewe.
30 Piya, abiyo. Pita'i ka'isa kayokaya kina'mi kiya mikibewe. Piya, ka'isa kiya kina'miba
kayokaya kina mikibewe, Isu piya untiye.

Yerusaremi kinaka antara kamana Isu untiye
(Matiyu 23:37-39)

31 Pigoya, Isu aeba kamana piya yogana, pabi kanabi Parasi kina ka'isa irosa'ma maya
uma omintawe: Eroti kaegukenaga iye. Pika ma mpaba kaite karu'ena wao, untawe.
32 Piya yuguna maya uwaimintiye: Tigeba a'wae puma wama, kana kabu karamapa
maya omiyo: Abeno. Naeba ibabe aibe wasana ke kina agaruba igasima kaba itakuboka,
magaba yoganepa a'ya wakuwe iye, omo.
33 Pigoya ibabe aibe magabe naeba ke'i wakuwe. A'yugu uwa mari wakini poropete
aegusanaga, Yerusaremi kumati wakini aeguyigina purikibipa kanarane, Isu ae'waka
piya untiye.
34 Piya untana to maya untiye: We, Yerusaremi kinane, Yerusaremi kinane, tigeba
nana pewema poropete kamaena puwaitama, mono kina tigeti uwaitanta kinapa yaba
kasutasa iyeguyewe, a. We, kokorewama awa ki'nunka ibabuma agagapinti itama isamu
pemisa puma, naeba tibabuma aki puritakena pogiri, a'a-o urite kanantawe.
35 Abiyo. Pika nama kumatipa atakana agamaena puma kabu isubikiye. Piya, naeba
to yekiri abiyo. Naeba titakiri to kake kampa nagamagiri mirite wamagiri, ainti naeka:
Wa'egawama nkagera kanaya, aeka ta'mu potano, ukibepa to kake nagakibewe, Isu piya
untiye.

14

Sabatira Isu wasana ka aogi potantiye

1 Pigoya, to ka sabatira Parasi kina'mi kiye ka'waina Isu nanintaga kega'e yo-
gana, namankapinti iyogini, Parasi kina'miba pabipi kaga mima kamana'waka kabima
mintantawe.
2 Piya yamoruyena abome kina ka iyogana, Isu agantana,
3 kamana ago abinta kinape Parasi kinape mayama ibigantiye: Tigeba yiyo. Sabatirapa
ma ntagaraba aogi potakupera aya pukune, yogini,
4 asaba'wantawe. Piya puguna, kana yagara ayata taku u'ma aogi potama agarubao-
gana wantiye.
5 Piya aogi potamagina, pi mintume kina igepa mayama ibigantiye: Yagaripe puru-
makatipera kabinti, sabati yaga tumekiripa uwa ataigina waikibera, pabi sabatira uwa
paibigina ikiyema, ibigaogini,
6 kamana a'wae puma omikenaga aguyosakate atantawe.

Kaupa a-mpaete iyo, Isu untiye

7 Pigoya wasana ka'isa nanintaga kaga igega'e unta kina igeba napiyenawaipisa tabe
yagarama yabaeba maema miyuguna igama maya meto kamana uwaimintiye:
8 Kaeba ka'waina iba'ena pikena kagega'e yekanapa, napiyenagapisaba marusa
yabaeba maemaba a-mpiyo. Piya pegana tigega'e untatisa ka'isa kina igetisa kae
kagasima minta ka'waina irosakana,
9 kao'ena agowamaba kaepa maya ampa ugamikiye: Pipa ae yabaewe. Ae'watao,
yekanapa, kaeba a'wae puma aintisa yabaera tumpima kani pikibene.
10 Piya wanane. Ka'waina kagega'e yekanapa kaeba aintisa yabaera miyo. Mintagana
kao'ena agowamaba kagama maya ugamikiye: Nao'anto, kaeba ima marusa yabaera
paitama asu miyo, piya ugamekana, pi naninta nakibe kina'mi nkiyobi kantawamaba
aogi pikiye.
11 Pabiyama, ka'waina aeba au maete ikibi'napa tumikiye. Piya, ka'waina ae'wa nkau
maete tumikibi'napa maema mesuba potakiye, piya untiye.
12 Piya untana, wasana igega'e yome ntagara aepa toba maya omintiye: Kaeba naninta
kao'ena puntanapa, kao kinape kaganto ka'nantobe tigerupe, kumakatasa uwoma kuta
wainta kinape, a-nkigega'eba yo. Piya, igeba nanintaga igega'e yeginiba, kaepa pabiyama
antota kagega'e uma atukapa kamigina a'ya pikiye.
13 Pibiya kampaye. Naninta kao'ena puntanapa, kusi kinape karaena nagainta kinape
agisa antage miru kinape aorika kinape, piyama igega'e yegini naigina,

14 antota kampa maenta uwa aogima mintagana, aintiba taga mono kina asikibe
kanabi, Koti antota kamekana ka'mu pikibene, Isu piya untiye.

Tabe nanintama mpeto kamana untiye
(Matiyu 22:1-10)

15 Isu aeba piya kamana yogana naninta naume kina igetisa ka'waina abite maya
omintiye: Koti kabiratakena kumapi naninta nakibe kina i'mu pikibewe, untiye.
16 Piya yogana, Isu kamana ka maya omintiye: Wasana ka'waina tabe nanintaena puma
aki puntana, wasana uwoma kina igega'e untiye.
17 Piya puma yokege potate, wasana kana iminti kinati kayokaya yagarawa otaogana
wama: Ago kao'enaba puma a'ya atauna kanaiyo, uma uwaimintiye.
18 Uwaimogini, igeba a'ya'ma uwa a'yugu kamana uma: A'a-o untawe. Piya, ka'waina
aeba maya untiye: Naeba kasa ma ika pumaratoka, pita'i wama yogaenane pukuwe. Pika
kaeba tabe yagaragapa uma omegana abima ataba a-punatano, untiye.
19 Piya yogana to ka'waina maya untiye: Naeba purumaka nayatara'mu ika pumaratoka
pita'i wama uma yoga pukuwe. Pika kaeba wama tabe yagaragapa uma omegana abima
ataba a-punatano, untiye.
20 Pigoya to ka'waina maya untiye: Naeba waya maetoka, ayama wakuwe, untiye.
21 Piya yuguna, kayokaya yagara aeba abite a'wae puma kanama, tabe yagara pi
kamana omogana abima ata puntiye. Ata potamagina kayokaya yagarawa maya omima
agarubantiye: Kaeba karu'ena wa'ega wa'ega nasi nasi puma a'ya'ma ki'i wama kusi
kinape karaena nanta kinape igisa antage miru kinape, ibaburite kanagini nanintanepa
ampa naiyo, untiye.
22 Piya yogana, kayokaya yagara wagaite kanamagina, aeba tabe yagarawa to maya
omintiye: Tabe yagara, kaeba kamana yempesa puwe. Piya popa namapa marupa uwa
waiye, untiye.
23 Piya yogana kana yagarama kayokaya yagarawa maya omintiye: Pigoya, kaeba
to ki'i wama yogari mintakibe kinape kakama kumati wasana mintakibe kinape,
tutusuwaitagini kanawaema namantepa ampa pumaeyiyoma uwaimo, untiye.
24 Piya, ka kamana yekiri abiyo. Paitama maru igega'e unta kina, igeba nanintanepa
kampa nakibewe, Isu piya untiye.

Isu aegarakena kamanane
(Matiyu 10:37-38)

25 Pigoya, uwoma kina Isu aegarauguna a'wae puma maya uwaimintiye:
26 Ka'waina aeba naege mikena puntanaba, ano abape waya yagarawape, aganto
a'nanto amana'mape, igepa aekita puwaitantana, ae'wa nkau'wapa pabiyama aekita
potakibi'na, aeba kayokaya yagarane mikiye.
27 Ka'waina aeba kampa maripowa aesaga'urite, kampa naegarakibi'naba nae
kayokaya yagaranepa kampa mikiye, Isu piyama meto kamana untiye.
28 Piya untana to maya untiye: Pigoya, tigetisa ka'waina tabe nama amato puma kirite
ikena puntanaba, marupa ikantanamaka napima, yabankapa maema aisumagina kanara
kikube kampabayawema, pi'na nkagowapa abima napikiye.
29 Piya kampa punta, namanka ku'ma kaitantanaba yabaka aguyosagate kasakini,
wasanamiba kampa kimaranta namapa agama, kagi potama,
30 maya ikibewe: Ma ntagaraba kampa napimagina aganta namapa ku'ma kaitate
kasagina kasipama waintiye, piya ikibewe.
31 Pigoya, ka marisa wa'ega yagarama to ka marisa wa'ega yagarama aokina'mige
kamaena pikena puntini, uwa a'yuguba kampa uma iyegukibekana, aeba paitama maya
ikiye: Taeba 10,000 kina mintokini, igeba 20,000 kina mintawe. Pigoya igepaya igasima
iyeguwaegaikupe, taepaya tagasima taeguwaegaikibewema, napigaitegini kana kamaena
pikibewe.
32 Kampa igaintini uwa atate, ayaki kuta timima uwa aiyekana uwa aema paru pukuwe.
Piyama wasana agarubakana apa nkakiye, untiye.
33 Piya untana, amato puma maya untiye: Pigoya tigetisa ka'wainaba aeba ayama
a'ya'waemaenawapa kampa kasiwaentapa, aya puma yagaranentanaba puma mikiye.
Pipa kampaye, Isu piya untiye.

Kampa iga wainta kayowe
(Matiyu 5:13; Maka 9:50)

34 Pigoya to urimuwe: Kayoba aogi igaenawe. Piya, i'nisama kasigabekapa, aya pekana
to kake asabama iga pikiye, a. Pipa kampaye.

35 Pipa piyaena pikenaba kampa waintegini, uwa mariba asunu kaekasawe. Ageyaga
kina'maba ma kamanapa abibebe peno, Isu piya untiye.

15

Sipisipi kaka wanti meto kamanane
(Matiyu 18:12-14)

1 Pigoya, takisi mone maekena kinape kamparaga kinape Isuti monowa abikena tabera
irosa'ma mintantawe.
2 Piya puguni, Parasi kinape mono tisa kinape igeba pika abimagini, Isu ata potama
aeka maya untawe: Ma ntagaraba kamparaga kina ao'ena puma naninta kapisa naye,
piya untawe.
3 Pigoya, pika Isuba meto kamana maya uwaimintiye:
4 Tigetisa ka'waina aeba 100-wa sipisipi atama mintakana, ka'anto kaka wakanaba uwa
kaikiya, a. Kampaye. Aeba ka'isaba 99 kuma'waipinti itakini, kabuyena nama mintigina
kakawai'naka aguyosagakiye.
5 Aguyosama aboratama a'mu puma aesaga uritegina,
6 kumati uma irosa'ma aokinaka kega'e uma maya ikiye: Sipisipine kabubi kaka
wantipe ago abatamagi ababute kanauwe. Pika ta'mu peno, ukiye.
7 Pabiyama naeba urimekiri abiyo. Wasana 99-wa monota mintiginaba, igekaba pi
mantariba a'muntana waikiye. Pigoya, agunta yagara ka'waina agu a'wae pekanaba,
aeka mantariba a'muntanaba ima tabera aborama to a'muntanaba igaikiye, Isu piya
untiye.

Mone kaka wanti meto kamanane

8 Pigoya, Isu to meto kamana maya untiye: Waya ka'waina nayatara'mu mone u'ma
mintakana, ka'anto tumiwakanaba kaikiya, a. Kampaye. Aeba kane igi'ma nama paga
puma aogima aguyosagakiye.
9 Aguyosama aborama waya aokina kega'e uma maya uwaimikiye: Monene kaka'waipa
pi ago abatama maeyuwe. Pika ta'mu peno, ukiye.
10 Pabiyama yekiri abiyo: Mantari Koti nkenisori kina igeba pabiyama agunta yagara
ka waina agu a'wae pekiniba i'mu pikibewe, Isu piya untiye.

Yagaranto ka kaka wanti meto kamanane

11 Pigoya, to meto kamana maya untiye: Ka yagarama ntagarawapa tara mintantase.
12 Mintana aintisa yagarama abawampa mayama omintiye: Kaeba mone kuntaka pako
puma naepa nameganto, yogana, pako puwaisitantiye.
13 Piya pogana, aintisa yagarawampaba ise yaganto mima kotanka a'ya'waemaena
aisa'urite e'ero mpari maete wantiye. Pigoya pita'i kupiyona puta nasima mone
kutankapa nanintari kasima pusiya puwaegaintiye.
14 Pusiya puwaegaite mintogana, pi mpariba tabe kabu pogana aeba ka'enawapa
kampa waintiye.
15 Aibogana, ma ago yagara ka'wainati wama uma atokaeyogana, aeba yogana
kuma'wati yaga kiye kabintiye.
16 Piya puntana, aeba yagama ntaninta nakena poginiba a'a-o otantawe.
17 Piyama mintana maya aogima napintiye: Nabanempa kayokaya kina'mitiba uwoma
ntaninta waiyegini nama iga'e pama miyega, naeba yagarawampanaba mata'i ampima
naga'enaga purikena puwe.
18 Pika naeba kuma'neti wama nabanempati irosa'ma maya uma omukuwe: Naba,
naeba aguntaena pogana kaintananempaba kaetibe Kotitibe kunta piya.
19 Pipa ayama to kake kagorasa yagaragapa mikuwe. Kaeba uwa kayokaya yagaraga
nababega mikuwe ukuwema, napintiye.
20 Piyama napima, ase'yo puma abawampati kanantiye. Kanamagina kuma awamori
uma irosaogana abawampa ago agate antara puma karu'ena uma aepama amo nantiye.
21 Aibogana kana yagaramaba mayama omintiye: Naba, naeba aguntaena pogana
kaintananempaba Koti nkaobipe kae kaobipe kunta piye. Pika kae'yagaranawe to kampa
ukuwe, untiye.
22 Piya yogana, abawampa: Pigoya aerawane, otate, kayokaya maya uwaimintiye:
Tigeba karu'ena wama aogi kai maete kanama ampa amitaiyo. Ayapipa tusapa potantiri,
agisa anapa amintiri piyo.
23 Piya, purumaka nkawaroba apa yaga aeguma kaeyigi nama ta'mu potano.
24 Yagaranepa aeba pu'wantitisa to kake aogaya, pigoya aeba kaka wantitisa to kake
aboraya, pika ta'mu peno, untiye. Piya yogini kaema i'mu puntawe.

25 Pigoya, amaru yagara aeba yogari mintogini piya puntawe: Piya yogarisa a'wae puma
nama nkaka'i ampima inibe wa'enabe abintiye.
26 Piyama abimagina kayokaya yagara ka kega'e uma: Maipa nana pewema, abigantiye.
27 Aeba maya a'wae pomintiye: Ka'nantogampa kanama irosa'ma, ataenaba kampa
pikana aogima mintiye. Pigo irosagina tisibarisimpaba yegi purumaka nkawaro apa yaga
aeguma kaeyunema, omintiye.
28 Piyama omogana, amaru yagara aeba amo'ena puma namapinti ikenagaba a'a-o
untiye. Piya pogana abawampaba kuma awamori tumima aurintiye.
29 Piya pogana kampa abinta, abawampapa maya omintiye: Abeno. Naeba ayaki
kabubaya mima kamanakapa kampa aka'yuma kayokaya'enaba pugatauwe. Pugatao-
ganapa, pi kaeba uwa meme awaroba kapa kampa nameka aeguma yaga namaegigeba
nama ta'muntanaba kampa pompene.
30 We, aintisa yagaragapa kupiyona puta nasima mone kutankapa pusiya puma
asorisari pugaite kanagina, yekini purumaka nkawaro apa yaga aeguma kaetawe, untiye.
31 Piya yogana, abawampa mayama omintiye: Yagarane, kaeba asi nasi miyempeka
piya mayaenagaba kampa aguyosagane, a'ya'maenaba kapiyenaresi waintiye.
32 Piya ka'nantoba aeba pu'wantitisa to kake aogaye. Piya, aeba kaka wantitisa to kake
aboraye. Pika tantawama aso'ya peka ta'mu potakana aogi pikiye, untiyema, Isu piya
untiye.

16

Yoga yagaraga meto kamana untiye

1 Isu abagi kina'wa kamana to ka maya uwaimintiye: Tabe kutantaga yagara ka'waina
kiya yagarawa ababuntiye. Pigoya, ka'isa kina'mi aeka maya yuguna aba kari abintiye:
Kiya aeba kota maema a'yugu piyema, yuguna abintiye.
2 Piya kamana abitegina kega'e uma maya omintiye: Kae kamana maya yega abuwe.
Kae piyamagaba kiyeba to kake kampa mikibenema yuwa, esagapa maete kanagara
mone kutankama nkagowa aogi peso, untiye.
3 Piya yogana, kana kiya aeba antabinti mayama napima untiye: Ma tabe yagaranem-
paba yogane nagarubakenaga iye. Aya pukuwe. Yogaena pusagaba naekita piye.
Nau'ama iga tumiga peka, wasanamiti nanintaga esuwaitasanagaba nani piye.
4 Piya, tabe yagarama yogarasa nagarubakibi kanabipa, a'yugu wasanami ka nabi'ma,
namankaipi kampa nababuntanagaba ka nagi napiyoka, pintana pukuwe, untiye.
5 Piya utegina, tabe yagarawampa nkireta wainta kinaka kega'e umagina, ka'waina
mayama abigama untiye: Kaeba tabe yagaranempa ireta kaetiba ayaki waintiye, untiye.
6 Piya yogana aeba maya untiye: Apa tabe tiniba 100-we yogana, mayama omintiye:
Pigoya, ma ireta esa maema mara'mima 100 aegugasima 50 kaeyo, untiye.
7 Piya untana to ka'waina ampa irosaogana: Tabe yagaranempa ireta kaetiba ayaki
waintiyema abigantiye. Abigaogana, 100 witi kune, untiye. Piya yogana maya omintiye:
Pigoya, ma ireta esa maema 100 aegugasima 80 kaeyo, untiye.
8 Pigoya, piya pogana, tabe yagara ata kiya yagaramaka abimagina: Aogi napiyena
napima piyema, abima aogi potantiye, Isu untiye. Piya untana pi kamanaka to maya
untiye: Mampabisa kina'miba mampabisaenaga tabera napi napi pewe. Piya pumagini
e'wasaena maenta kina'mipa igasima napi napi pewe.
9 Piya yekiri abiyo. Moneba mampabisaenawe. Tigeba pika aogima napima
pitasa tiyo'enaba puma maema miyigina, mampabi mikena kanati a'ya pikibi ntagaba,
a'ya'waema kutatipa kampa maete Kotiti ikibewe. Pabi ntagaba miyaba mikena kumati
asu aogima mikibewe, piya untiye.
10 Pigoya, Isu to maya untiye: Ka'waina aeba au'wa kampa wainta'ena aogima
kanara kabibiki'naba, aeba pabiyama au'wantaga'enaba aogima kanara kabikiye. Piya
ka'waina aeba au'wa kampa wainta'ena maema ataena pikibi'naba, aeba pabiyama
au'wa wainta'enaba maema a'yugu pikiye.
11 Pigoya tigeba mampabisa kuta aogima kanara kampa maema miyiginaba, mantarisa
taga au'wantaga'enaba Koti kapa ayama timikiye, a. Pipa kampaye.
12 Pigoya, a'yo timinta'ena pi aogima kanara kampa u'ma miyiginaba, tige'enaripa pi
Koti ayama timikiye, a. Pipa kampaye.
13 Pigoya, ka yagarama tabe yagara taramisi kayokaya'ena kampa kanara pikiye. Aeba
ka'wainapa kayone potantana, to ka'wainapa agama aekita potakiye. Piya pumagina
aeba ka'wainati uma atokaentana to ka'wainapa akabitakiye. We tigeba pabiyama Koti
ntugabe mone kutankama ntugabe ka awameta kanara kampa maekibewe, Isu piya
untiye.

Isu aeba Parasi kina'mi kamana untiye

14 Pigoya Isu aeba pi kamana yogini, Parasi kina igeba mone kutaka ibugai kina abima
kamana'wa akayuma kagi potantawe.
15 Aibuguna maya uwaimintiye: Pi tige wasanami nkiyobi aogi tiyuwa kanta piye.
Kotiba tigu'ama nkagoba agama abiye. Wasana ige iyobi i'maete ima mikenaenagaba
pi Koti nkaobi ata aguntaena piya.
16 Piya, paipa Mosese ominti ago kamanape poropete kina'mi kamanape kaeta kanan-
tagana Yoniba aborantiye. Aboramagina Koti kabiratakena aogi awaga kamana untika,
ibaba aboraye. Piya ebi ebi pe'nagiba agasiya puma uma pasawe.
17 We, mage mantage isigeba a'ya pikenaba untanaba a'ya pikiye. Piya, Koti kamana
kapa kampa kakakibikana a'ya'ma uwa waiyaba mikiye, Isu piya untiye.

Waya kaikena kamanane
(Matiyu 5:31-32; 19:9; Maka 10:11-12)

18 Pigoya, ka'waina waya'wa kaite to wae maekibi'naba, kupiyonaba pikiye. Piya, to
ka'waina aeba pi kainta wae maekibi'naba, aeba pabiyama kupiyonaba pikiye, Isu piya
untiye.

Tabe yagaramage Arasarusige kamana untiye

19 Pigoya Isu to ka kamana maya untiye: Tabe kutantaga yagara ka mintantiye.
Aeba kaiwapa waepe teteba aogiyenamana pu'ma mintana, asi nasi aogi nanintamana
namagina igaenabi mintantiye.
20 Pigoya, kusi yagara ka mintantiye. Agewapa Arasarusiwe. Aeba autiba anamosura
yagarawe. Pigoya, aeba tabe yagarama ntama kabera waibomekana,
21 tabe yagarama ntamapintisa ariyena atuntana tumogana: Pabipa maema
nakuwema, napintiye. Waitamintogana karamiba irosa'ma anamopa inteburasa ki'ma
nantawe.
22 Pigoya, mima pi kusi yagaraba purogini enisore kina igeba ababute ima abara'amu
nkagora atauguna mintantiye. Pigoya ainti pi tabe yagara aeba purogini kaitauguna,
23 aeba a'abibinti tumima tabera auki naki puma mintantiye. Piya puntana, inati
aomaraomepa Abara'amu nkagora Arasarusi pa agantiye.
24 Agantana Abara'amu nkagisuma maya untiye: Abara'amu nabanempagawo, naeba
mata'i yakupi nauki naki puma mintuwa, kaeba naeka kantara puma Arasarusi otagana
aya nkawarasa wanipi aerite kanama nantebura atakana paru peno, untiye.
25 Piya yogana Abara'amu maya untiye: Yagarane, abeno. Kaeba mara igaenabinti
mintanti pipa pabiyama a'ya puwantiye. Pigoya Arasarusi antara'enabinti mintanti, pipa
pabiyama a'ya puwantiye. Pigoya pika aeba anta asoyaenabi mpintiya, piya kaeba kauki
nakiyenabi mpiyene.
26 Pigoya abakatepi tabe a'abi waintiye. Pika matisamiba tigetiba ayama tumikibewe,
a. Piya tigetisamiba matiba ayama ikibewe, a. Pipa kampaye, untiye.
27-28 Aiyogana, kana tabe yagarama maya untiye: Nabanempa kanarana, kamanakapa
ago abuwe. Piya, ka yekana abo. Maroti nae kumati na'natabarantonto nayaka'mu
mintawe. Igeba mata'i auki naki kumati tumisanaga Arasarusi otagana wama tonkiya
kamana uwaimeno, untiye.
29 Piya yogana Abara'amuba maya untiye: Kampaye. Mosesebe poropete kina ige mono
kamana wainti, pi igeba abiyo, untiye.
30 Piya yogana aeba to maya untiye: Abara'amu nabanempa, pipa kampaye. Purinta
kina ka'waina wama uwaimekini kanara igu a'wae pikibewe, untiye.
31 Piya yogana maya omintiye: Igeba Mosesebe poropete kina'mibe kamanapa a'a-o
yekini, piya purinta kina ka'waina asima wama uwaimemisinta, pabiyama a'a-o iyesine,
Abara'amu untiyema, Isu piya kamana untiye.

17

Aguntaenaga Isu untiye
(Matiyu 18:6-7, 21-22; Maka 9:42)

1 Pigoya, Isuba abagi kina'wa kamana maya uwaimintiye: Aguntaena pukena
amiyo'ena asi nasi aborakiye. Aibekana aguntaena aborakibi ntagarama ataenabi
mikiye.
2 Pipa aeba maya yagaranto ayakekana kamparagaena pukibemipa, kana ayakikibi
ntagara araku'ma tabe yabantama ana'mubi uba'atama tabe wanipi apasanakasasinta:
Pipa kanara pewe, yesine.

3 Tigeba kiya kabima miyiyo. Kao'yagara ataena pekanapa ka abirao. Piya pegana aeba
agu a'wae peno. Piya yegana antara kamana ugasakana asu'a pugaso.
4 Piya, ka yagaba tonaentisa tara umaema aguntaena pugatantana, to kake kaeti
irosa'ma tonaentisa tara umaema yaga: Naeba nantara puma nagu a'wae puwe, ikibipa,
kaeba aguntaenawapa uwa asu'a pugaso, Isu piya untiye.

Amatiti'enaga Isu untiye

5 Pigoya, aposoro kina'mi igeba Wa'ega Yagara maya esotantawe: Kaeba
tamatiti'enarepa maema tabe puratao, untawe.
6 Piya yuguna Wa'ega Yagarama maya uwaimintiye: Taga timatiti'ena uwaenanto
waintesinta, maro ntawamaka: Kaeba igiritegina tabe wanipi tumpa waiyeno, yeganaba,
tiwamu wasima pabiya pemisine, Isu piya untiye.

Wa'egawama ntuga kamana Isu untiye

7 Pigoya, Isu to maya untiye: Tabe yagara ka'waina aeba kayokaya yagarawa yogaenaba
puntana yaga kiye kabintana puma mintakibitisa atamaita kanakanaba, mayaba kanara
omikiyo: Kaeba namapinti iyega naninta kao'ena pugameno, omikiya, a.
8 Pipa kampaye. Aeba maya omikiye: Piya, aogi kai maema amirintana asekasa naninta
kaenataga nagasakana, ainti uma kae'enagapa kaema nao, ukiye.
9 Pigoya kayokaya yagara aeba yoga otanta pipa pekana, tabe yagarawampaba uwa
abekana aya pikiye. Pika kampa a'mupa potakiye. Kampaye.
10 Piya, tige agoba pabiyama waintiye. Tigeba uritanta'ena pi puwaegaitekiripa maya
yiyo: Taeba uwa kayokaya yagararawe. Pintana pompepa tae yugare pune, to naumabisa
napima to ka'isaenaba ae yugaba kampa pune, yiyo, Isu uwaimintiye.

Isu nayataramu karu kina aogi puwaitantiye

11 Pigoya, Isu aeba Yerusaremi kumati wakena Karariya maba agaite Sameriya ma
awamori uma irosantiye.
12 Irosa'ma ka kumati iyogini karu kina nayatara'mu igeba pagasari mima agategini,
13 kega'e uma agisuma maya untawe: We, kiya yagara Isu, kaeba taeka kantara po,
untawe.
14 Piya yuguna igama: Tigeba wama tipa mono kiye kina iyakiyo, uwaimintiye. Piya
yogini, wauguna i'amaba aogi puwantiye.
15 Piya puwaogana agate igetisa ka'waina a'wae puma tabera uma Koti a'mu potama,
16 Isu nkagisabi parokaema a'mu potantiye. Piya, pi ntagaraba Sameriya marisa
yagarawe.
17 Pigoya Isuba maya untiye: Wasanaba nayatara'mu aogi pene. Ka'isa tonaentisa ka
megasima kinapa aempaye.
18 Igeba a'wae puma Kotika: Ta'mu pugatauneba, kampa otanta uwa wagana, to marisa
yagarama abinto kanamagina ampa a'mu potaya, a, piya untiye.
19 Piya umagina a'wae puma pi ntagarapa: Kamatiti'enagampa aogi pugataya, kaeba
asima waoma, omintiye.

Koti kabiratakena yaga aborakibika Isu untiye
(Matiyu 24:23-28, 37-41)

20 Pigoya Parasi kina'mi: Koti kabiratakena yaga ayantaga aborakiyema, Isu abi-
gantawe. Abigauguna Isu maya uwaimintiye: Koti kabiratakena yaga aborapa kampag-
ina aborakiye.
21 Pintaga mayama kampa ukibewe: Agaiyo. Mata'i aboraye. We, marota'i aboraye,
piyaba kampa ukibewe. Abiyo, Koti kabiratakenaenaba tigupi ago aboraye, untiye.
22 Piya umagina, abagi kina to maya uwaimintiye: Tigeba toganaba ka yagaba
Wasanama Ntagara nagakenagaba tibugagate kampa nagakibewe.
23 Pi kanabipa naekaba maya urimikibewe: Mata'i taeti aboraye. We, marota'i igeti
aboraye, igiripa a-nkwaiyo. Piya abigiripa a-nkuma iyegaraiyo.
24 Wasanama Ntagaraba naeba kakamaba kampa irosakuwe. Apayaenaba aeba manta
ka auka'i apaya pegina to auka'i e'wasa purite wagana pemi, pabi nkawameta naeba
aborakuwe.
25 Marupa mamparasa kina'miba ikabinataigini nauki nakiyena tabera punataigina,
asaba pi yontana aborakiye.
26 Piya, Nowa mintanti kanabi wasana igeba puntasa puma Wasanama Ntagara nae
irosakena kana'nepa aborakiniba, pabiya pikibewe.
27 Igeba nanintaba nantini, wanipa nantini, wayapa ika pumagini, iba'enaba puntini,
puma kampa aogima napima mintuguna, Nowa aeba wanipisa karebi ima paiwaogana
wanipa tabera pa'ma ipirinta waegasogini, wabe wayape a'ya'ma pu'waewantawe.

28 Pigoya to Aroti mintanti kanabipa pabiya puntawe. Nanintaba nantini, wanipa
nantini, ikantanaba puntini, to kinapa ka'isaenaba imuguni, ika puntini, yoga aintanaba
puntini, namapa kintini, puma kampa aogima napima mintuguna,
29 ka yaga Aroti aeba Sotomu kumapa akabitate waogana yakupe yakupisa kagupe
mantarisa tumima a'ya'ma kinapa wabe wayape iyeguma a'ya kaintiye.
30 Piya pi ntaga igeba pika kampa napintasa puma, Wasanama Ntagara nae aborakena
kana'nekaba kampa napikibewe.
31 Pigoya, pi ntagaba ka'waina aeba namankampa nkabobori mintakibitisaba tumima
nama nkantabaipintisaba kotankapa a-mpaeyano. Pigoya, to ka'wainaba pabiyama
yogari mintakibitisaba a'wae puma namankatiba a-nkwano.
32 Piya, tigeba Aroti nkanarimpa yabantana puwantemika napima kabiyiyo.
33 Ka'waina aeba mikenaenawa ka abugakibemi'naba pipa agu'amankapa kaikiye.
Mikenaenawampa a'a-o otakanaba, agu'amaba aogima waikiye.
34 Naeba yekiri abiyo: Pi nkagogo yaga maruta tara yagara waitamintisiginaba Kotiba
ka'wainapa ababurintana to ka'wainapa atakiye.
35 Piya, tara wae taramisi naninta kao'ena puma mintisiginaba ka'wainapa Kotiba
ababurintana to ka'wainapa uwa atakiye.
36 (Piya, yogari tara yagara taramisi mintisiginaba Kotiba ka'wainapa ababurintana to
ka'wainapa uwa atakiye, Isu piya untiye.)
37 Piya yegini abagi kina'miba: Tabe yagara, pintanaba aeta aborakiyema, abigantawe.
Piyama abigauguna Isu meto kamana maya uwaimintiye: Purinta kina'mi nkau waintiti
kegeba aki pesa pumawe, untiye.

18

Kiya wae'make kamana abikena yagaramake meto kamanane

1 Pigoya, abagi kinapa iyekita kampa punta asi nasima igeba esotakibeka, Isu meto
kamana ka maya uwaimintiye:
2 Piya, ka kumata ka kamana abikena yagara mintantiye. Pi ntagara aeba Kotikaba
kampa aekuruba puntana, a'ya'ma kinakaba kampa aogima napintiye.
3 Piya, pabi kumata kiya wae ka mintantiye. Aeba asi nasima pi kamana abikena
yagaramati kanama: Kama kina'nempi ata punatasanaga, nao'maeyoma, ampa omi
puntiye.
4 Pigoya, marupa pi kamana abikena yagaramaba aekita potama kampa ao'maentana,
aintiba aeba mayama antabintiba napima untiye: Naeba Kotikaba kampa naekuruba
puma, wasanamikaba pabiyama kampa napiyuwe.
5 Pigoya, ma nkawae pu'wanta waepa aeba asi nasi kanama ampa nabigayaba
miyekanaba nau'amaba aekita pusanaga iba kamana'wa abima ao'maekuwe, untiyema,
untiye.
6 Piya umagina, Tabe yagara amato puma maya untiye: Ata kamana abikena yagarama
unti kamanapa ago abewo. Pipa ayabayawe.
7 Kotika kagipe asekape asi nasima aegarakibe kina'mi agisaiginaba Kotiba ka-
nara kampa tiyo'maekiya, a. Aeba agawa puma miyaba'miyigina karu'enaba kampa
iyo'maekiya, a.
8 We, urimuwe: Pipa kampaye. Aeba agaro ntaganto tiyo'maekiye. Piya, aintiba
Wasanama Ntagara naeba to kake aborama mabi tumukubopa, igeba imatiti'ena pe
kinapa taranto aogima mikibewe, piya untiye.

Parasi yagaramake takisi maekena yagaramake meto kamanane

9 Pigoya, ka'isa kina'miba ige'waikaba: Aogi kinatawema napintini, to kina'mikaba:
Pipa ata kina taka'yanema napinta, pi igi napiye kinakaba Isuba mono kamana maya
umintiye:
10 Tara yagararamisi nunamu ikena tabe mono namapinti intase. Pigoya, kapa
Parasiwa, to kapa takisi maekena yagarawa sumawe.
11 Parasi yagara aeba asima mima ae'waka mayama napima nunamu untiye: Koti,
wasana ka'isa kina'miba kuntana ma'enaba pewe. Kamana kampa aogima abewe.
Waya'wa taramisiba atataraenaba puma ata aguntaena pewe. Naeba piya kinapa
kampaye. Piya takisi maeyi ntagara mare, ae piyamaba kampa mintuwe. Pika naeba
na'mu pugatauwe.
12 Piya, a'ya'ma sontarapa tara yagaba naeba monoka napima nanintaba a'a-o uma
miyuwe. Piya, a'ya'waemaena maeyopa, naeba pipa pako puma nayatara'mupisa agento
kamuwe, piya untiye.

13 Aiyogana, takisi maenta yagara aeba pagasara asima mintana mantari aomarake-
nagaba ani puma kampa piya puntiye. Aeba aibira aima maya untiye: Koti, naeba agunta
kina miyoka, kaeba kantara punatama nao'maeyo, untiyema, Isu piya untiye.
14 Pigoya naeba urimekiri abiyo: Pi takisi maenta yagaragaba Kotiba aguntaena mae-
gasogana wa'ewati uwa wantiye. Piya pi to ka yagaraba kampaye. Abiyo. Ka'wainaba
ae'wa nkau maete iyekanaba, Kotiba merunkaba potakiye. Piya, to ka'waina ae'wa nkage
au maete tumekanaba, Kotiba ababuma mesuba potakiye, Isu piya untiye.

Isu inamu ntakarantonto akayona puwaintiye
(Matiyu 19:13-15; Maka 10:13-16)

15 Pigoya igeba inamu ntakarantontowai Isuti ibabute kanantawe. Igeba: Ayapa ita
aukaya pikiyema, napima kanauguni abagi kinamiba igate ka ibirantawe.
16 Piya yuguna, Isuba igega'e uma igeka maya untiye: Tigeba uwa itaigini yakarantonto
igeba naeti kanaiyo. Tigeba a-nkakunkitaiyo. Piya miye kina'mikaba Koti kabiratake-
naenaba utawaitantine.
17 Naeba taga urimuwa abiyo. Ka'waina aeba yakarantonto miyesa nkawameta kampa
Koti aegarakibi'naba Koti kabiratakenaenama nkagupi kampa uma pasikiye, Isu untiye.

Kutantaga kiye yagarama Isu aegarakenaga kunta puntiye
(Matiyu 19:16-30; Maka 10:17-31)

18 Pigoya kiya ka'waina Isu mayama abigantiye: Aogi tisa, naeba aya pukubotisa Koti
nke'wasaenaba maekuwema, abigantiye.
19 Abigaogana Isu piya omintiye: Nana piyema naeba aogi tisaweba yene. Aogiyenama
nkagoba Koti ka'antowe.
20 Pigoya kaeba nayatara'mu kamana agoba mayama abene: Kumiyenaba a-poma,
wasanaba a-nkaeguma kaiyoma, kuntanaba a-poma, kumpari kamanapa to wainapa a-
sotaoma, kano kaba kamana wasiyo. Pipa abintanema, omintiye.
21 Piyama omogana kiya yagarama maya untiye: Pipa uwaena yagarantomana pi
kamana agoba abima wasita kanantone, untiye.
22 Aiyogana Isuba pi kamana abintana, maya omintiye: Ka'enaba kampa puntana,
pintanaba po. Kaeba wama kotakapa to kina imima mone maemagina kusi kina imegana,
mantari aogiyena ainta abora kamikiye. Kaeba piya potate kanama ampa naegarao, piya
omintiye.
23 Pigoya, piya omogana kana kiye yagaraba tabe kutankapa uwoma waintomeka, pi
kamana abogana kunta abuntiye.
24 Piya pogana Isu agantana pika maya untiye: Tabe kutantaga kina'miba Koti
kabiratakena kumati ikenagaba igigaba tabera pewe.
25 Pigoya tabe kamoro yagamaba na'ama agepinti uma pasikenaba pipa esegiyenawe,
piya tabe kutantaga kana'mi Koti kabiratena kumati ikenaenaba pipa to awameta, tabe
kuntaenawe, Isu piya untiye.
26 Piya yogini abume kina'miba maya untawe: We, pipa kepaya Kotiba au'ima aba
pikiye untawe.
27 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Wasana piya pikenaba kampaye. Koti ka'waina
piya pikenaenaba waintiye, piye untiye.
28 Piya yogana Pita maya omintiye: Abo. Taeba wa'erepe a'ya'waemaenarepe kasima
takabitate kaegaraune, untiye.
29 Piya yogana, Isu a'ya'ma kinapa maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo.
A'ya'ma kina Koti kabiratakenaenaga aega'magini, pika wa'ewaipe, waya yagarawaipe,
igagabagipe, ino ibagipe, uma itakibe'nagiba
30 igeba pi'nakaba mamparasaenaba agasimagina antotapa mesuba puma Kotiba
imikiye. Piya, aintiba mantarisa aogi e'wasaena asu maekiye, Isu piya untiye.

Purintapisa asima mikena kamana kakagara uwaimintiye
(Matiyu 20:17-19; Maka 10:32-34)

31 Pigoya, Isu aeba nagisarisa tara tumpaema kina'wa igega'e uma ibabute wama
maya uwaimintiye: Abiyo. Taeba iba Yerusaremi kumati ikune. Iyekana a'ya'waema
kamana pai poropete kina'mi Wasanama Ntagara naeka uma mono isapi kaemaranta, pi
kamana'ama nkau'wapa aborakiye.
32 Nabanempaba namu'isa kina'miti unatakini, naeguma ata punatama, karana
natama, kaisa punatakibewe.
33 Piya pumagini kasotasa naeguma naiburikibewe. Piya piginaba papa kakaga yaga
a'ya peka, purintapisa to kake naogama asikuwe, piya untiye.

34 Aiyogini abagi kina igeba pi kamana kampa abintawe. Kana kamana'ama nkagobe
kakawaogini igeba aogimaba pi yome kamanapa kampa napintawe.

Isu aorika yagara aogatantiye
(Matiyu 20:29-34; Maka 10:46-52)

35 Pigoya Isu aeba Yeriko kuma agora waogana, ke awamori aorika yagara ka mima
a'ya'ma kina wagana pugunaba mone kutaka esuwaitama mintantiye.
36 Piya, aeba abomepa uwoma kina kanagana puguna, aeba ka'isa kina ibigama: Maepa
nana pewe, untiye.
37 Piya yogini igeba maya omintawe: Isu aeba Nasaretirisa yagara tagora kanama
nasiyema, omintawe.
38 Piya omuguna aeba tabera kega'e uma maya untiye: Isu, kaeba Tebiti nkaga'nu, kaeba
naeka kantara punatao, untiye.
39 Piya yogini paitanta kina'miba: Paka po, uma kabiraugunaba, aeba ige kamana
kampa abinta ebi ebima kega'e uma: Kaeba Tebiti nkaga'nu, naeka kantara punatao,
untiye.
40 Piya yogana Isuba abite, keta asima mintana: Tigeba naeti ababute kanaiyo, untiye.
Yogini aorika yagara aeti ampa aboragana, Isu mayama abigantiye:
41 Naeba nana pugatasanaga kabiyema, abigantiye. Abigaogana, pigo aorika yagarama:
Wa'ega, naeba nao agasanaga nabiye, untiye.
42 Piya yogana Isu maya omintiye: Kaoba agano. Kamatiti'enagampa aogi pugataye,
omintiye.
43 Piya omogana aowamaba aogi pogana agate Isu aegarantana Koti a'mu potaogini,
a'ya'ma kina'miba pintana agategini pabiyama Kotiti i'mu potantawe.

19

Sakiyasi Isu aegarantiye

1 Pigoya, Isu aeba wama Yeriko kumati wama agaikena puntiye.
2 Pigoya, pi kumata ka yagara mintantiye. Agewapa Sakiyasi, aeba takisi maeyume
kina'mi paitakena yagara, piya tabe mone kutantaga yagara mintantiye.
3 Pigoya, pi ntagara aeba Isu agakenagaba abugantiye. Piya aeba arogu yagaragana
wasanami ainigasuguna Isupa kampa agantiye.
4 Aibuntana, karu'ena wasana igaite wamagina yabinti asu mima: Isuba ma ki'i
atawaka agakuwema, napintiye.
5 Piya pogana, Isu aeba pita'i wantana, aomaraogana iyogana agate maya omintiye:
Sakiyasi, kaeba karu'ena tumo. Naeba ibantoba namakapi ampikuwe, untiye.
6 Piya yogana, karu'ena tumima a'mu purite Isu aba poginisi namankapinti wantase.
7 Piya pusuguni a'ya'ma kina'miba agate ka abi'ma mare-u me-u puma maya untawe:
Aeba nanagabaya agunta yagarama ntamapintiba uma pasiye, untawe.
8 Piyoga, Sakiyasiba asima mintana tabe yagara maya omintiye: We Wa'ega abo, ka'isa
mone kotantepa pako puma kusi kina imukuwe. Piya, ka'isa kina'mi mpone iparinto pi
aisarapa to tarawa tarawaki kanabi mesuba puma imukuwe, untiye.
9 Piya yogana Isu maya omintiye: Ma ntagaraba Abara'amu nkaga'nuwe. Pika iba ae
namapi Koti aogi potakenaena ago aboragina aogi piye.
10 Pigoya, Wasanama Ntagara naeba atama kaka wanto kina iguyosaga'ma ibabuma
aogi puwaitakena tumintone, untiye.

Monera kabinta kina'mi mpeto kamanane

11 Pigoya, Isu aeba Yerusaremi kuma agora ampa irosaogini, kamana'wa abinta kina'mi
igeba: Ibanto Koti kabiratakenagana aborakiyema, napintawe. Piyama napiyuguna, pika
Isu meto kamana ka maya uwaimintiye:
12 Ka kiye yagarama to ka tabe yagaramati wama: Ma kiye asinataka a'wae puma
kanakuwe, ute pagaso mari wantiye.
13 Wakena puntana, kayokaya kina'wa nayatara'mu igega'e uma mone asa ka ka puma
imima maya uwaimintiye: Tigeba ma moneba maema yoga pugaka pigi, naeba aintiba
a'wae puma kanano, uwaimintiye.
14 Piya uwaimite waogini, wa'ewatisa kina'miba aekaba iyekita potamagini wasana apa
igarubauguni ainti wama tabe yagara mayama omintawe: Kaeba ma kiyerepa kampa
miyenema napiyunema, omintawe.
15 Piya yuguniba, e'ero mparisa yagara kampa abitegina, kana yagaraba kiyaena
asitantiye. Aibuguna, kana kiye yagara a'wae puma kanama otategina, kayokaya kina'wa

mone iminti, igeka ampa igega'e uma maya untiye: Mone timintopa ago yoga pegana tabe pibera kampayema, ibigantiye.
16 Piyama ibigaogana, kayokaya yagara ka'waina aeti kanama maya untiye: We naba-o, mone asaba ka namintampetasa yoga pogana to nayatara'mu asa aborama waintiye.
17 Piya yogana aeba maya omintiye: Kanarane. Kaeba aogi kayokaya yagaragawe. Kaeba uwaenarapa aogima kabiyempeka ibanto naeba nayatara'mu kuma kiye ugatakana kabikibene, omintiye.
18 Pigoya, piya yogana kayokaya yagara to ka'waina kanama maya omintiye: We naba-o, kaeba ka asa namintampetasaba yoga pogana to nayaka'mu mone aborama waintiye, untiye.
19 Piya yogana aeba maya omintiye: Kanarana, nayaka'mu kumatasa kina'mi kiye mikibene, omintiye.
20 Pigoya kayokaya yagara to ka'waina kanama maya untiye: Naba-o, mone asagapa maye, maeyo. Naeba kairasa asaema pasema ataogana waintiye.
21 Piyama, naeba kagaopa kaeba kamo yagaraga kana ka'isa kina'mi atantanaba kaeba uwa maeyane. To kina'mi ntugabisaba pipa uwa kubene. Piya pempeka naeba kaeka naekuru pumagi uwa atantogana waintiye, piya omintiye.
22 Piya omogana kiya yagarama maya untiye: Kaeba ata kayokaya yagarawe. Pi kaeka kamanakata koti pugatakuwe. Piya, kaeba taga ago abene, naeba namo yagaranaga, naenepa yoga pumaba kampa maeyoka, ka'isa kina'mi puma abora maraga maekena kaga yuwe. Piya naenepa yoga kampa punta uwa miyogini ka'isa pegana ano nkaboragi nakena kaga yuwe.
23 Kaeba aya pemika monenepa pisinisi kinapa kampa imekini yoga puma a'mu mponenepa maenataga ampa maeyuwo, untiye.
24 Piya umagina, agorasa kinapa maya uwaimintiye: Tigeba mone asaba apama nayatara'mu urinti ntagara amiyo, untiye.
25 Piya yogini igeba: We naba-o, aeba nayatara'mu asa ago urintiye, untawe.
26 Pigoya naeba a'ya'ma kinaka urimekiri abiyo: Wasanama urintantana aogima maema mintigipa, to kake maekibewe. Piya, ka'isa kampa aogima maema mintigipa, ipa'ma kaikiye.
27 Pigoya kama kina'nempiba kiyarepa ampiyoma unata kinapa ibabute kanama naora iyeguyigini pu'wae waiyo, untiye, Isu meto kamana piya untiye.

Isu yaga akabata Yerusaremi kumati intiye
(Matiyu 21:1-11; Maka 11:1-11; Yoni 12:12-19)

28 Pigoya, Isu aeba pi kamanapa uma a'ya potate, Yerusaremi kumati irosakena wantiye.
29 Wama Oribesi amupa amentapinti wama Petipaesi kumake Petani kumake agora wantana, tara abagi yagararamisi uwaisitaoginisi paitama wantase.
30 Aeba mayama uwaisimoginisi wantase: Wamagirisi maro kumati wama, tonki aikeri wasanami kampa mima nasi nasi aogaso aikeri uma abatama, iyoba'urite kanaiso.
31 Iyobaisigina wasana ka'waina kamana uma: Nana pikena iyobase yekirisiba, maya omiso: Wa'ega yogawa waintegina yegira ampa ababuse yiso, uwaisimintiye.
32 Piya yoginisi kayokaya yagara tara isigeba wama yomesa puntase.
33 Pigoya, pi tonki yaga aikeri uma iyobausuguni, kana yagama nkababa: Nana pikena iyobase, untawe.
34 Piya yugunisi isigeba: Wa'ega yagarama yogawa waintegina yegira ababuse, untase.
35 Piya uteginisi ababurite Isuti wama, akabatiba kaiwaipa atama ama agutama Isu ababuma mayotauguna mima wantiye.
36 Piya pogini, a'ya'ma kina'miba kaiwaipa akubuma ke'i ama agurite wauguna pi'na nkabobori wantiye.
37 Aeba wamagina Oribesi amu ararabira kanama ke'i waogini, a'ya'ma aokina'miba i'mu puma, a'ya'waemaena aogiyena pogini agaumeka Koti tabera uma i'mu potantawe.
38 Piya tabera uma maya untawe:
We, Wa'egare Koti nkawamuta taeti kanaika, aeka ta'mu potano.
Mantari anta paruyena waiyekana, inatisa kumati asagayukenaena waiyeno, untawe.
39 Piya uma i'mu puguni, Parasi kina ka'isa igeba wasana abakapinti mintanta kina'miba maya omintawe: Tisa, kaeba kabagi kina uwaimegini kamanapa pakama miyiyo, untawe.
40 Piya yuguna ige kamana antota maya uwaimintiye: Naeba urimekiri abiyo. Igeba paka puma miyesinta, yabankamaba kamanapa piyama tabera yesine, Isu piya untiye.

Isu aeba Yerusaremi kinaka kube'ena puntiye

41 Pigoya, Isu aeba Yerusaremi kuma agora irosa'ma agate pi kinaka antara puma
kube'ena puntana
42 maya untiye: Tigeba ma kanabipa asoyama mikena ki'amapa aogima agasanawe.
Tigeba pipa tiyorikatagiri a'ya'waemaenaba kampa aogima agawo.
43 Pigoya tigeba abiyo. Aintiba kanaka a'ya pekini, kama kina'mi irosa'ma minaena
puma ke akukasigiri igiga pikibewe.
44 Piya pigina, nama kumatipe a'ya'waemaenaripe, tigege yagararipe iyeguma karana
titama aguya aema ataena puritaigiri Koti kanama tiyo'maentintanagaba kampa napiyig-
ini ata puritakibewe, Isu piya untiye.

Tabe mono namapi ikantana puguna Isu igarubantiye
(Matiyu 21:12-17; Maka 11:15-19; Yoni 2:13-22)

45 Pigoya, Isu aeba wama tabe mono namapinti iyomepa, kota ikantana puma
mintuguna igaruba'magina,
46 maya uwaimintiye: Mono isa'ama maya iye: Mono namantepa nunamu ukena
namantana peno, iye. We, tigeba piya pegana kuntana pe kina'mi ntamantana piye, uma
igarubantiye.
47 Pigoya, pi ntagaba tabe mono namapi asi nasima mono kamana uwaimima mintan-
tiye. Piya pogini, tabe mono kiye kina'mibe, mono tisa kina'mibe, to ka'isa kiye kina'mibe,
igeba Isu aeguyigina purikibi kamana untawe.
48 Aiyuguna, kamana'wa yogini a'ya'ma uwa kina'miba abima aeka tabera ibuntika,
aegukena kipa kapa kampa aborantawe.

20

Kiya kina'mi Isu esegiyenawaka abigantawe
(Matiyu 21:23-27; Maka 11:27-33)

1 Pigoya, ka yaga Isu tabe mono namapi ima wasana aogi mono kamana uwaimima
mintogini, tabe mono kiye kinape mono tisa kinape kabiyume kinape aeti kanama,
2 mayama abigantiye: Kaeba uramo. Mata'i a'ya'waemaena pempepa, ke ugamegina
esegiyenaba pene. Kebaya: Piya poma, ugatagina penema, abigantawe.
3 Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Naegeba natantigi, ka kamana tibigakiri
unamiyo:
4 Yoni mono wanipa mantarisaenabera wasanamintanawema, ibigantiye.
5 Piyama ibigaogini, igeba: Ayawe ukune, untini: Mantarisaenawe yekanaba, aeba
nana piyema kamana'wapa kampa abima napiyewe, ikiye.
6 Piya: Wasanamintanawe yekiniba, a'ya'ma kina'miba igeba Yonikaba ka taga poropete
yagarawema napintaka, yaba kasutasa taegukibewema, napintawe.
7 Aibumagini igeba maya kamana antotapa omintawe: Taeba kampa abintune. Yoni
mono wanipa aetasabaya aborantiye, untawe.
8 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Piya, naegeba antotapa kampa urimukuwe.
Kenkawamutasa kamanapaya unamegi esegiyenaba puweba kampa urimukuwe, Isu
piya untiye.

Waini yugara kabinta kina'mi meto kamanane
(Matiyu 21:33-46; Maka 12:1-12)

9 Pigoya, Isu wa waya meto kamana ka maya uwaimintiye: Ka yagarama waini iga'na
kurintiye. Ku'atate kana yuga wasanamiba: Kiye kabiyiyo, otate e'ero mpari wama e'ero
kanabi umintantiye.
10 Pigoya, kana waini agutaogana asikikena kana aboraogana, kayokaya yagara: Ka'isa
asigi kamigina maete kanaoma, otantiye. Otaogana uma irosaogini, pi waini yuga kiye
kina'miba aeguma agarubauguna, kana yogarisaena kampa maenta auka a'wae puma
kanantiye.
11 Piya pogana, yoga ababa to ka kayokaya yagara otaugana waogini, pabiyama pi
kina'mi aeguma ata potama agarubauguna, kana yogarisaena pabiyama kampa maenta
uwa auka kanantiye.
12 Pigoya, to kakagara ka kayokaya yagarawa otaogana waogini, tabera aeguma
awamori maebugaintawe.
13 Piya puguna, kana waini yogawama nkababa abite maya untiye: Aya pusuwe,
otantana: Piya ago napiyuwe, untiye. Ma nabugai ntagarane otakana wakiniba agama
agoya potama awamu wasikibewema, napintiye.

14 Piyama napimagina otaogana waogini agate, kana yoga kiye kina'mi aegukena naga
nikintini maya untawe: Ae ma ntuga maesanaga aegugasakana pu'waka, ma ntugaba
tae'enaena puwakiye, untawe.
15 Piya ute apasana'urite kabubinti wama kana waini yuga awamori aeguma kai-
tantawe, untiye. Isu aeba piya untana pi kamanaka wasana mayama ibigantiye: Yoga
agowamaba pi kiye kinapa aya puwaitakiye, a.
16 Abewo, aeba kanamaba piya kiye kinapa iyegugasima, yogawatapa aogi kiye kina
ibabuma itakiye, piya untiye. Piya yogini, igeba: We, igeba kampa piya pikibewe, untawe.
17 Piya yuguna, Isuba igabebe puma maya untiye: Mono isapisa kamana kapa mayama
waintiya, agowapa ayamawe, untiye:
Nama kikena kina'miba ka ya ago kainta yawama iba wa'ega ya asima waintiye, untiye.
18 To ka mayama amato puma untiye:
Piya, wasana ka'waina pi wa'ega yara aeguma au airisa puma aikiye, iye.
Piya, kana wa'ega yaba abobora takuma tumima aeguma ata puwaikiyema, untiye, Isu
untiye.
19 Piya yogini, mono tisa kina'mibe tabe mono kiye kina'mibe, meto kawana'wapa igeka
yomepa abibebe puguna intawamaba ata pogini, pabi ntaga arakurikena pumepa a'ya'ma
kinaka iyogaru puma atantawe.

Takisi monega Isu abigantawe
(Matiyu 22:15-22; Maka 12:13-17)

20 Pigoya, Isu kamana abite imo'ena purite, pi mono kiye kina'miba Isuka kabintawe.
Piya, pi kina'miba kampari otakena kina uwaitauguni wamagini, iyoga'wapa mono iga
pumagini kabima mintuguna, awamupisa ka ata kamana aborakiniba abite arakurikena
puma kamana abikena kina'mi nkiyapi ataigina kamana otaiyema, untawe.
21 Pigoya, igeba ampa Isu mayama abigantawe: Tisa, kamanakampaba aogima parutu
pegi abune. Kaeba a'ya'ma kinapa aogi kamana uwaimene. Piya, tabe igi wainta
kina'mikaba kaekuruba kampa pempekana, taga Kotitisa aogi kamanapa uwaimene.
22 Piya, kaeba ayama napiye ne: Mono kina'mite taeba Aroma wa'ega yagara Sisa takisi
mone amusupera kampaye, untawe.
23 Piya yuguna, Isuba pi meto kamana'waipa ago abite maya uwaimintiye:
24 Mone ka nayakiyo. Amankape awa'enabe mapa kewema, ibigaogini igeba:
Sisantawe, untawe.
25 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Pigo yewa, Sisantanaba Sisa amiyo. Piya,
Kotintanaba Koti amiyo, untiye.
26 Piya yogini, wa waya'mi nkiyobipa kamana'watakaba kampa arakurinta uwa pami
ntami puma asaba'wantawe.

Purintapisa asikenaenaga Isu abigantawe
(Matiyu 22:23-33; Maka 12:18-27)

27 Pigoya, ka'isa Sarusi kina'mi Isuti kanantawe. Pi kina igeba: Purintapisa asikenaen-
aba kampa waintiye, uma miyume kinakini,
28 igeba Isuti irosa'ma kamana mayama abigantawe: Tisa, Moseseba kamana awa'ena
taeka mayama ka kaentiye: Wasana ka'waina waya maema yagarawa kampa aboratanta
pu'wakanaba, to a'nanto kiya maetama aganto antotapa yagara aborano, iye.
29 Pigoya, ka meto kamana ugamukune. Piya, tonaentisa tara umaema aga'na
mintantawe. Ige iganto waya maema yagara kampa aboranta, mima pu'wantiye.
30 Pu'waogana, ka a'nanto kiyawapa pabiyama maetate uwa pu'wantiye.
31 Pu'waogana, to a'nanto ka'waina pi kiyawapa pabiyama maetate pu'wantiye. Pigoya,
pi nkaga'na a'ya'ma tonaentisa tara umaema kina'mi pabi ka wae maeta kanamagini,
yagara kampa aboratanta pu'waewantawe.
32 Aitiba pi kiya wae'waipa pabiyama pu'wantiye.
33 Pigoya, igeba a'ya'magini pabi ka wae'amana maentawe. Piya ainti asikena kanabipa
ke nkwae'ena pikiyema, abigantawe.
34 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Ma kanara mampabi wa wayapa maema
miyewe.
35 Piya, ainti tabe kanabipa asikena kana aborakibipa, Koti kega'e yekini aborakibi
kina'miba wa wayapa kampa maekibewe. Kampaye.
36 Igeba enisore kina miyesa puma mimagini, to kake kampa purikibewe. Piya, Kotiba
irubintisa ibage pekini ae araga yagaraena puma mikibewe.
37 Pigoya, paipa Mosese irubisa asima mikena kamana untiye. Aeba yabi yaku nkabusa
aboranti, pi kamana kaentana Koti nkageba mayama kaentiye: Naeba Abara'amu, Aisaki,
Yekobu ige Koti mintuwe, untiyema, kaentiye.

38 Piya, pu'wantatisa iyogama asikibewema, Mosese aeba pika napima Koti nkageba
piyama kaentiye. Piya, Kotiba pu'wanta kina'nane. Aeba iyoganta kina'mi Koti mintegini,
esegiyenarasa iyoganta kina uwa miyewe, Isu piya untiye.
39 Piya uwaimogana, mono tisa kiye kina ka'isami pi kamana antota maya untawe: Tisa,
kaeba aogi kamana yene, untini,
40 igeba to kake abigakenaba iyekuru puma atantawe.

Isu Parasi kinapa Karaisiti yagaraga ibigantiye
(Matiyu 22:41-46; Maka 12:35-37)

41 Pigoya, Isu maya uwaimintiye: Nana piyema Karaisitikaba aeba Tebiti nkaga'nuweba
yewe.
42 Piya, mono isapi Samu isapipa Tebiti aewapa mayama kaentiye:
Inatisa Tabe Yagaramaba Wa'ega yagaranepa: Kaeba nayatakanti miyo omintiye, iye.
43 Piya, aintiba kama kinakapa uwaitakini kae kagisa amentapinti wama mikibewe,
omintiyema, piyama Tebiti kaemarantiye.
44 Pigoya, Tebiti aewapa Wa'eganene otantiye. Aeba aya piyema aga'uwakaba:
Wa'eganeneba, untiyemagina Isu ibigantiye.

Mono tisa kina ige'ma kamana Isu untiye
(Matiyu 23:1-36; Maka 12:38-40; Aruku 11:37-54)

45 Pigoya, a'ya'ma wabe wayape mima Isu kamana abima mintuguna, abagi kina'wa
maya uwaimintiye:
46 Tigeba mono tisa kina miyesa nkawametapa a-mpima, uwa aogima miyiyo. Igeba
e'ero kai amirite ke'i paebuta nasigini, wasana akiyenabinti wama wa waya igama i'mu
puwaitasanaga igu'amaba tabera waiye. Piya puntini mono namapipe taenabikenabipe
tabe kina'mi ntabae maema paitama mikenaga yewe.
47 Piya untini igeba kiya wae'mi namankaipe kotankaipe uwa paibuntini, kampari
nunamuba e'erota yewe. Pigoya, pi kina'mipa aintiba Kotiba antota'enaba tabera ka
ibi'ma kuntaenaba imikiye, Isu piya untiye.

21

Kusi wae ka'waina Kotika a'mu mpone atantiye
(Maka 12:41-44)

1 Pigoya, Isu aeba tabe mono namapi ampima agaomepa mone kutantaga kina'miba
Kotika i'mu mpone kankabebi atauguna, agantiye.
2 Piya, yaba kampa wainta abeya wae ka'waina irosa'ma tete monento tara kankabebi
atantiye.
3 Piya pogana Isuba agate maya uwaimintiye: Naeba taga urimekiri abiyo, ma nkabeya
kusi wae'maba ka'isa kina'mipa igasima moneba ataye.
4 Ka'isa kina'miba uwoma mponewai waintegini Kotika i'mu moneba atagana, ma
kusi abeya wae aeba monewapa naninta ika puma nakena kampa atanta, a'ya'ma
kasiwaegaite uwaraka'ya mintiye, Isu piya untiye.

Mampabisaena a'ya wakena kamanane
(Matiyu 24:1-14; Maka 13:1-13)

5 Pigoya, ka'isa kina'miba tabe mono namankamaka maya untawe: Mono awa'enaba
aogiyena potama tauka pugaye, untawe. Piya yuguna, pika Isu maya untiye:
6 Nama agama, ti'mu pentana aintiba kampa waikiye. Ka kana aborakiniba kama
kina'mi irosa'ma nama kumatipa akasagasuba kasaigina ka yabankamaba to ka ya-
bankama nkabobora ware'naigina nama tubo aborama waikiye, untiye.
7 Piya yogini, igeba mayama abigantawe: Tisa pintanaba ayantaga aborakiye. Nana
kukantana aboraka agapa kana arosakena piyeba, ukune, untawe.
8 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye, tigeba tigu'ama a'yugu purigaisanaga aogima kiya
kabima miyiyo. Wasana uwoma aborama nae nage uma naeba Karaisiti nawe, yigini,
to ka'isamiba kanapa ago arosawaye, ukibewe. Pigoya tigeba piya ukibe kina'mipa a-
nkiyegaraiyo.
9 Piya, aintiba ma'ena puma esiba kamana abintiripa, a-pami puma tiyekuruba a-
piyo. Pintanaba paitama aborawakana, aintisa kanaba agaropa kampa aborama ainti
aborakiye, Isu piya untiye.
10 Piya untana Isu to maya uwaimintiye: Maga maga kina'miba kamaena pigini to ka'isa
kina'miba to ka marisa kina uma iyeguyigini kamaena purite wagana pikibewe.

11 Pigoya, imimapa tabera pekana, ka'isa auka'i tabe kabu aborakana, yonintana tabera
aboraurite wagana kana pikiye. Piya, mantariba ku kantanaba toma toma aborakiri
agate tiyekuru puma tabaraba pikibewe.
12 Pi a'ya'waemaenaba kampa aborantakini, igeba tiraku'ma karana titama ataena
puritama, mono namapipe iga'na namapipe tibabuma kamana uritama ata puritakibewe.
Pigoya nae nage uma ata punatamagini kiya kinake kamana abikena kinake ige iyobi
tibaburite wama kamana uritakibewe.
13 Pigoya piya pigiri, pi ntaga aogi kamana'nepa uwaimikibewe.
14 Pigoya ibaba aogima abiyo: Pi ntagaba tigeba ige iyobi uma asimaba: Ayama kamana
antota ukunemaba, a-ntapiyiyo.
15 Naene tigu timabi tiwamupi kamana'nepa atakana aogi napi napiyenabe ab-
orarimekiri ukibewe. Aibigini kama kinatimpiba kamanatipa kampa aeguma
aka'yukibewe, untiye.
16 Pigoya, pabi ntaga tino tibakibe, tiganto ti'nanto, ka'kura tiyo'mibe kama puritama,
iyekita puritama, ataena puritama, tige aruyenabisa ka'isaba tiyegukibewe.
17 Pigoya, a'ya'ma kina'miba abima intabipa nae nageraka ata puma kama puritak-
ibewe.
18 Pigoya, ti'no nkabiyapa ka'antoba kampa kaka wakiye.
19 Piya, tigeba esegima mima tigu timapa to kake maekibewe, Isu piya untiye.

Yerusaremi kuma ainti ataena pikibi kamanane
(Matiyu 24:15-21; Maka 13:14-19)

20 Pigoya, aintiba tigeba agakibepa irebu kina kanama Yerusaremi kuma kobe pigiripa
agamagiripa: Kuma ai'nere aguya aikena kana agarosaye, yiyo.
21 Pigoya Yutiya mari mikibe kina'miba tiyegaka wama amu mari iyiyo. Piya
Yerusaremi kumati mikibe kina'miba pabiyama karu'ena pai'ma wakibewe. Piya uwaena
kumati kampa wakibewe.
22 Pigoya pi ataga Koti wasana a'yikiki pemi ntaga aborakiniba, mono kamanapa
unta'enamaba esegi puma aborawaekiye.
23 We, iga'entaga wae'mibe yagaranto nono a'mikibe wae'mibe kamparagama mik-
ibewe. Mampara mikibe kina'miti kuntaena aborakanaba, Koti agobintanaba mampara
a'ya'ma mikibe kina'mipa pabiyama aborawaimikiye.
24 Piya, kasotasa irisakibewe. Aibumagini, iga'na ubu'urite wama uwoma to kina'mi
nkibakapi metaigini kayokaya'ena puwaitama mikibewe. Piya, namu'isa kina'miba
Yerusaremi kumapa aguya aima mima ataena puyaba'miyigina, ainti namu'isa kina'mi
ige'waipa a'ya puwaitakiye, Isu piya untiye.

Wasanama Ntagara aborakena kamanane
(Matiyu 24:29-35; Maka 13:24-31)

25 Pigoya, pi ntagaba pape, ope, noribe awame'enawa tonarona aborakiye. Piya mabipa
kayo waninkama aiga'yo'ya puma tapo uma agayemisa pekini, a'ya'ma mampabisa
kina'miba karu puma iyekuru pikibewe.
26 Pigoya, pi ntagaba mantaba kuru pekana esegiyenawapa iyoba'ma kareko pigini,
mara a'ya'ma kina'miba uwoma nkigi napikibewe. Eya, ka'ena mabi aborakenaenaga
napima karu puma iyekuru pigina iyonanta'ena pikiye.
27 Pintana aborakapa, Wasanama Ntagara naeba ibinankama nkagupinti tabe esegiye-
nanentaga e'wasaenanentaga aborakini nagakibewe.
28 Piya, ainti pintana agobima aborakiri, asimagiri tiyowa aisesama agate: Koti
tababikena kana agarosaye, yiyo.
29 Pigoya piya untana, Isu meto kamana ka amato puma maya uwaimintiye: Tigeba
piki yage, to ka'isa yawamake agoga napiyiyo.
30 Piya, a'no mparagiri agantiripa: Kabo yagawe, yewe.
31 Piya yesa puma, pi yontana aborakiri agateba: Koti kabiratakena kana agarosaye,
yiyo.
32 Naeba taga urimekiri abiyo: Mamparasa kinapa kampa purintigina pi yontanaba
a'ya'ma aborakiye.
33 Pigoya mage mantageba a'ya wakana, kamana'nepa waiyaba waima kampa
kakakiye, Isu piya untiye.

Abagi kina'miba aogima kabiyiyo, Isu untiye

34 Pigoya, Isu to maya untiye: Asi nasi esegi wani ntama aibo'ena puma mampabisae-
naga napi napi puma Kotika tigegu'a pusanaga, tigeba aogima napima kabima miyiyo.
A'yugu uwasuwa puma mintigina aborasanaga kabima miyiyo.

35 Piya, mampabisa kina a'ya'ma kinati pintanaba aborakiye.
36 Piya, asi nasi aogima kabima miyiyo. Asi nasi Koti esotaigina esegiyenaba timeno.
Piya pigina, pi a'ya'ma ataenamaba uwa tigasakiri, Wasanama Ntagaramante naobi
aogima asikibewe, Isu piye untiye.
37 Pigoya Isu aeba a'ya'waema yagaba tabe mono namapi mima a'ya'ma kina Kotitisa
aogi kamana uwaimima mintantiye. Pigoya, ase yoganaba Oribesi amuti ima waibutaye.
38 Piya pogini, abaya aseka a'ya'ma wabe wayape irosa'ma Isuti kanama tabe mono
namapi ampima aetisa aogi kamana abi puntawe.

22

Yutasi Isu minaga puntiye
(Matiyu 26:1-5, 14-16; Maka 14:1-2, 10-11; Yoni 11:45-53)

1 Pigoya, yisiti kampa wainta pareti nakena yaga aborakina puntiye. Piya, nakenagana
ataome ntagama nkagewapa Pasobawe.
2 Aborakena pogini tabe mono kiye kinake mono tisa kinake igeba a'ya'ma kinaka
iyekuru pumagini: Isu ayama aegukune, untawe.
3 Piya umagini mintuguna, Sataniba Isu abagi yagara ka agewapa Yutasi Isikeriyoti,
aeba nagisarisa tara tumpaema kina ige arayenabisa yagara, ae antabi pasintiye.
4 Piyama pasogana, tabe mono kiye kinake mono irebu kinake igeti aruyenabi wama
Isu minaga pekini arakurikibe kamana uwaimintiye.
5 Piya uwaimogini igeba abimagini i'mu pumagini, Isu nkaegukena kutaru mone
amikena kamana uma aogi puntawe.
6 Piya yuguna kamana'wai wasiyu'ma, wasanamiba kampa agama abuguna kakama
minaga pikena apasa puma mintantiye.

Isu abagi kina'wake Pasoba naninta nantawe
(Matiyu 26:17-25; Maka 14:12-21; Yoni 13:21-30)

7 Pigoya, yisiti kampa wainta pareti nakena kana aborantiye. Pi ntaga sipisipi
kaemagini Pasoba naninta nantawe.
8 Pigoya, pi ntaga Isu Pitake Yonike maya uma uwaisitantiye: Tisigeba wamagirisi,
Pasoba naninta maema ai'aru pisigi uma nano, untiye.
9 Piya yoginisi isigeba: Ae ntamapi nanintaba maema ai'aru pususe, yusuguna, maya
uwaisimintiye:
10 Abiso. Tisigeba wa'eri ima wasana ka wani kankabe maete wakibi ntagara pabuma
aega'urite wa'eri iyisigina, namapinti uma pasekirisiba pabi ntamapi tisigeba uma pasiso.
11 Piya, namapi ima pi namankama nkabapa mayama omiso: Tisa yagara kaeka maya
iye: Ae mparunta nabagi kina'mige taeba Pasoba nanintaba nakune, iye, omiso.
12 Piya omisigina nama mparupa inati tabe maru ka ama agumagina aogi pumaranta
tisiyakekirisi, pita'i maema asu ai'aru piso, uwaisimintiye.
13 Piya uwaisimoginisi, isigeba wama pi yomesa pumaginisi abatama Pasoba naninta
maema ae'arubantase.

Naninta nantini Isu ae'wa nkara'ena puwaiyakintiye
(Matiyu 26:26-30; Maka 14:22-26; 1 Korinti 11:23-25)

14 Pigoya nakena kana aboraogini, Isuge abagi kina'wampige namapi ampima nantawe.
15 Piya nantini maya uwaimintiye: Naukikena kana'nepa agarosagi, Pasoba naninta ma
tigege nakenagaba tabera nabiye.
16 Naeba yekiri abiyo. Naeba Pasoba nanintaba to kake kampa nanta Koti kabiratake-
naena aborakini pi'na nkantota waikiye, untiye.
17 Piya umagina, aeba wani kankabe maema, Koti a'mu potama, maya uma imintiye:
Tigeba maema marona mona puma naiyo.
18 Naeba yekiri abiyo: Waini wani to kake kampa nanta mintakana Koti kabiratake-
naena aborakiye, piya untiye.
19 Pi kamana umagina pareti maema, a'mu potama, ako puma, maya uma imintiye:
Mapa nauna, tigeka uma atauwe. (Naeka napima pipa nama miyiyo, untiye.
20 Pi naninta nauguna waini kankabe maema pabiyama imima untiye: Ma kank-
abebipa Kotiti aogaso atokaekena kurante waintiye.)
21 Piya, abewo. Nae minaga pikibi'naba aeba naege ka yabaera mima naninta maema
nama mintuse.
22 Wasanama Ntagara naeba wasanami nkiwamuta purikenaenaba kampa waintiye.
Naeba Koti ke'i namintemiti wakuwe. We, minaga punatakibi'naba aeba antotapa atama
mikiye, piya untiye.

23 Kamana piya yogini, abagi kina'mi: Kebaya pikibe kina iyewa, marebiga mebiga puntawe.

Abagi kina'mi tabe yagaraba kebaya mikiye, untiye

24 Pigoya, abagi kina igeba: Taetisa kebaya tabe yagararepa mintiye, umagini maka untawe.
25 Piya puguna Isu maya uwaimintiye: Mabisa wa'ega kina'miba ige esegi puma uwa wasanaba aogima kabiwaitagini, uwa kina'miba i'mu puma kayokaya'ena puwaitawe.
26 Pigoya, tigetiba piyaenaba a-nkaborano. Tigetisa tabe kina'miba uwa kina miyesa, pi nkawameta miyeno. Piya, tabe yagara aeba kayokaya kina miyesa, pabi awameta miyeno.
27 Pigoya tigeba napiyiyo. Ae'na asugainta'enawe. Wasanami nakibepa mara'mima naninta nakibi'na asugainta'enabera, kao'ena pikibi'na asugainta'enawe. Uwa mara'mimagina nakibi'na pipa asugainta'enawema, ago abintawe. Piya, naeba tige tibakapi kayokaya kina miyesa puma miyuwe.
28 Pigoya, kuntaenama nkagupi miyogiri kampa natate wanta naega'ma nasima miyewe.
29 Pipa nabanempa naepa kabikenaenama nkagowampa unatagi, naeba pabiyama tigepa paitakena kina uritauwe.
30 Piya, tigeba aintiba kabiritakena kumata naege naninta wani ntantiri ti'mu pikibewe. Pigoya, pi ntaga kiya puma mikena yabaera mima Isureyo kina ige nagisarisa tara tumpaema kina'mi kamanata kabikibewe, Isu piya uwaimintiye.

Pita au'nana kamana omintiye
(Matiyu 26:31-35; Maka 14:27-31; Yoni 13:36-38)

31 Piya uwaimintana toba Pitapa maya omintiye: Saimoni, Saimoni, witi ao asari pegina i'nintanawapa pa'wamisa puma, Sataniba tigepa maema timiyo'ena puritakenaga Kotipa abigaoga,
32 pigo naeba kamatiti'enaga a'yugu pusanaga kaeka uma nunamu yuwe. Pika kaeba mono kita to kake a'wae puma aogi mimagina, kaokinapa iyo'maema esegi puwaitao, omintiye.
33 Piya yogana Pita maya omintiye: Wa'ega, kaeba iga'na namapipera purikenaenar-ipera wagapa, kaega'ma wakuwe, untiye.
34 Piya yegana, Isu maya untiye: Pita, naeba ugamekana abo: Kokorewamaba iba asekapa kampa aga untakana, kaeba kakagara kampa agao ntagarawe unatagana aga ukiye, Isu piya untiye.
35 Piya untana, abagi kina'wapa to ka maya uwaimintiye: Naeba monebe ira'na kutipe tigisanape kampa wainta urita wagiri, wama uma aguyosagantawoma, ibigantiye. Ibigaogini: Piyaba kampaye, untawe.
36 Piya yuguna, maya meto kamana amato puma untiye: Piya, ma kanabipa ibaba tigetisa ka'waina aeba mone waintakanaba, maemagina miyeno. Piya, to ka'waina aeba ira'na ku waintakanaba, arakae puma miyeno. Pigoya, ka'waina aeba ma'ena kasupa aguyosagantanaba, kaiwa ka kasakana, ika puma pi'naba ka kaso mae ameno.
37 Naeba yekiri abiyo: Naeka meto kamana ka mayama pai kaemarantine: Aeba antage kina'mi nkaruyenabi atakibewema, kaemarantiye. Pigoya pipa nae kamana untakana mampa aboraye, untiye.
38 Piya yegini abagi kina igeba maya omintawe: Wa'ega, agao, Mampa kasopa tara waintiyema, omuguna Isu: Pabigoye, otantiye.

Isu Kesemani yugabi nunamu untiye
(Matiyu 26:36-46; Maka 14:32-42)

39 Pigoya, Isu aeba asi nasi kumapa atategina Oribesi amuti ibomekini, pi nkaseba abagi kina aepa aega'ma intawe.
40 Umibometi uma irosa'ma abagi kina maya uwaimintiye: Tigeti timiyo'ena aborakiri ware'nasanaga nunamu uma esegi piyo, piya untiye.
41 Piya utegina, arompari umimagina uma arakabima maya uma nunamu untiye:
42 Naba, kaeba ukenaba kanara yegana ma nauki nakiyenaba naparo. Piya, nae napiyenakaba kampaye. Kaeka ntapiyena uma esegi penemawe, piya untiye.
43 (Piya yegana mantabintisa enisore ka tumima tumpa esegi potantiye.
44 Piya, napiyenawapa to kunta puwaogana to kake esegima nunamu untiye. Piya pogana, tete aiseba pa'uritegina tipe puma mabi tumintiye.)
45 Nunamu ugaite, asima abagi kina'miti wama igaomepa, igeba intara'ena puma iwaita mintantawe.

46 Iwaita mintuguna maya uwaimintiye: Tigeba nana piyema tiwaiba waitamintawe.
We, tigeti timiyo'ena aborakiri ware'nasanaga asima tiyogama mima nunamu iyiyo, Isu
piya untiye.

Isu arakurintawe
(Matiyu 26:47-56; Maka 14:43-50; Yoni 18:3-12)

47 Piya umagina mintogini kama kina igeba kanantawe. Pigoya, nagisarisa tara
tumpaema kina ige aruyenabisa ka yagara, agewapa Yutasi, aeba paitama ibabute Isuti
wama uma amo nantiye.
48 Amo naogana Isu maya omintiye: Yutasi, kaeba nana piyema Wasanama Ntagara
naepa namo nama minaga pene, untiye.
49 Pigoya, Isu nkaokina igeba pintana aborakena pogini agate, maya untawe: Wa'ega
kaeba abega, kasotasa iyeguyeno, untawe.
50 Piya yuguna, igetisa ka'waina monota paitanta kiye yagarama kayokaya yagara
kasotasa aegumagina ageba ayatakantisa arisakaentiye.
51 Piya pogana Isu agate: Uwa miyiyo, untiye. Aibumagina, pi ntagarama nkagiba
maemagina mayo atama asu'a potantiye.
52 Pigoya, mono namapisa tabe kiye kinape irebu kiye kinape kabiyume kinape, ae
arakurikena kananta kina, igepa Isu maya uwaimintiye: Tigeba naeka abeganaba ku kina
kanta pogiri, tigeba ma'ena pikena irebu kasutintaga kanama naegukena pewo.
53 We, naeba asi nasi tabe mono namapi mima mono urimone. Piya, pi ntagaba
nana piyema kampa narakurintane. We, ibaba tige kanapa aboragina, tununtanama
nkesegiyenaba aboraye, Isu piya untiye.

Pita Isuka kampa agantuwe untiye
(Matiyu 26:57-58, 69-75; Maka 14:53-54, 66-72; Yoni 18:12-18, 25-27)

54 Pigoya, igeba Isu araku'ma ababute wama monota paitanta kiye yagarama ntamapi
ababute intawe. Piya puguna, Pita aeba ainti ika'i wantiye.
55 Pigoya, pi kama kina'mi kagisa kagopi uma pai'ma yaku kaima tapima mintantawe.
Umintuguna Pita aeba pabiti wamagini ige ibakapi umintantiye.
56 Umintogana kayokaya araga ka'waina kanama yaku nkabura agabebe puma maya
untiye: Ma ntagaraba aege miyemi ntagarawe, yogana,
57 Pita awamu abarisa'ma: Waya, naeba aepa kampa agantuwe, untiye.
58 Piya otate mintogana, kampagina e'ero kanaba kampa mintogana, to ka'waina agate
maya untiye: Pi kaeba ige aruyenabisawe, yogana, Pita: Ma ntagara, naeba kampaye,
untiye.
59 Pigoya ainti to ka'waina irosa'ma uma esegi puma maya untiye: We, ma ntagara taga
aege mibemine. Aeba Karariya marisawe, yogana,
60 Pita maya untiye: Ma ntagara, kaeba kamana yempe kamanapa kampa abintuwe,
untiye. Piya yogana kokore ka aga untiye:
61 Pigoya, Wa'ega aeba a'wae pumagina Pitati aomaraogana, Pita aeba Wa'egama ominti
kamana napintiye. Piya: Kokore aga kampa untakana, kaeba kakagara naeba aepa
kampa agao ntagarawe ukibene ominti,
62 pi kamana napimagina antara purite abe'i irosa'ma wama tabera kube'ena puntiye.

Mono kanisore akiyenabi kamana otantawe
(Matiyu 26:59-68; Maka 14:55-65; Yoni 18:19-24)

63 Pigoya, Isuta kiya kabima minta kina igeba pumireri potama aegumagini,
64 aowaba airari kaetama aeguntini: Kaeba poropete mintanapa ma kaeguyemi
ntagarama nkagewapa yo, untawe.
65 Pigoya, igeba to pumireri puma uwoma ata kamana otantawe.
66 Piya puguna marogini, tabe mono kiye kinape mono tisa kinape to kaisa kabiyume
kinape a'ya'ma aki puma kamana otakena yuguni, Isu ige aruyenabi ababute wantawe.
Piya puguni kamana mayama omintawe:
67 Kaeba Koti utaratanta yagara Karaisiti mintanapa, uma aboraramo, untawe. Piya
yuguna aeba maya uwaimintiye: We naeba urimosinta tigu kampa namesine.
68 Piya, tibigakiripa antotapa kampa unamikibewe.
69 We, Wasanama Ntagara naeba ibasa yaga tabe esegi yagara Koti nkayatakanti
mikuwe. Pi kana'ne ago aboraye, untiye.
70 Piya yogini, a'ya'ma abite: Kaeba Koti Ntagaragawoma, abigantawe. Abigauguma:
Tigeba ago yewe. Pipa naewe, untiye.
71 Piya yogini maya untawe: Nana piyema to kake kamana ukune. Ae'wa nkawamupisa
pabigo yegi abune, untawe.

23

Isu ababute Pairatiti wama kamana otantawe
(Matiyu 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Yoni 18:28-38)

1 Pigoya, a'ya'ma pi kina'mi Isu Pairatiti ababute wantawe.
2 Aeti wamagini agobima kamana maya uma otantawe: Ma ntagarama nkagoba mayama waintiye. Aeba a'ya'waema mampabisa kina'mite kamana akayaratama: Wasana wa'ega yagara Sisa aepa mone a-nkamiyo untana, ae'wakaba: Naeba Karaisiti, wasana wa'ega yagara nawe iye, piya untiye.
3 Piya yuguna Pairati: Kaeba Yuta kina'mi Nka'ega yagaragawoma, abigaogana: Pi pabigo yene, Isu untiye.
4 Piya yogana, Pairati tabe mono kiye kinape to uwoma uwa kinape maya uwaimintiye: Naeba ma ntagarama nkaguntaenawakaba aguyosagaopa kampa agauwe, untiye.
5 Piya yogana igeba esegimagini maya untawe: Aeba waya wa esegi kamana uwaimegini igeba pami ntami puma mare-u me-u pegana, kana ma'ena kamana'ama mampabi tabe puma anosawaye. Aeba Karariya marisa agobima pintana purite mata'i a'ya'ma Yutiya mari pabiyaena piye, piya otantawe.

Isu to kake ababute Erotiti wama kamana otantawe

6 Pigoya piya yuguna Pairati abite: Ma ntagara aeba Karariya marisawoma, ibigantiye.
7 Piyama ibigaogini igeba owe yuguna: Pipa Eroti kabitemi mpawe, untiye. Piya umagini: Erotiti ababute waiyo, yogini ababute wantawe. Pigoya, Eroti aeba pi kanabipa Yerusaremi kumata a'yo umintantiye.
8 Piya ababute wauguna, Eroti aeba Isu agama antawamaba asoya puntiye. Aeba Isu nkawaga kamana abima e'ero ntaga aepa agakenagaba abuma mintomekanawe. Pigoya, aeba maya untiye: Naeba yekana awame'ena ka peka agakuwe, untiye.
9 Piya umagina Isupa to kamana to kamana abigaoganaba, antotapa kapa kampa a'wae puma omintiye.
10 Aibogini, tabe mono kiye kinape mono tisa kinape mima kamanapa aeka esegima otantawe.
11 Piya, Erotibe irebu kina'wape igeba Isu to kake karana atama ata kamana otamagini, wa'ega kai ka maema amitamagini, Pairatiti to kake a'wae puma agarubuguni ababute wantawe.
12 Pigoya Pairatibe Erotibe isigeba paipa isimo'enabi mintantamekinisi, pi ntaga isiyo'ena puma paru puntase.

Pairati maripora aegukena kamana untiye
(Matiyu 27:15-26; Maka 15:6-15; Yoni 18:39–19:16)

13 Pigoya Pairatiba tabe mono kiye kinape to ka'isa kiye kinape wa wayape igega'e yogini kanama aki puntawe.
14 Piya puguna aeba maya uwaimintiye: Tigeba ma ntagaraba naeti ababute kanamagiri maya yewe: Aeba wa waya akayuma kamana uwaimiye, yega, naeba pi kamanaka tige tiyobi abigaopa, kapa tige ota nkaibo'enawapa kampagi aborauwe.
15 Piya, Eroti pabiyama aguyosakate, to kake umagina agarubagiri a'wae puma to naeti ababute kanawe. Abewo. Purikena awametapa ka'enaba kampa puntiye.
16 Pika naeba yekini, irebu kina'mi eru kasutasa aeguma airisa kasaigina pi kamana'wapa a'ya wakiye, piya untiye.
17 (Piya, pi ntaninta nakena yagaba aeba iga'nabisa ka yagara iyoba atami puntiye.)
18 Piya yogini, a'ya'ma pi kina igeba tabe kamana kaga umagini maya untawe: Aeguyegana pureno. Parabasi aepa iga'nabisa iyoba tamo untawe.
19 Pigoya, Parabasi aeba ka'isa kina'mige kamana akayuma ma'ena pumagina wasana ka aeguma kaiyogini iga'na namapi atantaka, piya untawe.
20 Pigoya, Pairati aeba to kake maya uwaimintiye: Isu uwa atakana wasanaga nabiye untiye.
21 Piya yogini igeba to kake esegimagini: Maripora aeguyegana pureno. Aeguyegana pureno, untawe.
22 Piya yuguna Pairati kamana'wai aka'i yogana kakagaena pogana, maya uwaimintiye: Aeba nana kamparagaenaba pegiri aegukena pewe. Naeba aboganaba ataenawaka purikena awametapa kampa piye. Aibegi, yekini eru kasutasa aegugasigina uwa mikiye, piya untiye.
23 Pigoya, igeba esegima to kake tabe kamana umagini imo kamana uma maya untawe: Maripora aeguyegana pureno, untawe. Piya a'yugu kamana umagini kiya yagarama kamana aeguntawe.

24 Piya puguna pi kamana abiwaemima Isu purenema uma a'ya atantiye.
25 Piya, kamana'wai wasimagina wasana aeguma kaiyogini iga'na namapi atanta ntagara, aepa iyoba imintana, Isupa ige yumesa puma irebu kina imintiye.

Isu maripora aeguyuguna purintiye
(Matiyu 27:32-44; Maka 15:21-32; Yoni 19:17-27)

26 Pigoya, igeba Isu ababute ke'i wama wasana ka uma abatantawe. Kana yagarama nkagewapa Saimoni, aeba Sairini kumatasa yagarawe. Aeba torisa kanaogini araku'ma Isunta maripo maema aesaga atauguna aesagabite Isu nkaka'i wantiye.
27 Pigoya wasana wabe wayape uwoma kina kaga iyega'ma wantawe. Pigoya, uwoma wae'miba intara puma kube'ena puma potantawe.
28 Piya puguna, Isu a'wae puma maya uwaimintiye: Yerusaremi kumatasa wae, tigeba naeka kube'enaba a-piyo. Tigeba yagararike tigerikeka kube'enaba piyo.
29 Abewo. Ainti ka kana aborakiripa maya ukibewe: We, anamo waepe iba'waepe yagara nono kampa iminta waepe igeba i'mu piyo, ukibewe.
30 Piya, pi ata yagaba amu'wamakaba: Tigaba'ma tumima tatikaeyo, untiri, A'abiwamakaba kuya mpaema tapaso, ukibewe.
31 We, aoso ya airakuyesa puma naepa naeguntiri, asa yaba aya puwaitakibewe, Isu piya untiye.
32 Pigoya ata pusume yagara tara aeke kaga iyegukena ibabute wantawe.
33 Piya wama, maba ka agawapa A'no nkayampu, pita'i irosa'ma Isu maripora aeguntawe. Pigoya ata pusume ntagara ayatakanti kapa aeguntini to kapa ayake'masi aeguntini puntawe.
34 Pigoya, Isu mayama nunamu untiye: Nabanempa, igeba nae agoga kampagini abintini maya pewe. Pika ataena punatantanawaipa mae igaso, untiye. Pigoya, irebu kina'mi kaiwapa atuguguna abakapisa ata'urite tete'ena puma amaeri ampaeri puntawe.
35 Pigoya, wasanaba uwoma kina mimagini pintanaba agawaeyuguni, kiya kina igeba ka abi'ma ata potama maya untawe: Wasanami ka'isa kina iyo'maeyamisa puma ae'wa nkaupa ao'maeyano. Piya, aeba Karaisiti, Koti utaratanti ntagara mintanaba piya peno, untawe.
36 Piya yuguni, irebu kina igeba pabiyamagini aeguma, karana atamagini, asa wani amikena puntini maya untawe:
37 Kaeba Yutiya kina'mi Nkwa'ega yagara mintanapa, kaeka kaupa au'iyo, untawe.
38 Pigoya, a'notapa kamana awa'ena mayama kaentawe: Ma ntagara aeba Yutiya kina'mi Nkwa'ega yagarawema kaentawe.
39 Pigoya, ataena punti agunta yagara ka'waina maripora mintana iyo'maemagina ka abi'ma maya untiye: Kaeba piyamagaba Karaisitigawo. Kaeka kaukapa iyoba'atantana tasigepa pabiyama kaga iyoba tasitao, untiye.
40 Piya yogana, to ka ataena punti ntagarama aepa ka abi'ma maya untiye. Kotigaba kampa kaekuru pegina piyaba yeno: Aege kuntaenaba ka awameta ago maeyune.
41 We, tasigeba aguntaenaresika umagini kanara mantanaba purasitawe. Aepa aguntaenawa kampa wainta yagara uwa yagara aeguyewe, untiye.
42 Piya untana, to Isuka maya untiye: Isu, kaeba Wa'ega yagara aintiba irosa'ma naeka napiyo, untiye.
43 Piya yogana Isu maya omintiye: Naeba taga ugamekana abo: Ibanto naege Paratisibi nauka yugabi ampikibene, untiye.

Isu purintiye
(Matiyu 27:45-56; Maka 15:33-41; Yoni 19:28-30)

44 Pigoya, kagi abebe papa ibimagina a'ya'ma maba tunusuma waintogana atamaisantiye.
45 Pigoya, tabe mono namapi Koti auka'i tabe kairasa akumparanta pipa abakapisa atu'wantiye.
46 Atu'waogana Isu aeba esegima kega'e umagina: Naba, naumanepa kae kayapi atauwe, untiye. Piya utegina purintiye.
47 Pigoya, irebu kina'mi kiya ka'waina aeba pintana agama abitegina, Koti a'mu potama maya untiye: Ma ntagara aeba taga aguntaenawa kampa waima aogi yagarawe, untiye.
48 Pigoya, wasana a'ya'ma pintana agakena kanama ampaki punta kina'miba agama abitegini, intara purite a'wae puma wa'ewaiti wantawe.
49 Pigoya, a'ya'ma Isu nkaokinape Karariya marisa aega'ma kananta wayape igeba pagasara mimagini pintana pumepa agantawe.

Isu kaitantawe
(Matiyu 27:57-61; Maka 15:42-47; Yoni 19:38-42)

50 Pigoya, Yutiya marasa Arimatiya kumatasa yagara ka mintantiye. Agewapa Yosepe,
aeba mono kanisore akiyenabisa yagara mintanta, arupu agu yagara mintantiye.
51 Pigoya, aokina'mi igeba Isu kamana otama aeguyugunaba, aeba aboganaba kampa
aogi puntiye. Kampaye. Pi ntagara aeba Koti kabiratakenaena aborakana agakena agawa
puma mintantiye.
52 Pi ntagara aeba Pairatiti wama Isu au maekena wantiye.
53 Pigoya aeba wama abigaogana, owe otaogana wama mariporasa uma akita urite
wae kairasa asaentiye. Asaerite wama yaba mpabi wasana aru ka ku'maranta, pita'i
Isu metantiye. Pi kana yaba nkaru kaba kasa'ena waintantiye. Pita'iba paipa wasanaba
kampa kaintati uma kaintawe.
54 Pigoya pi ntagaba sabatira nakena naninta maema ai'aru pikena kana a'ya wakena
pemikana: Sabati aborakiye, utegini Isu karu'ena maema kaintawe.
55 Piya pogini ka'isa wae Isuge Karariya marisa kananta wae'mi Yosepe aega'ma
wauguna Isu kabinti metaogini agantawe.
56 Pigoya pintanaba agategini, wa'eri a'wae puma kanama aogi agunta masawae
Isu pai'atakena ampa maema yokege puntawe. Piya pumagini, pi sabati tonaentisa
ka'umaema yagaba, mono ago kamana aega'ma abimagini uwa atate mintantawe.

24

Isu puritapisa aogama asintiye
(Matiyu 28:1-10; Maka 16:1-8; Yoni 20:1-10)

1 Pigoya, sontara abaya ase marogini, waya igeba aogi agunta masawae maerite wasana
aruri wantawe.
2 Wama irosa'ma agaomepa, yaba kabiba a'waewaogana uwa waintantiye.
3 Pigoya, pi kana wasana arubinti uma pai'magini Wa'egawama nkau'waka aguyosa'ma
kampa agantawe.
4 Aguyosakategini pami puma mintuguna, tara yagarara kaiwaisipa waentana puwama
pa kasa puwanta yagara tara igora ampa aborama mintantase.
5 Aibusuguni, waya igeba iyekuru puma parokaema mintugunisi pi ntagarara isigeba
mayama uwaimintase: Tigeba nana piyemagiri aoganta kinakaba purinta kina'mitiba
aguyosagawe.
6 Aeba mata'iba kampa mintiye. Ago aogama asiwaye. Karariya mari mintana kamana
mayama urimintemi, pika napiyiyo:
7 Nabanempaba Wasanama Ntagara naepa aru kina'miti unatakini maripora naeguyigi,
papa kakaga peka naogama asikuwe, Isu untiye. Pika napiyiyo, uwaimintase.
8 Piya yusuguni, waya igeba pi kamanawapa napintini,
9 wasana arurisa a'wae puma wa'eri wama abagi kina'wa nagisarisa ka tumpaema
kinape to ka'isa wabe wayape kana kamana uwaimintawe.
10 Pigoya, pi kana wae'mi nkigewaipa Mariya Matara kumatasa waena, Yowanawa, to
Mariya aeba Yemisi anowampawa, to ka'isa igege kaga miyume waena sumagini, igeba
aposoro awaga kamana uwaimintawe.
11 Uwaimuguna pi kamana abugunaba, kampari kamana kanta pogini kampa aogima
abibebe puntawe.
12 Pi kamana'ama yuguna, Pita aeba abitegina karu'ena wasana aruri wama ama
irosa'magina kana ka awara ibikamagina agabinti agaumepa, kai ae amana pipi wain-
togana agategina uwoma agi napiritegina wa'eri a'wae puma kanantiye.

Tara yagararami Emaosi ki'i wama Isu agantase
(Maka 16:12-13)

13 Pigoya, pabi ntaga Isu nkaokina igetisa tara yagararamisi Emaosi kumati wakena
wantase. Pi kumati Yerusaremi kumatasaba wamagini nayatara'mu kiromita uma irosa
puntawe.
14 Pigoya isigeba ke'i wantinisi pintana aborantika kamana uma abigamaka puntase.
15 Piya utaginisi wausuguna, Isu aewapa isika'i aboraogini kaga wantawe.
16 Pigoya isiyoba airari kaegasoginisi kampa aepa aogima agama napintase.
17 Piya pusuguna isibigama maya untiye: Tisigeba nana kamana uma abita kanase,
untiye. Yoginisi, isintara pumaginisi isiyowawamaba murise puma mintantase.
18 Piya puntirisi isigetisa ka yagara agewapa Kiriyopasi aeba mayama Isu kamana
antota a'wae puma maya omintiye: Kaeba kampa abeno. Yerusaremi kumati ibasa yaga

uwoma kina irosa'magini kana kina'mi tabe kamana aboragini abiwaemagini mintagana,
kae ka'wainaga ayama kampa abinta mintanema, abigantiye.
19 Piya yogana aeba: Nanaena aborayema, isibigaoginisi isigeba maya omintase: Pi
Isu Nasareti kumatasa, ae kamanane. Aeba tabe poropete yagara mima Koti nkaobipe
a'ya'ma wasanama nkiyobipe esegiyena puma miyi ntagarawe.
20 Pigoya, tabe mono kiye kinatepe kabiye kinatempibe uma kiya yagarama nkayapi
aegukena atagana, maripora aeguma kitauguna purintiye.
21 Piya, taeba aeka napi napi puma: Aeba Isureyo kina taeba ataenabisa tau'ima taba
puratakiyema ago napintompene. Piyama napiyokini aeguyegana pu'wagi, mintokana
kakaga yaga a'ya puwaye. Pipa ayabayawe.
22 Pigoya, ibaba taetisa ka'isa wae igeba taekuru kamana uramewe. Igeba abaya aseka
wasana aruri wama uma agapa,
23 Isu nkau'wa kampa waintegini uma aguyosakate a'wae puma kanama maya yewe:
Enisore tara aboraramima: Isu aogama ago asiwaye, piyama uramese.
24 Piya, pi kamanapa abima taetisa ka'isa taokina igeba wama waya'mi yesa pumagini
uma agapa, ae'wapa kampagini agawe, piya omintase.
25 Piya omusuguna aeba maya uwaisimintiye: We, tisigeba kampa abeso. Poropete
kina'mi kamana kaemarantapa, tigeba nana piyema aibo'enaba puma kampa aogima
abibebe pewe, a.
26 Piya, Karaisiti aeba ayamagina kampa puremisinta manta e'wasaenama nkagupipa
uma pasisine. Pipa aeba tagane, uwaimintiye.
27 Piya umagina, Mosese kamanape poropete kina'mi kamanape a'ya'ma aeka uma
kaemaranta kamana amato pumagina kana kamana agoba kaga uwaisimiwaentiye.
28 Pigoya, igeba wama wakena pume kumati irosantawe. Pigoya, Isu aeba kumapa
agaitegina wakena poginisi,
29 isigeba araku'ma maya untase: Ago pankaoba pasikena puma ase ikena piye. Kaeba
tasigege mata miyo, untase. Pigoya, isigege mikenaga owe yoginisi, namapinti kaga
intawe.
30 Pigoya naninta nakena mara'mimagina pareti maema a'mu potama ako puma
isimintiye.
31 Piya pogana, isiyowamaba araoginisi Isu agabebe pusuguna, pabigo Isu kaka
wantiye.
32 Aiboginisi, isigeba pi kamanapa uma abigamaka puma maya untase: Ke'i kamana
urasimintana mono ago urasimeginaba tasintama abarutama aogi pemi kamana iye.
33 Piya umaginisi, pabi ntaga asima to kake Yerusaremi kumati a'wae puma wantase.
Wama uma irosa'ma ae'wa nkabagi kina nagisarisa ka tumpaema kinape to ka'isa
iyokinape aki puma mintuguna uma ibatantase.
34 Piya pusugini igeba to kamana mayama uwaisimintawe: Wa'ega aeba taga asiwagina
Saimoni agaye, untawe.
35 Piya yugunisi, isigeba: Pabiyama Wa'egawama ke'i aborarasimima wama namapinti
pareti maema a'mu potama apako pegira tasigeba ago agause, piya uma uwaimintase.

Abagi kina'mi Isu agantawe
(Matiyu 28:16-20; Maka 16:14-18; Yoni 20:19-23)

36 Pigoya, abagi kina igeba pi kamana uma mintuguna, Isu aewa abakankaipi aboran-
tiye.
37 Piyama aboraogini, igeba agamagini pami puma iyekura puma: Kewama aboraye,
untawe.
38 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Tigeba nanaga tiyekuru puma tigu'amaba tara
tara piye, a.
39-40 Mapa naene mintuwe. Tigeba nagisa nayapa agaiyo. Piya pumagiri kanama nauta
aukaya puma nagaiyo. Nae'ne ntau'nentagane. Nae nagasa piyo. Piya, ke kina'ma
awasebe ayampube kampa waintiye, umagina agisa ayapa uma iyakintiye.
41 Piya pogana, igeba intawama aogi pogini kamana'wapa kampa abinta, uwa napi napi
puma i'mu puma mintuguna: Nanintaripa ka'isa waintiyo, untiye.
42 Piya yogini igeba inoyanta kaemaranta amuguna,
43 aeba maema naogini agantawe.
44 Pigoya, to ka maya uwaimintiye: Naeba tigege mima maya uma uwaimima
mibuntone: Mosese kamanapipe poropete kina'mi kamanapipe Samu ini isapipe a'ya'ma
naeka meto kamana kaemaranta, pipa tagantana puwaikiye, urimintone, untiye.
45 Piya uma pi mono agowapa uma aborawaimogini abintawe.

46 Aibuguna to maya uwaimintiye: Karaisiti naekaba mayama kaemarantane: Aeba
auki nakiyena puma pu'ma, pu'wakibipisa papa kakaga pekana aogama asiwakiye.
47 Piya pekini aokina'mi awaga kamana uma a'ya'waema marisa kina mono uwaimima,
igu a'wae puma aguntaenawaipa uma asu'a pikenaena aborano, uwaimikena wakibewe,
mayama kaemarantane. Piya, pi kamana uwaimikena yugaba Yerusaremi kumatasa
agobiritegiri wagana kana pubewe.
48 Piya tigeba aogi kamana'ne uwaimikena kina'nepa tigewe.
49 Pigoya abewo. Nabanempa ka'ena timikenaga untemika ota'kana tumikiye. Pika
tigeba ma kumapa a-nkatantiri uwa agawa puma mintigina inatisa esegiyena tigeta
tumekiri wama aogi piyo, piya uwaimintiye.

Isu mantari intiye
(Maka 16:19-20; Aposoro 1:9-12)

50 Pigoya pi kamana ugaitegina, wa'erisa ibabute wama Petani kuma agora uma
irosa'ma aya nkasabuma: Aogima miyiyo, uma a'mu puwaitantiye.
51 Piyama a'mu puwaitategina itate intiye.
52 Piya pogini, igeba tabera i'muntana purite Yerusaremi kumati a'wae puma wama,
53 tabe mono namapi asi nasi uma mima Koti i'mu potantawe.

YONI AOGI KAMANA KAEMARANTIYE

Isu aeba Koti nkawamune

1 Pigoya, paitaka'ya kamana agoba mintantiye. Pi kamana agoba Kotige kaga mintantiye. Pi kamana agoba aewa Kotiwe.
2 Paitaka'ya aeba Kotige kaga mintantiye.
3 Pigoya Koti otaogana, aewa a'ya'waemaenaba aborawaentiye. Ka'enaba to ki'isa kampaye. A'ya'waemaena aborantipa, pipa aewa pogana aborantiye.
4 Pigoya, aeba miyaba'enama nkagoba mintantiye. Pi miyaba'enaba wasanamiti e'wasa puratantiye.
5 Pi e'wasaenama tununtanabi arawaogana, tununtanama nkagoba kampa airarikaentiye.
6 Pigoya, Koti otaogana ka yagara ampa aborantiye. Agewapa Yoniwe.
7 Aeba Koti nkomintemi kamana uramikenaga ampa aborantiye. Piya, aeba pi kana e'wasaenama nkagowaka a'ya'ma kina urameka, abima tamatiti pukubompeka Koti otaogana ampa aborantiye.
8 Pi Yoni aeba e'wasaenama nkagoba kampaye. Aeba kanama e'wasaenama nkagowaka awaga kamana ukenaga kanantiye.
9 Kanaogana, ae aka'i pi e'wasaenama nkagowampa mabi aborantiye. Aborama a'ya'ma maga maga kina'mi kipa ara puratantiye.
10 Pigoya, mabi ampiyogini, mabisa kina'miba pi mpaba aboranti ntagaraga kampa aogima abimagini agantawe.
11 Piya, aeba mawata aboraoginiba, pi Yuta aokina'miba aepa kampa agoya potantawe.
12 Pigoya, a'ya'ma agoya pota kina igeba Koti ntagara aragaena pikena ki aborawaimintiye. Pipa ae agega napima aegara kina piya puwaitaye.
13 Piya, pi Koti ntagara araga wasanami kurapisabe napiyenabisabe kampagini aborawe. Wasana ka'wainatisaba kampaye. Pi Koti ntagara araga Koti aumawapa imegini aborawe.
14 Pigoya, kamana agoba aeba wasana aboramagina, awagaenawape tagantanawape pumaema waitantogana mintoga, e'wasaenawapa agantompene. Piya, Koti ntagarawa ka'anto mintogana, otaogana tumpintoga e'wasaenawapa agantompene.
15 Pigoya, Yoniba ae kamana aborama kega'e uma aeka maya untiye: Naka'i ampa aborami ntagara maru mintantine. Aeba pabiyama asu nagasima mintiyema, pai urimintone, untiye.
16 Pigoya, a'ya'ma aogiyenaba pumaema aeti waintoga, awagaenawapa toma toma maemagi mintantompene.
17 Kotiba Mosese ke i'ma, ago kamana'wapa omogana uramintiye. Piya, Isu Karaisitipa otaogana, aeba pi nkawagaenawape tagantanawape aboraramintiye.
18 Wasana ka'waina Kotipa kampa agantine. Pipa kampaye. Koti ntagara, abawampa nkagora miyemi'na, ae abiwapa agantana, awaga kamana'wapa uma aboraramintiye.

Yoni mono wani pai'itanti ntagarama kamanane
(Matiyu 3:1-12; Maka 1:7-8; Aruku 3:15-17)

19 Pigoya, Yerusaremi kumatasa Yuta kina'mi ka'isa mono kiye kinape iyo'maeyume kinape uwaitauguni, Yoniti wamagini: Kaeba kegawema, abigauguna, agowapa uwaimintiye.
20 Aeba agowapa kampa kakanta aborama: Naeba Koti utaratantegiri agawa pe ntagara Karaisitiba kampaye, uwaimintiye.
21 Piya uwaimogini, igeba to kake atesumagini mayama abigantawe: Aya yagaragawe. Kaeba Iraiyakawo, yuguna: Naeba aeba kampaye, yogini: Kaeba agawa pompe poropete yagaragawo, yuguna, aeba toba: Kampaye, untiye.
22 Piya yogini, igeba to mayama abigantawe: Kaeba kegawe. Urataga, kanaompe kinati wama uwaimikena pune. Kaekakaba nanawe yenema, abigantawe.
23 Piyama abigauguna maya uwaimintiye: Poropete Aisaya awa'ena uma kaentipa, pipa naeti esegi piye. Pipa mayamawe: Pigoya, naeba awaga kamana ikena yagara, ka'me mpari mima kega'e umagi, Wa'egawamanta ke'i arupu puma amuyena piyo, yuwe, untiye.
24 Pigoya, Yoniti ampa irosanta kina igeba Parasi kina'mi nkaruyenabisawe.
25 Pigoya, pika to kake abigama maya untawe: Kaeba Karaisiti yagaraba kampaye. Iraiyaba kampaye. Pi utaratanta poropeteba kampaye, piya yempene. Pipa nanaraka wasanaba mono wanipa pai'itane, untawe.

26 Piya yuguna, Yoniba maya uwaimintiye: Naeba wanitasa pai'itauwa, pigoya
abakatipi ka aborama mintipa, tigeba aepa kampa aogima agabebe pewe.
27 Pi aeba naka'i kanaye. Agewapa asunagasima waintika, naeba mayamanaba agisa
anapa kampa akubo agaikuwe, untiye.
28 Pigoya, pintanaba Petani kumata Yontani waninkama maroteri aborantiye. Pigoya,
pita'i Yoniba mima wasanaba mono wanipa pai'itantiye.

Yoniba Isu nkagowa uwaimintiye

29 Pigoya, marogana Isuba Yoniti kanaogana, agate wasana maya uwaimintiye: Agaiyo.
Maropa Koti sipisipi awaro kanaye. Aeba a'ya'ma kina'mi nkaguntaenare maema asu'a
puragaikibi ntagarawe.
30 Pigoya, pi aeka maya urimintone: Naka'i ampa aborami ntagara maru mintantine.
Aeba pabiyama asu nagasima mintiyema, piya urimintone.
31 Naenepa paipa aepa kampa agabebe puntone. Isureyo kina tige ae awaga kamana
urimekiri agowapa abintigi, ampa irosa'ma wanitasa paititauwe, untiye.
32 Piya untana, Yoniba aeka to maya untiye: Aota Awamusa'ama mantarisa atate,
pupunta kanta purite aeti tumpintoga agantone.
33 Pigoya, naenepa paipa kampa agabebe puntuwagana, wani pai'itao unatanti'na maya
unamintiye: Awamusa a'nota tumpintakana agakibempe ntagara, aeba wasana Aota
Awamusatasa pai'itakiyema, unamintiye.
34 Pigoya, naeba pi agantoka agowapa abima, aeba Koti ntagarawe, untone.

Isuba tarawatarawaki abagi kina iba puntiye

35 Pigoya marogana, Yonibe abagi yagarawa tarabe pabi mpara asimagini mintantawe.
36 Mintuguna, Isuba pabita'i waogana Yoniba agate: Agaiyo. Koti sipisipi awaroba
marompaye, untiye.
37 Piya yoginisi, isigeba abite Isu aega'ma aka'i wantase.
38 Aka'i wausuguna, Isuba a'wae pumagina isigate, maya untiye: Tisigeba nanaga
aguyosagakena kanasema, isibigaoginisi isigeba maya untase: Arabai, kaeba aenkau'i
mintane, untase. Pi Arabaiwe untame kamana tae kamanapisa Tisawe yune.
39 Piya yusuguna: Kanama ampa agaiso, untiye. Piya yoginisi, isigeba aege wamaginisi
minti ntamanka agausuguna, ago atamaisaoginisi pi ntagaba pabi miyometa mintantase.
40 Pigoya, Yoni kamana abima Isu nkaegarantame, kapa agewapa Enturu, aeba Saimoni
Pita nka'nanto,
41 aeba marupa agantowampa Saimoni abatama maya omintiye: Tasigeba Mesaya
yagara abatause, omintiye. Pigoya, Mesayawe unta kamana tae kamanapisa Utaratanta
yagara Karaisitiwe yune.
42 Piya omima, Enturuba ababute Isuti wantiye. Piya pogana, Isuba agate maya untiye:
Kaeba Saimoni, Yoni ntagaragawe. Kae kageba Sipawe ugamuwe, untiye. Pi kana agiba
a'wae puma Pitawe, pipa yabane, yune.

Isuba Piripike Nataniyerike isiba puntiye

43 Pigoya marogana, Isu aeba Karariya mari wakena aseyo puntana, Piripi abatama:
Kaeba naegaraoma, omintiye.
44 Pigoya, Piripi aeba Petisaita kumatasawe. Enturube Pitabe isigeba pabi kumatasawe.
45 Pigoya, Piripiba Nataniyeri abatama maya omintiye: Mono isapi utaratanta yagaraka
meto kamanapa Mosese ago kamana kaemaraogini, poropete kina'mi kaemaranta, aepa
abataune. Aeba Yosepe ntagara Isu, Nasareti kumatasawe, untiye.
46 Piya yogana, Nataniyeriba mayama a'wae pomintiye: Nasareti kumatasaba ayabaya
puma aogiyenaba aborakiye, yogana: Kanama ampa agao, Piripiba piya omintiye.
47 Pigoya, Nataniyeriba Isuti wama uma irosaogana, agantana aeka maya untiye:
Agaiyo. Taga Isureyo yagarawe. Antabaipintiba kumpariyenawapa kampa waintiye,
untiye.
48 Piya yogana, Nataniyeriba: Kaeba aeta mintuwagana nagantampene, untiye. Piya
yogana, Isu maya a'wae pomintiye: Piripiba kampa kagega'e untegina, piki ya agobi
mintaka kagaone, untiye.
49 Piya yogana, Nataniyeriba abima to maya omintiye: Tisa, kaeba taga Koti ntagara,
Isureyo kina'mi Nkwa'egarekawe, untiye.
50 Piya yogana, Isuba maya untiye: Piki ya agobi mintaka pi uma aboragamogana,
abimagina naegarampepa abeno. Agama abempepa pipa agasawane. Pigoya, to
tabenawapa agama abikibene, untiye.

51 Piya untana to maya untiye: Naeba tagaka urimukuwa, abiyo. Aintiba mantaba
a'waiyekana, Koti nkenisore kina'miba Wasanama Ntagara naeti ite tumite pigiri igak-
ibewe, Isu piya untiye.

2

Isu yogana waninkama wainiyena puntiye

1-2 Pigoya kakaga yaga a'ya puwaogana, Kena kumata Karariya mari waya iba'ena
pikena nanintaena puma aki puntawe. Aibuntini, Isupe anowampape abagi kina'wape
kaga igega'e yuguni ampa irosantawe.
3 Piyama a'ya'ma kina'mi aki puma nantini, wainiba nauguna tagankaogana, Isu
nkanowampa: Wainiwaipa a'ya wayema, omintiye.
4 Piyama omogana Isuba maya omintiye: Ma nkwae, nanaga naepa unamene. Naekana
aborakena yagaba ibaba kampaye, untiye.
5 Piya yogana, kana anowampaba kayokaya kinapa: Ka'enaga urimekiripa piyo,
uwaimintiye.
6 Pigoya, pi ntamapipa wani kankabeba tonaentisa ka'umaema yaba kankabeba
waintantiye. Piya, Yuta kina'miba monoka napimagini iyapa wani nkaema miyumekana,
pi ntamapintiba waintantiye. Pi kana kankabeba uwaenantoba kampaye. Abae-
naraka'yane.
7 Pigoya, Isuba kayokaya kinapa maya uwaimintiye: Tigeba wani iru'ma pi kankabebi
tigiyo, yogini, igeba abite wanipa iru'ma kankabebi tiguguna awaitawaentiye.
8 Piya puguna maya uwaimintiye: Tigeba ibaba ka'isaba ari'urite nanintara kabiyome
ntagaramati waiyo, untiye. Piya yogini igeba irurite wauguna,
9 kana wainiba pi ntanintara kabiyome ntagara aeba nabigategina, aetasabaya irurite
kanawemaba kampa napintiye. Piya pogini, kayokaya kina wani iru'ma tabe kankabebi
tiginta kina, igemana wainiwama nkagoba abibebe puntawe. Pigoya, kana nanintara
kabiyome ntagara aeba kana waya iba kasamume ntagarapa kega'e uma,
10 maya omintiye: Maru iga wainiba imegini, namagini iga'e pagasigina ainti kampa
aogi wainiba imisanawe. Kaeba ayagabaya iga wainiba kakatakana waintegina ainti
imene, untiye.
11 Pigoya, Isu aeba Kena kumata Karariya mari awame'ena pikena esegiyenaba
agobima aboraogana, e'wasaenawapa aborantiye. Aibogini, abagi kina'wampiba pintana
agategini, aepa aega'magini imatiti puntawe.
12 Pigoya, pintanaba a'ya puwaogana, Isuba pi kumatisaba Kapaniyamu kumati
tumogini, anobe a'natabarabe abagi kina'wape aege kaga tumiwaentawe. Pigoya, pitapa
uwaena yaganto mintantawe.

Ikantana pume kinapa Isu igarubantiye
(Matiyu 21:12-13; Maka 11:15-19; Aruku 19:45-46)

13 Pigoya, Yuta kina'mi Pasoba i'muntanawai agarosaogana, Isuba Yerusaremi kumati
ima mintantiye.
14 Aibuntana, tabe mono namankama nkantabaipintiba asu agaomepa, ka'isa kina'mi
purumakape sipisipibe kabarape maete wama ikantana puguni, to ka'isa kina'miba mone
antota ankami ankami puma mintantawe.
15 Piya puguna Isuba igategina, iga'na maema kibaru'magina, a'ya'ma wasanabe
sipisipibe purumakape iyeguma igarubaogini, pi ntamapisa iyegaka wauguna, kana
mone yabaeba apasana'ma monewaipa asunukaentiye.
16 Piya puntana, kabara ikantana pume kinapa maya uwaimintiye: Mantanaba maete
waiyo. A'yugu piya peganaba, nabanempa ntamankamaba ikantana namantana piye,
untiye.
17 Isu piya pogini, abagi kina'wampiba mono isapi kamana awa'ena waintanti, pika
napintawe: Kae namataka nantabaipintiba yaku nkabusa iye, piya kamanaka napintawe.
18 Pigoya, Yuta kina'miba abigama maya untawe: Kaeba piya pempeka, esegiye-
nagampa nkagoba aborama awame'ena kapa tayakega agano, untawe.
19 Piya yuguna, iwamuta u'magina maya uwaimintiye: Tigeba ma tabe mono nama
akasabaigipa naeba kakaga yaga a'ya peka, to kake kima a'ya pukuwe, piya untiye.
20 Piya yogini, pi Yuta kina'mi maya untawe: Anasa kinatempiba kaboba 46 kima a'ya
puntawe. Pigo kaeba kakaga yaga kimagina a'ya pikenaga yeno, untawe.
21 Pigoya, Isu mono namankamaka untipa, pipa ae'wa nkau'amaka meto kamana
untiye.
22 Pigoya, ainti purintapisa asiyogini, abagi kina'miba pi kamana'wapa to ka napimag-
ini, pipa mono isapisa, ae unti kamana, abugunaba tagantana puwaentiye.

Isu aeba a'ya'ma kina'mi nkagowaipa igawaentiye

23 Pigoya, Isu aeba Pasoba nakena yagaba Yerusaremi kumata mimagina, awame'ena pogini, uwoma kina'miba agategini ae ageraka imatiti puntawe.
24 Piya puguna, Isu aeba wasanaba igabebe puwaentika, ige iyapipa ae'wantanaba kampa atantiye.
25 Pigoya, aeba a'ya'ma wasanami nkago abikenaba wasanapa kampa ibigantiye. Uwaba aewa wasanami nkintabaipintiba igabebemagina agawaentiye.

3

Isuge Nikotimasige kamana untase

1 Pigoya, Parasi yagara ka mintantiye. Agewapa Nikotimasi, aeba Yuta kiye yagara mintantiye.
2 Pi ntagara aeba aseka Isuti wama maya omintiye: Tisa, taeba agogapa abune. Kaeba Kotitisa taga tisa yagara aborantane. Piya, wasana ka'waina Kotiba antabaipi kampa mintegina, awame'ena pempesapa kampa piye, untiye.
3 Piya yogana, Isu maya omintiye: Naeba tagaka ugamukuwa, abo. Ka'waina aeba to kake kampa yakari potakanaba, aeba Koti kabiratakenaenaba kampa asu agakiye, untiye.
4 Piya yogana, Nikotimasiba to maya omintiye: Ka'waina aeba ago anasa puwanti'naba, ayamagina kasapa aborakiye. Ayamagina anowampa nkantabaipintiba uma pasekanaba to kake yakari potakiye, untiye.
5 Piya yogana Isu maya omintiye: Tagaka ugamukuwa, abo. Ka'waina aeba wanitasabe Awamusatasabe kasa'ena kampa aboranti'naba, Koti kabiratakenaenabipa kampa asu mikiye.
6 Piya, wasanama aga'e puma yakari potaipa, pipa wasana aogane. Aota Awamusa'ama yakari potaipa, pipa Awamusa'ama nkaogane.
7 Tigeba yakari pikenaena kasa aboraiyoma, yopa, kaeba abimaginapa kuntaba a-po.
8 Pigoya, pontaba ae'wantanaba piye. Aetasabaya kanate wate piye. Pipa kampa abintane. Agasankapa abepa, pipa pontawe yewe. Piya yemisa puma, ka'waina aeba Awamusa'ama yakari potanti'na, agowapa pabiyama agawe, untiye.
9 Piya yogana, Nikotimasiba maya omintiye: Pipa ayamagina piyaba pikiye, untiye.
10 Piya yogana, Isu mayama a'wae pomintiye: We, kaeba Isureyo tisa yagara mimagina, pipa kampa aogima abeno.
11 Naeba tagaka ugamukuwa, abo. Taeba agama abompentanaba aborama urimokiripa, pipa tigeba kamanatepa a'a-o yewe.
12 Pigoya, naeba mabisaenaga urimogiripa kampa napiyewa, pipa mantari kakama waintintanaga urimekiripa, ayama abimagiri napikibewe.
13 Pigoya, wasana mantariba kampa ima uwa asu agaye. Kampaye. Wasanama Ntagara nae ka'anto mantara mintantotisa tumpa pika urimuwe.
14 Pigoya, Moseseba paipa ka'me mpari kuyapa yara itagintisa puma, Wasanama Ntagara naepa yara ita natakibewe.
15 Piya pigina, naeti imatiti pikibe'nagiba miyaba'ena aboramagini mikibewe, piya untiye.
16 Pigoya, Koti aeba a'ya'ma kina'mikaba tabera abugaogana, yagarawapa ka'antowa mintogana, aepa taeti otantiye. Aepa aega'ma imatiti pikibe'nagiba ataenabipa kampa tumpintini, e'wasa maema miyaba mikibewe.
17 Piya, Kotiba yagarawapa mabisa kinapa kamana uma uratanemaba kampaye. Wasana i'ima iba piyoma otaogana tumintiye.
18 Pigoya, ka'waina aeba aega'ma amatiti pikibi'naba, aguntaenama nkantota'enaba kampa maekiye. To ka'waina kampa aega'ma amatiti pikibi'naba aguntaenama nkantota'enawapa waitakiye. Piya, Koti Ntagara ka'antowa nkagegaba kampa napima amatiti pikibika aguntaenawapa waitakiye.
19 Pigoya, pi antota'enama nkagowapa mayamawe: Mabi e'wasaena maete tumintogini, mabisa kina'miba tununtanaga ibugantana, e'wasaenagaba kampa ibiye. Pigoya, pipa nanagawanane. Ataenawai waintika piya puntawe.
20 Pigoya, a'ya'ma kamparagaena pe kina'miba pipa e'wasaenama kama potawe. Igeba kamparagaenawai aborasanagaba kampa ibegini, e'wasaenariba kampa kanawe.
21 Piya, ka'waina tagantana pi'naba, aeba e'wasaenabi uma aboraye. Aeba yogawapa Koti nkesegiyenara puntika, uma aboramegini aogima agawe.

Yoniba Isu nkago aborama uwaimintiye

22 Pigoya, Isuba kamana uma a'ya atate, abagi kina'wa ibabogini, Yuta mari ka au'i wama umintantawe. Pita'i umimagina, Isuba mono wanipa pai'itantiye.

23 Pigoya, Yoni aeba Inoni kumata mima, Serimi agora mima, pabiyama wani
pai'itantiye. Piya, pitapa wanipa tabe waintogini, pita'i wasanaba ampa irosauguna mono
wani pai'itantiye.
24 Pi ntagaba Yonipa iga'na namapipa kampa aba potantawe. Pipa asawe.
25 Pigoya, Yuta yagara ka'wainage Yoni nkabagi kina'wampige wani pasikenaenaga
kamana umagini akayuntawe.
26 Piya pumagini, igeba Yoniti wamagini maya omintawe: Tisa, kaeba Yontani wani
maroteri mintukuna, ka yagara ampa irosaogana, agowapa aboramagina uramintam-
pepa, aeba ma kanabipa pabiyamagina wasana mono wani pai'itagini aeti wawaeyewe,
untawe.
27 Piya yuguna, Yoniba maya uwaimintiye: Ka'waina Kotiba ka yugawaka kampa
otakanaba, aewapa kampa uwaba maekiye.
28 Naeba Koti utaratanta yagara Karaisitiba kampaye. Naeba ae awaga kamana uma
aborakena yagara Kotiba unatantegi, paitama kanantone. Piyama urimuwagiri tigeri
abintawe.
29 Piya, iba'wae'ma nkawaewampa aewa maeyagina, ao'yagaramaba ao'maemagina
aeka a'mu potaye. Piya, ao'yagaramaba a'mu potaisa puma, aneba na'mu potauwe, Isuka
piya untiye.
30 Piya, ae agewamaba anosama tabe pekana, nae nagewamaba tumikiye, Yoni piya
untiye.
31 Pigoya, inatisa tuminti'naba asuragasiwaeye. Mabisa aboranti'naba mabisaena
puntana, mabisaenaga iye. Piya, mantarisa tuminti'naba pipa asuragasiwaeye.
32 Pi ntagarawama a'ya'waemaena agama abinti, pi awaga kamana yeginiba,
wasanamiba iyekita puma kamana'wapa a'a-o yewe.
33 Pigoya, wasanama pi kamanapa abemi'naba, Kotiba taga semi ntagaraga: Owe, iye.
34 Piya, Koti otami'naba, aeba Koti kamana'amana siye. Piya yagaraba aepa Kotiba
Awamusapa atunkapa kampa amikana uwa amiyaba miye.
35 Piya, abawampaba pi yagarawakaba abugagina, a'ya'waemaenaba ae ayapi atawaen-
tiye.
36 Pika ka'waina aeba Koti ntagarawapa aega'ma amatiti'ena pemi'na, aepa
miyaba'enaba ago aboramiye. Piya, to ka'waina aeba Koti ntagarawampa kamana
kampa wasiyemi'naba, miyaba'enaba kampa aboramekana, Koti nkamo'enawapa aeti
waiyaba mikiye.

4

Isu aeba Sameriya marisa waepa kamana omintiye

1 Pigoya, Parasi kina igeba Isuka mayama abintawe: Aeba abagi kina uwoma ibabu-
magina wani pai'itamagina Yonipa asugasayema, abuguna Isu abintiye.
2 Piya, Isu aewapa kampa wanipa pai'itantiye, abagi kina'wampika yogini pai'itantawe.
3 Piya, Isuba Parasi kina'mi pi kamana abuguna abitegina, aeba Yutiya maba atate
Karariya mari a'wae puma to kakema wantiye.
4 Wamagina, pi ki'i aega'urite wama Sameriya maba akata wantiye.
5 Pita'i wamagina Sameriya kumapa ka, agewapa Saika, pita'i uma irosantiye. Pi
kumapa Yekobu yagarawa Yosepe aminti mpawama nkagora waintantiye.
6 Pabita Yekobunta wani kaba waiyogana Isu aeba kagi abebe uma irosa'ma, ayampu
kampa pogana wani ka awara mara'mimagina migarantiye.
7 Mintogana, pi kumatasa wae ka'waina wani itikena ampa irosantiye. Irosaogana
Isuba: Kaeba wanipa namega nano, omintiye.
8 Piya, abagi kina'wapa igeba naninta ika pikena kumati igasuguna, Isuba abintowa
mintana kana waepa wanikaba omintiye.
9 Omogana, kana Sameriya wae aeba maya untiye: Kaeba Yuta yagaramagaba nanaga
Sameriya wae'mantekaba wanikaba nabigane, untiye. Piya, Yuta kinape Sameriya
kinape atokaema kampa miyumekana kana wae aeba piya untiye.
10 Piya yogana Isuba maya omintiye: We, kaeba Koti kao'enama nkagobe pi wanika
ugamo nkagonepe kaga kampa aogima abempesinta esunataka e'wasa maekena wanipa
kamosine, untiye.
11 Piya yogana, kana wae'ma maya omintiye: Tabe yagara, wani kaba pipa e'erona,
kaeba wani itikenaenagapa kampa waintiye, kaeba e'wasa maekena wanika yempepa
aetasa itikibene.

12 Tayabama Yekobu ae ma nkwani kaba ku'magina, aewape yagara pu-
rumakawampibe igeba to wanitasa wanane. Pabi matasa namagini mintantane. We, kaeba
ayamagina Yekobupa agasimagina wanipa kapa maema aborakibene, untiye.
13 Piya yogana Isuba maya omintiye: Piya, ma nkwanipa kampa agora tiga'e pakena
wanikiri a'ya'ma yagaba nayaba'miyewe.
14 Pi nae wanipa ka'waina amekana aeba pi nakibipa, aepa wanikaba to kakema kampa
abekana uwa miyaba'mikiye. Naeba pi nkwani amekana agupi wani nkaru aboramekana
miyaba'mikiye, untiye.
15 Piya yogana, kana wae'ma maya untiye: Tabe yagara, kaeba pi kana wanipa
namegana to kakema wanikaba kampa nabeka, mata'i asi nasi kanamagi itiyaba'miyopa
kasano, untiye.
16 Piya yogana Isuba maya omintiye: Kaeba wamagina kawaegampa ababute kanaiso,
untiye.
17 Piya yogana, kana wae aeba: Naeba nawaenempaba kampaye, untiye. Piya yogana
Isu maya untiye: Kaeba kawaegampaba kampaye, pipa kanara sene.
18 Kaeba waba nayaka'mu maegate itate puntampekana, pigo ma mintemi nkwaba pipa
aeba kae kawaeba kampaye. Pika kaeba taga kamana yene, omintiye.
19 Piya omogana, kana wae aeba maya omintiye: Yabe yagarane, naeba ibanto ago
abuwe. Kaeba poropete yagaragawe.
20 Pika yega abeno: Tae tayabamagiba ma nkamuta Koti nkaobi aki puma kamana'wa
abeno, yegiri, piya Yuta kina tigeba: Kampaya, Yerusaremi kumata aki puma Koti
kamanapa abiyo, yewe, untiye.
21 Piya yogana Isu maya untiye: Waya, naeba ugamukuwa, abo. Nabanempa aeba ma
nkamutapa kampaye. Yerusaremi kumatapa kampaye. Uwa a'ya'ma mari Koti nkawaga
kamana ikena kana agarosakena piye.
22 Tigeba kampa abintiri kampa agantanama kamanapa yega, taeba pipa abibebe
pumagi pune. Mono pipa Yuta kina taeti aboraye.
23 Pigoya kana ka aborakiya, pipa mampa ago aboraye. Pita'i taga mono kina'miba
monota mima igu imawamaba naba nkawaga kamana taga sikibewe. Naba aeba piya
mono kina'mika abiye.
24 Piya, Koti aeba amanine. Pika ae awaga kamana ikena monota mima tigu timarasaba
tagaka yiyo, untiye.
25 Piya yogana, kana wae aeba maya untiye: Naeba ago abuwa, utaratanta Mesaya
aborakiye untapa, aboramagina kamana uma aogi puma arupu puramikiye, untiye. Piya,
pi Mesayaba aeba Karaisitiwe.
26 Piya yogana Isu aeba maya untiye: Kamana ugamopa, pipa naewe, omintiye.
27 Pabigo piya yogini abagi kina'wa ampa irosantawe. Ampa irosa'magini kana
wae'mage kamana yusumeka uwoma nkigi napintawe. Piya puntini, nana kamana
nanaga omenema abigakena abumepa kunta pogini atantawe.
28 Pigoya, kana wae aeba wani kankabewapa pabita atate kumati karu'ena wamagina
wasana maya uwaimintiye:
29 Tigeba kanamagiri ka yagara agaiyo. Aeba a'ya'waemaena punto, pi kamanapa
aborama unamiwaeye. Aeba Karaisitibayawe, untiye.
30 Pigoya, igeba pi kamana abite kumatisaba Isuti wawaentawe.
31 Pigoya, pi ntagaba abagi kina'wampiba: Tisa, kaeba naninta nao, untawe.
32 Piya yuguna maya uwaimintiye: Naeba ka'isa naninta waintipa tigeba kampa
abintawe, untiye.
33 Piya yogini, abagi kina'wa igewai mare-u me-u pumagini maya untawe: Ke kapa
nanintaba maetegina menkaiye, untawe.
34 Piya yuguna aeba maya untiye: Unatanti, ae awamu wasima yogawa puma a'ya
pikenaena pi'na nanintanentana piye.
35 Tigeripa mayawe yewe: Opa tarawa tarawaki to a'ya puwakana mata'i nakenaba
aborakiye, yewe. We, naeba urimekiri abiyo: Tigeba asaga'yuma tiyo ma'ma yoga agaiyo.
Nakena aborakena kanapa mampa agarosaye.
36 Naninta nakena yogarisa maema miyaba'enabi aki pikibi'naba ikantana maekiye.
Psya, aintana yoga punti'nabe kana nakena maenti'nabe isigeba kaga isi'mu pikibese.
37 Piya, ma kamanapa tagane: Ka'waina aintana pegina to ka'waina nakenaba maeye.
Tara yaga isigeba ka yuga pese, pipa tagane.
38 Naeba tige aintana kampa puntati nakena aki punataiyoma, uritauwe. Yoga pipa
ka'isa kina'mi pumarantagana aboranti, pipa tigeba uwa a'na puma maeyawe, Isu piya
untiye.

39 Pigoya, Sameriya wae aeba: A'ya'waemaena punto kamanapa pipa aboramagina
unamiwaeye, unti kamanaka uwoma pi kumatasa kina'mi abitegini, Isu aegarantawe.
40 Pika Isuti ampa irosa'magini igege miyenema esotantawe. Piya puguna, aeba owe
uma tara yaga ige kumata mintantiye.
41 Piya puntana, mono uwaimogini to uwoma kina'mi abibebe puma aegarantawe.
42 Piya puntini, kana waepa maya omintawe: Marupa kae yeka mono'wapa abune.
Pigoya mapa taerepa agowapa agama abimagi maya yune: Aeba taga a'ya'ma marisa
kina tau'ikena yagarawe, yune, untawe.

Isu aeba kiya yagarama ntagaranto kaba atantiye

43 Pigoya, Isu aeba igege tara yaga migaite Karariya mari wantiye.
44 Wantana aewaka mayamagina abintiye: Koti unti kamana yemi poropete yagarama
ka'waina aeba aewa kuma agorapa ageba kampa waintiye, ute,
45 pi mpaba atategina Karariya mari uma irosantiye. Piya, Karariya kina'miba kaga
Yerusaremi kumati wama aota naninta nakena yagaba yoga pogini agantakini, a'wae
pumagina uma irosaoginiba kayone potantawe.
46 Pigoya, Kena kumata Karariya mari paipa yogana waninkama wainiyena punti, pita'i
to kake a'wae puma wantiye. Pi ntagaba Kapaniyamu kumata tabe yagara ka mintantiye.
Pi ae yagara tabe inuntana abogana mintantiye.
47 Pigoya, Isu aeba Yutiya maba atate a'wae puma Karariya mari to kake ampa irosaye,
piya yuguna abite tabe yagara aeba Kena kumati Isuti wama yagarawa purikena pogana
ampa kaba atanema, uma ababute kanakenaga omintiye.
48 Omogana, Isuba maya omintiye: Tigeba awame'enabe kasa'enabe agantiri ka-
mana'nepa abima naegarasanaga napiyewe, untiye.
49 Piya yogana, kana yagara aeba: Wa'ega yagarane purisanagawa, karu'ena tumo,
untiye.
50 Piya yogana, Isuba maya omintiye: Kaeba uwa tumo. Yagaragapa ago kabariye,
omintiye. Piya omogana kana yagara aeba Isu kamana abibebe puritegina a'wae puma
tumintiye.
51 Tumogini kayokaya kina'wa ke'i kanamagini igeba: Yagaragapa ago kaba'ma mintiye,
omintawe.
52 Piya yuguna, kabarome kanaka ibigaogini maya untawe: Aiba papa kagi abebe
pogana pi kanabi yoninkapa atawaye, untawe.
53 Piya yuguna, kana yagara aeba agowapa mayama napintiye: Aiba pi kanabi Wa'ega
aeba Yagaragapa ago kabariyeba unatama utamine, untiye. Piya yogini aewape aokinape
Isuti aega'ma imatiti puntawe.
54 Piya puguna Isu aeba Yutiya marisa Karariya mari a'wae pumagina wama Kena
kumata umima awame'ena puntita to kake uma pogana tara puntiye.

5

Isu aeba ka yagara Petesita kotuta kaba atantiye

1 Pigoya, Yuta kina'mi aota naninta nakena yaga ka aboraogana, Isu aeba Yerusaremi
kumati wamagina intiye.
2 Piya, Yerusaremi kuma agora sipisipiwama kabera kotupa ka waintantiye. Agewapa
Yuta kina'mi kamanapisa: Petesitawe, yewe. Pi awamoriba ka kampa punta nama
nayaka'mu kimaranta waintantiye.
3 Pi ntamapipa yoni kinape iyorika kinape igisa ataena punta kinape migugu kinape
uwoma waintawe.
4 (Piya puguna ka'isa yagaba Wa'egawamatisa enisore ka'waina kana kotupinti tumima
airapa pogana kana waninkamaba aiga'yo'ya pogini agate, ka'waina karu'ena paitama
tumpa pasomenapa yonintanawapa atawa puntiye.)
5 Pigoya, pita'i ka yagara nankitama miyogana kaboba 38 a'ya puwantiye.
6 Aibogana, Isu aeba uma agaomepa: Kana yagaraba e'ero kanabi waita miyaba'miye,
yuguna abitegina, abigama: Kaeba kabarisanaga kabiyoma, abigantiye.
7 Piyama abigaogana, kana yoni ntagarama maya untiye: Wa'ega, waninkama
aiga'yo'ya peginaba, ke naba pumagina mo nataka tumusuwe. Uwa naene uware ampa
ware putagi, waogana pabigo ka'isa kina unagasima kotupintiba tumewe, untiye.
8 Piya yogana, Isuba maya omintiye: Kaeba asimagina wasagapa maerite wao, untiye.
9 Piya yogana, pabigo au'amaba aogi pogana asimagina wasa'wapa aesagabite wantiye.
Aibogini, pi ntagaba Yuta kina'miba sabatira aogi potantawe.
10 Piya, aogi potaogini pi Yuta kina'mi kana yoni ntagara maya omintawe: Ibaba sabati
akuninta yagawa, wasagapa a-mpaete wao, untawe.

11 Piya yuguna maya uwaimintiye: Kaba'ma aogi punatai ntagarama: Wasagapa aesagabite wao, unamima nagarubaye, untiye.
12 Piya yogini, igeba: Wasagapa aesagabite wao yemi ntagara, agewapa kewema, abigama untawe.
13 Piya yuguna, kana kabarome ntagaramaba kampa napintiye. Isu aeba a'ya'ma uwoma kina'mi nkibakapinti aigigipa'ma wagasogana, kampa aekaba napintiye.
14 Pigoya, ainti Isuba tabe mono namapinti kana yagaraba abatamagina maya omintiye: Kaeba kaukapa aogi puwaya, pi to kake aguntaenaba a-po. Pegana tabe kuntuyena aboragamisanaga pasemagina miyo, omintiye.
15 Pigo kana yagara aeba Isupa agabebe potate wama Yuta kina maya uwaimintiye: Kaba natami ntagara agewapa Isuwe, uwaimintiye.
16 Pigoya, Isu aeba sabatira piya yuga puntitaka Yuta kina'miba igobi pumagini kama potantawe.
17 Piya puguna, Isuba maya uwaimintiye: Nabanempaba yogaba a'ya'ma yagaba asi nasimagina piye. Piya, naeba pabiyamagi puwe, untiye.
18 Pigoya, Isu aeba sabatiwai mpaema a'yugu puntana, Kotiti meto pumagina: Aeba nabanempawe, yomeka Yuta kina'miba abima kamparaga potamagini aegukena untawe.

Isu aeba tabage pumagina antota kamana uma a'ya tatakiye

19 Pigoya, Isuba maya kamana uwaimintiye: Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Naeba yagarawa naene naumabisaba a'ya'waemaenaba kampa puwe. Nabanempa pegi yagarawampa naba agamagi ae pemisa pumagi puwe.
20 Naba aeba yagarawampanteka abugagina a'ya'waemaena pemintanaba nayakiwaeye. Piya, ibanto tabe yuga nayakeka pekiri, tigeba agama uwoma tigi napikibewe.
21 Naba aeba purinta kina ibage pumagina iyogawaitama miyaba'ena imika, yagarawa naene napima wasana miyaba'ena imuwe.
22 Pigoya, naba aeba wasana antota kamanapa kampa uwaitaye. Pi ntugaba yagarawa nae unatantikini,
23 wasanamiba nabanempa nkage maema asagayuyesa pumagini pabiyama yagarawa nae nageba maemagini asagayukibewe. Piya, ka'waina yagarawa nae nage maemagina kampa asagayukibi'naba aeba naba unatanti'na pabiyama age kampa asagayukiye.
24 Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Ka'waina nae kamana wasintana, unatanti'naka amatiti pikibi ntagara, aepa miyaba'ena aboramekana kaintanama nkantotapa kampa maekiye. Piya yagaramaba purinta'enabisa aogamagina miyaba'ena ago maema amiye.
25 Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Kanapa ka aborakiye. Pipa ibaba ago aboraye. Pi ntaga purinta kinapa Koti ntagara nae kamana abe kina iyogama asima miyaba'mikibewe.
26 Naba aeba miyaba'enama nkago ai'newane. Piya, yagarawa naepa pabiyama miyaba'enama nkago ai'newa unatantiye.
27 Pigoya, Wasanama Ntagara mintoka, wasana antota kamana uwaitaoma unatantiye.
28 Pi kamana abiginaba kuntaba a-piyo. Kanapa ka atantipa waintiya, pi aborakiniba wasana irubinti waitamiye kinapa nae kiga'e abitegini irosa'ma ikibewe.
29 Piya puntini, aogima mintanta kina'miba miyaba'mikena iyogakibewe. Piya, kamparagama mintanta kina'miba kaintanama nkantota'ena maekena iyogamagini asikibewe, Isu piya untiye.

Kotiba yagarawampa nkagoba maema aborantiye

30 Piya untana Isu to maya untiye: Nae'ne ntaumabisa yoga pikenaenaba kampa waintiye. Nabanempa nkawamuta antota kamanapa uma a'ya itauwe. Piya pumagi, antota yuga pekana ka awameta pikiye. Pipa nae'ne kamanapa kampaye. Unatanti'na ae kamana wasimagi tagaka uritauwe.
31 Piya, nae nabine agone umagi aborakanaba kampa aogi pikiye.
32 Nabanempa pi agonepa uma aborakiye. Piya, naeba abima pipa tagane. Aeba agonepa uma aborakini au'wapa agakibewe.
33 Tigeba Yoni abigauguna agonepa tagaka aborama urimintiye.
34 Pigoya, wasanami agone uma aboraiyemaba pipa kampa yuwe. Ma kamana yopa abimagiri, miyaba kita aema miyigina Kotiba tibabenoma, yuwe.
35 Pi Yoni aeba kane kanta pumagina wasana e'wasa puwaitantiye. Pigoya, tintabaipintiba ti'muntanaba uwaenantora ae e'wasaenagaba puntawe.
36 Pigoya, nae ago uma aborami, aeba Yoni piyamaba kampaye. Aeba to awametane. Naba yogara unatanti, pi ntugawama nkau'wa maema aboraoma, nabanempaba unatantegi tuminto, pi ntuga pogana unatanti agonepa aboraye.

37 Piya, naba unatanti'na pi aewa agonepa uma aborantiye. Tigeba pi ae'wa
nkawamupisa kamanapa kampa abintiri, aowarapa kampa agantiri,
38 unatanti'nante kamana a'a-o umagiri, kamana'wapa tigeba tigutapa kampa atagana
waiye.
39 Piya, tigeba mono esapa aisumagiri: Miyaba'ena aboraramikenaga iyema, yewe.
Pigoya pi paisa mono'amaba taga nae agoba uma aboraye.
40 Piya, tigeba naeti kanama miyaba'ena maeyiyoma, yogiripa uwa a'a-o yewe, Isu piya
untiye.
41 Piya, naeba wasanami i'muntana punataiyemaba kampa yuwe.
42 Tige agoba pipa taga abuwe. Tigu'amaba Kotiti abemintanaba kampa waiye.
43 Naeba nabanempa nkawamuta tigetiba tumintogiripa, pipa tigeba uwa kayoneba
kampa punatawe. Pigoya, ainti to kina'mi nkige'wai imabisa tigeti ampa irosaigiripa, pi
kina igepa kayone puwaitakibewe.
44 Tigeba ti'amaka ti'mu puma tabera maete iye kina'mitaba, ayama monotapa mik-
ibewe. Pipa kampaye. Pigoya, Koti abiwa mpima a'ya'waemaenama tabe aeti a'muntana
waintikaba pipa aeta tibiye, a. Pipa kampaye.
45 Tigeba naekaba: Aeba abawampati kamana uratakiyeba, a-siyo. Pipa kampaye.
Tigeba tao'maekiyema napinta ntagara Mosese, ae kamanapa uritakiye.
46 Mosese kamana kaentipa pipa naeka kaemarantine. Pigoya, tigeba ae kamana
aogima abibebe pesinta, naekaba kaga abibebe pesine.
47 Piya, Mosese kamana awa'ena tigeba: A'a-o untiri, nae kamanapa ayama abibebe
pikibewe, Isu piya untiye.

6

Isu 5,000 kina naninta imintiye
(Matiyu 14:13-21; Maka 6:30-44; Aruku 9:10-17)

1 Isuba kamanapa uma a'ya atate, Karariya kotupa to ka agewapa Taibiriyasi ta'ema
maroteri wamagina,
2-3 abagi kina'wa iba purite wama amuti imagini mintantawe. Asu mintuguni uwoma
kina yonintana kaba itaogini agantaka, aega'magini wantawe.
4 Pigoya, pi ntagaba Yuta kina'mi Pasoba naninta nakena yagaba agarosantiye.
5 Pigoya, Isuba ao ma'ma igaomepa pi wasana uwoma kina ampa irosauguna igate,
Piripi mayama abigama untiye: Nanintaba aetasa ika pumagi pi kinapa imekana kanara
sakiye, untiye.
6 Aeba ka'ena pikenaga napimagina uwa amiyo kamana untiye.
7 Piya yogana Piripiba maya untiye: Taeba 200 torarasa naninta ika pumagi imekanaba
kampa kanarasawaetakiye, untiye.
8 Piya yogana, Saimoni Pita nka'nanto Enturu aeba maya untiye:
9 Mata'i ka yagarama aeba paretintoba nayaka'muna, inoyantaba tarawa sumagina
urintiya, pipa ma uwoma kina'miba ayama kanarasawaetakiye, untiye.
10 Piya yuguna Isuba maya untiye: Tigeba wasana uwaitaigini aki pumagini
mara'miyiyo, untiye. Yogini, uwaimuguni, kabu aebaru'magini 5,000 waba mara'ya puma
mintantawe.
11 Mara'mintuguna, Isuba kana pareti maemagina Kotiti a'mu potama abagi kina
imogini wasana pako pumagini a'ya'ma imintawe. Pigoya, inoyantaba pabiyama nakune
igewai yume nkawameta imintiye.
12 Namagini iga'e pauguna Isuba abagi kina'wa maya uwaimintiye: Aritapa waima
ataena pusanaga kitabiyo, untiye.
13 Piya yogini igeba wa'nu kupa nagisarisa tara tumpaema ku kana naninta aritapa
iraguguna awaitantiye.
14 Pigoya, wasanamiba pi awame'ena puwaiyakomentana agategini maya untawe:
Tabe poropete yagara mabi aborakiyema untapa, mampaye, untawe.
15 Piya ute, igeba Isu kobe pumagini iyatasa araku'ma tabe yagarawai asitakena
puguna, igabebe potategina itate ae abiwa amuti intiye.

Isu kotu nkabobori wantiye
(Matiyu 14:22-33; Maka 6:45-52)

16 Pigoya atamaisaogini abagi kina igeba kotu nkawamori tumimagini,
17 Kapaniyamu kumati a'wae pumagini wakenaraka wanipisa karebi intawe. Pigoya
ago ase yogana, Isuba pabita mintogini ibiwai wantawe.
18 Aibuguna, esegi punta pumagina tabera wanipa aiga'yo'ya pogini wantawe.

19 Piya, nayaka'muno, tonaentisa ka'umaema kiromita pubasanauguna, Isuba wani
nka'eti aeta aeta wamagina kana wanipisa kare agora waogini agate pami puntawe.
20 Piya puguna igega'e umagina: Naene kanauwa, tiyekuruba a-piyo, untiye.
21 Piya yogini igeba i'mu pumagini, wanipisa karebi ababuguna iyogini wakena pume
mpari agaro wantawe.

A'ya'ma kina'mi Isuka aguyosagantawe

22 Pigoya, marogini a'ya'ma kina kotu mparoteri mimagini maya untawe: Ai asekapa
wanipisa kareba ka'waintoga agatompe, pipipa abagi kina'wapa Isupa atategini ibiwai
imagini watawe, untawe.
23 Piya ute mintuguna, Taibiriyasi kumatisa wanipisa karebi kanama Wa'egawama
naninta a'mu potama imintita ae aguyosagata ampa irosantawe.
24 Pigoya, pi kina'miba Isu ae'wakabe abagi kina'wakabe iguyosakate wanipisa karebi
ima Kapaniyamu kumati a'wae puma wama pita'i uma aguyosagantawe.

Mantarisa nanintawama kamanane

25 Pigoya, Kotu ma nkauka'i aguyosa'ma abatamagini: Tisa, kaeba ayantaga kanamp-
enema, abigantawe.
26 Piyamagini abigauguna maya uwaimintiye: Naeba tagaka ukuwa, abiyo. Tigeba
awame'ena pogiri agakaba pipa kampaye. Naninta timogiri namagiri tiga'e paka,
naguyosagawe.
27 Tigeba yogapepa, abararakena nanintawama ntuga wanane. Miyaba nanintawama
ntuga piyo. Nabanempa Koti aeba Wasanama Ntagara naepa tigeti unatantika yigipa
miyaba nanintaba timukuwe, untiye.
28 Piya yogini maya kamana a'wae pomintawe: Taeba ayamagi Koti ntugaba pusunema,
abigauguna,
29 maya uwaimintiye: Unatanti naeti timatiti puma naegaraigina, pi'na Koti ntugarin-
tanaba peno, untiye.
30 Piya yogini maya kamana omintawe: Nana kukantana pega, agamagi kaega'ma
tamatiti pugatakune. Nana aoso'enaba pikibene.
31 Piya, tayabamagiba ka'me mpari mana namagini mintantane. Pigoya pi kamana
awa'enaba mayama waintiye: Mantabintisa naninta imogini namagini mintantawe,
untawe.
32 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Tagaka ukuwa abiyo. Moseseba mantarisa
nanintaba kampa maema aborama imintiya, Koti imintiye. Piya, nabanempa mantarisa
taga ntanintaba timiye.
33 Piya, Kotitisa tuminti'na taga ntanintaba mabisa kina'miti mikenaenaba maema
aboraye, untiye.
34 Piya yogini: Wa'ega, kaeba yempe ntanintaba asi nasi pipa tamo, untawe.
35 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: E'wasa maekena nanintaba pipa naewe.
Ka'waina aeba naeti ampa atokaekibi'naba, aepa nanintagaba aga'enaba kampa abukiye.
Piya, ka'waina aeba naeti amatiti pikibi'naba wanikaba kampa abukiye.
36 Piya, naeba ago urimone. Awame'ena pogiripa agantiripa uwa kampa napimagiri
aegarawe, ago yuwe.
37 Pigoya, nabanempa namemi kina pi ige naetiba ampa irosakibewe. Pigoya, ka'waina
aeba naeti ampa irosakapa aepa kampa agaikuwe.
38 Piya, mantarisa tumintopa pipa nae'ne nawamupisa kamana wasikenaba kampaye.
Unatanti'na nkawamupisa kamana wasimagi aegarakena tumintone.
39 Piya, unatanti'na ae awamupisa kamanapa naeka mayamawe: Aeba naeti ibabuwai-
tanti kina'mi a'yugu pusanaga kabiwaitamagi, ainti tabe kanabipa ibage pekini iyogak-
ibewe, unatanti'na ae awamupisa kamanapa piyama waintiye.
40 Pigoya ka'waina aeba yagarawa nae nagama amatiti punatakibipa, aeba a'ya'ma
yagaba e'wasaenabi miyaba miyeka, ainti tabe kanabipa abage puma asitakuwe, na-
banempa awamupisa kamanapa piyama waintegi wasiyuwe, untiye.
41 Pigoya Isu aeba: Mantarisa nanintaba naewe, yomeka, Yuta kina'miba abimagini ata
potantawe.
42 Piya puntini maya untawe: Ma ntagaraba aeba Isu, Yosepe ntagarawe. Anoke
abakeba pipa taeba isigaompene. Pipa nanaga: Naeba mantarisa tumintuweba, iye,
untawe.
43 Piya yuguna Isuba maya uwaimima untiye: Tigeba uwoma kamanapa a-mpare-u
me-u puta nasiyo.

44 Piya, wasana ka'waina ae'wa nkaumarasa naeti ampa irosakenaenaba pipa kampa waintiye. Naba unatantina paibekana ampa irosakenaenaga waintiye. Pigoya naeba piya yagara aepa ainti tabe kanabipa abage puma asitakuwe.
45 Pigoya, poropete kina'mi kamana awa'enaba mayama waintiye: Koti aewa wasana mono uwaimikiye, untawe. Pika ka'waina aepa nabanempa mono omima ayakekana abikibi'naba, aeba naeti ampa irosakiye.
46 Pigoya, wasanama nkaobisa nabapa kampa agantipa, mantarisa tuminto, nae ka'wainana nabapa agama mintantone.
47 Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Ka'waina aeba naeka amatiti puma naegarakibi'naba e'wasaena maema miyaba mikiye.
48 Pigoya miyaba nanintaba pipa naewe.
49 Tiyabamagiba ka'me mpari mana namagini kampa miyaba mintantane.
50 Pigoya, mantarisa naninta namagini kampa purikenaenaba pipa mampa naeti waintiye.
51 Piya, miyaba naninta mantarisa tumintipa pipa naenene. Pika ka'waina aeba naetisa naninta namaginaba asi nasi miyaba mikiye. Piya, nau'nempaba nanintarintana piye. Pipa mabisa kina tigeti miyaba mikena nau'nepa atakuwe, Isu piya untiye.
52 Piya yogini, Yuta kina'miba maka kamana umagini mare-u me-u puma maya untawe: Aeba ayamagina au'wapa tameka nakubompeka iye, untawe.
53 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba tagaka urimukuwa, abiyo. Tigeba Wasanama Ntagara nae nauke korake kampa nakibepa, pipa tigupipa miyaba mikenaenaba kampa aborakiye.
54 Ka'waina aeba nae nauke korake nakibi'naba asi nasi miyaba mikiye. Piya peka naeba aepa ainti tabe kanabipa abage puma asitakuwe.
55 Piya, nae naupa pipa taga ntanintawe. Piya, korantepa pipa taga wanine.
56 Pigoya nae nauke korake nakibi'naba aeba nae nagora atokaema miyeka naeba pabiyama aege atokaema mikuwe.
57 Naba aeba miyaba'enama nkagowampa unataoga tumintoka, aeka umagi miyaba miyokana aeba nae nakibi'naba pabiyamagina naeka uma miyaba mikiye.
58 Pigoya, tiyabamagi igeba mana nagaiteginiba ago purintasa puma wanane. We, nae naninta nakibi'naba pipa asi nasima esegima miyaba mikiye. Piya, mantarisa nanintawama nkagoba piyama mintuwe, untiye.
59 Isu aeba pi kamanapa Kapaniyamu kumata mono namapi ampimagina uwaimiwaentiye.

Miyaba mikena kamanataka Isu ikabitantawe

60 Pigoya, abagi kina igetisa uwoma kina'mi pi kamana abite maya untawe: Ma kamana abokanaba kunta piya, pipa kebaya abikiye, a, untawe.
61 Piya umagini, iyekita kamana yuguna antabaipinti Isuba abite maya uwaimintiye: Kamana pipa abeganaba nanaga kuntaba piye.
62 Wasanama Ntagara naeba pai mintantoti a'wae pumagi iyekiripa agaiginaba a'ya pikiye.
63 Pigoya, tau'ama wanane. Awamusa'ama mikenaenaba wasanaba aboromagina tamiye. Pi nae urimo kamanapa pipa auma wantaga miyaba'ena wantagane.
64 Pigoya tigetisa ka'isa kina'miba pika kampa aogimagini abewe, untiye. Pigoya, Isu aeba monowa a'a-o ikibe kina igekaba ago pai abiwaentiye. Piya, kuna pikibi aepe kaga abibebe punti, pika uwaimintiye.
65 Pigoya, kamana ka mayama amato puma untiye: Naeba pika maya ago urimuwe: Ka'waina aeba nabanempa kampa ase'yo potantakana, naeti ampa irosa'ma mikenaenaba kampa waintiye, ago urimuwe, untiye.
66 Pigoya, pi ntaga abagi kina'wampitisa uwoma kina'miba Isupa iyekita puma atate a'wae puma wantini, to kake kampa nasi nasi puntawe.
67 Pigoya, Isuba agorasa nagisarisa tara tumpaema kina'wa ibigama maya untiye: Tigeba pabiyama tikabinatakenaga yewo, untiye.
68 Piya yogana Saimoni Pita maya omintiye: Wa'ega, kae katateba kapa keti wakune. Kae ka'wainaga a'ya'ma yaga miyaba kamana urintane.
69 Taeba kaeti tamatiti pumagi: Kaeba Kotitisa aota yagaragawema, abuwe, untiye.
70 Piya yogana Isuba maya uwaimintiye: Naeba nagisarisa tara tumpaema kina tibabunto, tigetisa ka'wainaba nanaga ke kina'enaba piye, untiye.
71 Piya, aeba Yutasi, Saimoni ntagara Isikeriyoti kumatasa, aeka napimagina piya untiye: Aeba abagi kina, nagisarisa tara tumpaema kina, ige aruyenabisa mintana aintiba Isu kuna puntiye.

7

A'natabara Isukaba kampa aogima ntapintawe

1 Pigoya, Yerusaremi kumatasa Yuta kina'miba Isu aegukena kamana yuguna Yutiya mawaipa atategina Karariya marimana nasi nasi puma mintantiye.
2 Piyama mintogana, Yuta kina'mi seri nama kima'ma naninta nanta aota yaga agarosantiye.
3 Aibogini, a'natabaramiba maya omintawe: Kaeba ase'yo pumagina mampa atate Yutiya mari wama mata'i kukantana pempesa puma maroti uma pegini kaokina'miba agaiyo.
4 Piya, ka'waina aborakena untanaba aeba kampa kakama mima yogaba pikiye. Pipa kampaye. Kaeba piya yuga pikenaga yempeka wama a'ya'ma kina'mi nkaruyenabi aborama pegini agaiyo, untawe.
5 Piya, a'natabara igeba aetiba kampa abima imatiti puntini piya untawe.
6 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Tigeba a'ya'ma yaga pikena puntiripa kanara pikibewe. We, naeba pipa kana'nepa ibaba kampa aborantiye.
7 Mampabisa kina'miba tigepa kampa karana puritakibekini, nae karana punatakibewe. Naeba pipa mikenaenawai kamparagaena wainti, pika uma aboraogini igobipa punatawe.
8 Tigeba aota yagaba waiyo. Naeba pipa kana'nepa kampa aborantika, ma aota yagaba kampa wakuwe, untiye.
9 Aeba piya ute, Karariya mariba mintantiye.

Isuba seri nama kinta aota yagaba uma agantiye

10 Pigoya, a'natabara igeba aota yaga uma agakena paitama wagasuguna, aeba ainti pasemagina wantiye.
11 Pigoya, aota yaga aboraoginiba, Yuta kina paitawaitamagini miyume kina'miba aguyosagantini ibigama maya untawe: Pi ntagaraba aeba aeta mintiye, untawe.
12 Piya, a'ya'ma kina'miba aekaba uwoma kamana uma mare-u me-u puntawe. Piya puntini ka'isa kina'miba: Aeba aogi yagarawe, yuguni to ka'isa kina'miba akayuwaitamagini: Kampaye. Aeba wasanami nkimawama maema a'yugu puwaigasaye, untawe.
13 Pigoya, pipa Yuta kina'mika iyekuru pumagini aboramaba kamanapa kampa untawe.
14 Pigoya, aota yagaba abakapi Isuba tabe mono namapipa imagina wasanaba kamanapa uwaimintiye.
15 Mono yogini, Yuta kina'miba uwoma nkigi napimagini maya untawe: Ma ntagaraba ayamagina awa'ena aisiye: Aeba awa'ena namapipa kampa mintanti'nawe, untawe.
16 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba mono urimopa, pipa nae'nentaba kampaye. Pipa unatanti'na, ae mono urimuwe.
17 Piya, ma yo mponopa Kotitisabe nae'netisabayaya, pipa Koti nkawamu wasikena ibugai kina'mi abibebe pikibewe.
18 Piya, ka'waina aeba aewaka napimagina ikibipa, aeba au maete ima kamana ikiye. Piya, ka'waina aeba yoga agowama nkage maete ima a'mu potakibi, pi aeba kampari yagaraba kampaye. Aeba taga ntagarawe, yiyo.
19 Pigoya, Mosese ago kamana uma aborarimintipa, pipa tigetisa ke kapa wasiwaeye. Kampaye. We, ayagabaya naepa naegukenaba yewe, untiye.
20 Piya yogini, uwa kina'miba maya untawe: Ke kina ka'waina kaege mintegina a'yugu kamana yena, kae kaegukena kinapa kapa kampa mintawe, piya untawe:
21 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba mata'i kukantanaba ka'anto puntone. Pikaba tigeba nanaga urite taberapa wagana pewe, a.
22 Naeba yekiri abiyo: Moseseba: Yagarari ita ara'ena piyoma, uritantine. We, Moseseba pipa kampa agobintine. Tiyabamagi pai agobintane. Pigoya, i kasakena yuga yagaba sabatira aboragiripa pi ntagageba pewe.
23 Pigoya pimpa Mosese ago kamana aemita pigina, au'wa kampa aborasanaga yagararimpigi ipa kasakena yugaba pipa pewe. We, naeba pipa ka yagara aogima au'ama kaba atanto, pikaba nanaga abima ataba punatawe, a.
24 Tigeba nanaga agarompa kamana ariwapa yewe, a. Agowapa napibebe pumagiri kamana au'wapa yigina aogi pusanawe, Isu piya untiye.

Igeba ma ntagaraba Karaisitiwe untawe

25 Pigoya, Yerusaremi kuma ago kina ka'isa igeba Isuka maya untawe: Aegukena ye ntagaraba pipa mampaya, agaiyo.
26 Aeba kamana aboraginiba igeba kamanapa kapa kampa otawe. Kiya kina'miba igeba ma kanabipa: Utaratanti ntagara Karaisitiwema, abintini uwa atawa, a.

27 We, taeba kuma agowapa abintune. Pigoya pi ntaga Karaisiti ampa aborakibipa, pipa
ka yagaramaba kuma agowapa kampa napikiye. Pipa ayabayawe, untawe.
28 Pigoya, Isu aeba tabe mono namapi mono uma mintogini, piya yuguna kega'e uma
maya untiye: We tigeba abibebe pumagiri aborantona, agonepa ago abewe. Tumintopa
pipa napiyenanepisaba kampa tumintone. Unatanti ntagara aeba taga ntagaragana
unataoga tumintone. Tigeba aekaba kampa napima abewe.
29 Piya, naeba ae agorasa unataoga tumintoka aeka abibebe puntuwe, untiye.
30 Piya yogini, igana namapi ababotakena untawe. Pigoya kana'wapa kampa puntogini
iyankamaba kunta pogini atantawe.
31 Pigoya, wabe wayape uwoma kina'mi aega'ma imatiti puntini maya untawe: Karaisiti
ampa aborakibi ntagaba, pipa uwoma kukantanaba pumagina ma ntagarama kukan-
tanaba kampa asugasima pikibayawe. We, pi ntagaraba Karaisitibayawema, napiyune,
untawe.

Isu iga'na utiyema ka'isa irebu kina uwaitantawe

32 Pigoya, a'ya'ma kina'miba Isukaba toma toma kamana yuguni, Parasi kina'miba
abitegini tabe mono kiye kina Parasi kina'miba ka'isa monota kabinta kina uwaitauguni
kanama iga'na ampa utikena kanantawe.
33 Piya puguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba uwaena yaganto tigege migaite,
unataoga kananto ntagara aeti a'wae pumagi wakuwe.
34 Piya, tigeba naguyosakagate kampa nabatakibewe. Wama umikubotiba pipa kampa,
wakibewe, untiye.
35 Piya yogini, Yuta kina'mi igeba maya uma mare-u me-u puntawe: Aeba aeta waka
aguyosakubompeka iye. Yuta taokina to mari mirite wa kina, igeti wakenaga ibera, to
marisa kina mono uwaimikena napintana iye.
36 We: naguyosa'ma kampa nabatakibewe, piya uma umikubotiba, pita'iba kanara
kampa wakibewe, piya kamanapa ayaga iye, untawe.

Isu miyaba wanika untiye

37 Pigoya, Yuta kina'mi aota naninta nakena yaga mima a'ya pikena puntini tabe
aruyena pumagini mintuguna, Isuba asima mima kega'e uma maya uwaimintiye:
Ka'waina wanika abekanaba naeti kanama ampa nano.
38 Piya: Ka'waina aeba naeti amatiti pumagina mikibipa, ae agupisaba wani nkaba
aiyese pemisa puma e'wasa wani pagi kiye, mono isapapa piya kamana kaemarantane,
Isu piya untiye.
39 Pigoya, Awamusa'amaka Isuti imatiti punta kina'mi maekibeka Isu untiye: Piya,
aeba pi ntagaba manta e'wasaenawampa agupintiba kampa intika, Awamusapa kampa
tumintiye.

A'ya'ma kina'mi a'yigimpagini tara aruyena puntawe

40 Pigoya, wasanamiba pi kamana abitegini Isuka maya untawe: Aeba taga tabe
poropete yagararene, untawe.
41 Piya yuguni ka'isa kina'miba: Aeba taga Karaisitiwe, untawe. Piya yuguni to
ka'isa kina'miba akayuma maya untawe: Pipa Karaisiti aeba ayama Karariya marisaba
aborakiye. Pipa kampaye.
42 Mono isapipa kamana maya untane: Karaisiti aeba Tebiti kuma ago Petariyamu, pita'i
ae aokina'mi ige abakapisa aborakiyema, iye, untawe.
43 Wasanamiba Isukaba piya umagini atatara puma tara aruyena puntawe.
44 Pigoya ka'isa kina'miba iga'na utikena pumepa iyankama kunta pogini atantawe.

Kiya kina'miba Isuti kampa imatiti puntawe

45 Pigoya, monota kabiyume kina'miba tabe mono kiye kina Parasi kina igeti a'wae
puma wauguni ibiyama maya untawe: Tigeba nanaga kampa araku'ma ababute
kanawema ibigauguni,
46 irebu kina igeba: Aeba kamana yemipa, ka'isa kina'mi yesapa kampa iye, untawe.
47 Piya yuguni Parasi kina igeba maya uwaimintawe: Pi tigepa pabiyama timaba a'yugu
purigasaye, a.
48 Tabe Yuta kiye kina Parasi kina taetisaba ka'waina aega'ma atokaeya, a. Pipa
kampaye.
49 Uwa kina ago kamana kampa abima miye kina, pi ige Koti nkaobi ataenaba pewe
untawe.
50 Piya yuguna, iyo'yagara ka, agewapa Nikotimasi, pai Isu uma aganti ntagara, aeba
maya uwaimintiye:

51 Tigeba yiyo, Ka yagarama nkagowa kampa abinta kaintanawa kampa aganta, antota
kamana uma a'ya atakenaba, ago kamanatepipa kapa waintiya, a. Pipa kampaye, untiye.
52-53 Piya yogini, aokina'miba maya untawe: Pigoya kaeba uwa marisa, Karariya
marisawa, a. Pipa kaeba ago kamanapa aisuma aogima agao. Karariya marisa poropete
aborakenaena kampa waintiye, untawe.

8

Kupiyo wae ka Isuti ababute kanantawe

1 (Pigoya, igeba atate namankaiti wagana puwaeyuguna, Isu aeba Oribesi amuti intiye.
2 Marogana pita'isa a'wae pumagina tabe mono namapinti iyogini wasanaba uwoma
kina'mi aeti tabera ampa aki puntawe. Piya puguna pita'i mara'mima mono uwaimintiye.
3 Piya pogini mono tisa kinape Parasi kina'mibe igeba ka wae kupiyona pogini
abatamagini Isuti ababute wama wasana ibakapi me atama,
4 Isupa maya omima untawe: Ma nkwaepa kupiyona pegi agama ababute kanaune.
5 Pigoya, Moseseba piya waepa yaba kasutasa aeguma kaiyiyoma, ago kamanapipa
uratantiye. Kaeba aekaba ayama napiyene, untawe.
6 Pipa uwa amiyo pumagini ka kamana aborama yekiniba kamana otakena untawe.
Pigoya, piya yuguna Isu aeba mabi parokaema ayatasa awa'ena kaentiye.
7 Kaeyogini to abiga abiga puguna asagayuma maya uwaimintiye: Tigetisa ka'waina
aguntaenawa kampa wainta miyemi'na agobimagina yaba kasupa aeguyekiri aeguyiyo,
untiye.
8 Piya utegina to kake parokaemagina mara kaentiye.
9 Piya pogini igeba kamana'wa abitegini kiya kina maru paitama wagasuguni to ka'isa
kinapa wama wama a'ya wantawe. Piya puguna kana wae aeba abintowa mintantiye.
10 Aibogana, Isuba asagayuma agama abigama untiye: Kamana ugata kinapa igeba
aetane. Igeba antota kamanapa kapa kampa ugatawa, a, untiye. Piya yogana kana
wae'maba: Wa'ega pipa kampaye, untiye.
11 Piya yogana Isu maya omintiye: Pigoya, naegeba antota kamanapa kampa ugatauwa,
kaeba uwa wama mimagina aguntaenaba to kake a-po, piyama omintiye.)

Isu aeba agowa uma aborawaimintiye

12 Pigoya, Isuba wasana kamana to kake amato pumagina maya uwaimintiye: Naeba
a'ya'ma mabisa kina'miti e'wasaenawe. Piya, ka'waina aeba nae naegarakibi'naba
tununtanabipa kampa wama mikiye. Aeba miyaba e'wasaenawa waitantakana mikiye,
untiye.
13 Piya yogini Parasi kina'mi maya omintawe: Mapa kaeka nkago umagina aborane.
Pipa abokanaba tagantanaba kampa piye, untawe.
14 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: We, nae'ne kamana, kanara suwe. Ka-
mana'nepa pipa tagane. Piya, naeba asima kananto kumapa abinta, wakena kumapa
abinta puntuwe. Pigoya tigeba kuma agonepa kampa abintawe. Aetapaya wakubo, pipa
pabiyama tigeba kampa abintawe.
15 Tigeba a'yiginkitakena yuga pepa, uwa mampabisaenaga napima pewe. Naeba piya
yugaba kampa puwe.
16 We, a'yiginkitakena puntapa, naeba tagantanaba puwe. Naeba pi ntugaba nabintone
pikenaenaba kampa waintiye. Naba unatanti'na ae nao'maeyaka pikenaenara waintiye.
17 Pigoya, ago kamanatipipa mayama waintiye: Tara yagararamisi ka kamana yisi-
giripa, tagane yiyo, iye.
18 Pigoya naeba agone uma aboraoganaba, naba unatanti aebe pabiyama uma aboraye,
Isu piya uwaimintiye.
19 Kamana piya uwaimogini: Kabagampaba aempa mintiyema, abigauguna maya
uwaimintiye: Tigeba naeka kampa abibebe puntiripa nabanempakaba pabiyama kampa
abibebe pikibewe. Naekaba abima napibebe pesinta, nabanempakaba pabiyama
napibebe pesine, untiye.
20 Pigoya Isu aeba tabe mono nama mone ataume ntabaewama nkagora mima kana
kamanapa untiye. Pigoya kana'wapa kampa aborantogini kampa iga'na utintawe.

Nae wakubo kumatiba kampa wakibewe, uwaimintiye

21 Pigoya Isuba to kake maya uwaimintiye: Titate wakiripa tigeba naguyosakate
aguntaenarintaga mima purikibewe. Nae wama umikubotiba ayama wakibewe. Pipa
kampaye, untiye.
22 Piya yogini Yuta kina'miba igeba maya untawe: Naeba wama umikubotiba ayamagiri
wakibeweba, piyaba nanaga iye. Ae'wa aeguma kaikenaga yibera nanaga iye, untawe.

23 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Tigeba abetisawa naeba atisawe. Tigeba mabisawa, naeba mampabisaba kampaye.
24 Pika naeba urimuwe: Tigeba aguntaenarintaga mima purikibewe. Nagawa pe ntagara naeka kampa napibebe puntiri, aguntaenarintaga mima purikibewe, untiye.
25 Piya yogini: Kaeba taga kegawema, abigantawe. Abigauguna. Isu maya uwaimintiye: Ma nae pabi ntagaramana, paipa urimintone.
26 Naeba tige aguntaena kaintana kamanatipa uwoma maema miyuwe. Unatanti'na aeba taga kamana siye, pigoya naeba awamupisa abintoka pabiyama mata'i mabipa uma aborauwe, untiye.
27 Piya, abawampaka piya uwaimogini igeba kampa aogimagini abibebe puntawe.
28 Pika Isuba amato puma maya uwaimintiye: Ainti Wasanama Ntagara naepa naegumagiri nasagayukibe ntagaba abibebe pikibewe. Pigoya nae naumanepisaba a'ya'waemaenaba kampa puwe. Nabanempa unaminti, pabi kamana yuwe.
29 Unatanti'naba aeba naege miye. Naeba a'ya'ma yagaba a'ya'waemaena poganaba abegina aogi pegini naepa kampa nagasawe, untiye.
30 Piya yogini, uwoma kina'mi imatiti pumagini aegarantawe.

Taga kamana aegarakibe'nagiba nare ntare puma mikibewe

31 Pigoya aeti imatiti pumagini aegaranta Yuta kina maya uwaimintiye: Tigeba nae nawamu wasima mimagiri nabagi kina'nentana pikibewe.
32 Pigoya, nae taga kamana'ama nkiga'naba iyobatitakiri kanara uwa mikibewe, untiye.
33 Piya yogini igeba maya kamana a'wae pomintawe: Taeba Abara'amu nkaga'nura mima uwa mintune. Ke kapa kayokaya kina'wapa tababuma iga'naba ubutatantika kaeba: Iga'nara kampa mikibeweba, yene, untawe.
34 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba tagaka urimukuwa abiyo. Ka'waina aeba aguntaena pi'naba aguntaenama kayokaya'ena piye.
35 Piya, kayokaya yagaramaba tabe yagarawampa ntama kumatiba asi nasimaba kampa miye. Ae'wa ntagara tubama abawampa ntama kumatiba asi nasimaba uwa miyabapa miye.
36 Pika tigepa Koti ntagara tuba nae kanara iga'na iyobatitakiri uwa mikibewe, yuwe.
37 Piya, Tigeba Abara'amu aga'nurawa, pipa naeba abintuwe. Pigoya, tigeba pipa kamana'nempaba tigetiba asesepagiri naegukenaga yewe.
38 Naeba nabanempatisa kamana abinto pabi suwe. Piya, tigeba tibarimpatisa abintasa suma yewe, untiye.

Tibarimpaba kewe, uwaimintiye

39 Piya yogini igeba: Tae tabarempaba Abara'amuwe, untawe. Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Tigeba Abara'amu nkaga'nubara taga mintasinta, ae puntemisa pesine.
40 Piya, Kotitisa taga kamana abinto pi urimuwe. Piya yogiripa tigeba naegukenaga yewe. Pintanaba Abara'amuba kampa puntine.
41 Pika tigeba tibarimpa pemisantana pewe, untiye.

Piya yogini igeba maya untawe: Taeba ke'isa kampa aborantompene. Koti aeba tabarempa ka'antowe, untawe.
42 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Koti nkaga'nubara mintasinta naepa kayone punatasine. Naeba Kotitisa tumintone. We, nae'ne ntaumabisaba kampa tumintone. Ae unataoga tumintone.
43 Ayamagiri miyegana kamana'nempaba tigutapa kampa waiye, a. Nae kamana yogiripa, nae kamanaka kampa tibegiri: Kampa abukune, yewe.
44 Tige tibarimpaba kewamawe. Piya, ae abugaintana tige pikenagaba napiyewe. Aeba pai wasana iyeguma ataena puwaitama mintanti'na mirite kanaye. Aeba taga kamanapa akabitantika agupipa taga kamanapa kapa kampa waintiye. Aeba kumpari kamana'wampaba nakenawantana piye. Aeba kumpari yagaragana kumpariyenama nkaba mintiye.
45 Piya, naeba kumpari kamana urimosinta abesine. We, taga kamana urimogiripa a'a-o uma kampa abewe.
46 Tigeba nae kaintanaga ka unatakibewa, a. Pipa kampaye. Pigoya naeba pi nkawameta taga kamana ai'newa urimogiripa nanaga kampa abibebe pewe.
47 Pigoya ka'waina aeba Kotitiga aboranti'naba kamana'wapa abiwaeye. Tigeba Koti ntagaraba kampa mintiri, kamana'wapa kampa abimagiri aegarawe, Isu untiye.

Abara'amuba kampa aborantoga mintantone, untiye

48 Piya yogini, Yuta kina'miba maya kamana a'wae pomintawe: Taeba kaekaba
mayawe yune: Kaeba Sameriya yagaragagana, ke kina kantabaipi mintiye. Pipa taeba
napiyompepa tagane, untawe.
49 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Ke kinapa nae nantabaipintiba kampa mintiye.
Naeba nabanempa nkage maema asaga'yuyogiri, tigeba pipa nae nageba maemagiri
meru nkaba pewe.
50 Naeba nagene maema asaga'yukena yugaba kampa puwe. Ka yagara mintikana ae
nagenepa uma asaga'yuyi'na, pipa Koti, aeba antota'enaba pikiye.
51 Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Ka'waina aeba nae kamana wasikibi'napa purike-
naenaba kapa kampa aboramikiye, untiye.
52 Piya yogini Yuta kina'miba maya untawe: We, ibaba abune. Ke kinapa kae kantabaipi
mintiye. Piya, Abara'amuba pu'wantegini, poropete kina igeba kaga pu'wantane.
Aibuntagana kaeba mayawe yene: Ka'waina aeba nae kamana maema mikibi'napa
purikenaenaba kapa kampa aboramikiye, yene.
53 We, tayabama Abara'amuba aeba tabe yagara pu'wanti, ae asugaikenaga yeno.
Pigoya, poropete kinapa igeba pabiyama pu'wantana, kaeba ayama taberapa kaupa
maete iyene, a, untawe.
54 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba nau maete iyekanaba kampa ka-
narasakiye. Nabanempa minti aeba Kotirene omena, pi ae nagenepa maema asaga'yuye.
55 Tigeba aekaba kampa napimagiri aegarawe. Naeba pi napima abibebe puntuwe.
Piya, naeba ayama: Kampa agama abintuweba, ukuwe. Piya ukubopa tige awameta
kumpari yagara kanta pukuwe. Kampaya, naeba aepa agama abibebe pumagi ka-
mana'wapa wasiyuwe.
56 Tiyabama Abara'amu aeba kana'ne aborakana agakenagaba tabera a'mu puma
mintogana, ainti aboraogana agama a'mu puntine, untiye.
57 Piya yogini, Yuta kina'miba maya omintawe: Kaeba kabogapa 50-ba kampa pun-
tampe'nagaba, ayamagina Abara'amupa agampesine, untawe.
58 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba tagaka urimuwa, abiyo: Abara'amuba
kampa aborantoga mintantone, untiye.
59 Piya yogini yaba kasu mpaemagini aegukena puguna, Isu aeba iyora kakamagina
tabe mono namapintisa iro'wantiye.

9

Aorika yagarama kamanane

1 Pigoya, Isu aeba ke'i wantana ano nkantabaipintisa aorika yagara aboranta, ae uma
abatanitye.
2 Piya pogini, abagi kina'miba igeba abigama maya untawe: Tisa, ke aguntaenaba
pogana aorikapa aboranti, aewapera anoge abage isigewema, abigantawe.
3 Piyama abigauguna Isuba maya uwaimintiye: Pipa kampaye. Aewa kaintanarakabe
anoke abake kaintanarakabe kampaye. Koti nkesegiyenama ago aeti aborakibika pabiya
yagara aborantine.
4 Taeba unatanti'na ntugaba ara pumagi miyeno. Ase yekanaba pabigo a'ya puwakiye.
5 Naeba mabi miyo kanabipa naeba mampabi e'wasa puritauwe, untiye.
6 Piya ute, mabi kaisa puma ma'magi pumagina, kana aorika yagarama nkaora
pai'atantana,
7 maya omima otantiye: Kaeba wamagina Sairomu kotupi uma kaukapa wani
nkaeyo, untiye. Pigoya Sairomu pi nkageba kamanatepisaba: Otanti mpariwe, yune.
Piyama omogana pigo kana yagara aebawamagina autisa uma wani nkaeyogana aoba
apina'magina agantiye. Piya purite a'wae puma kanaogini,
8 aokina'mibe nanintaga esuwaitama mintanti kina'mibe igeba kaga agategini maya
untawe: Pipa mara'mima nanintaga esurata pemi ntagara aebayaye, untawe.
9 Piya yuguni, ka'isa kina'miba: Aeba pimpaye, yuguni, to ka'isa kina'miba: Kampaya,
pipa ae kanta yagara yagarawe, untawe. Aiyuguna, aewapa: Mapa naewe, untiye.
10 Piya yogini igeba abigamagini maya untawe: Ayamagina kaoba aganema, abigau-
guna,
11 aeba maya uwaimintiye: Ka yagara agewapa Isu, ae ma maemagina au akae'magina
naora pai'natama maya unamintiye: Kaeba Sairomu kotuti wamagina paso, unamegi
naeba wama uma pai'ma naoba agauwe, untiye.
12 Piya yogini igeba: Kana yagara aeba aeta mintiye, untawe. Piya yuguna aeba: Naeba
kampa abintuwe, untiye.
13 Aiyogini, kana aorika yagara Parasi kina'miti ababute wantawe.

14 Pigoya kana aorika yagara Isu au kae'magina aora pai'ataogana aogatantipa, sabatira
puntiye.
15 Piya, Parasi kina igeba to kakema abigama maya untawe: Kaeba aya pumagina kaoba
agane, yuguna, aeba: Naonepa marasa pai'atagi naeba wama wani pai'magi nao agauwe,
untiye.
16 Piya yogini Parasi kina'mitisa ka'isa kina'mi maya untawe: Kana yagara aeba Kotiba
kampa otagina kanantana sabatiwamapa kampa aegaraye, untawe. Piya yuguni to ka'isa
kina'miba maya untawe: Aeba agunta yagara mintanaba maya awame'enaba ayamagina
pemisine, untawe. Piya utegini atatara pumagini tara aruyena puntawe.
17 Piya puntini kana aorika yagara to abigama maya untawe: Kao agagatami, aekaba
kaeba ayawe yenema, abigauguna, maya untiye: Aeba poropete yagarawe, untiye.
18 Pigoya: kana yagara aeba taga aorika mimagina aogaye, yuguni, ka'isa Yuta
kina'miba igu'ama tara tara pumagini anoke abakega isigega'e umagini,
19 mayama isibigama untawe: Yagararisi aorika aborantiye yemepa mampayo. Aeba
ayamagina aoba agayema, isibigaugunisi,
20 anoge abage isigeba maya untase: Aeba yagararesikara, pipa abintuse. Piya aorika
aboranti, pikeba abintuse.
21 Pipa ayamabaya aoba agaya, pigo kebaya aoba agataya, pipa kampa abintuse. Aeba
anasa kinana, pi ae'wa abigaigina agowapa urimeno, untase.
22 Pipa Yuta kina'mika isiyekuru pumaginisi piya untase. Pigoya Yuta kina'miba
maya kamana umagini nikintawe: Ka yagarama Isuka taga Karaisitiwe yekiripa mono
namapisaba agarubaiyo, untawe.
23 Pika anoge abageba isiyekuru pumaginisi: Aeba anasa kinana, ae'wa abigaiyo,
untase.
24 Piya yusuguni kana aorika yagara to kake agega'e umagini maya omintawe: Kaeba
Koti nkage maema asaga'yuma yo. Taeba yompepa, ma kana yagaraba aeba agunta
yagarawa, ae age a-nkasaga'yuyo, untawe.
25 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Aeba agunta yagarawo, pipa kampa abintuwe.
Pigoya naeba naorika mintanto'nana nao agaopa, pipa abibebe puntuwe, untiye.
26 Piya yogini to kake atesuma abigantawe: Nana pugataye. Aya pumagina kaoba
agagatayema, abigantawe.
27 Piya yuguna aeba maya uwaimintiye: Naeba ago urimopa, tigeba pipa kampa abewe.
Nanaga abara kamanapa urimekiri abikenaga yewe. Tigeba ae abagi kina'ena pikenaga
yewa, a, untiye.
28 Piya yogini aomana sumagini maya untawe: Pi abagi yagaraba kaewe. Taeba Mosese
nkabagi kinatawe.
29 Mosese Koti kamana ominti, pi abune. Pigoya pi ntagaraba aetasabaya aborama
kananti, pipa kampa abintune, untawe.
30 Piya yuguna kana yagaramaba maya kamana a'wae puwaimintiye: We, pipa pami
puntanawe. Nao aganatai ntagaraga aeba aetasabaya aborantiye ye ntagarama naoba
aganataye.
31 Taeba mayama abune, Kotiba agunta kina'mi kamanapa kampa abiye. Piya, ka'waina
aeba Koti kamana abima aega'ma awamu wasiyi'na Kotiba abima ao'maeye.
32 We, paipa ka yagarama aorika yagara aogatanti kamanapa, ma aborantistasaba kapa
kampa abirite kanantompene.
33 Piya, ma kana yagara aeba Kotitisa kampa tumintemisinta, piya yugaba ayamagina
pemisine, uwaimintiye.
34 Piya uwaimogini kana aorika yagara maya omintawe: Kanogampaba taga agunta ya-
gara yakari pugatanti'naga, tae mono uramikenaga yeno, ute apasana'ma agarubantawe.

Agu'ama aorika kamanane

35 Pigoya, apasana'ma agarubauguna Isuba abintiye. Piya puntana kana yagara
abatama mayama, abigama untiye: Kaeba Wasanama Ntagaraba aega'ma kamatiti
penoma, abigantiye.
36 Abigaogana kana yagara aeba maya untiye: Wa'ega, kaeba yempepa aeba kewe.
Nayakega agabebe pumagi aega'ma namatiti peno, untiye.
37 Piya yogana Isu maya omintiye: Pigoya kaeba agao. Kamana ugamopa, pipa naewe,
omintiye.
38 Piya omogana kana yagarama maya untiye: Wa'ega, naeba kaega'magi namatiti
pugatauwe, utegina agisabi uma parokaentiye.

39 Piya pogana Isuba maya omintiye: Naeba mabi wasana a'yiginkitakena tumintone.
Pika iyorika kina'miba iyo agaigini, iyoyaga kina'mipa iyorikaekibe, pi ntuga pukena
tumintone, untiye.
40 Piya yogini Parasi kina agora mintume kina'miba abitegini: We, taeba taorikano,
untawe.
41 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Tigeba tiyorika mintasinta aguntaenaripa
kampa tigeti waiyesine. We, tigeripa: Taeba taoyagane yeka, aguntaenaripa uwa
wairitakiye, Isu piya untiye.

10

Sipisipi kagisawama meto kamanane

1 Pigoya, Isuba kamana maya untiye: Naeba tagaka urimukuwa abiyo: Ka'waina aeba
sipisipiwama kagisa kagopinti uma pasikena kabera kampa uma pasinta, tori kagisa
aemita puma wakibi'nakaba, aeba ku ntagara mima, to'wainantana a'yugu maekena
yagarawe, yewe.
2 Pigoya, to ka'waina aeba kaberisa iyegiripa, aekaba pipa sipisipi ki'numpi nkibawaim-
pawe, yewe.
3 Aeba ampa irosaginaba kiya yagaramaba agate kabe ai'atagini sipisipiwampiba
awamupisa kamana abewe. Piya pegina yaga ki'nunkapa ige uma igega'e yegini kagisa
kagopintisa aeti kana pegana ibabute irosaye.
4 Ibabute paitawaitama tumegini kamana'wapa ago abima aegarawe.
5 Pigoya, to yagaraba kampa aegarakibewe. Piya, ae agaba kampa abintaka karu
potama iyegaka wakibewe, untiye.
6 Pigoya, Isu aeba piya meto kamana uwaimogini igeba ayaga kamanapa iye umagini,
kana kamana'ama nkagoba kampa abintawe.

Isu aeba aogi sipisipi kiye yagarawe

7 Pigoya, Isu aeba to kake uwaimintiye: Naeba tagaka urimukuwa abiyo. Sipisipi ige
ikena pi kabeba naewe, untiye.
8 Pigoya naeba kampa aborantuwagini, aboranta kina igeba pipa ku kina, to wainanta
uwa a'yugu maekena kinakini, pika sipisipi igeba iwamupisa kamana'waipa kampa
abintawe.
9 Pigoya, sipisipi kabewaipa pipa naewe. Piya, ka'waina aeba naeti kanamagina kagisa
kagopinti uma pasekanaba, Koti ababikiye. Piya pekana, uma pasite irosate puma
nanintaba maekiye, untiye.
10 Pigoya, ku kina kanaipa tonagaba kampa kanaye. Aeba sipisipi kuntana puma
iyeguma ataena puwaitakena kanaye. We, nae pi kanaopa, miyaba e'wasaena aborama
imekini aogima asoyaenabi pumaeyekini miyiyema, tumintone.
11 Naeba sipisipirape aogi kiyenawe. Aogi kiye yagaramaba ae'wa nkau'wakaba kampa
napinta, kasima sipisipi igeka napima iyo'maeye, untiye.
12 Pigoya ka'waina aeba ikantana yuga pikibi'naba, aeba taga yaga kiyeba kam-
paye. Piya, aeba kana sipisipi ki'numpi nkibaba kampaye. Aeba agakana kabu kara
kanakanaba itate aegaka wagaikiye. Piya pekana kabu karama ampa sipisipi iba nama
igarugarebakiye.
13 Pigoya aeba uwa ikantana yuga pemika, aeba sipisipigaba abekana uwaena kanta
pekana kampa igekaba napikiye, untiye.
14-15 Naeba sipisipirapa aogi kiye nagini, naeba naopa igaogini igeba naekaba napiyewe.
Piya, nababe naebe agama abima miyuse. Pi nkawameta naebe naokina'mibe agama
abima miyune. Pika naeba sipisipi igeka napima iyo'maekenaga miyaba'enanepa
kaikuwe, untiye.
16 Pigoya, to au'i ka'isa sipisipinepa mintawe. Igeba ma kagisa kagopisaba kampaye.
Piya naeba igepa ibabute kanakini kamana'nepa abikibewe. Pigoya sipisipi aruba kana
kiyaba pabiyama kanasuma aborakiye.
17 Naeba mikenaenanepa to kake maekuboka kaekuwe. Pika nabanempapa naeka
abiye.
18 Mikenaenanepa ka'wainaba kampa naparikiye. Pipa nae'ne naumanepisa kaikuwe.
Naeba mikenaenane kaikenagabe maekenabe pi esegiyenaba wainatantiye. Piya
pukuboka nabanempa unatantiye, untiye.
19 Isu aeba kamana piya yogini, Yuta kina'miba igeba abite maka umagini atatara puma
tara aruyena puntawe.
20 Piya puntini igetisa uwoma kina'mi maya untawe: Ke kina antabaipinti mintegina
aibo'ena piya. Nanaga tigeba kamana'wapa abima miyewe, untawe.

21 Piya yuguni to ka'isa kina'miba maya untawe: Kewamaba piya kamanapa kampa
untana, pi kewama ka'wainaba iyorika kina'mi nkiyoba kanara agawaitakiya, a. Pipa
kampaye, untawe.

Yuta kina'miba Isu ikabitama kama potantawe

22 Pigoya Yerusaremiba aota yaga aborantiye. Pipa pai tabe mono nama kabe aiginta
kana aborantiye.
23 Pigoya, pi ntaga esiba yaga aboraogana, Isu aeba tabe mono namapinti ka maru
agewapa Soromoninta, pita'i waogini,
24 Yuta kina'miba ampa kobe pumagini maya omintawe: kaeba nanaga tagu'ama tara
taraba puratane. Karaisiti yagara mintanapa agogapa aborama uramo, untawe.
25 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba urimogiripa kampa abibebe pewe.
Nabanempa nkawamuta yoga po'na nkagonepa uma aboraye, untiye.
26 Pigoya tigeba pipa sipisipinentanaba kampa puntiri kamana'nepa kampa aega'ma
napiyewe.
27 Sipisipinentana puma miye kina'miba kamana'nepa abewe. Piya, naeba igabebe
puma abiwaemogini naegarawe.
28 Piya, miyaba'ena aborawaimekini kampa purinta, miyaba mikibewe. Igepa nae
nayapisa ka'waina iyoba itakenaenaba kampa waintiye.
29 Nabanempa naeti ibabuwaitanti kina igeka aboganaba a'ya'waema nkesegiyenapa
igasaye. Eya, ka'wainaba nabanempa nkayapisaba kampa igarubakiye.
30 We, naebe nababe tasigeba ka'antowe, Isu untiye.
31 Piya yogini, Yuta kina'miba yaba kasu mpaema aegukena puntawe.
32 Piya puguna Isuba maya uwaimintiye: Aogi yugaba toma toma nabanempa
nkayapisa puriyakogiripa, tigeba nana ata pogiri yaba kasupa maema naegukena pewe,
untiye.
33 Piya yogini, Yuta kina'miba pabigo awamuta u'magini maya omintawe: Aogi yuga
pempekaba kampaye. Kaeba wasanaraka miyempe'naga Koti akayasotama, kaegaka:
Kotinawe, yempeka kaegukenagaba yune, untawe.
34 Piya yuguna Isu maya uwaimintiye: Ago kamanatipipa: Tigeba Koti kanta pewema,
untiye.
35 Piya, Koti kamana maru aboranti kina igeka Koti kanta puma miyewe. Eya,
mono'amaba kampa paga pakiye.
36 Pigoya, nabanempa utanatama, aewa unataoga mabi tuminto, pika naeba Koti
Ntagaranawe, yuwe. Pipa tigeba nanaga: Koti akayasotaneba, naekaba yewe, a.
37 Piya, naeba yoga popa, pi agaigina nabanempa ae awameta kampa pekiripa,
kamana'nepa a'a-o yigina kanarasaisine.
38 Pigoya, naeba ae yuga puwe. Piya, tigeba kamana'ne kampa tibegiripa, kanara yoga
poka napima aogima abibebe piyo. Piya puntiri tigeba mayaga aogima napibebe puma
piyo: Nabanempaba naege miyegi, naeba pabiyamagi aege miyuwe yo kamanapa aogima
abiyo, untiye.
39 Piya yogini iga'na utukena puguna igaitegina wagaintiye.
40 Aibuntana, Isu aeba Yontani wanipa ta'ema maroteri wama pai Yoni wani pai'itama
mintanti, pita'i wama umintantiye.
41 Pita'i umintogini, a'ya'ma uwoma kina aeti ampa irosa'ma mare-u me-u puma
maya untawe: Yoniba awame'enaba pipa kampa puntine. We, a'ya'waema kamana ma
ntagaraga Yoni untemipa, pipa tagane, untawe.
42 Piya utegini uwoma kina'miba Isu aega'ma imatiti puntawe.

11

Arasarusi pu'wantiye

1 Pigoya Petani kumata ka yagara mintanti, agewapa Arasarusi, aeba yonintana
abogana mintantiye. Pigoya, Mariyage Matage isigeba a'nantoge anonantoge pabi
kumatasawe.
2 Piya, Mariya pi ae Wa'ega agunta wani pai'atama a'no nkabiyatasa agisaba aebago
pogaintiye. Pi ae ao'manto Arasarusi yonintana abogana waitamintantiye.
3 Piya poginisi, anonantoge a'nantoge isigeba Isuti kamana maya uma atausuguna
wantiye: Wa'ega, kaeba abo. Kao'yagara aeba yonintana abegini waitamintiye, uma
atausuguna wantiye.
4 Piya pogana Isuba pi kamana abite maya untiye: Pi nkinuntana wasana uwa
purikenaba kampaye. Koti a'muntana aborakiyema untine. Koti Ntagarawa nae i'mu
punatakenaenaga pi yonintanaba aboraye, untiye.

5 Pigoya, Matakabe a'nantokabe Arasarusikabe Isupa igekaba tabera abuntiye.
6 Pigoya, yonintana abiye kamana abitegina, mintantita tara yaga to kake mintantiye.
7 Piyama mintana, abagi kina'wa maya uwaimintiye: Maeyigi, Yutiya mari a'wae pumagi wano, untiye.
8 Piya yogini abagi kina'wampiba maya omintawe: Tisa, Yuta kina'miba maganto yaba kasutasa kaegukena untana, pipa nanaga mapa igetiba to kake a'wae puma wakenaga yene, untawe.
9 Piya yuguna Isuba maya a'wae puwaimintiye: Aseba kampa unta, papa uwa tantiye. Piya, ka'waina aeba ara ke'i nasemipa kampa uma aesama aeguye. Aeba e'wasa pekana a'ya'waemaenaba kanara agakiye, untiye.
10 Piya, ka'waina aeba aseka ke'i wagina uma aesama aegukiye. Aeba tununtanabinti wama ayama a'ya'waemaenaba agakiye, a. Pipa e'wasaenaba kampaye, untiye.
11 Piya untana kamana ka mayama amato puntiye: Abiyo, tao'yagara Arasarusiba awaitamintika, pi naeba wama uma abage pukuwe, untiye.
12 Piya yogini abagi kina'miba maya untawe: Wa'ega, awaitamitipisa to agama asikiye, untawe.
13 Isu aeba ago purome meto kamana yogini, igeba uwa awaitamintegina iyemagini kampa abibebe puntawe.
14 Piya puguna Isuba uma aborama uwaimintiye: Arasarusi ago pu'waye.
15 Naeba pita'i kampa wama umintogana pu'waika tigekaba nantawamaba aogi piye. Tigeba aogima timatiti pikibeka pintanaba aboraya, maeyigi aeti wano, untiye.
16 Piya yogana Tomasi, to ka agiwapa Agaiyawe unta, aeba abagi aokinapa maya uwaimintiye: Taeba wama tisage kaga uma purukune, untiye.

Isu aeba abage pikena miyaba'enama nkagowe

17 Pigoya, Arasarusiba arubinti waintogana, tarawa tarawaki yaga a'ya puwaogana Isuba uma irosantiye.
18 Pigoya, Petani kumapa pi Yerusaremi kuma'ama nkagora tumairira waintantiye.
19 Pitasa Yuta kinapa a'ya'ma Matake Mariyake isi'nanto pu'waomeka tugu nkisigakena wantawe.
20 Piya puguna, Mataba: Isu ampa irosaye yuguna, abitegina, Mariyaba namapinti mintogana, ke'i wama uma abatantiye.
21 Uma abatama maya omintiye: Wa'ega, kaeba mata'i mintampesinta, na'nantoba kampa puremisine.
22 Piya, ibantoba naeba kaekaba abuwe. Piya mayaenagaba Kotiti esotaganaba abigamikiye, untiye.
23 Piya yogana Isuba: Ka'nantoba aogama asikiye, untiye.
24 Piya yogana Mataba maya untiye: Ainti tabe kanabi aogama asikibi, pipa abintuwe, untiye.
25 Piya yogana Isuba maya omintiye: Abage puma asitakena miyaba'enama nkagoba naewe. Pika ka'waina naeba naega'ma amatiti pikibi'naba purikibipa aumawapa awa waiyaba mikiye, untiye.
26 Piya, ka'waina aeba aogama mintana amatiti puma naegararakibi'naba kampa purinta miyaba mima esegi pikiye. Kaeba pi kamanapa abibebe peno untiye.
27 Piya yogana Mataba maya untiye: Wa'ega, owe. Koti Ntagara, Karaisiti pai mabi aborakiye unta, pipa kaewema, nagutasa abibebe puwe, untiye.

Isu kube'ena puntiye

28 Piya kamana untana a'nanto Mariyaka kega'e uma obina suma maya omintiye: Tisa kanantana kagega'e iyema, omintiye.
29 Omogana, Mariyaba abite pabigo asima Isuti wantiye.
30 Pigoya, Isu aeba kuma awamori Mata kamana omometi mintantiye.
31 Piya pogana Mariya aeba karu'ena asima waogini, Yuta kina namankapi tugu nkampintume kina'miba: Wasana aruri kube'ena pikena waye, ute aega'magini wantawe.
32 Pigoya Mariyaba kuma awamori tumima Isu mintometi wama agama agisabi tumpa parokaema maya omintiye: Wa'ega, kaeba mata'i mintampesinta na'nantoba kampa puremisine, untiye.
33 Piya uma kube'ena pogini, Yuta kina aega'ma waume kina'miba ae ao'maemagini kaga kube'ena puguna, Isuba igate abima antarapa tabera puntiye.
34 Piya puntana: Aeta kaitawema ibigaogini igeba: Wa'ega, kanama ampa agao, untawe.
35 Piya yuguna Isu aeba kube'ena puntiye.
36 Piya pogini Yuta kina'miba agate maya untawe: Agaiyo. Agu'amaba tabera aeti waintiye, untawe.

37 Piya yuguni ka'isa kina'miba maya untawe: Aorika yagara ka aogatantikana
Arasarusi kaba atakenaba igiga pegina puripera ayabiye, untawe.

Arasarusi abage puma aogatantiye

38 Piya yuguna, Isu tabera antara pumagina kana arura uma irosantiye. Kana wasana
yabaeba yaba nkagepinti waintogana awaba tabe yabantamatasa aigunkatauguna wain-
tantiye.
39 Pika Isuba: Yabapa a'waiyiyo, yogana, kana pu'waome ntagarama nkamana'ma Mata
aeba maya untiye: Wa'ega, ago tarawa tarawaki waimagina ago agunta iye, untiye.
40 Piya yogana Isu maya omintiye: Kamana ugamopa kampa abibebe pena, a.
We, kaeba naega'ma kamatiti punatagana, Koti nkesegiyenawampa nke'wasaenaba
aborakana agao, ugamone, untiye.
41 Piya yogini yabapa a'waiyuguna Isuba inati aoma urintana mayama nunamu untiye:
Naba, kaeba nunamunepa abempeka na'mu pugatauwe.
42 Kaeba nunamunepa a'ya'waema yagaba abempepa pipa abintuwe. Naeba uwa ma
wasana minta kina'mi kae unatauku tuminto, pi igutasa abibebe piyema kamana piya
ugamuwe, untiye.
43 Piya untana taberasa kega'e umagina: Arasarusi, kaeba irosa'ma iyo, untiye.
44 Piya yogana purinta yabaewama intiye. Agisa ayapa kairasa kibarugintini, aowaba
pabiyama kairasa asaemaraume, pikaba Isuba maya uwaimintiye: Kaiba iyobakasigina
wano, yogini piya puntawe.

Isuba purikiyema uma esegi puntawe
(Matiyu 26:1-5; Maka 14:1-2; Aruku 22:1-2)

45 Pigoya Yuta kina, Mariya kananta kina, igetisa uwoma kina'miba Isu pintana pome
agate: Aeba Karaisitiwe, uma imatiti puma aegarantawe.
46 Piya puguni, ka'isa kina'miba Parasi kina'miti wama Isu pome pi kamana uma
uwaimintawe.
47 Piya puguni tabe mono kiye kina'mibe Parasi kina'mibe pi kamana abite mono
kanisore kina igega'e uwaema maya untawe: Kana yagara aeba awame'enaba uwom-
antana piya, aya pusune.
48 Taeba uwasuwa potamagi mintakini a'ya'ma kina'miba ae kamana abima aegaraigini
Aroma kina'miba kama puratama tabe mono namatepe wasanabe a'ya'ma tapawaerik-
ibewe, untawe.
49 Piya yuguna, ige iyo'yagara ka, agewapa Kayapasi, aeba pi kabubipa monota paitanta
kiye yagara mintantiye. Aeba maya untiye: Tigeba tigu napi napiyenari kampa wainta
mintawe.
50 Wasana ige ataena pusanaga, ae ka'wainanto a'ya'ma kina'mika uma pu'magina
iyo'maeyakana a'ya penoma, kampa abintawa, a, untiye.
51 Pi kamanapa napiyenawapisaba kampa untiye. Koti otaogana meto kamana maya
untiye: Aeba pi kabubipa monota paitanta kiye yagara mintomeka: Isu aeba a'ya'ma
kina'mika purenema, taga otantika meto kamana untiye.
52 Piya, Yuta kina ige ibiba kampaye. Koti ntagara araga a'ya'ma maga maga mirite wa
kina, ige a'ya'ma ibabuma aki puwaitakini ka aruyena puma miyiyema, otantika, piya
untiye.
53 Pigoya pintaga kiya kina'miba Isu aegukenaenagaba agobima nikintawe.
54 Pika Isuba Yuta kina'mi nkiyoriba to kake kampa nasintiye. Aeba ka'me mpari agora
kumapa ka, agewapa Eparaimi, pita'i abagi kina'wapa ibabute wama umintantawe.
55 Pigoya, Yuta kina'mi Pasoba yaga agarosaogini, a'ya'ma uwaena kuma'antontorisaba
a'ya'ma uwoma kina agunta kamana'wai uma aogi pikena karu'ena paitama Yerusaremi
kumati intawe.
56 Piya puntini tabe mono namapinti Isuka aguyosakate maya uma mare-u me-u
puntawe: Tigeba ayawe yewe. Aeba aota yagaba kanakipera kampaye, untawe.
57 Piya, tabe mono kiye kina'mibe Parasi kina'mibe igeba maya kamana uma esegi
puntawe: Ka'waina aeba mikibiti agantanaba kanama ampa urameka iga'na uteno,
untawe.

12

Mariya aeba agunta masawae Isu pai'atantiye
(Matiyu 26:6-13; Maka 14:3-9)

1 Pigoya, tonaentisa ka'umaema yaga waintogana, ainti Pasoba naninta nakena yaga
aborantiye. Piya, pi ntaga Isuba Petani kumati uma irosantiye. Aeba pi kumata Arasarusi
purintapisa aogatantita uma irosantiye.

2 Uma irosaogini, Isupa naninta kao'ena potauguna Mataba iso'ma imogini Arasarusige
kaga mimagini nantawe.
3 Piyama mintuguna Mariyaba tabe masawae kankabe aogi agunta wani, agewapa nati,
pi tabe ikantaga, pi maema Isu nkagisari pai'atama a'no nkabiyatasa aebago pogaintiye.
Piya pogana kana namapintiba aogi agunta uwaentiye.
4 Pigoya, abagi yagara ka, Yutasi Isikeriyoti, aeba kuna yagara, ae maya untiye:
5 Agunta wani pitasa 300 tora maema kusi kina imekana aogi pusanawe, untiye.
6 Aeba pi kamanapa kusi kina'mika napimaginaba kampa untiye. Aeba waba mponera
kabimagina mima moneba maema kaka pome ku ntagaragana, pika untiye.
7 Piya yogana Isuba maya untiye: Tigeba ma kana waepa kaba a-nkabiraiyo. Aeba
agunta wanipa nauti pai'ataka purekini kainatakena, pika utanatama maema atama
miyine.
8 Piya, kusi kinapa tigege asi nasi miyaba mikibewe. Pigoya, naeba tigegeba e'erotapa
kampa mikuwe, untiye.

Mono kiye kina'mi Arasarusi aeguma kaikena kamana untawe

9 Pigoya, Yuta kina'miba pi kumati mintiye kamana abite, a'ya'ma uwoma kina pabita'i
uma irosantawe. Pigoya, Isu ae abintogaba kampaye. Arasarusi purintapisa aogatanti,
aeke kaga agakena ampa irosantawe.
10 Pigoya, pipa tabe mono kiye kina'miba Arasarusike kaga aegukena kamana untawe.
11 Piya, Yuta kina a'ya'ma uwoma kina'mi aeka uma wama Isuti uma atokaentaka piya
puntawe.

Isu Yerusaremi kumati iyogini i'mu potama ababuntawe
(Matiyu 21:1-11; Maka 11:1-11; Aruku 19:28-40)

12 Pigoya, marogini uwoma kina aota yagagini karu'ena Yerusaremi kumati ampa
irosanta kina, igeba Isu kanaye kamana abintawe.
13 Piya kamana abite yanta aerisa maete ke'isa uma kabima ababikena wantawe. Wama
uma ababuntini maya uma i'mu potama untawe:
We, Wa'egawama nkawamuta taeti kanaika ta'mu potano.
Aeba Isureyo kina'mi tabe yagarawe, untawe.
14 Pigoya, Isu aeba tonki aikeri aborama amuguna akabata mara'mima wantiye. Pipa ago
kamana mayama waintanti pabi nkawameta puntiye:
15 We, Saiyoni kumatasa kina, tigeba a-tiyekuruba piyo. Agao. Tabe Wa'ega Yagarari tonki
aikeri akabata mima tigeti kanaye, piya untiye.
16 Pi kamanapa abagi kina'wampiba pi ntagaba kampa napima abibebe puntawe. Ainti
Isuba inati e'wasaenawati a'wae puma iyogini, pi kamanakaba napima mayama abibebe
puntawe: Pipa aeka mono isapi kaemaranta, pabinkawameta pintanaba potantawema,
napintawe.
17 Piya, aeba Arasarusi kega'e yogana arubintisa irosa'ma iyogini aganta, pi uwoma
kina'mi ige pi kamanapa uwaimintawe.
18 Pigoya, pi awame'ena punti nkawaga kamana abinta, uwoma kina'mi ke'i wama uma
abatantawe.
19 Piya puguni, Parasi kina'miba maya uma igewai mayama mare-u me-u puntawe:
Abewo. A'ya'ma kina'miba aeti wama pabigo aegaraka taeba ka'enaba kanara kampa
potakune, untawe.

Ka'isa Kariki kina'mi Isu agakenaga ibuntiye

20 Pigoya, Yuta kina Yerusaremi kumati aota yagaba Koti mpono abikena iyume kina'mi
ige abakapintiba to marisa Kariki kina ka ka'miba kaga umima abintawe.
21 Piya puntini, igeba Piripi aeba Karariya marisa Petisaita kumatasa yagara, aeti wama
maya omintawe: We naba-o, taeba Isu agakenaga yunema, omintawe.
22 Piya omuguna, Piripiba wama Enturu omoginisi, kaga Isuti wama pi kamanapa
omintase.
23 Omusuguna Isu maya untiye: Wasanama Ntagara mana e'wasaena maekena yaga
pabigo ampa agarosama aboraye, untiye.
24 Piya untana to maya untiye: Tagaka urimukuwa abiyo. Witi aipa mabi kampa
antaganaba kampa iranta uwa waiyikana, mabi amaraganaba i'ma nakenaba toma toma
uwoma aboraye.
25 Pabiyamagina, ka'waina aeba mikenaenawa abugakibipa a'yugu potakiye. Piya, to
ka'waina aeba mabi mima mikenaenawa kampa abikibemi'naba esegima miyaba'ena
aboramikiye.

26 Ka'waina aeba nae kayokaya'ena pikena untanaba, naegarano. Piya, nae mikubo
nagora kayokaya kina'nepa miyeno. Ka'waina aeba nae kayokaya'ena punatakanaba,
aepa nabanempaba tabe agi omikiye, Isu piya untiye.

Igeba Wasanama Ntagara asaga'yukibewe, untiye

27 Pigoya Isu to maya untiye: Mapa nagu'nempaba pami puma tabaraba piye. Pika
nanawe ukuwe. Naeba: Naba, pintana aboranamemipa nau'ima maenagaso, piyaba
kampa ukuwe. Kampaye. Pi ntaga aboranamenema unatantampene.
28 Pika naba, kaeba yegana kagegapa tabe puma aborano, untiye. Piya yogana
mantarisa maya kamana tumintiye: Pi nageba ago tabe puma aborantikana to kake
pabiyama aboraurite wakiye, untiye.
29 Pigoya, agora mintume kina'miba abite: Antaru iye, untawe. Piya yuguni, ka'isa
kina'miba: Enisore ka'waina kamana omiye untawe.
30 Piya yuguna, Isuba pabigo iwamuta u'ma maya uwaimintiye: Kamana pipa nae
nao'maekena kamanapa kampaye. Tige tiyo'maekena kamana uma aboraye, untiye.
31 Pigoya, mapa mabi atatara pikena kana aboramikana mampabisa tabe yagara aepa
aebasanakiye.
32 Ibaba mabi mintokini, aintiba igeba yara naeguma asaga'yunataigipa, pi ntagaba
a'ya'ma kina igega'e uma ibaibekini naeti kanakibewe, untiye.
33 Pipa purikena meto kamana'wa piya untiye.
34 Piya yogini, wasana aki puma mintume kina'mi igeba maya omintawe: Taeba
mono isapipa maya kamana aisuma abune: Karaisiti aeba kampa purinta uwa miyaba
mikiyema abuna, kaeba nanaga: Wasanama Ntagara aepa aeguma asaga'yukibewe, yene.
We, Wasanama Ntagara aeba kewe, untawe.
35 Piya yuguna, Isuba maya kamana a'wae puwaimintiye: Kane e'wasaena aeba
abakatipipa uwaena yaganto e'wasa pikiye. Pika tununtanama titikaesanaga yaku
e'wasaena wairitantakiri aeti aborama miyiyo. Ka'waina aeba tununtanabi wantanaba
kepa kampa agabebe piye.
36 Pi kane e'wasaena wairitantika tigutasa pi e'wasaena aega'ma ae tuntana piyo,
uwaimintiye. Isu aeba piya kamana uwaimite wama kakama umintantiye.

Uwoma Yuta kina'miba Isukaba kampa imatiti puntawe

37 Pigoya Isu aeba awame'enaba toma toma uwomantana iyora pogini agantiniba, uwa
aetiba kampa aega'ma imatiti potantawe.
38 Pipa poropete yagara Aisaya ae kamana'ama esegi penema piya puntawe: Aeba
kamana mayama kaentiye:
Wa'ega, kawaga kamanaka yokanaba, ke abibebeba piye, iye.
Pipa Wa'egawamatisa esegiyena ke ayakegana napiyema, kaentiye.
39 Piya, igeba iyorika pumagini, Isu kamanapa kampa aogima abibebe puntawe. Pipa
Aisaya kamana mono isapi ka waintomeka puntane. Pipa mayamawe:
40 Kotiba iyo atikaewaigasima igu'amapa akumpa yaba kanta puwaitantine, iye.
Piya pogini, igeba a'ya'waemaenaba kampa agama napibebe puntane, iye.
41 Igupa a'wae pigi aogi pusanaga akumpa puwaitantine, untiye.
Aisaya pi kamana Isuka untipa ae e'wasaenawa agantana untiye.
42 Pigoya ka'isa monota paitanta kina'miba Isupa igu kayone potantini, pigo: Parasi
kina'miba mono a'a-o uratama tagarubakibewe, uma iyekuru puma kakantawe.
43 Piya, Igeba Kotiba ige'wai maema asaga'yusanagaba kampa ibuntiye. Igeba
wasanami ige'wai maema asaga'yuwaitasanaga tabera ibugaogini iyekuru puma
kakantawe.

Isu wasanaba pako pikibi kamanane

44 Pigoya, Isuba kega'e uma maya untiye: Ka'waina aeba naega'ma amatiti punatak-
ibipa, aeba nae nabiba kampaye. Unatanti'na aeke kaga aega'ma amatiti potakiye, untiye.
45 Piya, ka'waina aeba nae ka nagai'naba unatanti'na aepe kaga agaye.
46 Piya, e'wasaena naeba mampabi tumintone. Ka'waina aeba naega'ma amatiti
pikibi'naba tununtanabipa kampa miyaba mikiye, untiye.
47 To ka'waina aeba kamana'ne abimagina a'a-o uma kasakapa, antota'enaba ibaba
kampa amukuwe. Piya, naeba wasana antota'ena imikenaba kampaye. Naeba aogi
puwaitakena mabi tumintone untiye.
48 Piya, ka'waina aeba nae a'a-o unatama kamana'ne kaikibi'na, kamana uma a'ya
pikena kanapa aepa aboramikiye. Eya, kamana yopa pipa ainti tabe kanabi, kamana
uma a'ya pikenaenaba aepa aboramikiye, untiye.

49 Naeba kamana yopa nae'ne naumanepisaba kampa yuwa, naba unatanti'na a'ya'ma
kamanapa piya yoma unamintegi uma aborauwe, untiye.
50 Pigoya naeba abintuwe. Awamupisa kamana'ama a'ya'ma yaga aogima
miyaba'enaba maema aboraye. A'ya'ma kamana uma aboraopa nabanempa yoma
unamintisa puma yuwe, Isu piya untiye.

13

Isu abagi kina'wa nkigisa wani pai'itantiye

1 Aota yaga Pasoba aboraogana, Isuba ae'waka mayama napima abintiye: Naeba maba
atate nabati a'wae puma ikena kana agarosayema, napintiye. Piyama napintana, mabi
a'ya'waema aokina'wa agu kao'ena puwaitata kanantiye:
2 Pigoya, aseka naninta nakena aki puma mintuguna, ka mayaena aborantiye: Saimoni
ntagara Yutasi Isikeriyoti aeba Isu kuna penema Sataniba ae antabaipinti napi napiyena
atantiye.
3 Piya pogana Isuba aeba mayama abintiye: Naba aeba a'ya'waemaenaba nayapi
atawaeye. Piya, naeba Kotitisa tumintoka to kake Kotiti a'wae puma ikuwema, napintiye.
4 Piyama napintana, naninta mintumetisa asima e'ero kaiwapa aboborasaba atagasima
to ka kai maema amintiye.
5 Piya pu u'ma wani tu'napi ti'atama, pabigo agobima abagi kina'wa nkigisa pai'itantiye.
Piya puwaitama, akapi kirintome kairasa aebago puwaigaintiye.
6 Piya puwaitata Saimoni Pitati uma irosaogana, maya omintiye: Kaeba
Wa'egawamaga, nagisanepa wani nkaekenaga yeno, untiye.
7 Piya yogana Isuba maya omintiye: Ma pontanama, pi nkagoba ibaba kampa
abempekana, mintana aintiba abikibene, untiye.
8 Piya yogana Pitaba maya untiye: Ibabe asabe nagisanepa taga kampa pasikibene,
untiye. Piya yogana Isu maya omintiye: Naeba kampa paikatakanapa, naegeba kampa
atokaema mikibene, untiye.
9 Piya yogana Pitaba maya untiye: We, Wa'ega, piya untanapa nagisari manapa
kampaye. Nayatipe na'notipe kaga paso, untiye.
10 Piya omogana Isuba maya ominitye: Ka'waina auti wani pasikibi'naba ainti agisa
mana pasekanaba a'ya'ma autisa nare ntare puwaewakiye. Pigoya tigeba a'ya'waemaba
kampa nare ntare puwaentawe, untiye.
11 Aeba kunaenawapa abibebe pu u'ma maya uwaimintiye: Tigeba a'ya'waemaba
kampa nare ntare puwaentawe, Isu untiye.
12 Igisaba waninkama a'ya itate, e'ero kaiwapa to kake maema pu u'ma mara'mima
maya uwaimintiye: Naeba pi puritaontanama nkagoba abewo.
13 Tigeba: Tisa, Wa'egawe, unamewe. We, piya kinati mpintogiri pipa kanara unamewe
untiye.
14 Piya, naeba Tisa, Wa'egarimpana tigisaba pai'titauwa, tige tigeri pabiyama tigisariba
wani nkaeta wama kayokaya kina miyigina kanarasano.
15 Naeba pintanaba puriyakuwa, tigeba iba tiyakontanaba pabiyama puma miyiyo.
16 Naeba tagaka ukuwa abiyo: Kayokaya yagara ka'waina aeba tabe yagarawampa
nkawameta agasimagina, mikenaenaba pipa kampa waintiye. Piya, yoga kina ka'waina
yogawama nkabawampa ae awameta asugasima mikenaenaba pipa kampa waintiye,
untiye.
17 Pigoya pi kamanapa aogima abibebe pumagiri pabi nkawameta miyiginaba aogi
pikiye, untiye.
18 Naeba a'ya'ma tigekaba kampa yuwe. Kibi'ma ibabuwaitanto igeka abibebe
puntuwe. Pigoya, mono kamana awa'enama nkau'wapa mayama aborakiye:
Naege naninta kaga nai ntagarama aeba agisa wanta naekiye unti, pi kamana'ama
nkau'wapa aborakiye, untiye.
19 Piya, pintanaba kampa aborantegi, ibaba pika urimuwe. Piya, ainti pintana abo-
rakiripa, kanara tigeba abimagiri: Aeba pi aobi pompe ntagarawema, naega'ma timatiti
punatakibewe.
20 Piya, naeba tagaka urimukuwa, abiyo. Ka'waina aeba yogara otanta'naba ababuma
kayone potakibi'naba, yoga ago nae nababumagina aogi punatakiye. Piya, ka'waina aeba
nae nababuma aogi punatakibi'naba, unatanti'na ae aogi potakiye, Isu untiye.

Isuba Yutasika uma aborantiye
(Matiyu 26:20-25; Maka 14:17-21; Aruku 22:21-33)

21 Isu aeba pi kamana untana, aumawamaba tabera kunta abuntiye. Aibogana
aborama maya uwaimintiye: Naeba tagaka ukuwa abiyo. Tigetisa ka'waina naepa kuna
punatakiye, untiye.
22 Piya yogini, abagi kina igeba ankaobi aobi puwaentini: Pipa kekabaya iye, uma
kampa napintawe.
23 Pigoya, abagi yagara ka Isu nkagora mintanto, aeba naekaba tabera abugaome
ntagara,
24 naeka Pitaba ayatasa awame puma maya untiye: Abigagana ugameno. Kekabaya iye,
untiye.
25 Piya yoga naeba Isu nkagora parokaema maya untuwe: Wa'ega kaeba keka yene.
Yuwagana,
26 Isuba maya untiye: Pareti wanipi nkaema amekana maekibi ntagara, pi aeka yuwe,
untiye. Piya ute pareti wanipi nkaema Saimoni ntagara Yutasi Isikeriyoti, ae amogana
maentiye.
27 Piya maema naogana Sataniba antabaipinti uma pasintiye. Piya pogana Isuba maya
omintiye: Pikena yempentanaba pipa karu'ena po, untiye.
28 Piya kamana omogini pi kaga mintume kina'miba pi kamana agoba kampa abibebe
puntawe.
29 Piya puntini ka'isamiba maya untawe: Yutasi aeba mone pokisire maema kabima
miyikana aota yagasaena ika penema otabera, kusi kina mone imenema iyema, nap-
intawe.
30 Piyama napiyuguna, Yutasiba pareti nagaite pabigo irosa'ma aseka wagaintiye.

Isu aeba kasa kamana ago untiye

31 Yutasiba wagasogana Isuba abagi kina'wa maya uwaimintiye: Mapa Wasanama
Ntagara nae e'wasaenane aborakiye. Piya, naeka uma Kotitisa e'wasaenaba kaga
aborakiye.
32 Naeba Kotitisa e'wasaena maema aborantoka Koti aewa nae e'wasaenaba pabiyama
maema aborakiye. Pi kanapa agaro ntaganto pabigo aborakiye, untiye.
33 Piya untana, to maya untiye: We, yakaraki'nuntepa, naeba agaro ntaganto tigege
mikuwe. Piya, aintiba naguyosagakibewe. Yuta kina uwaimintosa puma, tigepa
pabiyama urimukuwe: Nae wakuboti pabiyama kampa wakibewe.
34 Pigoya, ma kasa ago kamana urimukuwe: Wasana agu kao'ena puwaitama kayone
puwaitaiyoma, yuwe. Naeba agu kao'ena puma kayone puritama miyosa puma,
pabiyama tigeba agu kao'ena puma kayone puwaitama miyiyo, yuwe.
35 Agu kao'ena puma kayone pigini, wasanamiba tigaiginaba nae naokina'ne kanta piyo,
Isu piya untiye.

Pita Isu akabitakena kamana untiye
(Matiyu 26:31-35; Maka 14:27-31; Aruku 22:31-34)

36 Piya yogana, Saimoni Pita abigama maya untiye: Wa'ega, kaeba aeta wakibenema,
abigaogana Isuba maya untiye: Nae wakubotiba pipa ma ntagaba kampa wakibene. Ainti
mintana pita'iba wakibene, untiye.
37 Piya yogana Pitaba maya untiye: Wa'ega, naeba nanaga kaka'iba kampa kaega'ma
wakuwe. Naeba kaeka uma mikenaenanepa kanara kaikuwe, untiye.
38 Piya yogana Isuba maya omintiye: Kaeba naeka uma mikenaenagapa kaikenaga
yeno. We, naeba tagaka ugamukuwa abo: Kokorewamaba kampa aga untakana, kaeba
kakagara uwame unatakibene, Isu untiye.

14

Isu aeba wanana Kotiti ikena kene

1 Pigoya, Isu to kamana maya untiye: Tigeba tigu'amaba tabaraba puma pamiba a-piyo.
Tigeba Koti aega'ma timatiti puntiri, naepa pabiyama naega'ma timatiti piyo, untiye.
2 Nabanempa kumatiba namapa uwoma wairite wantiye. Pi kapa kampa waintemis-
inta kampa urimosine. Piya, naeba maruntaki'ena puritakena wakuwe, untiye.
3 Piya, wama maruntaki'enari puritate, to kake a'wae puma kanama tibabute wakiri,
nae mikuboti kaga umikibewe, untiye.
4 Piya, wakubo pi kipa ago agawe, untiye.
5 Piya yogana Tomasi maya omintiye: Wa'ega, kaeba aeta wakibene. Pipa taeba kampa
abintune. Pi kipa ayama agakune, untiye.
6 Piya yogana Isuba maya omintiye: Kepe taga ntanamape miyaba'enamape agowapa
naewe. Nae nagaite nabati uma irosakenaenaba kampa waintiye.

7 Tigeba naepa nagabebe puma yesinta, nabanempapa pabiyama agabebe pesine.
Pigoya mapa nabanempapa agobimagiri agantiri, naepa nagama aeka abibebe pewe,
untiye.
8 Piya yogana Piripiba maya untiye: Wa'ega, kaeba kabapa tayakega agama abekana
a'ya peno, untiye.
9 Piya yogana Isuba maya omintiye: Piripi, naeba e'ero ntaga tigege miyoganapa, kaeba
kampa nagabebe pena, a. We, ka'waina aeba nae nagai'naba nabapa agaye. Piya, kaeba
nanaga: Wa'ega, kaeba kabapa tayakega agano, yene, a.
10 Kaeba mayamaba kampa abeno: Nababa naege miyegi, naeba pabiyama nabanem-
page minta, kamana urimopa pipa nae'ne ntaumanepisaba kampa urimuwa, nabanempa
nagupi mpima esegiyena aboranamegi, a'ya'ma yugaba puwe, untiye.
11 Naeba nabage miyogana, nababa pabiyama naege miyeba, abibebe piyo. Pi
kamanapa abigina tagantana peno. Piya, kamana'nempa kampa kanarasaritakiripa,
a'ya'waema yuga pontananempa abima timatiti pigina kanarasaritano, untiye.
12 Naeba tagake urimukuwa abiyo: Nae naega'ma amatiti pikibi'naba, yoga posa puma
pabiyama pikiye. Pigoya pabinkantoba kampaye. Naepa asunagasima pikiye, untiye.
Pipa nanagawe. We, naeba nabati ikuwe.
13 Iyekiri tigeba nae nagega'e uma esikibe nkawameta timukuwe. Pipa nabanempa
e'wasaena yagarawa naeka uma aborakibika umagi piya pukuwe.
14 Pigoya, nae nagega'e uma esunataigipa, owe uma aborarimukuwe, untiye.

Isu: Aota Awamusa otakana tumikiye, untiye

15 Pigoya, Isu to maya untiye: Tigu napi napiyenaripa naeti atama naegarantiripa,
nawamu wasiyiyo.
16 Piya pigipa naba esotakana to tiyo'maema esegi puritakena otakana tumima tigege
asi nasi mayaba'mikiye.
17 Pipa taga kamana'ama Nkawamusane. Mampabisa kina'miba igeba kampa agabebe
puntini, kampa abibebe puntini pepa, kanara kampa maekibewe. Pipa tigeba aeka
abintawe. Aeba tigege kaga mintiya, aintiba tintabaipinti ampikiye, Isu piya untiye.
18 Pigoya, naeba titate wakiri, kintarama misanaga tigeti to kake a'wae puma kanakuwe.
19 Agaro ntaganto ka waintikana, pi a'ya pekiniba mampabisa kina'miba to kake kampa
nagakibewe. We, tigeba nagakibewe. Naeba aososima miyaba miyekiri tigeba pabiyama
aososima miyaba mikibewe, untiye.
20 Pigoya, pi kanabipa nabanempaba naege kaga miyeka, naeba tigege kaga mikuwe.
Pipa tigeba naege atokaema miyekiri agabebe pikibewe, untiye.
21 Ka'waina aeba ago kamana'ne aogima mpaema mima aegarakibi'naba, aeba agu
kao'ena punatakiye. Piya, ka'waina aeba nae agu kao'ena punatakanaba, aepa nabanem-
paba pabiyama agu kao'ena potakiye. Piya, nae'nepa agu kao'ena potamagi agonepa uma
aborakana aeba nagakiye, Isu untiye.
22 Piya yogana Isikeriyoti yagara wanane. To ka Yutasi, ae aukaba, abigama maya
untiye: Kaeba ayama agogapa taetimanapa maema aborantana to ka'isa mampabisa
kina'mipa kaka waitakenaga yenema, abigantiye.
23 Piyama abigaogana Isuba maya kamana a'wae pomintiye: Ka'waina aeba agu
kao'ena punatakibi'naba, kamana'ne abima aega'ma wasikiye. Piya pekana nabanem-
paba aepa pabiyama agu kao'ena potakiye. Aibekara kaga aeti ampa irosa'ma
miyaba'mikuse, untiye.
24 Piya, to ka'waina aeba agu kao'ena kampa punatakibi'naba, kamana'nepa ayabaya
aeba abima aega'ma wasikiye. Pipa kampaye. Pigoya, ma kamana abepa nae'netisaba
kampaye. Naba unatanti, aetisawe, Isu untiye.
25 Pigoya naene tigege mintapa, piya kamanapa urimone, untiye.
26 Pigoya ainti esegima asiritakena Aota Awamusa, aepa nabanempaba nae nawamuta
otakana tumima a'ya'ma kamanapa urimikiye. Piya puntana, nae urimo kamana pipa
uma to aososirimikiye, untiye.
27 Naeba nanta paruyenane tigeti ataritauwe. Mampabisa kina'ma nkanta paruyena
wanane. Nae'ne paruyena timuwe. Pika tigu'amaba tabaraba puma tiyekuruba a-peno.
28 Naeba wama uminta, ainti to kake a'wae puma kanakuwe, urimogiri ago abewe. Piya,
Tigeba tigupa naeti atama yesinta, pipa nabati ikubo pi abimaba, tinta wamaba asoya
pemisine. Nababa aeba naepa asunagasima mintika napima piya pusanawe, untiye.
29 Pintanaba kampa aborantegi, maru paitama urimuwe. Pintana aborakiripa maya
yiyo: Kamana uraminti'na nkau'wapa aboraye, yiyo.
30 Naeba mapa uwoma kamanapa kampa amato puma urimukuwe. Mampabisa tabe
kumpari yagara kanakena ase'yo pikana, kanama naeta ampa asesepa'urikiye.

31 Piya, naeba naba agu kao'ena potauwa, pika mampabisa a'ya'ma kina'mi agabebema
abikibeka yoga unatanti puwe. Pigoya, tigeba asiyigi wano, Isu uwaimintiye.

15

Isu aeba taga waini iga'na agowe

1 Pigoya, naeba taga waini iga'na agowe. Piya, nabanempaba waini yuga wama
nkabawe.
2 Piya, ka amawama naeti a'wa kampa aentana uwa waiyeginaba, agayugasaye. Piya,
to ka amawama a'wantaga wainteginaba, kasama arosagina anosama to uwoma a
aeyanema kabitaye.
3 Piya pemisa puma naeba mono urimogiri abima asoya puma mintawe.
4 Piya puma, tigeba naege miyigi, naeba pabiyama tigege mikuwe. Waini amawamaba
agowamati kampa atokaema waintakanaba a'wapa kampa aekiye. Kampa aeyemisa
puma tigeba naetiba kampa atokaema mintiripa, au'wapa kampa maema aborakibewe.
5 Pigoya, waini iga'na agoba naewe. Amanepa tigewe. Ka'waina aeba naege atokaema
miyekapa naeba aegeba pabiyama atokaema mikuwe. Pigoya, pi'naba anopa tabenama
aborakiye. Tigeba naetiba kampa atokaema mintiri, a'ya'waemaena pikenaenaba kampa
waikiye, untiye.
6 Piya, ka'waina aeba naeti kampa atokaema miyekapa agaikuwe. Eya, waini
amawamapa kasagana asaginiba, kibi'ma yakupi kasagana tamisa pabi nkawameta
potakiye, untiye.
7 Pigoya, tigeba naeti atokaema mima kamana'nempa aega'magiri, esunatakibe
nkawameta timukuwe untiye.
8 Tigeba au'wapa uwomantana maema aborama, nae naokina'nentana puma miyigin-
aba, nabanempaba tabe a'muntana aborakiye.
9 Pigoya, nababa naepa agu kao'ena punatagi, naeba pabiyama tigepa kao'ena puri-
tauwe. Pika tigeba agu kao'enanapi miyiyo.
10 Naeba nabanempa nkawamupisa kamana wasiyu'ma, ae agu kao'enabi miyuwe.
Tigeba pabiyama nawamupisa kamana'ne wasimagiripa, nae agu kao'enanepi mikibewe,
untiye.
11 Pigoya, na'muntananempaba tigeti ta'ema waiyenema, ma kamanapa urimi-
waeyuwe, pika ti'muntanaripa aborama anosama abae peno, untiye.
12 Pigoya, nawamupisa kamanapa mayama urimuwe: Naeba agu kao'ena puritaosa
puma, tigeba agu kao'ena puma miyiyo.
13 Pigoya, ka'waina aeba ao'mika uma mikenaenawa kasima iyo'maekibi'naba, pipa
a'ya'ma to agu kao'ena pikenaenapa asugaikiye.
14 Piya, yoga uritao pipa pigipa, tigeba naokina'nene urimukuwe, untiye.
15 Naeba tigaopa kayokaya kina kantaba kampa pewe. Kayokaya yagaramaba
tabe yagarawampa untabaipinti kamana waintipa, pipa kampa abiye. Naeba pipa
nabanempatisa kamana abinto, pabi nkawameta uma aborama urimiwaentoka tigama
naokina'nene urimuwe, untiye.
16 Pigoya, tigeba naepa kampa naba punatantane. Naeba tige tiba puritantone. Pika
tigeba wama yogara umima au'wa maema aboraiyema, uritantone. Pigoya, maema
au'wa aboraigina waiyaba waiyeno. Piya puntiri nae nagera naba esotakibe nkawameta
timikiye.
17 Piya, naeba ago kamanapa maya urimuwe: Tigeba tiyokina agu kao'ena puwaitaiyo,
Isu untiye.

Igobi Isupa potantasa puma abagikinapa puwaitakibewe

18 Pigoya, mampabisa kina'mi igobi puritaigiripa, mayama abiyo: Wa'ega Yagara aepa
paipa pabiyama agobima igobi potantakini pewe, yiyo.
19 Pigoya mampabisa kina'mi ige aruyenabi uma pasesinta, kayone puritasine. Naeba
pipa ige aruyenabisa kibi'ma tiba puntogiri to awameta puma miyegini igobi puritawe.
20 Naeba kamana ka maya urimintona, pika napiyiyo: Kayokaya yagarama tabe
yagarawa asugasima mikenaenaba kampa waintiye: Piya, igeba naepa igobi punatama
ma'ena punatantakini, tigepa igobi puritama ma'ena puritakibewe. Igeba nae kamanapa
a'a-o untakini, tigepa pabiyama a'a-o uritakibewe.
21 Naba unatanti'nama nkagegaba kampa napiyekini naeka uma pabiya igobi puritak-
ibewe.
22 Naeba igetiba kampa tumima agoba kampa uwaimintosinta, aguntaena kampa
wainta miyesine. Pigoya ago aborama awaimintone. Ibaba aguntaenawai kakakena kipa
kampa waiye, untiye.

23 Piya, ka'waina aeba agobi punatakibi'naba, nabanempa pabiyama agobi potakiye.
24 Naeba abakawaipipa toma toma ntugaba ka'isa kina'miba pesa puma yogaba kampa asugasima puntosinta, aguntaenawai kampa wainta miyesine. Piya, mapa kana yugaba ago pogini agawaentiniba uwa naepa igobi punatantini, nabanempapa pabiyama kaga igobi potawe.
25 Piya pegana mono isapipa kamana ka mayama wainti, pi'na esegi piye: Igeba uwaraka'ya igobi punatantawe, iye. Pipa iba esegi piye, untiye.
26 Pigoya, esegi puritakena taga kamana'ama Nkawamusa, nabati mintika, aepa otakana nabatisa tumima agonepa uma aborakiye, untiye.
27 Piya, tigeba yoga agobintotasa naege mirite kanantasa puma, pabiyama agonepa uma aboraiyo, Isu untiye.

16

1 Piya untana to maya untiye: Timatiti'enari kaisanagaba kampa nabegi, ma kamanapa urimuwe, untiye.
2 Piya, mono namapisaba tigarubantini, agaro ntaganto tiyeguma kaintini puma: Kotinta aogi yuga pune, uma piya pikibewe.
3 Nabake naeke agoresipa kampa abekini, tigepa pabiya puritakibewe.
4 Naeba kamana maru aborama urimopa, pi ainti aborakiripa: Aeba pika pai uramintine, yiyo. Piya, paipa tigege uwa minta, karu'enaba kampa urimintone. Titate wakena punta, piya urimuwe, piya untiye.

Aota Awamusa'ama nkagowapa aborantiye

5 Piya untana Isu to maya untiye: Mapa unatanti'na aeti wakena poganaba, nana pegina tigepisa ka'wainaba: Kaeba aeta wakibenema, kampa nabigaye, a.
6 Piya kamana urimo'na, uwa tintabaipintiba tintara'enamaba pumaeyagiri kampa nabigawe, untiye.
7 Naeba taga kamana ukuwa abiyo: A'wae puma ikubopa, pipa tigeti au'wa aboranema ikuwe. Piya kampa iyosinta, pipa tige tiyo'maekenaenaba kampa tumisine. Imaba, naeba otakana tigetiba tumikiye.
8 Tumekini, wasanami nkagowai maema mayama abikibewe: Aguntaena waintiya, arupuyena waintiya, a'ya'waemaenama nkagowa maema aborakenaena waintiye, ukibewe.
9 Aguntaenama nkagoba mayama waintiye: Nae kampa naega'ma imatiti pemi'naba aguntaenaba piye, untiye.
10 Arupuyenama nkagoba mayama waintiye: Naeba titate nabati arupu puritakenaga iyekiri, tigeba to kake kampa nagakibewe, untiye.
11 Ago maema aborakenaenaba pipa mayama aborakiye: Mampabisa tabe yagara ae aebasanakana, pi'na nkagoba aborakiye, Isu untiye.
12 Naeba uwoma kamana waintemipa, pipa ma kanabi urimekiripa ayama maewaekibewe. Pipa kampaye.
13 Taga kamana'ama Nkawamusa'amaba, aeba pipa tumimagina asi nasi tagantanaba puriyakikiye. Piyama ae'wa nkaumabisaba kamanapa kampa urimikiye. Uma abintemisa suma aborama urimikiye. Piya, ainti pi aborakibintanagaba pipa uma aborarimikiye.
14 Pipa naetisa kamanapa mae u'ma aborama urimikiye. Pintanamaba nae tabe nagi aborakiye.
15 Nabati a'ya'waemaena waintemi, pi'na nkagoba naewe. Pika: Aeba nae kamana maema aborama urimikiyema, urimuwe, Isu piya untiye.

Antara'enamaba a'wae puma a'muntana aborakiye

16 Piya untana Isu to maya untiye: Uwaena yaganto waintika, pi a'ya peka wakiri naguyosagakibewe. Piya, pi'na nkaboboriba kanapa agaronkanto waintika, a'ya peka kanakiri nagakibewe untiye.
17 Piya yogini, ka'isa abagi kina'miba mare-u me-u puma maya untawe: Aya kamanaka mayaba iye: Uwaena yaganto wainti, pipa a'ya peka wakiri naguyosagakibewe, iye. Pi'na nkaboboriba kanapa uwaenanto waintika, pipa a'ya peka kanakiri nagakibewe, iye. Piya, to kapa: Nabati ikuwe, yipa, ayagabaya iye, untawe.
18 Piya untini to kake maya untawe: Kanapa agaro ntaganto wainti, pipa nanaga iye. Ae yemi kamana'ama nkagoba taeba kampa napiyune, untawe.

19 Piya untini abigakena puguna, Isuba igabebe puntana maya uwaimintiye: Kamana
maya urimoka uma abewe: Agaro ntaganto waintika, pi a'ya peka wakiri naguyosagak-
ibewe. Pigoya pi'na nkaboboriba pabiyama agaro ntaganto waintika, pipa a'ya pekapa
kanakiri nagakibewe yo kamana mare-u me-uba pewe, a.
20 We, naeba tagaka urimukuwa abiyo: Tigeba tabe kube'ena puma tintara'ena pigini,
mampabisa kina'miba i'mu pikibewe. Piya pigina tige tintawamaba iba kunta pumagiri,
aintiba a'wae puma tabera ti'muntana pikibewe, untiye.
21 Pigoya, waya ka'waina aeba yagara yakari pikena kana aboraginaba tabera aukiye.
Pabigo yagara yakari potagina, aukemintanagaba toba kampa napiyikana, yagara
aboramika anta asoya puma a'mu piye, untiye.
22 Piya pemisa puma tigeba ma kanabipa tintara'enabi mikibewe. Mintigi, to kake a'wae
puma ampa tigakiripa, tinta asoyaena aborakiye. Pigoya, pi tinta asoyaenaba ka'wainaba
kampa tipatikiye, untiye.
23 Piya, pi ntagaba ka'enagaba kampa nabigakibewe. Kampaye. Naeba tagaka
urimukuwa abiyo: Tigeba nae naba a'ya'waemaenaga esotaiginaba nae nageraka uma
aborarimikiye.
24 Paipa tigeba nae nage umaba kampa aisuma maentane. Pigoya mapa nunamu uma
maeyigina, tinta asoyaenarimpaba aborama abae peno, Isu piya untiye.

Isu aeba mampabisaenaba asugaintiye

25 Pigoya, Isuba to maya untiye: Kamana urimita kanama mintantopa, pipa meto
kamana urimintone. Piya, aintiba meto kamanapa to kake kampa urimukuwe. Naeba
nabanempa nkago uwa aborama urimukuwe.
26 Pigoya, pi ntagaba tigekaba naene kampa nunamu yekiri, tigeba nae nageraka
nunamu ukibepa nababa aewa napima tiyo'maekiye, untiye.
27 Naeba Kotitisa tuminto, pi kamanapa abibebe pu u'ma, agu kao'ena punataka naba
aeba pabiyama agu kao'ena puritama tiyo'maekiye, untiye.
28 Pigoya, naeba nabapa atate mabi tumintone. Pika mampaba atate nabati to kake
ikuwe, untiye.
29 Piya yogini abagi kina'miba igeba maya omintawe: Mapa meto kamanapa kampa
yempekana uwa aborama uramene, untawe.
30 Piya, kaekaba mayama abune: Wasanamiba kabigasanaga kampa iyobi pempene.
Kaeba a'ya'waemaenaba abiwaeyene. Piya peka kaeba Kotige kaga miyempetisa kanan-
tampenema abima kaega'ma tamatiti pune, untawe.
31 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Ibaba taga naega'ma timatiti punatawo.
32 Abiyo. Kanapa ka waintikana pi agaro aborakiniba, naepa natate aibarara puma
kuma'waiti wagana puwaewakibewe. Pigoya, nataigipa nabinepa kampa mikubokana,
nababa naege mikiye, untiye.
33 Tigeti paruyena waiyenema, pi kamanapa urimuwe. Piya, tigeba mabipa kuntaenabi
mikibewe. Pigoya, naeba mampabisaenaba ago asugasuwe. Pika napima tigu'amaba
esegi puma waiyeno, Isu piya untiye.

17

Isu aeba abagi kina'mika nunamu untiye

1 Pigoya, Isu aeba pi kamanapa uma a'ya atate, mantari aoma urintana, maya uma
nunamu untiye: Naba, kana'nepa ago aborawaya, kaeba yagaraga nae nageba maema
asaga'yuyega, naeba pabiyama kae kage maema asaga'yuyeno, untiye.
2 Piya, kaeba maga maga a'ya'ma kina'mi tabe agowai unatantampene. Piya puntana
wasana naeti iba puwaitantampe nkawameta igepa miyaba'ena aborama imoma unatan-
tampene, untiye.
3 Pigoya miyaba'enama nkagoba pipa maya ki waintiye: Wasanami Koti taga
ka'antowema kaekaba napintini, piya naekaba unatantampe. Isu Karaisitiwema piyama
napiyiginaba, miyaba'ena aborawaimeno, untiye.
4 Yoga unatantampepa, pipa puma a'ya pumagi mabi kageba asaga'yuyuwe.
5 Pigoya, maba kampa aborantoga, manta e'wasaenanentaga mintantona, pabiyama to
kake a'wae puma namega maema kaora miyeno, untiye.
6 Piya untana to maya untiye: Mampabisa kina ibabuma namintampe kina'mi, kae
agogapa aborama uwaimeno. Igeba kae kaokina mintuguna igepa nae namintampena.
Pika igeba kae kamanapa aogima aegarantane.
7 Piya, a'ya'waemaena wainatantipa pipa kaetisaena manane. Igeba pipa abibebe pewe.

8 Kaeba a'ya'ma kamana unamintampepa, pipa naeba ago uwaimintogini, igeba abima maentane. Piya, paipa kaege kaga minta kanantokaba igeba taga abibebe pewe. Piya, kae unataugu naeba kanantokaba igeba abima imatiti pugatawe.
9 Naeba igeku uma nunamu ugatauwe. Namu'isa kina'mika umaba kampa esugatauwa, namintampe kina'mika uma esugatauwe. Igeba kae kaokinane.
10 Piya, a'ya'ma kina'nepa pipa kae'enawe. Piya, a'ya'waema kinakapa pipa nae'enawe. Pika igeba nae nageba maema asaga'yukenaena aborama waintiye, untiye.
11 Pigoya, naeba mabi mikenaenane pabigo a'ya piye. Igeba pipa mabi amato puma mintigi, naeba kaeti ikena puwe. Aota naba, kaeba aogima kabiwaitagini, igeba kae kagera miyiyo. Pi kagiba ago nae namintampene. Piya tasigeba ka'ena pumagira miyomesa puma, kaeba kabiwaitagini, igeba ka awameta mikibewe, untiye.
12 Pigoya, igege minta, kae kageraka kayone puwaitantone. Pi kagiba ago nae namintampene. Piya puma kiya kabiwaitauwagini kapa kampa itama ataenaba puntane. Piya, mono isa'ama nkau'wa aborasanaga, a'abibisa yagara, ka'wainanto ataena puntiye.
13 Pigoya, ibaba kaeti ikena punta, mata'i kamana'ne piya uwaimekana nae na'muntananepa igeti ta'ema wama pumaewakiye, untiye.
14 Piya, naeba kamanaka uwa'imogini maema miyeginiba, namu'isa kina'miba igobi puwaitawe. Naeba mampabisaba kampa mintuwe. Igeba pabiyama mampabisaba kampa mintagini piya igobi puwaitawe.
15 Piya, kaeba mabisa ibabomaba kampaye. Aguntaenaraka iyo'maeyoma ugamuwe, unti untiye.
16 Piya, nabupa mabipa kampa pantiye, piya pabiyama igepa mabipa ibupa kampa pantiye, untiye.
17 Pigoya, kae taga kamana agoba ige igupi aota atagana waiyeno. Kamanakapa pipa taga kamanane.
18 Paipa kaeba unatauku, kanama mampabisa kina'mi ige abakapi ampa mintantosa puma, pabiyama naeba uwaitakini igeba wama mampabisa kina'mi ibakapinti umik-ibewe, untiye.
19 Piya, naeba nagu'naumaba kaeti utawaitama igepa iyo'maeyuwe. Igeba tagantana puma igu'imaba kaeti ataiyema, piya puwe, untiye.
20 Pigoya, naeba ige'amanakaba kampa esugatauwe. Mono uwaimekini abima naega'ma imatiti punatakibe kina, igeka kaga esugatauwe, untiye.
21 Piya, igeba igupa kata atama atokaema miyiyema, ugamuwe. Naba, kaeba naege miyeka, naeba pabiyama kaege miyuwe. Pabiyamagini igeba tasigege kaga misanaga nabiye. Piya pigini, mampabisa a'ya'ma kina'miba ige agowai igama, kae unatauku kananto, pipa abima kaega'ma imatiti piyo, untiye.
22 Tasigeba ka'anto mintuse. Pabiyama igeba igupa kata atamagini miyiyo. Piyama miyiyema e'wasaenaba namintampe, pipa imintone, untiye.
23 Naeba igege miyekana kaeba naege miyegini, igeba igutasa paibu'ma atokaema paga'ena puma miyiyo. Piyama miyigini, namu'isa kina'miba ige agowai igama, kae unatauku tuminto pipa abibebe piyo. Piya, naepa agu kao'ena punatantana, igepa kaga puwaitampe, pipe kaga abima esegi piyo, untiye.
24 Naba, namintampe kina igeba nae mikubota kaga misanaga nabegi, ugamuwe. Pigoya pai maba kampa aborantogana agu kao'ena punatamagina e'wasaena nam-intampe, pi naege mima agama i'mu piyo, untiye.
25 Naba, aogiyenama nkagogawe. Mampabisa kina'miba kaekaba kampa abibebe puntawe. Piya, naeba kaekaba abibebe pogini, naokina'miba kaega unatauku tuminto, pipa abima esegi pewe, untiye.
26 Naeba kage kawaga kamanaka uma aborawaimintosa puma, to kake aborama uwaimima mikuwe. Piya, agu kao'ena nae punatantampesa puma, pabiyama igeti waiyeka kata mikubompeka, kamanakapa to kake pabiyama uwaimima mikuwe, Isu untiye.

18

Isuba Kesemeni yugabi mintogini arakurintawe
(Matiyu 26:47-56; Maka 14:43-50; Aruku 22:47-53)

1 Pigoya Isu aeba pi kamanapa uma a'ya atate abagi kina'wa ibabute kumatisa tumima, Kitoroni wani ta'ema, to mari yoga waintometi pita'i wantawe.
2 Pigoya Isube abagi kina'wape pita'iba asi nasi aki puma mimi pumekana, Yutasi kuna yagara, aeba pi kana yugaba agantiye.

3 Pigoya pita'i mintuguna, Yutasiba Parasi aruyenabisabe tabe mono kiye kina'mitisabe
irebu kinape ibabogini kane'waipe ma'ena kasupe maete ampa irosantawe.
4 Irosauguna, Isu aeba pintana potakenaenaba pipa abintanaba, igori wama: Tigeba
keka aguyosagawema, ibigantiye.
5 Piyama ibigaogini igeba: Isu Nasareti kumatasa yagaragawe, untawe. Piya yuguna:
Naeba pipa maye, untiye. Pigoya, Yutasi kuna yagara aeba igege kanama ibakapinti
ampintantiye.
6 Pigoya Isuba: Naeba pipa maye, uwaimoginiba igeba ika'isa wama ware'nantawe.
7 Piya puguna to kake: Tigeba keka aguyosagawema, ibigantiye. Piyama ibigaogini
igeba: Isu Nasareti yagaragawe, untawe.
8 Piya yuguna Isuba maya uwaimintiye: Naeba ago urimuwe. Naeba maye. Naeka
naguyosagantiripa ma kinapa itaigini waiyo, untiye.
9 Piya yogana kamana maya unti, pi nkau'wa aborantiye: Namintampe kina igepa kapa
kampa itakuwe unti, pi nkau'wa aborantiye.
10 Pigoya, Saimoni Pita aeba kasopa urintome, pi abamu kantibisa a'yubumagina tabe
mono kiye yagarama kayokaya yagarawapa aeguma ayatakantisa agiba arisakaintiye.
Kana yagarama nkagewapa Maokasiwe.
11 Piya pogana Isuba maya omintiye: Kasokapa kabamu kantibinti maema paka puro.
Nabanempa nauki nakiyena atanatantintanaba pipa a'a-oba kampa ukuwe, Isu untiye.

Igeba Isu ababute Anasiti wantawe

12 Piya puntini, irebu kinape kiyawaipe Yuta kina'mi nkirebu kinape, igeba Isupa
araku'ma iga'narasa kirokaemagini,
13 Anasi ntamapinti ababute wantawe. Piya, pi kabubi Yuta kina'mi paitama mono
kiyewaimpa, agewapa Kayapasi, aeba Anasi nkaraga maentiye.
14 Pigoya, Kayapasi aeba Yuta kina Isuka maru maya uwaimintiye: Ka yagarama
pu'magina a'ya'ma kina iyo'maeyakana kanarasano, untiye.

Pitaba Isuka kampa agantuwema uwame untiye
(Matiyu 26:69-70; Maka 14:66-68; Aruku 22:55-57)

15 Pigoya Isu ababute waugunisi, Saimoni Pitabe to ao'yagara ka'wainage aega'ma ika'i
wantase. Piya, ao'yagaramaba tabe mono kiye yagaraba agantika, aeba Isu aega'ma nama
nkantabaipinti kaga uma pasintawe.
16 Pigoya, Pita aewa pi kagisa awari asima mintantiye. Piya pogana, ao'yagaraba
tabe mono kiye yagarama ntamapinti mintometisa tumima, kagisa kabe kiye araga aeba
omogana, kabe ai'ataogana kagisa kagopinti ababogana. Pita uma pasintiye.
17 Piya pogana kabe kiye araga aeba Pita agama maya omintiye: Kaeba pipa mare
ntagarama nkabagi kina'mi nkaruyenabisawe, untiye. Piya yogana aeba: Naeba
kampaye, untiye.
18 Piya, kayokaya kinape irebu kinape igeba esiba ibogini, yaku kaema tapimagini
mintuguna, Pita aeba ige ibakapinti wama pabiyama yakuta tapintiye.

Tabe mono kiye yagarama Isu abigantiye
(Matiyu 26:59-66; Maka 14:55-64; Aruku 22:66-71)

19 Pigoya, monota paitanta kiye yagaramaba Isupa abagi kina'wakabe kamana uwaim-
intana punti, pika abigantiye.
20 Abigaogana, Isuba maya kamana a'wae pomintiye: Naeba kamanapa a'ya'ma kinapa
aborawaimone. Naeba kakamaba kampa yoka, Yuta kina'mi uwa mono namapipe tabe
mono namapipe aki pumagini mintagapa kamanapa uwaimi puntuwe.
21 Pipa nanaga naepa nabigane. Kamana uwaimogini abe kina, igeka yegini yosa puma
ugamigina abo. Igeba kamana'ne uwaimogini ago abintawe, untiye.
22 Piya yogini, irebu kina mintume igetisa ka'waina Isu nkgemiti aema maya untiye:
Kaeba paitanta mono kiye yagaraba nanaga piya kamanapa omene, a, untiye.
23 Piya yogana Isuba maya kamana untiye: Antage kamana yekanapa agoba yega
abeno. Piya, aogi kamana yoganapa nanaga naeguyene, untiye.
24 Piya yogana, Anasiba yogini Isupa aya kirokaetama monota paitanta kiye yagara
Kayapasi aeti ababute wantawe.

Pitaba Isupa kampa agantuwema tokake uwame untiye
(Matiyu 26:71-75; Maka 14:69-72; Aruku 22:58-62)

25 Pigoya, Saimoni Pitaba aeba pi ntakuta tapima mintogini, abigama maya untawe:
Abagi kina'wampi ige aruyenabisa kapa kaewoma, abigantawe.

26 Abigauguna uwame uma: Naeba kampaye, untiye. Piya yogana, paitanta kiye
yagarama kayokaya yagara ka, Pita age arisakainti ae agaya aeba maya untiye: We, kaeba
yogabinti aege kaga mintaka kagaone, untiye.
27 Piya yogana, Pitaba to kake a'a-o uma esegima uwame yogana, pabigo kokore aga
untiye.

Igeba Isu Pairatiti ababute wantawe
(Matiyu 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Aruku 23:1-5)

28 Pigoya marogini, Isupa Kayapasi ntamapintisaba ababute paitanta kiye yagarama
ntamapi intawe. Igeba Yuta kina'mi nkakumparanta'ena akayayekini Pasoba naninta a'a-
o uragaisanagawemaba wasanami kiye Pairati ntamapintiba kampa intawe.
29 Piyamagini igeba abe'i mintuguna, Pairatiba irosa'ma igeti tumima ibigama maya
untiye: Ma ntagaraba nana aguntaena pegiri ababute kanawema, ibigantiye.
30 Ibigaogini igeba maya untawe: Aeba agunta yagara kampa mintemisinta, kaetiba
kampa ababute kanaompesine, untawe.
31 Piya yuguna Pairatiba maya uwaimintiye: Tigeripa ababute wama ago kamanati
wainti nkawameta kamanapa otaiyo, untiye. Piya yogini Yuta kina'miba maya omintawe:
Pipa ka yagara aeguma kaikenaenaba taepa akutatantane, untawe.
32 Yuta kina igeba piya yuguna Isu aewa purikena kamana unti, pi ki'ama nkau'wapa
aborantiye.
33 Pigoya, Pairatiba nama nkantabaipinti ima Isu nkagega'e uma maya untiye: Kaeba
taga Yuta kina'mi Nkwa'ega yagaragawoma, abigaogana,
34 Isuba maya untiye: Pi kamanapa kaega kaumagapisa yepera ka'isa kina'mi
ugamegana unatane, untiye.
35 Piya yogana Pairatiba maya untiye: Pipa naeba Yuta yagaraba kampaye. Kaeka
kaokampibe tabe mono kiye kinakampibe igeba kababute naeti mekatawa, kaeba nana
pekiniwe, untiye.
36 Piya uma abigaogana Isuba maya untiye: Naeba mampabisa tabe yagaraba kam-
paye. Piya, mampabisa tabe yagara mintosinta irebu kina'nempiba akentana pumagini
nao'maeyagini Yuta kina'miba ayamagini nayakuresine. Naeba mabisa tabe yagaraba
kampaye. Naeba tonaraka kabiyone, untiye.
37 Piya yogana Pairatiba maya untiye: Pigoya kaeba aota Wa'ega yagaragawo, yogana,
Isuba maya untiye: Pabigo yene. Naeba taga kamana mabi uma aborakena tumima
Wa'ega yagara mikena aborantone. Piya, a'ya'ma kina'mi taga kamana wasiye kina'mi
nawamupisa kamana'ne abewe, untiye.
38 Piya yogana Pairatiba maya untiye: Pipa nana taga kamanane, untiye.

Pairatiba Isu maripora aeguyiyo untiye
(Matiyu 27:15-31; Maka 15:6-20; Aruku 23:13-25)

Piya utegina, Pairati abe'i irosa'ma to kake Yuta kina'miti tumima maya uwaimintiye:
Naeba ma ntagarama kaintawakaba aguyosagauwe, untiye.
39 Pika ka yekiri abiyo: Tigeba Pasoba yaga yega, taeba iga'na kina kapa iyoba timi
pompene. Piya, mapa abigini kanarasakapa Yuta kina'miti tabe yagararipa iyoba'atakana
uwa miritanoma, ibigantiye.
40 Piyama ibigaogini, igeba tabe kamana uma maya untawe: Kampaye, ae'nane.
Parabasi iyoba tamo, untawe. Pigoya Parabasi aeba to kina'mintanaba uwa a'yugu
maentana pome kamparaga yagarawe.

19

1 Pigoya Pairati piya yogini, irebu kina'miba Isu eru kasutasa aeguntini,
2 ake iga'na maema antarage ima a'nota taminoku'ena potantawe. Piya puntini, wa'ega
kina'ma tete kai kaga maema potantawe.
3 Piya potamagini agora arabama mima amiyo puma: Yuta kina'mi Wa'ega, aya pene,
untawe. Piya untini aowabi aeguntawe.
4 Piya puguna Pairatiba Yuta kina'miti to kake irosa'ma maya untiye: Naeba otaogana
tigeti tumemipa, naeba kaintanawakaba aguyosagauwa, tigeri agowapa agaiyo, untiye.
5 Pigoya, Isuba ake taminokupe tete kaibe potaumentaga irosa'ma abeta tumpintogana
Pairatiba iyakima: Ma ntagaraga agama aogima napiyiyo, untiye.
6 Pigoya tabe mono kiye kina'mibe irebu kina'mibe igeba agategini, esegi kamana
uma: Maripora aeguyo, maripora aeguyo, untawe. Piya yuguna, Pairatiba iwamuta u'ma
maya untiye: Naeba kaintanawakaba aguyosagauwa, tige tigeri ababuma mariporapa
aeguyiyo, untiye.

7 Piya yogini Yuta kina igeba maya untawe: Aewaka naeba Koti Ntagaranawe yemi'na,
pipa piya kinapa pu'waiyoma, ago kamanatepipa untaka, purekana esegi peno, untawe.
8 Piya yuguna, Pairati aeba pi kamana abima to tabera aekuru puntiye.
9 Piya puntana, to kake nama nkantabaipinti ababute, abigama maya untiye: Kaeba
aetasa aboratampene, untiye. Piya yogana Isuba kampa a'wae pomintiye.
10 Piya pogana Pairatiba maya omintiye: Kaeba kamanapa kampa unameno. We, naeba
yekana mikenaenabe purikenaenabe esegiyenaba pipa namintapa, kaeba kampa abeno,
untiye.
11 Piya yogana Isuba maya omintiye: Inatisa yagara Koti kampa owe ugatantemisinta,
naepa ka'ena kampa punatampesine. Piya, kaeti unata kina'mi kaintanawaimpaba kaepa
asugagasaye, untiye.
12 Piya yogana, Pairatiba pi kamana abite Isu uwa atakena yogini, Yuta kina'miba imo
kamana umagini maya untawe: Kaeba kana yagara ae uwa atateginapa, to kake Sisa
nkao'yagaraba kampa mikibene. We, aewaka tabe yagara mintuwe yemipa, tabe yagara
Sisa agobi potaye, untawe.
13 Pairatiba pi kamanapa abite karu pumagina, yogini Isupa ababute tumuguna
kamana uma a'ya pikena yabaewata mara'mintantiye. Pi kana yabaeba yabatasa yarage
pumarantane. Pi kana yaragewama nkageba Iburu kamanapipa Kabatawe, untawe.
14 Pigoya, Yuta kina'miba igeba marekiniba Pasoba mikenagini ase'yo puma wantawe.
Piya puguna kagi abebe pogana Pairatiba Yuta kina maya uwaimintiye: Tabe yagararipa
mampaya agaiyo, untiye:
15 Piya yogini igeba tabe kamana uma maya untawe: Aeba kampa miyeno, kampa
miyeno, maripora aepa aeguyo, untawe. Piya yuguna Pairatiba: We, tabe yagarari
yekana maripora purenema yewo, untiye. Piya yogini, tabe kiye kina'mi igeba maya
kamana a'wae pomintawe: Aeba tae tabe yagaraba kampaye. Aroma kumatasa Sisa
ka'anto ae miratantiye, untawe.
16 Piya yuguna Pairatiba abima paru puwaitamagina, Isu maripora purenema owe
uwaitantiye.

Igeba Isu maripora aeguntawe
(Matiyu 27:32-44; Maka 15:21-32; Aruku 23:26-43)

17 Pigoya, irebu kina'miba igeba maripo maema Isu amuguna aesaga'urogini, maba ka
agewapa A'no nkayampu, Iburu kamanapipa Korikota, pita'i ababute wantawe.
18 Ababute wama maripora pita'i aeguntawe. Piya, agunta yagara taraba kaga
isiyeguma to auka'i to auka'i puwaisitantini Isupa isibakapi atama arabawaitantawe.
19 Pigoya, Pairati yogini Isu nka'nota maripora mayama awa'ena kaema atantawe: Isu
Nasareti kumatasa, Yuta kina'mi Nkwa'ega Yagarawema, kaema atantawe.
20 Pigoya, Isu aegunta mpaba pipa tabe kuma agora waintomeka Yuta uwoma kina'mi
pita'i wagana puntiniba, pi kana awa'enaba aisuntawe. Pigoya kana awa'ena kaentapa
Iburu kamanapisabe Aroma kamanapisabe Kariki kamanapisabe kaemarantawe.
21 Piya puguni, Yuta tabe mono kiye kina'miba igeba Pairati maya omintawe: Kaeba
Yuta kina'mi Wa'ega yagarawemaba, a-kaeyo. Piyama: Naeba Yuta kina'mi Wa'ega
Yagaranawe, ae'waka untineba, kaeyo, untawe.
22 Piya yuguna, Pairatiba: Ago kaegasoka uwa waikiye, untiye.
23 Pigoya, irebu kina'miba Isu maripora aeguntini, autasaena maema a'yigimpagini
tarawa tarawaki'ena puma urintawe. Piya, tabe kaiwapa puguninta'enaba kampa
waintogini,
24 maya untawe: Pipa paga waintika atugekanaba ataena pusanaga, tete'ena puma ka
yagarama maeyano, untawe. Piya puguna mono isapisa kamana ka mayama wainti, pi'na
esegi puntiye: Igeba nautasaena pako purintini, kainetapa tete'ena pukibewema, unti,
pipa esegi puntiye.
25 Piya, irebu kina'mi piya puntawe. Piya puguna, Isu maripo agobipa mayama
mintantawe: Anowampawa, anowampa nka'nanto Mariya aeba Keropasi nkwaena, to
Mariya Matara kumatasawa, sumagini mintantawe.
26 Pigoya Isu anobe abagi yagara abugaome naeba mintuwaguna tasigategina,
anowampa maya omintiye: Waya, mapa yagaragane, untiye.
27 Piya untana, abagi yagaranapa maya unamintiye: Mapa kanogampawe, untiye. Piya
unamoga naeba pi ntaga Isu nkanopa agamagi ababuma aogi potantuwe.

Isu pu'wantiye
(Matiyu 27:45-56; Maka 15:33-41; Aruku 23:44-49)

28 Pigoya Isu aeba yogawapa a'ya pogana abite mono kamana'ama esegi penema maya
untiye: Naeba wanika nabiye, untiye.

29 Pigoya, kankabe ka asa wanipa awaitama waintogini, kai atuta maema ae u'magini
asara kitama awamuta mayotauguna nantiye.
30 Pi asa wani nantana kega'e uma: Pabigo ibanto yoganepa a'ya waye, untiye. Piya
yogana a'nopa kirosaogana aumawapa mesugaintiye.

Irebu yagaramaba Isu irerasa ayatabi aerasibantiye

31 Pigoya, pipa Pasobarasaena maema aogi pikena yagagini, pi ntagaba tabe sabatigini,
Yuta kina'mipa kana wasana maripora iyegunta kina sabatira waisanagaba kampa
ibuntiye. Piya pogini, igeba Pairatiti wama igisaba aega'yuma akitama kaikenaga uma
abigantawe.
32 Abigauguna, owe yogini, irebu kina igeba agunta yagara tara Isuke isiyegunta
ka'waina ayampuba aega'yuntini, to ka'wainapa pabiyama aega'yuntini puntawe.
33 Piya puta Isuti ampa irosa'ma agaumepa: Aeba ago pu'wantiye, umagini agisaba
kampa aega'yuntawe.
34 Piya puguna, irebu yagara ka'waina ayatabi irerasa aerasiba ataogana, pabigo korape
antipe pagintiye.
35 Pigoya, naeba pipa naonepisa agabebe puntoka, ma kamanapa taga suwe. Eya, naeba
abintuwe. Pi taga kamana yopa, pipa tigeba abibebe puma timatiti puma aegaraiyo,
untiye.
36 Piya, mono kamana ka mayama wainti, pi'na nkau'wapa aborama esegi penema
pintanaba aborantiye: Igeba ayampuba kampa aega'yukibewe, untiye.
37 Piya, mono kamana to kapa mayama waintiye: Igeba ayata aerasabantanati
iyomarakibewe, pi unti kamana'ama nkau'wapa aborantiye.

Isu kaintawe
(Matiyu 27:57-61; Maka 15:42-47; Aruku 23:50-56)

38 Pigoya, Yosepe Arimatiya kumatasa yagara aeba Isu ao'yagara mintantiye. Pigoya,
Yuta kina'mika aekuru puma amatiti'enawapa kampa aborama kakama mintantiye.
Pigoya, a'ya puwaogana pi ntagara aeba Pairatiti wama Isu ntabaewa akitakena uma
aborama omintiye. Omogana, Pairatiba owe otaogana wama iyobantiye.
39 Pigoya Nikotimasi, aseka Isuti wanti ntagara, aeba aogi agunta masawaepa kuntae-
nawapa 50 kirogaramurasa maete wama uma ao'maema,
40 Isu nkauti pai'atama wae kairasa asagakokintase. Piya, Yuta kina'miba wasana
yabaeba pabiya puwaitabuntawe.
41 Pigoya Isu, aegunta mpa nkawamoriba yogaba ka waintantiye. Pita'i yabapinti ka
wasana aruwema ku'maranta waintantiye. Pita'iba wasanaba kampa kaiwaitantane.
Pipa uwa kasa'ena waintantiye.
42 Pigoya, Yuta kinapa Pasoba yaga agarosaogini, pikana wasana aruba agarota
waintoginisi, isigeba, Isu nkaupa maete pita'i metantase.

20

Isu aogama asiwantiye
(Matiyu 28:1-8; Maka 16:1-8; Aruku 24:1-12)

1 Pigoya, marusa yaga sontara, Mariya Matara kumatasa wae aeba aruri agakena abaya
aseka irosa'ma wantiye. Wama uma irosa'ma agaomepa, yabapa a'waiwaogana uwa
waintantiye.
2 Piya pogana, agate karu'ena wama Saimoni Pitape to ka Isu abugaome ntagara
naepe uma urasimima maya untiye: Wa'ega yabaewapa ago isu'urewe. Piya pega taeba
aguyosa'ma kunta pune, untiye.
3 Piya yogira, Pitabe pi to ao'yagaranabe tasigeba wasana aruri wantuse.
4 Ke'iba karu'ena wama naeba Pitapa ogaite karu'ena wama uma irosantuwe.
5 Uma irosa'maba agepintiba kampa uma pasinta uwa uma ibikama agauwapa, wae kai
asagakokimaranta'enamana waintoga agantuwe.
6 Piya pogana, Pitaba ainti kanama uma irosama, antabaipinti uma pai'ma wae kai
asagakokimaranta'ena mana agantiye.
7 Pigoya, Isu nka'nota asaetaume kaiba to ka'isa kaigeba kampa waintogana, abiwa
akarakima ataogana to ka auka'i waintogana agantiye.
8 Piya pogana ao'yagara naeba maru arura uma irosauwapa, uma pai'ma pabiyama
agawaemagi abibebe puntuwe.
9 Pigoya, Isu purintapisa aogama asikiyema, mono isapisa kamana ka wainti, pipa
kampa napintuse.
10 Piya pumagira, tasigeba to kake a'wae pumagira kumati wantuse.

Matara kumatasa Mariya aeba Isu agantiye
(Maka 16:9-11)

11 Pigoya, Mariya aeba wasana aru agora mima kube'ena puntiye. Kube'ena puntana
wama awara uma ibikama agaomepa,
12 enisore tara wae kaiwaisintaga mintusuguna isigantiye. Ka'wainaba Isu nka'no
ataumeti miyogana, to ka'waina agisa ataumeti mintantiye.
13 Pigoya, isigeba mayama untase: Waya, kaeba nanaga kube'enaba penema, abigausu-
guna, aeba maya untiye: Wa'egane isu'urite tori wagasaga aguyosagauwe, untiye.
14 Piya ute a'wae puma Isu aewa agantiye. Agantanaba Isu aowarapa aogimaba kampa
agabebe puma agantiye.
15 Piya pogana, Isuba abigama maya untiye: Waya, kaeba keka aguyosa'ma kube'enaba
pene, untiye. Piya yogana, aeba kana yogawama nkaba mintiyema, napima maya
omintiye: Tabe yagara, kaeba wasana isu'ma tori maete metantanapa yega abite wama
umaeyano, untiye.
16 Piya yogana Isuba: Mariya, untiye. Yogana aeba a'wae puma Yuta kamanapisa:
Arabonai, untiye. Pipa tae kamanapisa: Tisawe, untiye.
17 Piya yogana Isuba maya omintiye: Nabanempatiba kampa intuwa, nautapa a-
ntaukaya po. Kaeba wama naokina maya uwaimo: Nae nababa pipa tige tibawe. Piya,
nae Kotiba pipa tige Kotiwe. Pika aeti ikuwe, iyema uwaimo, untiye.
18 Piya omogana, Mariya Matara kumatasa wae aeba a'wae puma wama, abagi kina'wa
maya uwaimintiye: Naeba Wa'egapa agauwe, utegina kamana omome kamanapa
uwaimintiye.

Abagi kina'mi Isu agantawe
(Maka 16:14-18; Aruku 24:36-49)

19 Pigoya sontara aseyogini, abagi kina igeba Yuta kina'mika iyekuru puma, aki puma
nama kabe kitama mintantawe. Mintuguna Isuba ige ibakapi ampa aborama mima maya
uwaimintiye: Paruyenaba tigeti waiyeno, untiye.
20 Piya ute ayatarabe ayatabe iyakintiye. Piya pogini, abagi kina'miba igeba Wa'ega
agamagini intawamaba aogi puntiye.
21 Piya puguna to kake uwaimintiye: Paruyenaba tigeti waiyeno, untiye. Piya untana
to maya untiye: Naba nae unatantemisa puma, pabiyama naeba tigepa uritauwe, untiye.
22 Piya untana pukawaitamagina: Tigeba Aota Awamusa maeyiyo, untiye.
23 Piya untana to maya untiye: Tigeba wasanami nkaguntaenawai uma asu'a
puwaigasiginaba asu'a puwakiye. Kampa uma asu'a piginaba waewaitakiye, Isu untiye.

Tomasiba Isu agantiye

24 Pigoya, Isu abagi kina'wa aborawaiminti ntagaba, ka abagi yagara nagisarisa tara
tumpaema ige aruyenabisa, kampa mintantiye. Ae agiwapa Tomasiwe. To ka agiwapa
Agayawe, omintawe.
25 Piya, ka'isa abagi kina ao'miba igeba awaga kamana omima: Taeba Wa'ega agaune,
untawe. Piya yuguna maya uwaimintiye: Naeba kamanatipa abogana taga kantaba
kampa piya. Nae'ne ntaonepisa ayapi antotasa aegunta, pi abura agama nayatasa abura
aukaya puma, nayatasa ayatara aukaya puntapa, tagane ukuwe, untiye.
26 Pigoya, to kake sonta aboraogini abagi kina igebe Tomasige kaga namapinti aki puma
kabe kitama mintantawe. Mintuguna Isuba abakankaipi to kake ampa aborama mintana
maya uwaimintiye: Paruyenaba tigeti waiyeno, untiye.
27 Piya untana a'wae puma Tomasi maya omintiye: Kaeba kaya nkamarasa nayata
aukaya puma agao. Piya, kayakatasa nayatara aukaya puma agama to kake kagu'ama
tara taraba a-puma, naega'ma kamatiti po, untiye.
28 Piya yogana Tomasi maya untiye: Kaeba Wa'egane, Kotinekawe, untiye.
29 Piya yogana Isuba maya omintiye: Kaeba nagamagina kamatiti puma naegarana, a.
We, kampa nagama naega'ma imatiti pe kina, igeba i'muntanabi mikibewe, untiye.

Yoni ma nkisapisa ago kamana kaentiye

30 Pigoya, Isuba to uwoma awame'enaba abagi kina'mi nkiyora punti, pipa ma
nkisapipa kampa kaewaentuwe.
31 Kaemaranto mapa pipa mayaga kaemarantone: Tigeba aisuma abima Isu aeba
Karaisiti, aeba Koti Ntagara minti, pi kamana abibebe puma ae'wa aega'ma timatiti
pikibepa, ae awamuta miyaba'ena maema mikibewe, untiye.

21

Tonaentisa tara umaema abagi kina'mi Isu agantawe

1 Pigoya, ainti Isu nkabagi kina'wa Taibiriyasi kotu nkawamora mintuguna aborawaim-
intiye: Aeba ampa aborawaimintipa pipa mayamawe:
2 Saimoni Pitawa, Tomasi to ka agiwapa Agaiyawa, Nataniyeri aeba Karariya mari Kena
kumatasawa Sebeti ntagara tarawa, to Isu nkabagi yagara tarawa sumagini, piya kina'mi
kaga mintantune.
3 Piya mimagi, Saimoni Pita ao'mipa maya wamintiye: Naeba inoyanta aekena wauwe,
untiye. Piya yogi taeba: Taegeba kaga wakune, untune. Piya ute wanipisa karebi ima
wantune. Wama umima pi nkasekapa inoyantaba kampa aentune.
4 Piya puma mintuwakana marogana, Isuba kepari ampintantiye. Ampintogira Isu
nkaowarapa kampa aogima agabebema agantune.
5 Piya puwakana tabigama maya untiye: Yakaraki'nupa, inoyantaripa kapa waintiy-
oma, tabigantiye. Tabigaogira taeba: Kampaye, untune.
6 Piya yuwakana mayama kega'e uma uramintiye: Wanipisa karewama nkayatakanti
kukopa motama inoyantaba aeyiyo, untiye. Yogi kukopa motauwakana inoyantaba
uwoma ira'waiyogira, taeba kanara kampa paibu maete intune.
7 Piya pumagira, Isu nkabugaome nkabagi yagara naeba Pita maya omintuwe:
Wa'egarepa piye, untuwe. Yuwagana Saimoni Pitaba kaiwapa akubotama inoyanta
aeyometisa, pi Wa'egawe kamana abite autasaenaba maema purite wanipinti pa'yo puma
tumima wantiye.
8 Pigoya, abagi kina to ka'isa taeba pi kepari awamori mintumetisa wanipisa kareba
pubasanaurite kukopa inoyantage paiburite wantune.
9 Pigoya, kepari ima uwa mari mayena agantune: Yaku e'nora inoyantabe paretibe
kaemaranta tama miyogira agantune.
10 Wama uma irosa'ma Isu maya uramintiye: Inoyanta aeyepa ka ka maete kanaiyo,
untiye.
11 Piya yogana, Saimoni Pita aeba wanipisa karebi ima kukopa uwa mari paibogana
intiye. Piya pomepa kuko antabaipintiba tabe inoyantaba 153 waintantiye, piya pomepa
kukopa kampa airisa'wantiye.
12 Piya pogana Isuba maya uramintiye: Tigeba ampa naninta nabisugaito yiyo, untiye.
Yoginiba, a'ya'ma abagi kina'miba: Kaeba kegawemaba, kampa abigantune. Piya, taeba:
Aeba Wa'ega yagarawema, ago napintune.
13 Pigoya, Isu ampima kana inoyantabe paretibe maema pako puma imintiye.
14 Piya, purintapisa aogama abagi kina'wa aborawaimogana kakaga puntiye.

Isu Pitaka sipisipine naninta imo, omintiye

15 Pigoya, taeba naninta nagasuwakana, Isuba Saimoni Pita maya omintiye: Saimoni,
Yoni ntagara, kaeba ma kinapa asugasima tabera kagupa nameno, untiye. Piya yogana
Pitaba maya omintiye. Owe, Wa'ega, kaeba abene. Naeba kaekaba nabiye, untiye. Piya
yogana Isu maya omintiye: Kaeba sipisipi awaro kinunte kabiwaitama naninta imo,
untiye.
16 Piya untana to kake maya omintiye: Saimoni, Yoni ntagara, kaeba kagupa nameno,
untiye. Piya yogana Pita maya omintiye: Owe, Wa'ega, kaeba abintane. Naeba kaekaba
nabiye untiye. Piya yogana Isu maya omintiye: Kaeba Sipisipi kinunteta kiya kabiyo
untiye.
17 Piya untana to kake kakagara omima maya untiye: Saimoni, Yoni ntagara, kaeba
naekaba taga kabiyoma, abigantiye. Abigaogana Pita: Naekaba taga kabiyoma yome
kamana abite, antawamaba ata pogana maya untiye: Wa'ega, kaeba a'ya'waemaenaba
abiwaentane. Naeba nagu kaeti atama paibutopa, pipa abintane, untiye. Piya yogana Isu
maya omintiye: Kaeba sipisipi kinunteta kiya kabiyo, untiye.
18 Piya untana to maya untiye: Tagaka ugamukuwa abo: Kaeba aoso yagara mintanapa,
kaega ira'na kukapa arakae pu u'ma, ke'iba pita'i mata'iba nasikenaga kabeginapa wama
nasi nasi pene. Pigoya ainti karenarantanapa, kaya tara aebara pegana, to yagarama
kaegapa maema amigatama, kampa wakena napikibempe ki'i kababute wakiye, untiye.
19 Piya, Isu aeba Pita ainti purikena ki aborama omintiye. Purikenaenawampaba
Koti nkage asaga'yuyenema, untiye. Kamana piya untana Pitakaba: Ampa naegarao,
omintiye.
20 Piya yogana, Pitaba aeba a'wae puma Isu nkabugaome nkabagi yagara naeba aka'i
wauwagana nagantiye. Piya, naeba paipa Pasoba naninta nanta ntagaba na'nopa Isu
nkaibira aisage puma abigama maya untuwe: Wa'ega, kaepa ke kunapa pugatakiyema
abiganto,
21 pi ntagarana aka'i wauwagana Pitaba nagantana Isupa abigama maya untiye:
Wa'ega, ma ntagaraba pipa aya pikiyema, abigantiye.

22 Abigaogana Isuba maya omintiye: Aeba uwa mintaka naeba a'wae puma kanakena
abimogana wainteginapa, ae kaba nanaga yene. Kaega uwa kanama ampa naegarao,
untiye.
23 Pigoya, ka'isa mono kina'miba igeba naekaba maya uma kamparaga puntawe: Ma
nkabagi yagara aeba kampa purikiye, untawe. Pigoya, Isu aeba pipa naekaba: Kampa
purikiye kamana kampa untine. Kampaye. Aeba maya kamana'amana untine: Aeba uwa
mintaka naeba a'wae puma kanakena abimogana wainteginapa, ae kaba nanaga yene,
untine.
24 Piya, abagi yagara mana nae ma kamanapa abibebe pumagi, ma esapa kaentuwe.
Pigoya, mono kina'miba naekaba kamana'wapa taganema abune, untawe.
25 Pigoya, Isuba toma toma puntipa esa'nepinti kampa kaeyuwe. Pipa esa'amana
waewaeyemisinta, naeba abopa wasanamiba kampa aisuma a'ya pesine, Yoniba piyama
kaentine.

APOSORO KINA'MI YOGAWAI PUNTA KAMANANE

Aota Awamusa tumikena kamanane

1 Teyopiro, tabe yagarane, paipa ka esa kaema kamintopa, pi Isu a'ya'ma yoga punti,
aogi kamana uwaiminti, pi kamana ugamintuwe.
2 Piya, aeba yogawapa agobima purite waogana, ikena kana'wapa aboraogana, Aota
Awamusa'ama otaogana, Isu pai uwaitantemi aposoro kina to kake kamanapa uwaimo-
gana, Koti ababogana mantari intiye. Pi kamanapa kaewaentuwe.
3 Pigoya, aeba tabera aukima pu'magina, to kake aogama mima, pi aposoro igeba agowa
agakibeka aeba 40 yaga mima kakate aborate puwaimima, Koti kabiratakenaenaga
uwaiminti, pi kamanape kaga kaentuwe.
4 Piya, ainti igege ampima maya kamana uwaimintiye: Tigeba Yerusaremi kumapa a-
kasiyo. Nabanempatisa aogi kamana, pai abinta kamana, to kake naeba urimintogiri
abinta, pi au'wa aborasanaga pita agawa puma miyiyo.
5 Yoniba aeba uwa wanitaka'ya paititantiye. Piya, nae kanapa kampa e'ero puntaka,
Aota Awamusatasa paititakuwe. Pita'i pika agawa puma miyiyo, Isu piya uwaimintiye.
6 Pigoya, aki punta kina'miba maya uma abigantawe: Pigoya, Isureyo kina pai
mintantasa puma, kaeba kaga aki purataga tabe kina mikunoma, abigauguna,
7 Isu maya uwaimintiye: Pipa tige'enaba kampaye. Nabanempa, aewa napima kanapa
atagina waintiye.
8 Piya, tigekaba maya urimuwe: Tigeti Aota Awamusa tumima esegiyena aborarimekiri,
nae nawaga kamana ukena kina'ena pikibewe. Piya, Yerusaremi kumatibe, Yutiya
maribe, Sameriya maribe, urite waigina ma nkatuti uma kanarasakiye, untiye.

Isu mantabinti intiye
(Maka 16:19-20; Aruku 24:50-53)

9 Isu piya kamana ute, iyora ase'yo puma ikena pogana ababuntiye. Ababogana,
ibinankama atikaewaogini aguyosagantawe.
10 Pigoya, igasoginiba mantari iyogini agagaite mintugunisi, tara yagarara wae kaiyaga,
igeti ampa aborama mintinisi,
11 maya uwaimintase: Karariya kina, tigeba nanaga mantariba tiyoma'ma miyewe.
Isupa tigeba ago agantagana, titate iyegina ababute mantari iye. Pi aeba iyegiri, agasa
puma, aintiba to kake a'wae puma tumekiri agakibewe, piya untase.

Yutasi ae antota wasana ka ababuntawe

12 Pigoya, aposoro kina igeba ka amutisa, agewapa Oribesi, pi Yerusaremi agora
amutisaba, a'wae puma tumima Yerusaremi kuma waintometi wantawe. Pi e'eropa Yuta
kina'miba sabatirapa wabumekini,
13 pita'i wama kumati ima, ige mibume ntamapi asu mintantawe. Pi yare puma, inata
kimaranta namapi asu mintantapa, mayamawe: Pitawa, Yoniwa, Yemisiwa, Enturuwa,
Piripiwa, Tomasiwa, Patoromayowa, Matiyuwa, Aopayesi ntagara Yemisiwa, namu'isa
kiya kina igarubakaikena abugai ntagara Saimoniwa, to Yemisi ntagara Yutasiwa, suma
mintantawe.
14 Pi kina'mi ka iyuma pumagini, Isu nkanowampa Mariyabe, to ka'isa waepe, Isu
nka'natabaramibe, kaga mima nunamu uma mimi puntawe.
15 Pi kanabipa ka yaga, Isu nkaegaranta mono kina, 120 kina irosa'ma mintuguna, Pita
asima maya kamana untiye:
16 Nao'mitaba, pai Aota Awamusa'ama Tebiti nkawamu aseyo potaogana, Koti nkesapi
kaemaranti pi'na Yutasika au'wa aboraneme, untiye. Pi Yutasi aeba Isu arakurikena kina
iyakinti ntagarawe.
17 Pi ntagara aeba taetisa, mono yugarapa aeke kaga otantine, Pita piya untiye.
18 Pigoya, pi ntagara aeba ataenawatasa mone maema kasuguna, maba maema aeti
atauguna, pita aibagobama abararamagina, akapisa muru'magina antaba kurima unu
kaewantiye.
19 Aibogini, Yerusaremi kumatasa a'ya'ma kina'miba abitegini, kana mawama nkageba
Aketama, piya kamanatepipa Kora mpawe, untawe.
20 Pigoya, Pita Yutasika maya untiye: Paisa mono ini Samu isapi, awa'ena mayama
kaemaranta waintiye: Nama kuma'wapa uwa waiyeno. Piya to ka'waina a-mpiyeno,
untiye. Pigoya Samu isa'amaba to ka maya untiye: To ka'waina aborama, ae antotapa
yogawapa maeyano, untiye.

21-22 Pigoya, Yoni mono wani pai'ataogana, Isu yogawa agobinti, pi kanabipa aeti uma
airokaema, aega'ma miyuwakana mantabinti intiye. Piya, Isuba abakatepi miyogini,
ka'isa kina'miba taege nasinta kina'mipisa ka asitakana, taege kanarasakiye. Pai
kaemaranta kamanaka napiyigi, ka aboratama miyeno. Piya yagaraba, ke aboramagina
tao'maeyaka Isu purintapisa asintemi, pi awaga kamanapa yekana kanara pisiye, untiye.
23 Pita piyama yogini abite, tara yagarara isigama aborantawe. Ka'waina nkagewapa
Yosepe Yasitasi, to agewapa Pasabasiwe. Piya to ka'waina nkagewapa Matayasiwe.
24 Isigama aborawaisitantiniba, maya uma nunamu untawe: Wa'ega, kaeba a'ya'ma
kina'mi nkigu'ama agawaekena yagaragawe. Pika kaeba ma tara yagarara, isigetisa
ka'waina tayakega otakana,
25 Yutasi mono yugawape aposoro agibe atate purikena ki'wati tuminti, ae maruta
miyeno, untawe.
26 Piya nunamu umagini, iya nkatauguna Matayasi aboraogini, aposoro nagisarisa ka
tumpaema kina'mige mima yoga penema, otantawe.

2

Aota Awamusa tumintiye

1 Isu kaitate mintuguna, tonaentisa tara umaema sonta a'ya puwaogana, Pentikositi
naninta nakena yaga aboraogini, Isu nkabagi kina igeba ka namapi aki puma a'ya'ma
mintantawe.
2 Mintuguna, pontaba aga yemisa puma, mantarisa tabera puma aga urite tumintiye.
Tumimagina mintume ntamapi pai'magina pumaewantiye.
3 Piya pumagina, yaku nkantebugantaena aboraurite, wa waya nki'nota aibariyate
purite wagana puntiye.
4 Piya pogana, Aota Awamusa'amaba igupi tumima pumaewamagina, intebuba a'wae
puwaigasogini, to kamana to kamana urite wagana puntawe.
5 Pigoya, pi ntagaba Yerusaremi kumata a'ya'ma marisa Yuta kina, mono waintaga
kina'mi, ampa mintantawe.
6 Pigoya, igeba iwamupisa aga abite, tabera irosa'ma ampa aki puma pami puntawe.
Piya puguni, pi a'ya'ma kina kamana'waipisa kamana yuguni abitegini,
7 pami ntami puma uwoma nkigi napimagini maya untawe: Ma kamana ye kina, igeba
Karariya kina amanane.
8 Igeba ayamagina to kamana to kamanapisaba yega kamana, agomitaba abune.
9 Taeba Patiya kinana, Mita kinana, Iramu kinana, Mesopotemiya marisa kinana, Yutiya
marisa kinana, Kapatosiya marisa kinana, Pontasi marisa kinana, Esiya marisa kinana,
10 Pirisiya marisa kinana, Pampiriya marisa kinana, Isipi marisa kinana, Sairini ma
agora Aribiya marisa kinana, a'yo ampintanta kina Aroma Yuta kinana, Aromapisa Yuta
ibabunta kinana,
11 Kariti kinana, Arebiya kinana, sumagi, taeba a'ya'ma mima, kamanatepisa Koti
nkesegi puma aogi pumaranti kamana yega, abokanaba iga piye, untawe.
12 Piya, a'ya'ma kina'miba piya umagini, pami ntami puma uwoma nkigi napima, mare-
u me-u puma maya untawe: We, mapa nanaenabaya aboraye, yuguni,
13 pigo to ka'isa kina'miba pika akaya sumagini, maya untawe: Igeba waini wani kampa
iga'e pasuma nagaitegini, aibo kamana yewe, untawe.

Pita kamana uwaimintiye

14 Pigoya, Pitaba to aposoro kina nagisarisa ka tumpaema kina'mi abakapi asima mima,
a'ya'ma kinapa tabe kamana maya uma aborama uwaimintiye: Yutiya kinape Yerusaremi
a'ya'ma kina ampintapa, naeba urimekiri aogima abiyo:
15 Tigeba taekaba maya yewe: Igeba waini wani nagaitegini aibo'ena pewe, yepa, pipa
ibanto kasa maregi, waini wanipa kampa nantune.
16 Pigoya, poropete yagara Yoweri awa'ena mayama kaenti, pi'na esegi piye:
17 Koti aeba maya iye: Aintisa kana agarosakapa Aota Awamusa'nepa a'ya'ma wa wayapa
ari'ma imekini, yagara aragarimpi ainti aborakena kamana, poropete kina'mi yesa
puma ukibewe. Piya, aoso kina'miba kasa'enaba agaigini, anasa kina'miba aogi
amunta agakibewe, iye.
18 Pigoya, pi kanabipa nae kayokaya kina, wa waya, Awamusa'nepa ari'ma kanarasama
imekini, poropete kina'mi yesa kamana ukibewe, iye.
19 Pigoya, naeba yekana, inati mantariba tona kasa'ena aborakiye. Piya, abetisa
mariba awame'ena aborakiye. Korape yakupe kunka ibinape tiye kuruyenamana
aborakiye, iye.

20 Pa nkaoba tu'ma wakiye. Piya, o'aowamaba kora ki wakana, pi ainti Wa'ega Yagarama
kanaba agasiyaena aborakiye, iye.
21 Aibekini, Wa'egawama agisigina, pi kina'mi nki'ima aogi pikiye, poropete Yoweri piya
untiyema, Pita piya uwaimintiye.

Isu nkago uwaimintiye

22 Uwaimintana, Pita to maya untiye: Isureyo kina, naeba urimekiri abiyo: Isu, Nasareti
kumatasa yagara aeba tiyobi Koti esegi potaogana, abakatipi esegiyenabe awame'enabe
kasa'enamana Kotitisa ago pogana, pintana agoba aboraogiri agantawe.
23 Pi aeka Kotiba paitaka'ya napiyogana waintantika, uma a'ya ataogiri, pabi
nkawameta tigeba pintana potama, kama kina imuguni, maripora aeguyuguna purintiye.
24 Pigoya, kana yagaraba Koti aeba purintapisa asitantiye. Piya, aukima purikenaena
agaruba agasogana, pi purikenaenamaba aepa kampa to arakurikiye.
25 Pigoya, Tebitiba Koti nkomome kamanaka maya untiye:
Naeba Wa'ega Yagara, kagabebe pumagi kampa natane. Kaeba naori asima mimagina
nao'maeyakanaba, ka'enamaba kampa napasanakiye, iye.
26 Pigoya, pika nantawama aogi pegi, nawamupisa na'mu pugatauwe. Piya, nau'amaba
aogiyenaneka napi napi puma miye, iye.
27 Kaeba naumanepa kampa atagana, purinta kina ige kumatiba waikiye. Piya, Aota
Yagarapa kampa atagana abararakiye. Pika na'mu pugatauwe, iye.
28 Kaeba aogima miyaba ki nayakima, naege kaga mikibempeka naeba na'mupa tabera
puwe, Tebiti piya untiye.
29 Piya, nao'mitaba, naeba tayabama Tebiti, aeka taga urimuwe. Aeba purogini,
kaitanta aruwapa ma mpara agama abima miyune.
30 Aeba poropete mintana mayama napintiye: Ainti Koti aeba aintisa ayabama nae
kabima mintanto mparuta mirite waiyemagina, uma esegi punatantiye.
31 Piya pipa napimagina, Koti ataogana, utaratanta yagara Karaisitika meto kamana
maya untiye: Aeba purinta kina'mi kumatiba asayapa kampa atagana umikiye. Piya,
au'wapa kampa abararakiye. Aeba to kake aogama asiwakiye, untiye.
32 Pigoya, Isupa Koti purintapisa asitaoga, taeba taorepisa agabebe puma agantompene.
33 Pigoya, abawampa nkayatakanti asitama tabe potaogana, Aota Awamusa'wapa
abawampa utatantemipa amogana, ataogana tumintemintana, tabera ampa aboraogini
agawe.
34 Pigoya, Tebiti aewapa mantabintiba kampa intipa, maya kamana ka untiye:
Wa'ega Yagara aeba nae Wa'egane piyama omintiye: Kanama nayatakanti ampiyegina,
35 kama kinakapa kagisabi aki puwaitakini, kagisara aebabiyo, piya omintiye.
36 Pika Isureyo kinapa a'ya'ma mayama abima esegi piyo: Isu maripora aegunta, Koti
aepa Wa'ega, aepa Karaisiti, asitantegina mintiye, Pita piya uwaimintiye.

Uwoma kina'mi igu a'wae puma mono wani pasintawe

37 Pigoya, Pitaba inta paibu'ma kamana piyama uwaimogini, iyekuru puma, ae'wape
to ka'isa aposoro kinape mayama ibigantawe: Nao'mitaba, taeba aya pekana aogi pikiye,
untawe.
38 Piya yuguna, Pita maya uwaimintiye: A'ya'ma tigeba tigu a'wae puma, Isu Karaisiti ae
ageraka mono wani pasiginaba, aguntaenaripa asu'a puwakana, Koti Aota Awamusapa
timikiye.
39 Tigetipe tiga'nugipe, a'ya'ma ainti aborakibe kinape, Wa'egare Kotiba aeti uma
atokaekenaga tigega'e ukibi kina, pi tige Aota Awamusapa utaritantiye, Pita piya untiye.
40 Piya umagina, Pita to ka'isa kamana amato puma, ige'ma kamana maya uwaimintiye:
Iba ataena pe kina, ige aruyenabisa a'wae puma ataigina-o, tibabikiye, untiye.
41 Pigoya, pabi ntaga 3,000 kina igeba Pita mono kamana yome abibebe puguni, mono
wani pai'itauguni, Isu nkaokina'miti uma airokaentawe.

Isu nkaegaranta kina kaga mintantawe

42 Pigoya, aposoro kina'miba mono abikenabe, Isu nkau nakenabe, nunamurape asi
nasi aki puma mintantawe.
43 Piya, Koti nkawame'ena aposoro kina'mi pumeka, a'ya'ma uwa kina'miba iyekuru
puguni, pi aposoro kina'miba kasa'enabe awame'enabe uwoma tonarona puntawe.
44 Pigoya, a'ya'ma pi aegaranta kina'mi kaga mintini, a'ya'waemaenaba pipa waban-
tanarene, untawe.
45 Pigoya, ka'isa kina'miba ige'enawaipa to kina imimagini, mone maema, iyokina kusi
puma miyume kina, pako puma imintawe.

46 Pigoya, asi nasi tabe mono namapi aki puma, imaba kata atama mimagini, au
nakenaba igewai ntamapi aki puma nama mintantawe. Pigoya, nanintagaba aogima pako
puntini, intawama asoyaenabi nama mimagini, Koti nkage asaga'yuma mintantawe.
47 Piya puguni, ka'isa kina'miba igama i'mu puwaitantawe. Pigoya, Wa'ega aeba wasana
imaba yoga pogini, monoka ibogini, asi nasi ae aruyenabi ibabuma atokae itantiye.

3

Agisa pu'wanta yagara asitantiye

1 Pigoya, ka yagaba Pitage Yonige isigeba atamaita nunamu ukena kana aboraoginisi,
tabe mono namapi intase.
2 Pigoya, pi tabe mono nama kabera ka yagara, ano nkantabaipintisa agisa pu'wanta
yagara aboranti mintantiye. Pigoya, kana kabewama nkageba Nauka kabiwe, untawe.
Pigoya, pi ntagarama nkaokina'mi asi nasi ababute wama, tabe mono namankama kabera
metauguna mima, wasana mono nama pasikena ite tumite pugunaba, mone kutaka
esuwaitama mintantiye.
3 Pigoya, Pitage Yonigeba tabe mono namapi ikena iyusuguna, isigategina pabiyama
esuwaisitantiye.
4 Esuwaisitaoginisi, isigeba aepa agabebe puntinisi, Pita maya omintiye: Kaeba tasige
tasigao, untiye.
5 Piya yogana, pi agisa pu'wanta yagara aeba: Ka'ena namikenaga yese, uma esegima
isigabebe puntiye.
6 Piya pogana, Pita maya omintiye: Mone kuta naeba kampa wainatantiye. Piya,
ka'ena wainatanti, pipa kamukuwa, maeyo. Isu Karaisiti, Nasareti kumatasa, ae awamuta
ugamekana, asima ke nasi nasi po, untiye.
7 Piya umagina, ayatakantisa u'ma asitantiye. Aibotaogana, pabigo agisa aga'naba
aibarutaogana, pa'yo puma asintiye.
8 Piya pogana, ke nasikenaenawaka a'mu pumagina, pa'yo pa'yo pumagina, Koti nkage
asaga'yuma isigege kaga tabe mono namapi intawe.
9 Piya puguni, a'ya'ma kina'miba agategini maya untawe:
10 Mono nama, Nauka kabera, mone kutaka esuratama miyemi ntagara pimpaye,
untawe. Piya, aogi pomeka agawaemagini tabera pami ntami puntawe.

Pita pi mono namapinti kamana uwaimintiye

11 Piya puguni, Pitake Yonikeri kana yagara uma atokaeyogini, a'ya'ma kina tabe
mono namankama nkawari, ka maruta agewapa Soromoni nkagu namantana pumaranta
auka'i, pita'i isigeti karu'ena uma aki puma mintantawe.
12 Piya puguna, Pitaba igantana wasana maya kamana uwaimintiye: Isureyo kina,
tigeba nanaga ma ntagaraga pami puma, tabera tasigabebe puma miyewe. Mantanaba
tasige monotesikabera, esegiyenaresimpa ke nasi nasi pikenaenaba aboramuse. Pipa
kampaye.
13 Piya, Abara'amu, Aisaki, Yekobu, tayabamage, ige Koti, aeba yagarawa Isu ae asu
againtika, ma ntagarama nkauta aogi pegiri agawe. Tigeba pi aepa tigobi potama,
kama kina'mi nkiyapi atauguna, Pairatiba uwa atakenaga yogiripa, tigeba asu againta
ntagaraga: A'a-o, untawe.
14 Piya, aota arupuyena wantaga aogiyenama nkagowa, aepa kiyaba: A'a-o, otauguna,
wasana aeguti ntagarari uwa atanema uma paru potantawe.
15 Piya puguna, mikenaenama nkagowapa aeguntawe. Aeguyuguna, Koti purintapisa
asitaoga, taorepisa agabebe puma agantompene.
16 Pigoya, tigeba agama abiyo. Isu aega'magira agega napiyogana, ma ntagara Isu
nkawamutaka esegiyena aboramegina kaba'ma mintiye. Piya, Isuti tasimatiti pogana,
Koti abimagina tiyora aogi potaye.
17 Pigoya, nao'mitaba, naeba abintuwe. Tigebe kiya kinatimpibe kampa napinta,
aibo'enarimpa ata potantawe.
18 Piyama ata potauguna, Kotiba utaratanta yagara auki naki puma purikibika, pi
kamana poropete kina'mi nkiwamupi ataogini, uma kaemaranta, pi'na esegi puntiye.
19 Pika tigeba tigu a'wae pumagiri, paisa mikenaenaripa tikabitaiginaba, aguntaenaripa
aebago purigasakanaba, Wa'egawamatisa aoso esegiyena tigupi aborakiye.
20 Pigoya, tigu a'wae piginaba, Kotiba Isu, utaritanta yagarawa Karaisiti, otakana
tumimagina mikenaganapa aborarimikiye.
21 Piya, pi Isupa mantawama kakataogana mintogana, Koti aeba paitaka'ya a'ya'ma aota
poropete kina'wampi nkiwamupi ataogini, untasa puma a'ya'waemaenaba aborakiye.

22 Pigoya, Moseseba kamana maya untiye: Wa'ega Kotiba, aeba tige aruyenabisa ka
poropete nae piyama aborarimekana, kamana urimikibi abiyo.
23 Pigoya, pi poropete kamana'wa kampa abikibe kinapa Kotiba kamana abikena
kina'mi nkaruyenabisa igaruba'magina, iyeguma kaikiye, Mosese piya untiye.
24 Pigoya, poropete ka'isa Samuweri miyogini mirite kananta, igeba pabiyama ma
kanabisa kamana uma kaentawe.
25 Pigoya, poropete mintanta, pi ige iga'nugita tigeba, piya Koti tiyabamagige paibu'ma
atokaemaranti, pi paibutikenaenama nkagoba, pi tigewe. Koti aeba Abara'amuge
paibu'ma atokaentana, maya omintiye: Naeba kaga'nugipa akayona puwaitakana, pi
akayonamaba a'ya'ma maga maga kina kanarasa waitakiye.
26 Tigeka Kotiba yagarawapa asitama otaogana, maru Yuta kina tigeti ampa aborantiye.
Piya, tigeba aguntaenaripa tikabitaiginaba, akayonaba puritakiye, Pita piya uwaimintiye.

4

Pitake Yonike isiraku'urintawe

1 Pigoya, Pitage Yonige isigeba wasana kamana uwaimima mintusuguni, mono kiye
kinape, mono nama irebu kina'mi tabe yagarabe, Sarusi kina igebe, kaga isigeti
irosantawe.
2 Piya, isigeba wasana mono kamana uwaimintinisiba: Isu aeba purintapisa aoganti
kamana uwaimintase. Pi aogaome kamana uma aborausuguni, abugunaba ataena
puntiye.
3 Igeba isiraku'magini, ago atamaisa waogini, iga'na namapi isitaugunisi waimarausu-
guna, piya aiba marekini kamana uwaisitakena puntawe.
4 Pigoya, Pita mono yogini, abinta kina igetisa uwoma kina'mi abibebe puma, Isu ae
aokina'miti uma atokaeyuguna, waba 5,000 puntiye.

Pitake Yonike isibabute wama kamana uwaisitantawe

5-6 Piya maroginiba, Yuta monota kiye kinape, kabiyume kinape, tisa kinape, monota
paitanta kiye yagara agewapa Anasibe, Kayapasibe, ka Yonibe, Aresantabe, to ka'isa tabe
kiye yagarama nkaokinape, Yerusaremi kumata aki puma miyuguni,
7 aposoro yagara taraba isibabute iyugunisi, iyobi asima mintusuguni, isibigama maya
untawe: Nana esegiyenara, ke nkawamutasa kamanataka pi esegiyenaba pese, piya uma
isibigantawe.
8 Piyama isibigauguna, Aota Awamusa'ama Pita nkagupipa pumaeyogana, kamana
mayama uwaimintiye: Tigeba tabe Isureyo kinape, monota kabiye kinape, a'ya'ma yekiri
abiyo.
9 Tasigeba ma nkagisa pu'wanta yagara ao'maema kaba ataogiripa, pika tigeba: Ayama
kaba atasema, urasitawe.
10 Pika naeba uma aborakiri, tigebe Isureyo kinape a'ya'ma abiyo: Isu Karaisiti, Nasareti
kumatasa, tige maripora aeguyuguna purogana, Koti purinta kina igetisa abage puma
aogatantegina asima mintiye. Ae esegiyenara ma ntagaraba kaba'ma au'amaba aogi
pegina mintiye.
11 Pigoya, Wa'ega Isugaba paisa kamana maya waintiye: Nama kikena kina, tigeba
mapa ata yabanema kaintagana, pi ntabankamaba ibaba aogi wa'ega yaba kanta esegi
puma mintiye, piya untiye.
12 Piya, tau'ikenaenaba wasanamiti kapa kampa waintiye. Piya, ka yagarama nkager-
aka uma atokaema aogi pikenarapa, pipa mabipa kampa waintiye. Isu ae abiwa tau'ikena
yagarawe, Pita piya untiye.

Wa'egawama kamanaka kampa a'a-oba ukuse, untase

13 Pigoya, Pitage Yonige isigeba abikena namapipa kampa wanta, uwa yagara taraginisi,
igeka kampa karuba punta kamana esegima yusuguni, abima pami puntawe. Piya,
isigeba Isuge mintantame, pipa ago isigabebe puntawe.
14 Pigoya, pi kaba atantame ntagara, aeba isigege kaga mintogini, aepe agamagini pi
kamana a'wae puma uwaisimikena aguyosagantawe.
15 Aguyosagategini uwaisitaugunisi abe'i irosa'ma tumpintusuguni, pi mono kanisore
kina igewai maya uma, mare-u me-u puntawe:
16 Taeba ma ntagara taraba ayaena puwaisitakune. Isigeba awame'ena puma aboragin-
isi, Yerusaremi kumatasa kina'miba isiwaga kamanapa ago abiwaegasawe. Pika ayama
airari kaekune. Pipa kampaye.

17 Pigoya, pi kamana'ama a'ya'ma kumati wagana puma abae pekini, wasanami abisanaga, kamana esegima uma isiyekuru pugasakinisi: Pi ntagaragaba to kake wasanaba a-nkuwaimiso uma akunkaisitakune, untawe.
18 Piya ute, isigega'e uma maya uwaisimintawe: Tisigeba Isu nkagebe wasanaba kamana'wape to kake a-nkuwaimiso, uma akunkaisitantawe.
19 Aiyugunisi, Pitage Yonige isigeba pi kamana antotapa mayama a'wae puma uwaimintase: Tige tigeri napimagiri abiyo. Tige kamana wasite Koti kamana a'a-o yiginaba, Koti nkaobi agowamaba abekanaba aogi pikiyo, piyama ibigantinisi,
20 to maya untase: Piya, pi agama abintompentanaba kakatama mikenaenaba kampaye, untase.
21 Piya yugunisi, to kake isiyekuru kamana uwaisimima isitaugunisi wantase. Piya, pi kumatasa a'ya'ma uwa kina'miba, pi ntagara kaba atausume, pintana agama abite Koti i'mu potaomeka, igeti kunta puma, aposoro isigepa ka'enaba kampa puwaisitantawe.
22 Pigoya, pi nkagisa pu'wanta yagara aeba nankitama miyogana, kaboba 40 poginisi aogi potantase. Aibusuguni agantaka yewe, untawe.

Kamana esegima ukibeka nunamu untawe

23 Pigoya, Pitake Yonike uwa isitaugunisi, isigeba wasana akiyenabisaba irosa'ma isiyo'miti wama, tabe mono kiye kinake monota kabiyume kinake kamana uwaisiminta, pi kamana uwaimiwaentase.
24 Piya, pi kamana igeba abite, kaga kamana uma, Kotiti nunamu uma maya untawe: Wa'ega, kaeba mantabe mabe wanipe a'ya'ma pipisa kinape atawaentampeka,
25 Aota Awamusa otaukuna, aeba tayabama Tebiti, kayokaya kinaka, awamu aseyo pogana, kae kamana maya untiye:
To marisa kina'miba nanaga igobipa taberapa punatagini, nana pegina naekaba mamparasa kina'mi uwa kaba tabera kanabirawe, iye.
26 Wa'ega Yagara naepe, Karaisitinepe, mabisa wa'ega kina igeba kama purasitakena iyakana urewe, iye. Piya, kiya kina igeba aki puma kama purasitakena'naga nikewe, kae kamanakapa Tebiti piya kaentiye.
27 Piya pika, ma kumatapa taga aota yagaraga Isu, Wa'ega asitampe, aepa kama potakena, Erotibe, Pontiyasi Pairatibe, to marisa kinape, Isureyo kina igege wanaga nikintawe.
28 Pigoya, pai kaega tonkiya kamana uma asaemarantampe, pi nkawameta pewe.
29 Pigoya, Wa'ega, ma iyekuru kamana'waipa asu'a pugasima, kayokaya yagaragapa esegiyenaga tamega, monokapa karu kampa punta uwaimeno.
30 Piya pekana, kayapa asabuma yoni kinapa kaba itama, tonarona awame'enabe kasa'enabe puwaiyakegini, aota yagaraga Isu, aeka uma aboraurite wano, nunamu piya untawe.
31 Piya nunamu yuguna, aki puma mintume ntamankama kurukuru puntiye. Aibogana, Aota Awamusa'amaba igupi pumaeyogini, kampa iyekuru punta, iwamu asoyaenabisa Koti kamana'wa wasanaba uwaimintawe.

Isu nkaegaranta kina'mi intabarima mintantawe

32 Pigoya, Isu nkaegaranta kina'miba igupa kata atama paibu'ma mintantawe. Piya, a'ya'waemaena waintomekaba: Kae'enawe, nae'enaweba, kampa untawe. Pipa kapi'enarene, uma mintantawe.
33 Pigoya, aposoro kina'miba Wa'ega Isu purintapisa asintemi, pi nkawaga kamanapa esegima uma mintantawe.
34 Piya, paruyena apaena aboraogini, pi kina aogimagini iyo'ena puntawe. Ige abakapipa ka'waina kusiba kampa mintantiye. Mawaipe iyotasaenawaipe to kina imima mone maemagini,
35 aposoro kinati atantawe. Piya puguni, igeba ka'isaenaga aguyosagaume kina pakobuma imibuntawe.
36 Pigoya, ka yagara, ka agewapa Yosepewema waintometa, aposoro kina igeba to ka agi Panabasiwe omintawe. Pi kana agiba tae kamanapisa Esegima aurikena yagarawe, omintawe. Pi ntagara aeba Aribai tupisa, Saiparasi marisa yagarawe.
37 Aeba mawapa to kina imimagina, mone maema aposoro kina igeti a'ya'ma atawaentiye.

5

Ananayasige Sapairage tara a'wararamisi kamanane

1 Pigoya, to ka yagara agewapa Ananayasi, aeba waya'wa Sapaira, aege uma abiriteginisi, ma kuma'wapa wasana imima mone maema,
2 pika napi napima, ka'isaba kakatantinisi, to ka'isaba maete wama aposoro kina igeti atamagina: A'ya'ma maete kanauwe, untiye.
3 Piya yogana, Pita maya omintiye: Ananayasi, kaeba nanaga Sataniba kantabaipinti pumaewagina, napimagina Aota Awamusa amiyo kamanapa uma, kuma magampa ikantanaba ka'isaba maema kakane.
4 Ma kumakapa uwa kae'enaga atagana waisanawe. Piya, uwa ikantana mone maema, piya mayaena pikenaba pipa piya pusanawe. Kaeba kantabaipintiba ayama napiyene. Kaeba amiyo'enaba pene, untiye.
5 Piya yogana, Ananayasiba pabigo abintana, ware'nama purintiye. Pigoya, agama abinta kina igepa iyekuruyenaba tabera aborawaintiye.
6 Piya pogini agate, masimabimiba asima, kairasa asagakokima wasirite uma kaintawe.
7 Piya, pi ntaga ainti anarimpa kampa abinti, uwa mintiyemagina, kanama ampa irosantiye.
8 Ampa irosaogana, Pitaba mayama abigantiye: Ma kumatisimpa nkikantanaba pabi nkasa'anto kanayoma, abigaogana, pigo aeba: Pabiyaki antowe, untiye.
9 Piya yogana Pita maya omintiye: Tisigeba nana piyema ka'masa tisigiba Wa'egawama Nkawamusapa amiyo pikenagaba napiyese. Kawaepa ago kaiyewe. Pi kina igeba kabe akanti mintawe. Igeba kaepa pabiyama kaigatakibewe, untiye.
10 Piya yogana, kana waepa abite, pabigo agisabi ware'nama purintiye. Aibogini, masimabi igeba namapinti ima agaumepa pu'waintogini, wasirite wama awae kaitaumeti uma kaitantawe.
11 Pigoya, a'ya'ma Isu mponota ai'aru pume kina'miba a'ya'ma isiwaga kamana abinta kina'mige, igeba tabera iyekuruba puntawe.

Toma toma awame'ena puma aborantawe

12 Pigoya, aposoro kina'miba toma toma awame'enabe kasa'enabe wasanamiti uwoma puntawe. Piya puguni, Isu nkaegaranta kina igeba imaba kata atamagini, tabe mono nama marupa ka agewapa Soromoni, pita'i aki puma mintantawe.
13 Pigoya, a'ya'ma uwa kina'miba iyekuru pumagini, igegeba kampa ampa aki puntawe. Aibumagini, pi Isu nkaegaranta kina'mi nkige asaga'yuntawe.
14 Pigoya, wabe wayape uwoma to kina'mi mono abima, Wa'egawamati uma amato puma mintantawe.
15 Piya, ka'isa iyokina yoninta ibome kinapa, wasabe ama'waipe wasirite, ke'i meita menkita puntini, maya untawe: Pita aeba nasi nasi pekana, amankapa ampa ama nkaiwaitakini kabarikibewe, ute piya puntawe.
16 Piya, Yerusaremi kuma'ama nkagora ka'isa kumatisaba uwoma kina'mi irosa'magini, yoni kinape kegina intabaipinti minta kinape ibabute kana kana puguni, a'ya'ma iyo'maema aogi puwaitantawe.

Enisorewama iga'na namapisa aposoro iyoba itantiye

17 Pigoya, pintana aboraogana, monota paitanta yagara aebe, a'ya'ma aege miyume Sarusi tupisa kinape, igeba igobipa tabera puntawe.
18 Aibumagini, aposoro kina ata puwaitamagini, iraku'ma ibabuma iga'na namapi itantawe.
19 Piya puguni, pita'i waita mintuguna, aseka Wa'egawamatisa enisorewama kabe ai'itama, ibaburite tumima maya uwaimintiye:
20 Tigeba tabe mono namapi ima, a'ya'ma kina aogaso asima miyaba mikena kamana uwaimima miyiyo, uwaimogini,
21 abitegini abayara tabe mono namapi ima mono untawe.

Pigoya, monota paitanta yagarabe aege miyume kinape igeba aki pumagini, a'ya'ma Isureyo mono kanisorege kiye kinape igega'e yuguni irosantawe. Piya puntini: Kamana atauguna, iga'na namati wama aposoro kina ibabute kanaiyema, untawe.
22 Piya yuguni, irebu kina igeba iga'na namati waumepa, kana aposoro kinapa uma agaumepa, kampa mintuguni uma agagategini, igeba a'wae puma wama uma maya untawe:
23 Taeba wama uma irosa'ma agaompepa, kabeba tonkiya puma kimatanta'enayaga waintegini, kiya kabima mintaga uma igaune. Aibumagi, kana kabe aima ima iguyosagaompepa, kana kinape kampa igaune, untawe.
24 Piya kamana yuguni, mono irebu kina'mi tabe yagarabe, tabe mono kiye kinape, igeba kana kamanaka uwoma nkigi napimagini: Pipa nana aborakena piye, untawe.

25 Piya yuguna, ka yagara ampa irosa'ma maya uwaimintiye: Iga'na namapi itanta
kinapa igeba tabe mono namapi wasana mono uwaimima mintawe, untiye.
26 Piya yogini, irebu tabe yagara aeba irebu kina ibaburite wama, aposoro kina
paruyenabisa uma ibaburite kanantawe. Pigoya: Iyeguyekiniba, a'ya'ma kina'miba
yaba kasutasa taegukibewe, umagini iyekuru puma, kampa kaso iyegunta uwa ibaburite
kanantawe.

Aposoro kina kampa karuba punta kamana untawe

27 Pigoya, mono kanisore kina'mi nkakiyenabi me itauguni mintuguna, monota
paitanta yagarama maya kamana uwaimintiye:
28 Taeba pi ntagarama nkageba wasanaba a-nkuwaimiyoma akunintompepa, kama-
natimpaba Yerusaremi kumatiba to kake uma abae pegiri, nanagabaya tigeba kana
yagarama kaintanaba tae taupi maema me nkatakena pewe, untiye.
29 Piya yogini, Pitabe ka'isa aposoro kina'mibe igeba kamana mayama a'wae pom-
intawe: Wasanama kamana wasintini, Koti kamana a'a-o ukenaenaba, pipa kampa
waintiye.
30 Tigeba Isu yara aeguma aibu atauguna, tayabamagi ige Koti, ae abage puma
asintantiye.
31 Asitamagina, Koti aewa nkayatakanti ababute ima, tabe paitama yagara, tau'ikena
yagara asitantiye. Pigoya, ma Isureyo kina, taeba tagu a'wae piginaba, aguntaenarepa
asu'a puragaikenaga iye.
32 Pigoya, pi nkawaga kamanaka Aota Awamusa'amabe taebe: Owe, yune. Pi Aota
Awamusa aepa Koti awamu wasiye kina'wa imiye, piya untiye.

Kameriye: Uwa itaiyema, uma paru puwaitantiye

33 Piya kamana uwaimogini, intawamaba asabama ata pogini, aposoro iyegukena
untawe.
34 Pigoya, kana akiyenabi Parasi yagara ka mintantiye, agewapa Kameriye, aeba mono
tisa Yagara, a'ya'ma kina ae age mesu asagayuye. Aeba asima yogini, aposoro kina igeba
abe'i tumima a'yo mintuguna,
35 aeba aokinapa maya kamanapa uwaimintiye: Isureyo kina, nao'mitaba, tigeba
ka'ena ma kina puwaitakena puntiripa, aogima napigate puwaitaiyo.
36 Paipa ka yagara agewapa Tiyutasi, aeba: Nae wasana wa'egari paitaritama miyuwe,
piya yogini, 400 kina aeti uma atokaentawe. Pigoya, aewa aeguyuguniba, aokina'miba
iyegaka aibarara pumagini, yogawaipa kaintawe.
37 Pigoya, ainti Karariya mari ka yagara agewapa Yutasi, aeba tage aisuratanta pi
kanabi, wasana imo atikeba'ma paita itaogini, ma'ena agobima puntawe. Piya puguni,
aewapa aeguntini, aokinapa iyeguma igarubantawe.
38 Pika ma kamana urimekiri abiyo: Tigeba ma kinapa uwa itaigini miyiyo. Igeba
kamanape yogabe igewai igutasa napima piginaba, a'yugu puma kampa waikiye.
39 Piya, Koti nkesegiyenara kana yuga agobima pigiripa, uwa piya pugate itak-
ibewe. Tigeba yogawai agu'ya aimagiri, Koti aewapa kama potasanaga tige'ma kamana
urimuwe, untiye.

Aposoro kina Isu nkageraka iyeguntawe

40 Piya uma uwaimogini, igeba abugunaba kanara pumagini, aposoro kina kega'e
yuguni akiyenabi iyuguni, eru kasutasa iyeguntawe. Iyegumagini: Wasana Isu nkage
awaga kamana a-nkuwaimiyoma, akunkitama uwaitauguni uwa wantawe.
41 Uwaitauguna, Wa'egawama nkageraka iyeguma ata puwaitaumeka, igeba intawam-
aba abima asoya puma i'mu puritegini, pi kanisore kina'mi nkakiyenabisa irosa'ma
wantawe.
42 Piya, asi nasi tabe mono namapipe wasanami ntamapipe: Isu aeba utaratanta yagara
Karaisitiwe, uwaimimagini, pi mpono kamana uwaimiyaba mima kampa kaintawe.

6

Ka'isa kina aposoro iyo'maeyiyema ibabuntawe

1 Pigoya, pi kanabipa abagi kinapa uwoma puntini, asi nasi naninta pako puma im-
intiniba, Kariki kamana unta Yuta kina'mi nkabeya waepa kampa aogima iyo'maeyuguni,
pika Yuta ma ago kina igeka abuguna, kampa aogi pogini kamana untawe.
2 Piya puguni, nagisarisa tara tumpaema aposoro kina, igeba a'ya'ma Isuti atokaenta
kina ibabuma aki puwaitama maya uwaimintawe: A'yugu taeba naninta pako puma
imikena yuga wasinta, Koti kamana ukena yuga kasakanaba kampa aogi pikiye.

3 Pika nao'mitaba, tigeba tonaentisa tara umaema kina tigeti abakapi, aogi napiyena
waintaga kina, Awamusa'ama intabaipinti pumaenta kina, igaigina aogi pekiripa kibi'ma
ibabiyo. Piya pigi, taeba arirasa yuga pi uwaitakini piyo.
4 Piya pigi, taeba nunamurape mono kamana ukenaenarape esegima peno, untawe.
5 Kamana piya yuguni, a'ya'ma pi aki punta kina igeba abuguna kanarasa waentiye.
Aibogini, wasana mayaki kibi'ma ibabuntawe: Sitibeni aeba agupipa amatiti'enabe Aota
Awamusape awaitama wainta yagarawa, Piripiwa, Porokorasiwa, Nikanowa, Timoniwa,
Pamenasiwa, Nikorasi aeba Antiyoki marisa paipa Yuta aruyenabi ampa pasinti nta-
garawa, sumagini,
6 pi kina igeba aposoro kina'mi igora asima arabama mintuguni, iyapa i'nota araku'ma,
nunamu uma a'mu puwaitantawe.
7 Piya puguna, Koti kamana'amaba tabera anosaurite wagana puntiye. Aibogini,
uwoma Yerusaremirisa kina aegaranta kina'miti irosa'ma to kake atokaema mintantawe.
Pigoya, uwoma mono kiye kina'migeba aogi kamana abima, Isu aega'ma aogima
mintantawe.

Yuta kina'mi Sitibeni kamana otantawe

8 Pigoya, Kotiba awagaenabe esegiyenabe Sitibenipa uwoma amogana waitantogana,
wasanamiti kasa'enabe awame'enabe toma toma esegima puntiye.
9 Pigoya, to ka'isa Yuta kina'mi, ka mono agewapa: Kampa irakurinta kina uwa kina,
ige aruyenabisa ka'isa kinape, Sairini kinape, Aresanteriya kinape, Sirisiya kinape, Esiya
kinape, igeba aki puma Sitibeni ka abi'ma maka otantawe.
10 Pigoya, Awamusa'ama aogi napiyena Sitibeni amogana, aogi kamana yogini, igeba
ae kamanapa kampa akayuntawe.
11 Piyama igiga pugate wasana kumpari uwaigasuguni, igeba Sitibeni uwa kampari
kamana otama, maya untawe: Ma kana yagara, aeba Mosesege Kotike isige kamana uma
akayasotagi abompene, untawe.
12 Piya yuguni, uwa kinape, mono tisa kinape, monota kabiyume kinape, piya uma imo
atikebakasuguni, mina'ma Sitibeni araku'urite mono kanisore kina'miti wantawe.
13 Piya, maru paitama iyokina igepa Sitibeni kampari kamana otakena kina kamana
uma yokege puwaimuguni, pi kina igeba maya untawe: Ma ntagara aeba ago ka-
manatepe, ma tabe aota mono kumatepe, uma ataena potayaba miye.
14 Taeba maya yegi abompene: Isu, Nasareti kumatasa, aeba ma kumapa aguya aima,
Mosese Koti nkago kamana uma aboraramintemi, pi kamanapa maema a'wae pukuwe,
iye, piya kampari untawe.
15 Pigoya, pi mono kanisore kina igeba Sitibeni aobi nkara agaumepa, aowamaba
enisorewama nkaoganta puwantiye.

7

Kamanapa Sitibeni uwaimintiye

1 Pigoya igeba piya kampari yuguna, monota paitanta kiye aeba Sitibeni abigama maya
untiye: Kamana yepa tagano, yogana,
2 Sitibeni maya untiye: Tabe kina'nepe, nao'mitabe, kamana yekiri abiyo: Tayabama
Abara'amu, aeba Arani kumatiba kampa wanta Mesopotemiya mari mintogana, E'wasa
Kotiwama aboramima,
3 maya omintiye: Kaeba magape kaope itaga, naeba maba ka kayakekana, pita'i wama
umiyo, untiye.
4 Piya yogana, aeba pi kamana abite Kaotiya mawapa atate, Arani kumati wama
umintantiye. Pita'i umintogana, abawampa purogana, pi kumapa atategina, Kotiba ka
ma ayakogana, mampa ma tige maema minta mari ababute kanantiye.
5 Ababute kanama, maba kampa agorapa amima, uwa akitama toba kampa taka'ya
amintiye. Aeba aga'nugibe ainti maekibeka uwa iwaga uma utawaitantiye. Pipa
yagarawa kampa mintomeka, uwa piya otantiye.
6 Piya untana, Koti to ka kamana maya untiye: Kaga'nugiba kaboba 400, to kina'mi
mpari a'yo umima kayokaya puma ataena mikibewe, pai untiye.
7 Pigoya, to kamana ka mayama amato puma untiye: Kayokaya kina ibabikibe kina,
igepa antota'ena imekini, kaga'nugipa itaigini ma mpari kanama naeti mono punatama
mikibewe, piya pai untiye.
8 Pigoya, Abara'amu pi kamana abite, abagi kina'wa ae utatantapa, i kasanema Koti
otaogana, yagarawa Aisaki aborama mintogana, tonaentisa kakaga umaema yaga a'ya
pogana piya puntiye. Pigoya Aisaki aeba Yekobu aboratantiye. Piya pogana, Yekobu aeba
tayabamagi nagisarisa tara tumpaema kina aborawaitantiye.

9 Pigoya, tayabamagi igeba i'nanto Yosepe igobi potama, moneraka imuguni Isipi mari
ababute wantawe. Piya puguna, pita'i wama umiyogana, Kotiba aege mima,
10 ataenabintisa ababumagina agu kao'ena potama mono aisa potaogana, Isipi wasana
wa'ega yagara Parao, aeba agama aogi potamagina, ae'wa ntama kumatape aok-
ina'mitape kaga kabima miyenema, tabe kiye yagara asitantiye.
11 Asitaogana mintogana, kaboba puma a'ya'ma Isipibe Kenani maribe tabe kabu
puntawe. Piya pogini, tayabamagi igeba iga'enaga pu'ma mintantawe.
12 Piya puntini, Yekobu aeba: Isipi mari naninta waintiye, yuguna abite, tayabamagi
uwaitaogini pita'i wantawe.
13 Pigoya, to kake a'wae puma wauguna, Yosepeba agabarami agowapa uma abo-
rawaimogana, Paraoba aborantemi, agowapa abintiye.
14 Pigoya, Yosepe yogini abawampa Yekobupe a'ya'ma aokinape, to a'ya'ma wabe
wayape 75 kina, ibabute wantawe.
15 Pigoya, Yekobu aeba Isipi mari wama umima purintiye. Piya, yakaraki'nunka
tayabamagiba igeba pabi mpari pu'waewantawe.
16 Puruguni, kana wasana iyampuwaipa akitaurite kanamagini, Sikemu kumata, Emo
ae yakaraki'nu igetisa maba ka wasana iru ma, Abara'amu monerase ika pumaranti, pita'i
kaiwaitantawe.
17 Pigoya, Koti Abara'amu kamana ominti, pi kamana'ama aborama, esegi pikenagana
agarosakena poganaba, igeba tabera Isipi mariba aborantawe.
18 Piya puma mintuguna, Isipi kina'mi tabe kiye yagara aoso ka aborantiye. Aeba Yosepe
puntintanaba kampa napintiye.
19 Pigoya, pi tabe kiye yagara, aeba tayabamagi minaga pogini ataena puntawe. Piya
puma yogini, yagarawaipa abe'i itauguni aeguwaewantawe.
20 Pi kanabi Mosese aborantiye. Pi kana yagaraba Koti nkaobi aogi e'wasa auwayaga
yagarantowe. Pigoya, abawampa ntamapinti kakatama miyuguna, opa kakaga puntiye.
21 Aibogini, uwa mari kakatauguna, Parao nkaragama kana yagara abatama, ababuma
ae'wa ntagaraganta puma kabitantiye.
22 Piya pogini, Parao nkaokina igeba kamana agoba omima ayakuguna, abima ka-
mana'wape yoga pomentanabe esegima aogiyena'mana puntiye.
23 Piyama mintogana, kabowapa 40 pogana, aokina Isureyo kina igama abikenagaba
agu'amaba aseyo pogana wantiye.
24 Wama Isipi yagara ka'waina Isureyo yagara ka aeguyogana agate, pi ao'yagara
ao'maemagina, pi kana Isipi marisa yagaraba ara aeguntiye.
25 Piya puntana maya untiye: Naeba naokina Parao nkayapisa iyoba itaoma, Kotiwama
unatantemi, pipa abibebe pikibebe ayabayawe, yogini, igeba pipa kampa abibebe
puntawe.
26 Pigoya, maroganaba to kake wama, Isureyo yagara taramisi ma'ena pusuguna uma
isibatama, isi'aima ataraisitama maya uwaisimintiye: Ma ntagara tara, tisigerisibe ka
kina mintasa, nanaraka ma'enaba pese, untiye.
27 Piya yogana, pi ma'ena agobima ao'yagara aegunti, aeba Mosese aebasana'ma
kamana mayama a'wae pomintiye: Kaeba tasige kiyabe wa'egarepe kebaya ugatantiye.
28 Aiba Isipi yagara aeguma kaitampese puma, nae naegukenaga yeno, untiye.
29 Piya yogana, Mosese aeba pi kamana abite aegaka wama, Mitiya mari wama to
kina'mige umintantiye. Pita'i umima, waya maeyogana yagarawapa tara aborantase.
30 Piya, kaboba 40 to kake migaite, ka'me mpari wama Sainai amu ararabiri
umintogana, Wa'egawamatisa enisore ka'waina akiyaontobisa yaku nkabu antabaipinti
aboramintiye.
31 Piya pogana, Mosese aeba nanaenamabaya piyema, agabebema agakena waogana,
Wa'egawama kamana mayama aborantiye:
32 Naeba kayabamagi, Abara'amu, Aisaki, Yekobu, ige Kotinawe, yogana, Mosese aeba
pi kamana abima tabaraba puma parokaema mintantiye.
33 Mintogana, Wa'egawama maya omintiye: Mara aeyempepa, pipa aota mawe. Pika
kagisa anapa akubo.
34 Naokina Isipi mari karana itama miyegini, nagisuma kube'ena purite kanaga,
abirite kanaogana a'ya pegi, piya mampa iyoba itakena tumuwe. Pika kaepa Isipi mari
ugatakana wama uma ibabikibene, Koti omintiye.
35 Pigoya, wasanami igeba: Mosese, kaepa kebaya kiyabe wa'egarepe miyoma ugatan-
tiye, piya uma, a'a-o otauguna, Kotiba pi ntagara ae paitama iyoba itakiyema umagina,
enisorewa otaogana, yaku nkabu antabaipinti aboramima yoga pipa otantiye.

36 Piya pumagina otaogana, wama uma ibabute kanantiye. Piya, awame'enabe
kasa'enabe puma miyogana, Isipi maribe, pi tete wani ta'ema wanti mparibe, ka'me
mparibe, kaboba 40 piya puma nasi nasi puma ibabuma kanantiye.
37 Pigoya, Mosese aewa tayabama Isureyo kina maya uwaimintiye: Koti aeba tiyok-
ina'mi abakapisa poropete nae kanta yagara ka aborarimikiye, piya untiye.
38 Piya, ka'me mpari aki puguna, Sainai amuti ima enisorewama nkawamupisa
waiyaba kamanapa abima, uwaimogini abinta'nagi uramintawe.
39 Pigoya, tayabamagi igeba pi ntagarama kamanapa kaitegini, aewapa uma ata potate,
Isipi mari a'wae puma wakenaga napimagini,
40 Eronipa maya omintawe: Kaeba kotintana puma tamegana, pi'na paitarataka a'wae
puma wano. Mosese aeba Isipi marisa tababuta kananti'na, aetapaya wagasagi, kampa
agaune, untawe.
41 Piya umagini, purumakankama iyapisa potamagini, muta atama iya nkaeguma,
pintana i'mu potantawe.
42 Piya puguna, Kotiba akabiwaitaogini, igu'amaba a'yugu pogini, pa, nori, o'ama
mpono untawe. Piya pika poropete kina'mi nkisapa kamana mayama waintiye:
Isureyo agoba, tigeba kaboba 40 ka'me mpari mima, yagabe to ka'isaenabe aeguma
kaema, naeti agunta kampa abasa'natantane, iye.
43 Tigeba amani Moroko ae mono nama kima wasintane, iye.
Piya, to amani Arepanika, nori ae pumarantintanawe, utegini, ae kamana wasintane, iye.
Pintanama wa'egarintana puritaogiri, nunamu otakena aogima kampa puntane, iye.
Pi aguntaenaga naeba yekini, kama kina'miba tibabute Pebironi mari merigaikibewe,
Koti unti kamana poropete kina'mi kaentawe.
44 Pigoya, tayabamagi igeba ka'me mpari kairasa Koti mpono nama kima'ma, ae-
sagabite nasi nasi puntawe. Pipa Koti Mosese aowa ayakimagina uma aboraminti, pabi
nkawameta kima'ma, aetisa mono wasintawe.
45 Pigoya, pi kai nama tayabamagi igeba piyama kirite kanauguna, Yosuwa paitawait-
aogini, mata'i to marisa kinapa igaruba igasogini, tayabamagi igeba maema kairasa mono
kima, pita mintuguna Tebiti aborantiye.
46 Piya, Yekobu ae Wa'ega Koti, aeba Tebitipa kao'ena potaogana, pi abimagina: Tabe
mono nama kigatasuwoma, abigantiye.
47 Piya aewanane. Soromoni Wa'egawamanta tabe mono nama kitantiye.
48 Pigoya, Inatisa Yagara aeba wasanami nkiyatasa kimaranta namapipa kampa miye.
Pika poropete nkawamupi kamana mayama atantiye:
49 Mantaba naemu yabaewe. Piya, maba pipa nagisanepa ae abobora aema mimagi,
a'ya'waemaenaba kabiyuwe, iye.
Namapa, aya namapaya ka kinataigina kanarasakiye. Piya, marupa ayamabaya ka abora
namigina aogi pikiye, iye.
50 Naeba nayantepisa mantabe mabe maema aborawaentuwe. Pipa kampa abewo, piya
uma, Wa'egawamaba poropete kina'ma nkawamupi ataogana, piyama kaentiye.
51 Pigoya, kamana kampa abima aibo kina tigega, tigu tige kampa waintantikiri,
tiyabamagi puma mintantasa pumagiri, Aota Awamusakaba: A'a-o, otamagiri ataena
puma miyewe.
52 Tiyabamagiba ae poropete yagara uwaba aogima atantawe. Pipa kampaye. Arupuye-
nama Nkagowa aborakibi, meto kamana unta, pi kina igeke kaga iyeguntawe. Piya, ainti
aewa aboraogiripa, minaga puma aegukenaenaba pi tige puntawe.
53 Kamana ago enisore nkawamupisa unti, pipa tigeba maema a'yugu potamagiri
aeguntawe, Sitibeni piya uwaimintiye.

Sitibeni yaba kasutasa aeguntawe

54 Pigoya, Sitibeni kamana piyama uwaimogini, intawamaba ataena pogini igobipa
tabera puntawe.
55 Pigoya, Sitibeniba Aota Awamusa'amaba agupipa pumaewaogana, mantari aomarao-
gana iyogana, agaomepa Koti nke'wasaenabi Koti nkayatakanti Isu mintogana agantana,
maya untiye:
56 We, naeba manta a'waiyegi, Wasanama Ntagara Koti nkagora mintegi agauwe,
untiye.
57 Piya yogini, imo kamana uma, ige akumpa aeguma apasana urite wama,
58 kuma awamori uma irosa'ma, yaba kasutasa aeguntawe. Piya puntini, kamana
otanta kina'miba igeba e'ero kaiwaipa atama, ka yagara, agewapa Soro, ae agisabi aki
potama atamagini, Sitibeni aeguntawe.

59 Pigoya, Sitibeni yaba kasutasa aeguyuguna purintana, nunamu maya untiye: We,
Wa'ega Isu, kaeba naumanepa maerega pureno, untiye.
60 Piya uma, araka pima to kake tabe kiga'e uma maya untiye: Wa'ega, kaeba ma
aguntaenawaipa mae igaso, uma purintiye. Aeguyuguna purogana,

8

1 Soroba agategina antawamaba aogi puntiye.

Isu nkaegaranta kina igeti kamaena agobintawe

Pigoya, pi ntagaba Yerusaremi kumatasa, monota ai'aru pume kina tabera karana'ena
agobima puwaitauguni, igeba iyegaka pai'ma aibarara puma, Yutiya, Sameriya mari
wagana puwaewantawe. Aposoro kina ibiwai Yerusaremi kumatapa mintantawe.
2 Piya, mono kina ka'isa igeba Sitibeni kaitategini, kube'ena puma intara'ena potantawe.
3 Piya puguna, Soro aeba pi monota ai'aru pume kina karana itama, namaka namaka
aigupama, wa waya ibaisusu puma iga'na namapi itama mintantiye.

Piripiba Sameriya kumata mono yuga puntiye

4 Pigoya, mono pasinta kina igarubagainta kina igeba a'ya'ma kumati wagana puma,
wasana mono kamana uwaimirite wantawe.
5 Piya puta, Piripiba Sameriya kina'mi kuma ai'nera irosa'ma, Karaisiti nkawaga
kamana uwaimintiye.
6 Uwaimogini, a'ya'ma wabe wayape uwoma kina'mi kamana'waka ibogini abimagini,
awame'enaba toma toma pogini agamagini, ka ima pumagini i'mu potantawe.
7 Piya, aeba keba uwoma igarubaogini, wasana intabaipintisa tabera: A-e, a-e, ute
irosa'wauguna, nanki kinape igisa iya ataena ibunta kinape kaba itantiye.
8 Aibogini, pika kana kumatapa i'muntanaba tabera aborantiye.
9 Pigoya, pi kumata kiyo'ena pome ntagara, agewapa Saimoni mintantiye. Aeba maya
uma mibutaye: Naeba naona kina'nepa tagane, untiye. Piya uma, Sameriya marasa
kinapa pami puwaigasogini,
10 ima minta kinake tumima minta kinake aeka abugunaba iyogini, maya uma
mintantawe: Ma amani yagaraba Koti otanti ntagara esegiyena agowe, untawe.
11 Piya yuguna, aona kina'maba e'ero kanabi piya pogini, pami pumagini aeti uma
airokaema mintantawe.
12 Miyuguna, Piripiba Koti kabiratakena aogi kamanape, Isu Karaisiti nkawaga ka-
manape uwaimogini abibebe puma, wabe wayape a'ya'ma mono wani pai'waentawe.
13 Piya puguna, Saimoni aebe pabiyama pi mono abima wani pai'ma, Piripige kabo
puma nasi nasi pogana, awame'enabe tabe esegiyenabe pogana, agama uwoma nkagi
napima mintantiye.

Pitage Yonige Sameriya kumati wantase

14 Pigoya, Sameriya kumatasa kina'mi Koti mpono abuguni, pi iwaga kamana
Yerusaremi kumati aposoro kina'miti waogini abintawe. Piyama abitegini, Pitake Yonike
uwaisitaugunisi tumintase.
15 Tumpa irosa'maginisi: Aota Awamusa igeti tumenema, Wa'ega esotantase.
16 Piya, igeba Isu nkagera mono wanipa pasintaka, Aota Awamusapa igetiba kampa
tumogini, uwa mintantawe.
17 Pigoya, aposoro tara isigeba isiya i'nota atausuguna, igetiba Aota Awamusa tumpin-
tantiye.
18 Pigoya, kana Saimoni agaomepa, aposoro isigeba wasanami nki'nota isiya atausug-
una Aota Awamusa tumogana, isigategina mone maete isigeti uma irosa'ma, ikapukena
puwema, mayama isibigantiye:
19 Tisigeba naepa pabiyama pi nkesegiyenaba namisigi, to ka'isa kina'mi nki'nota
nayantepa atakana, Aota Awamusa'wapa tumpiyeno, umagina isibigantiye.
20 Piyama isibigaogana, Pita maya omintiye: Kaeba Koti nka'muntanaba monerasa ika
pikena yempe'nagiba, monegantaga kaegapa ata puwakibese.
21 Piya, pipa kae'enaba kampaye. Kantawamaba Koti nkaobi kampa aogima parutu
piye.
22 Kaeba maema pi ata pikenaenagapa kaite, kagu a'wae puma Wa'ega esotagana,
kagupi egaenaga waintemipa asu'a pugagasano.
23 Naeba kagaopa, kaepa egaena ataena asaenagampa kagibe puntiye, Pita piya
omintiye.
24 Omogana, Saimoni maya a'wae puma omintiye: Tisigeba naeka uma Wa'ega
esotaisigina, nau'imagina pi yementanaba kampa abora nameno, untiye.

25 Pigoya, aposoro isigeba a'ya'ma wabe wayape Wa'egawama kamana esegima uwaimiteginisi, Yerusaremi kumati a'wae puma wantase. A'wae puma wantinisi, Sameriya uwoma kumati aogi kamana uwaimita wantase.

Piripi Aperika yagara ka mono omintiye

26 Pigoya, Wa'egawamatisa enisore ka'waina Piripi maya uma omintiye: Kaeba aseyo puma kagi Yerusaremi kumatisa Kesa kumati tume ki'i tumo, piyama omintiye. Piya pi ki'i ka'me mpari waye.

27 Piyama omogana, Piripiba aseyo puma wantiye. Piya, Itiyopiya maba piya tabe wae ka mintanti, agewapa Kantesi, ae tabe yagaraba, mone kuta tabe kiye yagaraba aeba Yerusaremi kumati mono kamana wama intiye.

28 Piya, a'wae puma wakena osiwama paibute wakena karewapi wantana, poropete Aisaya ae kamana awa'ena aisuntiye.

29 Piya pogana, Awamusa'ama Piripi maya omintiye: Ke'i kaeba wama, maro kare uma abatao, untiye.

30 Piya yogana, Piripiba wama uma abatama, pi ntagara aeba poropete Aisaya ae kamana awa'ena aisogana, abima mayama abigantiye: Kamana aisempe'na, pi agowapa abeno, untiye.

31 Piya yogana, aeba maya untiye: Ka'waina kampa unamintakapa, naenepa ayamagi kanarapa abukuwe, untiye. Piya umagina, Piripi omogana karebi ima kabobuma mintantase.

32 Kamana awa'ena aisunti, pipa mayamawe:

Sipisipi aegukena ababesa pumagini, uma ababuma aegukibewe. Piya, to sipisipi aya kasa kina'mi nkigora: Kae-gae, kampa unta waiyisa puma, kamana kampa unta mikiye.

33 Igeba karana potama, parutu kamanapa kampa otakibewe. Mampabi aege mikibe kinapa kamana'wapa kampa abikibewe. Igeba mabi miyaba'enawapa ago mae-gasigina ikiye, pi nkisapisa kamana aisuntiye.

34 Piyama aisuntana, kana tabe yagara aeba Piripi maya uma abigantiye: Kaeba yega abeno. Poropete aeba kekabaya piyaba iya, aewakabe to ka'wainakabaya iye, untiye.

35 Piya yogana, Piripi abite, poropete yagarama kamanapi aigima Isu nkaogi kamana omintiye.

36 Piya uta wama, wanita uma irosantase. Piya puntana, tabe yagarama maya untiye: Agao. Wanipa mampa waintiye. Mono wanika yekanapa kanara pai'natakibeno, uma abigantiye.

37 (Pigoya, Piripi maya untiye: Taga abima, kagupa aeti amegapa kanarane, yogana, antota maya omintiye: Isu Karaisiti aeba Koti Ntagarawe. Pipa abibebe puwe, omintiye.)

38 Pigoya, kareba pita atate, Piripibe kana tabe yagarabe waniti tumima, Piripiba kana yagara wani pai'atantiye.

39 Piya wanipisa iyusuguna, Wa'egawamatisa Awamusa'ama Piripi ababute waogana, tabe yagara aeba to kake kampa agantana, antawama asoyaenabisa ke'wati wantiye.

40 Pigoya, Piripi aeba Asito kumati irosaogini agantawe. Uma irosa'magina, pitasa agobima kumaka kumaka aogi kamana uwaimita wama, Sisariya kumata uma irosantiye.

9

Soro agu a'wae pumagina Isu aegarantiye

1 Soro aeba Wa'egamati atokaenta kina kama puwaitama, karana itama iyegukena agi napintiye. Aibumagina, monota paitanta kiye yagaramati wama kamana yogana:

2 Soro ao'maeyiyema, esa kaema, Tamasiko kumata miyume Yuta kina'miti kaema amintiye. Amogana maete marota'i wama, Wa'egawamatisa kasa ki aega'ma miyume kina ibatama, wabe wayape iyakana u'ma ibabute Yerusaremi kumati kanakena wantiye.

3 Piya wama Tamasiko kuma nkagora uma irosakena pogana, mantarisa apayaena tumima tumpa e'wasa potantiye.

4 Aibogana, mabi ware'nama mima, kamana ka mayama abintiye: Soro, Soro, kaeba nanaga karana punatama naeguyene, yogana,

5 Soroba mayama abigama untiye: Wa'ega, kaeba kegawe, yogana, aeba maya untiye: Karana punatama naeguyempe, Isu naewe.

6 Pigoya, kaeba asima mare kumati wagini, pita'i piya pikena kamanapa ugamikibewe, omintiye.

7 Pigoya, wasana aege wanta kina igeba kamana kampa unta, uwa mintantawe. Piya, igeba kamana'amaba abintawe. Piya, to ka'enaba kampa agantawe.

8 Piya, Soroba asima agaomepa, aoba tunusuwaogana kampa agantiye. Aibogini,
aokina'mi ayakana urite, Tamasiko kumati ababute wantawe.
9 Pigoya, pita'i kakaga yagaba uwa aorikaema mima nanintabe wanipe kampa nanta,
uwa a'a-o uma mintantiye.
10 Pigoya, Tamasiko kumata Isuti atokaenta yagara ka mintantiye. Agewapa
Ananayasiwe. Aepa Wa'egawama amonta patama: Ananayasi, piya agega'e yogana, abite:
Wa'ega, naeba maye, untiye.
11 Piya yogana, Wa'egawamaba amato puma maya untiye: Kaeba parutu ki'i wama,
Yutasi ntamapi ima, ka Tasasi kumatasa yagara, agewapa Soro, ae uma abatao. Aeba
ibanto nunamu uma miye.
12 Aeba agu'amaba mayaena agantiye: Ka yagara, agewapa Ananayasi, aeti uma
irosa'ma ao agakena ayapa a'nota ataye, piya agantiye, untiye.
13 Wa'ega aeba kamana piya uma omogana, Ananayasi maya untiye: Wa'ega, pi
ntagaraba tabera yega abuwe. Aeba kaege atokaenta kinaka Yerusaremi kumatapa
karana'enaba aseyonaba kampa puwaitaye.
14 Pigoya, mata'iba pabiyama kae kage kawaga kamana yompe kinapa iga'na taepa
taubu'urite wanema, tabe mono kiye kina'mi igeba otawe, untiye.
15 Piya yogana, Wa'egawama maya omintiye: Kaeba uwa wao. Pi ntagaraba yoga
kina'ne otauwe. Aeba nage nawaga kamana'ne namu kinape wasana wa'ega kinape
Isureyo aruyena igeti, yogane purite wama mikiye.
16 Piya peka, naeba nage nawaga kamana'neka uma awaenama nkagupi miyenema,
otakana abikiye, piya untiye.
17 Pigoya, Wa'ega aeba piya yogana, Ananayasi aeba wama namaka yome, pita'i
ima Soro nka'nota ayapa atama, maya untiye: Soro, nao'yagara, Wa'ega Isu ke'i
aboragamiti, ae unatagi kanauwe. Kaeba kao agagana, Aota Awamusa'amaba kae kagupi
pumaeyanoma iye, untiye.
18 Piya uma omogana, pabigo aobi aobariyanta kinatomepa aigaga paogana, agamagina
asima iyogana, mono wani pai'ataogana,
19 naninta nama esegi puntiye.

Soro mono yuga Tamasiko kumata agobintiye

Pigoya, Soro aeba pi kumatasa Isuti atokaenta kina igege uwaenanto mima,
20 pabigo karu'ena Tamasiko kumata Yuta kina'mi mpono namapi ima, Isu nkawaga
kamana uma maya uwaimintiye: Isu aeba Koti Ntagarawe, untiye.
21 Piyama uwaimogini, abima pami pumagini maya untawe: Yerusaremi kumati pi
nkagi yegana, pitaka karana itaurite, mata'iba pabiyama iga'na taubu'urite, tabe mono
kiye kina'miti wakena kananti'naba, pipa ayama a'wae uyenaba piye, untawe.
22 Pigoya, Soro aeba esegiyena maemagina: Isu aeba taga Karaisitiwe, uma, pi kamana
agoba uma aborama aogi pogini, Tamasiko kumata Yuta kina mintanta uwaimogini,
abima uwoma nkigi napintawe.
23 Piya, ka'isa yagaba pogini, Yuta kina'mi Soro aegukena naga'nikintawe.
24 Piyama wa naga'nigi'urite, kibira arape asekape minaena puma aegukena kabiyu-
guna abite,
25 wakena pogini, aseka aokina'mi ababute wama, yabatasa kibi kimarantati imagini,
wa'nu kupi ira'atama iga'na ubu'atama u'yobaso puguna, tumima wagaintiye.

Soro Yerusaremi kumati umintantiye

26 Piya puguna, Soro wama Yerusaremi kumata uma irosa'ma, Isuti atokaenta kina
igeti uma amato pikena yogini, a'ya'ma kina igeba iyekuru pumagini, atokaenti nta-
garawemaba, kampa napintawe.
27 Piya puguna, Panabasi ao'ena potama, ababute aposoro kina'miti wama, Isu Soro
ke'i aboramima kamana omogana, Tamasiko kumata Isu nkawaga kamana tabera uma
aboranti, pi kamana uwaimintiye.
28 Piya uwaimogini abuguna, igege Yerusaremi kumati nasi nasi puma mintantiye.
29 Mima, Wa'egama nkage awaga kamanapa kampa karu punta wasanaba uwaimintiye.
Piya, Kariki kamana abinta Yuta kina'miba mono uma abigamaka puntiniba, kamana
a'waebu puntawe. Pi kina'mi ige aegukena yuguni,
30 aokina'miba abite Sisariya kumati ababute tumima metauguna, wama Tasasi kumata
uma irosantiye.
31 Piya pomeka, a'ya'ma Yuta mari, Karariya mari, Sameriya mariba, igeti paruyena
aboraogini, monota ai'aru pume kina'mi to kake esegi puma mintantawe. Igeba

Wa'egawamati uma airokaeyuguna, Aota Awamusa'amaba intabaipintiba esegi puwaitantiye. Piya pogini, to wabe wayape uwoma kina'mi mono namapipa igege ampa pai'ma tabe puwantawe.

Pita Iniyasi kaba'atantiye

32 Pigoya, Pita aeba a'ya'ma mari nasi nasi puta puta, Kotiti atokaenta kina Arita kumata mintume kina, igeti uma irosantiye.
33 Irosa'magina, pita'i ka yagara agantiye. Agewapa Iniyasi, aeba aga'na asawaogana nankitama miyogana, kaboba tonaentisa kakaga umaema puwantiye.
34 Pigoya, Pita mayama omintiye: Iniyasi, Isu Karaisiti aogi pugatama kabakataye. Asima amakapa akubuma akarakiyo, omintiye. Piyama omogana, pabigo asiwantiye.
35 Piya pogini, a'ya'ma Arita Saroni kumatasa kina'miba agamagini, igu a'wae puma, Wa'egawama tuntana puma aegarantawe.

Pita Tabita ao agatantiye

36 Pigoya, Yopa kumata Isuti atokaenti nkwaepa ka mintantiye. Agewapa Tabita, piya Kariki kamanapipa Tokasiwe. Kamanatepipa Esawe. Aeba asi nasi aogiyenamana pumagina, a'ya'ma wabe wayape ka'isaenaga aguyosagaume kinapa aogima iyo'maema mibutaye.
37 Pigoya, pabi ntagaba Tokasi aeba yonintana aboramogana purintiye. Purogini, autiba wani pai'atama nama ka marupi metauguna waintantiye.
38 Pigoya, Arita kumapa pipa agarota waintomeka, atokaenta kina igeba Pita awaga kamana abite, wasana tara uwaisitaugunisi, aeti Yopa kumati wama maya omintase: Kae kababute, tae wa'eri karu'ena wanema kanause, untase.
39 Piya yusuguna, Pitaba abima aseyo puma, isigege wama uma irosa'ma, wasana yabae waintometi ababute intawe. Iyogini, abeya wae'iya a'ya'magini kobe puma mimagini, intara'ena puma Tokasi aogama mintana kai pagumpa iminti, pipa ayakiwaentawe.
40 Piya puguna, Pitaba uwaitaogini, abe'i irosa'ma tumiwaegasuguna, arakabima nunamu untiye. Nunamu uma a'ya atate, aowaba a'wae puma kana wasana yabae waintometi agau'ma maya omintiye: Tabita, kaeba asiyo, untiye. Piya yogana, ao apina'ma Pita agama asima mara'miyogana,
41 Pita ayata u'ma asitantiye. Asitantana, Kotiti atokaenta kinape pi abeya waepe kega'e yogini, iyuguna Tokasi aogatama a'wae puma imintiye.
42 Pigoya, pi awaga kamana Yopa kumatapa abae puma anosaogini, uwoma kina'mi Wa'egawama mpono aegarantawe.
43 Pigoya, Pitaba uwoma ntaga Yopa kumata to ka Saimoni, purumaka ari pome ntagara, aege mintantiye.

10

Enisore ka'waina Koniriyasi kamana omintiye

1 Pigoya, Sisariya kumata ka yagara, agewapa Koniriyasi, mintantiye. Aeba Itari marisa irebu kina'mi kiye yagara mintantiye.
2 Pigoya, aewape aege mintanta kinape a'ya'ma igeba Kotika karu pumagini, monotapa aogima mintantawe. Pigoya, Yuta kinapa monebe kotape imima aogima iyo'maentana, asi nasiba Kotiti esotama mintantiye.
3 Pigoya, Koniriyasi piya pogana, ka yagaba atamaita Kotitisa enisore ka'waina ampa aboraogana, agega'e: Koniriyasi, untiye.
4 Piya yogana, aekuru puma: Wa'ega, nanagawe, untiye. Piya yogana, aeba maya untiye: Nunamube kao'enagape Kotiti iyegina, abima aogi pugataye.
5 Pika kaeba Yopa kumati wasana uwaitagini wama, ka yagara agewapa Saimoni, aoso agiba Pita, ae uma ababute kanaiyo, uwaitao.
6 Aeba auka Saimoni, purumaka ari pemi ntagara, ae namapi wani nkawamori a'yo umintakiya, uma ababute kanaiyo uwaitao, uma omintiye.
7 Enisorewamaba kamana piyama omite waogana, kayokaya yagara tarawa, irebu kina'wampitisa mono waintaga yagara kana, suma, igega'e uma,
8 pi kamanapa uwaimiwaetama, Yopa kumati uwaitaogini wantawe.

Wa'egawama Pita amonta ki'i ka'ena ayakintiye

9 Pigoya, pi kina igeba wama ke'i uma waimarategini, maroginiba to kake wama kuma agora uma irosakena puguna, kagi abebe pogana, Pitaba nama nkabobori ima nunamu asu untiye.
10 Nunamu asu yogana, aga'ena abogana, yogini naninta kao'ena potauguna, aesaro'ena puma ayampuga kampa abogana, amonta mayaena agantiye:

11 Mantaba a'waiyogana, ka'ena kaiba taberaka'ya atunkatapa iga'na ubu'atama atau-
guna, mabi tumintiye.
12 Pigoya, kana antabaipintiba yaga kuya kabara uwoma toma toma kina atamagina
pugasanaogana mintometa tumogana,
13 maya kamana aborantiye: Pita, kaeba asima aeguma nao, yogana,
14 Pita maya untiye: Wa'ega, naeba uwa a'yugu kina'mi ntanintabe i'ni ntanintabe
kampa naontanawe, untiye.
15 Piya yogana, to kake maya kamana aborantiye: Kotiba uma aogi piya, pi ntanin-
tagaba kaeba uma ataba a-po, untiye.
16 Pintana kakagara aboraogana, pabigo pi kaiba mantari a'wae puma intiye.
17 Pigoya, Pitaba pi kasa'ena agaomeka, uwoma nkagi napiyogini, pabigo kana
Koniriyasi nkaokina igeba wa'eri uma irosa'ma, Saimoni ntamaka ibigata wama uma
abatamagini, kabera uma asima mima,
18 agega'e uma aguyosa'ma maya untawe: Saimoni, aoso agiwapa Pita, aeba ma ntamapi
mintiyo, piya untawe.
19 Pigoya, Pita pi kasa'ena agaomeka napi napima mintogana, Awamusa'ama maya
omintiye: Kaeba abo. Kakaga kina kanama ampa kaguyosagawe.
20 Pika kaeba irosa'ma timimagina, igege wakenagaba a-kuntaba po. Pi kinapa nae
uwaitaogini kanawe, omintiye.
21 Piya omogana abite, Pitaba kana kina'miti irosa'ma tumima, maya untiye:
Naguyosagapa naeba maye. Nanaga kanawe, yogini,
22 pi kina igeba maya omintawe: Irebu kina'mi kiye yagara Koniriyasi uratagi kanaune.
Aeba Kotika karu puma aogiyenabi miyegini, a'ya'ma Yuta kina'miba aeka abeganaba,
aogi pemi, aeti aota enisore ka'waina aboramima, kaeka namankapi kanama ampa
kamana ugamekana aboma, omegina, tagarubagi kanaune, untawe.
23 Piya yuguna, Pitaba namankapi ibabuwaitama, pi nkaseka aogima kabiwaitaogini
waimarantawe. Waimarauguna, maroginiba, aeba Yopa kumatasa ka'isa Isu mpono
abinta kinape, kaga wantawe.

Pita Koniriyasi ntamapinti intiye

24 Pigoya, igeba ke'iba ka ase uma waitategini, wama Sisariya kumata uma irosantawe.
Pigoya, pita Koniriyasi aeba ae tunkape to ka'isa aokinape igega'e uma, igawa pumagini
mintuguni uma irosantawe.
25 Uma irosa'ma, Pitaba namapinti iyogana, Koniriyasiba kanama agisabi ampa
parokaema, a'mu potantiye.
26 Aibogana, Pitaba ababuma asitama maya omintiye: Asiyo. Naeba wasananawe,
omintiye.
27 Piya kamana utaginisi, namapinti ima wasana aki puma mintuguna, asu igama maya
uwaimintiye:
28 Tigeba Yuta kina tae agoba abintawe. Taeba to marisa kina tigege tao'ena puma
umisanagaba akutatantane. Pigoya, naeba tigekaba a'yugu kina i'ni kinaneba kampa
uritakuwe. Kotiba agowapa unamima nayakintika,
29 naeba kamanatipa kampa akayunta, uwa kamanati wasima kanauwe. Pika naeba
ibaba tibigauwe: Tigeba nanaga nagega'e yega kanauwema, ibigantiye.
30 Piyama ibigaogana, Koniriyasiba maya omintiye: Naeba kasa'ena agategi mirite
kanaogana, tarawa tarawaki yaga a'ya piye. Pi kamana ugamukuwe. Naeba atamaita
nunamu yuwagana, ka yagara kaiwapa wae'wae puwanta naeti aborama,
31 maya unamitaye: Koniriyasi, Kotiba nunamugapa abima, wasana mone kotatasa
iyo'maeyampekaba abima aogi pugataye.
32 Pika kaeba Yopa kumati wasana uwaitagini, Saimoni, aoso agiba Pita, ababute
kanaiyo. Aeba auka to Saimoni, purumaka ari pemi ntagara, ae namapi miyemi, kana
namankapa wani nkawamori waintiye. Pi kana Pitaba mata'i kanama ka'isa kamana
ugameno, yoga abituwe.
33 Pigoya, naeba pika wasana uwaitaogini, kaetiba watagana, kaeba kamana'nepa
abima, kanampeka nantawama aogi piye. Pigoya, mapa Wa'egawama kamana ugaminti,
pi yega abenemagi Koti nkaobi aki puma mintune, piya untiye.

Pita Koniriyasi ntamapi mono uwaimintiye

34 Pigoya, Pitaba awamu aseyo puma maya uwaimintiye: Koti aeba wasana taukaba
abeginaba iyegina tumeginaba kampa piye. Pipa abibebe puwe.
35 Piya, toma toma kina'mitisa ka'isa kina'miba aeka karu puma aega'ma, ae aobi
aogima miyiginaba, igega'e ukiye.

36 Kotiba Isureyo kina taeti kamana au'wapa maema aboranti, pi nkawaga kamana
tigeba abewe. Aeba Isu Karaisiti, a'ya'waemaenama Nkwa'ega otaogana, paru aogi
kamanapa uramiwaentiye.
37-38 Pigoya, Yuta mari aboranti, pi nkawaga kamanapa mayama abewe: Yoni aeba
wasana mono waninkama kamana uwaimogini abuguna, Isu, Nasareti kumatasa, ae Koti
Aota Awamusape esegiyenawape amogana, Karariya mari mono yugawapa agobintiye.
Piya, a'ya'ma maba ainkima nasi nasi puma wasana iyo'maentiye. Aibumagina, a'ya'ma
ke kina'ma intabaipinti minta kinapa aogi puwaitantiye. Kotiba ao'maema, wage
aetaogana pi ntugaba puntiye.
39 Pigoya, Yuta kina tae maribe Yerusaremi kumatibe unti puntintanaba, pipa taeba
agama abiwaentune. Pigoya, ainti maripora aeguyuguna purintiye.
40 Pu'ma mintogana, kakaga yaga a'ya pogana, Koti abage puntiye. Abage puma
asitaogana, aborate kakate puntiye.
41 Pigoya, a'ya'ma kina'mitiwanane. Wasana aogi kamana'wa ukena kina Koti pai
ibabumaranti, taetimana aborantiye. Pi purintapisa asiyoga, aege naninta kaga nama,
kamanapa uma abintompene.
42 Pigoya, Kotiba aepa aoso kina purinta kina tae tabe kiya yagara asitantiye. Pi
nkawaga kamana a'ya'ma kina uma aborama uwaimiyoma, uratantiye.
43 Pigoya, aeka napima imatiti pikibe kina age awaga kamana'waka uma aguntae-
nawaipa Koti asu'a puwaigaikiye. Pipa a'ya'ma poropete kina ige uma aborantawe, Pita
piya untiye.

To marisa kina'miti Aota Awamusa tumintiye

44 Pigoya, Pita piya yogini, a'ya'ma abima mintume kina igeti Aota Awamusa tumintiye.
45 Pigoya, Koti to marisa kina'miti Aota Awamusapa ti'ma imogini, ka'isa Yuta kina, Isu
nkaegaranta Pita abagi punta kina, igeba agate pami puntawe.
46 Piya, to marisa kina'miti Awamusa tumogini, to kamana to kamana umagini Koti uma
tabe potauguni, abima pami puntawe. Piya puguna, Pita maya uwaimintiye:
47 Taeti Aota Awamusa tuminti, pabiyama ma kina'miti tumemika, mono wanipa
kampa akunkitakune, untiye.
48 Piya uma yogini, ao'miba ibabuwaitama Isu Karaisiti nkagera mono wani
pai'itantawe. Piya puguni, igeba Pita arakuruguni, ka'isa yagaba igege mintantiye.

11

Pita Yerusaremi kina awaga kamana uwaimintiye

1 Pigoya, aposoro kinape Isu nkaegaranta kina Yutiya mari mintume kinape, igeba
namu'isa kina'mi Koti kamana aegaranta, pi nkiwaga kamana abintawe.
2 Piyama abuguna, Pitaba Yerusaremi kumati a'wae puma iyoginiba, Isu nkaegaranta i
kasanta kina'miba aeka abugunaba kunta ibogini,
3 maya omintawe: Kaeba nana pikena to mari wama, i kampa kasanta kina'migeba
nanintaba nane, untawe.
4 Piya yuguna, Pitaba pintana aboraminti, pi kamanapa agorasa agobimagina, maya
uwaimintiye:
5 Naeba Yopa kumata nunamu uma mintuwagana, napiyenanempa a'wae poga, amon-
tagantaena agauwapa, mayaena aboranamoga agantuwe: Piya ka'ena tabe kaigantaena
atupa maema kabobuma, iga'narasa ubu maranta, pi mantabintisa pubasanauguna
tumima, nagora tumpa irosantiye.
6 Tumoga, agabebe puma igama pakobuma mayama agantuwe: Antabaipintiba
tonarona kina, yagabe kabubintisa kina kuya kabara a'ya'ma kinapa pita agantuwe.
7 Pigoya, naeti kamana mayama aborantiye: Pita, kaeba asima aeguma nao, untiye.
8 Piya yoga naeba maya untuwe: Wa'ega, pipa kampaye. Naeba uwa a'yugu kina'mi
ntanintabe i'ni ntanintabe kampa naontanawe.
9 Piya yuwagana, mantarisa ebi ebi kamana to kake maya untiye: Pipa Kotiba uma aogi
pegina, kaeba uma ataba a-po, untiye.
10 Piyaena aboraoga, kakaga pogana, kana a'ya'waemaena mantari a'wae puma intiye.
11 Pigoya abiyo. Pintanaba kakawaogana, pabigo Sisariya kumatisa kakaga kina apa
naeti wama nama mintuwampe, pita'i uma irosantawe.
12 Uma irosauguna Awamusa'ama maya unamintiye: Kaeba igege wakenaga ata kagiba
a-ntapima wao, unamintiye. Piya yoga, wauwagini ma taokina tonaentisa ka'umaema
kina'miba nabagi pugu, wama uma irosa'ma irebu kina'mi kiye yagarama ntamapi
iyuwakana,

13 maya kamana uramintiye: Nae namapi enisorewama aboranamima maya unamintiye: Kaeba Yopa kumati apa igarubagini, Saimoni, aoso agiba Pita, uma ababute kanaigina,
14 kamana urimekiri kaebe kao'mibe tigeba abigina, Kotiba ti'ima aogi puritakiye, piya unamiyema, kana kiye yagara unamintiye.
15 Pigoya, naeba mono uwaimuwagana, pai taeti Aota Awamusa tumintisa puma, pabiyama igetiba tumintiye.
16 Piya poga, naeba pi agategi, Wa'egawama kamana maya unti, pipa napintuwe: Yoniba uwa wanitaka'ya paititantiye. Piya naeba Aota Awamusatasa paititakuwe untika, napintuwe.
17 Pigoya, taeba Wa'ega Isu Karaisitika napima tamatiti puwakana, pintanaba tae-isa puntiye. Pabiyama to marisa namu kinape i'muntanaba puwaitama, Aota Awamusa imintiye. Pipa naeba ayama Kotipa kepa akunkatakuwe. Pipa kampaye, Pita piya untiye.
18 Piyama uwaimogini, igeba abima intaba paru pogini, Koti i'mu potama maya untawe: We, Kotiba to marisa kina igu a'wae puma, miyaba mikenaenaga igegeba uwaitaye, piya untawe.

Antiyoki kumata mono aborantiye

19 Paipa Sitibeni pu'waoganaba tabe kuntuyena aborantiye. Piya pogini, Isu nkaegaranta kinapa iyegaka pai'ma wama, Pinisiya, Saiparasi, Antiyoki mari umima, Yuta kina'amana mono kamanapa uwaimima mintantawe.
20 Pigoya, ige abakapisa Saiparasi kinape Sairini kinape Antiyoki kumati irosa'ma Kariki kina igege, pabiyama kamana uma abirite, Wa'ega Isu mpono kamana uwaimintawe.
21 Piya, Wa'egawamaba esegiyena imogini uwaimuguni, uwoma kina'mi abima igu a'wae puma Wa'egawama tuntana puntawe.
22 Pigoya, pi kamana Yerusaremi kumati waogini, monota ai'aru pume kina igeba abite, Panabasi otauguna Antiyoki kumati wantiye.
23 Wama uma irosa'ma agaomepa, namu'isa uwoma kina'mi Isu aegarauguna uma igama, Kotitisa awagaena igeti aboraome, agama antawama aogi pogana, Wa'egawamati uma airokaema mikibeka ige'ma kamana esegima uwaimintiye.
24 Piya, Panabasi aeba aogi yagarawe. Agupipa Aota Awamusape amatiti'enawape pumaema waitantogana, pi namu'isa kina igaogana antawama aogi puntiye. Piya, kana kumatapa uwoma kina'mi Wa'egawama tuntana puntawe.
25 Pigoya, Panabasi aeba Tasasi kumati wama, Soro uma abatakena wantiye.
26 Wama uma ababoginisi, Antiyoki kumati kanantase. Kanama ampima monota ai'aru pume uwoma kina'mige mima, ka kaboba mono uwaimintase. Pigoya, Antiyoki kumatasa wasanamiba Isuti atokaenta kina ige igewaipa Karisiteni kina'nema uma aborantawe.
27 Pi kanabipa, poropete kina Yerusaremi kumatisa Antiyoki kumati tumintawe.
28 Pigoya, igetisa ka, agewapa Agabasi, aeba Awamusa'ama otaogana a'ya'ma mari nanintaga tabe kabo pikibe, pi kamanapa untiye. Piya, pi kana kaboba Aroma kina'mi wa'ega yagara Korotiyasiba, aeba mintogana aborantiye.
29 Pigoya, Antiyoki kumatasa Isuti atokaenta kina igeba pi kamana abite, mone iyotasaenawai waintomepa aki puma, Yutiya mari iyo'miti ataigina wakibika, uma esegi puntawe.
30 Pigoya, mone maema aborama aki puntapa, Panabasike Soroke isimugunisi, maete wama aegaranta kinata kabiyume kina'wai me imintase.

12

Erotiba Yemisi aeguntana, Pita araku'urintiye

1 Pi kanabipa, wasana wa'ega yagara Erotiba monota ai'aru pume kina ka'isa, karana itama agasiyaena puwaitantiye.
2 Piya puntana, yogini Yoni nkaganto Yemisipa kasotasa aegugasuguna purintiye.
3 Piya pogini, uwa Yuta kina'mipa iga ibogana igama, Pitapa pabiyama yogini, yisiti kampa wainta pareti nakena yaga arosaogini, araku'ma iga'na utintawe.
4 Pi Pasoba yaga, i'ikena yaga, a'ya pekanaba, Yuta kina iyakima aegukenaga napima yogini, iga'na namapi atama, irebu kinapa tonagisarisa ka'umaema kina'mi kiya kabintawe.
5 Pigoya, Pitaba iga'na namapi mintogini, monota ai'aru pume kina igeba asi nasi aeka napima Kotiti nunamu uma mintantawe.

Enisorewama iga'na namapisa Pita iyoba'atantiye

6 Pigoya, Eroti aeba marekanaba wasana iyakikena yaga aboranti, pi nkasekapa irebu
yagara taramisi isigeba isibakapi Pita iga'na tara ubu'atama waimarantiye. Piya, to irebu
yagara taramisi nama kaberi kiya kabima mintantase.
7 Pigoya, Wa'egawamatisa enisore ka'waina pabigo aborama asiyogana, namapa e'wasa
puwantiye. Piya pogana, enisorewamaba Pita abekintata aukayama abage puma: Ke
karu'ena asiyo, yogana, Pita nkayapisa iga'naba iyobantiye.
8 Piya pogana, enisorewama maya omintiye: Kautasaenaba maema pu u'ma, kagisa
anapa maema igiyo, untiye. Piya pogana, enisorewama to kake omintiye: Mu'mu kaigapa
maema pu u'ma naegarao, yogana,
9 aega'ma wantana, enisorewama pomentanaga aboganaba amonta ki'i pusuyena
puntiye.
10 Pigoya isigeba to ka kabira piyama mintugunaba igasima uma pasite puta, kumati
tabe kabi kimaranta, pita uma irosausuguna aewa uwa a'waiwaoginisi tumintase.
Tumima ke'i wantinisi, karu'ena enisorewama Pita megaite wagaintiye.
11 Piya pogana, Pita age'magina maya untiye: Mapa napiyuwe. Wa'ega aeba enisorewa
otagina, Eroti nkiga'nabisabe Yuta kina'mi nkigobintanabisabe iyoba nataye, piyama
napintiye.
12 Pita aeba piyama napigaite age urite wantiye. Wama Yoni Maka ae ano, agewapa
Mariya, ae namata uma irosantiye. Pita'i uwoma kina'mi aki puma nunamu uma
mintantawe.
13 Pigoya, Pitaba komari umima kabera aiwakarusogana, kayokaya araga ka, agewapa
Arota, aeba: Kebaya aiwakarusiye, ute tumima,
14 Pita kamana'wata abite, kabe kampa aiginta uwa a'mu purite, nama nkantabaipinti
ima: Pita kanama kabera ampintiye, uma uwaimintiye.
15 Uwaimogini, igeba abite maya untawe: We, kaeba aibo kamana yene, yuguna, aeba
a'no pako puma esegima untiye: Me, ae asima mintiye, untiye. Piya yogini igeba: Pipa
amankapa pemintanaga yene, untawe.
16 Pigoya, Pita aeba to kake aiwakarusuma miyogini, kabe ai'ma aewa nkagamagini
pami puntawe.
17 Piya puguna Pitaba aya tugupa pumagina: Kamanapa pakama miyiyoma, uwaim-
intana, Wa'egawama iga'na namapisa iyoba atama ababunti, pi nkawaga kamanapa
uwaimimagina, to ka maya untiye: Tigeba ma kamanapa Yemisipe to ka'isa taokinape
uwaimiyo, untiye. Piya ute, aeba tori iro'ma wagaintiye.
18 Piya marogini, irebu kina igeba Pitaka aisakate: Nana puwaye, ute, iyekuru puma
pami puntawe.
19 Piya puguna, Erotiba Pitaka aguyosakategina iga'na namapi kampa aganta, irebu
kina uwaitaogini, aseka kabima mintume kinapa iyeguntawe. Piya pugaite, Eroti aeba
Yutiya maba kaite Sisariya kumati tumima mintantiye.

Eroti nkantota'ena aboramintiye

20 Pigoya, pi kanabi, Taya Saironi kumatasa kinapa Eroti tabera ka ibirantiye. Piya,
pi kuma ago kina igeba irosa'waema: Paru puratanema, wasana wa'ega yagarama kiya
yagarawa, ka agewapa Parasitasi, ae omuguna, antawamaba aogi pogana, kana wasana
wa'ega yagaramati wama kamana'waipa omintiye. Piya, igeba ka'isaenawai ankima
ankimayena kampa puma mintantasinta, kamparagaenabi mpintantasine. Piya, ankami
ankamiyenawaipa tisa'waogini, pi to kake kabo puma airokaekena irosantawe.
21 Pigoya, Eroti aeba kamana a'wae puma uwaimikena kana iminti, pi ntaga aborao-
gana, wasana wa'ega awa'ena pu u'ma, kamana ukena yabaera ima mima, pi kina'mi aki
puma mintuguna kamana uwaimintiye.
22 Uwaimogini a'ya'ma kina'miba aomana suma maya untawe: Kamana pipa
wasanama kamanapa kampaye. Pipa Koti kausu kamana yene, untawe.
23 Pigoya, Erotiba pi kamanaka abima aogi puntana, Koti nkageba kampa maema
asaga'yuyogana, Wa'egawama enisorewa otaogana aeguyogana, aupinti kimparaogana
pu'wantiye.
24 Piya, pabi ntaga Wa'egawama mpono'amaba anosama abae purite wagana puntiye.
25 Pigoya, Panabasibe Sorobe isigeba Yerusaremi kumata pi uwaisitantasa puma pu-
gaite, pabe nkawameta Antiyoki kumati a'wae puma wakenaba, Yoni Maka ababusuguni
kaga wantawe.

13

Igeba Soroke Panabasike mono yugara uwaisitantawe

1 Pigoya, Antiyoki kumata monota aruyenabi poropetebe tisabe mintantawe. Piyama:
Panabasiwa, Simiyoni aeba to ka ominta nkagiwapa Tunu Ntagarawa, Arusiyasi aeba
Sairini kumatasawa, Maneyeni aeba wasana wa'ega yagara Eroti aege kaga agayagaya
puma mima anosantina, Sorowa, sumagini aruyenabi mintantawe.
2 Pigoya, ka yagaba Wa'egawama nkagisuma nakenaba a'a-o uma aki puma mintuguna,
Aota Awamusa'ama kamana maya untiye: Panabasike Soroke yoga uwaisitantopa, pi
pikibemeka maema aseyo puwaisitaiyo, untiye.
3 Piya yogini, pika nanintaba a'a-o uma nunamu uma mima, iyapa isi'nota atama
akayona puwaisitama, mono yugara uwaisitaugunisi wantase.

Saiparasi mari wama mono kamana untase

4 Pigoya, Aota Awamusa'ama piyama uwaisitaoginisi, isigeba wama Serusiya kumata
tumpa irosa'ma, wanipisa karebi ima wama Saiparasi uma irosantase.
5 Pigoya, pi mpari irosa'ma, Saramisi kumati uma pita'i Yuta kina'mi ige mono namapi
ima Koti kamana uwaimintase. Yoni Maka aeba isigege kaga wama isiyo'maentiye.
6 Pigoya, a'ya'ma pi mpari nasima, Peposi kumata uma irosantawe. Pita'i uma irosa'ma,
Yuta yagara, ka kiyo'ena pikena yagara, kampari poropete mintanti, agewapa Pa-isu, ae
uma abatantawe.
7 Pi ntagara aeba kiya ka, agewapa Sesiyasi Porasi, ae ao'yagara mintantiye. Pi kiya
yagara aeba aogi napi napiyena wantaga yagara, aeba Koti kamana abikenaga abogana,
Panabasike Soroke isigega'e yoginisi kanantase.
8 Kanausuguna, pi kana kiyo'ena pome ntagara, Kariki kamanapipa agewapa Erimasi,
aeba kiya yagarapa Isu mpono a'a-o otama akunkisitantiye.
9 Pigoya, pi ntaga Sorokaba, aoso agiba Poro, aepa Aota Awamusa'ama antabi
pumaemagina aseyo pogana, Erimasi aragamagina maya omintiye:
10 Kaeba kewama ntagarawe. Kaeba arupuyenama kama potane. A'ya'ma kumpari'ena
kamparagaenagampaba kagupipa pumaentiye. Kaeba Wa'egawama nkaogi ki maema
a'yugu puma, ataena pumagina akunene.
11 Pika Wa'egawama nkesegiyenawampa nkagowapa agao. Kaeba kao karu
karumpa'wakana, ka'isa yagaba arapa kampa agama mikibene, untiye. Piya yogana,
pabigo ibinankama ata potaogana, aoba tikaeyogana aya nkurupa nkurupa pogini, ayata
urikena puntawe.
12 Pintana aboraogana, kiya yagaraba Wa'egawama nkesegiyenawata agategina,
monokaba pami puma abogana, aogi pogana aogima abibebe puntiye.

Poroba Pisiriya Antiyoki kumata mono uwaimintiye

13 Pigoya, Porobe aokinape igeba Peposi kumapa atate, wanipisa karebi ima to kake
wama, Pampiriya mari Pega kumata uma irosantawe. Pitasa Yoni Maka aeba itate
Yerusaremi kumati a'wae puma kanatiye.
14 Pigoya, igeba Pega kumatasaba wama, Pisiriya mari Antiyoki to auka pita uma
irosantawe. Pita uma irosa'ma, Yuta kina'mi sabatiba kaga mono namankaipi ima
mintantawe.
15 Pigoya, pi monota tabe kina igeba Mosese kamanake, poropete kina'mi kamana
awa'enake, ka'isa aisuma a'ya atate, mayama uwaimintawe: Tao'mitaba, mono kamana
ka napintiripa yigi abeno, untawe.
16 Piya yuguna, Poroba asima aya nkasa puma paru puwaitama, maya uwaimintiye:
Isureyo nao'mitabe Kotika karu pe kinape, kamana urimekiri abiyo.
17 Isureyo kina taete Koti, aeba tayabamagi ibabuma kibi itama, Isipi mari mimagini
tabe kina aborantawe. Piya puguna esegiyenawatasa pita'isa ibabute kanama,
18 ka'me mpari nanintaba imima iyo'maema miyogana, kaboba 40 puntiye.
19 Pigoya, Kenani mariba tonaentisa tara umaema kina igarubakasima yogini, tayaba-
magiba igeba pi mpaba pakobuma, iyota iyota puma maema mintantawe. Piya puguna,
kaboba 450 a'ya puntiye.
20 Pigoya, Kenani mari mintuguna kiya aborawaimogini mirite wauguna, poropete
Samuweri aborantiye.
21 Pigoya Samuweri mintogini, wasana wa'egawaika yuguna, Kotiba Penisameni
nkaga'nubara igetisa Kisi ntagara Soro asitaogana, kaboba 40 kabiwaitama mintantiye.
22 Pigoya, aeba atate, Tebiti wasana wa'egawai asitantiye. Pigoya, aeka maya kamana
uwaimintiye: Naeba Yesi ntagara Tebiti agama, aeka naumawamaba aogi pegi, aeka
yekana nae yuga a'ya'ma wasikena yagarane mikiye, Koti piya untiye.
23 Pigoya, Tebiti nkaga'nubara igetisa Isureyo kina tae aogi tau'ikena yagara ka aborak-
ibi, awaga kamana unti, pi'na au'wantaga'ena penema, Koti yogana, Isu aborantiye.

24 Pigoya, wasana abakapi aboranema, maru Yoniba a'ya'ma Isureyo kina'mi igu a'wae piyemagina, mono wanipa pai'itakena kamana uwaimintiye.
25 Pigoya, aeba ke otanta a'ya wakena puntipa, pita aeta wama wasana maya uwaimintiye: Aewa uma unatapa, pi ntagaraba aeba naeba kampaye. Aeba ainti kanakiye. Naeba uwa yagara kanaoka, agisa anapa akubotakena ayabaya pukuwe. Aeba Wa'ega yagarawe, Yoni piya untiyemagina, Poro uwaimintiye.
26 Piya untana, to maya untiye: We, naokina'ne, Abara'amu nkaga'nu, tigebe to ka'isa Koti karu pota kina, yekiri abiyo: Tau'ikenaga aogi kamana pi taeti otantiye.
27 Yerusaremi kina, ima minta tumima minta kina'miba Isupa kayoneba kampa potantawe. Piya kampa puguna, poropete kina'mi meto kamana a'ya'ma sabatirapa aisuma abompe, pipa esegi puntiye. Piya, aeka ata kamana otama uma a'ya atantawe.
28 Igeba Isu kaintanawakaba aguyosakate, Pairatika uwa yuguna aeguntiye.
29 Pigoya, mono kamanapi umaranta, pabi nkawameta puma, mariporasa iyoba'ma aru kabi kaitantawe.
30 Piya puguna, Kotiba purintapisa asitantiye.
31 Aibogini, aege Karariya marisaba Yerusaremi kumati kaga kananta kinapa uwoma ntaga aborawaimintiye. Aborawaimogini, aganta kina igeba pi nkawaga kamana'wa uwaimikena kina'ena puma, mampa mintawe.
32-33 Pigoya, Koti tayabamagi pi utawaitanta, pipa Kotiba Isu asitaogana, iyabamagi taeti au'wa aboranti, pika tintawama asoya kamana urimuse. Pika mono ini Samu tara, Koti umaranti kamana mayama kaemarantiye:

Yagaranekawe. Kaepa iba aboragatauwe, yogana, kaemarantiye.

34 Pigoya, Isu purintapisa asitantikana, aeba aintiba to kake pu'ma abararakenaenaba kampa maema aborakiye. Pika Kotiba kamana maya untiye:

Naeba Tebiti aogiyenaba utatantokana, pi'na au'wapa waiyaba waiyaba'ena timukuwe, untiye.

35 Pika mono ini Samubi to ka mayama waintiye:

Kaeba aota yagaragapa naepa a-ntataga abararano, piyama kaentiye.

36 Pigoya, Tebiti aekaba kampa kaentiye. Ae agowapa abintune. Aeba Koti yoga kamana otanti, pipa aokina igeti puma a'ya atate purintiye. Purogini, ayabamagi ige kabi kaitauguna, au'ariwapa abararantiye.
37 Pigoya, Koti asitanti ntagara, aeba kampa abararantiye.
38 Pigoya, naokina, naeba urimekiri abiyo. Aguntaenaripa Isu ka'waina maema asu'a purigaikenaga yune.
39 Mosese kamana ago kamana'amaba kaintanaripa asu'a purigaikenaba pugagate atantiye. Pika Isuti uma airokaeyiginaba, kanara maema a'ya'waemaenaripa asu'a purigaikiye.
40 Poropete ka'waina kamana unti, pi'na tigeti esegi pusanaga a'wae piyoma, tige'ma kamana urimuwe. Kamana mayamawe:

41 We, mono'ama akaya se kina, tigeba agabebe puma uwoma tigi napiyigina ataena puritakiye, iye.

Naeba tige kanabipa, ka aota yuga pukuwe, iye.

Pigoya, ka yagarama pi ntuga kamana urimekiripa, pipa tigeba kampa aogima abima wasikibewemagina, poropete yagarama kaemarantiyema, Poro piya untiye.

42 Pigoya, Poroge Panabasige isigeba mono namapisa irosa'ma tumusuguni, wasanamiba to ka sabatira pabi kamana uwaimikibemeka untawe.
43 Pigoya aruyenabisa tumima, uwoma Yuta kinape to marisa kina Yuta kina iyegaranta ka'isa pi mpono kinape, Poroke Panabasike isiyegarauginisi, Koti awagaenabi pasema mikibeka, ige'ma esegima tabe kamana uwaimintase.
44 Pigoya to sabati aboraoginiba, pi kumatasa kina igeba Koti kamana abikenaba, a'ya'ma tabera irosantawe.
45 Irosauguni, Yuta kina'miba igate abima, igobipa tabera puwaisitama, Poro kamana akayuma karana potantawe.
46 Piya pugunisi, Poroge Panabasige isigeba esegi kamanapisa maya uwaimintase: Yuta kina, tigeba Koti kamana maru uwaimiyoma untapa, ma tigeri a'a-o uma miyaba'enamakaba kampa tabiyema, yegana, agoripa aboraika titate to marisa kina'miti wama pi aogi kamana igepa uwaimukuse.
47 Piya, Wa'ega aeba pika napima maya uramintiye:

Naeba tigepa namu'isa kina'mi e'wasaena amikena uritantoka, i'ikena kamana mirite wama, ma tuti uma mima a'ya piyo, Wa'egawama untiye, isigeba piya untase.

48 Piya yusuguni, pi to marisa kina igeba abuguna intawamaba asoya pogini,
Wa'egawama kamana'wapa aseyo puma i'muntanabisa abima maentawe. Pigoya, igeba
miyaba'ena utawaitanta, pabi nkawameta igeba pi kamanapa wasintawe.
49 Aibuguna, kana marapa Wa'egawama kamana'amaba abae puma anosaurite wagana
puntiye.
50 Pi kumatasa kiya kina'mige ka'isa mono abume tabe waya'iyabe, igepa Yuta
kina'mi kumpari kamana uma imo atikeba'magini, iyo'maema Poroke Panabasike ma'ena
puwaisitama, nama kuma'waipa akunkisigasima isigarubaugunisi wantase.
51 Wantinisi, isigisarisa i'nipa aiwaka pusuguna tumoginisi: Aguntaenaripa wairitano,
otate, Aikoniyamu kumati wantase.
52 Wausuguna, a'ya'ma Isuti atokaenta kina ige igupipa i'muntana Aota Awamusa
pumaerite wagana puntiye.

14

Aikoniyamu kumata mono untase

1 Pigoya, Poroge Panabasige isigeba Aikoniyamu kumata uma irosa'ma, pabiyama Yuta
kina'mi mpono namapi ima mono yusuguna, au'wa aborantiye. Piya pogini, Yuta kinape
Kariki kinape uwoma kina'mi Isu aegarantawe.
2 Aibuguni, Yuta kina ka'isa igeba pi mpono kamana a'a-o uma, pabi namu'isa kina imo
atikebauguni, aposoro igobi puwaisitantawe.
3 Pigoya, isigeba uwoma ntaga pabi kumata mima, Wa'egawama mponowapa karu
kampa punta uwaimima mintantase. Piya pusuguna, Wa'egawama kayone kamana'wapa
aborawaisimima, esegiyena isimoginisi awame'enabe kasa'enabe toma toma puntase.
4 Pigoya, kana pi kumatasa kina'miba pakobuma, ka'isa Yuta kina'miti uma atokaeyu-
guni, ka'isa kina'miba aposoro yagara tara isigeti uma airokaentawe.
5 Pigoya, ainti ka'isa namu'isa kinape, Yuta kinape, kiya kina'wai igeba aposoro ata
puwaisitama, yaba kasutasa isiyegukena pugunisi,
6 abite isiyegaka pai'ma, Arikiyoniya mari wantase. Pigoya, pita'i Arisitera, Tebi, kuma
tara waintusumetibe, to ka'isa isigorasa kumatibe,
7 wama pita'i aogi kamana uwaimima mintantase.

Arisitera kumata mono yuga puntase

8 Pigoya, Arisitera kumata agisa taraba pu'wanta yagara ka mintantiye. Aeba ano
nkantabaipintisa pabiya yagara aboranta, ke nasi nasipa kampa puma uwa awaitami
puntiye.
9 Pigoya, Poroba mono yogana abima mintogana, aeti agabebe puma, agowa mayama
abintiye: Ma ntagara aeba aogi pikena amatiti'ena waintiyema, napintiye.
10 Piyama napimagina, obina kamanapisa maya omintiye: Kaeba kagisagapa aema
asima turu puma miyo, omintiye. Piya yogana, kana yagara aeba pabigo asima nasi nasi
puntiye.
11 Pigoya, a'ya'ma uwoma kina'miba Poro pomentana agate, kega'e uma Arikiyoniya
kamana'waipisa maya untawe: Amani kina isigeba wasana i maerite, abakatepi aboranta
mintase, untawe.
12 Piya untini, Panabasikaba aeba amani ka, agewapa Susi, ae aukantana puntawe.
Piya, Poro aeba tabe kamana'yaga yagaragini, Emisiwe untawe.
13 Pigoya, Susi ae mono namapa kana kuma'ama nkawamori waintantiye. Piya, pi
mpono nama kiye yagara aeba yogini, pi kumatasa kina'mi nki'muntana isimimagini
purumaka kaema muta isitama, agunta pasaisitakena puma, kana aposoro yagara tara
puntawe.
14 Aibugunisi, Panabasibe Porobe isigeba pi abite, tabera pami puma isitasaenaba atutu
puntinisi, wasana ipasara puta wama maya untase:
15 We, ma kina, tigeba nana pewe. Tasigeba tige miyesa puma wasanawe. Tigeba
kumpari monopa tikabitate, miyaba Koti aeti uma airokaekibeka, aogi kamana'wapa
urimuse. Ae mantabe mabe wanipe a'ya'ma tonaronaba maema aborawaetantiye.
16 Pigoya, ago mirite kananta, pi kanabi namu'isa kina abiwaimogini, igu'ama miyaba
kipa toma toma aborama mintantawe.
17 Pigoya, a'yuguba kampa puritaikana, agowa abiyema, agu kao'ena puritamagina,
yegina kabe pape ka awameta aemagina, a'ya'ma nanintaba aboragiri, nama ti'mu puma
miyewe, piya untase.
18 Pigoya, aposoro isigeba e'ero ntaga esegi kamana piya uma, paru puwaitama
aka'yuwaitausuguni, taena puma muta isitakena pumepa uwe atantawe.

Poro yaba kasutasa aeguntawe

19 Pigoya, pita'i mintusuguni, Yuta kina'mi Antiyoki kumatisabe Aikoniyamu kumatisabe irosa'magini, wasana imo atikebauguni, iyo'maema Poro yaba kasutasa aeguntawe. Aegumagini: Ago puriye, umagini kuma nkawamori paibumaete wantawe.
20 Piya puguna, pita'i waintogini, Isuti atokaenta kina irosa'ma, aeti uma karare puma agauguna, aogama asima kumati intiye. Pigoya maroganaba, Panabasige Tebi kumati wantase.
21 Wama pita'i aogi mono kamana yusuguni, wasanaba uwoma kina'mi abibebe pugunisi, Isu tu ibabuntase. Piya pumaginisi, to kake a'wae puma wama, Arisitera, Aikoniyamu, Antiyoki kumati ampa irosa irosa puta puta kanantase.
22 A'ya'ma kumati irosa'ma kamana uwaimusuguni, Isuti atokaenta kina igeba abite esegima imatiti pugunisi, ige'ma Wa'egawama atokaema mikibeka kamana uwaimima maya untase: Taeba ataena puratama, tauki nakiyenama abobori mima, Koti kabiratakena kumati ikena ki uma aogi puratantine, untase.
23 Pigoya, a'ya'ma kumati monota ai'aru pume kina'mibisa kiya kina'wai ibabuma uwaitama aboramaginisi, naninta a'a-o uma mima nunamu uma akayona puwaitama, imatiti punta mono yugaga Wa'egawamati itantase.

Isigeba a'wae puma to Antiyoki kumati wantase

24 Aibumaginisi, Pisiriya maba agaite wama, Pampiriya mara uma irosantase.
25 Pita'i uma irosa'ma, Pega kumata mono uwaimite, Ateriya kumati tumintase.
26 Pita'i tumima, wanipisa karebi ima wama, to Antiyoki kumata uma irosantase. Pi kumatasa monota a'aru pume kina igeba Wa'egawama nkawagaenabi isitama, yoga uwaisitaugunisi agobima purite wantase.
27 Pabigo kanama irosa'ma, monota ai'aru pume kina igega'e uma aki puwaitama, Koti esegi puwaisitaoginisi yoga pusuguna, to marisa kina'mi mono'ama agupi uma pasinta, pi kamana uwaimiwaentase.
28 Pigoya, isigeba pi kumata Isuti atokaenta kina ige abakapi uwoma ntagaba mintantase.

15

Tabe ai'aruyena Yerusaremi kumata aborantiye

1 Pigoya, Yuta marisa kina ka'isa Antiyoki kumati tumima, Isu mpono abinta kina maya uwaimintawe: Tigeba Mosese kamana uma tipa kampa kasaiginaba, Wa'egawamaba kanara kampa tibabikiye, untawe.
2 Piya yugunisi, Poroge Panabasige ka ibi'ma, tabera maka yusuguni, pi kumatasa mono kina'mi maya untawe: Porobe Panabasibe to ka'isa kina, tigeba aposorobe monota kabiyume kinape Yerusaremi kumati minta, igeti pi kamana maete wakibewe, piya uma uwaitantawe.
3 Pi kumatasa monota ai'aru pume kina'mi piya uma uwaitauguni wantini, wama Pinisiya, Sameriya ma againtiniba, pita'i Isu mpono abinta kinapa maya uwaimita wantawe: To marisa uwoma kina'mi mono abewe, uwaimuguni, abima tabera i'muntanaba igetiba aborantiye.
4 Aibogini, wama Yerusaremi kumata uma irosauguni, monota ai'aru pume kinape aposorobe monota kabiyume kinape, igepa ibabuma aogi puwaitauguni, igeba Wa'ega esegi puma iyo'maeyogini, to marisa kina'miti mono yuga puguna au'wa aboranti, pi nkawaga kamana uwaimintawe.
5 Pi kamana uma a'ya puguni, ka'isa Isu nkaegaranta Parasi kina maya untawe: To marisa kina'miba mono abikena puntiniba, itapa a'aitama, Mosese kamana agoba wasiwaeyiginaba kanarasakiye, untawe.
6 Piya yuguni aposorobe monota kabiyume kinape pi kamana umagina, aogi pukena to aki puntawe.
7 Aki pumagini, uwoma kamana yuguna, Pita asima maya uwaimintiye: Nao'mitaba, to marisa kina'miti nasima aogi kamana uwaimikenaenaba, pipa Kotiba tige aruyenabisa nae naba punatantegi, pai agobima uwaimuwagini abima Isu nkaegarantawe. Pipa ago abintawe.
8 Pigoya, Koti aeba tagu'ama agabebe puma Yuta kina tae Aota Awamusa taminti, pabiyama to marisa kina imima agoba tayakiye.
9 Igeba aeka napima imatiti piginaba, igu'amaba wae'wae pekana, tae puratantisa puma, pabi nkawameta igepa puwaitantiye.

10 Pika tigeba nanaga Kotipa agasima, tigeba kuntuyenaba asaema, to marisa Isu
nkaegaranta kina'mi ibotapa itakenagaba yewe. Pi kuntuyenaba taebe tayabamabe
kampa abaebune. Pipa kampaye.
11 Taeba mayama abune: Aogi pikenaenaba pipa Yuta kina taebe, to marisa kinape,
kaga Wa'ega Isu tau'ikena yagara, ae awagaenawaka uma aogi pune, Pita piya untiye.
12 Pitaba kamana piya uwaimogini, a'ya'ma aki punta kina uwa pasema mintantawe.
Mintuguna, Porobe Panabasibe isigeba Koti to marisa kina'miti awame'enabe kasa'enabe
isiyakoginisi puntame, pi kamana uwaimintase.
13 Pigoya, uwaimima a'ya atausuguna, Yemisiba kamana maya uwaimintiye:
Nao'mitaba, kamana yekiri abiyo:
14 Koti aeba to marisa ige aruyenabisa wasana ibabekini, aewa mpono abikena kina'ena
pikena ki to mari aboranti, pi kamana Saimoni yegi abune.
15 Pigoya, ae kamana'amaba kamana ago kamanapi uma paibuntiye. Poropete ka'waina
Wa'egawama yome kamana mayama kaentiye:
16 Naeba a'wae puma, Tebiti ae nama abararami, pi aoga aogasosima aogi pukuwe, iye.
17 Piya pekini, wasana igeba Wa'ega naeka kega'e uma naguyosa'magini nabatakibewe,
iye.
Pigoya, to marisa kina igeba nage nawaga kamana ukena kina'nentana pikibewe, iye.
18 Wa'ega naeba kamana piyama uma aboraurite ima mintanto'nana, pipa yuwe,
poropete yagara piyama kaentiyema, Yemisi untiye.
19 Pigoya, Yemisiba poropete kamana napima mayama amato puma uwaimintiye:
Taeba to marisa kina Kotiti a'wae puma igu ame kina'mipa, kuntuyenaba kampa
imenema yuwe.
20 Igeka kampari kotintana a-mpaemagini, ankagaba ankagabaenaba a'a-o umagini,
kobama kampa ima maema pu'wami kinape korape a'a-o umagini, a-ntaiyema esegi
puma, pi kamana'anto esa kaema imukunema, uwaimintana,
21 to ka maya untiye: Mosese kamana pi iyabamagibe iga'nugibe paitaka'ya agobima,
a'ya'ma kumaka kumaka aisurite kanama mintantane. Piya, ibaba pabiyama a'ya'ma
sabatirapa mono namapipa aisuma, a'ya'ma kina'miba abewe. Pika pi a'yugu pusanaga
tagu'amaba tara taraba a-peno, Yemisi piya untiye.

To marisa kina'mi nkisa kaema atauguna wantiye

22 Pigoya, uwaimogini aposorobe monota kabiyume kinape a'ya'ma pi monota ai'aru
pume kinape, abuguna aogi puma asoya pogini, igetisa tara yagara uwaisitaugunisi,
Poroke Panabasike isibabuntase. Ka yagarama, agewapa Yutasi, to ka agiwapa
Pasabasiwa, Sairasiwa sumaginisi, monota paitakena yagara tara isibagi puma, kaga
Antiyoki kumati waiyema, uwaitantawe.
23 Piya puntini, esa ka maya uma kaema imuguni maete wantawe: Aposorobe monota
kabiyompe kinape, taeba taokina to marisa Antiyoki kumatasabe, Siriya marasabe,
Sirisiya mari minta kinape, tige ta'mu puritama, ma nkisapa ataritaune.
24 Taeba kampa abintokini, mata'isa ka'isa kina'mi tigeti ima kamana urimima, tigu'ama
a'yugu purigasuguri, tigeti atatara kamana aborantiye.
25 Pigoya, taeba pi abite aki puma, taetisa tara uwaisitaokinisi, tabugai ntagara tara,
Panabasike Poroke, isibagi puma iyewe.
26 Pi ntagara tara, Wa'ega Isu Karaisiti aeka uma isi'waisipa kaintase.
27 Pigoya, pi wasana isibabumaraumpe, Yutasige Sairasige isigeba ima isiwamupisa
kamana urimisigiri, abiyo.
28 Aota Awamusa taeti waintegi, taeba maya kamana yune: Taeba to ka'isa kuntuyen-
aba kampa tige tikabapipa atakune. Pintanamana piyo:
29 Tigeba kampari kotintana amikenaenabe, yaga korape, kobama kampa imu maema
pu'wami kinape, pi ntanintaga a-ntaiyoma ankagaba ankagabaenaba a'a-o uma kaitegiri,
aogima miyiyo. Pintana tikabitakibepa, aogima mikibewema, esapa kaema imintawe.
30 Pigoya, pi nkisa isimima isigarubauguni, igeba pi nkisa maete tumima, Antiyoki
kumata uma irosa'ma, monota ai'aru pume kina igega'e uma aki puwaitama, kana esapa
imintawe.
31 Imuguni aisuma abite, paru kamana kaema imume, pika intawamaba asoya puntiye.
32 Pigoya, Yutasige Sairasige isigeba poropete puntase. Piya pumaginisi, uwoma aogi
kamana Isu mpono abinta kinapa uwaimima esegi puwaitantase.
33 Pigoya, igege miyusume kanaba a'ya pogini, pi isiyokina'miba intawama paruyen-
abisa isitaugunisi, uwaisitaugunisi, wausume kina igeti a'wae puma kanantase.
34 (Sairasiba aewa aumawampa aega'ma, Antiyoki kumata umintantiye.)

35 Aibusugunisi, Poroge Panabasige isigeba Antiyoki kumata to kake amato puma
mima, Isu nkaegaranta ige iyo'maema, mono uma Wa'egawama kamana wasana uwaim-
ima iyakintase.

Poroge Panabasige isigeba pako puntase

36 Pigoya, aintiba Poroba Panabasi maya omintiye: Tasigeba mono kayokaya'enara
wama yuwagini, a'ya'ma kumatisa tasiyokina aboranta, igeba ayamabaya miyewe. Pika
wama abukuse, untiye.
37 Piya ute, Panabasiba Yoni Maka aege kaga wakenaga untiye.
38 Pigoya, Maka aeba paipa isigege wama Pampiriya mari kasa yugari uma irosa'ma,
isitate a'wae puma kanantika, Poro aeba piya yagaraga aboganaba kampa aogi puntiye.
39 Piya pumaginisi, isimawamaba tabera tara tara puma pako puntase. Pako puma,
Panabasiba Maka ababoginisi wama wanipisa karebi ima, Saiparasi mari wantase.
40 Pigoya, Poro aeba ao'maeyanta kina'wapa Sairasi ababogini, pi Isu mpono abinta
kina'miba: Waisiginaba, Wa'egawama kabirisitakiye, uma uwaisitaugunisi wantase.
41 Wamaginisi, Siriya mabe Sirisiya mabe againtinisiba, monota ai'aru pume kina
iyo'maema esegi puwaitata wantase.

16

Poro aeba to ka mono yugara wama puntiye

1 Pigoya, Poroba Sairasi ababute wama, Tebi kumati wamaginisi, Arisitera kumata uma
irosantase. Pigoya, Arisitera kuma pitapa Isuti atokaenta yagara ka uma abatantase.
Agewapa Timoti, aeba anowampaba Isu nkaegaranta Yuta wae, piya abawampa Kariki
yagarawe.
2 Piya, Arisitera'isa kinape, Aikoniyamu kumatisa kinape, pi Isu nkaegaranta kina igeba
Timoti ae agoba aseyo puma, Poro omintawe.
3 Omuguna, Poro aeba aekaba abogana, aege kaga wanema, omintiye. Pigoya, pi
mpariba Yuta kina mirite wanta, igeba kana yagarama nkabawampaba Kariki yagarakini
abiwaentaka, pika Poroba igeka napima, kana yagarama nkau kasama, Wa'egawamatisa
ara'enaba potantiye.
4 Pigoya, kumaka kumaka nasi nasi puma, aposorobe monota kabiyume kina'mibe,
Yerusaremi kumata tonkiya kamana uma atantapa, monota ai'aru pume kina wasiyoma,
uwaimite wantase.
5 Piyama yoga puguna, monota ai'aru pume kina'mi imatiti'enaba aborama esegi pigini,
a'ya'ma yagaba to ka'isa kina abima igege atokaentawe.

Poro aeba Masetoniya yagara agantiye

6 Pigoya, Pirisiya mabe Karesiya mabe agaite, Esiya manto abeti wama mono kamana
ukena yuguna, Aota Awamusa'ama pi ki'i a-nkwaiyoma, akunkaitantiye.
7 Aibogini, wama Misiya ma awamori uma irosa'ma, ka auka'i aigigi pa'ma, Pitiniya
mari wakena yuguna, Isu Nkawamusa'amaba pabiyama kampa owe uwaitantiye.
8 Piya pogini, Misiya maba agaite wama, kayo wani nkawamori Torowasi kumata uma
irosantawe.
9 Pita'i uma irosa'ma, Poro aseka amonta mayaena agantiye: Masetoniya yagara
ka'waina aeti aborama mima, agisuma maya omintiye: Kaeba Masetoniya mari ima
tao'maeyo, omintiye.
10 Pigoya, Poro pintana agaogapa, aege aokina'mitabe maya untune: Koti aeba:
Masetoniya mari wama aogi mono kamana uwaimiyoma uramiye, untune. Piya ute,
pabigo wakena aseyo puntune.

Tete kai pome wae Aritiya Isu kamana aegarantiye

11 Pigoya, aseyo puma wanipisa karebi ima, Torowasi kumapa atate agasi agasima
wama, Samotaresi uma irosantune. Pigoya marogapa, pitasa wama Niyaporisi kumata
uma irosantune.
12 Pigoya, pitasa wanipisa karebisa tumima, wama Piripai kumata uma irosantune.
Pipa Masetoniya mari tabe kuma ka, Aroma kina'mi kuma agona puma mintantawe. Pi
kumata ka'isa yagaba mintuwakana,
13 sabati aboraoga maya umagi, pi kuma nkagora waniti tumintune: Kuma nkawamori
waniti tumima, Yuta kina'mi nunamu ye kuma ka waintika, tumpa agakune, untune. Piya
ute, tumima waya aki puma mintugu, tumpa ibatama, mara'mima kamana uwaimintune.
14 Pigoya, ige aruyenabisa to marisa wae ka'waina, aeba Kotitisa aogi kamana abima
mintantiye. Agewapa Aritiya, ae yuga aogi tete kai pome wae, Tiyatira kumatasa, pi

kana wae Wa'egawama agu aumawamaba aseyo pogana, Poro kamana yoganaba aogima abintiye.
15 Pigoya, aewape aokinape mono wani pasintini, maya uramintiye: Tigeba nagantaga Wa'ega ae tuntana poka, nae namapi kanama miyiyo, ute, tonkiya poga, awamu wasima intune.

Poroke Sairasike iga'na namapi isiba puwaisitantawe

16 Pigoya, maroga nunamu ukena kumati tumuwakana, kayokaya araga ka'waina tabatantiye. Kana araga aeba kegina wantaga mima, kakanta'enaba uma abora putamagina, aeba igetisa ikantana uwoma maemagina, kabitaome kina'mipa imibutaye.
17 Pi ae tabatama, Porope taepe taega'magina, kega'e maya untiye: Ma kinapa Koti ima minti tabe yagara, ae kayokaya kina mima, tau'ikena ki'amaka urimima tiyakiyewe, untiye.
18 Piya kega'e asi nasima uyaba'miyogana, Poro aeba pika aekita puma, kana kegina a'wae puma maya omintiye: Naeba Isu Karaisiti ae awamuta ugamekana, aragawae'ma nkantabisa irosa'ma wao, yogana, pabigo irosa'ma wagaintiye.
19 Aibogini, kana aragawae'ma kabitaome kina'miba mone kuta aborama, imomentana pabigo kampa to kake aboraogini agate, Poroke Sairasike ka isibi'ma, isibabute kuma akanti kiya kina'mi nkau'i isibabute wama,
20 kiya yagaramiti uma kamana uwaisitama, maya untawe: Isigeba Yuta yagara taramisi, ma kumateti kanama ataena puratase.
21 Piya pumaginisi, awame'enaba kasa'ena pese. Aroma kina'mitaba a'yugu pompentana, a'yugu maema miyompentana, piya ampa aborase, untawe.
22 Pigoya, uwoma kina mintume kina'miba igobipa tabera puwaisitama isiyegukena puguna, kiya yagara aeba kaiwaisipa atisa puwaisigasima, yogini eru kasutasa isiyeguntawe.
23 Eru kasutasa tabera isiyegumugasima, iga'na namapi isibabuwaisitama, kiya yagara aepa: Kabeba esegima kigasima pasema kabiwaisitanema, omintawe.
24 Omuguna, iga'na namapa abakapisa marupi isitama, isigisaba ya atuta kirokae isitama, isitaoginisi waintase.
25 Pigoya, aseka nkabubu Poroge Sairasige isigeba ini nunamu uma Koti isi'mu potantase. Piya pusuguni, iga'na namapisa ka'isa kina'miba isiwamusa aga abintawe.
26 Piya pusuguna, pabigo imimapa tabera pogana, kana iga'na namankamaba kurukuru pogana, a'ya'ma kabeba a'waiwaogana, a'ya'ma kina'mi nkigisa iyapisa iga'naba iyoba wantiye.
27 Piya pogana, iga'na nama kiye yagara aeba awaibintisa pami puma asima, kabeba a'waiwaentogana agama: Iga'na kina ago pai'ma wawaegasawe, ute, yoginka abamu kantabintisa a'yubuma, aewa au'wa aerisakena puntiye.
28 Piya pikena pogana, Poro tabera maya kega'e uma untiye: Kaukapa a-nkaguya aiyo. Taeba a'ya'ma uwa kanara mintune, untiye.
29 Piya yuguna, kana kiya yagara aeba ao'mika eka yogini, igi'ma amuguna, nama nkantabaipinti karu'ena wama aekuru puma, tabaraba purite ima, Poroke Sairasike isigisabi asu parokaentiye.
30 Aibuntana, nama nkantabaipintisa isibabute tumima isibigama maya untiye: Tabe yagara tarane, nau'ikenaga ayama aogi puma misuwema, isibigaoginisi,
31 isigeba maya omintase: Wa'ega Isuka kamatiti puma aegarakibempepa aogi pugatakini, kao'miba pabiyamagini aogima mpikibewe, untase.
32 Piya ute, aepe aokinape Wa'egawama mpono kamana uwaimintase.
33 Uwaimusuguna, kana kiya yagara aeba pabi aseka isibabuma, eru kasutasa isiyegunta'enaba wani pai'ma aeyoba isigasimagina, yoginisi ae'wape aokinape mono wani pai'itantase.
34 Piya pusuguna, ae'wa ntamapi isibabuwaisitama yogini, kao'ena puma isimintawe. Pigoya aewape aokina'miba Koti ae tuntana pumeka, intawamaba aogi puntiye.

Poroge Sairasige irosa'wantase

35 Pigoya maroginiba, kamana umarisakena kina'mi igeba irebu kinapa ka'isa uwaitauguni, wama iga'na namatasa kiye yagara maya omintawe: Kaeba tara yagarara uwaisitaginisi waiso, yuguna,
36 pi kana kiya yagarama Poro maya omintiye: Naeka uwaisitaginisi waisoma, kiya yagarama kamana atagina kanaya, pika tisigeba kanara wama umiyiso, yogana,
37 Poro irebu kinapa maya uwaimintiye: Igeba agoresipa kampa abinta wasana aruyenabi tasiyeguma, tasu airisa purasitama, iga'na namapi tasibaburasitawe. Tasigeba Aroma yagara tara mintuse. Pabiyama tasigepa kampa kotiyena purasitanta, tasiyeguma

uwa ataena purasitawe. Pigoya mapa nanaga waisomaba, kakamaba urasitawe. Pipa kampaye. Igewai kanama ampa tasibabigiraba wakuse, untiye.
38 Poro kamana piya yogana, irebu kina'mi a'wae puma wama, kiya yagarape to tabe kinape uwaimuguni igeba kana yagara tara isigeba Aroma aruyenabi aborantame, pi kamana abite iyekuru puntawe.
39 Iyekuru pumagini, kana yagara taramisiti kanama intara kamana uwaisitama, iga'na namapisa isibabute tumima, kuma'waipa atate waisema, uwaisimintawe.
40 Piya pugunisi, isigeba iga'na namapisa irosa'ma tumima, Aritiya ntamati wama, Isu mpono abume kinapa igama i'nana kamana uwaimite wantase.

17

Tesaronaika kina'mi isiyegukena puntawe

1 Pigoya, Poroge Sairasige isigeba Ampiporisi kumape Aporoniya kumape isigaite, Tesaronaika kumata uma irosantase. Pita'i Yuta kina'mi mpono nama ka waintantiye.
2 Pigoya, Poro aeba pubomesa puma kakaga sabatirapa mono namankaipi ima, igege paisa mono isapisa kamana uma abintawe.
3 Piya puntana, mono kamana awa'ena ka'isa pi'na agowapa aborama uwaimintana, maya untiye: Koti nkutaratanta yagara auki naki pumagina, pu'wantitisa asikiyema, mono kamanapi untane. Pigoya, Isu age awaga kamana urimuwe. Aeba taga Karaisitiwe, untiye.
4 Pigoya, ka'isa kina'miba pi kamana abibebe pumagini, Poroke Sairasikeri uma atokaentawe. Pigoya, Kariki kina igeba Kotika iyekuru puma aegaraume kina'miba uwoma igeti uma amato puntawe. Pigoya, tabe kina'mi ige waya'iyabe a'ya'ma ka'isaba kaga abintawe.
5 Pigoya, wasana uwoma kina'mi mono abuguni, Yuta kina igeba abima intawamapa ikimagini, ka'isa kama kina uwaitauguni, igeba a'ya'ma wabe wayape imo kamana yuguni, pi kumatasa kina'mi agasiya puguni, isiguyosa'ma, Yasoni ntamapinti karu'ena ima Poroke Sairasike isiguyosantawe. Aibuntini, kana yagarara isibabuma wasana iyobi isitakena untawe.
6 Pigoya, isiguyosa'ma Yasonibe Isu mpono abinta kina ka'isabe ibabute, kuma kiye kina'miti ibabute wantawe. Piya puntini, maya uta wantawe: Maga maga kina igu'ama maema kamparaga puwaitata kanama taeke ata puratakena ampintawe.
7 Aibegana, Yasoniba ibabuma aogi puwaitaye. Piya, igeba wasana wa'ega yagararempa Sisa kamana'wa maema a'yugu potama, aogaso wa'ega Isu ae awaga kamana yegana, anosama abae piye, untawe.
8 Kamana piya umagini, kana kumatasa kinape kiya kinape imo atikebauguni,
9 pi kiya kina igeba Yasonibe aokinape uwaitauguni, i ikantanaba mone imuguni, uwa itauguni wantawe.

Poroge Sairasige Periya kumata yoga puntase

10 Pigoya, Isu mpono abinta kina'miba Poroke Sairasikeba aseka uwaisitaugunisi, Periya kumati wantase. Pita'i uma irosa'ma, Yuta kina'mi mpono namapi ima mono untase.
11 Pigoya, pi kumatasa Yuta kina igeba paru kinane. Tesaronaika kumatasa kina ige kanta kinapa kampaye. Pika monopa igu aseyo puma abintawe. Piya puntini, kamana'waisi nkagowa abibebe pikenaba asi nasima iyekita kampa punta, mono esapa aisuma abintawe.
12 Pigoya, igetisa uwoma kina'mi Isu aegarantawe. Piya, Kariki kiye kina'mi nkwayape to ka'isa kinake igeti uma amato puntawe.
13 Pigoya, Poro mono uwaimogini abuguna, pi awaga kamana'ama Tesaronaika kumati waogini, pika Yuta kina'mi abintawe. Abite, Periya kumati kanama kuma ago kina'mi imo atikeba'ma, igu'ama maema a'yugu puwaigaintawe.
14 Piya puguni, Isu mpono abinta kina igeba Poro otauguna, pi kumapa atate wama kayo wanita uma irosantiye. Sairasige Timotigeba isigeba pabita mintantase.
15 Pigoya, Poropa wasanami igeba mabi ababute wama, Atenisi kumata metauguna maya uwaimintiye: Tigeba a'wae puma wama ima yiginisi, Sairasige Timotigeba karu'ena kanaiso, uwaisimiyo, yogini igeba wama uma uwaisitantawe.

Poro Atenisi kumata kamana uwaimintiye

16 Pigoya, Poroba Atenisi kumata isigeka isiwaga puma mintana, kumpari kotiba tabera wairite waogana, agama agu'amaba tabera yaku tantiye.

17 Pigoya Yuta kina'mi mpono namapi ima, Yuta kina igewaipe Kariki kina ka'isa Yuta
kina iyega'ma mintanta kina igege kaga mono kamana uma abintawe. Pigoya, asi nasi
kumati wasana ibatamaba, pabiyama mono uwaimintiye.
18 Pigoya, pi kumatasa mono kina igewaipa Epikuriyani kinape Sitowiki kinape, pi
kina'mi ige Poroge maka untawe. Aibuntini, ka'isa kina'miba Poroka: Ma kamana
yagara aeba nana kamanapaya uramiye, untawe. Pigoya, to ka'isa kina'miba: Aeba aoso
amani'ama awaga kamana uramiye, untawe. Pigoya, Poro aeba Isu awaga aogi kamanape
purintapisa asikena pi kamanape yoginiba piya untawe.
19 Piya umagini, maba ka agewapa Ariyopagasi, pita'i ababute ima, maya untawe:
Kaeba aoso kamana yempepa, pipa nanawe yene.
20 Pipa aoso kamana abune. Pika agowa yega abeno, untawe.
21 Pigoya, a'ya'ma Atenisi kumatasa kinape to marisa a'yo ampintume kinape, igeba asi
nasi kasa kamana abite, pabi kamana mare-u me-u puntawe.
22 Pigoya, Poroba aeba Ariyopagasi kanisore kina'mi nkiyobi asima mima, wasana
maya uwaimintiye: Atenisi kumatasa kina, naeba agoripa mayama agauwe. Tigeba asi
nasi amani'amaka napi napi puma miyewe.
23 Piya, naeba wa'eriti nasi nasi puma amani'enaripa agakena nasimagi, ima ka aratara
pi awa'ena mayama waintegi aisuwe: Mapa kampa agantompe kasa wa'ega, ae'enawe,
aisuwe. Pigoya, kana kasa wa'egaba kampagiri abinta, aeti mono'ena pota, ae ago
urimekiri abiyo.
24 Koti ma aboratama pi'na abobori a'ya'waemaena toma tomantana atawaentiye. Pi
ae mantawamage mawamage agoba mintiye. Pigoya, aeba wasana ayapisa kimaranta
namapipa kampa miyabapa miye.
25 Piya, ka'enaga aguyosagagina wasanama aborama amikenaenaba kampa waintiye.
Pipa kampaye. Aewa maga maga kina tae mikenaenabe taumabe a'ya'waemaenabe
tamiwaeye.
26 Pigoya, wasana aipa ka'anto aboratama yogana, aepisa a'ya'ma marisa kinapa
aboraurite wagana puntawe. Pigoya, aborama mirite wakubompeka, kanape ape aima
aewa uratantiye.
27 Pigoya, pi tagutasa aguyosagate wama, aewa uma abatakubompeka napima, Wa'ega
Koti piya puntiye. Pigoya, aeba pagasa'iba kampaye. Abakatepi wasana ai'niratama miye.
28 Piya pegi: Taeba miyemintanama nkai'niratatagi mima a'ya'maenaba pune. Tigetisa
abinta kina ka'isamiba pabiyama: Taeba Wa'egawamapisa aborantompene, untawe.
29 Pigoya, wasana taeba Koti ntagara mintunemaba, a'yugu napima, korirasabe
siribarasabe yabatasabe, Koti amankapa pumagini aogi awa'ena pewe. Pika Kotitisa
aborantompe taeba Kotika abekanaba, pi nkawametapa a-peno.
30 Paipa abikenaena kampa abima mirite waugunaba, Koti tigama, ataba kampa
puritanti, pi kanaba ago a'ya puwantiye. Pigoya ibaba a'ya'ma maga maga kina tigu a'wae
piyomagina, urataye.
31 Pigoya, kana ka atantegina waintiye. Pi ntagaba maga maga kina agorepa maema
aborama, tagu antotapa ka awameta tamikiye. Pigoya, wasana ka'waina pi ntuga
penema, purintapisa abage puma, Wa'ega asitama, agowapa purayakintiye, Poro piya
uwaimintiye.
32 Pigoya, Poro aeba purintapisa asikena kamana yogini, ka'isa kina'miba uma ata
potauguni, piya to ka'isamiba: Pi kamanapa to ka yagaba yega abeno, untawe.
33 Piya yuguna, Poroba itate wantiye.
34 Pigoya, tarantomi Poroti uma atokaema Isu aegarantawe. Igetisa ka Ariyopagasi
kanisore yagara, agewapa Taiyonisiyasi, piya waya ka agewapa Tamarisibe, to ka'isabe
kagane.

18

Poro aeba Korinti kumata mono yuga puntiye

1 Pigoya, Poro aeba Atenisi kumapa atate, Korinti kumati wantiye.
2 Pita'i Yuta yagara ka abatantiye. Agewapa Akura, aeba Pontasi mari aboranti, pigoya
waya'wapa Pirisira, aege Itariya mari mintusuguna, wasana wa'ega yagara Korotiyasiba,
Yuta kina Aroma kuma akunkitama igarubantiye. Pigoya, isigeba pi kumapa atate, aoso
Korinti kumata wama mintusuguna, pita'i Poroba isige uma isibatantiye.
3 Pigoya, Poro aeba seri nama pome ntagaragana, Akura aeba pabiyama pabi ntuga
pomeka, namankapi mima ao'maeyoginisi kaga puntase.
4 Pigoya, Poroba a'ya'ma sabatirapa Yuta kina'mi mpono namapi ima, Yuta kinape mono
uwaimima, aegarakena kamana uwaimintiye.

5 Pigoya, Sairasige Timotigeba isigeba Masetoniya marisaba a'wae puma kanausuguna,
Poroba mono yugaba esegima puntiye. Piya puntana, Isu aeba taga utaratanta yagara, pi
agoba Yuta kina aborama uwaimintiye.
6 Piya uwaimogini, igeba kamana'wapa uma kamparaga puma, aeka ata potauguna
kaiwatisa i'nipa asari pogana tumogana, Yuta kinapa maya uwaimintiye: Ataena pikibe,
pi kaintanaba nae'enaba kampaye. Tige'enaenawe. Pika mampa nakabiritate to marisa
kina'miti yoga pukuwe, untiye.
7 Piya ute, ka yagara agewapa Titiyasi Yasitasi, aeba Kariki yagarama Koti mpono
aega'ma mintanti, ae namapi ima mintantiye. Kana yagarama ntamapa Yuta kina'mi
mpono namankama agora waintantiye.
8 Pigoya, pi Yuta kina'mi mpono nama kiye yagara, agewapa Karisipasi, aeba aokinape
igeba mono abima Wa'ega aegarantawe. Aibuguni, Korinti kina igetisa uwoma kina'mi
mono abima mono wani pasintawe.
9 Pigoya, ka aseka Wa'egawama aboramima Poro maya omintiye: Kaeba karuba a-
puntana, monopa umaba a-kaso.
10 Piya, ma kumatapa nae naokinapa uwoma kina mintaka, uma miyo. Naeba
kaege kaga miyokini, wasanamiba ataenaba kampa pugatama kampa kaegukibewe, piya
untiye.
11 Piya uma omogana, Poro aeba Korinti kumata Koti kamana uwaimima mintogana,
opa tonagisarisa kakaga umaema a'ya puntiye.
12 Pigoya, ainti Kariyo aeba Akaiya mari tabe kiye yagara puma mintogini, Yuta kina
igeba kaga asima Poro kama potamagini, ababute pi kiya yagaramati wama kamana
otantawe.
13 Ababute wama kampari uma maya untawe: Ma ntagara aeba a'ya'ma wa waya imiyo
kamana uma, Kotitisa kasa mono wasiyoma uwaigasima miyema, kampari otantawe.
Piya yuguna,
14 Poroba kamana ukena pogana, Kariyoba akayotama, Yuta kina maya uwaimintiye:
We, Yuta kina, ma ntagara aeba kaintana kunta'ena aboramisinta, kamanatipa abosine.
15 Pigoya, tigeba uwa kamanatitake kamana agoritake monotitakeraka uma otawe. Pika
tigeri kamana'wapa uma a'ya ataiyo. Pipa nae yugaba kampaye, untiye.
16 Piya uma otanti ntamatasa igarubaogini,
17 wasana igeba to ka Yuta kina'mi nkini namatasa kiye yagarawai, agewapa Sositenisi,
aepa araku'ma kiya yagarama ntama kabe awara tabera aeguma, ataena potantawe. Piya
puguna, kiya yagaraba igama uwasuwa puwaitantiye.

Poro a'wae puma Siriya Antiyoki kumati wantiye

18 Pigoya, Poro aeba Korinti kumata mimagina, ainti a'wae puma wakena puntanaba,
mono abinta kina igeka: Aogima miyiyo, uwaitate, wanipisa karebi ima, iyoginisi
Pirisirabe Akurabe isigeba aega'ma kaga wantawe. Pigoya, Poro aeba Koti nkaobi uma
esegi potama, Senkeriya kumata uma irosa'ma mima, a'nopa agabu pukaintiye.
19 Pigoya, igeba Siriya mari wakenaraka wanipisa karebi ima, pitasa kaga wama
Epesasi kumata uma irosa'ma, aokina tara isitategina, Poroba Yuta kina'mi mpono
namapi ima, Yuta kina'mige mono kamana uma abintawe.
20 Pigoya, Yuta kina'miba: Taege mikune, uma arakurikena yuguna, maya uwaimintiye:
21 A'a, kampaya, Koti abi namekapa to kake tigeti a'wae puma kanakuwe, uwaitate,
igeka: Aogima miyiyo, uwaitate, Epesasi kumati wanipisa karebi to kake ima wama,
22 Sisariya kumata uma irosantiye. Pitasa wanipisa karebintisa tumima, Yerusaremi
kumati ima, monota ai'aru pume kina'mi: Aogima miyiyo, uwaimite, Antiyoki kumati to
kake a'wae puma wantiye.

Poro to yugara waogana kakaga agobintiye

23 Pigoya, Poro aeba Antiyoki kumata uwaenanto migate, mono kayokaya'enara to kake
wantiye. Piya puma, Karesiya, Pirisiya maba isigaite to kumati to kumati wantana, Isu
nkaegaranta kina kamana uwaimima esegi puwaitantiye.
24 Piya pogana, Epesasi kumati Yuta yagara ka irosantiye. Agewapa Aporo, aeba
Aresanteriya kumata aboranti, pi kana yagaraba tabe abikenaena wantaga, paisa mono
isapi aisuma abibebe puwaentiye.
25 Piya pogini, Wa'egawama ominta monopa aogima abintiye. Pigoya, to ka'isa
kina'mi Yoni mono wani pai'itanti awaga kamanape, Isu nkawaga kamanape, omuguna
abimagina, Isu nkagogaba kampa napintiye. Pigoya, pi ntagara Karaisiti aborakibi
kamanapa esegima aogima uwaimintana, aborantiyemaba kampa napintiye.

26 Pigoya, ka yagaba Yuta kina'mi ige mono namapi ima pabiyama monopa kampa
aekuru punta, agowapa aogima untiye. Pita'i pi mpono yoginisi, Akurage Pirisira isigeba
abite kayone puma agoya potamaginisi, Koti nkagoba aogi uma arupu pomintase.
27 Piya pusuguna, Akaiya mari wakena pomepa, Isu nkaegaranta kina igeba ae
napiyenawapa esegi potamagini, marota'isa Isu nkaegaranta kina ige'ena esa mayama
kaentawe: Ma ntagara aeba tigeti wakiripa, kayone potaiyoma, kaentawe. Esa piyama
kaema amuguna, wama Korinti kumata uma irosa'ma, Koti kayonena puwaitantemi
mono kinapa mono yugarapa tabera iyo'maentiye.
28 Pigoya, paisa mono kamana awa'ena agowapa ku'magina: Isu aeba taga utaratanta
yagara Karaisitiwema, pi agowapa wasana iyobi uma aborama uwaimima, Yuta kina'mi
kamanapa maema a'wa puma maba atantiye.

19

Poroba Epesasi kumata yoga puntiye

1 Pigoya, Aporo aeba Korinti kumata mono yuga piyama puma mintogana, Poro aeba
ka'isa mari ainkima nasi nasi puta, Epesasi kumata uma irosa'ma Isu nkaegaranta kina
ka'isa uma ibatama,
2 ibigama maya untiye: Tigeba mono abima, Aota Awamusa maentabe ayabayawe,
yogini, igeba maya untawe: Kampaye. Aota Awamusa minti, pi awaga kamana'wapa
kampa abintune, untawe.
3 Piya yuguna, to kake ibigantiye: Tigeba ke nkagera mono wanipa pasintawe, yogini,
maya omintawe: Taeba Yoni mpono waninkamana pasintompene, untawe.
4 Piya yuguna Poroba maya uwaimintiye: Yoni aeba wasanami ige igu a'wae pikibeka
wani pai'itama maya uwaimintiye: Naka'i kanama miyemi'na, aeka abima napima
aegaraiyo, untiye. Pi kamana Isuka untiye, Poro piya untiye.
5 Piya yogini, wasanamiba kana kamana abite, mono wanika yuguna, Wa'ega Isu
nkagera pai'itantawe.
6 Wani pasuguna, Poroba i'nota ayapa ataogana, Aota Awamusa'ama igeti tumpima,
intebu a'wae pugasogini to kamana to kamana uma poropete kina'mi usuma agowapa
untawe.
7 Pigoya pi kana wabe wayape a'ya'ma nagisarisa tara tumpaema puntawe.
8 Pigoya, Poro aeba Yuta kina'mi mpono namapi asi nasi imagina, monopa karu
kampa punta, opa kakaga mima uwaimima mintantiye. Piya puntana, Koti kabiratakena
kamana'ama nkagoba uma aborawaimintiye.
9 Piya pogini, ka'isa kina'miba igu'ama esegi pumagini, Isu mpono ikabitama, monota
akiyenabi kasa mono kika uma ata puguna, Poroba uwa itantiye. Piya pumagina, Isu
nkaegaranta kina ibabuma aki puwaitama, asi nasima ka yagara Tiranasi ae awa'ena
namapi mono uwaimima iyakima mintantiye.
10 Piya puma, kaboba tara mima pogini, ainkima Esiya mari Yuta kinape Kariki kinape
mintume kina igeba a'ya'ma Wa'egawama mpono awaga kamanapa abiwaentawe.

Siwa ae yakaraki'numpi kamanane

11 Piya puguna, Kotiba Poropa esegi potaogana, awame'enaba agasiya toma tomantana
ayapisa puntiye.
12 Pigoya pika wasanamiba Poronta autasaenaba maeritegini wama, yonintana ibome
kina'mi ita u'ma aukaya puguni, yonintanawaipa itawaogini kaba'ma aogi puguna,
intabaipintisa ke kina'miba irosa'ma iyegaka wantawe.
13 Pigoya, Yuta kina tonarona tusa kina a'ya'ma maba ainkima nasi nasi pumagini, ka'isa
Wa'ega Isu nkagera atama ke kinaka maya uwaimintawe: Isu nkage awaga kamana Poro
yemi, ae awamuta esegima ugamekana atate wao, untawe.
14 Pigoya, tabe mono kiye yagarama ntagara ka, agewapa Siwa, ae yakaraki'nu
tonaentisa tara umaema kina'mi piya puntawe.
15 Piya puguna, ka kewama kamana mayama a'wae puwaimintiye: Isupa abibebe
puntawe. Piya, Poro nkageba abintuwe. Tigeba aetasa kinatawe, untiye.
16 Kewama piya umagina, kana yagara aisepaogana esegi puma, kana yakaraki'nu
iyeguma kaiwaipa aerutu puwaigasima kora kasu iyeguyogini, ika namapintisa irosa'ma
iyegaka wagaintawe.
17 Piya pogini, ainti Epesasi kumata mintanta kina, Yuta kina'mibe Kariki kina'mibe
abite tabera iyekuru pumagini, Wa'ega Isu nkagega'eba asaga'yuntawe.
18 Pigoya, Isu nkaegaranta kina uwoma kina irosa'magini, pai ataena punta pi kamana
intawama aseyonabisa uma aborawaentawe.

19 Pigoya, uwoma kina'mi kiyo'ena asebena puma esa u'ma miyume, pi isapa maete
kanama wasanami nkiyobi ampa yaku kaentawe. Piya isa'ama nkikantanawapa maema
aki puntasinta, 50,000 tora puntesine.
20 Pigoya, wasanamiba piya puguna, Wa'egawama mpono'amaba aborama anosaurite
wagana puma esegi puntiye.

Epesasi kumata amani waetaka maka untawe

21 Pigoya, Poro aeba piyama yoga puma a'ya ataogana, Awamusa otaogana Masetoniya
mabe Akaiya mabe agaite, Yerusaremi kumati wakenaga untiye. Piya puntana maya
untiye: Naeba Yerusaremi kumata uma irosa'magipa, to kake kanama wama Aroma
kumata uma irosakuwe, untiye.
22 Pigoya, wakena puntanaba, abagi yagara tara Timotike Irasitasike uwaisitaoginisi,
Masetoniya mari paitama wantase. Piya pusuguna, aewapa Esiya mara to kake amato
puma uwaenanto mintantiye.
23 Pigoya, pi ntagaba Epesasi kumatapa mono'ama kama potama, kasa mono ki
akunintawe.
24 Monerase konariyena pome ntagara ka mintantiye. Agewapa Timiteriyasi, aeba
Atemisi amani wae'wampa amankapa aogiyena uwaenantontoba siribarasa puma
ataogini, wasanamiba monerasa ika puguna, aewape aokina'mipe moneba uwoma
aborawaimogini, a'ya wakiyemagini kama potantawe.
25 Pigoya, Timiteriyasi aeba aokina igega'e uma aki puwaitama maya uwaimintiye:
Nao'mitaba, tigeba yogarepa pi'na moneba aborama tamemi, pipa abintawe.
26 Pigoya, ka yagara kanama ampintiye. Poro ae, tigeba ae agoba agama abewe.
Aeba Epesasi kumatasabe Esiya marisa ka'isa kinapa tabera igu'amapa maema a'yugu
puwaigasima maya uwaimiye: Wasana iyapisa pumaranta koti pipa kumpari'ena, au'wa
kampa wainta'enawe, uma uwaimiye.
27 Aeba piya pekana, yogarempaba au'wapa kampa waikiye. Tabe kotire Atemisi ae
wa'eba kasipama ataena pikiye. Piya, Atemisi ae'wa nkage awaga kamana'wapa tumima
ataena pikiye. Piya pekini, Esiya marisabe to ka'isa marisa kina'mibe a'ya'ma ae kamana
abima aegaraompe'na, age awaga kamanapa a'ya'ma kaka wakiye, piya untiye.
28 Pigoya, Timiteriyasi aeba aokina piya uwaimogini abite, igupipa igobintanamaba
awaitaogini, kega'e uma maya untawe: Epesasi kumatasa Atemisi aeba amani tabewe,
piya untawe.
29 Piya umagini, kana kumapipa tabe kiga'e umagini, tabe kamana a'ya'ma kina'mi
untawe. Piya ute, a'ya'ma asima wama akiyena pubume kumati uma aki pikena wantini,
igeba Kaiyasike Arisitakasikeba kaga isiraku'ma isibabute wantawe. Kana yagara taraba
Masetoniya yagararaginisi, Poro aega'ma kaga nasi nasi puntawe.
30 Pigoya, Poroba abite kana wasana aki pumeti wakena pogini, Isuti atokaenta kina'mi
akayotantawe.
31 Piya, ka'isa Esiya marisa kamani kina Poro aokina'miba, Poroti kamana atauguna
waogini, uma esegi puma kampa wasana aruyenabipa wanema akunkatantawe.
32 Pi kana kina'mipa napi napiyenawaipa a'yugu puwaogini, ka'isamiba ka kamana
uma kega'e yuguna, to ka'isa kina'miba to kamana uma kega'e untawe. Piya yuguni,
uwaena kina'miba kana aki pume kamana'ama agowapa kampa aogima abintawe.
33 Kana wasanamiba piya puguni, Yuta kina'miba Arekisanta abubasanauguna, kana
kina'mi abakapi wantiye. Aibogini, ka'isa kina'miba kamana agoba omuguna, Arekisanta
aeba aya tugupa puwaitama, kamana antotapa wa waya a'ya'ma uwaimikena puntiye.
34 Pigoya, wasanamiba kamana abima, aepa Yuta yagara agabebe pumagini, a'ya'ma
kega'e umagini, maya untawe: Atemisi aeba Epesasi kumatasa wa'ega tabewe, piya uma
e'erota tu awa kega'e untawe.
35 Piya yuguna, pi kumatasa kusikusi yagara aeba kamana'waipa uma paru puma,
kayone puwaitama maya uwaimintiye: Ma kumatasa Epesasi kina, tigeba ago abintawe.
Ma kumapa tae wa'ega Atemisi ae ago kumane. Piya, akuninta yabapa mantarisa tupuma
mata'i tumintine.
36 Pigoya, wasanama kana kamanapa kampa akayukiye. Pika tigeba uwa paka puma,
a'yuguyenaba a-piyo.
37 Tigeba tara yagarara isibabute kanantapa, pipa isigeba mono namapisa ka'ena
maema a'yugu puma kuntana pikena kampa kanantase. Piya, wa'ega waete Atemisi, ae
akayasotakenaba kampaye.
38 Pigoya, Timiteriyasibe yoga kina'wampibe kaga ka yagaramage kamana'wai wain-
takiniba, kamana ukena yaga aborakini, kiya kina mintati igeti uma yiyo.
39 Tigeba ka'isa kamanati waintakiripa, kiya kina'mi akiyenabi maete waiyo.

40 Piya, taeba ibasa yagaba maka uma ma'ena puma ataena pikena pune. Piya
pompekini, wasana wa'ega kina'mi abite tagega'e uma tabigaigipa, kamana antotapa
nana kamana uwaimukune, untiye.
41 Kana kusikusi yagarama piya ute igarubaogini, kana akiyena pumepa atate wantawe.

20

Masetoniyage Kariki marige Poro wantiye

1 Pigoya, kamana uma maka yumepa pabigo paka puwauguna, Poroba Isu nkaegaranta
kina igega'e uma, i'nana kamana esegima uwaimite, Masetoniya mari wantiye.
2 Maba pi againtanaba, monota ai'aru pume kina mirite wanta, ige to kake ige'ma
kamana uwaimita, wama Kariki mari uma irosantiye.
3 Irosa'magina, pita'i opa kakaga migaite, kayo waniti tumima, wanipisa karebi ima
Siriya mari wakenaga yogini, Yuta kina igeba aegukena kamana yuguna abitegina, atate
Masetoniya mari mabi wantiye.
4 Pigoya, mayaki kina'mi ke'iba abagi puntawe: Periya kumatasa Sopata, aeba
Pirasi ntagarawa, Tesaronaika kumatasa Arisitakasige Sekantasigewa, Tebi kumatasaba
Kaiyasige Timotigewa, Esiya marisaba Tikikasige Toropimasigewa sumagini,
5 piyaki kina'mi paitamagini, Torowasi kumata tagawa puma mintantawe.
6 Tau'ikena yaga, yisiti kampa wainta pareti nakena yagaba a'ya poga, Piripai kumati
wanipisa karebi ima, nayaka'mu yaga wama Torowasi kumata uma irosantune. Pita'i
irosa'ma, tonaentisa tara umaema yaga mintantune.

Poro Torowasi kumata ka yagara asitantiye

7 Pigoya, taeba sontara ara naninta nakena aki puntune. Piya puwakana, Poro aeba
marekanaba wakena uma mono kamana uma miyogana, aseka nkabubu puntiye.
8 Pigoya, kana mintuwampe aboborasa marupipa kanepa uwoma nkigi atauguna
tantiye.
9 Piya puguna, ka yagara agewapa Yutikasi, aeba Poroba monopa e'erota yogana,
abaku kabira mima awai pegu pumagina awaintiye. Awaita mintometisa abaku kabirisa
ware'nama, mabi tumpa aeguwaiyogini, asitaumepa ago araginaka yogini, inatisa kakaga
maru pumarantatisa tumima aeguyomeka ara aeguntiye.
10 Piya pogana, Poroba tumima aepa'ma asitama wasana maya uwaimintiye: Tigeba
a'tiyekuruba piyo. Aumaba uwa waintegina aogaye, piya untiye.
11 Piya utegina, namapinti ima pareti akobuma imite nate puntiye. Nagaite, igege to
e'erota mono uwaimogini abima mintuguna marintiye. Marogana itate wantiye.
12 Kana wasanamiba kana yagaraba aogaogini namankapinti ababute wamagini,
intawamaba tabera paru puma aogima asoya puntawe.

Poro Mairitasi kumati wantiye

13 Pigoya Poro yoga, taeba wanipisa karebi ima Asosi kumati paitama, pitasa aba pikena
wauwakana, aewapa uwa mari pi kumati wantiye.
14 Pigoya, Asosi kumati wama uma tabataoga, wanipisa karebi ima arupu puma
wantune. Wama Mitirini kumata uma irosantune.
15 Pitasa wama marogapa Kayosi uma irosa'ma agaitegi, pabigo pitasa wama to
ka yagaba Semosi uma irosa'magi, pitasa wama marogapa Mairitasi kumata uma
irosantune.
16 Piyama, Poro aeba Pentikositi yagaba Yerusaremi kumata uma irosakena yomekana,
pika wanipisa karebi wama Epesasi kumapa agaite, Esiya mintakana kana'wa a'ya
puwasanaga agaite, wama Mairitasi kumata uma irosantiye.

Epesasi kinapa i'nana kamana uwaimintiye

17 Pigoya, Mairitasi kumata uma irosantana, kamana ataogini wama Epesasi kumatasa
monota kabiyume kina ibabute kanantawe.
18 Kanama irosauguna, Poroba kamana maya uwaimintiye: Naeba Esiya mari irosa'ma,
pabigo tigeti yogane agobima puma mintanto, pipa agorasa abintawe.
19 Naeba nagega'enepa maete tumima mimagi, nantara'enabi mpima Wa'egawama
kayokaya'enaba puma mintantone. Piya, Yuta kina igeba karana natama ataena
punataugu, ma'enabi mpintantone.
20 Pigoya, kamana tige urimikenaba kapa kampa airari kaeyuwagana waintantine. Tige
aogi piyema, mono kamanapa uwoma akiyenabipe tigeti ntamapipe urimima tiyakima
mintantone.
21 Piya puma, taeba Kotiti tagu a'wae puma, Wa'egare Isu Karaisititi tamatiti puma
mikubompeka, Yuta kinape Kariki kinape esegima urimima mintantone.

22 Pigoya, mapa Aota Awamusa'ama nabaibemika, Yerusaremi kumati wakuwe. Pigoya,
wama maroti uma irosakana, piya mayaena abora namikibipa, pipa kampa abintuwe.
23 Uwa iga'na natakenaenage nanta naukikenaenage maroti nagawa puma waintiye.
Pipa a'ya'ma kumati uma irosa ampa irosa poganaba, Aota Awamusa'ama piyama uma
aboranamegi abuwe.
24 Pigoya, naeba nau'neka aboganaba uwaenaganta pemika kampa naekuruba puwe.
Naeba nanta aseyonabisa nagisa aeta aeta wama nayakikibi ki'i a'ya pukuboka nabiye.
Pigoya, Koti kao'ena agoya kamana uma arakuboka, Wa'ega Isu unatantiye. Yoga, pipa
puma aogi pusanaga naumawamaba tabera waiye.
25 Pigoya, ma ka yekiri abiyo. Naeba Koti kabiratakena urimima, abakatipi miyogiri,
nagapa pipa aintiba to kake naorapa kampa nagakibewe.
26-27 Naeba Koti mpono kamana atantipa, pipa a'ya'ma urimiwaentuwe. Kapa kampa
kakauwagana waintantiye. Tige aruyenabisa ka'waina pi kamana kampa abikibipa,
kaintanawampa nae'enaba kampaye. Ae'enawane.
28 Tige tigeri kiya pumagiri, monoka yagarutipa pabiyama kiya kabiwaitaiyo. Aota
Awamusa'ama ige kiyewema uritantika, tigeba Wa'egawama mponota ai'aru pe kinapa
kuratasa ika puwaitantika, igepa igama kiya puwaitaigini pasema miyiyo.
29 Naeba abintuwe. Naeba titakanaba, kabu kara awamana tige tibakapi irosa'ma,
yagarupa kampa uwaba itakiye.
30 Piya, tigeti tibakapisa wasana asima mono'ama maema a'yugu puma, Isu nkae-
garanta kina igewaiti tiba puritakena tutusuritakibewe.
31 Pika tigeba a'ya'waema yaga aogima kabiyiyo. Piya, kaboba kakaga asekape arape
nantara'enabisa ti'nana kamana tiyota tiyota urimikenaenaba kapa kampa kasuwagana
tumintiye. Pika tigeba napima miyiyo.
32 Pigoya, mapa Kotiti titama awagaena agoya kamana'wata aki puritauwe. Aeba
esegiyenama nkagowampa a'ya'ma aeti atokaenta kina Koti aogiyena imemisa puma,
tigepa aintiba mantarisa aogiyenaba to ka'isa kinake kaga Koti timekiri maekibewe.
33 Naeba mone kotatikaba kampa esuritantuwe.
34 Naenentabe nao'mintabe tae'ena ise'ena naya tararasa yoga puwagana aboraoga
maentompe, tigeba pipa abintawe.
35 Naeba a'ya'ma yuganepa ago tiyakintuwe. Pipa esegima puma kampa esegi pe kina
iyo'maeyano. Piya punta, maya kamana Wa'ega Isu aewa untika, napiyeno: Amemi
ntagaramaba to ka maeyami ntagarama nka'muntanawapa asugasaye, iyema, Poro piya
untiye.
36 Pi kamana ugaite, Poro araka pimagina, kaga pi kana kiya kina'mige nunamu untiye.
37 Nunamu yogini, aepa'ma kube'ena potama amo nantawe.
38 Piya puguna, aeba kamana maya uwaimintiye: Tigeba naorapa kampa to kake
nagakibewe, yomeka, tabera intaba ikintiye. Aibogini, ababute wama wanipisa karebi
metauguna wantiye.

21

Poro Yerusaremi wakena wanipisa karebi intiye

1 Pigoya, taeba igepa itate, ka wanipisa karebi aobibi puma wama Kosi uma irosa'magi,
pitasa to yagaba marogapa Arosi wamagi, Patara kumata wama uma irosantune.
2 Pitasa to ka wanipisa kareba, Pinisiya mari wakena poga, uma abatama pabipi ima
wantune.
3 Wama Saiparasiba tayake'masi waintoga uma agate uwa agasimagi, Siriya marisa
auka'i wama Taya kumata uma irosantune. Pita wanipisa karebisa kotapa metaoga,
4 taeba kumati ima, Isuti atokaenta kinapa asu ibatama, tonaentisa tara umaema yaga
igege mintantune. Piya, Awamusa'ama: Poro ata potakibeka, uwaimogini, igeba: Poroba
Yerusaremi kumatiba a'yugu wasanaga, a-nkwaoma omintawe.
5 Pita mintuwakana, wakena yaga aboraoginiba, wa wayape araga yagarabe pi
kumatasa arosa'ma, a'ya'ma kina tababugu kepari tumintune. Pigoya, pi kepariba
tarakabima nunamu uma: Pigo miyiyo uwaitategi,
6 wanipisa karebi ima wauwakini, igeba a'wae puma kumati intawe.

Poropete Agabasi Poroka meto kamana untiye

7 Pigoya, Taya kumatasaba wama Toromesi kumata uma irosauwakana, wanipisa
karebi wakenaenaba a'ya puntiye. Pigoya, pita'i mono kina uma ibatama, ka aseka igege
waintune.

8 Marogapa wama Sisariya kumata uma irosa'ma, mono kamana uwaiminta nasume
ntagara Piripi, uma abatantune. Piripi aeba aposoro yuga iyo'maenta kina, tonaentisa
tara umaema kina, ige aruyenabisawe. Ae namapi intune.
9 Ae aratagawaepa tarawa tarawaki mintantawe. Igeba poropete kina'mi kamana uma
mintantawe.
10 Pigoya, pita'i mintuwakana, Yuta marisa poropete yagara ka kanantiye. Agewapa
Agabasi, aeba taeti ampa irosantiye.
11 Irosa'ma, pabigo Poronta abamu kanti maema, aewa nkagisa aya kirokaentana maya
untiye: Aota Awamusa'ama aeba mayawe iye: Ma kantiwama nkababa, aeba Yerusaremi
kumata wama uma irosakini, Yuta kina'miba maya potama, to marisa kina'mi nkiyapi
atakibewe, iyema untiye.
12 Kamana piya yoga, taebe kana kumatasa kina'mibe: Poroba Yerusaremi kumatiba
a-nkwanema, ubesuma omintune.
13 Omuwakana maya untiye: Nanaga taberapa kube'enaba punatamagiri, nae
nantawamapa maema ataena punatakenaga yewe. Naeba Yerusaremi kumati iga'na
namapi nkamana ikenagabe, Wa'ega Isu nkageraka purikenagabe, kaga aseyo puwe,
untiye.
14 Piya yoga, to kamana omuwakanaba kampa aboga, atate maya untune: Wa'egawama
nkabikibika aborakibemipa ta'mu pukune, untune.

Yerusaremi mono kiye kinapa kamana uwaimintiye

15 Pigoya, ka'isa yaga a'ya puwaoga, Yerusaremi kumati ikena aseyo puntune.
16 Pigoya, Sisariya kumatisa Isuti atokaenta kina ka'isa tababugu, ka Saiparasi yagara,
agewapa Nesoni, aeba pai Isu nkaegaranti, ae namapi tababute meratantawe.
17 Pigo ampintuwakini, Yerusaremi kumatasa mono kina'miba agoya puma kao'ena
puratantawe.
18 Piya maroganaba, Poroba Yemisi ntamapi tababoga intune. Ima mintuwakini,
monota kabiyume kina'mi a'ya'ma irosa'waentawe.
19 Irosauguna, Poroba iyata u'ma, Koti ao'maema esegi potaogana to marisa kina'miti
mono yuga pogana, au'wa aboranti, pi kamanapa a'ya'ma uwaimintiye.

Poro kamana abite tabe mono namapi intiye

20 Poro aeba kamana uwaimima a'ya ataoginiba, Koti nkage asaga'yuma maya om-
intawe: Tao'yagara Poro, kaeba abo. Yuta kinapa uwoma kina'mi Isu nkaega'ma ae
tuntana puma mintawe. Pigoya, igeba a'ya'ma Mosese kamana ago tumisanaga esegima
wasiyewe.
21 Piya puntini, kae kamana mayama kanagini abewe: Yuta kina, to marisa kina'mi
abakapi miye kina, igeba Mosese kamanapa a-nkuma uwa kasiyoma, uwaimene. Piya
untana, yagarawaimpigi itapa ara'enaba a-puwaitaiyema, Yuta kina taetentanaba a-
mpaema miyiyoma, uma akunkitanegini yewe.
22 Pigoya, Yerusaremi kumati kanampe, ma kumatasa kina igeba kae kawaga kamana
abiwaeyaka, pipa aya pukune.
23 Pika taeba kamana ka ugamukubompentana po. Taeti tarawa tarawaki kina
mintawe. Igeba Kotiti uma esegi potama, i'no nkabiya kampa agagupanta uwa mintawe.
24 Pigoya, taeba igeti ugatakana, ige awameta piyaena puma, kaema agunta abasakena
ikantana puwaitagini, kaema i'nopa agagupakibewe. Kaeba piya pegini, kagamagini
kaeka mayama abikibewe: Kamana'wa kanaoga abintompe, pipa kumparine. Aeba
Mosese kamana ago aogima wasima miye, ukibewe.
25 Pigoya, to marisa Isu nkaegaranta kina igepa pai kamana untompe, pi kamana esa
kaema imintompene: Wasanami yaga aeguma kumpari koti kaema agunta abasa'atape,
korape amema abaema puremi kinape a-ntaiyoma, agabama kamparagaena pikenaen-
abe kaite aogima miyiyome, pi kamana uma esegima esa kaema imintompene, untawe.
26 Piya yuguna, Poro aeba kamana'wai abima, tarawa tarawaki kina igeti uma
iyegaraogini, maroginiba i awaena purite tabe mono namapinti intawe. Ima Poroba
kamana uma esegi pumaraome kanapa a'ya kaikena puguna, kaema agunta abasakena
aborakibi kanaka, kiya kina igepa uwaimintiye.

Poro tabe mono namapi mintogini arakurintawe

27 Piya uwaimogini, tonaentisa tara umaema yaga uwa mikenaga unta, pipa a'ya
pikena pogana, Poroba tabe mono namapi mintogini, Esiya marisa Yuta kina igeba aepa
agate tabera imo kamana yuguni, wasanaba a'ya'ma wabe wayape asimagini Poropa
arakurintawe.

28 Piya puntini tutusuwaitama untawe: We, Isureyo kina, kanama ampa tao'maeyiyo.
Ma ntagara aeba maga maga nasi nasi puma Yuta kina taepa kama puratama, kamana
agorepe tabe mono namatepe ma uma ata potama miye. Piya pumagina, ka'isa Kariki
kina ibabute tabe mono namatepi ampa pasegini, ma aota nama i'nintana potawe, piya
untawe.
29 Pigoya, Poro aeba Epesasi kumatasa yagara Toropimasi aege kumati nasi nasi pogini,
agantaka: Poroba ababute tabe mono namapi iyema napintawe.
30 Piyama napima yuguni, a'ya'ma Yerusaremi kinapa pami pumagini, a'ya'ma kinapa
karu'ena kanama aki pumagini, Poro araku'urite tabe mono namapisaba irosa'ma, abe'i
tumintini, karu'ena kabe akunintawe.

Aroma kumatasa kiye aeba Poro ababuntiye

31 Pigoya, wasanami Poro ababuma aegukena puguna, awaga kamana Aroma irebu
kina'mi tabe kiye yagara aeti waogana: A'ya'ma Yerusaremi kina'miba ma'ena pikena
pewema, abintiye.
32 Kamana piyama abite, pabigo irebu kinape irebu kina'mi kiye kinape ibabogini,
karu'ena kana kina'miti wantawe. Piya puguni, Yuta kina'mi Poro aegu miyumetisaba
pi tabe kiye yagarabe irebu kina'wape uma irosauguni, igate uwa atantawe.
33 Piya atauguna, kiya yagara aeba agora kanama, irebu kina'wa uwaitaogini Poro
ampa arakuruguna, kana kiya yagarama maya uwaimintiye: Iga'na tara maete kanama
ampa kirokaeyiyo, untana: Mapa kewe. Aeba nanaena piyema, ibigantiye.
34 Ibigaogini, uwoma kina wabe wayape abite mintuguni, ka'isa kina igeba ka imo
kamana uma tabera yuguni, to ka'isa kina'miba to kamana imo kamana tabera untawe.
Piya puguna, tabe kiye yagara aeba kana kamana'ama nkagoba kampa aogima abintana,
yogini irebu kina igeba Poro ababute igewai ntamapinti wantawe.
35 Pigoya, Poroba kana namata uma irosa'ma namapinti ikena pogini, wasanamiba
kobe puma ke akukasuguni, irebu kina igeba Poro aepa'ma wasirite intawe.
36 Piya puguni, a'ya'ma kina igeba iyega'ma wantini, maya untawe: Pi ntagaraba
aeguma kaiyiyo, piya untawe.

Poro aewa nkagowa Yuta kinapa uwaimintiye

37 Pigoya, Poropa ababute nama nkantabaipinti ikena puguna, irebu kina'mi tabe kiye
yagara aepa abigama maya untiye: Abo. Kamana ka ugamukuwe, yogana, kana kiya
yagarama pami puma maya untiye: Kaeba Kariki kamanapa ayama abintane.
38 Naeba napiyopa pai Isipi yagara ka'waina kama tukabikena irebu kinapa 4,000 kina
ibabute ka'me mpari wantemi, kae pi ntagaragabera, to yagaragawema, abigantiye.
39 Abigaogana Poro maya omintiye: Naeba Yuta yagaranawe. Piya, Sirisiya marisa
Tasasi tabe kuma wainti, pitasawe. Kaeba abinamega, kamana uwaenanto wasana
uwaimeno, yogana,
40 abimogana, Poro aeba kabera asima aya nkatamagina, pakama mintuguna, Yuta
kamana'waipisa kamana uwaimintiye.

22

Poroba Yuta kinapa kamana uwaimintiye

1 Pigoya, Poroba maya uwaimintiye: Nao'mitabe tabe kina'nempitabe, nae'ne ago
urimekiri abiyo, agobima uwaimintiye.
2 Piya uwaimogini, Yuta kina igewai kamanapisa abitegini, kamanapa to asaba'magini
mintantawe.
3 Piya mintuguna, Poro amato puma maya uwaimintiye: Naeba Yuta yagara, Sirisiya
mari Tasasi kumata aboranto ntagaranawe. Pigoya, ma kumata ampima anosantone.
Tisa yagara Kameriya aeba mono unamoga, tayabamagi ago kamana'waipa esegima
abiwaentuwe. Pigoya, tige ibaba pesa puma, naeba pabiyamagi Koti aega'ma esegi
puntuwe.
4 Pigoya, kasa mono ki'i wa kina igepa wabe wayape tabera karana puwaitama,
ubu'magi iga'na namapi itabumagi, ka'isaga otaogini iyeguntawe.
5 Monota paitanta kiye yagaramabe, a'ya'ma monota kabiyume kanisore kinape, igeba
nae agoba abintawe. Piya, igeba naokina'mi nao'maekena isa kaema namugu, Tamasiko
kumati maete wama, marota'i mono kina uma ibatama, iga'na ibu'urite Yerusaremi
kumati ibabute antota'ena maekenaenara kanaiyema ibabukena wantuwe, untiye.

Poro aeba Isu nkaegaranti kamana uwaimintiye

6 Pigoya, Poro to maya untiye: Piya, naeba ke'i wama kagi abebe Tamasiko kumata uma
irosakena puwagana, mantabintisa e'wasaena pabigo tumima tabera e'wasa punatantiye.

7 Piya pumagina, napasanaoga mabi ware'nama mima, maya kamana yoga abintuwe:
Soro, Soro, kaeba nanaraka karana punatata nasene, untiye.
8 Piya yoga, naeba: Wa'ega, kaeba kegawe, yuwagana, maya unamintiye: Naeba karana
punatata nasempe, Isu, Nasareti kumatasa yagaranawe, untiye.
9 Aiyogini, wasana naege wanta kina igeba e'wasaenamana agantini, kamana unam-
intipa pipa kampa abintawe.
10 Pigoya, naeba: Wa'ega, nana poma unatane, untuwe. Piya yuwagana, Wa'egawama
maya unamintiye: Kaeba asima Tamasiko kumati wagana, ka yagarama a'ya'waemaena
utagatantopa kayakima ugameno, untiye.
11 Pigoya, yaku e'wasaenama naoba aeri kaegasogana tunusuwaogini, nao'mi ige
nayata urite Tamasiko kumati nababugu wantuwe.
12 Pigoya, pi kumata ka mono waintaga yagara mintantiye. Agewapa Ananayasi, aeba
mono ago kamana wasima miyogini, Yuta kina pabi kumata mintume kina igeba aeka
abugunaba aogi puntiye.
13 Pi ntagara aeba naeti asu irosa'ma maya unamintiye: Nao'yagara Soro, kaeba kao
agao, untiye. Piya yoga, pabigo nao apina'ma ae agantuwe.
14 Naeba agauwagana kamana maya unamintiye: Tayabamagi ige Koti ae kababumag-
ina, abugaintanaga ugamima, arupu yagarawa agama, awamupisa kamana'wa aboma,
ugataye.
15 Pigoya, kaeba pi agama abempentanama nkawaga kamanapa a'ya'ma maga maga
kina uwaimirite waoma, ugataye.
16 Pigoya, mapa ayama uwa miyegana e'ero pikiye. Kaeba asima, Isuka: Nao'maeyo,
omegana, mono wani paikatakana aguntaenagapa asu'a peno, unamintiye. Poro piya
untiye.

Kotiba Poropa to marisa kina'miti wanema otantiye

17 Pigoya, Poro to amato puma maya untiye: Pigoya naeba a'wae puma Yerusaremi
kumati wama, tabe mono namapi ima nunamu asu uma,
18 amonta agauwapa Wa'ega aboranamoga agantuwe. Agauwagana maya unamintiye:
Ma kumatasa kina'miba kae kawamupisa nawaga kamana abimaginiba: A'a-o, ukibewe.
Pika kaeba karu'ena Yerusaremi kumapa atate pai'ma wao, untiye.
19-20 Piya yoga, naeba kamana mayama a'wae pomintuwe: Wa'ega, naeba kaegaranta
kinapa iga'na ibu'magi a'ya'ma mono namapintisa ibabumagi, eru kasutasa iyeguntone.
Piya, kawaga kamana unti ntagara Sitibeni aegukena puntini, kaiwai atama aki potaugu
kiya kabintuwagini, aeguyugu agamagi na'mu puntuwe. Pipa ma kumatasa kina'miba
abiwaentaka, kae kawaga kamanapa kanara uwaimusuwo, untuwe.
21 Piya yuwagana, Wa'egawama maya unamintiye: Kaeba aseyo pega, pagasa mari to
kina'miti naeba ugatakana wao, unamintiye, Poro piya untiye.

Aroma kumatasa kiya yagarama Poro kabitantiye

22 Pigoya Poro piya yogini, igeba ige takae puma mintantawe. Aibuguna, Poroba
to kina'miti wakenaga yogini, tabera imo kamana uma maya untawe: Piya yagaraba
aeguma kaiyo. A'yugu aeba mara uwa mikiye, untawe.
23 Piya uma imo kamana tabera umagini, kaiwaipa atama pare pare pumagini, i'ni
akae'ma abobori mayo maebuntawe.
24 Piyama maebuguna iyogana, tabe kiye yagarama yogini, irebu kina namankaipinti
Poropa ababute intawe. Ababute iyuguna: Nanaraka imo kamanapa taberapa yewe,
uma: Agowapa maema aboratama eru kasutasa aeguyiyema, uwaitantiye.
25 Pigoya, igeba iga'na agisa ayata kirokaitauguna mimagina, Poroba kiya yagarawai
maya uma abigantiye: Tigeba Aroma kina ae'wa nkagoba kampa abiganta, eru kasutasa
aeguyiginaba pipa kampa kanarasakiye, untiye.
26 Piya yogana, irebu kiye yagarawa abite, aeba tabe kiye yagaramati wama maya
omintiye: Aya pikibene. Aeba taga Aroma yagaranawe iyema, omintiye.
27 Piyama omogana, tabe kiye yagara aeba Poroti wama abigama maya untiye: Kaeba
yo. Kaeba taga Aroma yagaragawo, yogana, Poroba: Pipa tagane, untiye.
28 Piya yogana, tabe kiye yagara aeba maya untiye: Naeba uwoma mpone kasima
Aroma kina'ena puntuwe, yogana, Poroba maya a'wae pomintiye: We, naeba piyaba
kampa puntuwe. Ampa yakari punatantemi, Aroma ago yagaranawe, untiye.
29 Piya yogini abite pami pumagini, Poro aegukena kina'mi pabigo uwa atantawe.
Pigoya, irebu kina'mi tabe kiye yagara aeba: Poro taga Aroma yagarawema abite:
Nanaraka piya potauwema, aekuru puntiye.
30 Pigoya marogana, Aroma kumatasa kiye yagara aeba Yuta kina igeba nanaraka
Poropa kampari otawema, pi agowa abikena yogini, tabe Yuta mono kiye kinape

a'ya'ma mono kanisore kinape aki puntawe. Aki puguna yogini, irebu kina igeba Poro iyoba'atauguni ababute tumimagini, akiyenawaipi iyobi asitantawe.

23

Poro mono kanisore akiyenabi kamana untiye

1 Pigoya, Poro aeba Yuta kanisore kina igabebe puma kamana maya uwaimintiye: Nao'mitaba, naeba Koti nkaobi kayokaya'enaba kamparagaenaba kampa punta, purite kanama mintantoka puma miyuwe, untiye.
2 Piya yogana, monota paitanta kiye yagara Ananayasi aeba wasana Poro agora mintume kina ige: Awamu airisaiyo, uwaimintiye.
3 Piya uwaimogana Poro maya omintiye: Arigautapa aogi pegina, kagukau'amaba ago abararaye. Kotiba kaepa kaegukiye. Kaeba nana piyema ago kamana'ama maema parutu pikena yuga puntana, pi ago kamana akayuma naeguyiyema uwaimenema, omintiye.
4 Piyama omogini, wasana agora mintume kina'mi maya untawe: Ayama kaeba Koti mponota paitanta kiye yagarawaka uma ata potane, untawe.
5 Piya yuguna Poroba maya untiye: Nao'mitaba, naeba paitanta kiye yagaraba aepa kampa aogima agabebe puntuwe. Mono isa'ama maya iye: Kaeba kiya kinakapa a-nkuma ataba potao, iye. Naeba pi kamanapa abintuwe, untiye.
6 Pigoya, kiya kina ka'isa Sarusi kina mintumepe to ka'isa Parasi kina mintumepe, pipa Poroba napimagina, pi akiyenabi kamanapa tabe puma maya uwaimintiye: Nao'mitaba, naeba Parasi yagaranawe. Piya, Parasi kina'mi tupisa aborantuwe. Purintapisa asikenaena wainti, pi kamana wasiyoka ka'isa kina'miba kamana unatawe, untiye.
7 Kamana piya yogini, Parasi kina'mibe Sarusi kina'mibe igeba akakayo'na puguna, kiya kina'mitiba atatara'ena aborantiye.
8 Piya, Sarusi kina igeba purintapisa asikenabe, enisore kinape, amani kinape, pika abugunaba tagantanaba kampa puntiye. Parasi kina'miba a'ya'ma pika taga untawe.
9 Pigoya, pika akiyenawaipipa tabe kamana maka untawe. Piya untini, Parasi kina'mi ige iyo'maeyume mono tisa kina ka'isa asima esegi kamana uma maya untawe: Taeba ma ntagarama ataenaga abompepa kampaye. Enisorepera amani kina'ma kamana omintakapa ayawe kamana otakune, untawe.
10 Pigoya tabera maka yuguna, kana tabe kiye yagara aeba Poro uma paibu puma akisebasanaga aekuru pumagina, yogini irebu kina'mi kanama, wasana abakapintisa Poro ampa ayakana uma paibute namankaipinti ababute intawe.
11 Pigoya, pabi aseka Wa'egawama Poro agora aboramima maya omintiye: Kaeba mata Yerusaremi kumata kamana'ne uma aborampesa puma, pabiyama Aroma kumati uma aborao. Pika napima esegima miyoma, omintiye.

Yuta kina'mi Poro aeguma kaikena kamana untawe

12 Pigoya marogini, ka'isa Yuta kina'mi aki puma kamana uma esegi pumagini maya untawe: Taeba Poro aeguma kaikune. Kampa aeguntapa nanintabe wanipe kampa nakune, uma esegi puntawe.
13 Wasanaba 40-wa kina'mi ige atokaemagini piya untawe.
14 Pigoya, pi kina'mi tabe mono kiye kina'mitibe monota kabiyume kina'mitibe wama umagini aborawaimima maya uwaimintawe: Taeba nakenaba a'a-o uma mima, Poro aegugaite pintanaba nakunema uma esegi pune.
15 Pika tigebe to ka'isa kanisore kinape, Aroma kiye yagaramati kamana mayama ataigina wano: Kaeba Poro tae akiyenabi otagana kanaka, kamana'wapa to kake uma aogi penoma, omiyo. Piya, kamanati abima piya pekapa taeba Poropa ke'i aegukune, piya untawe.
16 Pigoya, Poro nkamagantawampa kana aegukena kamanapa abitegina, irebu kina'mi ntamapi ima Poropa uma omintiye.
17 Omogana, Poroba irebu kina'mi kiye yagara ka kega'e uma maya omintiye: Kaeba ma ntagaranto ababute Aroma kiye yagaramati wagana kamana ka omeno, untiye.
18 Piya yogana, pi ntagara aeba kana yagaranto ababute tabe kiye yagaramati wama maya omintiye: Iga'na namapisa yagara Poro, aeba nagega'e uma unamegi: Ma ntagaranto kamana ugamenema aba pogara kanause, untiye.
19 Piya uma omogana, tabe kiye yagara aeba kana yagaranto ayakana urite abiri metamagina: Aya kamana unamikibenema, abigantiye.
20 Piyama abigaogana, kana yagarantoma maya omintiye: Yuta kina'miba aiba kaeti kamana atagatakena uma abewe. Igeba kaeka Poro kanisore akiyenawaipi ababute wama agowa maema aboraoma, kumpari ugamikibewe.

21 Ugamiginapa, kamana'waipa a-nkabo. Wasanaba 40-wa kina'mi Poro aeguma
kaikenaga umagini, ke'i minaena puma mintawe. Igeba nanintabe wanipe a'a-o uma
mimagini, Poro aegugaite pintanaba nakenaga uma esegi pewe. Piya puntini ago aseyo
puma, kae kamanaka agawa puma mintawe, omintiye.
22 Piyama omogana, tabe kiye yagara maya uma otantiye: Kaeba kamana aborama
unamempepa, pipa wasana kapa a-nkuwaimo, piya omimagina agarubantiye.

Igeba Poro ababute Sisariya kumati wantawe

23 Pigoya, Aroma kiye yagara aeba irebu kina'mi kiye yagara tara isigega'e uma maya
uwaisimintiye: Tisigeba yisigini, irebu kina igisarasa wakena kinapa 200-wa, osi akabata
wakena kinapa 70-wa, wanta ire urikena kinapa 200-wa sumagini, pi'nagiba aseyo puma,
aseka naeni kirokira Sisariya kumati waiyo.
24 Poronta osi yaga, mara mikenaena potaiyo. Piya potamagiri, pasema kabimagiri kiya
yagara Pirikisi aeti ababute waiyo, untiye.
25 Piya umagina, pi kiya yagarama nkisapa ka maya uma kaentiye:
26 Naeba Korotiyasi Arisiyasinawe. Kaeba pi mparisa kiya yagarane Pirikisi, kae'ena
esa mampa kaeyuwe.
27 Piya, Yuta kina igeba wasana ma ka araku'ma aegukena pugu: Aeba taga Aroma
yagarawema, piyama abite, naebe irebu kinape wama iyapisa iyobatompene.
28 Pigoya, kamana otanta pi ago abikenaga, Yuta kanisore kina'mi nkakiyenabi ababute
watone.
29 Ababute wamagi ago kamana'waitaka otaugu mayama abitone: Pi ka'ena mono
ige'ena maema a'yugu puwaitayema, otatawe. Piya, kampa ataena pogana iga'na namapi
mikena ikape aegukena ikape kampa waintiye.
30 Pigoya, igeba minaena puma Poro aegukena yega abite, kaeti otaogana iye. Piya,
kamana ota kina igepa pabiyama uwaitakini kaeti ima kamana'waipa ugamikibewe,
piyama kaema omintiye.
31 Pigoya, irebu kina igeba kiyawaimpa nkawamu wasimagini, Poropa aseka ababute
wama Antipatirisi kumata uma irosantawe.
32 Pigoya marogini, irebu kina igeba namankaiti a'wae puma kanauguni, osi akabata
mima waume kina ibiwai Poropa ababute wantawe.
33 Wama Sisariya kumata uma irosa'magini, pi kumata kiya yagaraba esapa memimag-
ini, Poropa ae aora ababute ampa asitantawe.
34 Pigoya, kiya yagarama esa aisuntana, Poro ma agowaka abigaogana: Naeba Sirisiya
marisawe, untiye.
35 Piya yogana abite maya omintiye: Kamana ugata kina kanama ampa irosaigi, kae
kamanapa ukune, untiye. Piya uma irebu kina uwaimogini, tabe yagara Eroti kimaraome
aki pukena namapi ababute mesutamagini kabintawe.

24

Yuta kiye kina'mi Poro kamana otantawe

1 Pigoya, ainti nayaka'mu yaga a'ya pogana, monota paitanta kiye yagara Ananayasibe,
to ka'isa monota kabiyume kinape, to ka kamana unta yagara agewapa Tetarasibe, igeba
Sisariya kumati tumima, Poro kamana pi kiya yagarari uma ukena aborantawe.
2 Pigoya, kiya yagaraba Poroka kega'e yogana ampa irosaogana, Tetarasi aeba kamana
otama maya omintiye: Aogi kiya yagarare Pirikisi, kaeba kanarama kabirataka aogi
paruyenabi miyune. Piya, kaokina taeka abima tara puma tao'maeyakana,
3 taetiba a'ya'ma kumatiba a'ya'waemaenamaba aogi puwaeyamika kaeka abokanaba
aogima asoya piye.
4 Piya kamana yekana, e'ero pusanaga kaeba paru puma abiramega kamana aronkanto
ugameno.
5 Ma ntagaraga abokanaba aeba maka uma kani'ena wantaga, a'ya'ma mari miye Yuta
kina igepa igu'ama maema a'yugu puwaigasaye. Piya pumagina, Nasareti yagarama tupi
tabe yagara miye.
6 Pigoya, tabe mono namatepa i'nintana potakena pegi, abatama arakuritune. (Piya
putompeka, taeba ago kamanatetaka kotiyena potauwakana,
7 pigo irebu kina'mi tabe yagara Arisiyasi aeba kanama ampa esegi pumagina, tayapisa
tapa'ma agarubakasima,
8 kamana yoga, otaompe kinapa kaeti ampa aborama ugamune.) Pika kaega aepa
abigama, ae agoba abima a'ya'ma otaompe kamanapa aogima abo, Tetarasi piya untiye.
9 Piya yogini, Yuta kina'miba ao'maema kana kamanapa uma esegi puntawe.

Poro aeba Pirikisi kamana omintiye

10 Pigoya, kiya yagara aeba Poro ayatasa awame poyakogana, kamana maya untiye: Kaeba mampara uwoma kaboba kabima miyempe, pipa napimagi kamana'nepa nantawama aogiyenabisa ukuwe.
11 Naeba Yerusaremi kumati mono nama pasikena asu mintogana, nagisarisa tara tumpaema yaga a'ya piye. Pi kamanaka wasana ibigagini ugamikibewe.
12 Tabe mono namapipe, to ka'isa mono namapipe, kumatibe, ka'wainageba maka uma uwoma kina'migeba ma'ena puwaginiba kampa kapa nagantawe.
13 Ma kina'mi kumpari unatama kamana ugame, pi au'wapa ayama kayakikibewe. Pipa kampaye.
14 Pigoya, to ka uma aboramekana abo. Kasa ki'ama pako piyemagini yepa, pipa taga pabiya pone. Piya, a'ya'ma mono ago kamanape poropete kina'mi kamanape abima aega'magi, tayabamagi ige Koti kayokaya'ena potauwe.
15 Piya, ainti arupu kinape antage kinape purintapisa asikena kana aborakibika, ma Yuta kina'mibe naeba kaga napi napi puma agawa puma miyune.
16 Piya pumagi, Koti nkaobipe wasanami nkiyobipe kamparagaena pusanaga kiya kabima miyuwe.
17 Pigoya, naeba kaboba ka'isa to mari mima, monotaka ka'isa kusi kina iyo'maekena monebe, Koti amitompentanabe, maema aki pumagi, Yerusaremi kumati wasana taokina igeti maete kanantone.
18 Piya, nau'nempa aogi penema puma kunka kaema agunta abasakena aseyo puma tabe mono namapi ima mintuwagini nabatantawe. Pita'i wasanaba kampa aki puma, kampa maka kamanapa untuwe.
19 Esiya marisa ka'isa Yuta kina'mi igege pita'i mintantone. Piya, igeti nae kamana waintakiniba, mata'i kanama kae kaobi ampa unataiyo.
20 We, pi kanisore kina'mi nkakiyenabi aya ata kamana'ne aborakiniba, ma minta kina'miba ugamikibewe.
21 Piya, naeba ige abakapi mima ka kamana'anto kega'e yuwagana kampa aogi puntiye. Pipa mayamawe: Purintapisa asikenaena waintika, pi kamana wasiyoka kamana unataga abakatipi mampa mintuwe, untuwe, Poroba piya untiye.
22 Pigoya, kiya yagara Pirikisi aeba kasa mono'ama ki awaga kamana abibebe puntika, aeba Poro kamanapa kampa uma uwa atategina, maya uwaimintiye: Irebu kina'mi tabe kiye yagara Arisiyasi aeba Yerusaremi kumatisa tumeka, kamanatipa uma a'ya pukuwe, untiye.
23 Piya ute, irebu kina'mi kiye yagara maya omintiye: Tigeba Poro kiya kabitama esegimaba iga'na namapipa a-nkataiyo. Piya, ao'mi a'muntana amikena pigiripa, a-nkakuno, piya omintiye.

Poro aeba tara kabu iga'na namapi mintantiye

24 Pigoya, ka'isa yaga a'ya puwaogana, Pirikisi aeba Yuta wae'wa Turusirage kaga mima, Poropa kega'e uma omogana, Karaisiti Isu mponopa aegarakena kamana uwaisimintiye.
25 Pigoya, Poroba arupu puma mikenaenabe, au'ama kabima mikenaenabe, antota'ena aborakibi kamanape yogana, Pirikisiba aekuru puma Poro maya omintiye: Kanarana, wao. Ainti to kake yega abukuwe, yogini, toba iga'nabi menkatantawe.
26 Pigoya, pi kiya yagaraba: Poroka uwa mone ika puma namikibayawe, umagina, asi nasi agega'e uma aege kamana uma abintase.
27 Piya pogana, kaboba tara a'ya pogana, kiyaba to ka, agewapa Posiyasi Pesitasi, aeba Pirikisi mparu maeyogana, Pirikisiba Yuta kina apa kamana uwaimite, Poroba iga'na namapi mintogana, atate wantiye.

25

Aroma wa'egawama kamana'nepa abikiye, Poro untiye

1 Pigoya, Pesitasiba kabikibi mpari ampimagina, kakaga yaga migaite Sisariya-isa wama Yerusaremi kumati intiye.
2 Ima asu irosaogini, Yuta kina'mi tabe mono kinape to ka'isa kiye kinape aeti uma irosa'magini, Poroka kamana omintawe.
3 Piya omimagini, igeba: Poro otagana Yerusaremi kumati kananoma, esegima abigantawe. Igeba ke'i mina a'ma Poro aegukenaga napimagini, kiya yagarapa piya omintawe.
4 Piya yuguna, Pesitasiba maya uwaimintiye: Poro aeba Sisariya kumati iga'na namapi mintegi, naeba aro ntaganto pabita'i a'wae puma tumukuwe. Pita'i tumpa agakuwe.

5 Tigeba Poro kamana otakena puntiripa, tigetisa kiya kina naege kaga tumima, igeba
kamanapa otaiyo, untiye.
6 Piya ute, tonaentisa kakaga umaema yagawo, naya tara'mu yagawo, Yerusaremi
kumati migaite, Sisariya kumati wama tumintiye. Piya maroganaba, kamana ukena
namapi ima mara'mintana, yogini Poro ababute intawe.
7 Namapinti iyogini, Yerusaremi kumatisa Yuta kina'miba kobe pumagini esegima
kamana otantawe. Piya kamana otaume'na au'wapa kampa aborantiye.
8 Piya yuguna, Poroba kamana'wai aegumagina maya untiye: Naeba Yuta kina'miti ago
kamanatipe, tabe mono namatipe, Aroma tabe wa'egari Sisape, kapa kampa aguntaba
potauwe, untiye.
9 Piya yogana, Pesitasi Yuta kinapa uma paru puwaitama Poropa abigama maya untiye:
Kaeba abega, Yerusaremi kumati kababute ima pita'i kamanakapa uma a'ya penoma,
abigantiye.
10 Piyama abigaogana, Poroba maya omintiye: Tabe wasana wa'ega yagara Sisa ae
kamana namapi mintogana, nae kamanapa mata uma a'ya pegana, pipa kanarane. Kaega
agonepa abintane. Naeba Yuta kina ataenaba kapa kampa puwaitantuwe.
11 Naeba ataenaba kapa maema aboraosinta, naegukena yekapa naukaba kampa
karuba posine. Pi igeba kumpari kamana unataka, uwa intawama paru puma aogi
penema, unataganaba, kampa aogi pikiye. Pika tabe wa'ega Sisa kamana'nepa uma a'ya
penema yuwe, Poro piya untiye.
12 Piya yogana, Pesitasi aeba kanisore kina'mige kamana uma abirite, Poro maya
omintiye: Tabe wa'ega yagara Sisaka yempeka, kaeba Sisati wagana kamanakapa
abenoma, omintiye.

Pesitasi Poroka Agaripa abigantiye

13 Pigoya, ka'isa yaga a'ya puwaogana, wa'ega yagara Agaripabe anonanto Penisibe
isigeba Sisariya kumati tumima Pesitasi isiyo'ena puntase.
14 Pigoya uwoma ntagaba isigeba aege mintusuguna, Pesitasi Poro kamana pi wa'ega
yagara omintana, maya omintiye: Pirikisiba iga'na yagara ka atate wagina mintiye.
15 Piya, naeba uma irosa'ma Yerusaremi kumati iyuwagana, tabe mono kiyebe monota
kabiye Yuta kina'mibe igeba naeti ampa aki puma: Kana yagara aeguyegana purenoma,
unamugu,
16 naeba kamana antotapa maya uwaimintuwe: Aroma kina taeba uwa kamanatakaba
ka yagaraba kampa uwa aegukune. Marupa taeba kana yagarabe ota kinape kaga
igega'e uma, torisa kamanape torisa kamanape kaga abimagita antota'ena otakune,
uwaimintuwe.
17 Piya uwaimuwagini, Yuta kina'miba naeti kanauguna, pabigo maroga igepe aepe
kamana abikena namapi ampa mara'mimagi aki puwaitantone.
18 Pigoya, kamana ota kina'mi asimagini, ae aguntaenawapa uma aborakibewe,
yuwagini, kampagini uma aborantawe.
19 Piya, igeba, wasana purinta ka agewapa Isu, aeba asima mintiye, Poro iye. Pi yi
kamanape mono'waika imo kamanape untawe.
20 Pigoya, naeba piya kamanaka kunta pumagi, Porokaba: Yerusaremi kumati iyega,
kamanakapa pita'i uma a'ya penoma, omintuwe.
21 Omuwagana, Poro aeba: Wa'ega yagara Sisa kamana'nepa uma a'ya natakiye, untiye.
Pigoya Poro aeba Sisati wakena yaga aborakapa, naeba yekana iga'na namapi ataogana
agawa puma mintiye, Pesitasi piya omintiye.
22 Piya uma omogana, Agaripaba maya untiye: Naeba pi ntagara ae kamana ka yeka
abisanaga nabiye, untiye. Piya yogana, Pesitasiba: Kanarakana aiba abikibene, untiye.
23 Pigoya marogana, Agaripabe Penisibe isigeba isiwa'enaba aogiyena purite akiyena
namapi iyusuguni, irebu kina'mi tabe kiyebe pabi kumatasa tabe kinape kaga intawe.
Iwaeyuguna, Pesitasi yogini Poro ababute intawe.
24 Ababute iyuguna, Pesitasiba kamana maya uwaimintiye: Wasana wa'ega yagara
Agaripabe, wasana ka'isa naokinape, kamana'nepa abiyo. Ma minti ntagara aekaba
a'ya'ma Yuta kina'miba Yerusaremi kumatibe mata'ibe tabera imo kamana uma: Aeba
a-mpiyeno, untawe.
25 Piya yugu, naeba agauwapa aeba aeguma kaiyemantanaba kampa puntiye. Pigoya,
tabe wa'ega yagaramaka yemika aeti otakana wakiye.
26 Pigoya, kamana au'wapa aguyosa'magi, tabe kiye yagarane mpanta esa kaekenagaba
kunta pumagi, ma ntagaraba wa'ega Agaripa kaeti ababuma, a'ya'ma ma kina'miti tiyobi
ataogana mintiye. Pigoya, tigeba agowapa maema aboraigipa kamana'wapa kaeyakana
wakiye.

27 Piya, naeba iga'na yagara ka'waina kaintanawampa kamana kampa kaenta Sisati
uwa otakana wasanaga, aboganaba kampa aogi pikiye, piya untiye.

26

Poroba Agaripa nkaobi kamana untiye

1 Pigoya, Agaripaba Poro maya omintiye: Kaega agogapa yega abeno, omogana, Poroba
aya nkasa puma kamana'wa maya omintiye:
2 Yuta kina'miba asi nasiba kamana'amana unatama miyewe. Pika ka'isa wa'ega yagara
Agaripa, kae kaobi ibaba usanaga nantawama aogi piye.
3 Pi kae Yuta kina monotaka maka yompentanaba to ka'isaena pompentanarempa
nkagoba abintana, pika kaeba abima paru puntaga, kamana'nepa yeno.
4 Pigoya, naeba inamu ntagaranto maneta anosama Yerusaremi kumata ampimagi,
naeba kamana aogima abima anosauwagini, ago nagana abintawe.
5 Pika Yuta kina pai naganta'nagiba mikenaenanempa nkagoba agantawe. Naeba
Parasi yagara mono'ama nkanontana punta kina, ige aruyenabi mintantone. Piya, agone
agama abinta kina'mi ampa yegana kanarasa misine.
6 We, Koti tayabamagi utawaitantintanaga agawa puma miyuwe. Pika naepa kamana
unatawe.
7 Piya, pi kamana'ama nkau'wa aboranema, Isureyo aruyena nagisarisa tara tumpaema
kina igebe naebe Kotiti mono uma asekape arape agawa puma miyune. We, wa'ega
yagara, agoba pitaka Yuta kina'miba kamana unatawe.
8 Koti aeba purintapisa asiratakiye. Pipa tigeba abeganaba, nanaga kampa pusuba piye.
9 Pigoya, naeba Isu, Nasareti kumatasa, ae age awaga kamana aguya aiyekana a'yugu
penema yoganepa uwomantana puntone.
10 Yerusaremi kumata piya puntone. Piya, tabe mono kiye kina igeka yuwagini
esa namugu, Kotiti atokaenta kina tabera karana itamagi, iyeguma iga'na namapi
ibabuwaitamagi, puriyemagi piya puwaitama naege owe uwaitantone.
11 Yuta kina'mi ige mono namaka namaka nasi nasi puma, pi kina iyeguyuwagini, Isu
nkage uma ata potayema uwaitantone. Pigoya, naeba esegima karana puwaitama, pagasa
kumati wama iyeguma igarukareba'ma mintantone, Poro piya untiye.

Poro aewa Isu nkaegaranti kamana uwaimintiye

12 Piya untana, Poro to maya untiye: Piya puwagini, tabe mono kiye kina'mi igeba esa
namima unataugu, Tamasiko kumati wakena wantone.
13 Wauwagana kagi abebe pogana, mantarisa yaku e'wasaena ka tumima nae'nepe
naokina'mipe e'wasa puratantiye. We, wa'ega yagarane, pankama nke'wasaenaba
asugasima to awameta agantuwe.
14 Pigoya taeba mabi ware'na mima, kamana ka Yuta kamanapisa naeba mayama abin-
tone: Soro, Soro, kaeba nanaraka karana punata nasima miyene. Kaeba akenanaenara
aeguma erutaka'ya puma kaeka kauka kauki nakiyena pene, unamintiye.
15 Piya unamoga, naeba: Wa'ega, kaeba kegawe, yuwagana, maya unamintiye: Karana
punata nasima miyempe Isu naewe.
16 Piya, kaeba asima kagisa aema miyo. Naeba ma kayokaya kina'ne kababikena
aboragamuwa, pika kaeba ma agampentanaba pipa ainti kayakekana agakibena, pika
nae nawaga kamana ukena kina'nentana puma miyo.
17 Naeba Yuta kina'mike to marisa kina'mikega uma kau'ima kao'maekuwe. Piya, to
marisa kina'miti ugatakana,
18 uma iyo agawaitagini, tununtanaba agama ikabitate e'wasaena maekibewe. Piya,
Satani esegi yugaba kaite Kotintana pikibewe. Piya, aguntaenawaipa asu'a puwagini,
naeti imatiti puma aota minta kina'mi nkaruyenabi uma pasikibewe. Pikaga ugatauwe,
unamintiye, Poro piya untiye.

Mono yuga punti kamana Agaripa omintiye

19 Poro kamana piya untana, to amato puma maya untiye: We Agaripa, wa'ega
yagaraneka, naeba pi mantarisa kamana abima wasiyu'ma,
20 pika maru Tamasiko kumatasa kinape, Yerusaremi kumatasa kinape, Yutiya ma ago
kinape, a'ya'ma to marisa kinape, igeba a'ya'ma igu a'wae pumagini Kotika uma igu a'wae
pikenaenama nkau'wa maema aboraiyema, pika mono uwaimima mintantone.
21 Piya puwagini, Yuta kina'miba tabe mono namapisa naraku'ma naegukena puntawe.
22 Pigoya, Koti aewa nao'maerite kanagi, mono kamana untopa uma miyuwe. Piya
puma mata mimagi, wasana ima minta kinape tumima minta kinape a'ya'ma urimuwe.

Pipa aoso kamana'nane. Poropete kina'mibe Mosesebe Koti aborakibintanaga kaemaranta, pi kamana yuwe.
23 Pi Koti utaratanti ntagara Karaisiti, aeba tabera aukima purenema otanta, pipa ago purinta kina igetisa paitamagina asima, Yuta kinape to marisa kinape e'wasa kamana'wa maema aborawaimenema otanta, pi kamana wasiyuwe, piya untiye.

Poro Agaripa Isu nkaegarakena kamana omintiye
24 Pigoya, Poro aeba agowapa uma arupu pumagina kamana piya uwaimogana, Pesitasiba tabera kega'e uma maya untiye: Poro kaeba aibo yagaragawe. Esapa uwoma aisekana abikenaenagampaba a'yugu piye, untiye.
25 Piya yogana, Poroba maya omintiye: We Pesitasi, kaeba tabe yagarane, naeba aibo yagara kampa mintuwe. Naeba arupu kamana taga suwe.
26 Piya, kamana yo'na agowapa wa'ega yagaramaba kanara abintiye. Aeta aseyo puma yuwe. Pi yontanaba kakantanabi kampa aborantiye. Pikaba wa'ega yagaramaba agewama aowamaba agama abiwaentiye.
27 We, wa'ega yagara Agaripa, kaeba poropete kina'mi kamanapa abibebe puntano. Naeba ago abintuwe. Kaeba abibebe puntane, untiye.
28 Piya yogana, Agaripaba Poropa maya omintiye: Kaeba agaro ntaganto naeba aega'ma Karisiteni yagara mikuwoma, napiyempene, untiye.
29 Piya yogana, Poroba maya untiye: Aro ntagantowo, e'ero ntagawo, kaebe, a'ya'ma nae kamana ibanto abe kinape, kaga nae nabemika tigeba nae posa puma aegaraiyoma, yuwe. Iga'na kina mintokaba kampa yuwe. Monoka yuwe, untiye.
30 Piya yogini, wa'ega yagarabe, pi kiya yagarabe, Penisibe, a'ya'ma to ka'isa kinape, asima wagana puntawe.
31 Wagana puntini, mare-u me-u pumagini maya untawe: Ma ntagara aeba aeguma iga'na pemintanaba kampa piye, piya untawe.
32 Pigoya, Agaripaba Pesitasi maya omintiye: Kana yagara aeba Sisaka kamana'wapa uma a'ya atanemaba kampa yemisinta, kaeba kanara iyoba atakana wama uwa miyemisine, untiye.

27

Aroma kumati wakenaga Poro metauguna wantiye
1 Pigoya, Aroma kina'mi mpari wakena yaga agarosaogini, igeba yuguna, Aroma irebu kina'mi kiye yagara, agewapa Yuriyasi, aeba Sisa ae aruyenabisa, aeba Porope to ka'isa iga'na kinape ibaboga, taeba wanipisa karebi intune.
2 Pigoya, pi wanipisa kareba Ataramitiyamu kumatasawe. Pipa Esiya mawama awamorisa kumati nasi nasi pikena wanipisa karewe. Pigoya, pi kana wanipisa karebi ima, Masetoniya yagara ka, agewapa Arisitakasi, Tesaronaika kumatasa yagara, aege kaga wantune.
3 Pigoya, maroganaba Saironi kumati waogana, Yuriyasiba Poropa kayone potama abimogana, kumati ima aokina igaogini ke'i nakena nanintaba amintawe.
4 Pigoya, pi kuma atate kayo wanita to wauwagana, ponta kanama tamo akase poga, atate wauwampetisa purite kanama tababute Saiparasi ma agori aegago puma wantune.
5 Wamagi, Sirisiyabe Pampiriya mabe isigaite wama, Arisiya mari Maira kumata uma irosantune.
6 Pita'i uma irosauwakana, irebu kiye yagarama to ka Aroma wakena wanipisa kareba aguyosagantiye. Aguyosa'ma ka Aresanteriya kumatisaba ka agantiye. Agategina, tababoga pita'i intune.
7 Ima wanipisa kareba uwoma ntaga pase pasema waoga, wama Naitasi kuma waintome agora uma pasema uma irosantune. Piya puwakana, pontawama tamota aima tarakukasoga, atate to ka ki'i wantune. Wamagi, Kariti ma agori aegago puma wama Sarimoni kuma agaite wamagi,
8 to pasema wama, Aresiya kuma agora wamagi, ka kuma agewapa Aogi Migarakena Kuma, pita'i uma irosantune.
9 Pigoya, uwoma ntaga a'ya puwaogana, Yuta kina'mi naninta a'a-o ukena yaga wagasogana, ponta pumagina wani aiga'yo'ya pukena yaga aboraogana, pika Poroba kamana maya uwaimintiye:
10 Nao'mitaba, ma to kake wakubompe, pika aboganaba kanara ima wamapa kampa piye. Wanipisa kareba ataena puma, wasanabe kotape kaga kayo wanipinti tumisanaga abima tara pumagi yuwe, untiye.
11 Piya yogana, irebu kina'mi kiye yagara aeba Poro kamana a'a-o uma, kana pubasanaome ntagarage aba karige isige kamana abintiye.

12 Pigoya, kana kayo wani agaumepa, kana wanipisa kareba pita'iba ponta pomepinti
kampa aogima miyemapa puntiye. Aibogini Kariti mari amana wani waintometi,
agewapa Pinikisi, pita'i wama umintakanagaba pontaba puwaka wakune, untawe.
Pigoya, kana Pinikisira ka wanipisa kare metakenaenaba aogiyenagana pontaba aogima
ai'nima kakakune, untawe.

Waninkama aiga'yo'ya puma ipirintakena puntiye

13 Pigoya, taka'isa pontaba uwaenanto pogini, kana wanipisa kare kiye kina'miba
wakena untini, wanipinti asaekenaena, agewapa anka, paibuguna iyoga, Kariti kayo wani
aega'ma awamori wantune.
14 Wauwakana, kana ma agobisa tabera iguguya pumagina, kana iguguyankama
nkagewapa Tareyo,
15 pi'na pumagina wanipisa kareba a'ware'nagasogini aogi pikena pugagate atantawe.
16 Piya poga, taeba karu'ena to manto aka'i wama, agewapa Kota, pita'i wauwakana,
wanipisa karewama nkamana karento kayo wanipinti tumikena poga,
17 esegima paibuwakana abobori iyoga, wanipisa kare aigurisanaga iga'na kima
asaema esegi puntune. Pigoya, yabapa Aperika agora ima asu airukisanaga, seriba
paibuguna tumogana, uwa iguguyankama a'wae poga wantune.
18 Pigoya, iguguyapa esegima pumiyogana, maroga kotapa ka'isaba kayo wanipinti
kasuwakana tumintiye.
19 Piya, to kake marogini wanipisa karebintisaena iyora waintomentana maema
pabiyamagini maebuguna tumintiye.
20 Asekape kagipe ka'isa yagaba tabera aiguguyapa puma miyogana, pape noribe kapa
kampa aboraoga a'yugu wamagi, agate abikenaenarempaba a'yugu puma akunkaoga,
taeba toba mapa kampa mikunema, untune.
21 Pigoya, wasanamiba a'ya'ma kina uwoma ntaga nanintaba kampa nanta mintuguna,
Poroba wama abakankaipi uma asima mima maya uwaimintiye: Nao'mitaba, tigeba
kamana'ne abitasinta, pipa Kariti mari mintokana, esegiyenaba kampa aboraramima
kotatepa ataenaba kampa pesine.
22 Pigoya, ibaba tinta paru piyo. Wasanaba kampa pu'waokana, wanipisa kareba
abiwapa ataena pikiye.
23 Piya, iba aseka agonempa Koti, ae age asaga'yuyo ntagara, aeba otagana naeti tumpa
aborama,
24 maya unamiye: Poro kaeba a-kaekuruba po. Kaeba wa'ega yagarama Sisati uma
irosakana, ibaba Kotiba a'ya'ma kaege wa kinapa kaga tiyo'maeyakiri ataenaba kampa
purikibewe, unamiye.
25 Piya, nao'mitaba, tige tintawamaba paru peno. Naeba Kotikaba nagu'ama tara taraba
kampa puwa, kamana unamemi pipa esegi pikiye.
26 Pigoya, wanipisa kareba to marisa wanipi ima aigasabakiye, piya uwaimintiye.
27 Pigoya, Etiriya kayo wanipinti uwa nasi nasi puma mintuwakana, nagisarisa tarawa
tarawaki tumpaema yaga a'ya pogini, asekapa wanipisa karebisa kina'miba igeba maba
pabigo agarosakena kanta pune, piya uma,
28 wanipinti motama makagakena iga'na atauguna tumogini, maema agaumepa 120-
piti puntiye. Aibogini, ise'anto wama to kake motama agaumepa 90-piti puntiye.
29 Piya, yabati uma taegusanagawema iyekuru pumagini, kana aka'isa anka tarawa
tarawakipa wanipa atauguna tumogini, agarosama marima pankao iyenema, nunamu
uma mintantawe.
30 Mintini, pubasanaume kina igeba kana wanipisa kareba atate pai'ma wakena
napimagini, amana karento atauguna tumogini, kumpari uma maya untawe: Taeba
amoti anka ka atakana tumikiye, untawe.
31 Piya yuguna, Poroba irebu kina'mi kiye yagarabe aokinape maya uwaimintiye: Pub-
asana kina'miba pai'ma iyegaka waigiri, tigeba kayo wanipi tumima naisuwaewakibewe,
untiye.
32 Piyama uwaimogini, irebu kina'mi ubu'maranta iga'na arisagasuguna, kayo wanip-
inti tumogini uwa atantawe.
33 Pigoya marisanaga agawa puma mintana, Poroba a'ya'ma kina maya uwaimintiye:
Tigeba ti'amaka tiyekuru pumagiri nanintaba kampa nanta a'a-o uma uwa mirite
kanagana, nagisarisa tarawa tarawaki tumpaema yaga a'ya piye.
34 Pika ibantoba naninta naiyo. Naninta nama esegi pumagiri, uwa mariba kanara
ima mikibewe. Piya, ti'no nkabiyapa kapa kampa tumima a'yuguba puma kaka wakiye,
untiye.

35 Piya ute, a'ya'ma agantuguna, pareti ka maema Koti a'mu potama apako puma
nantiye.
36 Naogini agate, intawamaba paru pogini pabiyama nawaentawe.
37 Pigoya, kana wanipisa karebi wasana mintantompepa 276-wa kinane.
38 Piya, naninta nama iga'e paurite, kana wanipisa karebintisa witi naninta kupa
maema kayo wanipinti maebuguna, wanipisa kareba ase'yo puma intiye.

Wanipisa kare ataena puntiye

39 Pigoya marima pankao iyogini, kampa aganta kuma agantawe. Piya pumagini, ka
au'i yaba kampa waintometi agategini, wanipisa kareba pita'i wama kepari ikena puntini,
40 igeba a'ya'ma anka iga'naba arisauguna kayo wanipinti tumogini, seriba paibuguna
iyogini, aebasanakenaena iyoba'magini, kepari aobibi pumagini wantawe.
41 Aebasanakenagaba esegima igiga puguna, kana wanipisa kareba mara tamakaema
esegi puma waintantiye. Aibogana, kayo waninkamaba aiga'yo'ya purite ainti kanama
kana wanipisa kareba aeguma ataena puntiye.
42 Ataena pogini, iga'na namapisa kinapa nagosa aima iyegaka wasanaga, irebu
kina'miba iyeguma kaikena untawe.
43 Piya yuguna, kana irebu kina'mi kiyawaimpa Poroka uma akayuwaitama, yogini
nagosa airite wakena kina'miba paitama kayo wanipinti pa'yo puma, nagosa airite kepari
intawe.
44 Pigoya, ka'isa igeba ya aboborape wanipisa karewama nkatunkatape maema airite
wantawe. Piya pumagini, a'ya'ma kepari uwa iwaegaintawe.

28

Poro aeba Morota mari ampintantiye

1 Pigoya uwa mari iwaeyuwakini, wani nkagoba ka agewapa Morota yugu abintune.
2 Piya puwakini, pimparasa kina'miba tabera kayone puratantawe. Piya, ka aema esiba
tabogini yakupa kaerataugu tapiwaentune.
3 Pigoya, Poroba yaku nkibisa kibi'ma kaeyomepa, kana ibisapinti ma mintomentaga
maema kaeyogana mu'mu pogana, irosa'ma Poro nkayata oka'ma agigi puntiye.
4 Aibogini, pimparasa kina'miba kana ma'ama ayapi aba naogini agate, mare-u me-
u pumagini maya untawe: Ma ntagara aeba kiyo yagaragana, kayo wanipinti kampa
tumima puremitisa mata'i uwa mari iyegina, arupuyenama nkantota'ena aboramiye,
untawe.
5 Piya yuguna, Poroba kana mapa ayapisa airubuma yakupi maebotate, kampa
abanasuma mintantiye.
6 Piyama mintogini, igeba pabigo arogu pekanaba karu'ena ware'nama purekini
agakena agawa puma mintantawe. E'eropa mintumepa to ka'enaba kampa aboramogini
agategini: We, ma ntagara aeba amanine, untawe.
7 Pigoya, mintantompe pi agora tabe yagarawai agewapa Pabiriyasi ae ma kuma
waintantiye. Pigoya pi ntagarama ntamankapi taba puratama aogima tao'maeyoga,
kakaga yaga mintantune.
8 Mintuwakana Pabiriyasi nkabawampapa yonintana aentabaenabe au yakupe tao-
gana mintantiye. Piyama mintogana, Poroba abite namankapinti ima, ayapa a'nota
atama nunamu uma aogi potantiye.
9 Piya pogini, pi awaga kamana abite, pi kana marasa kina'mi ka'isa yoni kinapa kana
kana puguna, pabiyama kaba itantiye.
10 Aibogini, pi'na antotapa wasanamiba uwoma a'muntanaba tamintawe. Piya puguna,
wakena yaga aboraoginiba, ke'i nakena nanintabe to ka'isaenabe wanipisa karebi
ataratantawe.

Poro Aroma kumata uma irosantiye

11 Pigoya, pi kana mara mintuwakana opa kakaga a'ya poga, to ka wanipisa karebi ima
wantune. Pi wanipisa kareba Aresanteriya kumatisa, amotapa amani agayagaya yagara
taramisi isima pumaranta, pi ntagaba tae mintuwampeta ankwaintogana, iguguyapa a'ya
puwaoga, pita'i ima wantune.
12 Wama Sairakusi kumata uma irosa'ma, kakaga yaga pita mintantune.
13 Pitasa wama Arisiyamu mari ainkima mintuwakana, marogana taka'isa ponta
pumagina tapasanakasoga, ka yagawa, to ka asekana, suma wama Putiyori kumata uma
irosantune.

14 Irosauwakini, pi kumatasa mono kina'miba tagega'e yugu, tonaentisa tara umaema
yaga igege mintantune. Piyama migaite, pitasa to kake wama Aroma kumata uma
irosakena wantune.
15 Pigoya, pi kumatasa mono kina'miba: Piyama kanawe, kamana abite, karu'ena
ka'isamiba kanama Apiyasi maketi kumata ampa tabatantawe. Piya to ka'isamiba kakaga
situwa wainta kumata ampa tabatantawe. Piya puguna, Poroba igategina Koti a'mu
potamagina, antabinti abima asoya puntiye.
16 Pigoya, Aroma kumata uma irosauwakana, kiya yagaraba yogini iga'na namapipa
Poroba kampa aba potantawe. Irebu yagara ka'waina kiya kabitaogana uwa namapi
mintantiye.

Poro Aroma kumata aogi mono kamana untiye

17 Mintogana kakaga yaga a'ya puwaogana, Yuta kina'mi kiye kina igega'e yogini,
irosauguna kamana maya uwaimintiye: Nao'mitaba, naeba Yuta taokinapa ataena
kampa puwaitanta, tayabamagi ige kamanapa kampa maema a'yuguba puntone. Piyama
kampa puwagini, uwa a'yugu igeba pita'i Aroma kumatasa kina'miti unatauguni,
Yerusaremi kumata iga'na nautintane.
18 Piya, Aroma kina igeba nae kamana ago uma aborakenagaba kaintananekaba
aguyosagantawe.
19 Aguyosakate iyoba natakena yuguni, Yuta kina'miba esegima aka'yuyugu: Tabe kiye
yagara Sisa, aeba kamana'nepa uma a'ya penema, untone. Piya, Yuta kina tao'mi ige
kamana mata'i maete kanama uwaitakenaba kampa kanatone.
20 Pigoya, pika naeba tigama tigege kamana uma abenema tigega'e yogiri irosawe. Piya,
naeba napima Isureyo kina a'ya'ma agawa puma miyompe, aetaka uma naya ku'nataga
mintuwe, untiye.
21 Piya uma uwaimogini maya untawe: Marota'i Yuta kina magoreti miye kina'miba
kae kamanapa kampa kaema tamintawe. Piya, ka yagaraba kampa otauguna, kanama
kae antage kamanapa kampa yegi abintune.
22 Pi kamana maema miyempepa, pipa kaega yega abenema yune. Piya, pi ntagarama
tupisa kina igekaba: Maga maga kina'mi uma kamparaga puwaitaga abune, untawe.
23 Kamana piya ute kana atantawe. Pigoya, pi ntaga aboraogini uwoma Yuta kinapa
Poro ntamapi aki puntawe. Aibuguna, abayabisa agobima Koti kabiratakena kamana
uwaimima mintogana ase untiye. Aibuntana, Mosesebe poropetebe aogi awaga kamana
uma kaemaranta, Isuti au'wa aboranti, pi kamana agoba uma wasana imatiti'enawaipa
aborama esegi penemagina uwaimintiye.
24 Piya uwaimogini, ka'isa kina'miba kamana'wapa abima abuguni, to ka'isa kina'miba
kampa abima aogi puntawe.
25 Piya pumagini, to kamana to kamana yuguna, Poroba ka amato puma uwaimogini
a'wae puma wantawe. Pi uwaiminti kamanapa mayamawe: Aota Awamusa'ama
poropete yagara Aisaya otaogana, tayabamagi aogi kamana maya uwaimima tigeka taga
kamana maya untiye:
26 Kaeba mamparasa kina'miti wama Kotitisa kamanapa maya uwaimo:
Kamanapa abikibepa, tigeba kampa aogima agowapa abibebe pukibewe, iye.
Piya, to ka'isaenaba agakibepa, tiyowamaba agowapa kampa aogima napikibewe, iye.
27 Pabiyamagini, mamparasa kina igu igeba akunkatama iyorika mintawe, iye.
Aibeka, iyo agakenaba pugagate, pipa kampaye.
Igeba abima napikena pugagate, pipa kampaye.
Igupa a'wae pigi, aogi puwaitasanagaba kampa ibiye, iye. Pika uwaimoma, omintiye.
28 Piya, naeba urimekiri abiyo. Koti aogi tau'ikenaenaba aborantemipa, pipa to marisa
kina'mintana piye. Igeba kanara abima i'mu pikibewe, untiye.
29 (Kamana piya uwaimogini, igeba a'wae puma mare-u me-u puta wantawe.)
30 Pigoya, Poroba kaboba tara Aroma kumata aewa ntamapi miyogini, wasanamiba
pita'i umagini agabuntawe.
31 Uma agauguna, Koti kabiratakena kamanape, Wa'ega Isu Karaisiti kamana agobe,
kampa aekuru punta aogima uwaimima mintantiye.

AROMA KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE AROMA

Poroba aposoro yugawa agobintiye

1 Naeba Porona, Isu Karaisiti kayokaya yagaranawe. Aeba naepa aposoro unatama:
Kotitisa aogi kamana uwaimoma, naba punatantiye.
2 Paipa Koti aewa poropete kina'wampi uwaitaogini, au'wa aborakibi kamanapa paisa
mono isapi kaemarantawe.
3 Pi aogi kamanapa yagarawampaka kaemarantawe. Piya puguna, au'wapa Tebiti ae
tupi ampa aborantiye.
4 Aota agu'wapa Koti ntagara mintantiye. Pika agoba purintapisa asintika, Isu Karaisiti
aeba Wa'egare esegima aboraramintiye.
5 Piya pogana, awagaenawaka uma aposoro yugaba taepa tamintiye. Piya, Karaisitika
maga maga kina mono uwaimigini abima timatiti puma wasiyoma, uratantiye.
6 Piya, tigeke kaga Isu Karaisiti ae tu uritantina, pabiyama abimagiri wasiyiyo.
7 Pigoya, Aroma kina, Koti nkabugai kina mintawe. Aeti atokaenta kina'wapa, a'ya'ma
tigeti ma nkisapa kaeyuwe. Tabarempa Kotibe Isu Karaisitibe, isigetisa awagaena puma
paruyena tigeti waima waiyeno.

Poroba Aroma kina igakena puntiye

8 Maru mayama ukena puwe: Tigeba mono maema aegaraka, a'ya'ma maga maga
kina'mi abegana aogi pemika, a'ya'ma tigeka na'mu puma, Isu Karaisiti nkagega'eraka
Kotinempa na'mu potauwe.
9 Pigoya, naeba Koti kayokaya'ena punta, yagarawampa nkaogi kamana uma aborak-
enaba a'ya'ma esegiyenanetasa pogana, agonepa Koti abemika a'ya'ma yagaba nunamu
yopa, tigekega esuritauwe.
10 Naeba esotaokana abekana kanarasakanaba, aro ntaganto kepa aboranameka
tigetiba wakuwemagi omuwe.
11 Piya, naeba tige ampa tigamagi, Aota Awamusa'ama a'muntana timekana, tigu
tonkiya puritasanaga nabiye.
12 Pipa mayamawe: Timatiti'enarimpaba nao'maeyakana, nae namatiti'enanempaba
tige tiyo'maeyakana, a'ya'ma esegi puratasanaga nabiye.
13 Pigoya nao'mitaba nae nabemika abiyo. Naeba to marisa kina'miti posa puma,
pabiyama tigeti mono yuga uma puma ka'isa a'aema aborakenaga, uwoma ntaga tigeti
wakena kamana yuwe. Pigoya, wakena yoganaba ka'isaenama ke'ne akuntatagi, atate
miyuwe.
14 Pigoya, Kariki kina'mitibe to kina'mitibe uma mono aborawaimoma unatantegi,
pabiyama abikenaena wainta kinapa kampa wainta kinape, igeka mono iretanepa
waintiye.
15 Piya waintegina, pabiyama Aroma kina tigekeba aogi kamana urimikenagaba,
nagu'amaba aseyo piye.

Aogi kamanapa Koti nkesegiyenawe

16 Pigoya, naeba aogi kamanakaba nanipa kampa pokana, pipa Kotitisa esegiyenama
tau'ikiye. Piya, marupa Yuta kina'miti aborantikana, to marisa kina'mitibe kaga aborama,
tamatiti pompe kinapa a'ya'ma tau'ikiye.
17 Piya, tamatiti pokana, aogi kamana'watasa Koti arupu puratakenaenaba maema
aborawaeyagi to tamatiti puyaba miyune. Pika Koti kamana ka maya iye: Ka'waina
amatiti pukibi'napa, Koti arupu potakana e'wasaenabi miyaba mikiyema, iye.

A'ya'ma kina'miba Kotipa ikabitawe

18 Pigoya, Koti amo'enawapa mantarisa ampa aborama, a'ya'ma kamparagaena puma
ataena pe kinapa antota'ena imikiye. Piya, pi kina'miba ataenawaitasa tagantanaba
maema kakakinapa, antota'ena imikiye.
19 Koti nkagoba kampa kakamaba waiye. Koti aewa maema aborawaeyagini agantan-
aba agawe.
20 Pigoya, Koti nkesegiyenawape wa'egawamantanabe waiyaba miyogana, paitaka'ya
a'ya'maena mampabisaena pumarantine. Piya, Kotipa kampa agapa, a'ya'ma yaga
pumarantemintanaba aogima agawe. Agagana, Kotiba mintika wasana abikena kipa
kampa akuniye. Kampa akunegina, aibo'enawai kakakena kipa kampa waintiye.

21 Piya nanagawanane: Igeba Kotikaba abintapa, taga Kotikaba kampa napima, ageba
kampa maema asagayuma, i'mupa kampa potawe. Kampaye. Napiyenawaimpaba
aibonabo pegina, igu'amaba a'yugu puma tununtanama asaewaitaye.
22 Piya, igeba: Taeba abinta kinatawe utegini, Koti nkaobi aibo'ena pewe.
23 Piya pumagini, kampa pu'wakena Kotiba, ae e'wasaenaba ikabitamagini, ama koti
iyapisa potama, pu'wakena wasanabe kabarape yagabe kuyabe, ae aoga potamagini
agisewe.

Koti atate tonarona kamparaga pewe

24 Piya pegana, Kotiba i'ni ntapiyenawai aegaraka igasaye. Igasagini, i'nintana
aega'magini igewai i'ama maema ata potawe.
25 Piya, igeba Koti taga agoba ikabitama, a'wae puma kumpari kamana maeyawe. Piya
puntini, Koti pumarantintanamaka agisuma kayokaya'ena potamagini, kampa napiyewe.
Piya, pi aborantemi ntagarama nkage maema asagayuma miyaba miyeno. Tagane.
26 Pigoya, wasana igeba Koti ika'intaesi potagana, igasagini kamparaga i'nintana pewe.
Piya, waya'miba waya'waena arupuyenaba kaite a'wae puma antage'enaba pewe.
27 Piya, wamiba pabiyama waya'waena arupuyenaba kaitegini, a'wae puma kupiy-
onama intabaipintiba tabe yaku nkiragini, iyo'mige kamparagaena puma kaga kampa ini
pewe. Aibegana, aibo'ena pikenaenawaimpa antotapa igu i'amapa pipa aguya aikenaena
maeyawe.
28 Ige napiyenawaimpaba Kotikaba kampa ibegina, Kotiba igasagini, igeba kamparaga
napiyenawaipa maema antage'ena pewe.
29 Piya pegina, a'ya'ma aguntaenabe kaintanabe, to wainantanagaba abugaintanabe
ataena pikenaenabe, igeti pumaewaye. Piya, to waina mparuta mikenaenabe, wasana
aegukenaenabe, ma'ena pukenaenabe, amiyo'enabe, wasanamika kampari uwaigaike-
naenabe, igeti pumaewaye. Igeba wasana ika'i kamana uwaitantini,
30 akaya suntini, Koti kama potantini, kamana kampa abintini, igebigo'ena puntini,
igewai maete intini, ataenaba kasa'ena aborantini, inogi ibagi kamana akayuntini,
31 napiyenawai kampa aogima napintini, igewai kamanapa kampa wasintini, iyokina
kampa agu kao'ena puntini, to kinapa pabiyama kampa intara puwaitawe.
32 Pigoya, igeka Koti nkarupu kamana'amaba maya iye: Piyama aguntaena pukibi'napa
aeguyigina pureno, iye. Pabi kamana igeba abibebe puntiniba, kampa aega'ma: Aer-
awane, yewe. Piya umagini, aguntaena pumagini, to kina'mi piya pentanaga: Kanarane
yegana, aguntaenawaimpaba tabe piye.

2

Koti kamana ukenaenaba arupu pukiye

1 We, nao'yagara, nanaga to kinapa kamana uwaitane. Nanaga to waina nkaupipa pima
yene. Kaegeba pabiya pene. Piya, to waina nkaupi pima yempepa, pipa kaeka kaupi
pima yene. Amentanti kayokayo yagara miyempekana, aibo'enaga kakakena kipa kampa
waintiye.
2 Piya, piya pe kinapa kamparaga antota'ena Koti imekana kanarasama arupu pukiye.
Pipa abune.
3 We, nao'yagara, piya pe kina'mipa ipi pima yene. Kaegapa nanaga pintanaba pene.
Napima Koti nkantota'ena agaite kaegaka wampena, a.
4 Piya, Koti anta paruyena pugatama, kampa karu'ena ika pugatama, agoya pugatama,
tabera aogima kabigataye. Kae napiyempepa uwaena kanta piya, a. Kaeba kagu a'wae
poma, Koti anta paruyena pugatamipa, pipa kampa aogima napiyeno.
5 We, kantawamaba esegi pegina kagupa kampa a'wae punta, kamparaga ikapa
tabera akibene. Piya, Koti nkamo'ena aborakibi ntagaba arupu antota'ena aborakana,
kamparaga ikapa a'ya'ma maekibene.
6 Piya, Kotiba a'ya'ma kina miyompentanarempa nkawameta ikantanaba eta'ma
airamikiye.
7 Pigoya, paebuma miye kina, e'wasaena maekena puma Koti nka'muntanabi mikena
puma miyaba'enaga napima asi nasi aogiyena pe kina, igepa miyaba'enaba imikiye.
8 Pigoya, ige'enawaika napiye kina, tagantanaba ikabitama ataenaba wasiye kina,
igetiba ka ibirakenaenabe amo'enabe aborawaekiye.
9 Piya, a'ya'ma ataena pe kina, Yuta kina marupa pugaite to marisa kinape, igetiba iki
nakiyenabe tabe iyekuruyenabe kaga aborawaimikiye.
10 Piya, a'ya'ma aogima miye kina, Yuta kina marupa pugaite to marisa kinape, igetiba
e'wasaenabe paruyenabe kaga aborawaimima a'muntanaba imikiye.
11 Kotiba tabe agi wainta kinape uwa kinape kaga a'yigi tatama antota'enaba tamikiye.

12-13 Pigoya, Yuta kina'miti Koti nkago kamana waintegini, a'ya'ma aguntaena pe kina
igepa ago kamanatasa Kotiba a'yigi nkitakiye. Piya, ago kamana uwa igerasa abikibe
kina, igeba Koti nkaobi kampa arupu punta kina mintawe. Ago kamana wasikibe kina'mi
igemana aogima asoyaena pikibewe. Pigoya, to marisa kina'miti Koti nkago kamana
kampa waintegini, a'ya'ma aguntaena pe kina, igepa uwa igaikiye.
14 Piya, to marisa kina'miti ago kamana kampa waintegini, igeba napiyenawaitasa ago
kamana kampa abinta kina'miba igewai ago kamana abinta kina kanta pewe.
15 Piya pegana, Koti igupi ago kamana kaemaranti'na aboraye. Piya pegina, napi
napiyenawaimpa ka'isa yagaba: Ataena pewe, uwaitantana, to ka'isa yagaba: Aogiyena
pewe, uwaita piye. Piya pegana, pi ago kamanapa uma aboraye.
16 Pigoya ainti ka yagaba Koti otakana, Karaisiti Isuba wasanami kakanta kamanapa
uma aborama a'yikikiye. Pi ntagaga naeba aogi kamanapa yuwe. Pabi nkawameta
aintiba aborakiye.

Mono ariwa maema mikenaenaba kampaye

17 Pigoya, kaegakaba nanawe yene: Naeba Yuta yagara mimagi, Koti nkago kamana
abima aogima aega'ma, Koti tuntana puma mintuwe, uma kau maete ima miyeno.
18 Kaeba Koti nkabugaintanagaba abintane. Piya, ago kamana ugamuguna abintam-
peka, arupuyenagaba owe yene.
19-20 Piya puma, kaegakaba maya yene: Naeba Koti nkago kamana'ama agobe
tagantanawape abintoka, kanara iyorika kinapa kepa iyakimagi, tununtanabi miye
kinapa kanara e'wasa puwaitamagi, kampa abinta kina kanara uma arupu puwaitamagi,
ama'mana ntagara iyakikena yagaranawe, yeno.
21 Kaeba piya kamana yempe'naga, kaeba wasana kamana uwaimintanapa, kaegakeba
kampa abena, a. Kaeba wasanamika: Kuntanaba a-piyoma uwaimintanapa, kaegakeba
kuntanaba pena, a.
22 Kaeba: Kumiyenaba a-piyoma uwaimintanapa, kaegakeba kumiyenaba pena, a.
Kaeba ama kotikaba kampa kabegina, ama koti ntamapisaenaba uwa maeyana, a.
23 Kaeba: Naeba Koti nkago kamana abintuwe, uma kaukapa maete ima mintanapa,
aguntaena puma ago kamanapa akayuma, Koti nkageba ata potana, a.
24 Piya, Koti kamana'amaba maya iye: Yuta kina, tige'enaenaga to marisa kina'miba
Koti nkagega'eba akayasotawe, iye.

Taga ara'ena tagu'amantanawe

25 Pigoya, kaeba Koti nkago kamana wasiyegana, kau kasakena ara'ena kanara
peno. Aibegana, ago kamana akayuyeganaba, kauta ara'ena pumaranta'enaba pipa
kumpari'enawe.
26 Piya, to marisa yagara, ara'ena auta kampa wainta yagarama, Koti kamana agoba
wasiyemipa, aeba au kasama ara'ena punta yagara kanta piye.
27 Pigoya, Yuta kina, tigeti ago kamana'ama nkawa'ena waintemika tipa kasantapa,
nanaga kamana agoba akayuyewe. Piya, to marisa kampa i kasanta kina'mi, kamana
agoba aegara'nagi, aintiba tipi pima kamanapa uritakibewe.
28-29 Pigoya, wasanama ari autasa Yuta kina'mi nkara'ena maenti'na, aeba Koti
nkaokina Yuta yagara kampaye. Aeba antabaipinti Koti nkaokina mintipa, pipa taga Yuta
yagarawe. Piya, au kasakenaenaba pipa taga ara'enaba kampaye. Koti taga ara'enaba
pipa agu'amantanawe. Pipa ago kamana ariwapa wasikenaba kampaye. Pipa agowa
wasikenawe. Wasanama piya pemipa, mampabisa kina'mi iyobinane. Koti nkaobi tabe
agiba waiye.

3

Ataenamaba aogiyenaba kampa apirintakiye

1 Pigoya, Yuta kina'miba aya puma to marisa kinapa igasawe. I kasama ara'ena pe kina
aya puma igasawe.
2 We, Yuta kina'miti uwomantana aogiyena aborantiye. Iba ka urimukuwa, abiyo: Yuta
kina'mipa Kotiba awaga kamana'wa uwaimima: Aogima kabiyiyo, uwaimintiye.
3 Tagane. Ka'isa Yuta kina'miba kana kamanapa kampa aega'magini akayuntawe. Piya
puntakana, Kotiba aewa nkuwaimintintanaba kampa akatikiye.
4 Pipa kampaye. We, a'ya'ma kina'miba kumpari kamanapa yegana, Koti ae abintowapa
a'ya'ma yagaba taga kamanapa iye. Pika mono awa'ena kapa Kotikaba maya iye:
Kaeba a'ya'ma kamanakampaba arupu puwaye. Wasanami kamana ugataiginapa asu
igaikibene, piya iye.

5 Pigoya, wasanami ataenarepa agantiniba: Koti ae abiwapa arupuyenawe ukibewema, yewo. Pika ayama usune. Kotiba aguntaena pompentanama antota'ena tamekanaba kampa aogi pikiye, usuno. Pipa kampaye. Pipa wasanami ntapiyenawe.
6 Piya, Kotiba antotapa arupu kampa puratasinta, aya pesine. Aintiba a'ya'ma maga maga kina'mitentanaba a'yigi tatakiye.
7 Pigoya, wasanami kumpariyenanepa agantiniba, Kotintanaga aogi tagantanawe, umagini, agega'e asagayukibewema, yewo. Pipa kumpariyenawe. We, naeba aguntaena pekanaba, kamparaga ikantepa namikiye.
8 Pigoya, ka'isa kina'miba tae yompe kamanaka akayasuratapa: Pipa aguntaena pekanaba aogiyenama nkau'wa aborakiyema yewema, yewe. Pipa kampaye. Piya ye kina'mi ata ika mpaentini, pipa kanara maekibewe.

Arupu yagaraba kapa kampa mintiye

9 Pigoya, ma Yuta kina tae agoba ayama waintiye. Taeba to marisa kinapa asu igasima, pipa to awameta miyuno. Piyaba kampaye. Taeba ago yune. Yuta kinape Kariki kinape taeba kaga aguntaenama tagasaye.
10 Pigoya, pika mono isa'ama maya iye:
Ka aogi arupu yagaraba taga kampa mintiye. Kampaye, iye.
11 Ka'wainaba mono ago abinta kina kapa kampa mintegina, Kotipa aguyosa'ma atokaekenaba kapa toba kampa mintiye, iye.
12 Igeba arupu kipa a'ya'ma kaitegini, ata kina'ena pegana, igetisa ka'waina aogiyenaba kampa puntine. Kampaye, iye.
13 Wasana iru kawama aka pisa puma, imemawama aguntaenaba pumagini, intebuwamaba a'wae puma kumpari'ena pewe, iye.
Piya, ma'ama kiyo'ena kanta puma, iwamu epewamaba kamanapa iye, iye.
14 Imo kamanape asa kamanape iwamupi pumae waintiye, iye.
15 Igeba karu'ena wama wasana iyeguma kaikenaga aseyo puntini,
16 a'ya'ma yagaba uwomantana aguya'aimagini, tabe kuntuyena wasana imintini,
17 wasanamiba paruyenama kipa kampa agawe, iye.
18 Igeba Kotikaba kampa iyekuruba pewe, mono isa'amaba piye iye.
19 Pigoya, taeba mayama abune: Ago kamana'amaba, pi kamana agora minta, Yuta kina, tae agorepa uma aboraye. Piya pekana, a'ya'ma maga maga kina'mite aguntaenaraka Kotiba kamanapa uratakanaba, kampa ka'wainaba kamanapa ukiye.
20 Ago kamana'amaba aguntaenarepa aboraramiye. Piya pikanaba, ago kamana aegarakibikaba, ka'wainaba Koti nkaobi arupu agiba kampa maekiye. Pipa ago abune.

Isuti imatiti pe kina'miba arupu kinane

21 Pigoya, ibaba Koti arupu puratakena kipa ka maema aborantiye. Piya, Mosese ago kamana'wa tayakikena arupu kipa kampa aboraye. Pinane. Mosesebe poropete kina'mibe arupuyena aborakibi ki'amaka awaga kamana untawe.
22 Pi kipa mayamawe: Isu Karaisititi imatiti pe kina'miti Koti arupu puratakena kipa aboraye. Piya, a'ya'ma mono aega'ma abibebe pe kina, taeti aboraye. Piya, agorepa kampa atarama waintegi,
23 taeba a'ya'ma kina aguntaena puntompeka, Koti nke'wasaenarapa kampa kanarasamaba kampa miyune.
24 Pigoya, Kotiba aewa awagaena puratama, Isu Karaisitipa a'muntana tamogana, yogawatasa torebata ika puma arupu puratantiye.
25 Piya, Koti otaogana, Isu pu'magina, korankatasa ika puratama, imatiti pe'nagipa aguntaena asu'a puwaitakiye. Pigoya, aguntaenawaipa paipa Kotiba kampa karu'ena ika punta, otaogana Isu tumpa pu'ma asu'a puratama, Koti nkarupuyenawapa aboraramintiye.
26 Piya puntikana, Kotiba ibaba arupuyenawapa aboraramima, Isuti amatiti pi'nakaba arupu potauwe, uma tayakiye.
27 Pigoya, Yuta kina'mita tagega'e maete ikena kipa aempa waintiye. Kampaye. Pi kipa kampa waintiye. Ago kamanatakaba tagega'e kampa maete ikibikana, Isuti tamatiti pukubompe, pabitaka tao'maekiye.
28 Pika maya kamana abekana waiyeno: Ago kamana wasikenaenarakaba kampaye. Amatiti'enaraka wasanaba arupu agiba maeye.
29 Pigoya, Koti aeba Yuta kina'mite tabi Kotiwanane. To marisa kina'mi Kotibewe.
30 Aeba Kotirepa ka'anto minti'na, Yuta kinape to marisa kinape kaga tamatiti'enaretaka arupu tagiba tamiye.
31 Pigoya, taeba tamatiti'enareka uma ago kamanapa kasuno. Pipa kampaye. Taeba ago kamana maema ituru pune.

4

Kotiba Abara'amukaba: Arupu yagarawe, omintiye

1 Pigoya, Abara'amu arirautasa Yuta kina'mite tayabamawe. Aekaba ayawe ukune.
2 Piya, Abara'amu aeba aogi potantintanarasa arupu yagara Koti nkaobi miyemisinta, aewa age maete iyemisine. Pipa kampaye. Koti nkaobipa piya pukenaenaba kampa waintiye.
3 Piya, Abara'amukaba mono isa'ama maya iye: Abara'amu aeba Koti aega'ma amatiti pogana, pika Koti: Arupu yagarawe otantiye, iye.
4 Pigoya, ka'waina yoga puma ikantanaba maeyakapa, pi nkikakaba a'muntanaweba kampa yune. Kampaye. Pipa yogawatasaenawe. Piya, tau'ikenaena yogaretasaenaba kampaye.
5 Pigoya, kamparaga ika kina arupu puwaitakena yagara, pipa Kotiwe. Piya, ka'waina Koti aega'ma amatiti pekanaba, yogawatakaba kampaye. Amatiti'enawataka arupu yagarawe otakiye.
6 Pigoya, yogawatakawanane. Kotiba arupu yagarawe otami'nakaba, Tebiti paipa pabiya puma akayona potama, aeka mayama kaentiye:
7 Wasanami nkantage'enawaipa Koti maegasima, aguntaenawaipa airari kaegasakini i'muntanabi mikibewe.
8 Piya, Wa'egawama aguntaenawaka kampa kamana otakibi'naba, aeba a'mu peno, Tebiti piya untiye.
9 Pigoya, ma a'muntanaba pipa i kasanta kina'minta, ibiyenawanane. Pipa i kampa kasanta kina igekenawe. Piya, taeba Abara'amupa Kotiba amatiti'enawaka: Arupu yagarawe, otantiye. Pi kamanapa abune.
10 Abara'amuba ayama mintogana, Kotiba: Arupu yagaraweba otantiye. Piya, aeba au kasagasima mintoganapera, uwa mintoganawe. Owe, aeba au kampa kasanta uwa mintogana, Kotiba: Arupu yagarawe, otantiye.
11 Pigoya, paipa aupa kampa kasanta mintana, pi ntagaba Abara'amu amatiti pogana, Kotiba: Arupu yagarawe, otantiye. Piyama otaogana, pika au kasama ara'ena puntiye. Aibuntika, i kampa kasanta kina'mi Koti aega'ma imatiti pekaba, Kotiba: Arupu kinatawe, uwaitaye. Uwaitamikaba, Abara'amu aeba marusa iyabamawe.
12 Pigoya, Abara'amu au kampa kasanta mima amatiti'enama ki aegarantemisa puma, i kasanta kina'mi kaga imatiti pekaba, Abara'amu taga taga iyabamawe.

Kotiti imatiti pe kina'mika kamana esegi puntiye

13 Pigoya, Kotiba Abara'amuke aga'nubaramike a'ya'ma maba maekibewema, utawaitantiye. Pipa ago kamana wasiyoganaba kampaye. Amatiti'enawaka Koti: Arupu yagarawe, otamagina: Maba maekibewema, utawaitantiye.
14 Pipa mayamawe: Ago kamanapa aegara'nagiba maba maeyasinta, imatiti pikenaenaba uwa waiyegina, Koti utawaitantintanamaba aibo'ena pegana uwa waiyesine.
15 Taeba abintune: Ago kamana'amaba aguntaenaraka Koti nkamo'enawapa aboraye. Piya, ago kamana kampa waintemisinta, kamparagaenaba kampa aboramisine.
16 Pigoya, Abara'amu nkaga'nubara miyompeka, taeba Kotipa aega'ma tamatiti pokana, awagaena puratama utaratantintanaba tamiye. Piya, ago kamana abe'nagi ige ibiyenawanane. Abara'amu puntisa puma aega'ma imatiti pe'nagikenawe. Piya, Abara'amu aeba a'ya'ma mono kina'mite tayabamawe.
17 Pika mono isa'ama maya iye: Naeba kaepa uwoma to kina to kina'mi nkiyabamantana pugatauwe, Koti piya untiye, iye. Pigoya, Abara'amu aegaranti Koti, aeba purinta kina'mi imaba imima, kampa aboranta'enagaba kega'e yegina aborawaeye. Piya pemi Koti nkaobi utaratantintanaba waima esegi piye.
18 Pigoya, pai Koti Abara'amukaba maya omintiye: Kaga'nugiba igeba uwomataka'ya aborakibewema, omintiye. Piyama omogana, Abara'amuba: Uwoma to kina to kina'mi nkiyabama mikibene kamana abitegina: Ago anasanawema, kampa napinta, Koti kamanaka napi napi puma a'mu puntiye.
19 Piya, aeba 100 kabu pogana, au'amaba purinta kina kanta puntiye. Piya pogana, waya'wapa Sera pabiyama ago aentarama yagaraenaba kampa pemakana puntiye. Piya pogana, Abara'amu agantanaba, amatiti'enawapa kampa kainta uwa waintantiye.
20 Koti otanti kamanapa abimagina, amatiti'enawapa kampa kasima, tara tara agiba kampa napintiye. Piya puntana, Koti nkageba asagayogana amatiti'enawapa esegi puntiye.
21 Piya, utamarantintanama nkau'wapa Koti aewa aborakiyema, esegima napintiye.
22 Abara'amu aeba piya puntika, Kotiba amatiti'enawa agama: Arupu yagarawe, otantiye.

23 Pigoya, mono isapi: Arupu yagarawe, otantipa, Abara'amu ae abintogaba kampa untine.
24 Taekega kaga untine. Piya, Wa'egare Isu purintapisa asinti, pi Koti aeti tamatiti potakanaba, pabiyama aeba tagama: Arupu kinatawe, uratakiye.
25 Piya, aibo'enare maeragasomeka Kotiba otaogana Isuba pu'ma, arupu puratakibika purintapisa asintiye.

5

Koti: Arupu kinatawe, urataye

1 Piya, taeba tamatiti'enaretaka Kotiba: Arupu kinatawe uratagi, kaga Kotiti paruyenabi miyune. Pi paruyenaba Wa'egare Isu Karaisiti aborama tamintiye.
2 Piya, Isu aewa awagaena pukena kipa a'wairatagi, awagaenara miyune. Aibumagi, Koti nke'wasaenabi mikenaga ta'mu puma napi napi pune.
3 Piyama, kaga kuntaenabi miyompekega ta'mu pune. Taeba ago abune. Kuntaenabi mikenaenamaba tantawamapa maema esegi potaka, kampa taekita pukune.
4 Tantawamaba esegima waimaginaba, tara tagiba kampa napikune. Tara tagiba kampa napinta mima, Koti tamikena utaratantintanaga napima agawa pukune.
5 Kotintanaga agawa pekanaba, tanintanaba kampa tabukiye. Piya, Kotiba Aota Awamusa tamintegina, aeba Koti nkagu kao'ena tagupi ari'atantika tanintanaba kampa tabukiye.
6 Pigoya, paipa taeba kampa esegi puntuwakana kana'wa arosaogana, pabi ntaga Kotiti takabitauwampe kina'miteka Karaisiti asiratakenaga purintiye.
7 Pigoya, kebaya uwa arupu kina'mitakaba pu'magina i'ikiye. Pipa kampabayawe. Piya, kebaya aogi tao'yagara ka'wainatakaba purikiye. Tarawo ka'antoma pu'mabaya au'ikiye.
8 Pigoya, aguntaena puma miyuwakana, Koti yogana, Karaisitiba taetaka purogana, pabiyama Koti agu kao'enawa maema taeti aborantiye.
9 Piyama korankatasa taekaba: Arupu kinatawe uratantana, pi'na nkaboboriba Koti nkamo'enawatasa tau'ima aogi puratakiye.
10 Eya, taeba Koti kama potama miyuwakana, yagarawapa purometasa Kotiba maema ae'wati atokaeratantiye. Piyama atokaeratamagina, pi'na nkaboboriba miyaba'enawatasa tau'ikiye.
11 Pigoya, abiwakaba kampaye. Piya, Wa'egare Isu Karaisiti ntugarasa atokaeratantika Kotiti ta'mu puyaba mikune.

Atamu purikenaena aborantegina, Isu miyaba'ena aborantiye

12 Pigoya, taeba ago abune: Marupa wasana ka'waina aguntaena agobiyogana, mamparasa kina'miteti aborantiye. Pigoya, aguntaenamaka uma purikenaena aborantiye. Piya, a'ya'ma kina'miba aguntaena puwaentaka, purikenaenamaba a'ya'waema igetiba abae pumagina aborantiye.
13 Pigoya, mono ago kamanapa kampa aborantogana, maru aguntaenaba wasanamiti aborama waintantiye. Ago kamanapa kampa waintomeka, aguntaenaba uwa wairite kanama waintogana, Kotiba kamana kampa uwaitaogana wasanaba uwa purintawe.
14 Piya, Antamube, ae aguntaena puntisa kampa punta yakaraki'nunkampibe, kaga purita kanauguna, Mosese aborama ago kamana uramintiye. Pigoya, marusa Antamu aeba ka'ena aborantemisa puma, to aintisa yagara Karaisiti, to ka aborantiye.
15 Pigoya, Koti aboraramintintanabe Antamu nkaibo'enawape isigeba ka awametapa kampaye. Piya, ka yagarama nkaibo'enaraka uwoma kinapa pu'waewantawe. Piya puguna, Koti nkawagaenawapa asugasima, uwoma kina maema paru puratantiye. Piya, Isu Karaisiti aeba ka'waina, awagaenawatasa uwa taeti aboraramima paru puratantiye.
16 Pigoya, Antamu nkaguntaena aintanawape, Koti nkaboraramintintanabe, isigeba ka awametapa kampaye. Piya, kamana ka'anto aemita puma akayuyogana, Koti antota'ena puma ata ika aboraramintiye. Piya pogana, Koti paruyena aboraramintintanaba uwoma aibo'enarepa asu'a puma arupuyena purataye.
17 Eya, ka yagarama aibo'ena pogana purikenaenamaba asuragaintika, kapa kampa uwaba mikiye. Aibogana, Koti nkawagaena anosama arupuyena purataoga, paruyenara arakurompe kina, taeba miyaba'ena maemagi, Isu Karaisiti aeba ka'wainaka uma tabe kina'ena puma mikune.
18 Pigoya, ka yagarama nkaibo'enaraka a'ya'ma kina'mite ata ika aboraramintegina, pabiyama to ka yagarama nkarupu yugawataka aguntaenarepa asu'a puragasogana, miyaba'ena a'ya'ma kina aboraramintiye.

19 Eya, ka yagarama kamana aeguma akayuyometaka uwoma kina'miteti aguntaenaba
aborantiye. Pabiyama to ka yagarama kamana wasiyometaka uwoma kina'mitepa
arupuyena aboraramiye.
20 Pigoya, ago kamanapa tamogana aibo'enarepa aborawaentiye. Aguntaenamaba
aboraurite iyogana, awagaenawampa asugasima pumaerataye.
21 Eya, a'ya'ma kina'miti aguntaenamaba purikenaena maema aborantisa puma,
pabiyama a'ya'ma kina'miti Koti nkawagaenawampa nkarupuyenama mpiyaba
e'wasaena maema aboraramegina kabirataye. Pipa Isu Karaisiti, Wa'egarempa
ntugarasawe.

6

Taeba Karaisitige kaga purintompene

1 Pi kamana'ama nkagowakaba nanawe ukune. Aguntaenama ntuga pekanaba Koti
nkawagaenamaba aborama asugaikiye, piya ukuna, a.
2 Pipa kampaye. Taeba pu'magi aguntaenaba ago kasune. Piya, ayama to kake taogama
aguntaenama ntuga puyaba mikune. Pipa kampaye.
3 Mono wani pai'ma Karaisiti Isuti atokaentompe'nagita, purikenaenawapi pai'ma
atokaentune. Pikaba kampa napiyewo.
4 Pipa mayamawe: Purikenaenawapi paitatama, aeke kaga tarubinti kairatantiye. Piya,
tabarempa aeba e'wasaenawatasa Karaisiti purintapisa asitaogana, mintisa puma, taeba
pabiyama aososima to awameta miyaba mikubompeka asiratantiye.

Taeba Karaisitige kaga e'wasaenayaga mikune

5 Taeba Karaisitige atokaema purintisa tauga puntompeka, pipa to aege atokaema
asintemisa tauga pukune.
6 Taeba mayama abune: Paisa tagupa Isuke kaga maripora aeguntaka, tagu tau'ama
nkaguntaenama nkesegiyenaba iyoba atama, aguntaenama kayokaya'enaba to kake
pusanaga iyoba atantiye.
7 Piya, ka'waina pu'wami'naba aguntaena pukenaenawapa kasaye.
8 Taeba mayama abibebe pune: Karaisitige purintompeka, piyama aege kaga miyaba
mikune.
9 Karaisitikaba mayama abune: Aeba purintapisa asintemikana, to kakeba kampa
purikiye. Piya, purikenaenama nkesegiyenawapa aeti kampa waintika, uwa igiga piye.
10 Piya, purintipa pipa ka yaga aguntaenamati pu'wantiye. Ibaba mintipa, pipa Kotiti
mintiye.
11 Piya, tigeba pabiyama: Aguntaenamati ago pu'waunema, piya yiyo. Karaisiti Isuga
atokaentompeka Kotiti taogama miyunema, yiyo.
12 Piya yigina, aguntaenama ti'ama nkwa'egaenaba a-puritano. Piya, ti'ama i'ni
ntapiyenawapa a-nkaegaraiyo.
13 Tigeba tigisa tiyatipa aguntaenamapa a-nkamigina, ataenama kayokaya'enaba a-
peno. Kampaye. Tigeba purintapisa asiritantika, tigupa Kotipa amintiri, tigisa tiyatipa
Koti amigina arupuyenama kayokaya'ena peno.
14 Piya, ago kamanapa kampa tigeba kabiritaye. Pipa kampaye. Ibaba Koti nkawagae-
nama kabiritaye. Pigoya, aguntaenamaba wa'ega kantaba to kakeba kampa puritakiye,
untiye.

Taeba arupuyenama ntuga kina mintune

15 Pigoya, pikaba taeba nanawe ukune. Ibaba ago kamana'amaba kampa kabiratagi,
Koti nkawagaenabi miyompeka aguntaenaba pukuna, a. Pipa kampaye.
16 Tigeba kampa abewo. Tigeba to wainati uma atokaemagiri awamu wasiyigina,
kayokaya kina'wa tibabekiri kabiritakiye. Piya, aguntaena wasikibepa kayokaya kina'wa
mima purikena ikantanaba maekibewe. Mono wasikibepa kayokaya kina'wa mima
arupu ikantanaba maekibewe.
17 Tigeba aguntaenama kayokaya'ena purite kananta kanaba, ibaba a'ya waye. Mono
ago urimima tiyakinta, pabi nkawameta tigeba abima wasiyeka, Kotipa ta'mu potaune.
18 Tigeba aguntaenabisa akariyobatitagiri arupuyenama kayokaya kina'ena puma
miyeka, ta'mu potaune.
19 Piya, napiyenarimpaba kampa aogi pegi, wasanami kamanata awame puma ago
yone. Tigeba paipa tigisa tiyatipa uwa atauguna, i'nintanama kayokaya'ena pogiri
antage'ena toma toma puta ima mintantawe. Pai mintantasa puma, ma kanabipa tigisa
tiyatipa uwa ataigina arupuyenama kayokaya'ena pekiri aota miyiyo.

20 Pigoya, paipa aguntaenama kayokaya'ena puntapa, arupuyena wasikenaenaba tigeti
kampa aborantiye.
21 Piya, pai puntantanagaba ibaba tini pewe. Pipa nana au'wapa aboraogiri maen-
takawe. Pipa kampaye. Pintanama nkantota ikankapa purikenaenawe.
22 Pigoya, ma kanabipa aguntaenama nkiga'naba akariyobatitantika, Koti kayokaya
kina'ena puntawe. Piya puntaka aota mikena au'wapa maemagiri, antota ikankapa
maema miyaba mikibewe.
23 Piya, aguntaenama nkikantanaba purikenaenawe. Pigoya, Wa'egare Isu Karaisititi
atokaeyompeka Kotiba miyaba'ena uwa tamiye.

7

Awamusa'ama kasa kita miyiyo

1 We, nao'mitaba, tigeba ago kamana abinta kina'mititi ma kamanapa urimuwe: Ago
kamana wasikenaenaba purekanaba a'ya waye. Pipa kampa abewa, a.
2 Piya, waya ka'waina aeba awaewampa aogama mintakanaba, ago kamana'amaba:
Awaege airokaema miyeno, iye. Piya, awaewampa pureginaba, ago kamana'amaba: Wa
waya ka kina kanta puma miyementanaba a'ya waye, iye.
3 Pigoya, ka wae'ma aeba awaeba uwa aogama mintegina, atate wama to wa
umaeyamipa, aeba kumi waene. Awae pu'wakanaba ago kamanatapa kampa uma
atokaeyakana, to wa maekibipa, kumi wae kampa mima kanara mikiye.
4 We, nao'nempitaba, pi kamanapa mayamawe: Karaisiti nkauke atokaema kaga ago
kamanati pu'wantagana, to kakemaba kampa tirakuriye. Piya, taeba Kotiti au'wapa
aborakenaga to wainati atokaeratantiye. Pi purintapisa asinti ntagarari atokaeratantiye.
5 Pigoya, paipa paisaenabi mintantompe, pi kanabipa agunta napiyenarempaba yo-
gawa puma tauti waiyogana, tagisa tayankamaba ago kamana akayuma, aupa purike-
naenaba maema aborantine.
6 Piya, ibaba paisa isa'ama kipa takabitama Awamusa'ama kasa kita mikenaga, taeba
ago kamanati pu'waokana tarakurinta'enaba iyoba tatantiye.

Aguntaenama ata purataye

7 Pigoya, pikaba nanawe ukune. Ago kamanapa pipa aguntaenawe, ukuna, a. Pipa
kampaye. Ago kamana kampa waintesinta aguntaenanempa agoba kampa abosine. Ago
kamana'ama: To wainantanagaba a-kauka po, kampa yemisinta, nauka pukenagaba
kampa napiyosine.
8 Piya, aguntaenama ke irogana, Koti unti kamana'ama nantabintiba ata tonaronaga
nabikenaenaba aboragi, aguntaenaba puwe. Pigoya, ago kamana kampa waintesinta,
aguntaenamaba purinta kina kanta puma kampa naupipa pima yesine.
9 Paipa ago kamana naeti kampa waintometa, kanara aogima mintantone. Piya
puma Koti unti kamana abuwaganaba, aguntaenamaba naeti aboraogana nauma nagupa
pu'wantiye.
10 Piya, pi Koti unti kamana'amaba: E'wasaenaneta kanaoga agauwantanama utanataogana, nauma nagupa pu'wantiye.
11 We, Koti unti kamanapa abuwagana, pi kamanatasa aguntaenama ke i'ma namiyo
puma naeguntiye.
12 Piya poga taeba agantune: Ago kamana'amaba antage'enaba kampa puma aota
waiye. Piya, Koti unti kamana'amaba aota waima arupu puma aogiyena piye.
13 We, pipa aogi kamana'ama naeguntiya, a. Pipa kampaye. Aguntaenama naeguyoga
purintone. Piya, aguntaenama aogi kamanataka uma naeguntika agowapa taga aboran-
tiye. We, aguntaenama Koti unti kamanapa a'wae puma to tabe aguntaenaba piye.

Aguntaenamabe aogiyenamabe kaga tae taupi yoga piye

14 Pigoya, taeba mayama abune: Ago kamanapa pipa inatisaenawe. We, naeba
mampabisa yagara mima aguntaenama kayokaya kina miyuwe.
15 Piya, nabugaintanaba kampa punta, pi kampa nabugaintanaba puwe. We, nae
pontanama nkagowapa kampa aogima abuntuwe.
16 Piya, kampa nabugaintanaba popa, naumanepipa ago kamanakaba kanarane, yuwe.
17 Piya, antage'ena popa, pipa naene naumabisaba kampa pogana, aguntaenama
nagupi waima tutusunatagi, puwe.
18 Naeba mayama abuwe: Nae'ne ntaupintiba aogiyenaba kapa kampa waima aboraye.
Piya, aogiyenagaba nabegi, pipa au'wa maema aborakenaenaba nayapisaba kampa
puwe.

19 Naeba aogiyena pusanagaba nabegi kampa puwe. Piya, ataenaba kampa pukena
pontanaba uwa puwe.
20 Pabiyamagi, kampa nabemintanaba nayapisaba popa, naenepa kampaye. Agun-
taena nagupi waintintanama tutusunatama piyaenaba piye.
21 Pigoya, mayama agoba agauwe: Naeba aogiyena pusanagaba nabegina, ataenamaba
naeti aborama waiye.
22 We, nae nagupintiba Koti nkago kamanakaba nabugaye.
23 Pigoya, nagisa nayati ka'enaba wainti, pi'na napiyenanempapa kama potama iga'na
ubu'nataye. Piya, nagisa nayapinti waintemi aguntaenama iga'na punatama miyegi, ae
kayokaya'ena puma miyuwe.
24-25 Piya pumagi, naeba napiyenanetasa Koti nkago kamana wasinta, nau'netasaba
aguntaenaba wasiyuwe. Piya, naeba a'yugu yagaranawe. Nau'ne pu'wakena an-
tota'enaba kebaya iyoba'natakiye. We, Isu Karaisiti Wa'egarempa aeba iyoba'natakiye.
Pika Kotiti na'mu potano.

8

Karaisitiba aguntaena maeragasima Awamusa tamiye

1 Pigoya, ibaba Karaisiti Isuti atokaentompe kina, taeti ata ikapa kapa kampa abo-
raramikiye.
2 Piya, Karaisiti Isuti atokaeyuwakana, Awamusa'ama, aeba miyaba'enama nkago, aeba
aguntaena purikenaenama nkagobisa iyobatatantiye.
3 Pipa mayamawe: Taeba mampabisa kina'miteti esegiyenarepa kampa waiyegina,
ago kamana'ama kampa tau'iye. Piya, ago kamana'ama kampa pemintanaba Koti aewa
piye. Aeba yagarawa otaogana kanama ampa agunta kina'mite nkawameta aborama, tae
aguntaenama nkantota ika puratama asu'a puragaintiye.
4 Piya, ago kamana'ama nkarupuyenama nkau'wapa aboranema otaogana, taeti, paisa
kipa kaite Awamusa'ama ki'i waompe kina'miteti aborama ika puratantiye.
5 Pigoya, paisa ki aegara kina'miba napiyenawaipaba mampabisaenari atokaeyagina,
pi Awamusa'ama ki aegara kina'miba napiyenawaimpaba Awamusa'amantari uma
atokaeye.
6 Piya, mampabisaenari atokaeya kina'mitiba pu'wakenaenaba aborakana, pi Awa-
musa'amati atokaeya kina'mitiba miyaba e'wasaena waima paruyena waikiye.
7 Piya, wasanama napiyenawampaba mampabisaenari atokaeyi'naba Kotipa kama
potamipa, pipa nanagawe. Aeba Koti nkago kamanapa kampa wasima, pipa kampa
piyaenaba kanara pemika, kama potaye.
8 Piya, paisa ki'i aega'ma nase kina'mikaba Kotiba kampa a'mu puwaitakiye.
9 Pigoya, Koti Nkawamusa'ama tigupi mintika, pipa mampabisaenamatiba kampa
atokaenta, Awamusa'amati atokaema mintawe. Piya, ka'waina aeba Karaisiti Nkawa-
musa kampa mintemi'naba Karaisiti nkaokinapa kampa miye.
10 We, aguntaenama tipa aeguyegina Koti nkaobi ago pu'waye. Piya, Karaisitiba tigupi
mintegiripa, tigeba Koti nkaobi arupu kina'ena puma, tigu timawamaba aogama miye.
11 Piya, Isu purintapisa asintemi ntagarama Nkawamusa'ama tigupi miyaba miyekana,
Karaisiti Isu asintemi'naba otakana, tigupi miyemi Awamusa'wapa ti'ama purintapisa
pabiyama asiritakiye.

Awamusa'ama Koti ntagaraena purataye

12 We, nao'mitaba, iretare waintipa, pipa arirasaenama nkiretaba kampa waintika
mampabisaenari uma atokaekenaba kampaye.
13 Piya, tigeba arirasaenamanati uma atokaekibepa purikibewe. Piya, tigeba Awa-
musa'amati atokaema mintiri, ae esegiyenawatasa arirasaena pentanaba aegugasima-
giri, e'wasaenara miyaba mikibewe.
14 Pigoya, Koti Nkawamusa'ama paitama ke'i iregini wa kinapa, igeba a'ya'ma Koti
ntagaraena puma miyewe.
15 Eya, Koti aeba taekuru puma iga'na kina kanta kinapa kampa tababuma, ae
yagaraena puma miyompe kinapa taba purataye. Piya puratagi, taeba aeka: Naba-o,
naba-o, taga kega'e yune.
16 Piya, taeba Koti ntagara araga ki'nu mintune. Pi kamanapa Aota Awamusa'amabe
tae tagupe kaga aboraye.
17 Piya, Koti ntagara aragawa mintapa, aintiba Kotintanaba kanara maekune. Eya,
Isuge kaga kapi'ena maekune. Pigoya, taeba mata'i Isuge kaga tauki nakiyena aesaga
pukubompepa, aintiba aege kaga e'wasaenaba maekune.

Aintiba tabe e'wasaena maekune

18 Pigoya, naeba kamana a'yigimpa abopa, ibanto tauki naki puma kuntaena maeyompentanaba anagiyenawe. We, aintiba e'wasaena taeti aborakibintanaba asugasima tabera waikiye.
19 Piya, Koti ntagara ki'nupa taeti e'wasaena aborakibi ntagaga, a'ya'maena Koti pumarantintanaba iyowa asagayuma agama aobi puma miyewe.
20 Eya, a'ya'waemaenaba kamparagama waintana ataenaba piye. Pipa ige napiyenawaipisaba kampaye. Koti aewa iga'na ubu'itagini piyama waiyewe. Pipa ainti aborakenaenamaka aobi puma miyewe.
21 Piya, pabi ntagaba Koti pumarantintanaba iga'nabisa abararakibintanaba akariyobakasima, Koti ntagara araga ki'nu nke'wasaenayaga kaga tababeka mikune.
22 Piya, taeba abune. Waya'ma yagaraena pikena pegina: A-e, a-e, uma miyemisa puma, a'ya'waemaena Koti pumarantintanamaba kaga ikegini miyewe.
23 Pintanama wanane. Taepe kaga taukegi miyune. Piya, maru yawama aosa pagina agagana aintiba a'wapa aeyamisa puma, marupa Kotiba awamusapa piyama tamimagina: Yagaranene, uratantiye. Piya pegi, ibanto tauki nakiyena maema tagupi: A-e, a-e umagi, Koti taupa tumpaema ae yagara asiratakibi ntagaga taeba aobi puma miyune.
24 Piya puma, Koti taba pukiyema aobi pompeka tau'intiye. Piya, au'wa aboramisinta kampa aobi pompesine. Aboramintanagaba wasanamaba kampa aobi piye.
25 Piya, aobi pompentanama nkau'wapa kampa aboramika, taeba aobi puma mintapa tara tagiba kampa napikune.
26 Pabiya puma, Awamusa'ama amuntanareka uma tao'maeyamika tara tagiba kampa napikune. Piya, nunamu aogima ukubompentanaga kampa abibebe pompeka Awamusa'ama aewa tao'maeyagi, wasanama kampa yisiya puma: O-o, yokana, Kotiti maete iye.
27 Piya, Awamusa'ama aeba Koti nkabugaintana aega'ma Kotiti atokaentompe kina taepa tao'maema, kamanatepa maete iye. Piya pegana, tagu'ama agabasasa yagara, Koti, aeba Awamusa'ama ntapiyenaba aogima abintiye.
28 Pigoya, Kotiti tagu amompe kina, abugaintanaga untika aegaraompe kina, taeti a'ya'ma aboraramintintanaba Koti ae aogi puma esegi purataye. Pipa ago abune.
29 Piya, marupa taeba aegarakubompeka Koti abogana kanarasaogana, taepa yagarawa ae aoga ka'masa piyema uratantiye. Piya poga, taeba a'natabaraena uwoma pekana, aewapa pi tagantontana puma mikiye.
30 Piya, Koti aeba uratanti nkawameta tababuntiye. Tababunti nkawameta arupu puratantiye. Arupu puratanti nkawameta e'wasa puratantiye.

Koti nkantara'enamaba kampa tatakiye

31 Pigoya, Koti piya pemintanaga maya ukune: Kotiba ao'ena puratakanaba, kebaya asuragaikiye, a. Pipa kampaye.
32 Piya, Kotiba ae'wa ntagaraga kampa aemaranta taeti tao'maeyanema, otantiye. Pi otanti ntagara aeba ka'isa aogiyenaba akutatakiya, a. Pipa kampaye.
33 Pigoya, Koti tababemi kinapa kebaya kamanapa uratakiye. Pipa kampaye. Kotiba aewa: Arupu kinatawema, uramiye.
34 Piya, ke taepa tapasanakiye, a. Kampaye. Karaisiti Isu aeba taeka purogana asitaogana, ima Koti nkayatakanti asu mimagina, nunamu uma tao'maema miye. Aeba kampa taepa tapasanakiye.
35 Pigoya, Karaisiti nkagu kao'enabisa kebaya tagarubakaikiye, a. Tauki nakiyenareno, taekuruyenareno, karana puratakenaenawo, kabo pukenaenawo, tauka mikenaenareno, kamparaga puratakenaenawo, kaso taegukenaenawo, Karaisiti nkayapisaba ke tagarubakaikiye, a. Pipa kampaye.
36 Pintanaga taeke mono isa'ama maya iye:
We, Koti, kaetaka a'ya'ma yagaba taeguyega purune, iye.
Piya, igeba tagaga, yaga aeguyesa kina mintokini taegukena pewe, iye.
37 Pipa aerawane. Agu kao'ena puratanti ntagara, Karaisiti, ae esegiyenawatasa pi ata puratamintanamapa asugasima aborama miyune.
38 Pika naeba mayama abibebe puwe: Ka'enamaba Koti nkagu kae'enabisa kampa tagarubakaikiye. Purikenaenabera mikenaenawe. Kampaye. Enisorebera toma toma paitanta kinane. Ibanto waintintanabera ainti aborakibintanabera to ka esegiyenawe. Kampaye.
39 Inatisaenabera mabintisaenawe. Pipa kampaye. Wa'egare Isu Karaisititi atokaentompeka ka'ena aboramintanaba Koti nkagu kao'enabisaba kampa tagarubakaikiye.

9

Poro Isureyo aokina'mika antara puntiye

1 Pigoya, naeba kumparipa kampa uma, Karaisiti kina'mana taga kamana yekiri abiyo:
Aota Awamusa'ama agonepa abegi, kamana ubebe puma urimuwe.
2 Naeba Yuta naokina'mikaba taga nantara'enaba nantabaipintiba asi nasiba tabera
puwe.
3 Igeba mono waintaga'ena puma mantari ikenaenaba piyama uwa waintemisinta,
igeka uma Karaisititisa nagaruba'ma ata ikantanawaipa namemika, naeba nabiye,
yosine.
4 Piya, igeba Isureyo kina, Koti ntagaraena pe kinane. Piya puma, e'wasaenaba igeti
aboramagina uma esegi pukena kamanape, ago kamanape, monota mikenaenabe, ainti
aborakenaenagaba umaranta'enaba igeti aborantiye.
5 Piya, iyabamagi igeba mono agona puma mintantawe. Piya puguna, ige tupisa Koti
utaratanta yagara, Karaisiti, aborama wasanaenaba puma a'ya'waemaenama nkai'ne
Koti miyegi, agega'e maema asagayuyaba miyeno. Tagane.

Mono waintage kina igeba Koti nkaokinane

6 Pigoya, ka'isa Yuta kinapa kampa aegaragana: Koti kamana'amaba uwaena kanta
piyeba, a-siyo. Pipa kampaye. Piya, Isureyo tupisa aboranta kinapa ka'isa Isureyo
kinataka'yapa taga kampa mintawe.
7 Piya, Abara'amu ae kuratasa aboranta kina igeba taga Koti nkaokina'ena kampa
puwaentawe. Pika Koti Abara'amupa maya omintiye: Ugamintontanama nka'wapa
Aisakiwe. Ae aga'nubara taga kae'enaenamana pukibewema, omintiye.
8 Pi kamana'ama nkagoba mayama waintiye: Arirautasa aboranta kina'miba Koti
ntagaraenaba kampa puwaentawe. Piya, Koti utaratanta kamana aegarantompe kina,
taemana taga Abara'amu tuntana puntune.
9 Piya, Koti otanti kamanapa mayamawe: Kaboba ka a'ya puwaka naeba to aborakana,
Seraba masi yagara yakari pukiye, piya untiye.
10 Pigoya, abiba kampaye. Piya, tayabama Aisaki ntagaraena aga'e pogana, Arebekapa
Koti aeba kamana maya omintiye:
11-12 Tara yagaraena puwaisitagana, agantowampa a'nanto aka'i mima kayokaya'ena
potanaoma, omintiye. Piya, isigeba kampa aborama aogiyenabe kaintanabe kampa pun-
tusuguna Kotiba pi kamana untiye. Piya, Kotinta esegi kamana'watasa aeti atokaekenaga
aboramagina, kana yagara tara isige puma mikenaenawaisikaba kampaye. Kotiba aewa
ntapiyenaba aega'ma piya untiye.
13 Pika mono isa'ama kapa maya iye: Naeba Yekobuka nabegi, Isopa kama potauwe,
untiye, iye.
14 Pigoya, pikaba nanawe ukune. Kotiba arupuyenaba ka'isa kampa piye, ukuna, a.
Pipa kampaye.
15 Koti aeba Mosesepa maya omintiye: Naeba ka yagaramaka nantara potakena
puntapa nantara potakuwe. Piya, to ka yagara ao'maekena puntapa ao'maekuwe, untiye.
16 Pika wasanamita pukena pompentanagabe napiyompentanagabe kampa napinta,
ae'wantanaga napima antara'ena purataye.
17 Piyama Koti Parao kamana ominti, pipa mono isapi mayama kaemarantane: Naeba
kaeti esegiyenanepa maema aborakana nage nawaga kamana'nempaba a'ya'ma maga
maga kina'miti aboranema uma asigatauwe, untiye, mono isa'ama piya iye.
18 Piya, Kotikaba mayama abiyo: Koti aeba ka yagaraga antara potakena puntanaba,
pipa antara potakiye. To ka yagaraga napiyenawa akunikena puntanaba, akunikiye.

Mono ago kina'mi ika'intaesi potantawe

19 Pigoya, kaeba maya unamikibenema napiyuwe: Koti nkabugaintanaba wasanamaba
kampa aibasanagina, nana pegina aguntaenarekaba kamanapa uratayema, nabigak-
ibene.
20 We, kaeba wasanagawe. Ayama antotapa Kotipa omikibene. Pipa kampaye.
Aboragatanti ntagaramapa: Nanaga pi nkawametapa aboranatanema omikibena, a.
21 We, kabo pemi ntagara aeba a'marasa akae'ma tara kabu puma, kapa naukaena
puntana, to kapa uwa anagiyenaba piye. Pi'naba kamparaga piya, a. Kampaye. Pipa
ae'enawane.
22 Pigoya, Koti aeba amo'enawapa maema aboraka, a'ya'ma kina'mitaba esegiyenawata
agakubompeka, paebuma miye. Piya, aintiba amo ikantana imima kaitakibi kina'mikaba,
ibaba tabera agoya puwaitama paebuma uwa itamipa, ae'enawane.

23 Piya, pi ntugarasa a'ya'ma kina'mite taobi ae antara'ena utaratanti kinapa tabera e'wasaenawa aboraramikiye.
24 Piya, aeti atokaeyiyema tagega'e yi kina, paipa e'wasaenaraka utaratantine. Yuta kina ibintogaba kampaye. To marisa kinape kaga atokaekibe kinakega utaratantine.
25 Pigoya, pika Koti yogana poropete Oseya kaemaranti nkisapi maya iye:
Paipa to marisa kinakaba: Naokina'nepa, kampa untoka, ibantoba: Naokinane, uwaimukuwe, iye.
Paipa kampa nabunti kinakaba ibantoba: Nabugai kinatawe, uwaimukuwe, iye.
26 Piya: Nae naokinapa kampa mintawe uwaiminto kinakaba: miyaba Koti ntagarawe, uritakuwe, iye.
27 Piya, Aisayaba Isureyo kina'mika antara'ena pumagina maya untiye: Isureyo kina igeba wani nkawamori kepa kampa aisempesa puma, pi kanara mikibepisa Kotiba tara kina'anto i'ikiye, iye.
28 Pi ntagaba Wa'egawamaba kamana'waipa tumpa arisa'ma a'ya igasima, mampabisa kina'mi ikankaipa imikiye, untiye.
29 Pigoya, pikaba Aisayaba ainti aborakibintanaga to maya untiye: Mantarisa tabe Wa'ega Yagara aeba kampa antara puma uwaena Yuta tunkantonto uwa kampa itasinta, Sotomu kinape Komora kinape ige a'ya wantasa nkawame pesine, untiye.

Yuta kina'miba arupuyena maekenaga igiga puntawe

30 Pigoya, pikaba nanawe ukune, a. Maya ukune: To marisa kina'miba arupuyena maekenagaba paipa kampa ebi ebi yuga puntakini, ibaba imatiti'enawaitasa arupuyenaba maeyawe.
31 Piya, Isureyo kina'miba ago kamana'ama nka'wapa arupuyena maekenaga ebi ebi yuga puma ago kamana wasintapa, igewai ntugarasaba ago kamana'ama nka'wapa kampa aborama maeyawe.
32 Nanagawe. Pipa mayamawe: Igeba imatiti'enarakaba kampaye. Uwa mikenaenawaitaka ebi ebi puma maekena puntawe. Pipa kampaye. Mikenaenarasaba arupuyenaba kampa maekenaenawe. Piya, ke'isa yabankama igisa aimisa imegini ware'nasa puma, arupuyena maekena kipa kampa aogima agantawe.
33 Pika mono isa'ama maya iye:
Abiyo. Saiyoni kuma, Yuta kina'mi kuma, pita atao ntabapa wasana igisa aimisa'ma ware'nakena esegi yaba atauwe.
Pi ntabankama aega'ma amatiti pikibi'naba anipa kampa pikiye, untiye, iye.

10

Isureyo kina'miba Kotitisa arupuyenaba kampa maentawe

1 Nao'mitaba, Yuta naokina'mi nki'ikenaga nagupintiba tabera nabegi, pika Koti esotauwe.
2 Naeba uma igabebe puma mayama igauwe: Igeba Koti ntuga pukenaba esegima puntiniba, agowapa kampa aogima agawe.
3 Piya, arupu puratakena kipa Kotitisa aboraogini, kampa napinta igewai pukena kika aguyosagantawe. Piya pumagini, Koti nkarupuyena kipa ikabitama atantawe.
4 Pigoya, a'ya'ma tamatiti pompe kina'miteti Karaisitiba ago kamana'ama ki'wapa akutagasagi, arupu tagiga'e maeyune.

Koti ae abemika a'ya'ma kina ibabukena piye

5 Pigoya, Mosese aeba maya kamana kaentiye: Ago kamana'ama nkarupuyena wasiyaba miyemi'naba, aeba e'wasaenara miyaba mikiye, untiye.
6 Pigoya, tamatiti'enama nkarupuyenawakaba ka kamana mayama waintiye: Piya, kebaya nao'maeyanema mantari ima Karaisitipa ababute tumikiye kamanapa, kaega kaumabisaba a-so.
7 Piya: Kebaya nao'maeyanema purinta kina'mi kumati tumpa Karaisitipa purinta kina'mitisaba ababute ikiye kamanapa, a-so.
8 Piyaba kampaye. Tamatiti'enama nkarupuyenawaka kamana mayama waintiye: Mono pipa pagasa'iba kampa waintiye. Pi kamatiti kamana ugamima kayakompentanaba kawamupipe kagupipe waintiye.
9 Piya, wasanami nkiyobi: Isu aeba Wa'eganene, kawamupisa umagina, Koti aepa purintapisa asitama kamintika kagupinti aogima abegana, kaepa kau'iyeno.
10 Piya, kagutasa Isu nkaega'ma kamatiti puntana, Koti nkaobi arupu kina mikibene. Kawamutasa wasanami nkiyobi ae age asagayuyegana kau'ikiye.

11 Pika mono isa'ama maya iye: Ae aega'ma amatiti pikibi'naba kampa anipa pukiye, iye.
12 Pigoya, Yuta kinape to marisa kinape Koti nkaobi pakoba kampa punta ka'masa puma miyegana, Wa'egaba a'ya'ma kina'mite Nkwa'egawe. Piya, aeka agisokana a'ya'ma kina aogima kabirataye.
13 Piya: Wa'egawama nkage uma agisikibi'napa Kotiba au'ikiye, iye.
14 Pigoya, aeti kampa aega'ma amatiti pemi'naba, ayama agisikiye. Piya, mono'wapa kampa abemi'naba, ayama aega'ma amatiti pikiye. Piya, monopa kampa uwaimekiniba, ayama abikibewe.
15 Piya, Kotiba mono uwaimikena yugarapa kampa uwaitantakiniba, ayama uwaimigini abikibewe. Pipa kampaye. Pigoya, pika mono isa'ama maya iye: Aogi kamana maete wa kina'miba naukaena pewe, iye.

Isureyo kina'miba aogi kamanapa kampa aegarantawe

16 Pigoya, aogi mono kamanapa ka'isa kina'miba kampa abewe. Pika Aisaya maya untiye: Wa'ega, kamana yoganaba taepisa ke abima aegarayema, abigantiye.
17 Pigoya, taeba mayama abune: Karaisitika awaga kamana yegini, pi aogi kamana marupa abimagini imatiti pewema, abune.
18 We, ka'isa kina'miba monopa kampa abintawema, napiyuwe. Pipa kampaye. Igeba ago abintawe. Pika mono isa'ama maya iye:
Koti nkawaga kamana pumarantintanama nkawamusa agawamaba a'ya'ma maba ka-narasa waentine, iye.
Aogi awaga kamana'amaba matuka matuka abae puwaentine, iye.
19 Pigoya, to kake mayama napiyuwe: Isureyo kina'miba igeba kampabaya agoba aogima abibebe puntawema, napiyuwe. Pipa kampaye. Igeba ago abintawe. Pika Moseseba kamana mayama kaenti, pipa maru ukuwe:
Naeba uwa kina ibabekini asurigasigiri, monotaka abima tintawama ata punatakibewe, Koti iyema, untiye.
Piya, to marisa aibo kina ibabekiripa timo pukibewe, iyema, untiye.
20 Pigoya, Aisayageba kampa aekuru punta maya uma aborantiye:
Kampa naguyosa'ma mintanta kina'mi nabatantawe, Koti piya iyema, untiye.
Piya, naeka kampa nabigama mintanta kina igeti aborantone, iyema, untiye.
21 Pigoya, Isureyo kina'mikaba to maya uma kaentiye:
Naeba e'ero kanabi kamana akayuma iyekita punata kina'mikaba nayakoga puwaitama mintantogini, a'a-o uma pumireri punatantane, iyema, kaentiye.

11

Koti Isureyo kina tarantomiti awagaena aborawaitantiye

1 Pigoya, pikaba naeba maya yuwe: Kotiba aokinapa igasima ataena puntina, a. Pipa kampaye. Naegeba Isureyo yagaranawe. Abara'amu, pi nkiga'nabisa, Penisameni nkaruyenabisa aborauwe.
2 Piya, Koti pai kibi'ma ibabunti nkaokinapa kampa igaikiye. We, tigeba Iraiya kamana mono isapi kaemarantapa kampa aisumagiri abewo. Aeba Isureyo kina'mikaba amo puma Kotiti kamana mayama uwaitantiye:
3 We, Wa'ega, igeba poropete kinakapa iyeguwaegaintini, kaeti arata yare pumaranta akusabakaintawe. Piya puntakini, naeba nabinto mintogini naegukena yewe, untiye.
4 Piya yoganaba, Kotiba aya kamana a'wae pomintiye. Aeba maya omintiye: Nae'neti ibabumarao'nagiba 7,000 kina, abe'isa kina'mi koti Peyaripa kampa irakabintane, Koti piya untiye.
5 Piya, ma kanabipa pabiyama ka'isa Isureyo kina'miba kampa ikabitagana Koti awagaenawatasa ibabiye.
6 Pipa ige yoga puma esegiyena petasaba kampaye. Koti awagaenawatasa puwaitaye. Piya, esegiyenawaitasa ibabesinta, awagaenaba awagaba kampa pesine.
7 Pigoya, pikaba nanawe ukune. We, Isureyo kina'mi ibugaintanaba kampa aborantawe. Koti kibi'ma ibabuwaitanta kina'miba ago maeyagini, a'ya'ma to kina'miba igu'ama akukasima esegi puma mintawe.
8 Pigoya, pika mono isa'ama maya iye:
Koti aeba igu'amapa maema a'yugu puntana, iyoba aerikaewaitama, igeba akunkaitata kanaye, iye.
9 Piya, Tebiti aeba pikaba ka maya uma kaentiye:

Igeba i'mu ntanintawai nama: Koti nkaobi aogiyena punema napiyigina, kobakena iga'na kanta puwaitama, kuko'ama pisa puma, yaga kaganta pekini, ware'naigina antota'ena aborawaimikiye, iye.
10 Piya, iyo tunusuwagini kampa aogima agawa, kaeba ikaba aegayotagini miyaba miyiyo, untiyema, iye.

Kotiba to marisa kina ibabuntiye

11 Pigoya, pikaba naeba maya yuwe: Yuta kina igeba igisa aimisa'ma ware'nasa puma, monota ware'namagini agora ikabitantawe, a. Pipa kampaye. Igeba aibo'ena puma mono kipa kasuguna, Kotiba i'ikena kamanapa to marisa kina'miti aborantiye. Piya pogini, to kina'mi abigini Isureyo kina'miba igamagini, intawama igobi pekini igege ankagasigasi piyemawe.
12 Pigoya, mono aibo'ena puma kasantenawaimpa maga maga kina igeti mono au'wa maema aborantiye. Piya, Kotintana kasima amuntanawaimpaba to marisa kina igeti mono au'wa maema aborantika, taeba mayama aogima abune: Aintiba Koti agowapa a'waitama Isureyo kina a'ya'ma ibabuwaitaika, tae taobi to awameta maema aborakiyema, abune.
13 Pigoya, ibaba to marisa mono kamana abinta kina tigeba ma kamana urimukuwa, abiyo: Naeba to marisa kina'mi nkaposoro miyo'nana, pi ntuganepa asagayuyuwe.
14 Piya, Yuta naokina'ne abimagini igobi pekini ankagasigasi piyema pi ntugane asagayuyoka, igepisa ka'isa i'isanaga nabiye.
15 Eya, Isureyo kina igaintika, Kotiba maga maga kinapa ae'wati atokaewaitantine. We, ainti ibabukibipa, purinta kina'miba iyoganta kina'mi pesa puma kasa kina kanta pewe, ukibewe.
16 Pigoya, Yuta kina paipa pareti kao'ena puntapa, marupa uwaena paretinto Kotipa amintapa, a'ya'waemaena ae aobi kanara aota puntiye. Piya pesa puma, Yuta kina'mi nkiyabama, ige iga'nubaraba Koti nkaokinane. Piya, ya abuwapa Koti nkaobi aota waimagina, pabiyama amawapa aotane.
17 Pigoya, Yuta kina'miba aogi oribi ya kanta puma mintagana, ka'isa amawapa a'warikasima, tigeba kabubintisa ata oribi yawama nkamawa kanta puma minta, maemagina ampa amato puritagiri, oribi yawama nkabu'watasa aogi apaba maeyawe.
18 Pikaba tipa a-mpaete iyiyo. Piya, ti'mu puntiripa, mayama aogima napiyiyo: Amawamaba abu'amapa kampa apaba amiye. Abu'amaba amawamapa apawapa amikaba aogima napiyiyo.
19 Pigoya, pikaba tigeba maya ukibewe: Kotiba tae maema amato puratakenaga ka'isa amawapa a'wari'ma maebugasagina kanara piyema, ukibewe.
20 Pipa tagaka ukibewe. Igeba monoti kampa imatiti puntaka, a'warikaintiye. Piya, timatiti'ena manataka asiritagiri aogima miyewe. Pika tigeba tipa a-mpaete intiri, tiyekuru piyo.
21 Pigoya, Koti aeba aogi yawama nkamawapa kampa uwa atanta a'warikaintiye. Piya, ige puntasa puma kampa timatiti pukibepa, kaga a'waritigaikiye.
22 Pigoya, tigeba Koti nkantara'enawakaba agasiyaenawakabe aogima abiyo. Piya, ae ika'intaesi pota kina'miti agasiyaena aborantana, kampa atate wanta Koti nkantara'enawata mikibe kina'mitiba, tigeti au'wapa aborarimikiye. Piya, tigeba aeti kampa atokaekibepa, kaga arisa'ma maeburigaikiye.
23 Pigoya, Yuta kina igegeba iyekitaenawaipa kaite igu a'wae piginaba, Kotiba to kake amato puma asaewaitakiye. Eya, pikaba kanara abintiye.
24 Piya, paipa tigeba kabu oribi yawama nkamawa mintuguna, Kotiba arisa'ma tibabuma usa oribi yamara amato puritantine. Tigeti nkagoba kampaye. Piya, Yuta kina'miba usa oribi ya kanta puma mintagana, ige'wai nkabuta amato pukibipa, pipa to awametane.

Kotiba a'ya'ma kina'mite kao'ena purataye

25 Nao'mitaba, tigeba napiyenari aega'ma aibo nabo pusanaga ma kakanta kamana aborarimukuwa, abiyo: Isureyo kina ka'isa igeba mono abikenaena igu akumpa esegi potama mirite wakini, to marisa ibabukibi kinapa pai'waekibewe.
26 Piya pai'waewaigini, a'ya'ma Isureyo kina'miba i'ikiye. Pika mono isa'ama maya iye: Saiyoni kumatasa A'yigitatama Tababikena Yagara ka aborama, Yekobu tupisa kamparagaenawai paga puma maebu igaikiye, iye.
27 Pi ntagaba naeba aguntaenawaipa asu'a puwaigasimagi, utawaitanta'enaba igetiba aborawaimukuwe, Kotiba piya untiye, iye.

28 Pigoya, Isureyo kina igeba mono kamanaka Koti kama potawe. Piya pegana to marisa
kina'miti au'wapa aboraye. We, iyabamagika Kotiba agu kao'enaba puwaitagini, Isureyo
kina ae aokina mintawe.
29 Piya, Koti aeba a'muntana imintintanabe utawaitantintanabe aeba tonaba kampa
pumagina, Yuta kinapa ibabiye.
30 To marisa kina tigeba paipa Koti kamana akayuma mintantawe. Piyama mintuguni,
Yuta kina igeba kamana'wa akayuma ika'intaesi potauguna, tigeti Koti a'wae puma
antara'enawapa aborarimintiye.
31 Pigoya, Yuta kina igeba kamana akayuma mintawe. Aintiba tige mintasa puma pabiya
puma Koti nkantara'enawapi mikibewe.
32 Piya, Koti aeba kamana akayukubompetaka a'ya'ma kina utarataye. Utaratama, a'ya'ma
kina'miteti antara'enawa aboraramikena, piya piye.
33 We, Kotintanabe napiyenawape abikenaenawape e'erota pumaema waintiye. Piya,
kamana otakenaenama nkagoba kebaya ukiye. Pipa kampaye. Napima pukenaenama
nkagoba kebaya agakiye. Pipa kampaye.
34 Pika mono isa'ama maya iye:
Eya, Wa'egawama ntapiyenaba ae ntagarama abiye. Pipa kampaye, iye.
Piya, kamana yeginaba ae ntagarama kapa ao'maeye. Pipa kampaye, iye.
35 Piya, ae ntagarama Kotipa maru ka'enaba amintitaka iretawapa amikiye. Pipa
kampaye, iye.
36 Piya, a'ya'waemaenaba aepisa aboraye. A'ya'maenaba ae esegiyenarasa uwa waiye.
A'ya'waemaenaba ae'enawane. We, ae agega'e asagayuyaba miyeno. Tagane.

12

Taeba tautepa Koti ameno

1 Nao'mitaba, naeba Koti nkantara'enawaka uma mayama esuritauwe: Tigeba titipa
Kotiti aoganta muta atama, aota mima ae aobi aogima miyiyo. Pi'na mono maema
mikenaenama nkau'wantana peno.
2 Piya, tigeba mampabisa kina nasisuba a-puma ka'masapa a-piyo. Kampaye. Tigeba
napiyenaripa maema a'wae pigina, to tiga kanara peno. Piya pikibepa, Koti nkabem-
intanaba aogima agakibewe. Piya, aogiyenawape aukaenawape aota'enawape agama
maekibewe.

Taeba Koti nkuratanti ntuga peno

3 Pigoya, Koti nkawagaena namintika ka ka urimukuwe, abiyo: Tigepisa ka'waina
aewaka abekanaba taberapa a-nkiyeno. Koti a'yipimpa amatiti'ena ka ka iminti, pabi
nkawameta peno. Pikaga asu agaikenaba a-ntapima, aogima napiyiyo.
4 Taeba maya abune: Ka tautasa a'ya'ma auka'iba ka'masa ntugaba kampa pune.
5 Piya pompepa, taeba a'ya'ma kina'mita Karaisititi atokaema ka tau'ena puma
miyokana, toma toma ntugarapa pako puratagi, ka kina kanta puma miyune.
6 Pigoya, Koti awagaenawa aboraramima toma toma ntugarapa utarataye. Utaratamika
a'yuguba kampa pukune. Piya, ka'wainaba Koti nkesegiyenabisa mono uma aborantan-
aba, pipa amatiti'enawampa ase'yona waitanti nkawameta peno.
7 Piya, to ka'waina aeba kayokaya puntanaba, pipa aogima peno. To ka'waina aeba
mono tisa yuga puntanaba, pabi ntuga aogima peno.
8 To ka'waina wasana asitakena puntanaba, aogi yuga puma asitano. To ka'waina
aeba yabankatasa wasana iyo'maentanaba, awaga yagara miyeno. To ka'waina aeba
paitawaitama miyintanaba, aumaba asagarare puma miyeno. Piya, to ka'waina aeba
wasanaga antara puntanaba, a'muntanabisa ao'maeyano.

Paru kao'enama kamanane

9 Pigoya, agu kao'ena puwaitakena puntiripa, ago'enaba a-piyo. Aguntaenaba tik-
abitama aogiyenamati uma atokaeyiyo.
10 Tigeba tiyo'mige atokaema kayonenabi miyiyo. Piya, tiyo'mi nkige tigeba ka ka maete
iyiyo.
11 Mono yugarikaba a-tiyekita puma asagarare puma miyiyo. Awamusa'amaba
tintabaipinti aburakiri, Wa'egawama kayokaya yuga piyo.
12 Tigeba ti'muntanabisa Wa'egagaba kabiyiyo. Tiki nakiyena aborarimekiripa esegima
mintiri, asi nasi nunamu uma miyiyo.
13 Kotiti atokaenta kina'miti ka'isaenawai kampa waiyekiripa, iyo'maeyiyo. Namu kina
kanaigiripa, tigeba aogima kabiwaitaiyo.

14 Pigoya, wasanami pumireri puritaigiripa, akayona puwaitaiyo. Pumireripa antotapa
a-puwaitama, akayonamana puwaitaiyo.
15 Pigoya, wasanami inta asoyaena pigiripa, iyo'maema tinta asoya piyo. Kube'ena
pigiripa, iyo'maema kube'ena piyo.
16 Pigoya, ka kina'ena puma paruyenabi miyiyo. Ti'amaba inatapa a-nkiyekiri, tumima
minta kina'mige ka awameta miyiyo. Nae nabintone aogi napiyena waintiyemaba, a-
ntapiyiyo.
17 Pigoya, ataena puritaigiripa, antotapa ataenaba a-puwaitaiyo. Wasanami nkiyobi
agoya puwaitamisa piyo.
18 Tigeripa ma'ena pukenagaba toma toma kina'mige igege a-ntapiyiyo. Pipa kampaye.
Ke waintakiripa, tigeba paru puma ka kina'ena puma miyiyo.
19 We, nao'mitaba, kaintana puritaigiripa antota'enaba a-puwaitamagiri, uwa ataigina
Koti nkamo'enawataka waiyeno. Pika mono isa'ama maya iye: Kaintanama nkantota
yugaba, pipa naene pukuwe, Wa'ega aeba piya untiye, iye.
20 Pika mono isa'ama maya iye: Kama kinakapa aga'ena abekanapa, nanintaba amo.
Wanika abekanapa, wanipa amo. Piya pikibempepa a'nota yaku irarata'ena potagana
ani pukiye, iye. Pipa aegaraiyo.
21 Piya, a'yugu ataenamaba tigepa tigaikiye. Tigeba aogiyena pumagiri ataenaba
agasiyo.

13

Kamani kina'mi kamanapa aegaraiyo

1 Pigoya, a'ya'ma kina'mitaba kiya kina'mi nkimentanti miyiyo. Pipa kiyaenaba Koti
maema imintemi ntuga pewe. Pipa uwa wasanami nkiwamutasaba kampaye. Igeba Koti
nkawamutaka mirite kanawe.
2 Piya, ka'waina aeba kiya kina'mi kamana akayuyemi'naba, Koti otanti'nakeba kaga
aibasanaye. Aibasanakibe kina'miba igeba Kotitisa ata ika maekibewe.
3 Piya, wasana kanara aogima miye kina igeba kiya kina'mikaba kampa iyekuruba
pewe. Ataena pe kina igeba iyekuru pewe. Piya, tigeba kiya kina'mikaba kampa tiyekuru
puntiripa, aogiyenamana piyo. Piya pigina, Tigewamaba ige iyobi aogi peno.
4 Piyama, kiya kinaka: Aogima kabiwaitaiyoma, Koti uwaitantiye. Piya, tigeba ataena
pusanaga tiyekuru piyo. Igeba paroya ntoginkaipa uwaba kampa urintawe. Igekaba:
Ataena pe kina naetisa antota'ena imiyoma, Koti uwaitantiye.
5 Piya pika, kiya kina'mi nkimentanti miyiyo. Antota imu'enaga tiyekuru pikenaenaga
wanane. Tintawama nkawamu aega'ma piya piyo.
6 Pigoya, igepa Koti kiya yugara uwaitantika kabiratawe. Pikaba takisi imewe.
7 Piya, tigeba utaritantintanaba aega'ma aogima piyo. Takisi maekena kinapa takisiripa
imiyo. Kotataka takisi maekena kinapa takisiripa imiyo. Asugasima minta kina'mi
nkimentanti miyiyo. Tabe igiyaga kina'mi nkigeba maete iyiyo.

Agu kao'enaba mono'ama nkagowane

8 Pigoya, uwa au'wa kampa wainta'enama nkiretaenaba a-piyo. Iretaenari ka'anto
waintipa, pipa tigeba wasana agu kao'ena puwaitakenaenawe. Agu kao'ena wantaga
mikibi'naba ago kamana'ama nkau'wa ago aboraye.
9 Pigoya, Koti paipa ka'isa kamanapa maya untine: Kumiyenaba a-piyo. Wasana a-
nkaeguma kaiyiyo. Kuntanaba a-piyo. To wainantanagaba tikaba a-piyo. Pi kamanape
to ka'isa unti kamanape, pi'na agowaipa mayamawe: Tigeti ti'ama kao'ena potasa puma
tiyokinapa pabiyama puwaitaiyo.
10 Piya, agu kao'ena wantaga miyemi'naba aeba ao'yagaraba ataenaba kampa potaye.
Piya, agu kao'ena pemi'naba ago kamana'ama nkau'wapa aboraye.

Arupu ki'i waiyo

11 We, tigeba mono abe kina'mitaba, kana'ama nkagoba abewe. Tiwaibisa tiyo-
gama asikena, pi kana aboragiri abewe. Tamatiti puntompe kanabipa Wa'egawama
tau'ikenaenaga aobi puntompene. Piya, tau'ikena kana ibaba agarosaye.
12 Piya, ase uma a'ya pekana agarosama marikiye. Pika tununtanaripa akubugasima-
giri, iregu arakaebuma e'wasaenara miyiyo.
13 Taeba ara miye kina kanta puma aogima miyeno. Piya, esegi wani ntama
aibo'ena pikenaenabe ma'ena pikenaenabe a-piyo. Kupiyona pikenaenabe to i'nintana
pikenaenabe a-piyo. Maka kamana ukenaenabe tigobintana pukenaenabe to kake a-piyo.
14 Ti'ama ata napiyenagaba a-ntapima aegaraiyo. Tigeba Wa'ega Isu Karaisititi
atokaema, aepa ti'ama nkanapa maema piyo.

14

Taeba tao'mi mikenaenawaipa a-nkayikeno

1 Pigoya, mono aega'ma amatiti'enawa magimagi pemi'napa ababuma tiyo'ena potaiyo.
Wasanama ntapiyenarasa monotakaba kamanatasa ma'enaba a-puma, ababuma aogi
potaiyo.
2 Piya, ka'waina aeba amatiti puma a'ya'maena nantana: Pipa Kanarane yegina, to
ka'waina amatiti'enawapa magimagi pemi'naba awaseba kampa naye.
3 Pigoya, naninta nami ntagarama kampa nami ntagaragaba abima ataba a-potano.
A'a-o uma kampa nami ntagaramaba a'ya'maena nami ntagaraga abima kamanapa a-
nkotano. Pi kina'mipa Kotiba ibabiye.
4 Piya, tigeba ayama to kina'mi ntuga pemi ntagaragaba kamanapa otawe. Pipa
kampaye. Aeba aogi pikiyo, ata pukiyo. Pipa abagarima, ae'enawane. Piya, Wa'ega aeba
ao'yagaraba kanara esegi potakibipa aogima mikiye.
5 Pigoya, ka yagarama mono kanabi ka yagagaba napima: Asugasima tabe yagawe, iye.
Piya yegina, to ka yagaramaba napimagina: A'ya'ma yaga ka'masa piyema, aeba iye. We,
pi ntagaga napima ka ka kina'mitaba tigeti ntapiyena aegaraiyo.
6 Piya, ka yagarama ka yagaga napima: Tabe yagawe yemi ntagaramaba, aeba
Wa'egawamaka napima piyaba iye. Naninta nami ntagara aeba Wa'egawamaka napimag-
ina piyama naye. Piya puntana Kotikaba: Na'mu pugatauwe, iye. Piya, a'a-o uma kampa
nami ntagaramaba aeba pabiyama Wa'egawamaka napima: A'a-o, iye. Piya untana
Kotikaba: Na'mu pugatauwe, iye.
7 Pigoya, taetekaba: Miyuneba, a-siyo. Puruneba, a-siyo. Pipa tae'enaenaba kampaye.
8 Miyompepa Wa'egawamantana pune. Piya, mikubompepe purukubompepe taeba
Wa'egawamantanawe.
9 Pika Karaisitiba pu'ma aogamagina, purinta kinape aoganta kinape kaga
Wa'egarentana puratakena puntiye.
10 We, tigeba nanagabaya tiyokina'mi ntasikenaenawaikaba kamanapa uwaitawe.
Nanagabaya tiyokina'mikaba abima ataba puwaitawe. Taeba a'ya'ma Koti nkaora
aborakana, agorepa uma aborakiyema kampa napiyewo.
11 Pika mono isa'amaba maya iye:

Naeba taga kauwe. Aintiba a'ya'waema kinapa irakabinatakibewema, Wa'egawamaba
piya iye.

A'ya'ma kina'mi nkiwamu'amaba Koti nkagisukibewe, iye.
12 Piya puma taeba abune: A'ya'ma ka ka kina'mitaba Kotiti agore uma aborakubom-
peka, uratantine.

Taeba tao'mipa ataenaba a-puwaitano

13 Pigoya, pika taeba tao'mikaba ipi pima kamanapa a-nkuwaitano. Pipa kampaye. We,
aogima napima taokina'mikaba igisa aibasanakaikenaenabe i'ware'nakenaenabe taeba
a-puwaitaigiro.
14 Naeba Wa'ega Isuti atokaema mima mayama abima esegi puwe: Ka'enaba i'nintana
pikenaenaba kampa waintiye. Pigoya, ka'waina aeba ka'maenaba i'nintanawema napima
pemipa, aewapa i'nintana piye.
15 We, tigeba ka'isa naninta namagiri tiyo'mi ntapiyena ata puwaitapa, tigeba
agu kao'enabipa kakema kampa wawe. Piya, a'yugu tigeba pi ntaninta naigina,
tiyo'yagaramaba tigama ata pusanaga napima aogi ki'i i'ataiyo. Ae asitakenaga Isuba
purintiye.
16 Piya, tige aogi mikenaenaritaka a'yugu to kina'mi tikayasuritasanaga aogima
kabiyiyo.
17 Piya, naninta nakenaenamabe wani ntakenaenamabe mono'ama nkagoba kampaye.
Pipa Aota Awamusa'amati atokaema arupu puma mikenaenabe, paruyenabi mpikenaen-
abe, ta'muntanabi mpikenaenabe, pipa Koti kabiratai'na nkau'wane.
18 Piya, ka'waina aeba Karaisititi kayokaya'ena potakanaba, Kotiba agama a'mu
potakini, wasanamiba agamaginiba: Aogi yagarawe, otawe.
19 Piya puma, taeba paruyena aborakibi ki'i aega'ma, tao'mi nkintaba esegi puwaitano.
20 Pigoya, a'ya'ma nanintaba aogi nakenaenawe. We, a'yugu taeba nanintaraka
uma Koti ntugaba aguya'aikune. A'yugu taeba ka'isa naninta nakini, tao'miba
ware'nasanagawe. Pipa Koti nkaobi ataenawe.
21 Piya, tiyo'mi maema ware'nasanaga, igeka uma awasebe, waini wanipe, to nabe: A'a-
o yiginaba, pipa kanarasakiye.

22 We, pikaba napiyenaripa Koti nkaobi maema miyigina tigeti waiyeno. Ka'waina
aeba ka'enaga abekana kanarasakana, antabintiba abima ataba kampa puntana, asoya
pekanaba aogi pikiye.
23 Pigoya, to ka'waina aeba abima tara tara agi napimagina nakibemipa, aewa aogi
napiyenaba kampa aegarakiye. Piya, ae'wantanama kamanapa otakiye. Eya, ae'wa aogi
napiyena akayuyi'naba Koti nkaobi aguntaenaba piye.

15

Taeba Karaisiti ntapiyena aegarano

1 We, monota esegiyenarentaga kina'mitaba anu kina igama iyo'maema kuntaenawaipa
aesagabeno. Taete ntapiyenaba a-nkaegarano.
2 Taeba taokina'mi igeka napimagi, aogimagi, monota esegi pikibeka iyo'maeyano.
3 We, Karaisiti aeba ae'wa ntapiyenaba kampa aegaraye. Pika mono isa'amaba ae
awamutasa kamana maya iye: We, Koti, iyekita pugata kina'miba iyekitaenawaipa naeti
aborantine, piya untiye, iye.
4 Pigoya, pai mono kamana uma kaentapa, pipa taeka ago abibebe piyoma kae-
marantane. Pi kamana'ama nkagoba esegi puratamika taeba paebuma mima Koti taba
pukibitaka aobi puma mikune.
5 We, Koti aeba asiratama esegi puratakena agowe. Aeba Karaisiti Isuti atokaema
tiyo'mige kaga mikenaga tiyo'maeyano.
6 Piyama tiyo'maeyagiri, tigeba ka tiwamu'ena puma, Wa'egare Isu Karaisiti nk-
abawampa, Koti, ae age asagayuyiyo.

Karaisitiba Yuta kinape to marisa kinape kaga tao'maentiye

7 Karaisiti aeba agu kao'ena puma tiba puntisa puma, pabiyama tiyo'mipa ibabiyo. Piya
pukibepa, Koti nkageba asagayukibewe.
8 Naeba mayaga yuwe: Koti aeba tayabamagipa ka'isa kamana utawaitantiye. Pi
kamana'ama nkau'wa aborakenaga Karaisiti aeba tumpa i kasanta kina'miti aborama
kayokaya'ena puntiye.
9 Ibintogaba kampa tumintine. To marisa kina'miba igegeba Koti nkantara'enawapa
agama ae age asagayuyiyema tumintiye. Pika mono isa'ama maya iye:
Naeba to marisa kina'mi nkikapi kamanakapa aborama, inibisaba kagega'eba
asagayukuwe, piya untiye, iye.
10 Pigoya, mono isa'ama to ka maya iye:
To marisa kina, tigeba Koti nkaokina'mige ti'mu piyo, untiye. iye.
11 Pigoya, to kapa maya iye:
A'ya'ma to marisa kina'mitaba, Wa'egawama nkagega'eba asagayuyiyo, iye.
Piya, a'ya'ma toma toma kina'miba age asagayuyeno, piya untiye, iye.
12 Pigoya, to ka kamana Aisaya mayama kaentiye:
Tayabama Yesinta aubutasa asaewaba pakiye, iye.
Pi ntagaramaba asima mima to marisa kina'mita kabiwaitakiye, iye.
Piya pekini, to marisa kina'miba aeti uma atokaema i'mu pukibewe, iyema kaentiye.
13 Pigoya, Koti aeba tamatiti'enarempa nkagoba mintiye. Aeba timatiti'enarika
ti'muntanabe paruyenabe tabera aborama timekiri, Aota Awamusa'ama nkesegiyenabi
mima, aeti atokaekenaga aobi pigina, Kotiba pintanaba pumaeritano.

Poroba a'muntanabisa mono yugaba puntiye

14 We, nao'nempitaba, tigeka ago abibebe pogana kanarasaye. Piya, tigeti aogiyenaba
pumae waintegiri, tigeba mono agoba kanara abibebe puma, ankao'mae ao'mae pumagiri
aogi napiyena tiyo'mipa imikena pewe.
15 Pigoya, Koti awagaena namintika, naeba naekuru kampa punta, tigegu'a pusanaga
ka'isa kamanapa esegima tigeti kaeyuwe.
16 Piya, to marisa kina'miti Isu Karaisiti mpono kayokaya yagara mima Koti nkaogi
kamana uwaimoma unatantika, Koti awagaenaba namintiye. Pipa namoga, aeti muta
atama to marisa kina ibabute kanakena puwe. Piya pekana, Aota Awamusa'ama aota
puwaitakana Kotiba a'mu puwaitanema, yuwe.
17 Naeba Karaisiti Isuti atokaema mima Koti ntuga poka, kanara tabera Kotiti na'mu
potauwe.
18 We, Karaisiti esegiyena namoga puwagana au'wapa aboranti, pika yuwe. Tonagaba
kampa ukuwe. Piya, ae esegiyenarasa to marisa kina'miba iyakuwagini, mono kamanapa
wasintane. Nawamutasabe nayatasabe yoga pumagi,

19 awame'enabe kasa'enabe aboramagi, Aota Awamusa'amatisa esegiyena mae u'ma,
to marisa kina'mi mono abima wasiyiyema, yogaba puntone. Yerusaremi kumatasa
agobima Karaisiti nkaogi mono'wapa uwaimirite wama Iririkamu mari uma irosantone.
20 Piya, naeba to kina'mi kimaranta abobora kisanagaba kampa nabuntine. Karaisiti
nkage awaga kamana kampa uma irosanti kina'miti wama mono kamana uwaimikena
puntone.
21 Pika mono isa'ama maya iye:
Ae kampa aganta'nagiba agowapa agakibewe, iye.
Aeka kampa abinta'nagiba agowapa abikibewe, iye.
Pi nkawameta uwaimintone.

Poro aeba Aroma kinapa igasanaga abuntiye

22 Pigoya, pi mono uwaimikena yugaba uwoma waiyegini, uwaena yaga tigeti ikenaba
pi ntugama ke'nepa akuntatantiye.
23 We, uwoma kabuba tigeti wama tigasanaga nabuntine. Pigoya, mapa ka'isa mariba
yoganepa a'ya pemika,
24 Sipeni mari wakena punta tigetiba uma irosakuwe. Uma irosa'ma, ka'isa yaga tigege
umiyekana nantawamaba asoya pekiri, nao'maeyigi naeba Sipeni mari kaga wakuwe.
25 Pigoya, ma kanabipa Yerusaremi kumati ima, Kotiti atokaenta kina'mintana
iyo'maekenaena maete iyuwe.
26 Piya, Masetoniya kina'mibe Akaiya kina'mibe intawama aseyonabisa mone aki puma,
Yerusaremi kumatasa Kotiti atokaenta kina kusi kina'minta, ige'ena aki potaga, maete
iyuwe.
27 Piya, igeba inta aseyonawaika piya pegana kanarasaye. Eya, to marisa kina igeba
Yuta kina'mitisa taga mpono kaga abintaka, iretaba igetiba waintiye. Pi ireta imeka
kotankaitasa iyo'maeyagana kanarasaye.
28 Pigoya, pi kana iretawama nkau'wapa maete ima, mesu imekana a'ya pekapa, tigeti
wama tigata, Sipeni mari wakuwe.
29 We, naeba abintuwe: Tigeti kanakubopa, Karaisiti nka'muntanaba pumaema
wainatantaka, ima tigeti asu aborakuwe.
30 We, nao'mitaba, tigeba Wa'egare Isu Karaisitigabe, Awamusa'ama nkagu
kao'enawakabe napima, naekega kaga Kotiti nunamu esegima yigina nao'maeyano.
31 Nunamu yigini, Yutiya mari mima kamana kampa aegara kina'mi nkiyapisa Kotiba
akaruyoba'natano. Piya, tigeba nunamu yigini, to marisa kina'mi intawama aseyonabisa
mone aki potaigi, pipa Yerusaremi kumatasa Kotiti atokaenta kina me imekanaba iga
ibeno.
32 Piya pigi, ainti Koti abemika, naeba na'muntanabisa tigeti ima migarakana paru
nabeno.
33 Pigoya Koti, paruyena agowamaba, aeba a'ya'ma tigege miwaeyano. Tagane.

16

Poro aeba Aroma kumatasa ao'mika: Aya pewe, untiye

1 Pigoya, tamanapa ka agewapa Pibi, aeba Senkeriya kumatasa monota ai'aru pe kina
iyo'maema miyemi,
2 pi ae uma irosakiripa, nae nabemika, tigeba Kotiti atokaenta kina pesa puma,
Wa'egawamaka uma ababigina tikapi miyeno. Pi kana wae aeba nae'nepe uwoma
kina'mipe kaga kabiratakiri, aeba ka'enaga kunta pekiripa ao'maeyiyo.
3 Pigoya, Pirisikage Akurageba Karaisiti Isu ntugara nao'maeyame ntagara taragaba:
Aya pese iyema, uwaisimiyo.
4 Pi isigeba purikenaenagaba kampa napinta naeka umaginisi nao'maeyaga, na'mu
puwaisitauwe. Pipa nabiwanane. A'ya'ma to marisa monota ai'aru pe kina'mibe kaga
ta'mu puwaisitaune.
5 Pigoya, isige namapi monota akibe kina'mikaba kaga: Aya pewe iyema, uwaimiyo.
Nabugami ntagara Epinitasi, aeba Karaisititi atokaema Esiya mari paitawaitami
ntagaraga: Aya pene iyema, omiyo.
6 Mariya, aeba araga ntuga puma tiyo'maeyami nkwaekaba: Aya pene iyema, omiyo.
7 Antoronaikasige Yuniyasige, isigeba Yuta nao'yagara taragaba: Aya pese iyema,
uwaisimiyo. Isigepe naepe iga'na namapipa kaga taba puratantane. Piya, isigeba
naepa isika'i natamaginisi paitama Karaisititi atokaema aposoro kina'mi nkiyobi kanara
puntamene.
8 Nabugai ntagara Ampiriyetasi, aeba Wa'egawamati atokaenta yagaragaba: Aya pene
iyema, omiyo.

9 Ebani, Karaisiti ntugara tao'maenta yagara, aebe nabugai ntagara Sitakisibe, isigek-
aba: Aya pese iyema, uwaisimiyo.
10 Aperisi, aeba Karaisiti nkaobi kanara'ena puma againti ntagaragaba: Aya pene
iyema, omiyo. Arisitoburasi ae tunkampikaba: Aya pewe iyema, uwaimiyo.
11 Erotiyoni, aeba Yuta nao'yagaragaba: Aya pene iyema, omiyo. Nasisasi ae tupisa
Wa'egawamati atokaenta kina'mikaba: Aya pewe iyema, uwaimiyo.
12 Tarapinage Taraposage, isigeba Wa'egawama ntuga peme wae taragaba: Aya pese
iyema, uwaisimiyo. Tabugai ntagara Pesisi, aeba pabiyama Wa'egawamati araga ntuga
pemi ntagaragaba: Aya pene iyema, omiyo.
13 Arupasi, aeba Wa'egawama nkaega'ma tabe puma miyemi ntagara, aebe
anowampabe, pi nkwaepa nanontana punatami, isigekaba: Aya pese iyema, uwaisimiyo.
14 Asinkiritasibe, Pirigonibe, Emisibe, Patorobasibe, Emasibe, igege miye taokinape,
igekaba: Aya pewe iyema, uwaimiyo.
15 Pirorogasibe, Yuriyabe, Neriyasibe, ae amanape, Orimpasibe, a'ya'ma Kotiti
atokaenta igege miye kinape, igekaba: Aya pewe iyema, uwaimiyo.
16 Tegeba tiyo'mipa monotaka tiyapa imiyo. Pigoya, a'ya'ma kumatasa Karaisiti
mponota ai'aru pe kina'miba tigeka: Aya pewe, uritawe.

Ka'isa kina'miba monopa akayuyewe

17 We nao'mitaba, esuritakiri abiyo: Ka'isa kina'miba atataraena maema aborama
tigeti wasana ware'nakenaena aborawe. Piyama tige abinta mpono akayuye kina, igeka
aogima kiya kabimagiri tikabiwaitaiyo.
18 Piya kina'miba igeba Wa'egare Karaisititi kampa yogaba pewe. Kampaye. Igeba
ige'wai nki'ama ntapiyenawai aega'ma, iga kamanape igebi nkaobi kamanape uma imiyo
puma, ari itasa aegara kina'mi nkiyobi airarikaeyawe. Pi kina'mipa tikabiwaitaiyo.
19 We, mono abima wasiye tiwaga kamanatipa, pipa a'ya'ma kumati wagana pegi,
naeba pika na'mu puritauwe. Piya, nae nabemika, aogiyenamaka abikenaenarintaga
kina mimagiri, ataenamakaba a-ntapiyiyo.
20 Piya piginabe, Koti, aeba paruyenama nkagowama, aro ntaganto Satanipa tigisa
amentapinti aebasakaikiye. Pigoya, Wa'egare Isu nkawagaenawa tigeti waima waiyeno.

To ka'isa kina'miti: Aya pewe uma, kamana atauguna wantiye

21 Nao'maenta yagara Timotibe, Yuta naokina Arusiyasibe, Yesonibe, Sosipatabe, igeba
tigekaba: Aya pewe, yewe.
22 Naeba Tetiyasina, Poro nkawamupisa kamana mae u'ma ma nkisapa kaemagi,
pabiyama Wa'egawama nkagega'e uma: Aya pewe, yuwe.
23 Kaiyasi, aeba naepe a'ya'ma monota ai'aru pe kinape namankatapa aogima kabima
miyemi ntagarama: Aya pewe, iye. Erasitasiba aeba ma kumatasa kamani kina'mi ntaba
nkaesukena yagara, aebe tao'yagara Kowotasibe, isigeba pabiyama: Aya pewe, yese.
24 (Pigoya, Wa'egare Isu Karaisiti nkawagaena a'ya'ma tigeti waima waiyeno.)
25 Pigoya, Koti esegi puritakenaenama nkagowe. Pika aogi mono kamana uma
aborarimintopa, pipa Isu Karaisiti ae awaga kamanane. Pi mpono kamana e'ero ntaga
kakama wairite kananti,
26 pi kamana'ama nkagoba ibaba aborawaeye. Piya, miyaba Koti nkawamuta poropete
kina'miba kamana awa'ena kaemarauguna, Koti yogana, pi kamanapa a'ya'ma marisa
kina'miti wagana puntine. Igeba abima wasima imatiti piyiyema wagana puwaentine.
27 Pigoya, Koti ae abiwapa abikenaenama nkagowe. Eya, Isu Karaisitika napima Koti
nkagega'e asaguyaba miyeno. Tagane.
Poro piya isa kaentiye.

KORINTI KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE (KA YAGANE)

1 Naeba Porona, Karaisiti Isu nkaposoro Koti nkabemika unatantiye. Piya, naebe
tao'yagara Sositenisibe,
2 tasigeba Korinti kumatasa Koti mponota ai'aru pe kina'mititi ma nkisapa kaeyuse. We,
tigepa Karaisiti Isuti atokaeritama aota puritantiye. Piya, tae Wa'egaba a'ya'ma kina'mi
Nkwa'ega mintiye. Eya, maga maga Wa'egare Isu Karaisiti nkagega'e uma aegara kina,
igeke tigekeri ma nkisapa kaeyuse.
3 Pigoya, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti
waiyeno.

Korinti kina igeti mono au'wa aborawaentiye

4 Pigoya, tigeba Karaisiti Isuti atokaeyuguna Kotiba awagaenawapa timintiye. Pika
naeba tigeka asi nasi na'mu potama omuwe.
5-6 Piya, Karaisiti kamana uma aborarimintompe kamanapa tikapintiba au'wapa
esegima aboraye. Eya, tigeba aeti atokaemagiri, a'ya'ma mono ukenaenabe abikenaenabe
to ka'isa aogiyenabe aepisa maema miyewe.
7 Piyama maema mimagiri, tigeba mono'ama nkau'wapa kapa kampa aguyosagawe.
Piya, Wa'egare Isu Karaisiti aborakibi ntagaga agawa puma mimagiripa, ka au'wapa
kampa aguyosagawe.
8 Piya, aeba a'ya'ma yagaba aogima kabiritakana, Wa'egare Isu Karaisiti kanabi
kamanatipa kampa waikiye.
9 Eya, Kotiba yagarawa Isu Karaisiti, Wa'egare, aeti ka tintabarikenaenaba utaritamag-
ina, tagantana puma aogima kabiritaye.

Korinti kina'miti monoka atataraena aborantiye

10 Nao'mitaba, naeba Wa'egare Isu Karaisiti nkagewataka ma kamanapa yuwa, abiyo:
Tigeba kamanapa atataraenaba a-nkaboraiyo. Kampaye. Tigeba ka napiyena puma aki
puma, ka'masa puma mima ka tintabariyiyo.
11 We, nao'mitaba, tikapi maka kamana aborama waintemi, pipa Korowe nkaok-
ina'miba yugu abintone.
12 Pi kamana'ama nkagoba mayama abuwe: Tigetisa ka'wainaba: Naeba Poro mpono
aegarao kina'nawe, iye. Piya, to ka'wainaba: Aporo nkaegarao kina'nawe, iye. To
ka'wainaba: Pita nkaegarao kina'nawe, iye. Piya, to ka'wainaba: Naeba Karaisiti
nkaegarao kina'nawe, iye.
13 We, pipa ayamawe. Ke Karaisitipa pako potantiye, a. Poronaba, naeba tigeka
maripora pu'ma tiyo'maentuwa, a. Nae nageraka wani pasintawa, a. Pipa kampaye.
14-15 We, tigeba naeka: Aeti atokaema ae agera mono wani pasintompene, usanaga,
naepa kampa nabiye. Piya, naeba kampa wanipa paititantoka Kotiti na'mu potauwe.
Piya, Karisipasike Kaiyasike isige isibi pai'isitantone.
16 Pigoya, to kapa mayama napiyuwe: Setepana nkaokina igeke pai'itantone. To ka'isa
pai'itantokaba kampa napiyuwe.
17 Pigoya, Karaisitiba: Mono wani pai'itaomaba, kampa unamima: Mono kamana
uwaimoma, unatantine. Eya, Karaisiti mparipo kamana'ama nkagowapa maete tu-
misanaga, iga kamana yesa puma a-suma, mono kamana'amana uwaimoma, unatantine.

Karaisiti aeba Koti nkesegiyenawe

18 Pigoya, a'abibinti tumikibe kina'miba: Maripo kamanapa ata kamanane, yewe.
We, tau'ikibi kina'mitaba, taeba mayama abune: Pi maripo kamana'ama nkagoba Koti
nkesegiyenawema, abune.
19 Pikaba mono isa'ama kamanapa maya iye:
Naeba aogi napiyena pe kina'mi nkiga napikenaenawaipa aeguyekana tumikiye, iye.
Piya, abikenaena waintaga kina'mi nkabikenaenawaipa maema a'yugu puwaitakuwe,
untiye, iye.
20 Piya, Kotipa agasi ntapiyena yaga yagaraba aempa mintiye, a. Ago kamana abinta
yagaraba aempa mintiye, a. Kamana aogima a'wae pukena yagaraba aempa mintiye,
a. Pipa kampaye. Mampabisa kina'mi ntapiyenama nkagowapa ataenawema, Kotiba
tayakintiye.
21 Piya, wasanamiba igewai ntapiyenabisa Koti nkagoba kampa napikibewema, Kotiba
aewa aogima ntapintiye. Piya, mabisa kina'miba mono kamanaka: Aibo kamanane,

yewe. Piya yegana, mono aboraompe kamanatasa Kotiti imatiti pe kinapa i'ikenaga aogima iye.
22 We, Yuta kina'miba awame'ena agasanaga ibiye. Kariki kina igeba wasanama ntapiyena abisanaga ibiye.
23 We, taeba piyaba kampa tabegi, taeba Karaisiti yara aegunta mpono yune. Piya, pi kamanapa Yuta kina igeba abegana, igisa aimisa imegini ware'nasa puma ataenaba pegana, to marisa kina'mi abepa: Aibo kamana kanta piye, yewe.
24 Pigoya, Koti ae'wati atokaeyiyema uwaitai kina, pipa Yuta kinape Kariki kinape, kaga Karaisitika abimagini, igeba: Karaisiti aeba Koti nkesegiyenabe napiyenawampa nkagowape miyema, yewe.
25 Piya, wasanami Kotika: Aibo'ena piye yepa, pi nkaibo'enawampa wasanami ntapiyenawaipa asu igasaye. Eya: Koti aeba magimagiyena piye yepa, pi mpagimagiyenawampaba wasanami nkesegiyenawaipa asu igasaye.
26 Nao'mitaba, Kotiti kampa atokaenta ntagaba, aya kina tigeba mintuguna tigega'e uma tiba puritantiye. Pipa mayamawe: Tigepisaba tarantomi mampabisa napiyenaba aogima maema mintantawe. Tigepisaba tarantomi mamparapa esegiyenaba maema mintantawe. Tigepisaba mampara tarantomi tabe igiba aborama mintantawe.
27 Piyama mintuguna, mamparasa aogima ntapiye kina'mi nkini pusanaga, aibo kanta puma miye kinapa Kotiba tiba puntiye. Mampara esegi puma miye kina'mi nkini pusanaga, magimagi kinapa tiba puntiye.
28 Piya, wasanami nkiyobi kampa agega'e waimaenabe ataenabe kampa aboraintanabe, Kotiba utawaitama maete ima, mampabi agega'e waintintanama airisakasagina tumiwaye.
29 Eya, mabisa kina ka'wainaba Koti nkaobi au maete isanaga, piya puntiye.
30 Piya, Koti aeba tigepa Karaisiti Isuti atokaeritama e'wasaena timimagina, Karaisitipa tae napiyenareka atantine. Piya aeba wasana arupu puma aota puratama taba puma ika puratakena ketene.
31 Pigoya, pikaba mono isa'amaba maya iye: Ka'waina a'mu pukena untanaba, Wa'egawama nkau maete ima a'mu potano, iye.

2

Poroba maripo yawama kamana uma aborantiye

1 Nao'mitaba, naeba tigeti irosa'ma Koti nkage awaga kamana urimintopa, aogi napiyenanetasabe tabe kamana'netasabe kampa aborarimintone.
2 Naeba to ka'isa kamanapa kampa uma, Isu Karaisiti nkago kamana'amana urimikena napintone. Piya, aeba yara purinti kamana urimintone.
3 We, pai tigege mintantopa, esegiyenanepa kampa waima tabera naekuru puma tabaraba puma mintantone.
4 Piya, monopa urimintopa, aogi napiyenayaga yagarama kamanapisaba kampa napiyenaripa a'wae puntone. Kampaye. Awamusa'ama nkesegiyenarasa aboraramintuwe.
5 Piya, a'yugu timatiti'enarimpa wasanama kamana'amati atakibewe. Koti nkesegiyenamanati ataiyoma, piya puntone.

Koti kakamaranta kamanapa Awamusa'ama aboraramintiye

6 We, Kotitisa aogi napiyenagaba taga sune. Eya, mono aogima abinta kina'miba pipa abintawe. Pipa mabisa napiyenaba kampa uma, mabisa kiye kina'mi ntapiyenaba kampa yune. Kampaye. Mampabisa kina'mi ntapiyenaba nagariwakiye.
7 Pigoya, taeba Koti kakanta kamana'ama nkagoba uma aboraune. Piya, pi e'wasa puratakena kamanapa Kotiba paitaka'ya, ma kampa aboranti ntagaba, napima wasanami nkiyobi kakantemine. Pipa ibaba uramega agowapa uma aboraune.
8 We, mampabisa kiye kina'miba pi kamana'ama nkagoba kampa abibebe puntawe. Abibebe puntasinta, e'wasa Wa'egaba maripo yarapa kampa aeguntasine.
9 Pikaba mono isa'amaba maya iye:

Wasana aorasa kampa agama, agebisa kampa abima, antabaipinti kampa napiyemintanaba, pipa Kotiba aborama, ae agu kao'ena pota kina, ige'ena Koti maema ai'aru puwaitaye, iye.

10 Pigoya, pi kamana'ama nkagoba Kotiba otaogana Awamusa'ama uma aboraramintine. Eya, Awamusa'amaba a'ya'maenama nkagowapa abiwaemagina, Koti kakamarantapa kaga abintiye.

11 Piya, ka'waina ao'ma nkagutasa agowapa abikiya, a. Pipa kampaye. Agu'wama
nkagowama aewa abikiye. Pabiyama wasana Koti nkagoba kampa uwaba abegina, Koti
Nkawamusa'wampa abiwa abiye.
12 Piya, taeba mampabisa awamusapa kampa maeyune. Kampaye. Taeba Koti
Nkawamusa maeyompepa, Koti a'muntana tamemika abiyomawe.
13 Eya, Koti aboraramintemintanama nkagoba kampa wasanami ntapiyenabisa ab-
oraune. Kampaye. Pi nkagoba Awamusa'ama uramegi uma aboraune. Piya, Awa-
musa'ama taga kamanapa uwaimokini, Awamusa maeya kina'miba abewe.
14 Pigoya, Awamusa kampa wainta yagaramaba Koti Nkawamusa'ama nkaboraram-
intanaba kampa maekiye. Pipa kampaye. Aeba pika abekanaba: Aibo kamanane,
umagina kampa aogima abikiye. Kampaye. Pipa Awamusa'amatasa agoba abokana, uwa
kina'mi abikenaenaba kampaye.
15 Piya, Awamusa'wantaga yagarama a'ya'maenama nkagoba agama kanara a'yikikiye.
Aibekana, Awamusa kampa wainta kina'miba pi ntagarama nkagoga aibosabo pikibewe.
16 We, mono isa'amaba maya iye: Wa'egawama ntapiyenaba kebaya a'ya'ma abima
amato puma omikiye, iye. Pigoya, taeba Karaisiti ntapiyenaba maema miyune.

3

Mono yuga pe kina'miba Koti ntuga pewe

1 We, nao'mitaba, Awamusa waintaga kina'mi kamanapa uwaimintopa, pabiyama
tigepa paipa kampa urimintone. Pipa kampaye. Marusa napiyenayaga kina uwaimosa
puma tigepa paibuma urimima, tigeba inamu kanta puma Karaisitintanabipa mintugu,
paibuma urimintone.
2 Eya, naeba esegi nanintaba kampa timima, inamu ntagara nono amemisa puma
kamanapa paibuma urimintone. Piya, esegi naninta nakenaba paipa kampa kanara
puntiri, ibaba piyaba kampa pewe.
3 We, tigeba marusa napiyenayaga kina kanta puma mintiri, kampa esegima abintawe.
Piya, tigeba tigobipa tabera puma maka kamana ukenaena aborantiripa, tigeba marusa
napiyenayaga kina kanta puma miyewe.
4 We, tigepisa ka'wainaba: Naeba Poro nkaegarao kina'nawe yegina, to ka'wainaba:
Naeba Aporo nkaegarao kina'nawe yemipa, tigeba uwa kina kanta puma miyewe.
5 Pigoya, nanawema tigeba napiyewe. Aporo aeba aya yagarawema, Poronteka
aya yagarawema, napiyewe. We, tasigeba yoga kinatasawe. Piya, Wa'egawamaba
urasitantemi ntuga puma mono urimuwagiri, abima Kotiti timatiti puntane.
6 Piya, naeba aintana puwagana, Aporo aeba yonintana pogana, Kotiba aborataogana
i'ma au'wa aborantiye.
7 Piya, aintana pemi'nakaba a-so. Ae agega'eba kampaye. Yonintana pemi'nakaba a-so.
Ae agega'eba kampaye. Koti ae abintowa pegina i'ma au'wa aboraye. Aeka yo.
8 Pigoya, aintana pemi'nabe yonintana pemi'nabeba, isigeba pemepa ka'masa pese.
Piya, yogawaisimpa pemesa puma nakenaba antotapa pabiyama maekibese.
9 Eya, tasigeba Koti ntuga ka yuga pogiri, tigeba Koti ntuga mintiri, Koti kimaranti
ntama mintawe. Tasige'enaba kampaye.

Yogarempa nkagowapa aborakiye

10 Pigoya, Kotiba unatantemi ntugaba naeba puwe. Piya, na kikena kina'mi pesa puma,
naeba Kotiti maruntana aogi potaogini kiyewe. Pigoya, tigeba ka auka'isa amato potama
kintiri, ka ka kina'mitaba aogi potama kabiyiyo.
11 We, Isu Karaisiti aeba tige marune. To ka maruntana pukenaba toba kampaye.
12 Piya, pi mparuta wasanamiba korirasawo, siribarasawo, aogi yabatasawo, yarasawo,
kabirasawo, a'norasawo, amato puma kikibewe.
13 Pigoya, a'ya'ma na kiye kina'mi ntugawama nkagowaipa ka ka aborakiye. Piya,
ainti tabe kanabipa yakutasa agowaipa aborakiye. Eya, pi tabe yaku kaemagina, yogama
nkagowapa aogiyenawo aya pumabaya aborakiye.
14 Pigoya, ka'waina pi mparuta kiyekana yakunkamaba kampa tawaenta uwa
waiyekanaba, aogi ikanka mpaekiye.
15 Piya, to ka'wainanta yakunkama tawaeyakanaba, ikankapa kampa maeyakana,
aewapa ao'maema yakupisa iso'atama uwa au'ikiye.

Wasanama nkageba a-nkasagayuyiyo

16 We, tigeba Koti nkaota nama miyegana, Koti Nkawamusa'ama tikapi miyaba miye.
Pikaba kampa abintawa, a.

17 Pigoya, tigeba Koti mpono nama mpimagiri, pipa aota nama mpintawe. Pika
ka'waina aeba Koti ntamapa ata potakibemipa, Koti aepa antotapa ata potama kaikiye.
18 Tigeba tigutimpapa amiyo'enaba a-piyo. Piya, tigetisa ka'waina aeba: Wasanama
kamana aogima abo ntagaranawema napiyemipa, pi ntapiyenaba kasano. Eya, mam-
pabisaena kampa abe kina kanta puma mintanaba, taga abikenaenaba inatisa maeyano.
19 We, mabisa napiyenaba Koti nkaobipa aibo'enawe. Pika mono isa'amaba kapa maya
iye:
Napiyenayaga kina'miba igewaintana pegana, Kotiba ige'wai ntapiyenarasa a'wae puma
ko pawaitaye, iye.
20 Piya untana to kapa maya iye:
Wa'ega aeba wasanami ntapi napiyena abemipa, anagiyena kanta puwaye, iye.
21 Pika abima, mabisa kina'mi nkigeba a-mpaete iyeno. We, a'ya'maenaba tigeti Kotiba
ataye.
22 Piya, Porontepe, Aporope, Pitape, mabisaenabe, aoganta'enabe, purinta'enabe,
waintintanabe, aborakenaenabe, a'ya'maenaba Kotiba tiyo'maema aborantipa,
tige'enawe.
23 We, tigeba Karaisitintanarawa, Karaisitiba Kotintanawe.

4

Wasanamiti wanane, Wa'egawamati mono yuga pune

1 Pigoya, tigeba taeka napimagiri: Karaisiti kayokaya kina mima, Koti kakanta
kamana'ama nkago aborakena kiyewema, taeka napiyiyo.
2 Pigoya, kiya kina'mikaba yogawaitapa aogima kabiyiyoma, iba puwaitama uwaitawe.
3 We, tigebera wasana akiyenabi ka'waina naeka kamana unatakibepa, pipa abekana
nae naobi au'wantana kantaba kampa pikiye. Eya, naenekeba agonekaba kamana kampa
ukuwe.
4 Piya, nae aibo'enanekaba kapa kampa napintapa, pikaba: Arupu yagara
mintuwemaba, kampa ukuwe. Kampaye. Nae unatakenaenaba Wa'egawama ntuga
kana unatakiye.
5 Pigoya, Wa'egawama kanapa kampa aborantemitapa, tigeba pintanaba a-nka'yikiyo.
Kampaye. Wa'egawama aborakibipa, tununtanabi kakantintanaba maema aranta'enara
atama, wasanami ntapiyenaba kaga maema aborakiye. Piya, pabi ntagaba Kotiba a'ya'ma
kina'miteti antota a'muntanaba a'yigitatakiye.

Korinti kina'mi igewai nki maete intawe

6 Nao'mitaba, naeba Aporoke naeke tasigeresika yuwe. We, tigeba a'ya'ma kiya
kina'mikaba napima, mono isapisa kamana aega'ma a-nkasugasi tunkagasi purataiyo.
Pikaba tigu maete ikenaenaba a-piyo.
7 Pipa tabe tigiga'eba ketisa maeyawe, a. Tigeti waintintanaba Kotitisaba nana kampa
maeyawe, a. Kotitisaena maentiripa, pipa nanaga ago kina kantaba puma titipa maete
iyewe, a.
8 We, tigeba mono'ama iga'e pami kina kanta puma miyewe. Tigeba uwaena yaba
mpaeya kina kanta puma miyewe. Tigeba ago tagasima, wa'ega kiye kina kanta puma
miyewe. We, tigeba taga wa'ega kiye kina kanta puma kabiyesinta, taeba tigeti atokaema
kaga kabiyompesine.
9 Pigoya, taeba Koti nkaposoro kina miyokini, asi nasiba mabisa kina'mi nkiyobipe
enisore kina'mi nkiyobipe taeguyewe. We, wasanamiba ika'isa paibuma iyeguyegini pure
kina kanta puma miyiyoma, Koti uratantibayawema, napiyuwe.
10 Piya, wasanami nkiyobi taeba Karaisititiba aibo pompe kina miyokiri, tigeba
Karaisititi atokaema aogima abe kina kanta puma miyewe. Tigeba esegi kina miyega,
taeba magimagi kina miyune. Tigeba wasanami nkiyobi tige wainta kina miyega, taeba
tuminta kina kanta puma miyune.
11 Piya, paipa agobima mirite, ibageba pabiyama taeba nanintagabe wanikabe taga'ena
tabemintaga, aogi kai kampa amirinta kusi puma mintokana, kamaena puratagana,
nama kumatepa kampa waiyegi aogimaba kampa miyune.
12 Piya, tayapisa araga ntuga taere pune. Pigoya, wasanamiba ata kamana urataga
taeba akayona puwaitaune. Karana purataga uwa itaune.
13 Akayasurataga paru puwaitaune. Piya, wasanami nkariyena kanta purataga, taeba
ibaba wasanami nkiyobi i'ni kina kanta puma miyune.

Poro Korinti kina'mi nkibantana puntiye

14 Pigoya, ma nkisa kaeyopa, tinintanara aeritakenawanane. Esegi puritakenaga ma
kamanapa kaema nabugai ntagaranempititi urimuwe.
15 We, Karaisitintanaga ukena kinapa uwaena mintapa, ibantana pe kinapa taranto
mintawe. Eya, tigepa naeba mono kamana urimuwagiri, Karaisiti Isuti atokaeyugu, nae
nabintone tibantana puntopa mintuwe.
16 Piya, monota nae posa puma miyiyoma, uritauwe.
17 Naeba pika uma Timotipa otaogana tigeti waye. Aeba Wa'egawama nkawamu
wasiyegina, nabugai ntagarane mintemi, aepa otaogana tigeti waye. Wamagina, kumaka
kumaka ampima a'ya'ma monota ai'aru pe kina'mi nkaruyenabi uwaiminto kamana'ama
nkagoba ampa urimikiye.
18 Pigoya, tigetisa ka'isamiba naeka: Kampa kanakiye, umagini igebigo'ena puta
nasewe.
19 We, Wa'egawama abemika, naeba aro ntaganto tigeti wakuwe. Wamagi, igebigo'ena
pe kina'mi kamanapa kampa abinta, esegiyenawaipa ayakipaya waintiyema agakuwe.
20 Piya, Koti kabiratakenaenama nkagoba, pipa uwa kamanapa kampaye. Pipa
esegiyena maema aogima mikenaenawe.
21 Pigoya, tigeba naekaba nanaga tibiye: Arupu puratakena kasu maete kanao, yebera:
Agoya puma agu kao'ena puratakena kanaoma, yewe.

5

Waya'warara atarakenaena tabera waintantiye

1 Tige tikapi kumiyenaba tabera aborama waintiye, yega abuwe. Piya, ka'waina
abawampa nkwae maeye, yega abuwe. We, piyaenaba abe'isa kina'mi nkikapipa kampa
aboragina, to awametane.
2 Pigoya, tigeba nana pegiri tigebigo'ena pewe, a. Ayamabaya tigeba kampa tintara'ena
puntiri, pi pemi ntagarapa kampa agasawe.
3 Pigoya, naeba nau'nepa pagasara mintogana, nagu'nempa tigege mintiye. Piya, tigege
miyosinta, pi pemitaka kamana yosa puma, ibantoba Wa'ega Isu nkagega'era otaosine.
4 Piya, tigeba aki pigina, nagu'nempaba tigege ampintakana, Wa'egare Isu ae esegiyena
timekiri, maya uma otaiyo:
5 Kana yagaramaba au'wapa Satani nkamekana paisaenawapa ata potakana, ainti
Wa'ega Isu kanabi agu'wapa Koti ababeno, uma otaiyo.

Ataena pemi'napa kasiyo, untiye

6 Pigoya, titipa uwa maete iyepa, pipa kamparagaena pewe. We, yisiti pisa puma asaena
amanankantoba nakenabinti ataigina, a'ya'ma asabawaewakiye. Pika kampa napiyewe,
a.
7 Pigoya, tigeba Koti nkaobi aota kina mintiripa, tikapintisa asaenaba aisa'ma
maegasima, aota naninta kanta puma miyiyo. We, tau'ikena sipisipi awaropa an-
tota'enaretapa aeguntane. Pi mputapa Karaisitiwe.
8 Pigoya, tau'ikenaenagaba kao'ena puma aogima ta'mu peno. Piya, nanintabisa
asaenawapa kasisa puma, wasana ata puwaitakenaenabe aguntaenaripe kasimagiri, aogi
Pasoba naninta nasa puma, parutu'enabe tagantanabe maema kao'ena puma nama ti'mu
piyo.
9 Pigoya, kupiyona pe kina'migeba ka kina kanta pumaba a-mpiyiyoma, esa'nepa kaema
timintone.
10 Piya, mamparasa kupiyona pe kina'mikaba kampa untuwe. Igebe, mampabisaenaga
ibugai kinape, ku kinape, ama koti nkaegara kinape, igekaba kampa untuwe. Kampaye.
We, mamparasa kinapa igasasinta aempari wasine.
11 Piya: Mono yagaranawe, yemi ntagarama kupiyona pemipa, aegeba kapipa a-
mpiyiyoma, kaerimintuwe. Eya, kupiyona pemi, mampabisaenaga abugami, ama koti
nkaegarami, akaya kamana yemi, esegi wani ntama aibo'ena pemi, kuntana pemi,
pabiya pe mpono kina'migeba kapipa a-mpimagiri, igege kapipa nanintaba a-ntaiyoma,
kaerimintuwe.
12-13 We, abe'isa kina kamana uwaitakenaenaba nae'enaba kampaye. Pipa Kotin-
tanawe. Piya, monota ai'aru pe kina'mitaba tikapintisa ata pe kina'mipa kamana uwait-
akenaenaba tige'enawe. Eya, aguntaena pemi ntagaraba agarubakasigina tikapintiba a-
mpiyeno.

6

Tikapinti ata kamana aborakiripa, tigeripa aogi piyo

1 Tigetisa ka'waina ao'mika amo kamana otamipa, aeba Kotiti atokaeya kinapa iyemita puma, abe'isa kina'mi nkiyobi kana kamana otaginaba, ayamabaya kampa anipa piye, a.
2 We, Kotiti atokaeyompe kina taeba a'ya'ma mamparasa kina'mi kamana a'yikikune. Pipa tigeba kampa abintawa, a. Piya, a'ya'ma kina'mi kamanapa aintiba a'yikikibeka, tikapinti anagi kamana'anto aboraipa, tigeba kampa abae pewa, a.
3 Piya, aintiba taeba enisore kina'mi kamanapa a'yikikune. Kampa abewa, a. We, tae mikenaenarepa arupu pukenaga abae pune.
4 Pigoya, tigeti kamana aboragiripa, nana pegiri monota ige kampa wainta kina'miti wagana, uma a'ya tigasawe.
5 We, tigeba kamana'nepa abigina tini penoma, urimuwe. Piya, monotasa tara yagararamisi kamanapa aborakanaba, tige tikapipa a'yikikena napiyena wantaga yagara kapa kampa mintiye, a.
6 We, tigetisa ka'wainabe ao'mibe isimo kamana aborakinisiba, Isu kampa aegaranta kina'miti waisigina uma a'ya isitakibepa, pipa kamparagaenawe.
7 Tigetikapipa kamana aboraipa, pi'na monotipa aeguyegina tumiwaye. Piya, ataena puritagiripa, ayama tigeba kampa uwa itawe, a. Tige'enaba a'yugu uwa maeyagiripa, nanaga tigeba kamana uwaitawe, a.
8 We, tigegeba antage'ena pumagiri, tiyotimpipa ataena puwaitama, ige'enaba a'yugu uwa maeyawe. Pipa kamparagaenawe.
9 Pigoya, aru'ena pe kina'miba Koti kabiratakenaenabipa kampa ubasikibewe. Pipa kampa abintawa, a. Pika tigeba tara tara tigiba a-ntapiyiyo. Piya, kumiyena pe kina'mibe, ama koti nkaegara kina'mibe, kupiyona pe kina'mibe, wami waya kanta puma kupiyona pe kina'mibe,
10 kuntana pe kina'mibe, mampabisaenaga ibugai kina'mibe, esegi wani ntama aibo'ena pe kina'mibe, akayasuwaita kina'mibe, iyeguma kuntana pe kina'mibe, piya kina'miba Koti kabiratakenaenabipa kampa ubasikibewe.
11 Pigoya, paipa ka'isamitaba pabiya puma mintantapa, ibaba kampaye. Piya, mono-taka paititama, aota puritama, arupu puritantine. Eya, Wa'ega Isu Karaisiti ntugaraka Kotirempa Nkawamusatasa piyama aogi puritantine.

Tauteka Koti nkagega'e asagayukune

12 Pigoya: A'ya'ma tae pukenaenaba kanara pukune, yepa, pipa kanarane. We, pi'naba ka'isaenaba kampa tiyo'maekiye. Eya, a'ya'ma nae pukenaenaba kanara pukuwe, yopa, pipa kanarane. We, a'yugu ka'isaena pekana iga'na punatasanagawe.
13 Piya, nakenaba tantawama ntanawa, tantawamaba nakena maekenaenawe, yepa, pipa tagane. We, Kotiba tarayagapa kaga isigaikiye. Piya, taupa kumiyena mantanaba kampaye. Pipa Wa'ega mantana utatantine. Piya, Wa'ega aeba tau'amantanawe.
14 Pigoya, Kotiba Wa'ega asitantemisa puma, esegiyenawatasa taepa asiratakiye.
15 Pigoya, titipa amato amato puma Karaisiti nkaukanta puma, pipa kampa abewa, a. Piya, Karaisiti nkautasa ka'isa kasamagipa, kumiyena pemisa puma tona aegaraiyoma, otasuwa, a. Pipa kampaye.
16 Piya, wasana ka'waina kumi wae'mage atokaeyamipa, isigeba ka aukanta puma miyese. Pikaba tigeba kampa napiyewa, a. Pigoya, pikaba Kotiba maya untiye: Isigeba ka isi'ena puma mikibese, piya untiye.
17 Piya, ka'wainaba Wa'egamati ato kaeyamipa, aege ka isimara miyese.
18 Tigeba kumiyenaba kasigina aegaka wano. Piya, ka'waina ka'isaena aguntaena pemi'naba ka awameta piye. Piya, kumiyena pemi'naba aeba to awameta puma, ae'wa nkagupa ata potaye.
19 Pigoya, titipa Aota Awamusa'ama mpono namane. Pipa kampa abintawa, a. Eya, pi Aota Awamusapa tigupinti miyenema, Kotiba timigaintemine. Piya, tigeba tige'enaripa kampaye.
20 Tigepa tabe ikatasa Kotiba ika puritantemi, tigeba ae'enawane. Piya puntika, tigeba tititasa Koti nkagega'eba asagayuyiyo.

7

Waya'wararamisi kamanane

1 Tigeba esa namintiri, kamana nabigataga, pika mayama aborakiri abiyo: Ka yagarama waya kampa maenta uwa mikena puntanaba, kanara pikiye.
2 Pigoya, kumiyena pusanaga, wamiba ka ka wayati maema miyigina, waya'miba pabiyama wa ka ka maema airokaema miyiyo.
3 Piya, wama nkaupa anarantawe. Aeba a-nka'a-o otano. Pabiyamagina, anarimpa nkaupa awaentawe. Aeba a-nka'a-o otano.

4 Eya, waya'maba ae'wa nkaupa kampa kabiye. Pipa awaentawe. Pabiyamagina, wama
ae'wa nkaupa kampa kabiye. Pipa anarantawe.
5 Piya, waya'warara tisitisipa uwa akunikenaba a'yuguba a-piso. Pigoya, ka napiyena
pumagirisi, arontaganto tisipa akumpa nunamu ukena yuga pisigina, kanara peno. Piya,
a'yugu tisita kampa kabiyisigina Sataniba tisimiyo pusanaga, a'wae pumagirisi tisipa kata
airokaeyiso, naeba piya yuwe.
6 Pi kamana nabigaka, uma esegi puritamaba kampaye. Uwa urimuwe.
7 We, a'ya'ma nae miyosampa age kina misanagaba nabiye. Pipa aerawane. Koti aewa
uma, ka ka kina'miteti awagaena tamima tonarona yugara urataye.
8 Pigoya, age kinape kiya waepe, tigeka maya yuwe: Tigeba nae miyosa puma age kina
mikibepa kanarasakiyema, yuwe.
9 We, pi kina'miba i akunikena esegiyena kampa waintakiniba, waya'waena piyo. Eya,
intabaipinti kumiyenaga yaku irasanaga, waya'waena puma miyiyo.
10 Pigoya, waya'wa, tige kamana ukuwa, abiyo. Piya, pipa nae kamana'nane.
Wa'egawama nkawamutasa kamanane: Piya, waya ka'wainaba awaewampapa a-
nkagasano.
11 Pigoya, awaewampapa ago againtakanaba, age wae uwa miyeno. Kampa akanaba,
ampa'maete awaeti wano. Pabiyamagina, wamageba waya'wapa a-nkagasano.
12 Pigoya, to ka'isa kina'miba kamana'ne yekiri abigina, Wa'egamanta kampaye.
Nae'nentana peno: Piya, mono yagara ae wae kampa Isu nkaegaranta miyemipa, kana
wae'ma aege misanaga abekanaba, a-nkagasano.
13 Piya, mono wae ae awae kampa Isu nkaegaranta miyemipa, kana awaewampa aege
misanaga abekanaba, a-nkagasano.
14 Pipa mayamawe: Mono abinta wae'ma ae'wa nkawaewampa aota'enama uwae-
sagina, mono abinta yagarama ae'wa nkanara aota'enama uwaesa piye. Piya, pika
yagararimpiba aota miyewe. Piyama kampa waintisinta, igeba abe'isa kina kanta puma
miyesine.
15 Pigoya, kampa aegaranta wamabe, waya'mabe, atate wagaikibipa, uwa atate
wagaikiye. Ae'enawane. Pika mono abinta kina'mitiba kamanapa kampa waikiye. Eya,
Kotiba: Paru puma miyiyoma, tagega'e uma taba puntine.
16 We, waya, kaeba kawaegampa mono ki'i abaibegana kanakibe, kampabayawe.
Pikaba napiyena, a. We, kaeba wayakapa mono ki'i abaibegana kanakibe, kampabayawe.
Pikaba napiyena, a. Pigoya, Koti: Paru puma miyiyoma, taba puntine.

Tigega'e a-mpaete ima Koti utaritanta'enara miyiyo

17 Pigoya, a'ya'ma ka ka'mitaba Wa'egawamaba utaritantintanaba aega'ma miyiyo.
Piya, Koti tiba punti ntagaba maruti mpiyentanaba a-nkuwa kasiyo, yuwe. Pi ka-
mana'nepa a'ya'ma monota ai'aru pe kina'mipa uwaimiwaeyuwe.
18 Piya, ka'waina aeba aupa kasama ara'ena puma mintanaba, aba puntemika ara'enaba
a-kasano. To ka'wainaba ara'ena kampa puma mintanaba, aba puntemika ara'enagaba
a-seno.
19 Eya, ara'ena puma mikenaenabera, ara'ena kampa puma mikenaenabe,
au'wantaga'enaba kampaye. Koti nkunti kamana wasikenaenaba, pi'na taga
au'wantaga'enawe.
20 Pigoya, ka'wainaba ka yugara mintakana Koti kega'e uma aba pekanaba, pabita uwa
miyeno.
21 Piya, kaeba kayokaya puma mintukuna kaba puntemika, abima kuntaba a-puma
miyo. We, akariyobakatakanapa: A'a-oba, a-suma uwa wao.
22 Piya, ka'waina aeba kayokaya puma mintegina Wa'egawamaba aba pegina, aeba
Wa'egawama nkaobi uwa kina kanta puma miye. Piya, to ka'waina aeba uwa kina
mintegina Wa'egawamaba aba pegina, aeba Karaisiti kayokaya kina kanta puma miye.
23 Pigoya, tigepa tabe ikatasa Kotiba ika puritantika, wasanami ntapiyenama
kayokaya'enaba a-piyo.
24 Piya, nao'mitaba, tigeba ka ka pai mintuguna tiba puntemipa, pabi ntuga uwa mima
kanara Kotiti atokaema miyiyo.

Age kina'mi kamanane

25 Aragawae igeka Wa'egama nkawamutasa kamana kampa maema mintokana,
Wa'egawama antara'ena punatama taga ntagara aboranatanti, nae'ne kamana urimekiri
abiyo:
26 Ma kanabipa kuntaena uwaena aboraika, ka'waina waya kampa maenta uwa
mikibipa, aogi pikiye.

27 Pigoya, wayake ago atokaentampepa, pipa a-kaso. Kaeba age mintanaba, pipa
wayakaba a-so.
28 Pigoya, kaeba waya maeyampepa, aguntaenaba kampa pene. Piya, aragawae'ma wa
maeyamipa, aegeba aguntaenaba kampa piye. We, waya'waena pe kina'miba mamparasa
kuntuyena aborarimisanaga piya, yuwe.
29 We, nao'mitaba, kamana'nepa mayamawe: Kanapa ago agarosawaye. Piya,
kana aronkanto waintika, waya maeya'nagitaba waya kampa maenta miyesa puma,
Wa'egawamantanaga napima miyiyo.
30 Piya, kube'ena pe'nagiba, kube'ena kampa punta kina kanta puma miyiyo.
Ti'muntana pe'nagiba, i'muntana kampa punta kina kanta puma miyiyo. Ika pe'nagiba,
tigeba kota kampa wainta kina kanta puma miyiyo.
31 Mamparasaenara yoga pe'nagiba, mampabisa esegiyena kampa pe kina kanta puma
miyiyo. Eya, mampabisaenaba a'ya wakena piye. Pika Wa'egawamantanaga napima
miyiyo.
32 Piya, mampabisa uwaenaenama napiyenari paibusanaga kampa nabiye.
Pigoya, waya kampa maenta mono yagaramaba Wa'egawamati uwaena agi napima,
Wa'egawama nkabemintana pukena piye.
33 Piya, mono yagarama waya maentanaba, mampabisaenaga napima waya'wampa
nkabemintana piye.
34 Piya puntana, tara agi napegina napiyenawampaba pako piye. Piya, age wae'miwo,
age aragawae'miwo, igeba monoka napima Wa'egawama nkabemintana puma igewai
nkigupe ipe aota mikenaga kabiyewe. Piya, mono wae'ma wa maentanaba, mampabisae-
naga napima awaewampa nkabemintanaba piye.
35 Pigoya, kampa iga'naba kiritakena puma, naeba pi kamanapa tiyo'maekenaga
yuwe. Piya, tigu napiyenaripa arupu puritama, tonagaba kampa napima Wa'egawamati
atokaeyiyoma, yuwe.
36 Pigoya, ka yagarama aeba aragawae'wapa ata potama kampa wara atantakanaba,
aeba anosakana awaeba karu'ena maekena pekanaba, ae abintana aega'ma karu'ena aeta
atano. Pikaba aguntaenaba kampaye.
37 Pigoya, to ka'waina aeba napiyenawapa aogima kabima mima agutasa esegi
pumagina, aragawae'wampa kamana abima ata potakenaena kampa waintakanaba:
Uwa mikiye, untanaba, kanara pukiye.
38 Piya, pika ka yagaramaba aeba aragawapa wara atakibipa, aogiyena pukiye. Piya, to
ka'waina aeba aragawapa kampa wara atakibipa, aogiyenaba asugaikiye.
39 Pigoya, waya'ma nkawaewampa uwa mintakanaba, awaege atokaema miyeno. Awae
purekanaba, to ka waba maekena puntanaba kanara maeyano. Maekena puntanaba,
Wa'ega aegaranta yagara maeyano.
40 Pigoya, nae napiyopa aeba age wae uwa mikibipa, a'muntanawapa asugaikiye. Pabi
kamana yopa, Koti Nkawamusa naeti waintika yuwe.

8

Ama kotiti agunta pasa'ata kamanane

1 Pigoya, ama kotiti kaema agunta pasa'ataka naeba kamana ukena puwe. Piya,
taeba tonarona napiyenaba abiwaentune, yewe. Piya: Aogi napiyena pune, yompepa,
wasanami nkiyobi tau'maete iyune. Taeba agu kao'ena pukubompepa, Koti esegi
purataka aogima mikune.
2 Eya, ka'waina aeba: Abiwaentuwe, yipa, abikenaenawampa nkau'wapa kampa
aborama esegi piye.
3 Pigoya, to ka'waina aeba Kotiti agu kao'ena potaipa, Koti aepa agama aba piye.
4 Pigoya, ama kotiti kaema agunta pasa'atama nakena maema na kamana yuwe: Piya,
taeba ago abune. Ama kotiba au'wantagapa kampaye. Koti ae ka au'wantagane.
5 Piya, mantabintibe mabintibe uwaenaenaraka kotiwe, yewe. Eya, igetiba amanipe
wa'egawaipe uwaena waiyegina,
6 taetiba Koti tabarempa ka'anto miratagina, Wa'ega, Isu Karaisiti, ka'anto mirataye.
Piya, Koti aeba a'ya'maenaba aborawaentegi, taeba aeti miwaeyune. Piya, aeba Wa'egare
nkayatasa a'ya'maena aborawaentegi, taeba ae yugarasa e'wasaba maema miyune.
7 Pigoya, ka'isa kina'miba igeba pi nkagowapa kampa kanara abibebe pewe. Pi
kina'miba igeba paipa ama kotiti kaema agunta pasa'atamagini tagantana pune, uma
nantawe. Igeba nantasa pumagini iba nantiniba, igeba paisaenaga napiyegana magimagi
napiyenawaipa ata puwaitaye.

8 Tagane. Nanintawamaba Koti nkaobipa kampa asiratakana aogiba pukiye. Piya, nakanaba tagega'ewamaba kampa asugaikiye. Kampa nakanaba kampa tumiwakiye. Kampaye.

9 We, tigeba aogima kabiyiyo. A'yugu abikenaenaripa magimagi kina'mi nkigisa aimisa kaisa pekiri monoka ware'nakibewe.

10 Piya, monoka esegima ntapiye kina'mitaba, tigeba ama koti mpono namapinti wama mara'mima naninta nagana, kampa esegi puma napiyenawantaga yagarama tigama kampa pami punta, aeba ama kotiti agunta pasa'ata ntakenaba naya, a.

11 Piya, a'yugu tige napiyenaritasa pi magimagi mono yagarama ntapiyenawapa ata potawe. We, pi tiyo'yagarama au'ikenaga Karaisiti pu'magina aba potagiri, tigeba ata potawa, a.

12 Eya, tigeba piyama tiyo'mi magimagi napiyenawaipa ata puwaitapa, aguntaena puwaitamagiri, Karaisitikeba aguntaena potawe.

13 Piya, naeba piyama nakena nakanaba nao'yagaraba aguntaenabi ware'nasanaga, naeba to kakema pi nkawaseba kampa nanta a'ya'ma yaga uwa mima nagarikuwe. Eya, a'yugu naeba piya pekana nao'yagara aguntaenabi ware'nasanagawe.

9

Mono yuga pe kina'mi mikena kamanane

1 Pigoya, ka'enama naraku'ma ke'nepa akuniya, a. Naeba aposoroba kampa mintuwa, a. Naeba Wa'egare Isupa kampa agantuwa, a. Wa'egama ntuganempa nkau'wapa tigeba kampaya, a.

2 We, Wa'egama nkaposoro mintogiri, tigeba a'ne mpintawe. Piya, naeka: Aposoro kampa mintiyema, ka'isa kina'mi yepa, pipa aerawane. Tigeba ago abintawe. Naeba tige aposoronawe.

3 Pigoya, kamana unata kina'mika mayama antota uwaimuwe:

4 Piya, taeba tigetisa: Naninta wani a-mpaeyiyoma, uratantiye, a.

5 Piya, to ka'isa aposorobe, Wa'egawama nka'natabarabe, Pitabe, igeba waya'waipa mono yugara iba purite wantasa puma: A-piyoma, uratantiya, a.

6 Piya, naebe Panabasibe tasibintoga: Tisiyatasa yuga a-kasima, mono yugabisa naninta a-mpaeyisoma, urasitantiya, a.

7 Pigoya, ae nkirebu yagaramabaya ae'wa mponerasaba ikantana pukiye, a. Kebaya aintana pegina au'wapa aboraginaba, kampa maema naye, a. Kebaya purumaka kabintana, kampa nono'wa maema naye, a.

8 Pi yo kamanapa wasanami kamanataka yubera, Koti nkago kamana'amaba pika kaga iye.

9 Eya, Mosese ago kamana kapa mayama kaemarantipa waintiye: Purumakankama witi nakena aerapa'ma nakiriba, a-nkakunkagasiyo, Koti iyema, kaemarantiye. We, Koti aeba purumakankama ibiga napima untipera, wasana taeka untiye.

10 Pipa taeka untine. Piya, o'ena pe kina'mibe, naninta nagaregini maeya kina'mibe, igeba kaga yugawaitasa maekenaga agawa pukenaba kanarane.

11 Piya, taeba tigeti ampa inatisaenaba tigupinti aintana puntompeka, antota tigetisa arirasaena maeyanema napiyegana, kunta piya, a.

12 Eya, to ka'isa kina'miba tigetisa naninta kota maeyaga, tae pi ntuga agobin-tompe'nagitaba maeyompesinta, kanara posine. Pigoya, taeba kampa piyaba pune. Piya, Karaisiti mpono yugawa akunkatasanaga tigetisa naninta kota maekenaenaba kasimagi, uwa tumima pugara miyune.

13 Pigoya, tabe mono namapi yoga pe'nagiba igeba mono namapisa nanintaba nawe. Piya, aratara kaema agunta pasakena yuga pe'nagiba igeba aratarasaena maema nawe. Pipa tigeba kampa abintawa, a.

14 Pabiyamaba, aogi mono kamana yompe kina taeba pi mpono yugarasa mikena arirasaena maeyiyoma, Wa'egawama uratantine.

15 Piya, pi uratantintanaba naeba kampa maeyuwe. Kampaye. Tigeba ibaba kabirataiyoma, kampa napinta kaeyuwe. Kampaye. We, a'yugu tige'ena maeyakana, na'muntananepa maete tumisanaga kampa nabiye. I'mima purukubopa kanarane.

16 Piya, mono kamana uwaimokaba, nae nageba kampa maete ikiye. Kampaye. Naeba pi mpono yugaba kampa posinta, ata maru mpiyosine. Naetiba to kipa kampa waintiye.

17 Eya, nae'ne ntapiyenarasa pi ntugaba posinta, ikapa maeyosine. Piya, nae'ne ntapiyenarasa kampa maentoka, kiyaenara punatantegi,

18 nana ika mpaeyuwe, a. Ikantepa mayamawe: Naeba mono yuga puma antota
arirasaena kampa maenta, na'muntanabisa pi kamana wasana uwa uwaimopa, pi
nta'muntananepa nae ikantene.

Poro aeba wasanami kayokaya puwaitantiye

19 Pigoya, a'ya'ma kina'miti iretanepa kampa waintipa, a'ya'ma kina'mita
kayokaya'enaba uwa pumagi, mono uwaimima uwaena kina iba pusanaga nabiye.
20 Piya, Yuta kina iba pukenaga, ige iyobi Yuta kina kanta puntone. Piya, naeba paisa
mono kamana'ama nkiga'na yagara kampa minta, pi paisa ago kamana wasiye kina iba
pukenaga, ige iyobi wasiye kina kanta puntone.
21 Piya, ago kamana kampa abinta abe'isa kina iba pukenaga, ige iyobi abe'isa kina
kanta puntone. Naeba Koti nkago kamana kampa ataopa, Karaisiti nkago kamanapa
aega'ma piya puntone.
22 Piya, magimagi napiyena pe kina iba pukenaga, ige iyobi magimagi kina kanta
puntone. Eya, ka'isamipa toma toma ki'isa i'ikenaga, naeba toma toma kina miyesa puma
ige iyobi toma toma puntone.
23 Piya, mono kamana maema aborakenaga pabiya pumagi, mono a'muntanabi kaga
mikenaga puwe.

Esegima a imarantata uma irosao

24 Tigeba ankagasi agasi pukenaba agawa, a. Piya, a'ya'ma yagaramiba karu'ena wama
ankagasi agasi puma, ka'waina igasima a'muntana maeyamipa, kampa agawa, a. We,
tigegeba pabiyama mara esegima wama a'muntanaba maeyiyo.
25 Pigoya, piya yagarami igaikena a'muntana maekenaga, ibemintanaba maete tumima
ipa kabiwaitawe. Piya pepa, awasawakenaena maeyawe. We, taeba mantarisa agora
waiyaba ta'muntanaba maekune.
26 Pigoya, naeba ke'i karu'ena waopa, kampa uwa mari aganta arupu puma agaurite
wauwe. Piya, ma'ena puma asugaikena puntapa, uwa mariba kampa nayapa maebuwe.
27 Piya, naeba wasana mono uwaimigaitegi, togana ware'nasanagaba ma'ena kina'mi
pesa puma nae'ne ntaupa esegi potamagi kabiyuwe.

10

Pai tayabamagiti aborantemintanaba ke'i tayakikenaenawe

1 Nao'mitaba, a'yugu pintanamaka kampa napisanaga ma kamanapa urimukuwa,
abiyo: Pai Koti nkibinankama tayabamagipa a'ya'ma airarikaewaitaogini wama tabe
wani ta'entawe.
2 Piya puguna, Moseseti atokaekenaga ibinatasabe wani ta'entantanarasabe Koti
a'ya'ma paitawaitantiye.
3 Piya, Awamusa'amaba naninta aborawaimogini, igeba kaga a'ya'ma nata wantawe.
4 Piya, Awamusa'ama wani aborawaimoginiba, pike kaga nata wantawe. Eya, Awa-
musa'ama imintemi ntabapisa wanipa maema nantawe. We, pi ntabapa Karaisitiwe.
5 Pigoya, pi kina'miba kamparaga puguna, Kotiba uwoma pi kina'mikaba kampa a'mu
puwaitama, ka'me mpari iyeguyogini pu'wantawe.
6 Pigoya, ataena ige puntasa tae pusanaga, Koti ige puwaitantintanaba purayakintiye.
7 Piya, igetisa ka'isamiba ama koti kayokaya puntasa puma, tigeba a-piyo. Pika mono
isapipa mayama kaentine: Wasana igeba mara'mima kao'ena puma nantini, asima
yagawamata wa'ena puntawema, kaentiye.
8 Piya, igetisa ka'isamiba kumiyena puntasa puma, a-piyo. Igeba piya puntini, ka yaga
wasana 23,000 pikaba purintawe.
9 Piya, igetisa ka'isamiba Wa'egawama nkamiyo puntasa puma, a-piyo. Igeba piya
puguna, ma'ama ibanaogini pu'waewantawe.
10 Piya, igetisa ka'isamiba Kotika imo'ena puntasa puma, a-piyo. Igeba piya puguna,
wasana iyegukena enisore otaogana iyeguyogini pu'waewantawe.
11 Pigoya, pintana igeti aborantemintanaba wasanamite a'yugu ige puntasa pusanaga,
Koti purayakintiye. Piya, ibasa yaga a'ya wakenabipa, tae miyompe'nagiteka otaogini pi
kamanapa mono isapi kaemarantane.
12 Pintanaraka: Naene esegima asima miyuwema napiyemi'naba, ware'nasanaga
kabima miyeno.
13 Tigeti timiyo'ena aborata kanantemipa, pipa wasanami nkesegiyenawaitaka ka'masa
puma aboraye. Pigoya, Koti aeba tagantana puma, kabiyekana timiyo'enamaba esegiye-
naripa kampa aparikiye. Eya, Koti aeba tiyo'maema aguntaenamaba kampa maema
tipasikena ki'i kaga aborarimekiri, pi ki'i aega'ma asima esegima miyiyo.

Wa'egawamape kewamape kaga isiyegarakenaenaba kampa waintiye

14 Nabugai kina'nempitaba, nae yo kamana abima, ama koti tikabitama wagasiyo.
15 Piya, tigeba aogi napiyenayaga kina mintawe. Piya pegi, ma kamana yopa, aogima pako puma abiyo:
16 Piya, waini kankabebisa wanika Kotiti ta'mu potama naompepa, Karaisiti kora paitaratakenagaba kampa napiyewa, a. Pareti apako puma naompepa, Karaisiti nkaukeba kabo puratakenagaba kampa napiyewa, a.
17 We, paretiba ka'antowe. Piya, uwaena kina'mitaba taeba ka pareti namagi, ka au'ena puma miyune.
18 Pigoya, Isureyo kina'mi pentanaga napiyiyo: Yaga kaema Kotiti agunta pasa'atapa, pi ntagawama nkau na kina'miba aratara kaeya kina'miti airokaema kaga Kotiti i'mu pewe. Pipa kampa napiyewa, a.
19 Piya yo kamanakaba ayama napiyewe: Ama koti aeba au'wantagana, a. Ama kotiti kaema agunta pasa'atapa tiyo'maekiya, a. Pipa kampaye.
20 Piya, abe'isa kina'miba kaema agunta pasa'atapa, Kotitiba kampaye. Ke kina'miti agunta pasa'atawe. We, tige ke kina'miti uma atokaesanaga kampa nabegi, yuwe.
21 Piya, Wa'egawama kankabebisa nate, ke kina'mi kankabebisa nate pukenaenaba, pipa kanarapa kampa pukiye. Piya, Wa'egawamati atokaema ara nanintaba nate, ke kina'miti atokaema nate pukenaenaba, pipa kampa kanara pukiye. Pipa kampaye.
22 We, taeba ataena pekanaba Wa'egawama nkantawamaba agobi puratakiya, a. Tae esegiyenamaba ae esegiyenaba asugaikiya, a.

Tigetintanaba a-ntapima Wa'egawamati napiyiyo

23 Pigoya, a'ya'maena pukenaenagaba kanarane, yewe. We, ka'isaena pukubompentanamaba kampa tao'maekiye. Eya, a'ya'maena pukenaenagaba kanarane, yewe. We, ka'isaena pukubompentanamaba kampa esegi puratakiye.
24 Tigeba tigetikaba a-ntapima, tigege miye kina'mikaba aogima kabiwaitama iyo'maeyiyo.
25 Pigoya, tigeba ika kumatasa awase ika puntiripa: Aetasawemaba, a-nkibigama, uwa maema naiyo. A'yugu ibigaigina napiyenarimpa ata pusanaga, uwa maema naiyo.
26 Pika mono isa'amaba maya iye: Mampabe a'ya'maena waintintanabe, pipa Wa'egawamantanawe, iye.
27 Piya, ka'waina kampa amatiti punta yagarama kao'ena puritantana kega'e yekiri wakena puntiripa, kanara wama naninta timikibintanaba uwa maema naiyo. Aetasawema ibigaigina napiyenarimpa ata pusanaga, uwa maema naiyo.
28 Piyama nama miyiginaba, ka'waina aeba: Ma ntanintaba ama kotiti kaema agunta pasa'atantintanawe, yekiripa, urimikibi ntagaragaba napima pipa a-ntaiyo.
29 Piya, tigeti ntapiyena ata pusanagaba kampaye. Urimikibi ntagarama ntapiyena ata pusanaga yuwe. Piya, taeba Koti nkaobi a'ya'maenaba pune. We, nae pukubontanaba ayamabaya to yagarama napiyenawapipa a'yigimpa nagakiye.
30 Piya, naeba Kotiti naninta nama na'mu potakubokaba, nana piyema ka'wainaba abima ata punatakiye, a.
31 Pigoya, tigeba naninta nantiripe, wani ntantiripe, to ka'isaena puntiripe, a'ya'waemaena pukibentanagaba Koti nkagega'e uma asagayuma piyo.
32 Piya, Yuta kina'mi nkiyobipe, Kariki kina'mi nkiyobipe, Koti mpono ai'aru pe kina'mi nkiyobipe, paebuma miyiyo. A'yugu pami puma ware'nasanaga iyobi paebuma miyiyo.
33 Piya, a'ya'ma kina'mi nkiyobi nae pukubontana agaigina kanara penemawe. Nae'nentanaba kampa aogima puwe. Kampaye. Naeba uwaena kina i'iyekana Kotiba iba penemawe. Piya, nae posa puma, paebuma miyiyo.

11

Monotaka i'nota atikaekenaenawe

1 Eya, naeba Karaisiti ki aegaraosa puma, tigeba pabiyama nae ki naegaraiyo.
2 Pigoya, tigeba a'ya'ma yagaba nae unto kamana napimagiri, mono urimintoka aogima wasiyewe. Pika abogana kanarasaye.
3 Pigoya, nae nabemika ma kamanapa aogima abiyo: A'ya'ma wami nkai'neba Karaisitiwe. Waya'mi nkai'neba iwaegiwe. Karaisiti nkai'neba Kotiwe.
4 Piya, ka'waina aeba kai maema a'nontaga atikaetanta mima nunamu ukibino, Koti nkawamutasa kamana uma aborakibino, aeba ai'newapa nkageba ata potakiye.
5 Piya, ka wae'maba kampa kai maema a'nontaga atikaetama mima nunamu ukibino, Koti nkawamutasa kamana uma aborakibino, aegeba ka'masa puma ai'newapa ata

potakiye. Eya, waya'ma a'no nkabiya aiyagaiba kasisa puma kasaisinta, ka'masa puma
ai'newapa ata potasine.
6 Piya, ka wae'maba kampa kai atikaetama mintanaba, abiyapa kasagasano. Piya, aeba
kasama aiyagaiba kaekibika ani puntanaba, kai maema a'noti atokaetama miyeno.
7 Pigoya, wamaba Koti nkauga puma mima, ae age asagayukenawe. Pika wamaba
a'nopa a-nkatikaeyano.
Pigoya, waya'maba aeba wama nkage asagayukenawe.
8 Piya, marupa Kotiba waya'ma nkautasaba waba kampa aborantine. Kampaye.
Wayapa wama nkautasa aborantine.
9 Piya, waya'ma nkao'maeyanemaba, waba kampa aboratantine. Kampaye. Wayapa
wama nkao'maeyanema aboratantine.
10 Piya, wama amentanti mintika waya'maba a'nota atikaema ara'ena potama mimag-
ina, enisore kinakaba piyaba puma miyeno.
11 Piya, Wa'egawama nkaobipa waya'amanapa kampaye. Wamanapa kampaye.
12 Piya, maru wayapa wama nkautasa aboratantegina, ibaba waya'mi nkitasa waba
aborawe. Piya, a'ya'maena Kotipisawe.
13 Pigoya, tigeripa napima a'yigimpa agaiyo: Waya ka'wainaba kampa kai maema
a'nontaga atikaenta mima Kotiti nunamu ukibipa, kanarasakiya, a.
14 Piya, wa ka'wainaba waya'ma pisa puma a'no nkabiya e'ero atama miyekanaba,
pabiyama agaiginaba kampa aogi puma au'ama mpaema ata potaye.
15 Piya, ka wae'maba a'no nkabiyapa e'ero atama mikibemipa, aogi awa'enawane. Eya,
Koti e'ero nkabiyatasa atikaetanema atantine.
16 Pigoya, ka'waina aeba ma kamana akayukena pekiripa, mayama napiyiyo: Pi yo
kamanapa taebe a'ya'ma Koti mponota ai'aru pe kina'mibe aega'ma, to kakeba kampa
punema, napiyiyo.

Monoka aki puma mintini nanintaraka ata puntawe

17 Pigoya, to ka'isa kamana urimintapa tigega'eba kampa asagayukuwe. Piya, tigeba aki
puma aogiyena kantaba kampa punta ataena pewe.
18 Piya, monoka aki peganaba, tikapipa atataraena aboraye. Piyama unamega
aboganaba, uwaenanto tagantana kanta piye.
19 Atataraenaba pipa uwaba kampaye. Piya, tikapi mono'ama nkago tagantana maenta
kinapa aboraigiri agakibeka atataraenaba aboraye.
20 We, tigeba Wa'egawama nkara naninta nakenaga aki puma anagi'ena pewe.
21 Piya, tigeti ntaninta maete ampa irosa'ma kampa akiyena punta, uwa tige ka ka nawe.
Eya, ka'wainaba aeba aga'ena abegina, to ka'wainaba waini wani uwaena namagina aga'e
pagina aibo'ena piye.
22 We, tigeba naninta wani ntakena puntiripa, namatipintiba kampa nawa, a. Tigeba
Koti mponota ai'aru pe kina'mikaba anagiyena pewema, napima, kusi pe kina'mi nkige
maete tumewa, a. Pikaba nanawe urimukuwe. Tige tigeba maete isuwa, a. We, piyaenaba
kampaye. Tigeba ata pewe.

Ara nanintawama kamanane
(Matiyu 26:26-29; Maka 14:22-25; Aruku 22:14-20)

23 Pigoya, pi kamana urimintopa Wa'egawamatisa maentone. Pipa mayamawe: Wa'ega
Isupa Yutasi aeba minaga'ena potanti nkase marupa pareti maema,
24 Kotiti a'mu potama, apako puma maya untiye: Mapa nau'nepa tiyo'maekenawa,
naeka napima nama miyiyo, untiye.
25 Pigoya, igeba naninta nauguna, waini kankabe pabiyama maema maya untiye: Ma
kankabebisa korantetasa kasa ara'ena aborama puritauwe. Pabiyama nantiripa, naeka
napima nama miyiyo, untiye.
26 Piya, tigeba pi paretibe wainibe nantiripa, Wa'ega purinti kamanapa uma aborama
mimagiri mirite wama, tumikibi ntaga uma nagarikiye.
27 Pigoya, pika ka'waina aeba Wa'egawama paretibe wainibe anagi'ena potama
nami'naba, aeba Wa'egawama nkaupe korankape i'nintana potama maete tumiye.
28 Piya, ka'waina aeba paretibe wainibe nakena puntanaba, maru'enaba ae'wa nk-
agowapa a'yigimpa aogi pugaite napima nano.
29 Piya, ka'waina aeba Wa'egawama nkaukaba kampa aogima napima paretibe wainibe
uwa nami'naba, ae'wa nkaibo'enawampa aboramegina kamana aepi waiye.
30 Eya, pintanama nkagowama tigepisa ka'isamiba yonintana ibegini magimagi pegana,
ka'isamiba pu'wawe.
31 Piya, taere nkagorepa a'yigimpa agama aogima pompesinta, kampa kamanatepa
waiyesine.

32 Eya, Wa'egawamaba agorepa aborama a'yigitatamitasa arupu purataye. Piya pumagina, mampabisa kina'mikeba kampa mintakana a'yigimpa tagarubakaisanaga, arupu purataye.
33 Piya nao'mitaba, tigeba naninta nakena aki puntiripa, ka'isamika iyobi puntigini kanaigirino.
34 Eya, ka'waina aeba aga'ena abekanaba ae'wa ntamapi nano. A'yugu aki pukibepi kamana maerimisanagawe.
Pigoya, toganaba tigeti naene wamagi, to ka'isa kamanapa arupu puma urimukuwe.

12

Awamusa'ama tonarona yuga piye

1 Nao'mitaba, Awamusa'ama aboraramintintanaga aibosabo pusanaga urimukuwa, abiyo:
2 Tigeba ago abintawe. Paipa tigeba abe'isa kina mintiripa, kamana kampa unta ama kotiti tiba puritauguri aega'ma wagana kana puntawe.
3 Piya, nae nabemika aogima abiyo: Ka'waina nkagupipa Koti Nkawamusa'ama mintakanaba, pi ntagaramaba: Isupa pumireri potauwema, kampa ukiye. Piya, to ka'waina nkagupipa Aota Awamusa'amaba kampa mintakanaba, pi ntagaramaba: Isu aeba Wa'egawema, tagapa kampa ukiye.
4 Pigoya, Awamusa'ama toma toma aboraramemipa, Awamusapa ka'antowe.
5 Wa'egawama toma toma yogaba aboraramemipa, Wa'egaba ka'antowe.
6 Kotiba esegiyenawapa toma toma aboraramemipa, Kotiba ka'anto mima, esegiyenawapa a'ya'ma yugawa pukenaenaba a'ya'ma kina'miteti aborama tamiwaeye.
7 Pigoya, Kotiba Awamusapa aborama ka ka puma a'ya'ma kina'mite tao'maekenaga tamiwaeye.
8 Eya, Awamusa'ama otagina ka'wainaba monoka aogima ntapima iye. Piya pegina, pabi Nkawamusa'ama otagina to ka'wainaba mono'ama nkagoba aogima abima iye.
9 Piya, pabi Nkawamusa'ama otagina to ka'wainaba amatiti'enaba tabera puma miye. Pi ka Awamusa'ama otagina to ka'wainaba yoni kina kaba itakena esegiyenaba maeye.
10 Piya, Awamusa'ama otagina, ka'wainaba esegiyena aboragina, to ka'wainaba Koti nkawamutasa kamana aogima aboragina, to ka'wainaba toma toma awamusa a'yikikenaena maema aboragina, to ka'wainaba amiyo namiyo sukena kamana iyegina, to ka'wainaba pi kamana abima a'wae piye.
11 Piya, a'ya'ma pi tamintintanaba pabi Aota Awamusa'ama aewa aborama tamiye. Aewa nkabemika ka ka kina'miteti aborama tamiye.

Ka au'ama nkatunka uwainkai pune

12 Pigoya, wasanama nkaupa ka'anto waiyegina, agisa ayapa uwaenaenawe. Piya, uwaenaenawa waiyegina aupa ka'antowe. Piya pisa puma Karaisiti nkagisa aya mpintune.
13 Eya, ka Awamusatasa paitaratagi, ka au mintune. Piya, Yuta kinape Kariki kinape kayokaya kinape uwa kinape, a'ya'ma aegaraompe kina'mitaba ka Awamusapa maemagita, ka tuntana pune.
14 Piya, au'amaba ka'antoba kampaye. Uwaenaena wantaga'enawe.
15 Piya, agisamaba: Naeba aya kampa mima au'amantanaba kampaye, ukibipa, ayama aupa kaite abiwapa mikiye, a.
16 Piya, agemaba: Naeba aoba kampa mima au'amantanaba kampaye, ukibipa, ayama aupa kaite abiwapa mikiye, a.
17 We, aupa aomana waiyesinta, ayama abompesine. Aupa agemana waiyesinta, ayama agunta pigaompesine.
18 Pigoya, Koti aeba napimagina au'ama nkagisa ayapa aborama aewa nkabomeka ka ka antantine.
19 We, a'ya'ma au'amaba ka'anto waiyesinta, autakayapa ayama miyesine.
20 Pipa kampaye. Agisa ayapa uwaena waiyegina aupa ka'antowe.
21 Piya, nana piyema aowamaba ayankamapa: Kae kampa mintagapa kanara mikuwemaba, omikiye, a. Piya, nana piyema a'nonkamaba agisawamapa: Kampa mintisigipa kanara mikuwemaba, uwaisimikiye, a.
22 Kampaye. Tau'ama nkatuka anuntanawema napiyompe, kampa waiyesinta, tau'amaba kampa aogima miyesine.
23 Piya, tau'ama nkatunkamaka tumiyema napiyompe, pipa aogima kabiyune. Eya, tau'ama nkatu kakantatapa aogi awa'enarasa airarikaeyune.

24 Piya, aogi tau'ama nkatupa igeba kanarane. Pabiyamagina, Koti aeba a'ya'ma
tau'ama nkatupa atokaetamagina, tuminti nkatunkama nkageba maete iye.
25 Piya, tau'ama nkatunkamaba kampa atatara punta, ka'ena puma ka ka iyo'maeye.
26 Pabiyamagina, ka atunkamaba kuntaena abipa kaga kuntaenaba ibiye. Eya, to ka
atunkama nkageba maete iyipa, a'ya'maba kaga i'mu puwaekibewe.
27 Pigoya, tigepa kaga aki puritama Karaisiti nkau'ena puritagiri atunkapa ka ka
mintawe.
28 Pigoya, Koti aeba ae tuntana punta taetisa wasanaba mayama utawaitantine:
Maru'enaba aposoro kinana, pika'isa poropete kinana, pika'isa tisa kinana, pika'isa
esegiyena aborakena kinape, yoni kaba itakena kinape, wasana iyo'maekena kinape,
yogara kabiratakena kinape, tonarona kamana amiyo sukena kinape, sumagina, taetisa
utawaitantine.
29 Pigoya, a'ya'ma taepa aposoro utaratantina, a. Poropete a'ya'ma utaratantina, a. Tisa
a'ya'ma utaratantina, a. Esegiyena aborakena kina a'ya'ma utaratantina, a.
30 Yoni kaba itakena kina a'ya'ma utaratantina, a. Tonarona kamana amiyo sukena kina
a'ya'ma utaratatina, a. Pi kamana a'wae pukena kina a'ya'ma utaratatina, a.
31 Pigoya, Awamusa'ama asugasima yuga tamintika tigeba ebi ebi piyo. We, to ka aogi
kipa tiyakikubopa, asu igaikiye.

13

Agu kao'ena pukenaenawe

1 Pi tiyakikubo kipa mayamawe: Piya, naeba agu kao'ena kampa punta, tonarona
wasanami kamanapisabe enisore kina'mi kamanapisabe mono yosinta, pero aga yabe'ya
aga yemisa puma naeba Koti nkaobi uwa kamana yosine.
2 Piya, naeba agu kao'ena kampa punta, Koti mpono kamana aborakenaenama
nkesegiyena maema a'ya'ma kakanti kamanape a'ya'ma napiyenabe abosinta, naeba
Koti nkaobi uwa yagara miyosine. Piya, naeba agu kao'ena kampa punta, amu pu-
gabarakaikena namatiti'ena wainatantemisinta, naeba Koti nkaobi uwa yagara miyosine.
3 Piya, naeba agu kao'ena kampa punta, a'ya'ma kutantepa kusi kina menkimima
iyo'maeyosinta, Koti nkaobi aogi ikantana kampa maeyosine. Eya, agu kao'ena kampa
punta, monotaka nau'nepa ataogana yaku tamisinta, Koti nkaobi aogi ikantana kampa
maeyosine.
4 Piya, agu kao'ena pemi kina'maba amo'ena kampa punta pasema mima, kayonena
piye. Agu kao'ena pemi kina'maba kampa agobi pegina ankagasigasi puma, ae'wa nkaupa
kampa maete iye.
5 Agu kao'ena pemi kina'maba wasanami kamanapa kampa akayunta, agebigo'ena
kampa punta, ae'wantanaga kampa napinta, amo'ena kampa karu'ena punta, ata
antota'ena amikenagaba kampa napiye.
6 Ataena aboraginaba, agu kao'ena pemi kina'maba antara pumagina, tagantana
aboraginaba, a'mu piye.
7 Piya, agu kao'ena pemi kina'maba a'ya'ma kuntaenaba aesaga'ma, a'ya'ma yaga
amatiti'ena puma, a'ya'ma yaga Kotiti atokaekenaga napima, a'ya'ma kuntuyenabipa
esegima asiye.
8 Pigoya, mono kamana uma aborakenaenaba a'ya wakana, tonarona kamana ukenaen-
aba a'ya wakana, napiyenarepa a'ya wakanaba, agu kao'enaba kampaye. Uwa waikiye.
9 Pipa mayamawe: Napiyenarepa pipa atunkane. Aboraompe mono kamanatepa pipa
atunkane.
10 Piya, agowapa aborakanaba atunkapa a'ya wakiye.
11 Piya, paipa inamu mintapa, inamu kamana uma, inamu ntantabarima, inamuntana
puntone. Pi pumagi, naeba anosantapa inamuntanaba kaintone.
12 We, ibaba taowa agakena karasibisaba kampa aogima agaompeka, ainti pi ntagaba
Koti nkaowaba agabebe puma agakune. Piya, ibaba atunkapa agaoka, aeba agone aogima
agamisa puma aintiba naeba agowa aogima agakuwe.
13 Pigoya, tamatiti pukenaenabe, Kotiti atokaekena napiyenabe, agu kao'ena pukenaen-
aba, pi kakagaenama waiyaba miyegina, agu kao'enamaba asugasaye.

14

Awamusa'ama aborarameminta nama nkagoba agu kao'enawe

1 Tigeba agu kao'enayaga mikenaga ebi ebi pumagiri, Awamusa'ama aborarameminta
ntuga pukenaga napiyiyo. Eya, Koti nkawamutasa kamana uma aborakenaga abigina
asugasimaena peno.

2 Piya, ka'waina aeba tonarona amiyo sukena kamana yemipa, aeba wasanamipa
kampa uwaiminta Koti omiye. Eya, wasanamiba pi nkagoba kampa abegana, aeba
Awamusa'ama kakanti kamana Koti nkaobi uwa iye.
3 Piya, to ka'waina Koti nkawamutasa kamana uma aborawaeyamipa, aeba wasanami
nkigupa esegi puwaitama asiwaitamagina, paruyena puwaitaye.
4 Pabiyamagina, amiyo kamanapisa yemi'naba ae'wa nkagupa esegi potagina, to
ka'waina Koti nkawamutasa kamana uma aborawaeyami'na aeba a'ya'ma monota ai'aru
pe kina'mi nkigupa esegi puwaitaye.
5 Pigoya, tigeba amiyo sukena kamanapisa uwaeyigipa abekanaba aogi pikiye. We,
Koti nkawamutasa kamana uma aboraigipa, pipa abekana aogiyenaraka'ya pukiye. Piya,
Koti nkawamutasa kamana uma aborawaeyami ntagaramaba amiyo sukena kamana
ukena kinapa asu igaintiye. Pigoya, ka'waina aeba amiyo sukena kamanapisa yekana,
to ka'waina a'wae puma yekanaba, pipa kanarane. Piya pemipa, a'ya'ma monota ai'aru
pe kina'mi nkigupa esegi puwaitakiye.
6 We nao'mitaba, naeba tigeti wama amiyo sukena kamana'amana yosinta,
ayama tiyo'maeyosine. Naeba tigeti wama kakanti kamanano, abikena kamanano,
Koti nkawamutasa kamanano, tiyakikena kamanano, uma ararimikubopa kanara
tiyo'maekenaenawe.

Mono kamana'ama nkagoba aogima aboraiyo

7 Pigoya, yabe'yawama nkagabe kabu wae'ama nkagabe kampa aogima ukibipa, ayama
wasanamiba aogima abikibewe, a.
8 Pikuriwama kampa aogima aga yekiniba, ayama irebu kina'miba abitegini wama
ma'enaba pukibewe, a.
9 Piya, tigeba pabiyama to kamanapisa kamana yiginaba, ayamabaya tiyo'miba
abikibewe, a. Pipa kampaye. Kamanatipa ugasigina uwa mari wagaikiye.
10 Pigoya, a'ya'ma maga maga kamanapa toma toma waita wantipa, uwaba kampaye.
A'ya'ma kamanapa agowantagane.
11 Piya, ka'waina aeba kampa ago abukubo kamanapisa untanaba, naeka napima to
marisa yagarawe yeka, aekaba pabiyama napima to marisawe ukuwe.
12 We, tigetiba agowapa pabiyama waintiye. Piya, Awamusa'ama nkesegiyena tigeti
aborakenaga yepa, pipa kanarane. Pigoya, to marisa kina kanta puma misanaga, tigeba
monota ai'aru pe kina esegi puwaitakena esegiyena maekenaga ebi ebi piyo.
13 Pigoya, ka'waina amiyo sukena kamanapisa ikibi'naba, aeba agowapa abima a'wae
pukena esegiyenaga nunamu otagana aborano.
14 Piya, naeba amiyo sukena kamanapisa nunamu yopa, pipa naumanempaba yegina,
napiyenanempaba uwa a'yugu piye.
15 Pika ayama pukuwe. Piya, naeba naumanetasa nunamu umagi, napiyenanetasa kaga
ukuwe. Naeba naumanetasa ini umagi, napiyenanetasa kaga ukuwe.
16 Piya, tigeba kampa pabiya puma timamanatasa Kotiti ti'mu potaiginaba, ka kampa
abintakibemi ntagaramaba kamanatika aibosabo pute, ayamabaya tiyo'maema: Tagane,
ukiye, a. Pipa kampaye.
17 We, tigeba ti'mu kamana aogima yepa, aya pegiri tiyo'yagarapa kampa esegi potawe,
a.
18 Pigoya, naeba Kotiti na'mu potauwe. Pi amiyo sukena kamana'nempaba tigepa
asurigasaye.
19 We, pipa aerawane. Naeba akiyenabi amiyo sukena kamanapisa e'ero kamana
ukenaba aerawane. Piya, nae nabemika, akiyenabi napiyenanepisa tara kamana'anto
uwaimekini abiyema puwe.
20 We nao'mitaba, napiyenarimpaba inamu kantaba a-peno. Kaintanaripa inamu kanta
puma mimagiri, napiyenarimpaba anasa kina kanta puma aborano.
21 Pigoya, mono ago kamanapipa Wa'egawamaba maya untiye:

To kina'mi kamanapisabe namu'isa kina'mi nkiwamutasabe naeba ma kinapa kamana'ne
uwaimekini, igeba ikabinatama kampa abikibewe, Wa'egawama piya untiye, iye.

22 Piya, amiyo sukena kamanapa mono kina'mintana wanane. Yigina, pipa kampa
imatiti pe kina'mi pami pukenaenawe. Eya, Koti kamana uma aborakenaenaba abe'isa
kina'mintanaba kampaye. Pipa mono kina'mintanawe.
23 Piya, monota ai'aru pe kina'miba ampa aki puma to kamana to kamanapisa
ampa amiyo siginiba, abe'isa kina'mibe kampa imatiti pe kina'mibe ampa tigantiniba:
Aibo'nabo pewe, ukibewe.

24 Piya, tigeba aki puma Koti nkawamutasa kamana uma aborama mintigina, kampa
amatiti pemi kinano, abe'isa kinano, tigeti ampima mono kamanatipa abekiniba, pi
kamana'amaba ae aupi pima agowapa uma ae aobi aborakibewe.
25 Piya, kamana'wapa agupi kakantipa aborama arawaekiye. Arawaeyakanaba,
aowamaba mabinti maete tumimagina Koti nkagega'e uma asagayumagina: Taga, taga,
Koti aeba tigege mintiye, ukiye.

Monota aki pikenaenaba arupu puma aborano

26 We, nao'mitaba, pikaba aya pewe. Tigeba aki puntiripa ka'wainaba mono ini yegina,
to ka'waina mono kamana urimegina, to ka'waina Koti nkawamutasa kamana uma
aboragina, to ka'waina amiyo sukena kamana yegina, to ka'wainaba pi kamana a'wae
piye. Pintanaba pepa, mono kina esegi puwaitakenaga napima piyo.
27 Piya, amiyo sukena kamanapisaba kamana ukena puntiripa, uwaenamiba kampaye.
Tara kakagami ukibewe. Piya, ka ka yigina, ka'wainaba agowapa a'wae puma urimeno.
28 Pigoya, kamana a'wae pukena kina aisakateba, amiyo sukena kamanapa a-suma,
paibuma mima Kotiti uwa yeno.
29 Pigoya, Koti nkawamutasa kamana untiripa, pabiyama tara kakagami yigiri, to
ka'isamiba pi kamanapa a'yikiyo.
30 Pigoya, ka'wainaba aeba mintegina Awamusa'ama agupi mono atagina ukena
puntanaba, maru kamana yemi'naba nagariyekanaba yeno.
31 Piya, a'ya'ma kina'miba mono abima esegiyena maekenaga, tigeba Koti nkawamutasa
kamana ka ka uma kanara aboraiyo.
32 Eya, Koti kamana uma abora kina'miba igewai nkaborantanarapa kabiyewe.
33 Eya, Koti aeba napiyenarepa kampa a'yugu puratama, aeba agoya Kotiwe.
Pigoya, to ka'isa Kotiti atokaeya kina'mi nkakiyenabi pesa puma,
34 tige akiyenabi waya'iyaba kamanapa paka puma miyiyo. Piya puma, paisa ago
kamana wasima waya'iyaba kamana kampa untiri wami nkimentanti miyiyo.
35 Piya, waya'miba mono akiyenabi kamana uma inintana aborasanaga, igeba ka'isaena
abikena puntiniba, namankaipi iwaegipa ibigaiyo.
36 We, ayama napiyewe. Koti kamana'amaba tigetisa aborantina, a. Tibinto abegana
ka'isamiba kampaya, a.
37 Pigoya, tigetisa ka'wainaba ae'waka Koti kamana unta poropetewo, Awa-
musa'wantagano, napiyintanaba, kamana kaema timo kamanapa Wa'egawama nkun-
temika, aewa abibebe peno.
38 Piya, ka'waina aeba ma kamana'nekaba kampa owe yekanaba, ae'wa kamanakaba
owe a-seno.
39 Piya, nao'mitaba, tigeba Koti nkawamutasa kamana uma aborakenaga ebi ebi
pumagiri, amiyo sukena kamana ukena kipa a'nkakuniyo.
40 Eya, a'ya'ma yugaba arabama pigina aborama arupu peno.

15

Isu purite asinti kamanane

1 Pigoya, nao'mitaba, aogi kamana urimuwagiri abintaka, to kake tiyogaritakena puwe.
Pi aogi kamana urimuwagiri, tigeba maemagiri asima atokaema esegi puntawe.
2 Piya, aogi kamana uriminto kamanapa kampa uwaba abima kainta, araku'ma upebe
punta, pi kamanatasa Kotiba ti'ikenaba piye.
3 Piya, mono ai'ne kamana nae maema urimintopa, pipa mayamawe: Karaisiti aeba
mono isa'ama untisa puma aguntaenareka antota purintiye.
4 Aeba purogini arubi kaitauguna kakaga yaga a'ya pogana, mono isa'ama untisa puma
purintapisa asitantiye.
5 Aepa asitaogana Pita nkaobi uma aboramagina, pitasa tonagisarisa tara tumpaema
kina'wampi nkiyobi aborantiye.
6 Pitasa mono kina 500 kina'mi nkiyobi aboraogini kaga agawaentawe. Piya, igepisa
ka'isamiba ago pu'wagana uwaenami iyogama mintawe.
7 Pitasa Yemisi nkaobi aboramagina, pitasa a'ya'ma aposoro kina'mi nkiyobi aborantiye.
8 Pigoya, a'ya'ma kina'mi nkika'i inare ntagara kanta puma aposoro aborauwagana, nae
naobi aboraoga agantuwe.
9 Piya, naeba aposoro kina'mi nkikapi uwaenantora miyuwe. Naeba Koti mponota
ai'aru pume kina'mipa karana puwaitantoka, wasanamiba aposorowe unamikenaenaba
kampa kanara piye.

10 Pigoya, naeba Koti nkawagaenawatasa aposoronaba puntone. Piya, awagaenawampa naeti ataenaba kampa poga, naeba yoga punto'naba pipa igekeba igasaye. Nae nagu'ama kampa pogana, Koti nkawagaenawampa naeti wainti, pi'na puntiye.
11 Piya, naebe, igebaya, mono kamana urimintompepa, tigeba kanara abima aegarantawe.

A'ya'ma kina'mita asikena kamanane

12 Pigoya, Karaisitiba purintapisa asinti kamana taeba a'ya'ma yompepa, nana piyema tigetisa ka'isamiba: Purinta kina'mi asikenaenaba kampa waintiyema, yewe, a.
13 Piya, purintapisa asikenaenaba kampa waiyesinta, Karaisitiba kaga kampa asintesine.
14 Piya puma, Kotiba Karaisitipa kampa asitantesinta, mono ukenaenarepe timatiti'enaripe kaga a'yugu pemisine. Pi nkamanapa kampaye.
15 Piya, purintapisa asikenaenaba kampa taga waiyesinta, Kotiba Karaisitipa kampa asitantesine. We, taeba pi asitanti kamanapa umagi, kampa piya asitantesinta, taeba Koti kamanapa taga kampa aboraompesine.
16 Piya, purintapisa asikenaenaba kampa waiyesinta, Karaisitiba kaga kampa asintesine.
17 Eya, Karaisiti aepa purintapisa kampa asitantesinta, timatiti'enaripa a'yugu pegina aguntaenaripa wairitasine.
18 Piya, kampa asitantesinta, Karaisiti atokaema mima pure kinapa igeba kaga uwa pu'ma ata puwasine.
19 Eya, taeba ma mpabinkamana Karaisititi atokaeyompentana waiyesinta, igaikena tantara'ena taeti waiyesine.
20 Pigoya piyamaba kampaye. Karaisiti aepa taga purintapisa asitaogana, purinta kina'mipa paitawaitama asima mintiye.
21 Piya, purikenaenaba ka'waina agobiyogana, pabiyama purinta kina asikenaenaba to ka'waina agobintiye.
22 Eya, a'ya'ma kina'miteti Antamuge atokaekenaenare waintika, purune. Pabiyama Karaisitige atokaekenaenare waintika, taogama mikune.
23 Pigoya, mayama arabama asikune. Karaisiti aeba paitama asintika, taeba Karaisititi atokaeyompe kina'mitaba ae aborakibi ntagaba asiyekana,
24 tae taka'i nagarikiye. Piya, Karaisitiba asugasima a'ya'ma to esegiyenaba paitanta'enabe kabikenaenabe maegasima, kabiratakenaenara tabarempa Koti nkayata menkatakana nagarikiye.
25 Piya, Karaisiti kabiratakenaenaba mirite kanama, a'ya'ma kama kina'wapa agisa amentapinti atama aerapakana nagarikiye.
26 Eya, a'ya'ma kama kina'wapa maegasimagina, ika'i purikenaenaba kaga maegaikiye.
27 Piya, Kotiba a'ya'waemaena puma agisabi aki potantiyema, mono isa'ama piya iye. Pigoya, a'ya'waemaena puma agisabi aki potanti kamana'ama nkagoba taeba abokana, Koti taegeba agisabi kampa mintiye. Kampaye. Aeba aki puratagi, Karaisiti nkagisabi mintune.
28 Pigoya, ainti Koti aeba a'ya'waemaenaba agisabi aki puratakanaba, yagarawampa ae agisabi a'ya'maena aki puratakibi ntagarama nkagisabi ae'wa nkaupa menkatakiye. Piya pekanaba, Kotiba a'ya'waemaenama nkai'ne mikiye.
29 Pigoya, tigetisa ka'isamiba purinta kina'mi nkiyo'maekenaba mono wanipa to kakema maeyawe. We, purintapisa asikenaenaba kampa waintiye, yepa, pipa nana piyema piyamaba maeyawe.
30 Piya, purintapisa asikenaenaba kampa waintiye, yepa, nana piyema taeba taupa ata puratakena ki'i asi nasi nasune.
31 We, nao'mitaba, Karaisiti Isu Wa'egarempati naeba tigekaba na'mu potamagi, mayama tagaka urimuwe: Naepa a'ya'ma yaga purikenaenamaba agarosanatagi miyuwe.
32 Piya, Epesasi kumata kabu kara kanta pe kina'mi kamaena punatatakaba mabisa ikapa nana maekuwe. Pipa kampaye. We, purintapisa asikenaenaba kampa waintakapa: Aiba agora pu'wakubompeka ibaba iga nanintabe wanipe nama aogima miyeno, a.
33 Pigoya, a'yugu timiyo puritakiri abiyo: Ata pe kina'mige nasigini, aogiyenaripa ata puritakibewe.
34 Eya, tigeba tigu'ama pami puma arupu puma mima, aguntaenaba toba a-piyo. We tigetisa ka'isamiba Kotika aibosabo peka, pipa abima tini piyoma, yuwe.

Tau'ama asikibipa toma pukiye

35 Pigoya, ka'isamiba maya yewe: Purinta kina igeba aya pumabaya asikibewe. Aya iga puma asikibewe, piya yewe.

36 Pipa aibo kamanane. We, aintana potaganaba mabinti pu'wasu pumagina iraye.
37 Piya, aintana puntiripa, tigeba witi aorasawo, to ka aorasawo, maema aintana potaganaba, ayampuwampa iraye. Pipa tonawe. Pi nkaempurasaba kampa aintanaba pewe.
38 Piya, Kotiba aewa otagina aorasa ae'wa nkayampuwapa iraye. Piya, ka ka aintanamaba ae'wantana aboraye.
39 Piya, arirasaenama nkagoba pabiyama ka'antoba kampa waintiye. Wasanamite taupa pipa tomane. Yagawama nkaupa tomane. Kabarankama nkaupa tomane. Inoyantama nkaupa tomane.
40 Piya, mantabinti miye kina'mi nkipa tomane. Mabinti miye kina'mi nkipa tomane. Piya, mantara waita wantemintanama nkawa'enawapa tomane. Mara waita wantemintanama nkawa'enawapa tomane.
41 Piya, pankama nke'wasaenawapa tomane. O'ama nke'wasaenawapa tomane. Norimi nke'wasaenawaipa tomane. We, norimi nke'wasaenawaipa ka'mapa kampaye. Toma toma waintiye.
42 Pigoya, purintapisa asikenaenama nkagowapa pabiyaenawe. Piya, mamparasa taupa kaikenaena waintegina, asiratakibi tau'amaba kampa abararakenaenawe.
43 Piya, kaikena tau'ama nkageba maete tumegina, asikibemi tau'ama nkageba maete ikiye. Kaikena tau'amaba magimagi puma waintegina, asikibemi tau'amaba esegima aborakiye.
44 Kaikena tau'amaba ma au'yagane. Asikibemi tau'amaba manta au'yagane. Piya, mabisa tau waintikaba pabiyama manta tau aborakiye.
45 Pikaba mono isa'ama maya iye: Marusa yagara aboranti, Antamu, aeba agu'amantaga asintiye, iye. Pigoya, aintisa Antamu, pipa Karaisiti, aeba e'wasaena tamikena yagara aborantiye.
46 Piya, mantarasaenamaba kampa paitantiye. Mabisa tau'ama paitagina mantarasaenarepa ainti aboraye.
47 Piya, marusa yagaraba marasa pumarantikana mabisa kina'ena puntiye. Aintisa yagaraba aeba pipa mantabintisawe.
48 Piya, mabisa kina'mitaba pi mabisa yagara kanta pune. Mantari tage wainti kina'mitaba pi mantarasa yagara kanta pune.
49 Piya, mabisa yagarama nkaoga puntompeka, pabiyama mantarisa yagarama nkaoga pukune.
50 Nao'mitaba, ma kamana yopa abiyo: Mabisa tautempaba Koti kabiratakenaenabi kampa ubasikiye. Eya, awasakenaenamaba waiyaba'enabipa kampa ubasikiye.
51 Abiyo. Kakanta kamana kapa aborarimukuwe: A'ya'maba kampa pu'waekubompeka, pikuriyama aga yekapa a'ya'maba a'wae puma to tauga aborakune.
52 Piya, pikuriyama aga yekapa aorumo pisa puma karu'ena purinta mono kina'miba asima to kampa abararakibewe. Piya, a'ya'ma kina taeba a'wae puma to tauga aborakune.
53 Piya, abararanta tau'amaba a'wae puma miyaba'ena maeyano. Eya, puriyaba tau'amaba a'wae puma miyaba e'wasaena maeyano.
54 Pigoya, abararanta tau'amaba a'wae puma miyaba'ena maentini, pi puriyaba tau'amaba a'wae puma miyaba e'wasaena maeyigina, pabi ntagaba mono isapisa kamana'ama nkau'wapa aborakiye. Pipa mayamawe:
Aoganta'enamaba purikenaena atarayegina nagariye, iye.
55 Purikenaenama nkesegiyenaba aempaye, iye.
Purikenaenama nkire wantawapa aempa waintiye, iye.
56 Piya, aguntaenamaba purikenaenama nkwantapa waintegina, mono ago kamana'amaba piyama aguntaenama nkesegiyenaba taeti aboraye.
57 Pigoya, Koti aeba Wa'egare Isu Karaisiti otaogana, purikenaenama nkesegiyena atarama tao'maentika, Kotiti ta'mu potano.
58 We, nabugai ntao'mitaba, pika tigeba esegima asima aebebe puma miyiyo. Tigeba ago abintawe. Wa'egawamati araga ntuga piginaba, aeba uwaba kampa tigaikiye. Piya, Wa'egawama ntugagaba a-tiyekita piyo.

16

Mono kina iyo'maekena mone aki pikena kamanane

1 Pigoya, mono kina iyo'maekena mone aki puntiripa, Karesiya marasa monota ai'aru pe kina piyama ke i'ma iyakosa puma aki piyo.

2 Piya, a'ya'ma sontara marusa yagaba mone maema menkatantata ka ka'mita tiget-
intanabisa timata timata maema menkaki piyo. Piyama tipipigarusanaga ai'aru pugaka
pigi kanano.
3 Tigeti irosakubopa, wasana uwaitakibe'nagiba igepa esa imima uwaitakini,
ti'muntanaripa Yerusaremi kumati maete wakibewe.
4 Piya, pika naeba wamagi, naege kaga ibabute wakune.

Korinti kina uma igakenaga Poropa abuntiye

5 Pigoya, naeba Masetoniya maba akapi uwaesamagi tigeti wakena puwe. Piya, pi ki'i
wakuwe.
6 Pigoya, naeba tigeti wamagi ka'isa yagaba ampikuwe. We, e'ero ntagabaya ampimagi,
tabe esibaba a'ya waka, wakiri tigeba ke'i wakena nao'maeyigi piti matiba wakuwe.
7 Naeba ibaba uwa uma aronkanto tigata wakenaba pipa kampa nabiye. Piya,
Wa'egawamaba abintaka tigetiba e'erota ampikuboka yuwe.
8 Naeba mata Epesasi kumata mintakana, Pentikositira naninta nakena yaga arosakapa
tigeti kanakuwe.
9 Piya, mata'i Wa'egawamaba mono ki aogima iregina tabe yugaba aboranamiye. Piya,
mata'i mono'ama kama kinapa uwaena mintawe.
10 Pigoya, Timotiba tigeti wakiripa, tiyo'ena potaigina aekuruyena kampa punta
miyeno. Eya, naeba Wa'egawama ntuga posa puma aeba piye.
11 Pika aepa a-tikabitamagiri, naeti ataigina pasema kanano. Eya, naebe to ka'isa mono
kina'mibe aobi puma miyune.
12 Pigoya, tao'yagara Aporopa, aepa to ka'isa mono kina igege tigeti wanema, esegima
otaopa, pikaba ibaba kampa abiye. To ka yagaba kepa kanara agamaba, tigeti wakiye.

To ka'isa kamanane

13 Pigoya, tigeba tigupa aogima kabima mima, timatiti'enabi esegima asima, waraka'ya
mpima esegi piyo.
14 A'ya'maena pentanaba agu kao'enayaga piyo.
15 Pigoya, nao'mitaba, tigeba ago abintawe: Setepana tupa igeba Akaiya mari marupa
mono kamanatapa aborantane. Piya, ige'wai ntapiyenabisa Kotiti atokaeya kina
iyo'maekena puntane.
16 Eya, piya pe kinape to ka'isa araga mono yuga puma monoka tiyo'maeya kinape,
paebuma igeti paitakena kina'waintana piyo.
17 Pigoya, Setepanabe Potunatobe Akaikobe, igeba naeti irosauguna nantawama aogi
puntiye. Igeba tige marupa nae nagupinti pumaewamagini,
18 naepe tigepe kaga tanta paru puratantawe. Tigeba piya kina'mi nkige abigina aogi
peno.
19 Pigoya, Esiya auka'isa monota ai'aru pe kina'miba: Aya pewe, yewe. Akurabe
Pirisikabe isige namapi monota ai'aru pe kina'mibe, igeba Wa'egawamaka uma tabera
i'mu puritama: Aya pewe, yewe.
20 A'ya'ma mono kina'miba kaga: Aya pewe, yewe. Tigeba mono kinapa ka ka
ankayankamimi piyo.
21 Naeba Poronawe. Naeba: Aya pewema, nae'ne ntayapisa kaeyuwe.
22 Pigoya, ka'waina aeba Wa'egawamaka aekita potakibemipa, ataigina Kotiba
agarubakaikiye. We, Wa'egarepa, kaeba ampa aborao.
23 Wa'ega Isu nkawagaenawapa tigeti waima waiyeno.
24 Karaisiti Isuka agu kao'enanepa tigeti puritauwe. Tagane.
Poro piya isa kaentiye.

KORINTI KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE (TARA YAGANE)

1 Naeba Porona, Karaisiti Isu nkaposoro Koti nkabemika unatantiye. Piya, naebe
tao'yagara Timotibe, tasigeba Korinti kumata Koti mponota ai'aru pe kina'mititibe,
Akaiya mari Kotiti atokaeya kina'mititibe, tigeti ma nkisapa kaeyuse.
2 Pigoya, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti
waiyeno.

Koti Poro ao'maeyomeka a'mu potantiye

3 Pigoya, taeba Wa'egare Isu Karaisiti nkaba Koti ta'mu potama agiseno. Piya,
tabarempa aeba antara'enama nkagowe. Pi Kotirempa aeba agoya puratakenama
nkagowe.
4 Piya, taeba a'ya'ma tauki nakiyenabi mpiyompeka agoya purataye. Eya, Koti
agoya puratamisa puma taeba pabiyama iki nakiyenabi mpiye'nagipa kanara agoya
puwaitaiyoma tao'maeye.
5 Piya, Karaisiti ae kuntuyenama nkatunkapa tabera taeti aboraisa pumagina,
pabiyama Karaisitibisa agoyaenawapa taeti tabera aboraramiwaye.
6 Piya, taeti tauki nakiyenaba aboraramemipa, pipa tigeka agoya puritama ti'ikenaga
aboraramiye. Kotiba agoya puratamipa, pipa tigeka agoya puritakenaga aboraramiye.
Piya, tae puratamisa puma aborariminti kuntaenaba kaga aesaga'ma paebuma miyigina
Koti pi nkagoyaenawapa puritakiri miyiyo.
7 We taeba tigeka tara tara tagiba kampa napinta, mayama napima esegi pune:
Tigeba kuntaenarepa asima kubo pukibepa, taegeba kaga agoyaenarapa asima kabo
pukibewema, abuntune.
8 We nao'mitaba, taeba Esiya mari miyuwakini tauki nakiyenaba tabera aboraraminti,
pika aibo pusanaga kamana urimekiri abiyo: Pita'iba kuntaenama agasiya puratama es-
egiyenarepa asuragasima taerari kaeyoga: Mikenaenarepa nagariwakiyema, napintune.
9 Piya, taeka: Iyeguyigini puriyoma, utaratantisa puma aboraramintiye. Pipa uwaba
kampaye. Taeba taete nkesegiyenarekaba kampa napinta Kotiti atokaekenaga abo-
raramintiye. Eya, Koti aeba purintapisa asiwaitakena esegiyenawa nkwainta yagaramati
esegima tamatiti potakenaga aboraramintiye.
10 Piya, taeguyigi purikenaena pi ataenabisa Kotiba taba puratantiye. Piya, aintiba to
kakema taba pukiye. Eya, esegima aeti tamatiti pekana to kakema taba pikiye.
11 We, tigegeba nunamubisa tao'maeyiyo. Piya pigina Kotiba uwaena kina'mi ntunamu
abintana agoya puratakiye. Agoya puratagiri uwaena kina'mitaba tigeba pika ti'mu
potaigina kanarasano.

Poro aeba Korinti kinapa ata kamana kampa uwaimintiye

12 Piya, taeba mantanaga ta'mupa pune: Taeba mampara a'ya'ma kina'mi nkikapipa
aogima ntasimagi, pabiyama tige tikapi asugasima aogima ntasintompene. Piya, taeba
aota puma Koti pisa puma tagantana puntune. Mabisa kina'mi ntapiyenamaba kampa
aboramagi, taeba Koti nkawagaenabisa kamanatepa aborantune. Eya, tagu taumarem-
paba: Pipa tagantanawe, iye.
13 Ma kamanapa tigetiba kaeyompepa, agowapa pipa kampa kakantiye. Kampaye.
Kaema timopa aisuma abiyo. Piya, nae nabemika tigeba agowapa abiwaekibewe.
14 Eya, paipa tigeba ka'isa abintakina nae nabemika abiwaeyiyo. Piya pikibepa,
Wa'ega Isu kanabipa taeba tigeka ta'mu pukubompesa puma tigeba taeka ti'mu pukenaga
napiyiyo.
15 Piya, tigeba pikaba kanara napikibewema abibebe punta, paitama tigeti wakuwe,
untone. Pipa kayone puritakenaga tara yaga tigeti aborakuwema napintone.
16 Eya, naeba pabiyama napimagi paitama tigeti wama urigaitegi Masetoniya mari
wakuwema napintone. Piti umigategi to kakema a'wae puma Masetoniya maba agaite
to tigeti kanakiripa, Yutiya mari wakenaga nao'maeyiyoma napintone.
17 We, naekaba nanawe yewe. Pi kamana'nepa naeba tara nagi napinta a'yugu kamana
untona, a. We, naeba ka'ena pikena pontanaba, pipa mampabisa kina'mi yesa suwa: Owe,
owe, kampaye, kampaye, kaga yesa suma yuwa, a. We, pipa kampaye.
18 Kotiba tagantana puma tao'maeyoga taeba urimintompe kamanatepa owebe kam-
payebe kaga kampa untune.

19 Piya, naebe Sairasibe Timotibe taeba Koti Ntagara Isu Karaisitika kamana urim-
intune. Piya, Karaisiti aeba tara agi kampa napinta, owe a'a-o kaga kampa untiye.
Kampaye. Aewapa owe uma asi nasiba tagantana piye.
20 Eya, a'ya'ma Koti utaratanti kamanaka Karaisiti owe uma au'wapa aborawaeye.
Pika taeba Koti kamanapa abimagi, Karaisiti nkagerapa taeba tagane uma Koti nkageba
asagayuyune.
21 Piya, Kotiba tigepe taepe Karaisititi kaga atokaeratamagina esegima asiratama
yogaretapa utarataye.
22 Piya, ae'wa nkara'ena puratama Awamusa'wapa tagupipa ataogana tumintiye. Piya,
aintiba a'ya'waemaena aboraramikenaga awame'ena taminti, pipa Awamusane.

Poroba kampa agaropa igetiba wantiye

23 Pigoya, naeba Korinti kumatiba wama namo'ena puritasanaga kampa wantone. Piya,
kamana'nepa Koti pipa abintegi taga taga yuwe.
24 We, taeba timatiti'enaritapa tabe kina kanta puritakenagaba kampa yune. Kam-
paye. Taeba tiyo'maeyakiri ti'muntanabi miyiyoma, yune. Piya, tigeba timatiti'enayaga
esegima asima mintapa, pipa abuntune.

2

1 Piya, naeba tigeti wama tinta ataena to kake aborarimisanaga napima kampa
wantone. Kampaye.
2 Piya, naenepa tinta ata puritakiripa, ae'nagita nae nantaba asoya punatakibewe, a.
Piya, tige asoya punatakibe'nagitipa, nana piyema naeba tige tintaba ata puritakuwe, a.
Pipa kampaye.
3 Piya, naeba wakiripa, tigeba asoya punatakibe'nagitipa nanta ataena abo-
ranamisanaga naeba arupu puritakena isa'nepa pai kaerimintone. Piya, naeba tigekaba
mayama napintone: Nae nantawamaba asoya pegina tige tintawamaba kaga asoya
piyema, napintone.
4 Piya, nae nantawamaba tigekaba tabera nauki nakiyena pegina kunta nabegi tabera
kube'ena puma marusa isapa kaema timintone. Piya, tinta ata puritakena wanane. Agu
kao'enanepa tigeti tabera waintegi, pi'na aborarimikenaga kaema timintone.

Aguntaena maegainti ntagaraba to kake tiyo'ena potaiyo

5 Pigoya, ka'waina tinta kuntaena aborarimemipa, aeba nae'amana nane. Tigeti
kuntuyena aborarimintiye. We, a'yugu naeba esegi kamanapa uwa yuwa, aeba tigetibe
naetibe kaga ka'isa kuntuyenaba aboraramintiyema, yuwe.
6 Pigoya, aeba agu a'wae piya, antota'enawa tikabitakenaenaripa tigeba a'ya'ma uwa
ataiyo. Pipa pabigoye.
7 Piya, ibaba tigeba a'wae puma asu'a potama to kakema tiyo'ena potaiyo. Eya, tabe
kuntuyenama aerarikaesanaga to kakema tiyo'ena potaiyo.
8 Pika naeba to kakema agu kao'enaripa aboramiyoma, esuritauwe.
9 Piya, a'ya'maenagaba tigeba kanara nawamupa wasiyewo, kampayoma abisanaga esa
paipa kaentone.
10 Piya, tigeba ka'waina kaintana atunkapa agaikibepa, pipa naegeba kaga agaikuwe.
Piya, kainto kaintanaba pipa naeba Karaisiti nkaobi kaintone. Eya, tige tiyo'maekenaga
pabiyama kaintone.
11 Pipa Satani tamiyo pusanaga piyaba puntone. We, aeba ata puratakena napiyaba
miye. Pikaba taeba aibo'enaba kampa puma, kabiyeno.

Poroba Torowasi kumata kuntaena abuntiye

12 Paipa naeba Karaisiti nkawaga kamana ukenaga Torowasi kumata ampa irosauwa-
gana, Wa'egawamaba kepa pita i'natantiye.
13 Aiboga, na'nanto Taitasipa pi kumatapa kampa agauwagana naumanempaba pikaba
kampa aogima pasema mintantiye. Piya poga, naeba Torowasi kinapa igaite Masetoniya
mari kanantuwe.

Koti nkesegiyenaba asugaikenaenawe

14 Pigoya, Koti aeba Karaisiti ntugarasa paitaratagi, kama kinatepa igasune. Pikaba
ta'mu potano. Piya, aeba yogaretaka uratagini wasanami tae yugarasa Karaisitipa
agagana, aogi aguntaena a'ya'ma mariba pi'naba piye.
15 Eya, taeba aogi agunta kanta puma miyokana Karaisitiba kaeyagina Kotiti iye. Pi
nkaguntamaba i'ikena pe'nagi nkikapi aboramagina, kaiwaitakena pe'nagi nkikapipa
kaga aboraye.

16 Piya, agora purikibe kina'mitiba pipa ata purikena agunta kanta puma aboraye. Piya, to ka'isa kina'mitiba, e'wasa maenta kina'mitiba pipa aogi e'wasa agunta kanta puma aboraye. We, pi ntugaba ke pekana kanarasakiye, a.
17 We, taeba ka'isa uwaena kina kantaba kampaye. Ige Koti kamanatasa pisinisi yugawaipa pesapa kampa pune. Kampaye. Taeba tagantana pompeka Kotiba yogaretapa utaratagi, taeba Karaisititi atokaema Koti nkaobipa kamana'wapa taga uma aboraune.

3

Kasa mono yuga kinane

1 We, taeka: Igewai asagayukena pewema, napiyewa, a. Taeba ka'isa kina pesa puma, wasanami tage asagayuntini isa kaema tamigi tiyakisuna, a. Tage asagayukena isa tigeba kaema tamigi wasanaba iyakisuwa, a.
2 Pipa kampaye. Tagega'e asagayukena isapa tigewe. Piya isapa kaemarantapa, tigupi waiyegini, a'ya'ma kina'miba ago agama aisumagini taekaba aogima abewe.
3 Piya, taeba tigeti yoga pokiri, Karaisiti nkisa'ena puguna pi'na nkagowapa arantiye. Piya, pi nkisapa inkirasa wanane. Pipa e'wasa Koti Nkawamusatasa kaemarantine. We, yaba nkisata nane. Wasana igupi kaemarantine.
4 Piya, pi yo kamana'ama nkagoba mayamawe: Taeba Karaisiti ntugarasa Kotiti atokaema tara tagiba kampa napiyune. Kampaye.
5 We, pi ntugarapa tae esegiyena kampa waintegi, tae tayapisa taeba ka'enaba kampa uwa abae puma pune. Kampaye. Koti ae abintowa esegiyenawapa tamegi yogarepa abae puma pune.
6 Eya, Koti aeba kasa'ena utaratamagina taepa pi kasa monotapa yoga kina urataye. Piya, pai yaba nkisata kaemaranti ago kamana nane. Awamusatasa kasa mono aborama pi ntugara utarataye. Eya, pai yaba nkisata kaemaranti kamana'amaba wasanaba aeguma kaiye. We, Awamusa'amaba kasa'ena aborama wasanamipa aoganta e'wasaba imiye.
7 Pigoya, paipa Koti aeba ago kamana'wapa yaba nkisata kaema imogana, iwa'enawaimpa aogiyenaba puntine. Eya, pi ntagaba Koti nke'wasaenamaba Mosese nkaowabipa e'wasa puwantiye. Piya, pi nke'wasaba nagarikena pogini, Isureyo kina'miba aowabi kampa uwa aganta parokaentawe. We, pi paisa ago kamanapa aogi iwa'enabisa aboramagina purikenaenamaba arawantiye.
8 Aibogana, Awamusa'ama aborami aoganta'enamaba iwa'ena taberaka'yapisa aboraye. Pipa to awametane.
9 Eya, ata ikantaga kamana aboranti ntagaba e'wasaenaba puntegina, we, arupu puratakena kamana aborai ntagaba e'wasaenawapa tabera asugasima waiye.
10 We, pikaba maya yuwe: Kasa'enaba e'wasaraka'yane. Piya, paipa e'wasaenara aborantintanaba ibaba e'wasaena kampa wainta kanta puma waiye. Eya, kasa'enamaba paisaenaba asugasima tabera e'wasaba piye.
11 Eya, nagarikenaba aeba e'wasaenayaga pai aborantiye. We, waiyaba mikenaba aeba tabe e'wasaenayaga waiyegina kanarasaye.
12 Piya, Koti utaratanti waiyaba mikenaenagaba taeba aobi puma miyompeka taeba kampa taekuruba pune. Kampaye.
13 We, taeba Mosese puntemisapa kampa pune. Piya, aeba kai atutasa aowabipa aerarikaetama, Isureyo kina'miba e'wasaenawa nagarikena pogana agaigina ani pusanaga kakantiye.
14 Piya, napiyenawaipa akumpa esegi puwaitagini igeba paisa utawaitanta ago kamana aisepa, agowapa kampa aogima ntapiyewe. Kampaye. Piya, kana kai atupa iyora uwa waintegini kampa maegasima agawe. Kampaye. We, wasanamitaba Karaisititi atokaeyakana maegasaka agakune. To kipa kampaye.
15 Eya, igeba paipe ibasa kanabipe Mosese kaemaranti kamana aisepa, kai atunkama napiyenawaipa aerarikaeyagini kampa napiyewe.
16 Aibegina, ka'waina agu a'wae puma Wa'egawamati atokaeyamipa, pi kai atupa maegasagina agaye.
17 We, Wa'egaba aeba Awamusane. Piya, Wa'egawama Nkawamusa'amaba ka'wainati miyegina, ka'enamaba pi ntagaraba kampa arakuriye. Kampaye. Aeba aogima uwa miye.
18 Pigoya, aogima uwa miyompe kina'mite taowabisa kaiba ago maegasagi agaune. Piya, Wa'egawama nke'wasaenamaba taeti aboragi pemonta kanta puma pakasa piye. Eya, a'ya'ma yagaba tagu a'wae puta iyegi, taeba e'wasaenawapa maeta ima ae kanta puma aborakena pune. Piya, Wa'ega, aeba Awamusa'ama, aeba piyaba purataye.

4

Kotiba mantabintisaenaba tautasa aboraye

1 Pigoya, Kotiba antara'ena aboraramima ae'wa nkago aborakena yugarapa uratantegi,
pika kampa taekitaba pune.
2 Piya pumagita, kakakena tanintanaba takabigasima kumpari kipa kampa nasima,
Koti kamanapa kampa antage'ena potaune. Kampaye. Taeba Koti nkaobi taga ka-
manataka'ya uma aborakini a'ya'ma kina'miba yogarepa agamagini taeka intabaipintiba
aogima ntapiyewe.
3 Piya, kana mono yompepa, pipa igaikena kina'mi nkiyobinkamana kakasu piye.
4 Eya, mampabisa ama koti aeba kampa imatiti pe kina'mi ntapiyenawaipa airarikae-
waitamagina, Karaisiti nke'wasaenama nkawaga kamana'ama igupipa ubasegini Koti
nkara'enawapa agasanaga airarikaewaitaye. Piya, Karaisiti aeba Koti nkamataka'yane.
5 We taeba mono urimompepa, pipa taerekaba kampa urimune. Kampaye. Isu Karaisiti
aeba Wa'ega miyegi, taeba Isuka kayokaya kinati mpiyune, pipa urimima miyune.
6 Piya, Koti aeba paitaka'ya: Tununtanabisa arao, yogana arantiye. Pi unti Koti
nke'wasaenawampaba ibaba tagupi araye. Eya, Koti nke'wasaenamaba Karaisiti nkao-
bisa aboragi agabebe pune.
7 Piya, taeba magabu kanta puma miyokana, pi mantabintisa e'wasaba tantabaipi
waiye. Piya, taetisa aogiyenaba aboramipa pipa tae'ena wanane. Aeba Koti nkesegiye-
naraka'ya tae tauta aboragini agawe.
8 Piya, wasanamiba tonarona tauki nakiyena aboraramepa, kampa akutatawe. Kun-
taena aboraramekaba, kampa taekitaba pune.
9 Igeba kama puratakaba Kotiba kampa tagasaye. Igeba taeguyega ware'naokanaba
tao'maeyagi to ka asima yogaba pune.
10 Piya, a'ya'ma yagaba Isu mpiyaba mikenaenawapa tae tauta ampa aborakenaga tae
tautepa Isu purintemi ki'i wama miyune.
11 Eya, a'ya'ma yaga mampara miyompe ntagaba Isukaba igeba ata purataga, taeba
purikena ki'i nasune. Piya, Isu mpiyaba mikenaenawampaba tae purikena taupisaba
aborakenaga piyama nasune.
12 Pipa mayamawe: Taetiba purikenaenamaba yoga pegina, pi ntugarasa tigetiba
miyaba'ena ago aboraye.
13 Pigoya, paipa ka'wainaba amatiti puma mono isapipa mayama kaentiye: Naeba
namatiti poka kamana uma aborauwe, untisa puma, taeba tamatiti puma mono kamana
yune.
14 Piya, taeba mayama abibebe pune: Wa'ega Isu purintapisa asinti, aeba taepa
pabiyama Isuge purintapisa asiratamagina, tigepe taepe kaga ae'wa nkagora taba
puratakiyema, abintune.
15 Piya, a'ya'ma taeti aboraramintintanaba pipa tiyo'maekenaenawe. Piya, Koti
nkawagaenamaba wagana kana pegini, uwaena kina'miba abima tabera i'mu puma Koti
nkage asagayuyiyo.

Mabisa kuntuyenamaba aogi e'wasaena aborakiye

16 Pikayema taeba kampa taekitaba pune. Kampaye. We, tau'amaba paka paka
abararagina, a'ya'ma yagaba tagu'amaba paka paka aososiye.
17 Piya, tauki nakiyena taeti aborawaeyamipa pipa uwa aro ntaganto puwama, tabe
e'wasaena taeti aborama, tabe kuntuyenaba asugasima waiyaba mikiye.
18 Piya, taeba taorasa agaompentanagaba kampa napiyune. Kampaye. Taeba taorasa
kampa agaompentanaga, pika taeba kamanapa yune. Pikaba kampa taekitaba pune. Eya,
taorasa agaompentanaba pipa aro ntaganto waiyekana, taorasa kampa agaompentanaba
pipa waiyaba mikiye.

5

Mabisa namapa tauteka mantabisa nama mpaekune

1 Pigoya, taeba mayama abintune: Mampabi ibaba seri nama kanta puma tau
mintompepa, pipa maegasigipa: Aerawane, ukune. Piya, Kotiba ka esegi namatepa
kima'ma mintikana aborama tamikiye. Pi ntamapa wasanamiba iyatasaba kampa
kimaranta ntamapa mantara uwa waiyaba waikiye.
2 Piya, taeba mampabi pi ntamapi mima kube'enaba puma miyune. We, taeba
mantabinti wainti ntamatasa kai kanta puma amirisanaga tabugaye.
3 Eya, uwa tauka misanaga pintana purisanaga tabugaye.

4 Piya, taeba ma seri namapi miyompeka, taeba: A-e, a-e, uma kube'ena puma miyune.
We, paisa tau kasakana wanane. Taeba to aogaso tau'ena pu u'ma misanaga tabiye. Piya
pekana aoganta e'wasaenamaba purikenaenarepa nawagaikiye. Pikaba tabugaye.
5 Piya, aoganta'enara yokege puratai ntagara aeba Kotiwe. Piya, aeba marupa Aota
Awamusapa tamintegi, ainti a'ya'maena tamikenaenagaba taeba abibebe pune.
6 Piya, taeba pika abima pero puma miyune. Pipa mayama abune: Ibasa yaga
Wa'egamageba kuma'watiba kampa miyompekaba mamparapa tau'amaba namate kanta
pegi miyunema, abune.
7 Piya, ma kanarapa taobisa agantompentana wanane. Taeba uwa tamatiti puma mono
ki'iba nasune.
8 Pika abima pero pune. Piya puma, taupa kaite Wa'egamage ampisanaga tabugaye.
9 Piya, ma ntamatepi miyompepe, kaite aege miyompepe, taeba yokege puma
Wa'egawama nkabugaintana wasiyekana a'mu puratano.
10 Piya, taeba a'ya'ma kina'mitaba Karaisiti nkantota'ena aborakena aemu yabaera
irosakune. Aibekana, tau'yaga pompentanaba a'yigitatama a'ya'ma ka ka kina'mitepa
ikapa aogiyenawo, ataenawo aboraramikiye.

Poroba wasana Kotiti atokaekena yuga puntiye

11 Piya, taeba Wa'egamaka taekuru pukenagaba napima, wasanamikaba imatiti piyema
yogaba pune. Piya pokanaba Kotiba agorepa tagawaeye. Piya tintabaipipa pabiyama
agorepa tagawaeyanema, napiyuwe.
12 Piya, ma kamana yompepa, pipa tae taupa tiyobi to kakema kampa maete iyune.
Kampaye. Tigeba abiginaba taekaba aogima ntapima, wasanami nkiyoriba ti'muntanaba
aborano. Eya, i'ama nkasagayuntini igupa kampa napiye kina'mi nkiyoriba taekaba
abima ti'mu piyo.
13 Piya, wasanami nkiyobi taeba aibosabo pompepa, aerawane, taeba Koti ntuga pune.
Wasanami nkiyobi taeba aogima ntapiyompepa, pipa tiyo'maekenaenawe.
14 We, Karaisiti nkagu kao'enawampa kabirataye. Pikaba taeba aogima napimagita
mayama abibebe pune: A'ya'ma kina'mite nkantotapa ka yagarama ago purintiye. Piya,
aeti atokaekenaga a'ya'ma kina'mitepa mampabisaenara ago puruntunema, abune.
15 Piya, miyaba miye kina'miba taetentana wanane. Aeti atokaema miyaba miyompeka
purintiye. Eya, aeti atokaesanaga a'ya'ma kina'miteka purogana asitantiye.
16 Piya, ibasa yagaba taeba wasanami ntapiyenabisa wasanapa kampa a'yigi nkitaune.
Kampaye. Piya, paipa Karaisitikaba wasanami ntapiyenabisa a'yigi nkatantune. We,
ibaba kampaye. Aeba to awametanema, abune.
17 Piya, ka'wainaba Karaisititi atokaeyamipa aeba to auga puwaeye. Paisaenawampaba
nagariwagina, we, aoganta'enawampa aborawaeye.
18 Pipa a'ya'ma aoganta'enaba Kotintana manane. Piya, aeba Karaisiti ntugarasa taepa
maema aeti atokaeratama ka tantabariratantiye. Piya pumagina, aeba ka tantabarikena
yugara uratantiye.
19 Eya, Karaisiti ntugarasa Kotiba ae'wa ntuga puma mabisa kina'mite nkaibo'enarepa
aewake ka tantabariratantiye. Piya pumagina, aeba ka tantabarikena kamanapa tayapisa
aboranoma uratantiye.
20 Pika taeba Karaisiti nkaogi agoya kamana'wa ukena kina miyokana, Kotiba ka-
mana'wapa tawamutasa esegima urimiye. Piya, taeba Karaisiti ntugaraka mayama
esuritaune: Tigeba Kotiti atokaema ka tintabarima miyiyoma, uritaune.
21 Piya, Karaisitiba aguntaenawapa kampa waintipa, tae agunta asu'a puratakenagaba
otaogana agunta yagara kanta puma purintiye. Aiboga, taeba Karaisititi atokaemagi
yogawatasa Koti nkarupu kina aborakena pune.

6

Aposoro kina'mi kuntaenawaipisa mono aborantawe

1 Piya, taeba Kotige ka yuga pompe kina'mitaba, kamanapa esegi kamana urimima:
Tigeba Koti nkawagaenawapa maentapa, a-nkuwa ataiyoma, urimune.
2 Piya, aeba maya kamanapa untiye:
Aogi kanabipa kamanakapa abimagi, wasanami nki'ikena yagaba kao'maentone, untiye,
iye.
We, aogi kanarapa iba aboraye. We, tau'ikena yagaba ibanto aboraye.
3 Pigoya, wasanami tae yugaga uma ata pusanagaba taeba ka'enaba igisabi
ware'nakenaenaba kampa puma kabiyune.

4 Piya, taeba Koti kayokaya kina mimagi aogi yugarepa tonaronabisa aborariyakima
miyune. Piya, taeba tauki nakiyenarepe kuntaenarepe kamparagaenabi mpikenaenabe
pasema aesaga'ma asima esegi pune.
5 Eya, kasotasa taeguma, iga'na puratamagini, tabe kamana uratawe. Aerawane. Taeba
araga ntuga puma, aogima kabima mimagi, nanintagaba i'mima agorepa aboraune.
6 We, tabe nare ntare puma mimagi, abikenaenarepa aogima aborama, kampa karu'ena
tao'mipa kamana uwaitama, kayonena puma agorepa aboraune. Eya, Aota Awamusati
atokaema mima, agu kao'ena au'wantaga mimagi,
7 taga kamana'amana uma, Koti nkesegiyenaba aboramagi miyune. Piya, taeba Koti
nkarapuyenaba kaso kanta puma tayatakantibe tayake'masibe pu'ma miyune.
8 We, ka'isa kina'miba tageba asagayuyegini, to ka'isamiba maete tumewe. Ka'isamiba
ata kamana uratagini, to ka'isamiba: Aogi yuga pewema, uratawe. Ka'isamiba taekaba:
Kumpari kinanema, napiyepa, pipa kampaye. Taeba tagantana pune.
9 Uwoma kina'miba tagapa, agorepa kampa aogima agawe. Taeba purikena kina kanta
pompepa, uwa taogama miyune. Taeguyepa, kampa purune.
10 Piya, taeba intara'ena pe kina kanta puma mima, asi nasiba ta'muba pune. Taeba kusi
kina kanta puma mima, mono kutatepa eta'ma ima uwoma kina imune. Eya, taeba kota
kampa wainta kina mima, a'ya'maena wainta kina kanta puma ta'mu puyaba'miyune.
11 We, Korinti kinapa, agu kao'enayaga puritamagi, tantabaipisa kamanapa aborawaer-
imune.
12 Taeba agu kao'ena puritakenaenaba kampa akunune. Kampaye. Taeba kanara agu
kao'ena puritaokiri, tigeba agu kao'enaripa akunega ka'enaba kampa puma miyune.
13 We, araga yagarane kanta puma miyepa, tigeba antotapa tigupa ataigina taeti
kananoma, urimuwe.

Taerepa Koti ntama mpintune

14 Pigoya, kampa imatiti punta kina'migeba ka kina kanta pumaba a-mpiyiyo.
We, ayama antage'enambe arupuyenamabe ka'enaba pukiye, a. Kampaye. Ayama
e'wasaenamabe tununtanamabe ka'enaba pukiye, a. Pipa kampaye.
15 Piya, ayama Karaisitige kewamageba napiyenawaisipa ka'masa puma mikibese,
a. Kampaye. We, ayama amatiti pemi'nabe kampa pemi'nabe isigupa ka'masa puma
mikibese, a. Pipa kampaye.
16 Piya, ayama Koti mpono namake ama kotigeba maema atokaekibese, a. Pipa
kampaye. Abiyo. Miyaba Koti mpono namapa pipa taewe. Pika Kotiba maya untiye:
Naeba igege mima, ige ikapi nasikuwe, iye.
Piya pumagi, ige Koti miyekini igeba nae tu mpikibewe, iye.
17 Piya, abe'isa kinapa igaitegiri aota miyiyo, Wa'egawama naba piya yuwe, iye.
Piya, i'nintanaba a-mpaema miyigi, naene tibabeno, iye.
18 Piya, naeba tibantana pekiri, tigeba araga yagaranentana puma mikibewema, tabe
Wa'egaraka'yankamana yuwe, piya untiye.

7

1 Piya, nabugai ntao'mitaba, piyaenaga agebama utaratantika, taeba tagu tau'ama
i'nintana pemika aeyoba'magi Kotikaba taekuru puma aota'enama nkaupa aogima
aborama miyeno.

Korinti kina'mi igu a'wae puguna Poro a'mu puntiye

2 We, tigeba agu kao'ena purataiyo. Piya, taeba tigetiba ka'wainapa ataena kampa
potantune. Piya, ka'wainapa antage kipa kampa aboraeyakintune. Piya, ka'wainapa
kumpari kamana kapa kampa omima ae'enawapa paibuntune. Kampaye.
3 We, naeba piyama tipi pima kamanapa kampa yuwe. Kampaye. Naeba: Tigekaba
napima agu kao'ena puritaunemaba, taga kamana ago urimuwe. Eya, taeba tigege ka'ena
puma mita wama purenemawe.
4 Piya, tigeba aogima ntapima arupuyena pusanagaba tara nagiba kampa napiyuwe.
Tigekaba tabera na'mu pogiri esegima asinatawe. Eya, wasanamiba tauki nakiyenaba
aborawae tamega, aerawane. Tigekaba napima tabera na'muntanabi mpiyuwe.
5 We, paipa Masetoniya mariba ampa irosauwapa, pita'igeba uwaba kampa mintan-
tune. Kampaye. Asi nasiba toma toma tauki nakiyenaba tauta aborantiye. Eya, tautapa
ma'ena purataugunа, tantabaipipa taekuruyena aborantiye.
6 Aibogana, Kotiba aeba kuntaena maeya kina'mipa agoya puwaitai'na aeba Taitasipa
otaogana taeti kanaogana tantaba agoya puratantiye.
7 Piya, Taitasi taeti kanantemipa, pikaba Kotiba agoya puratantiye. We tigeba Taitasi
nkantaba agoya potauguna, aeba pi kamana maete kanama kaga agoya puratantiye. Piya,

Taitasiba kamanatipa unamimagina: Tigeba nagakenagaba tibugagina, tintawamaba naeka kube'ena pegiri, nae nage asagayuyewema, unamintiye. Piya, pi kamana unamintikaba tabera na'mu puritantuwe.
8 Naeba paipa ka isa kaema timima, tinta tiki nakiyena maema aborarimintopa, pika abima nantarapa kampa puwe. We, paipa nantawamaba kunta puntikana, ibaba kampaye. Piya, esa'nempa aro ntaganto tinta tiki nakiyenaba aborarimintegina, a'ya wayema, abuwe.
9 Piyamaba nantawamaba aogi piye. Pipa tinta tikintika wanane. Tigeba tintara'ena puma tigu a'wae puntika nantawamaba aogi piye. Eya, Koti nkabintanaga tinta tiki nakiyenaba puguna, kamanatempaba kampa ata yugaba puritantine.
10 Piya, wasanamaba Koti nkabintanaga anta auki nakiyena puntanaba, ago a'wae pekana Kotiba au'ima ababekana, pikaba kampa napima ata pikiye. We, wasanamaba mampabisaenaraka anta auki nakiyena pekanaba, pi'na nkau'wapa purikenaenawe.
11 We, abiyo. Tigeba Koti nkabintanaga tintara'ena puguna, pi'na nkau'wapa aogiyenaba tigupinti atama tutusuritaogiri abintane. Piyama tutusuritaogiri, tigeba asima kamanatipa uma arupu pumagiri, pi ntagarama nkaguntaenaraka pami pumagiri, Kotika tiyekuruba puntawe. Eya, pi ataena pemi'napa arupu potakenaga tigeba tabera napima esegi puma kamana'wapa karu'ena uma aogi puma antota'enawapa amintawe. A'ya'ma yuga puntapa, pipa aogi pumagiri, Koti nkaobipa kampa kamanatipa uwa waintantiye.
12 Piya, pai isa kaema timintopa, pipa aru'ena punti'na aekawemaba kampaye. Ataena potanti'na aekawemaba kaga kampaye. Piya kamana urimuwagiri, tawamupa wasikenaenaripa Koti nkaobi aboranema, pika kaema timintone.
13 Piya, pintanarimpaba tantawamapa agoyaena potawe.
Piya, tanta manapa agoya puntika wanane. Tigeba Taitasi nkanta agoya potantaka a'mu puma kanama ampa uramoga, taeba tabera ta'mupa puntune.
14 Piya, paipa naeba tige tige asagayuma Taitasipa omintone. Pi kamana'ama nkau'wantaga aborawaeyugu kampa nanipa puntuwe. Piya, paipa tigepa kamana urimintopa, pipa taga au'wa aborantaisa puma, tige asagayuma Taitasipa kamanati omintopa, pikeba au'wantaga'ena aborantiye.
15 We, Taitasiba tigeti waogiripa tigeba ababuma tiyekuru puma pami ntami puma awamu'wapa wasintawe. Pika aeba napintana agupa tigeti uwaenara abugantiye.
16 Piya, antage'ena pusanaga tigekaba tara nagiba kampa napinta, pikaba na'mu puritauwe.

8

Mono kina'miba iyokinapa iyo'maekenaenawe

1 We, nao'mitaba, Masetoniya marisa monota ai'aruyenabipa Koti nkawagaena aboranti, pika urimikena pune.
2 Piya, tabe iki nakiyenaba igeti aborama imiyo puwaitagini, igeba pugararaka'ya mintantawe. Mimagini, igeba monotaka i'muntana puma asugasima tabera pumagini, ige'wai kupisa uwaena aki puma iyokinapa iyo'maentawe.
3 Piya, ige'wai ntapiyenarasa aega'ma kana moneba imintawe. Eya, igeba waintemintana kanara napima atamagini, pi'napa pi'napa agasima to kake atantawe. Naeba pika ago abigaite awagaba urimuwe.
4 Piya, igeba taeka tabera esurataugu: Tigege kaga Kotiti atokaema ataenabi mpinta'nagipa iyo'maeyanema, tabigantawe.
5 Piyama tabigaugu, taeba: Ka'isa atakibewema, napintompene. We, piyama kampa puntawe. Kampaye. Maru'enaba ige'wai nkigupa Wa'ega amigaitegini, Koti nkabomeka aega'ma igupa taepa kaga tamima napiyenarepa asugasima tabera puntawe.
6 Igeba piya pumeka, taeba Taitasi otakana tigeti wanomawe. Piya, aeba pi nkasoya yuga agobintisa puma, tigeti ampa nagarigasanema, otaune.
7 Piya, tigeba a'ya'maenaba aogiyena mana pewe. Eya, tigeba Kotiti timatiti pumagiri, kamanatipa aogima aboramagiri, uwaena napiyenarintagakiri, Koti ntugaba esegima pumagiri, tigeba agu kao'ena aogima puratawe. We, pabiyamagiri iba ma nkiyo'maekena asoya yuga kaga asugasima piyo.
8 We, pika naeba kampa esegima uritauwe. Kampaye. Ka'isa kina'miba aogi yuga puma iyo'maeyaga urimuwa, abima piyaenaga napiyigina kaga agu kao'enarimpaba tagantana peno.
9 We, tigeba ago Wa'egarempa Isu Karaisiti nkawagaenawapa abintawe. Aeba uwaenaena waintaga mima, atate pugara puma ampintantiye. Eya, pugara puma mintantipisa tigeba uwaena maekibewemawe.

10 Pigoya, ibaba nae napiyenanepa mayama urimuwe: Ma ntugagaba marusa kabuba
tigeba agobima puntawe. Eya, marupa kina yuga pusanagaba tibugaogiri puntakiri,
ibanto nagariyiyomawe.
11 Eya, paipa agarosama pi ntugagaba tibogiri puntakiri, piyama ibageba agarosama
au'wapa aborama, tigetintana waintintanaritasa nagariyiyo.
12 Piya, ka'waina amikenaenaga abugakibipa, pi ntagaramati waintintanagaba Kotiba
napiyegina kanarasaye. Kampa waintintanagaba kampa napiye.
13 We, tigeba imimagiripa ataenabi mpiyigini igeba aogiyenara miyiyemaba, kampa
yuwe. Kampaye.
14 Naeba tigegeba ka'masa puma miyiyoma, yuwe. Piya, ibaba ma kanarapa tigeba
kampa wainti'nagipa uwaenaenaritasaba kanara iyo'maeyiyo. Piya pigini, tigeba
ka'isaenagaba aisagakibepa, igeba uwaenaenawaitasaba kanara tiyo'maeyiyemawe.
Piya pukibepa, igege tigegeba ka'masa puma mikibewe.
15 Piya, mono isa'amaba untamisa puma maya piye: Ka'waina mana naninta uwaena
maenti'naba kampa asugaintiye. To ka'waina taranto maenti'naba, aeba kampa kusiba
puntiye, iye.

Taitasibe ao'yagararabe Korinti kumati wakena puntawe

16 Naeba Kotipa na'mu potauwe. Aeba Taitasi nkanta maema asitagina, aeba tae
napiyompesa puma tiyo'maekenagaba napima abugaye.
17 Piya, aeba tae otaompe kamana aegaraye. We, tae kamana abiwanane. Aekeba pi
ntuga pusanaga abegina, ae'wa ntapiyenabisa tigetiba waye.
18 Piya, taeba ka mono yagara otakana aegeba wakiye. Kana mono yagara, aeba a'ya'ma
monota ai'aruyenabipa aogi mono ukena agiga'e wainta yagarawe.
19 Pi abiwanane. Monota ai'aru pe kina'miba aepa otagana, taege nasima pi Yerusaremi
kina iyo'maekena agoya yugare tao'maeye. Piya, taeba Wa'egawama nkage asagayuma
aogima tiyo'enaba puritama aborarimune.
20 Piya, tabera aki pompe ntabapa kabikena pompekaba ata kamana usanaga, taeba pi
tao'yagara otakana Taitasige wakiye.
21 Piya, taeba aogiyena manapa pusanaga tabugaye. Eya, Wa'egawama nkaobinkamana
wane. Wasanami nkiyobipeba kaga aogiyena pusanaga tabugaye.
22 Piya, taeba to ka mono yagara otakana, isigegeba wakiye. Taeba uwaena yaga toma
toma ntugaba amompepa, aeba esegima yogaba pegi agawaeyune. Piya, ibaba tigeba
aogiyenamana pewema, napima pi ntugaba to kakema esegima piye.
23 Pigoya, Taitasipa mayama agaiyo: Aeba nao'yagaragana, naege kabo puma ka yuga
puma tiyo'maekena piye. Piya, tara mono yagararamisipa tigeba mayama abiyo: Isigeba
monota ai'aru pe kina'mi ntuga puma Karaisiti nke'wasaenaba maema aboramene.
24 Pika tigeba a'ya'ma monota ai'aru pe kina'mi nkiyobi ma kakaga kina'miti agu
kao'enaripa aborawaimima, tigeka kamana uwaimompe nkau'wapa aboraiyo.

9

Mono kinapa iyo'maekenaenawe

1 Tigeba Kotiti atokaeya kina'miti muta atama iyo'maekenaenaba agantaka, naeba
pikaba e'ero kamanapa kampa kaekuwe.
2 Eya, tintawamaba pi ntuga pikenagaba aogi puntiyemaba, agantuwe. Piya, naeba
Masetoniya kina'mi nkiyobipa tigeripa asagayuma, tigekaba maya uwaimuwe: Abetasa
kaburapa Akaiya kina'miba pi ntuga pikenaba ago yokege puntawema, uwaimuwe. Piya,
esegi punta ntugarimpa nkawaga kamana'amaba tutusuwaitaye.
3 Pigoya, ma kamanapa uwa kamana pusuma tigega'e asagayusu pusanagaba kampa
nabiye. Kampaye. Piya, nae uwaimosa puma tigeba yokege puma miyiyemaba, nao'mipa
uwaitaogini tigetiba wawe.
4 Piya, a'yugu tigeba kampa yokege puntigini, ka'isa Masetoniya kina'miba naege
wamagini uma tigaigiri, taeba tani pusanaga yokege piyo. We, tigegeba kaga tini
pusanaga yokege piyo. Piya, tige pentanagaba esegi kamana uwaimune.
5 Piya pumagi, naeba nao'mipa uwaitakini paitama wama tigetiba wakibewema,
kanara napiyuwe. Piya, tigeti wamagini, tige atakena muta marupa yokege puma miyigi
kanano. Piya, tipi pigaurisanaga kana yabapa ti'muntanabisa ibaba aki piyo.
6 Piya, yo kamana'ama nkagoba mayamawe: Ka'wainaba taranto aintana pemi'naba
pi ntugabisaba taranto maekiye. To ka'wainaba uwaena aintana pemi'naba, aeba pi
ntugabisa uwaenaba maekiye.
7 Piya, tigeba ka ka tintabintiba aogima napigaitegiri, pi ntapiyena aega'ma uwaenaba
imiyo. A'yugu ka'wainaba antabinti aukinta'yaga imisanagawo, wasanami tutusunatawe

usanagaba ti'muntanabisa imiyo. Eya, Kotiba aeba wasanama a'muntanabisa amisanagaba abugaye.
8 We, Kotiba a'ya'ma a'muntanaba asugasima timikena piye. Piya pekini, tigeba kanara maewaemagiri, a'ya'ma toma toma aogi yuga pikenaga ti'muntana pumaewaintapisa aborama kampa aisagawe.
9 Pika mono isa'amaba maya iye:
Kotiti atokaeyami ntagaramaba ae'enawatasa aibarase puma pugara kinapa imiye, iye.
Piya, arupuyenawampaba pipa waiyaba mikiye, iye.
10 Piya, Koti aeba aintana pukena kinapa a imimagina, nanintaba aborama wasanapa imiye. Piya, aeba pabiyama aintanaripa tabera aborarimima, arupuyenarimpa nkau'wapa uwaenaba aborakiye.
11 Piya, tigeba uwaenaena aborama imikibepa, tigetiba uwaenaenaba to kakema aborakiye. We, ti'muntanaripa maete wama imekiniba, tigeka igeba Kotiti tabera i'mu potakibewe.
12 Piya, tigeba piya yugarasa Kotiti atokaeya kinapa iyo'maekena pepa, aguyosa'ma kampa waintintanaba maema aborawaeyawe. Piyaena mana nane. Pi pentanaraka Kotiti tabera a'muntanaba kaga aborawaeye.
13 Pi nkiyo'maekena yuga pepa, tige pentanama nkau'wapa aborakibewe. Eya, tigeba Karaisiti mpono kamanapa abima wasimagiri Koti nkagega'eba asagayukibewe. Eya, igebe to a'ya'ma kina'mibe tigamagini: Tabera i'muntanaba tamewe, umagini Koti nkage asagayukibewe.
14 Piya, igeba Koti nkawagaenamaba tigeti asugasima waintakini tigakibewe. Tigamagini, pika igeba tigege kaga mikenaga umagini Kotiti nunamu uritakibewe.
15 We, Koti a'muntanawapa tamipa, pikaba ta'mu potano. Pika kamanatepa kampa uma nagarikune.

10

Ata kamana otaume kamanapa Poroba maema metantiye

1 Nae Porona, naeba Karaisiti nkagoyaenawape anta paruyenabe napima ka'isaenagaba urimuwe. We, ka'isa kina'miba naeka maya yewe: Aeba tae taora mintanaba agewapa maete tumimagina, pagasara mintanaba aeba esegi kamanapa urataye, yewe.
2 We, naeba urimekiri abiyo: Aintiba tigetiba kanakubopa ka'isa kina, taekaba mampabisaena aegarawema ye kina'mikaba, esegi kamanapa uwaitakuwema, napiyuwe. Piya, naeba tigeke kaga esegi kamanapisa urimisanagaba kampa nabiya, pika aogima kabiyiyo.
3 Tagane. Taeba mampabi nasintapa, we, mampabisa esegiyenarasaba kampa ma'enarepa pune.
4 Piya, ma'ena pikenaena urintompepa, pipa mabisaenaba kampaye. Pipa Koti nkesegiyenawe. Pi'naba kama kinatempi kagisa akasabakaikena esegiyenawe.
5 Eya, taeba Koti nkesegiyenabisa wasanami ntapiyenawaipa akayumagi, a'ya'ma Koti agakena ki akunikena agebigo'enaba maema metamagi, a'ya'ma kina'mi ntapiyenaba iga'na potama Karaisiti nkawamu wasiyiyomawe.
6 Eya, taeba ago yokege pumagita kamana akayuye'nagipa kamparaga antotapa imukune. We, marupa tigeba arupu puma Karaisiti nkawamu wasiyiyo.
7 Pigoya, tiyobi waintintanaba agamagiri arirasaena manaka napiyewe. We, tigetisa ka'waina ae'wakaba: Karaisiti nkao'yagara mintuwema, napiyemi'naba, aeba taekaba mayama napiyeno: Naeba Karaisiti nkao'yagara miyosa puma igeba kaga aokina mintawema, taekaba napiyeno.
8 Piya, Wa'egamaba yoga pikena esegiyenaba tamintipa ata puritakena wanane. Pi nkesegiyenapa nama kiyesa puma esegima asiritakenaga tamintiye. We, naeba pi ntugaraka tae tage maete ikubopa, naeba kampa nanipa pukuwe. Kampaye.
9 Piya, esa kaema timopa abigina naekaba tiyekuru punatasanagaba kampa nabiye.
10 Piya, ka'isa kina'miba maya unatawe: Esa'wapipa esegi kunta kamana'amana kaema tamintana, aeba taorapa ampiyemipa kampa esegima pegina kamana'wampaba uwaena kanta piye, yewe.
11 We, piya ye kina'mitaba mayama abiyo: Taeba pagasara mintata kamana kaeyompe, pi kamana'ama nkauwapa tikapi mpinta aborakunema, napiyiyo.
12 We, taeba taekuru puma, ka'isa i'wai mpaete iye kina'migeba taeba ka'masa puma miyunemaba, kampa yune. Piya, igeba iyokinapa agama mare-u me-u puma i'waipa maete ima, aibo'enaba pewe.

13 Piya, Kotiba yoga uratantinkamana pikaba ta'mu pumagi, kamanapa ukune.
Tonaraka kampa ukune. We, uratanti ntugaba tigeti kaga aboraiyoma uratantiye.
14 Piya, taeba maru'enaba e'ero mpari wama tigeti irosa'ma Karaisiti nkaogi mono
kamanapa urimintompene. We, taeba kampa tigeti wama irosaompesinta, kamanatipa
taeti a-nkaboraiyo, uma nagaresine.
15 Piya, taeba to kina'mi ntugaraka wanane. Taeba Koti yoga uratantinkamana pikaba
ta'mu puma taupa maete iyune. Piya, timatiti'enamaba anosakana tikapi yoga agorempa
nkau'wapa aborama tabe pusanaga tabiye.
16 Piya, tikapi tabena aboraka, taeba wasana tika'i minta'nagiti uma aogi mono
kamanapa urite wama aborasanaga tabugaye. Piya, a'yugu taeba ka auka'i wama to
waina ntugaraka tae tau'ikune. Pipa kampaye.
17 We, mono isa'amaba maya iye: Ka'waina aeba a'mu kamana ikena untanaba,
Wa'egawamaka uma a'mu kamanapa yeno, iye.
18 Piya, ka'waina aeba ae'wa nkau'ima asagayukibemipa, Koti nkaobipa kampa ka-
narasakiye. We, Wa'egawama to ka'waina nkau asagayukibi'napa agega'eraka waikiye.

11

Kampari aposoromi nkagowaipa Poro uma aborantiye

1 Tigeba abintigi, anagi kamana'anto urimeno. We, anagi kamana'antonepa aogima
abiyo.
2 Naeba tigeba to ki'i wasanaga Koti nkaobi tiba puritama, to kipa akunikena puwe.
Piya, nare ntare puma miyi nkaragawaepa awaeta menkatamisa puma naeba tigepa
Karaisitika agebantaka, aeti atokaeritakena puwe.
3 Piya, kuyawamaba ago'ena puma Ibi amiyo puntisa puma, ka'isa kina'mi napiye-
naripa paibusanaga kabiritauwe. Eya, Karaisititi atokaema taga nare ntare kitasa
paiburitasanaga tara tara nagi napima kabiritauwe.
4 We, tigeti ka'waina irosa'ma Isukaba tae urimintompesa pumaba kampaye. Toma
urimikibipa karu'ena aegarakibewema, napiyuwe. Piya, Aota Awamusa maentasa pum-
aba kampaye. To aborarimikibi nkawamusapa karu'enaba maekibewema, napiyuwe.
Piya, aogi mono kamana taetisa aborarimintompesa pumaba kampaye. To ka mono'ena
aborarimikibipa, pipa tigeba kampa akayunta karu'ena uma abigina aogi pukiyema,
napiyuwe.
5 Abiyo. Naeba abopa, i maete iye nkaposoro kanta kinatimpi nkimentantiba kampa
miyuwe. Pipa kampaye.
6 Tagane. Kamana ukenaba kampa aogima iyema napiyepa, pipa aerawane. Mono
abikenaenagaba kampa aguyosagauwe. Piya, a'ya'ma yugaretasa taeba a'ya'ma abike-
naenarepa ago aborariyakokiri abewe.
7 Tigeba abintawe. Koti mpono kamanapa naeba tigepa urimintuwe. Pi ntugarisaba
ikantepa kampa maentuwe. Kampaye. We, pintana popa tige tigeripa maete isanaga
nae'ne ntageba maete tumintopa, pipa Koti nkaobipa aguntaena puntuwa, a.
8 Piya, tigeti mono yuga pikenaga tigetisa wanane. To ka'isa ai'aru pe kina igetisa
tao'maekena yabapa esuma iparintone.
9 Piya, paipa tigege minta, kotakaba aisaganto ntaga kampa kuntaenaba urimima es-
uritantuwe. Kampaye. Mono kina'miba Masetoniya maba atate tige mari kananta, igeba
maete mentamintawe. Pi ntaga kuntaenaba ka'enaba kampa puritantuwe. Aintigeba
kaga pabiyama kampa kunta puritakuwe. Kampaye.
10 We, Karaisiti taga kamana'amaba naeti waintegi, naeba taga yuwe. Piya, a'ya'ma
Akaiya auka'iba nae pontanagaba nage asagayukenaba kampa akunikibewe. Kampaye.
11 Nana piyema naeba piyaenaba puwe, a. Naeba tigepa agu kao'ena kampa abo-
rarimuwa, a. We, naeba agu kao'ena puritauwemaba Kotiba aogima agantiye.
12 Pi a'ya'maena popa pipa pabiya puta wakuwe. Pipa uwaba kampaye. Ka'isa kina'mi
igeba: Poroge ka'masa puma tabe yuga punema, untini i'waipa maete iyeka akayusanaga
pabiya pukuwe.
13 Piya, pi kana kinapa kampari aposoro kina mima monotaka tiyobi airarikaeyawe.
We, igeba Karaisiti nkaposoro tae kanta puma miyewe.
14 Pipa aoso'enaba kampa puwaeyawe. Kampaye. Piya, Satani aewa tamiyo'ena puma
e'wasaenayaga enisore kina kanta puma miye.
15 We, ae'wa kayokaya kina'wapa igeba Koti nkarupu kayokaya kina kanta puma
miyekaba a-pami piyo. Aintiba yogawaimpa pisa puma antota'ena maekibewe.

Poroba aposoro yugawatasa tabe kuntuyenaba maentiye

16 Pigoya, naeba yo kamanapa to kake ikena puwe. Piya, a'yugu ka'wainaba: Anagi yagaragawe, unatakiye. We, anagi yagaragawe unatagiripa, uwa nababiyo. Kanarane. Ibaba tiyobipa naupa uwaenanto asagayukuwe.
17 Piya, naeba ma kamana ukubopa, Wa'egawama nkawamu wasimaba kampa ukuwe. Naeba anagi'ena pusu puma uwaba naupa asagayukuwe.
18 Eya, uwaena kina'miba arirasaenaga i'mu kamanapa uma i'waipa maete iyeka, naeba pabiyama naupa maete ikuwe.
19 Piya, anagi kina'miba kamana urimegiri abima kanara pewe. We, tigeba aogi napiyenayaga kina mintawe, a.
20 Piya, ka'wainaba tiraku'ma kayokaya'enawata iga'na puritagiripa, kanara pewe. Eya, ka'wainaba timiyo puritamawo, titasaenaripa tipa'u'mawo, agebigo'ena puritamawo, tiyobi aya kasutasa tiyeguyiripa tigeba uwa atama kanara pewe.
21 We, taeba kampa pabiyama ataba puritaune. Kampaye. Pikaba ayama napiyewe. Taekaba: Amu kina kanta puma miyewema, napiyewa, a. We, pika nanipa puwe.

Pigoya, ka'waina aeba miyemintanawano, pemintanawano ukibipa, naegeba pikaba kaga uma naupa maete ikuwe. We, naeba aibo kina'mi usu kamana yuwe.
22 Piya, ige'waika: Yuta ago kina mintune yepa, pabiyama naegebewe. Ige'waika: Isureyo ago kina mintune yepa, pabiyama naegebewe. Ige'waika: Isureyo ago kina mintune yepa, pabiyama naegebewe. Igeba: Abara'amu nkaga'nurawe yepa, pabiyama naegebewe.
23 Igeba: Karaisiti ntuga kinatawe yepa, naeba asu igasima pi ntugaba tabera puwe. We, naeba aibo kina'mi usu kamana uma nau maete iyuwe. Piya, naeba araga ntuga puma asu igasimagi, iga'na namapi uwoma ntaga mintuwagini, kampa aisema kanara kasotasa naeguyugu, uwaena yaga pu'wakena puntuwe.
24 Piya, nayaka'muta Yuta kina'miba iga'na kasutasa tabera naeguyuguna 39 puntiye.
25 Kakagara eru kasutasa naeguntane. Kapa pipa yaba kasutasa maebuma tabera naeguntane. Piya, kakagara wanipisa kareba aegasagasubaoga wanipi naisuwakena puntone. Piya poga, ka asege ka pake kayo wani nka'eti mintantone.
26 Piya, uwoma ntaga pagasa ki'i nasuwapa, anompankamaba ata punatakena pogini, ke kina'mibe nae tupisa kina'mibe to marisa kina'mibe kaga ata punatakena puntawe. Eya, tabe kumapintiwo, kabubintiwo, kayo wani nka'etiwo miyuwagana ata punatakenaba aborantiye. We, kampari mono kina'miba kaga ata punatakena puntawe.
27 Naeba araga ntugaba esegima punta, uwaena yaga asenabintisa yuga punta nauba kampa waintone. Naeba naninta wanika naga'ena naboga, uwaena yaga i'miyuwagana, esiba naboga, kainekaba aguyosakantone.
28 We, pi'na nane. A'ya'ma yagaba naeba a'ya'ma monota ai'aru pe kina iyo'maekenaga napiyogana kuntaba nabiye.
29 Piya, ka'wainaba monota kampa esegiyena waintipa, naegeba kaga nantara potauwe. We, ka'wainaba aguntaenabi paibemi'nakaba naeba namo potauwe.
30 Pigoya, nananetasa naupa maete ikuwe, a. We, Wa'egawama nkesegiyena aborasanaga magimagiyenanepa maete ima aborakuwe.
31 Eya, Koti, aeba Wa'ega Isu nkaba, agoyaenabi mpiyaba miyi'na, aeba kamana'nepa taga yopa pipa abiye.
32 Pigoya, Tamasiko kumata mintuwapa, wa'ega yagara Aretasi otanti kiya yagara'wapa uwaitaogini narakurikenaga Tamasiko kuma kabera kabintawe.
33 Piya puguni, ka'isa nao'mi igeba wa'nu kupi ira'natamagini, kagisa abakupintisa mo nagasugu, ae ayapisa naegaka wagaintone.

12

Amonta ki'i Kotiba uwaena kamana Poropa ayakintiye

1 Pigoya, tae tage asagayukena kamana yokanaba, kampa aogi purataye. Aerawane. Naeba tiyobi nae nage to kake asagayukuwe. Eya, naeba amato puma to ka'isa kamana, Kotiba amonta kamanake kakama kamanake aborantika ukuwe.
2 Naeba Karaisititi atokaenta yagarama nkagoba kapa agantuwe. Pi ntagaraba naewe. Piya, paipa miyuwagana Kotiba inatisa mantara nababute ima nayakogana, 14-wa kabu a'ya wantiye. Pigoya, naeba nau'yagape, naupa kampa waintape ima agantopa, pipa naeba kampa abintuwe. Koti mana abintine.
3 Piya, Kotiba Paratisibinti, ae'wa ntauka yugabinti nababute ima nayakoga agantuwe. We, naeba nau'yagape, naupa kampa waintape ima agantopa, pipa naeba kampa abintuwe. Koti mana abintine.

4 Piya, aeba nayakoga, mabisa kina'mi kamanatepisa kampa ukenaenaba abuntuwe.
We, pika mabisa kina'miba aborakenaga akumpa'ma mintiye.
5 Piya, aboranamintintanagaba nageba asagayukuwe. We, uwa nau'nekaba kampa
maete ikuwe. Kampaye. Wa'egawamaba esegiyenawapa magimagi nau'nepisa aboran-
tika, asagayukuwe.
6 Pigoya, nae nage maete iyosinta, naeba anagi yagara kantaba kampa posine.
Kampaye. Naeba taga kamana yosine. We, a'yugu wasanamaba pi kamana abima nae
nage uwa maete inati isanaga, nae nage asagayukena kamanapa kampa uwaba ukuwe.
Kampaye. Piya, nae mikenaenanepa yoga kamana ukenaenanepe abima, pi nkawameta
nae nage asagayuyekana kanarasano.

Poro nkaupi akena waintasu puntiye

7 We, Wa'egawamaba uwaena kasa'enaba abora nayakintiye. Pika nae'ne nagebigo'ena
pusanaga nae naupi akena atantegina waintasu piye. Pipa Satani kayokaya yagara kanta
puma naeguma asi nasi nageba maete tumemika, kampa nagebigo'ena pukuwe.
8 We: Pipa nagasanema, Wa'egawamaka kega'e yuwagana kakaga puntiye.
9 Piya yuwagana aeba kamana'wapa mayama a'wae punamintiye: Awagaenanempaba
kanarasagataye. Piya, esegiyenanempa nkau'wampaba wasanami mpagimagiyenabisa
aboraye, untiye. Piya, Karaisiti nkesegiyenamaba naeti waisanaga magimagiyenanekaba
napima tabera na'mu pukuwe.
10 Piya, Karaisititaka esegiyenanepa kampa waintipe, wasanami akayasunatape, toma
toma kuntuyenama aboranamemipe, karana punatape, ataenaba naeti aboramipe,
pikaba nantawamaba aogi piye. We, esegiyenane kampa waintegipa, pi ntagaba karu'ena
esegiyenaba maeyuwe.

Poroba Korinti kina'mi nkimatiti'ena esegi puwaitantiye

11 Pigoya, naeba anagi yagara kanta puma mima ma kamana yuwe. We, tigeba uma
aogi punatasinta naeba esegimaba piyaba kampa urimosine. Piya, i maete iye nkaposoro
kanta kinatimpi nkimentantiba kampa miyuwe. Pipa kampaye. Naeba Koti nkaobi mana
uwaena kanta puma mintuwe.
12 Piya, tige tikapi mintantopa, naeba paebuma mima taga aposoro yugama nkau'wapa
aborarimintuwe. Eya, toma toma awame'enabe kasa'enabe, tabe esegiyenabe aborarim-
intuwe.
13 Pigoya, to monota ai'aruyenabi aborantontanaba ka'antoba tigeti kampa aborarim-
intuwe. Pipa mayamawe: Naeba kotatipa kampa paibuma, pi kuntuyenaba kampa
aborarimintone. We, pi aibo'enanekaba nantara puwa, maenagasiyo.
14 Piya, naeba tarara ago tigantuwe. Pigoya, ibaba to kake wama tigakenaga yokege
puwe. Wamagi, kuntaenaba kampa aborarimukuwe. Kampaye. Kotati paibukena
wanane. Uwa tige tigekenagawe. Piya, yagaramiba igeba maema aki puma ino
ibagi iyo'maekena yugaba kampa pegini, ino ibagi igeba aki puma yagarawaipa imima
kabiyewe. We, naeba tige tiba mintuwe.
15 Piya, tige timankama tiyo'maekenaga naeba a'ya'maenanepe kasiwaekubopa, ka-
narane. Eya, naeba agu kao'ena tabera puritaogiri, ayabaya pegiri agu kao'enaba
antota'ena tarantoba punatawe.
16 We, ka'isa kina'mitaba naekaba maya yewe: Tagane. Aeba ka'enarepa kampa
paibuntine. We, aeba karo'ne kara'ne suma ago'ena puratama tabaibiyema, yewa, a.
17 Pigoya, naeba ka'isa kinapa ago uwaitauwagini tigetiba wantane. Piya, ige yugarisa
ka'isaenaripa paibuntuwa, a. Pipa kampaye.
18 Piya, naeba Taitasipa otauwagana tigeti wantine. Eya, to ka mono yagara otauwa-
gana aege wantine. Pigoya, Taitasiba ka'enaripa kampa paibuntine. Kampaye. Aebe
naebe ka taumarasa mono yuga pumagira, tikapipa aogima nasintomene. Pipa ago
abintane.
19 Pigoya, a'ya'ma kamana kaema timompepa, pika tigeba: tae taobi kamana'wai uma
aogi pikena pewema, napiyewe, a. Piyaba kampaye. We, nabugai ntao'mitaba, taeba
Karaisititi atokaemagi, Koti nkaobipa kamanatepa uma tige timatiti'enaripa asiritanema,
uma kaeyune.
20 Piya, naeba tigeti kanakiripa mikenaenarimpa kampa arupu pusanaga, naekuruba
puwe. Eya, naeba tigeti aborama a'yugu puritasanaga aogima kabiyiyo. We, tigeti
kanama maka kamanana, tigobi pikenaenawa, kabirakenaenawa, agintanawa, akaya
kamanana, wasana ika'i kamana uwaitakenaenawa, tigebigo'enaenawa, atataraenawa,
suma tikapi agasanaga naekuruba puwe.

21 A'yugu tigeti to kake wakana Kotinempa tige tiyobi nae nage maete tumisanaga, naekuruba puwe. Piya, tikapisaba uwaena kina'miba aguntaenawaipa kampa ik-abitama mintigipa, pai punta nki'nintanawaipe kumiyenawaipe kupiyonawaipe kampa ikabitama kampa asu'a puntaka, naekuruba puwe.

13

Imatiti'enara kabikena kamanane

1 Pigoya, ibaba naeba tigeti iyekana kakagasa pukiye. Wama uma irosakini, ka'waina kamana'wapa otamaginiba mono isa'ama kamana aega'ma, tarawo kakagawo ka tiwamu yiginaba arupu peno.

2 Piya, paipa tigeti wantopa, wasana agunta punta kinape to ka'isa kinape obina kamanapa urimintone. Piya, tarasa puma wanto ntagaba obina kamana urimintosa puma, naeba to kakema pagasara yuwe. Piya, wama tigeti uma agakanaba, ka aguntaena pukibi ntagara uwaba kampa atakuwe.

3 We, Karaisiti nae nawamupisa aboramipa kampa napiyewa, a. We, Karaisiti aeba tigeti yogawapa yubu yabuba kampa piye. Aeba tige tikapipa esegi yuga pusu pipa, agaiyo.

4 Piya, aeba yubu yabu pusu pogini maripo yarapa aeguyuguna, to asintikana Koti nkesegiyenara mintiye. Taeba pabiyama yubu yabu puma miyune. Eya, aeti atokaema mima, aega kaga Koti nkesegiyenara mima, tigetiba yogaba pune.

5 Tigeba timatiti'enayaga miyebera aya pewe. Pi'na tigupa aegasama agantana agowapa aboraiyo. Piya, Isu Karaisitiba tigupipa mintipa, pi'na nkau'wapa kampa abewa, a. We, timatiti'ena kampa waintisinta aeba tigupipa kampa mintisine.

6 Pigoya, tigeba taepa tagama taeka: Igeba mono ki'isa kampa paga pawe, usanaga nabugaye.

7 Pigoya, Kotiba kabiritakiri ataenaba kampa aboranema, nunamuba otamagita miyune. Taepa tagaigita, mono'ama nkau'wantaga'ena aborawe, usanagaba kampa yune. Kampaye. We, wasanami nkiyobi taeba paga pasu pompepa, aerawane. Tigeba arupuyenama nkau'wantaga'ena penoma, ka'antoga nunamu yune.

8 Eya, taeba tagantana akayukena wanane. Taeba tagantana mana pukena pune.

9 Piya, taeba yubu yabuba puma miyokiri, tigeba esegiyenayaga miyepa pikaba tantawamaba aogi piye. Piya, tigupa esegima anosanema, Wa'egamapa nunamu otaune.

10 Piya, naeba tigeti wama tiki nakiyena puritasanaga maru'ena pagasarasa obina kamana kaema timuwe. Piya, Wa'egawamaba esegiyena naminti pipa akasabakasasa puma tiyeba'marakena wanane. Uwa kiyesa puma imatiti'ena esegima anosanema, namintine.

Nagarikena kamanane

11 We nao'mitaba, kamana'nepa uma mayama nagari yuwe: Tigeba aogi tintabarima miyiyo. Piya, obina kamana'nepa abintiri, tigupa maema aewarama miyiyo. Tigeba ka tintabarima paruyenabi mpiyiyo. Piya pukubepa, Koti aeba agu kao'enamape paruyenamape agowamaba tigege miwaema miyeno.

12 A'ya'ma mono kinapa tiyapa imima aogima tiyo'ena piyo.

13 A'ya'ma matasa Kotiti atokaeya kina'miba: Aya pewe, yewe.

14 Pigoya, Wa'ega Isu Karaisiti nkawagaenawampage, Koti nkagu kao'enawampage, Aota Awamusa'ama ka tintabaririta atokaeritakenaenabe, a'ya'ma tigeti waima waiyeno.

Poro piya isa kaentiye.

KARESIYA KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE

1 Naeba Poro, aposoronawe. Piya, aposoro yugara wasanamiba kampa unatauguna, to
ka yagaramaba kampa yuga aboranamintine. Kampaye. Isu Karaisiti aebe, purintapisa
asitanti ntagara Koti tababe, isigeba unatantamene.
2 Naebe a'ya'ma naege miye mono kina'miba ma nkisapa kaeyokana, Karesiya mari
monota ai'aru pe kina'miti tigeti waye.
3 Taba Kotige, Wa'egare Isu Karaisitige, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti waima
waiyeno.
4 Piya, Karaisiti aeba tabarempa Koti nkabemintana aega'ma aguntaenaretaka au-
mawapa kasima, kamparagaena mampabi ibanto waintintanabisa akariyobatataye.
5 Piya pika, taeba Koti nkagega'e uma asagayuyaba miyeno. Tagane.

Aogi kamanapa ka'anto waintiye

6 We, tigeka naeba pami puwe. Karaisiti nkawagaenawataka Kotiba tigega'e uma tiba
pegiri, tigeba karu'ena agaite aogi kamanapa toma aegaraga, naeba abite tabe pami puwe.
7 Piya, to ka aogi kamanapa kampa waintiye. Kampaye. Ka'isa kina'miba napiyenaripa
paibukena puma Karaisitintana aogi kamanapa maema a'wae ubewe.
8 Piya, taeba uma taga kamana aborarimintompene. Pigoya, taewo, mantarasa
enisorewamawo, akayuma kasa mono kamana urimikibipa, piya ukibi'naba a'abibinti
aesawano.
9 Eya, paipa taeba kamanapa ago urimintompeka ibaba to kake yuwe: Ka'waina
aeba kasa mono kamana urimima, pai tige maenta kamana akayikibi'naba, a'abibinti
aesawano.
10 Ma kamana'nekaba ayama napiyewe. Ibasa kamanapa naeba wasanami nkiyobipera
Koti nkaobi yuwe, a. Wasanami asoyaena punatataka yuwa, a. We, wasana asoyaena
puwaitaosinta, pipa Karaisiti kayokaya yagaraba kampa miyosine.

Poro aposoro aborantemi kamanane

11 We, nao'mitaba, naeba urimekiri aogima abiyo: Naeba aogi kamana pai aborarim-
intopa, pipa wasanami wanane.
12 Pipa ka yagaramaba kampa aboranamintine. Ka yagaramaba kampa nayakintine.
Pipa kampaye. Isu Karaisiti aewa aboranamintine.
13 Pigoya, naeba pai Yuta kina'mintana aegarantopa, tigeba ago abintawe. Piya, pi
ntagaba naeba Koti mponota ai'aru pume kina agasiya kama puwaitamagi, pi mpono
maegaikenaraka puntone.
14 Piya, naeba nayabama kamanapa esegima aega'ma agasiyaena puntuwe. Eya, Yuta
kina'mintana aega'ma Yuta kina'mi nkibakapi naeba ka kananepa igasimagi agasiyaena
puntuwe. Pipa ago abintawe.
15 Pigoya, paipa nanonempaba kampa yakari punatantogana, pi ntagaba Kotiba aewa
ntapima awagaenawatasa kega'e uma: Aota miyoma, unatantine.
16 Eya, aeba: To marisa kina'miti uma yagaranempantana aborawaimomagina,
abemintana aega'ma yagarawampa nkagoba aboranamintiye. Aboranamintika, naeba
wasanamiti ige kamanapa kampa wama abimagi,
17 Yerusaremi kumatiba kampa ima aposoro paitanatanta kina'mi kamanapa kampa
abimagi, naeba Arebiya mari wama umimagi, ainti a'wae puma Tamasiko kumata
irosantuwe.
18 Aibumagi, aintiba kakaga kabu wagasaga naeba Yerusaremi kumati ima, Pita asu
agama nagisa ka'amu yaga aege mintantone.
19 Piya, pi ntaga naeba a'ya'ma aposoro kina'mi wanane. Yemisi, Wa'egawama
nka'nantoba, abiwapa agantone.
20 We, ma kaeyo kamanapa Koti nkaobipa kumpari kamanapa kampa kaema urimuwe.
21 Pigoya, aintiba naeba Siriya maribe Sirisiya maribe wantone.
22 Piya, pi ntagaba Yutiya marisa Karaisiti mponota ai'aru pume kina'miba igeba
naowarapa kampa nagantini,
23 igeba mayama nawaga kamana'amana abintane: Pai kama puratamagina
tamatiti'ena aegukena punti'naba, ibaba pi kamanapa aborayema, abintane.
24 Piyama nawaga kamana abimagini, pika igeba Koti nkageba asagayuntawe.

2

Aposoro kina'mi Poroge ka'ena puntawe

1 Pigoya, nagisarisa tarawa tarawaki tumpaema kabu a'ya poga, naeba to a'wae puma
Yerusaremi kumati intuwe. Piya, Panabasiba nababoga, Taitasi ababute kaga intune.
2 Piya, Kotiba kamana uma aboranamegi abite imagi, to marisa kina uwaimo mpono
kamanapa naeba uma aborawaitantuwe. Eya, ige wainta kiye kina'amana uwaimima,
pai punto ntugabe iba po ntuganepe a'yugu pusanaga uma aborawaimintuwe.
3 Pigoya, Taitasiba naege inti, aeba Kariki yagarawe. We: Pika au kasama Yuta kina'mi
nkara'ena potaomaba, kampa unatantine. Kampaye.
4 Piya, ka'isa kumpari kina, mono kina kanta puma miye kina, igeba kakama kanama
ampa pai'magini: Au kasao, untawe. Igeba ampa pai'ma Karaisiti Isu agoyaena tamo-
mentana kunki agama, paisa ago kamana'ama amentapinti tatama iga'na puratakena
puntawe.
5 Piya pugu, taeba ka yaganto kamana'waipa kampa aega'ma abuntune. Kampaye. Piya,
mono kamana'ama nkago kamparaga pusanaga tigeti waiyenema, taeba ige kamanapa
kampa aega'ma abintune.
6 Pigoya, mono kiye igi wainta kina'miba, igeba kamana kasa'enagaba kampa amato
puma unamintane. We, ige waintika kampa naekuruba puntuwe. Piya, wasana intapera
tumintapera Koti nkaobi ka kanara mintawe.
7 Eya, igeba kasa'enagaba kampa unamintawe. Piya, Kotiba Pita: Yuta kina'miti wama
mono uwaimoma, otantisa puma: Namu'isa kina'miti wama monopa aborawaimoma,
unataogini agantawe.
8 Piya, Pita Yuta kina'mi nkibakapi aposoro yugara otanti ntagaramaba pabiyama naeka
namu'isa kina'miti wama aposoro yugara unatantine.
9 Pigoya, tabe igi wainta kina Yemisiwa, Pitawa, Yoniwa suma, igeba Koti awagaena
namima yogara unatantintanaba agamagini, igeba Panabasike naeke iya tasimima ka
tantabarima, tasigepa: To marisa kina'miti wama yoga pisoma, urasitama, igewaika:
Taeba Yuta kina'miti yoga pukune, untawe.
10 Pigoya, igeba mayama to ka kamana untawe: Tigeba kusi kina'mikaba aogima
ntapima iyo'maeyiyoma, urataugu, naeba pintanagaba nabugaoga, esegima yogaba
puntuwe.

Pita nkaibo'ena Poro aborantiye

11 Pigoya, aintiba Pita kanama Antiyoki kumati aborama ata poga, naeba ae aobi
kamana'wa akayuntuwe.
12 Piya, paipa Yemisi nkaokina'miba kampa aborauguna, aeba to marisa kina'miti
atokaema naninta naogini, aborauguna aeba Yuta kina'mikaba aekuru pumagina, igepa
itate abira mintantiye.
13 Piya pogini, to ka'isa Yuta kina'miba aeti atokaema kaga kumpariyena puguna,
Panabasiba aewape kumpari napiyenawaipa maema kaga puntiye.
14 Piya pugu, naeba agauwapa, igeba taga mpono kamanakaba kampa arupu puma
nasugu, igategi, ige iyobi Pitapa mayama omintuwe: We, kaeba Yuta yagaramaga to
kina'mintana iyega'ma mima Yuta kina kantaba kampa pempeka, ayamabaya kaeba
to marisa kinapa: Yuta kina'mi pesantanaba piyoma, esegima uwaimene, a, uma
abigantuwe.

Yuta kinape to marisa kinape imatiti piginaba i'ikiye

15 Pigoya, taeba to marisa agunta kinapisaba kampaye. Taeba Yuta tupisarawe.
16 Pigoya, taeba abintune: Ago kamana aegarami'nakaba: Arupu kinanemaba, Kotiba
kampa otanta, Karaisiti Isuti amatiti pukibi'naka: Arupu kinanema, otaye. Pipa abintune.
Piya, ago kamana aegarakena yugawanane. Taegeba Karaisititi tamatiti pompentanaraka
arupu kina aborakenaga Karaisiti Isupa aegarantune. We, ago kamana aegarakena
yugarasaba arupu yagaraba kapa kampa aborakiye. Kampaye.
17 Pigoya, taeba Karaisititi tamatiti puma arupu kina aborakenaga, tagu'amaba to
marisa agunta kina kanta puma miyompenema abompeka, taeba: Karaisitiba to agun-
taena aboranti ntagarawema, ukuna, a. Pipa kampaye.
18 We, naeba kaitantontanaba to kakeba ituru pukubopa, pipa taga kamana akayukena
yagara torebata aborakuwe.
19 Piya, ago kamana'amaba agonepa aboraoga, pi kamana'amati pu'wantoka Kotiti
atokaema miyekanaba toba iga'naba kampa punatakiye.
20 Eya, naeba maripora Karaisitige itanataugu purintuwe. Piya puma, ibaba naenepa
kampa agauwe. Kampaye. Karaisiti aeba nagupinti e'wasaenayaga mintiye. Piya, ibaba
a'ya'ma mabi nasikenaenanepa namatiti'ena manane. Eya, Koti Ntagarawamaba agu
kao'ena punatama naeka aumawapa kaintegi, ibaba aeti namatiti puma mintuwe.

21 Piya, naeba Koti nkawagaenawapa kampa kasuwe. Kampaye. We, ago kamana'amaba kanara arupu kina aboraratasinta, Karaisitiba uwa purintesine.

3

Tamatiti'enama kipe ago kamana'ama kipe tomatomane

1 We, Karesiya kina'mitaba, tigeba aibo kinane. Piya, paipa Isu Karaisitipa wasanami nkiyobi maripora ita'atanta kamanapa urimuwagiri, tigeba tiyobisa agasu puntane. We, ibaba kiyo'ena ke puritagina tiyoba atikaeye, a.
2 Pigoya, naeba ka'enamanaka mayama tibigakiri unamiyo: Tigeba ago kamana wasima tiyapisa yuga puntiri Awamusapa mayabera, aogi kamana abima timatiti puntiri maeyawe.
3 We, tigeba aibo kinatawa, a. Maru agobima Awamusa'ama ntuga puntiri, ibaba tigeba arirasaenarasa nagarikena pewa, a.
4 Piya, marupa tigeba aota kina aborama kuntaena aesagabintapa, pipa uwawa, a. Nae napiyopa uwaba kampaye.
5 Piya, Koti Awamusapa timimagina abakatipi esegiyenawapa aboraye. We, tigeba ago kamana wasima tiyapisa yuga peka aborabera, aogi kamana abima timatiti peka aboraye.
6 Piya, Abara'amuka mono isa'ama maya iye: Abara'amu aeba Kotiti amatiti puntika, Kotiba: Arupu yagarawe, otantiye, iye.
7 Piya puma, imatiti pe'nagiba igeba taga Abara'amu ntagarawema, ago abintawe.
8 Piya, to marisa kina'miba imatiti puma arupu kina aborakibewema, Kotiba abimagina, pi nkaogi kamanapa Abara'amupa omintiye. Piya, mono isa'amaba maya iye: Abara'amu, kaepisa a'ya'ma kina'mitiba a'muntanaba aborawaimukuwe, Kotiba omintiye, iye.
9 Piya, Abara'amuba amatiti puntegini, a'ya'ma imatiti pe'nagiba aege kaga Koti nka'muntanabi pasewe.
10 Pigoya, a'ya'ma i'ikenaga ago kamana wasiye kina'miti a'abibi nkaesakibe kamanapa waintiye. Pika mono isa'amaba maya iye: A'ya'ma ago kamana isapi kaentantanaba kampa wasiye kina'miba a'abibi nkaesawaewakibewe, iye.
11 Pigoya, mono isa'amaba to maya iye: Ka'waina Kotiti amatiti pekanaba: Arupu yagarawe, omekana e'wasaenabi mpikiye, iye. Piya, to ka'waina ago kamana'ama kipa aegarantanaba, Koti nkaobipa arupu yagara kampa mikiyemaba, ago abune.
12 Piya, ago kamana'amaba amatiti'enaba kampaye. Pika mono isa'amaba maya iye: Ka'waina ago kamana wasikibipa, pitasa e'wasaenaba maeyano, iye.
13 Pigoya, ago kamana'amaba a'abibi nkaesawaiyoma, uratantegina, Karaisitiba tao'maema ae'wa nkautasa pi nkantota maema ika puratantiye. Pika mono isa'amaba maya iye: A'ya'ma yara ita'itanta kina'miba a'abibi nkaesakena kinane, iye.
14 Piya puntagini, to marisa kina'miba Karaisiti Isuti atokaeyigini, igeba Abara'amu aboraminti nka'muntanabi ubasikibeka puntiye. Eya, taeba tamatiti puma pai Koti uraminti Nkawamusa maekubompeka, Karaisiti piya puntiye.

Ago kamana'amaba maru utaratanti kamanapa kampa maegaikiye

15 We, nao'mitaba, naeba meto kamanapa urimekiri abiyo: Taeba piyaena pune: Piya, ka'wainaba pu'wakenaenawakaba napima esegi kamana'wa segipa, taeba pi ntagarama kamanapa kampa akayumagi, to ka'isa kamana kampa amato pune. Kampaye.
16 Pigoya, Kotiba kamana'wapa Abara'amupe yagarawampape esegima uwaisimintiye. Aeba uwaena yagarawakaba kampa untiye. Aeba ka yagarantowaka untipa, pipa Karaisitiwe.
17 Piya, kamana'nempa nkagoba mayamawe: Kotiba marupa kamanapa esegima otantogana, aintiba 430 kabu a'ya wagasoganaba, Koti ago kamanapa aborantiye. Aboraogana, pipa pai esegima potanti kamanapa kampa akayuma maegaintiye. Kampaye.
18 Piya, taeba ago kamanapa wasikena yugarasa aboraramikibintanaba maeyompesinta, utarantanti nkawaga kamanawatasaba kampa maeyompesine. We, Kotiba: Uwa kamukuwema, Abara'amupa otantine.
19 Pigoya, nanaraka Kotiba ago kamana'wapa aborantiye, a. Piya, wasanami akayukenaenawaitaka aborantiye. Aborataogana wairite kanamagina, otanti ntagaraba aborakanaba nagarikiyema, untiye. Piya, enisore kina'miba akapisa yagaramatasa ago kamana'wapa aboraramintiye.
20 Piya, akapisa yagara atarawaisitakena yugaba piye. We, Kotiba Abara'amupa kamanapa omintipa, akapisa yagara wanane. Ae abintoba omintine.

Ago kamana'ama tamatiti'enaraka yokege purataye

21 Pigoya, Koti nkago kamanape utaratanti kamanape kamaena pesa, a. Pipa kampaye.
Piya, ago kamana'amaba e'wasaenaba aboraramisinta, pi nkago kamanatasaba arupu
kinapa aboraompesine.
22 We, paisa mono isa'amaba a'ya'ma kina'mitekaba: Agunta kinatawe, urataye. Piya
pegini, a'wae puma Isu Karaisititi imatiti pe'nagipa Koti otantintanaba imiye. Eya,
aegaraompe kina'mitepa tamiye.
23 Pigoya, paipa tamatiti'enaba kampa aborantogana, ago kamana'amaba iga'na pu-
ratantiye. Eya, tamatiti'ena aborakibi ntagaga iga'na puratantiye.
24 Piya, ago kamana'amaba kabiratakena wairite kanaogana Karaisiti aboraogana
yogawapa nagarintiye. Eya, Karaisititi tamatiti'ena puma arupu kina aboraiyoma,
kabiratantiye.
25 Pigoya, ibaba tamatiti'enaba aboragi, taeba ago kamana'ama nkamentapintiba
kampa mintune.

Tamatiti'enarasa Koti ntagaraenaba pune

26 Piya, tigeba Karaisiti Isuti atokaemagiri, a'ya'ma kina'mitaba timatiti'enarasa Koti
ntagaraenaba pewe.
27 Eya, a'ya'ma Karaisititi atokaema paitanta kina'mitaba, tigeba Karaisitige ka kanta
puma miyewe.
28 Pigoya, ae aobi pako pukenaenaba kampaye. Yuta kinano, Kariki kinano, kagane.
Kayokaya kinano, uwa miye kinano, kagane. Wawo, wayano, kagane. Eya, a'ya'ma
Karaisiti Isuti atokaeya kina'miba ka kina'ena puma miyewe.
29 Piya, tigeba Karaisititi atokaeyapa, tigeba Abara'amu tu mpimagiri, tigeba pai Koti
otantintana maekena kinatawe.

4

Karaisiti ntugara Koti ntagara aboraune

1 Pigoya, kamana'nempa nkagoba mayamawe: Piya, yagarawampaba abawampanta
a'ya'maena maekenaenawe. Pigoya, ka'waina ntagara masi mintanaba, abawampatisa
ae'enawapa ka kutapa kampa maema aesa piye. Kampaye. Aeba masi mintanaba,
kayokaya kina kanta puma mima kampa maeye.
2 Piya, masi mintanaba, kabita'nagi nkimentapinti mimagina, anosamagina, abawampa
otantemi ntagaba aba mparu mpaema miye.
3 Pigoya, taege pabiya puntune. Paipa taeba monota yagaranto kanta puma mintapa,
taeba a'ya'ma amani kina'mi nkimentapinti mintantune.
4 Piyama mintuwagana, kanapa arosaogana, Kotiba yagarawapa otaogana waya'maba
yakari potaogana, aeba ago kamana'ama nkamentapinti aborantiye.
5 Piya, ago kamana'ama nkamentapinti miyompe kina'mitepa: Ika puritakiri Koti nta-
garaena piyema, taba puratakenaga, aeba ago kamana'ama nkamentapinti aborantiye.
6 Piya, ibaba tigeba piyama yagarawa aboragana, Kotiba Yagarawampa Nkawamusapa
otagina, tintabinti irosa'ma tintabaipisa: Naba-o, naba-o, Kotikaba iye.
7 Piya, pika tigeba ibaba kampa kayokaya yagara mima, Koti ntugarasa yagarawapa
aborama mintawe. Eya, yagarawapa mintiripa, ae maru mpaekena kina mintawe.
8 Pigoya, paipa tigeba Kotikaba kampa aogima agantumetapa, taga kotiwanane, ama
kotintanama iga'na puritantine.
9 Pigoya, ibaba tigeba Koti nkagoba agantawe. A'a-o, Kotiba agoripa agantipa,
nanagabaya tigeba to a'wae puma magimagi kusi ki, amani kina'mi ki'i aega'ma
kayokaya'ena puwaitakibewe, a.
10 We, a'ya'ma tabe yagawo, kasa uno, mono i'mu ntagawo, kasa kabuwoma, tigeba
napima aegarawe.
11 We, naeba tigeka naekuru puritauwe. Eya, yoga tigeti pontanama uwaena kanta
pusanaga naekuru puritauwe.
12 We, nao'mitaba, naeba esuritauwe. Tigeba naekanta puma aborama miyiyo. Piya,
naeba ago kamana'ama nkamentapintisa uwa yagara aborama tige kanta puma miyuwe.
Pigoya, marupa tigeba kampa tikabinatantawe.
13 Eya, tigeba ago abintawe. Nau'nepa kampa esegi puntika, naeba aogi kamanapa
marupa aborama urimintuwe.
14 Piya nau'nempaba kampa esegi pogana, tigeti kuntaena aborantemipa tigeba aogima
aesaga'ma, kampa tikabinatama ago'enaba kampa punatantawe. Kampaye. Tigeba Koti
nkenisore kano, Karaisiti Isuwo, ababesa puma naba puntawe.
15 We, pi ntagaba tigeba tiyorasa nao'maentasinta pi'magiri namintasine. Pi'na
nkagoripa napima agantona, ibaba pi ti'muntanaba aeta wantiye, a.

16 We, ibaba taga kamana yopa, kama kinatintana puwa, a.
17 Pigoya, ka'isa kina'miba tigebi nkaobi puma a'yugu puritawe. Piya, igeba monopa atate ige'wai nkige asagayukenaga akumpa'ma miyewe.
18 Pigoya, asi nasi aogiyena aborakenaga tigebi nkaobi pukenaba kanarane. A'yugu mitanto ntaga puntaka, wauwagiripa ataena puntawe.
19 We, yagaranempitaba, waya'ma yagaraena pemisa puma tigeka torebata naukemikana, Karaisiti tintabaipinti aborakibi ntagaba nata wakiye.
20 We, ibaba naeba tigeka tara nagi napiyoka ayabaya pukuwe. Piya, naeba ibaba tigege to kakema ampima kamana'nepa a'wae puma kayone puritasanaga nabiye.

Egake Serake meto kamana'waisine

21 We, to marisa kina'mitaba, tibigakiripa kamana agoripa unamiyo. Piya, tigeba ago kamana'ama nkamentapinti mikena kina'mitaba, ago kamana'ama nkagoba aogima abewa, a.
22 Piya, Abara'amupisa tara yagarara aborantasema, mono isa'ama piya iye. Piya, kayokaya aragawae'ma kapa yakari potaogana, autasa wae'maba ka yakari potantiye.
23 Piyama, kayokaya aragawae'ma yakari potaogana yagarawampa wasanami ntapiyenabisa aborantiye. Aibogana, autasa wae'maba yakari potaogana yagarawampa Koti otanti nkesegiyenabisa aborantiye.
24 Pigoya, pi kamanapa meto kamanane. Piya, pi tara wae taramisi nkagoba mayama uratantiye: Kapa, agewapa Ega, aeba Sainai amuta utaratanti'na mpeto'enawe. Piya, ae yakaraki'nupa ago kamana'ama nkamentapinti miyuguna iga'na puwaitantiye.
25 Piya, Sainai amu Arebiya mari waintipa, pipa Egawe. Piya, Yerusaremi kina'mipa ibaba ago kamana'ama nkamentapinti iga'na puwaitaogana, ibasa Yerusaremi kumape kayokaya aragawae Egabe kagane.
26 Pigoya, Sera to meto'enawe. Piya, to Yerusaremi mantabinti waintipa, pipa autasa tanorempawe.
27 Pika mono isa'amaba maya iye:

We, anamo wae, kampa yagaraena punta wae, ka'mu po, iye.
Kantaba tagugunkami nkwae, kaeba ka'muntanabisa tabe kiga'e yo, iye.
Piya, marusa anamo waya'maba aintisa wae'ma agasima uwaena yagara aborakiye, untiye, iye.

28 We, nao'mitaba, taeba anamo wae'ma ntagara Aisaki ka'masa pune. Piya, Koti Abara'amu otanti, taeba ae yagararawe.
29 Pigoya, pai wasanami ntapiyenabisa aboranti ntagaramaba Awamusa'ama otaogana aboranti ntagarama kamaena potantisa puma, ibaba taetiba piyaena aboraye.
30 Pigoya, mono isa'ama nana kamana iye. Aeba maya iye: Kayokaya aragawaepe yagarawape isigarubaiginisi waiso, iye. Piya, kayokaya'enama ntagaramaba autasa wae'ma ntagaramati kampa atokaema otanti ntanaba kampa maekiye, iye.
31 Eya, nao'mitaba, taeba kayokaya'enama ntagaraba kampa mintune. Kampaye. Taeba autasa wae'ma ntagara aboraune.

5

Akariyobatatanti'nagitaba iga'nabipa to kakeba a-mpiyeno

1 Pigoya, iga'na kampa pusanaga Karaisiti aeba akariyobatatantiye. Pika tigeba asima esegi puma iga'na ubutitakenaenama nkametapintiba toba kakeba a-mpiyiyo.
2 Pigoya, nae Porona, urimekiri abiyo: Tigeba ago kamana wasima ara'enawapa titipa maekibepa, Karaisiti ntugaba kampa tiyo'maekiye. Kampaye.
3 Piya, a'ya'ma ti kasakena ara'ena maeya kina'mitaba, naeba to kakema urimekiri abiyo: Piya, ka akayukibepa ago kamana'ama kampa kanara tiyo'maekiye, urimuwe.
4 Piya, tigeba ago kamana'ama ntugarasa arupuyena aguyosaga kina'mitipa, Karaisititi a'yigititantine. Eya, Koti nkawagaenabisa ware'na wantane.
5 Piya, taeba Awamusa'ama nkesegiyenarasa tamatiti puma Koti arupu puratakenae-nagaba aobi pune.
6 Piya, Karaisiti Isuti atokaeyompepa tau kasakenaenawo, kampa kasakenaenawo, pipa uwaenawe. Piya, aeti agu kao'ena puma tamatiti'enamaba au'wapa aborama tagantana piye.
7 Pigoya, tigeba mono kita agobima aogima nasintawe. Taga wasikenaenarapa ke akutitagiri tikabitawe, a.
8 We, tiba puritanti'naba pi ntapiyenaba kampa aborarimiye. Kampaye.
9 Piya, uwaenanto abararamipa a'ya'ma abararawaewaye.

10 Pigoya, Wa'egawama tiyo'maeyamikaba naeba namatiti pekiri, nae napiyenaba
tigeba aega'magiri, to ka napiyenaba kampa aegarakibewema, napiyuwe. We, tibaibemi
ntagarama nkagega'eba kampa abokana, Kotiba antota'enaba amikiye.
11 We, nao'mitaba, naeba au kasakena ara'enaba maeyiyo, yosinta, ayama kamaenaba
punatayaba miyesine. Piya, naeba piya kamanapa yosinta, maripo ya aibasanakenae-
namaba a'ya wasine.
12 Pigoya, i kasama ara'ena puma napiyenari paibukena kina'miba, ige'wai nkipa
kasama maebugaikibepa, kanarane.
13 We, nao'mitaba, Kotiba iga'nabisa tiba puritantina, iyobatitanta kina kanta puma
miyiyo. Pigoya, aiyobatitanti ntanaba a-nka'yugu puma arirasaenaba a-piyo. Tigeba
tiyo'mipa agu kao'ena puwaitama kayokaya'enaba puwaitaiyo.
14 Piya, a'ya'ma ago kamana'ama nkagoba mayama untiye: Kaeka kauka kabitampesa
puma kagora miye kina'mipa pabiyama agu kao'ena puwaitao, untiye, iye.
15 We, yaga kanta pumagiri ankabana abana pumagiri, a'yugu aesawae wakibewe. Pika
kabiyiyo.

Arirasa kipi kasima Awamusa aega'ma miyeno

16 Pigoya, kamana'nepa mayamawe: Piya, Awamusa'ama nkesegiyenara nasiyo. Tigeba
ti'ama nkabugakibintanaba a-nkaboraiyo.
17 Piya, ti'ama nkabugaintanamaba Awamusapa maema nagintakena pegina, Awa-
musa'amaba ti'amantanaba nagintakena piye. Piya, taramisi kamaena pementanama
napiyenaripa a'yugu puritagiri aupa kampa aborawe.
18 Pigoya, Awamusa'ama paitaritagiri aegarapa, tigeba ago kamana'ama nkamentapin-
tiba kampa miyewe.
19 Piya, ti'ama ntugaba mayamawe: Kumiyenawa, i'nintanawa, tinta pami pentanawa,
20 ama koti nkaegarakenaenawa, kiyo'enawa, kamaenawa, ma'enawa, agobi pukenae-
nawa, amo'enawa, kota mpaema agintanawa, atataraenawa, mono kina pakobikenae-
nawa,
21 to waina mparuta mikenaenawa, esegi wani ntama aibo'ena pikenaenawa, uwaena
ataena pikenaenawa, a'ya'maena to auga to auga'enawa, sumaba, pipa ti'ama ntugawe.
Pika pai naeba urimintosa puma, ibaba to kake esegima urimuwe: Piya pe kina'miba Koti
kabiratakenaenabi kampa ubasikibewema, yuwe.
22 Pigoya, Awamusa'ama nkau'wapa mayama aboraye: Agu kao'ena pukenaenawa,
a'muntanawa, paruyenawa, paebuma mikenaenawa, ao'ena pikenaenawa, aogiyenawa,
arupu puma mikenaenawa,
23 pasema kabikenaenawa, aupa nagintakenaenawa, suma, igetiba ka ago ka-
mana'amaba aupi pima kamanapa otakenaenaba kampa waintiye. Kampaye.
24 Piya, Karaisiti Isuti atokaeya kina'miba i'waipa maripo yara ita'itama, i'ama
nki'nintanawaipe ibugaintanabe ago kaintawe.
25 Pigoya, Awamusa'amaba e'wasaena tamegi, taeba Awamusa'ama kepa tayakeka
naseno.
26 Piya, taete tageba a-nkasagayuyeno. Taeba tao'mi nkintabaipa tutupa a-suwaitano.
Taeba tao'mi mparupa a-mpaeyano.

6

Taeba tao'mi kuntuyenaba aesaga peno

1 We, nao'mitaba, ka yagarama aibo'ena pikibipa, Awamusa wainti'nagita, tigeba
paebuma kabima mima pi ntagaraba to asitaiyo. Tigeke timiyo pusanaga kaga kabiyiyo.
2 Tigeba tiyo'mi kuntaenawaipa aesaga piyo. Piya pikibepa, tigeba Karaisiti nkago
kamana'ama nkau'wapa aogima aborakibewe.
3 We, ka yagarama aewaka napima: Nageba waintiyema, yipa, ageba kampa waintipa,
aeba amiyo'ena puma ae'wa nkaoba airari kaeye.
4 Eya, a'ya'ma ka ka kina'miba ige'wai ntuga aogiyenawo, kamparagaenawoma,
napiyiyo. Piya pukibi'naba aeba aewaka a'mu pumagina, au maete ikenaenaba ao'mi
nkiyobipa kampa pukiye.
5 Piya, a'ya'ma ka ka kina'mitaba aesaga pikena kuntaenarepa waintakapa, tageba a-
mpaete iyeno.
6 Piya, mono kamana abe kina'miba igeba uwaimima iyakinta kinapa aogi kutankaipisa
antota'enaba imiyo.
7 Pigoya, tigeba timiyo'enaba tiyoba a-nkairari kaeyiyo. Piya, ka'wainaba Koti ka-
manapa kampa akaya sukiye. Kampaye. Piya, wasanama aintana pipa, pabiyaenaba
aeti aborakiye.

8 Piya, ka'wainaba ae'wa nkau maete ima aintana pipa, aintiba ae'wa nkaupisa abararakenaenaba aboramikiye. To ka'wainaba Awamusa'amati atokaema aintana pipa, aintiba Awamusa'amapisa e'wasaenaba maema miyaba'mikiye.
9 Piya puma, taeba aogi yuga pikenaga tayampu peno. Taekita kampa pukubompepa, ae'wa ntagaba au'wapa aboraramikiye.
10 Piya, kete waintakapa, taeba a'ya'ma kina'miti aogi yuga aborano. We, imatiti pe kina'mika napima aogi yuga tabera aborano.

Poroba maripo yugaraka a'mu puntiye

11 Pigoya, tabe awa'ena naene nayapisa kaeyopa aogima agaiyo.
12 Pigoya, i'waipa wasanami nkiyobi maete ikena kina'miba igeba ti kasakenaraka uritawe. Piya, igeba mayama napiyewe: Ita ara'ena pukubompepa, Karaisiti mparipora ukubompe kamanatekaba kampa kamaena puratakibewema, napiyewe.
13 We, pi nkara'ena maeya kina'miba igegeba kampa ago kamanapa aogima wasintawe. Kampaye. Igeba ti kasakibetasa tabe igi maekenaga pewe.
14 We, tonaga wanane. Naeba Wa'egare Isu Karaisiti mparipo yugara amanaka na'mu pukuwe. Piya, pi ntugaraka mampabisaenaba naeka ita'ataogana pu'wantiye. Eya, naekeba mampabisaenaga ita'nataoga pu'wantuwe.
15 Piya, tau kasakenawo, kampa kasakenawo, pipa uwaenawe. Eya, aoso kina'amana aborakenaba pipa au'wane.
16 Piya, a'ya'ma ma ntapiyena wasiye kina'miba, igeba taga Isureyo kinane. Pigoya, Koti taga Isureyo kinane. Pigoya, Koti taga Isureyo kina'miti paruyenabe antara'enawape tigeti waiyeno.
17 Pigoya, ka'wainaba to ka kuntaenaba a-nkaboranameno. Kampaye. Isuka naegunta, pi nkara'enaba nauta waintiye.
18 Nao'mitaba, Wa'egare Isu Karaisiti nkawagaena tigutimapi waiyeno. Tagane.
Poro piya isa kaentiye.

EPESASI KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE

1 Nae Porona: Karaisiti Isu nkaposorogawe, Koti abogana unatantemine. Piya,
Epesasi kumatasa Kotiti atokaema Karaisiti Isu nkawamu wasiye kina, ma nkisapa tigeti
kaeyuwe.
2 Pigoya, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti
waiyeno.

Koti mono ki tayakintiye

3 Pigoya, Wa'egare Isu Karaisiti nkabawampa Koti, aeba mantarasaena akayona
puratama, Karaisititi atokaentompeka mono kao'enawa toma toma tamemine. Pika
agega'eba asagayuyeno.
4 Paipa ma mpaba kampa puntometa aeba Karaisititi atokaeratakenaga utaratantine.
Taeba ae aobi aota mima kamanate kampa waikibika Koti piyama utaratantine.
5 Piya, Koti aewa nkabomeka, Isu Karaisititi atokaema araga yagarawaka uma
mikunompeka, agu kao'ena puratama utaratantine.
6 Aeba abugai ntagarawaka uma e'wasaenawa awagaenawatasa atitatama aogi pu-
ratantine. Piya pemika, Koti nkagega'eba asagayuyeno.
7 Piya, Koti nkawagaenawampa pumaewaogana, Isu pu'magina koratasa aibo'enarepa
asu'a puragasima ika puratantine.
8 Piya, awagaenawapa asunu kaema uwaena tamintana, aogi napiyena abompen-
tanarepa aboraratantine.
9 Piya, paipa Koti ae'wa nkabugaomentana kakamagina, pai Karaisiti ntuga aborakibe-
mika untemintana ibaba aega'ma taeyakiye.
10 Pi nkabugaomentanaga ke i'ma, aborakibi ntagaga aeba ago a'itantiye. Piya,
mantarasaenabe mampabisaenabe aki potama, Karaisitiba a'ya'maenama nkwa'ega
mikiyema, untiye. Pi untintanaba aboraratantiye.
11 Pigoya, Kotiba ae'wa nkaumawatasa uma a'ya'waemaena esegi piye. Pi'na paipa
tagama napimagina, Karaisitika uma ae tu mpikunompeka utaratantine.
12 Piya, paitama Karaisititi atokaentompe kina'miteka, Koti nke'wasaenawantaga mima
agega'e asagayukenaga utaratantine.
13 Piya, tigeba pabiya taga kamana, ti'ikena aogi mono kamana, abima Karaisiti
nkaegarantakana Koti aeba pai tamikena utaratantemi Nkaota Awamusapa tigepe taepe
tamima, ae ara'ena purataye.
14 Pabiyama, Koti ainti tababuma utaratanti nke'wasa antota tamikibika napima, ibaba
Aota Awamusa'wa tamegina, taege kaga mimagina Koti nkara'ena purataye. Pika agega'e
asagayuyeno.

Epesasi kina'mika Poro nunamu untiye

15 Piya, tigeba Wa'ega Isuti timatiti potamagiri, a'ya'ma Kotiti atokaenta kina'miti agu
kao'ena puwaitawe. Pika tiwaga kamana abimagi,
16 nunamu yo ntagaba asi nasi tigeka napimagi, Kotiti na'mu potauwe.
17 Piya, Wa'egare Isu Karaisiti ae Koti, e'wasa tabarempa, ae'wa nkauma timekiri,
pika aososima napiyigina, Wa'egawama nkagowapa uma aboraritakiri, abibebe puma
abiyoma, nunamu yuwe.
18 Piya, e'wasaenama ntapiyenawa timisanagaba nabiye. Mantabisa tigeti aborakibi'na
tigeba aogima abisanagaba nabiye. Pigoyema, Koti utaratanti nke'wasa antotapa aeti
atokaentompe kina taeti aborakibi'na, abigina au'wantana peno.
19 Piya, Isu nkaegarantompe kina'miteti esegiyenawapa aboraramima tabe puma asu
againtiye. Pi nkesegi yugawaka abigina au'wantana peno.
20 Piya, pi nkesegiyenawatasa Karaisiti purintapisa asitamagina mantabinti ayatakanti
asitantiye.
21 Piya, ibabe aintibe a'ya'ma kiya kinape, kabirata kinape, esegi kinape, kamana ukena
kinape, a'ya'ma toma toma inta kinape, Koti otagina Karaisiti asu igasima mintiye.
22 Piya, Karaisiti nkagisabinti a'ya'waemaena potama, a'ya'ma monota ai'aru pompe
kina'mite nkai'nere otantiye.
23 Piya, mono kina'mitaba Karaisiti nkaukanta puma miyokana, Karaisitiba tantabaip-
inti mima, a'ya'waemaenaba pumaetama miye.

2

Paipa a'yuguma mpintuwakana Koti aogi puratantiye

1 Pigoya, paipa tigeba aibo'ena puma aguntaena pumagiri, tigupa Kotiti pu'wantiye.
2 Piya, paipa tigeba agasiyaena puma mampabisa kinatagiri, ke kina'mi nkwa'ega
aega'ma mintantawe. Piya, ibasa yagaba pi kewamaba Koti kamana akayuma minta
kina'mi nkintabaipinti yoga piye.
3 We, a'ya'ma taeba paipa pi kina'mige kaga mimagi, paisa tagu i'nintanabi mpima
napiyenarempape tau'amape abugaomentana aegarantompene. Taere piyama mima
a'ya'ma to kina'mi pesa puma mima, Koti antota amo'ena puratakena kina mintantom-
pene.
4-5 Tagane. Tae aibo'enarempa taeguyoga, pu'wanta kina kanta puma mintuwakana,
Koti nkantara'enawampa pumaewaogana, taeka abugaogana agu kao'ena tabera pu-
ratama, Karaisitike kaga asiratantine. Eya, Kotiba awagaena puritama ti'iye.
6 Piya, aeba taepa Karaisiti Isuti atokaeratamagina, kaga mantara mikenaga taba
puratantine.
7 Piya, a'ya'ma yaga Koti asugainta awagaenawapa aborawaekibemika, kayonena
puratama Karaisiti Isuti atokaetama taba puratantine.
8 Abewo. Koti awagaena puritama, timatiti'enarika ti'iye. Tigerinane. Pipa Koti ae'wa
ntapiyenarasa timiye.
9 Piya, tiyapisaenaba kampaye. A'yugu ka yagarama au maete isanaga, pipa Koti uwa
tamiye.
10 Koti aewa aborarratamagina, Karaisiti Isuti atokaema kasa kina mima tayapisa
aogiyena puma mikubompeka, aborarratantine. Piya, pi tayapisa aogiyena pukubompeka
Koti paipa utaratantine.

Karaisiti ka kina'ena puratantiye

11 Tigeba abiyo. Yuta kina'miba igewai nkiyapisa ipa kasawe. Pi kina'miba tigekaba: To
marisa kina kampa ipa kasama kampa abinta kinane, uritawe. Piya, paipa tigeba mono
kampa abinta namu kina mimagiri,
12 pabi ntaga Karaisitipa pagasara atama mintantawe. Tigeba Isureyo kina'miti abe'i
mintiri, Koti aborawaekibintanaga uwaimogiripa tigeba kampa abintawe. Piya, Koti
tamikenaenagaba kampa napima agawa pumagiri, mampabi uwa mima Kotitiba kampa
atokaentawe.
13 Piya, tigeba paipa pagasara mintiri, ibaba Karaisiti Isuti atokaeyagana, korankatasa
ika puma tibabegiri, kanama Koti nkagora miyewe.
14 Piya, Karaisiti aeba agore mimagina, tanta paruyena puma miye. Paipa Yuta
kina'mige to marisa kina'mige kamaena puma mintantompekana, ibaba Karaisitiba
tupurepa uwa airataye. Piya puma, tara kinapa maema ka kina'ena puratantiye.
15 Piya, Karaisiti aewa ntuga pumagina, Yuta kina'mi nkago kamanape aegaranta
ariwape maegaintemine. Piya puma, aeba tara kina'mi kamaenarepa kasima, ka kina'ena
puma paruyena puratantiye.
16 Piya, maripora pu'magina, kamaena a'ya kasima, tara kinapa maema aki puma Kotiti
ka au'ena puratantiye.
17 Pigoya, Karaisiti irosa'magina pagasara mintanta kinape, Koti nkagora mintantompe
kinape, paru kamana uramintiye.
18 Piya, Karaisiti ntugarasa ka Awamusa'ama ka'ena puratama, tabarempati ikena ki
aborarratantiye.

Koti nkaegaranta kina ae'wa ntamane

19 Pigoya, tigeba ibanto namu'isa a'yo kana kina kampa mintawe. Tigeba Kotiti
atokaenta kinake ka kina'ena pumagiri, Kotiti ka tuntana puma Koti ntama kanta puma
miyewe.
20 Aposoro kinape poropete kinape Koti igepa marukanta puwaitama, Karaisiti Isu aepa
wa'ega aetamagina, taepa maema ae'wa ntama kanta puratantine.
21 Piya, a'ya'ma pi ntamankama nkayampu Karaisitita uma asaeratagina, Wa'egawama
nkaota mono nama anosama waikena piye.
22 Pabiyama Karaisitita Awamusa'ama tigegepa asaeritagiri, Koti mikena namanka
aborawe.

3

Wa'egawama kamana Poro aborama uwaimintiye

1 Pigoya, naeba Porona mima, to marisa kina tigeka Karaisiti Isu nkiga'na yagarawan-
tana puma mintuwe.
2 We, tigeti: Mono yuga poma, Koti unatama, awagaenawa namemintanaga tigeba
agobaya abewema, napiyuwe.

3 Piya, Koti kakama waintintanaba uma aborama namoga, pi kamana aronkanto paipa
kaema urimintuwe.
4 Piya, Karaisititi kakanti kamana'amaba napiyenanepipa arawaye. Pipa aisuma abiyo.
5 Pi kamana'ama nkagowapa paipa wasana mirite kananta kina'miti kampa aborantiye.
Ibasa yagaba Awamusa'ama aota aposorowape poropetewape uwaimegini, aborama
uramewe.
6 Pi kakanti kamana'ama nkagoba mayama waintiye: To marisa kina, tigebe taebe ka
tu, ka au'ena puma mimagi, Karaisiti Isu ntugarasa Koti utaratantintanama nkau'wapa
kaga maemagi mikune.
7 Pigoya, pi aogi mono kamana uwaimoma, unatantine. Piya, Koti awagaenawapa
aboranamimagina, mono yugawata unatama, pika esegiyenawapa namintemine.
8 Piya, a'ya'ma Kotiti atokaeya kina'mi tu amentapinti mintuwagana, Kotiba awagae-
nawapa aboranamima: To marisa kina'miti wama Karaisiti nkaogiyenawaka uwaimoma,
unatantine. Piya, pi Karaisiti nkaogiyenawampaba atupe awamobe kampa uma a'ya
wanta'enawe. Pika uwaimoma, unatantine.
9 Eya, Koti paipa a'ya'waemaena pumarantana, napiyenawapa aega'ma, ainti puke-
naena kakantemi, ibaba pi kamana'wapa a'ya'ma kina'miti aborama uwaimoma, naba
punatantine.
10 Piya, Kotiba mantari paitanta kinape esegima mpiye kinape, aogi napiyenawapa
iyakikenaga monota ai'aru pompe kina'mite abakatepi ae'enawapa ibaba aogima abo-
raye.
11 Pika paitaka'ya Kotiba napima, Wa'egare Karaisiti Isu, ae yuga piya pukiyema, otama
aborantiye.
12 Piya, aeba Kotiti ikena kitene. Taeba aeti tamatiti potama, tanipa kampa puma, Koti
nkaobi aborakenaga taekuruba kampa pukune.
13 Piya, pika napima abiyo. Nauki nakiyenanempaka a'yugu tintawama arusasanaga,
pipa kampaye. Tigetaka ataena punatapa, pipa tiyo'maekenaenawe.

Poroba Epesasi kinaka nunamu untiye

14-15 Pigoya, mantarake marake a'ya'ma kina tamata tamata Koti aborarataintiye.
Aborarataintemi tabati narakabima, tige aogima mikibeka nunamubisa maya yuwe:
16 Koti tabe e'wasaenawatasa Awamusa'wapa tintabaipinti pumaeritama esegima
asiritanema, nunamu yuwe.
17 Piya, timatiti pigina, Karaisiti tigupi miyaba miyeno. Abu'ama mabi esegi potagina,
esegi pisa puma agu kao'enawapinti esegi piyo.
18 Piya puntiri, a'ya'ma Kotiti atokaenta kina'mige kaga Karaisiti nkagu kao'enawapa
tabe, e'ero, inatibe, mabintibe, agasiyema nunamu yuwe.
19 Piya, agu kao'enawapa wasana abikenaenaba igasima waima waintiye. Piya puma,
Kotiti agu pumaema wainti, pi'na pumaema wairitano, pabiyama tigeka nunamu yuwe.
20 Pigoya, Koti nkesegiyenawampa tantabaipinti yogaba piye. Ae esegiyenawatasa
a'ya'ma esukenaenarepe napiyenarepe asu agasima, tabena pukena yagara mintiye.
21 Piya, a'ya'ma monota ai'aru pompe kina'mitaba Karaisiti Isuti atokaema mirite
kanama, a'ya'ma yagaba Koti nkage asagayuyaba miyeno. Tagane.

4

Isu nkaegaraompe kinapa taeba au'wane

1 Pigoya, naeba Wa'egawama ntugara iga'na yagaramana, maya urimuwe: Koti monota
utaritama tibabunti, pika napima aogima miyiyo.
2 Piya, tige tumima pasema mima, tiga'nagi agoya puwaitama, kuntaenawaipa atama
agu kao'ena puwaitaiyo.
3 Awamusa'ama maema paru puma asaerataika, pika napima ka'ena puma miyiyo.
4 Mayaenaba, taeba ka tau'ena puma, ka Awamusa maema mima, ka'enaga agawa
puma mintakana Kotiba tababeno.
5 Piya, Wa'egaba ka'enawe. Tamatiti'enaba ka'enawe. Monota paitaratakenaenaba
ka'enawe.
6 Koti ae ka'anto a'ya'ma kina'mite tabarempawe. Aeba a'ya'ma kina asuragasima mima,
a'ya'ma kina'mite abakatepi mima, yogawa a'ya'ma kina'mite tayara puma miye.
7 Piya, Karaisiti napimagina a'ya'ma kina'mitepa tayapisaena abikenaena ka ka tamoga,
pika awagaenaba maentune.
8 Pika mono isa'amaba maya iye:
Aeba inati intipa, uwoma iga'na kina akariyoba'ma paitawaitama ibabute ima, wasana
a'muntanaba imintiye, iye.

9 Pigoya, pi kamana: Aeba inati intipa, pipa nanaga untiye. Piya, inati abiwapa kampa
intana, aeba marupa mabintiraka'ya tumintemine.
10 Piya, mabinti tumintemi ntagarama, to ae manta abobori ima asugasima, a'ya'maena
pumaema miyenema intine.
11 Pigoya, aeba pabiyaki taya pukenaena a'muntanawa tamintiye. Piya, ka'isa kinapa
aposoro yugara uwaitantana, ka'isa kinapa poropete yugara uwaitantana, ka'isa ke i'ma
uwaimikena yugara uwaitantana, to ka'isaba pasitorowa, tisawa, suma uwaitantiye.
12 Piya, Kotiti atokaeyompe kinapa tao'maema, mono yugawapa puma, Karaisiti
nkau'amaba taepa esegi purataka, Karaisitiba pi a'muntanawapa aboraramintine.
13 Piya, pi ntugamaba wairite kanama a'ya'ma taeba kanarasama ka tamatiti puma, Koti
ntagaragaba kaga aogima ntapima, monoti anosakana, Karaisiti nkesegiyena pumaer-
ataka ae kanta puma mikunompeka a'muntanawa tamintemine.
14 Piya, monota a'yugu inamu kanta puma mikune. Piya, ka'isa kina'miba igebinkaobi
puma tonarona kamana'waitasa uma ago'ena puratakena pewe. A'yugu inamu kanta
puma mima kamana'wai abima, esibawama yoni nkaosa aibarara purite nasisa, piyaba
a'yugu pukune.
15 Pipa kampaye. Agu kao'ena puwaitama taga kamanapa yeno. We, Karaisiti aeba
ai'nerene. Monota anosama esegi puma aeti atokaeyano.
16 Aeti atokaeyokana aki puratagi, ae au'wa mpiyokana kabirataye. Piya, taeba a'ya'ma
au'ama nkauka'iba mima, agu kao'ena puma utaratanta yugaba aogi pokana, au'ama
anosama aogima asiyune.

Mono abe kina'miba kasa kina miyewe

17 Pigoya, Wa'egawama nkawamutasa age'ma kamana esegima uma aborarimuwe:
Piya, tigeba to marisa kampa abinta kina pesapa a-piyo. Igeba kampa aogima napima,
18 abikenaenawaipa airarikaegasawe. Piya, igeba Kotiti igupa akumpa'magini kampa
napinta aibo'ena puma Kotige mikenaenaba ika'intaesi potama,
19 inintanaba kampa punta kupiyona puta nasimagini, i'nintanabinti ubai'ma a'ya'ma
tonarona kamparagaenaba pewe.
20 We, tigeba Karaisitintanagaba kampa abima piyaba pewe. Kampaye.
21 Naeba ago abuwe. Isuti tagantanaba waintikaba, aogima pi kamanapa urimuguri,
tigeba ago abintawe.
22 Piya, tigeba paisa timawama ntugaba kasiyo. Paipa tiyobi airarikaema ataenaga
abugama, pintanama maema ata puritantiye. Piya, pi paisaenaba kasiyo.
23 Piya, napiyenarimpaba kasa'ena pekiri,
24 tigeba kasa kina aboraiyo. Piya, tigeba Koti ae aoga pumaranti kina aota arupu puma
taga kasa kina aboraiyo.
25 Pigoya, tigeba kumpari'enaba kasimagiri tiyo'mige asi nasi taga kamana uma miyiyo.
We, taeba ka tau mintune.
26 Piya, timo'ena puntiripa aogima kabiyiyo. A'yugu aguntaena pukibewe. A'yugu
timo'ena uwa waintakana papa tupasikiye.
27 A'yugu kewama kabi a'waikibewe.
28 Kuntana pi'naba to kakema kuntanaba a-peno. Kampaye. Ibaba aewa nkayapisa aogi
yuga puma, ka'isaena kampa wainta kinapa iyo'maeyano.
29 Tiwamupisaba ata kamana a'nkaborano. Kampaye. Wasana iyo'maekena ka-
mana'amana nkaborano. Piya puma, kamanatitasa abe kina'miti awagaenamana
nkaborama iyo'maeyano.
30 Tigeba Koti Nkaota Awamusa'amapa kuntaenaba a-nkamiyo. Piya, aeba arupu
puritakena yagagaba ara'ena puritantiye. Kuntaenaba a-nkamiyo.
31 Piya, tigeba a'ya'maena tinta tikikenaenabe, ka ibirakenaenabe, timo'enabe, tabera
ata kamana ukenaenabe, kamana uma akaya ukenaenabe, a'ya'ma to ataenabe, kasiyo.
32 Kasimagiri, tiyo'mipa kayone puwaitamagiri, agu kao'ena puwaitaiyo. Eya,
Karaisititi atokaeyaka Kotiba aguntaenaripa asu'a purigasisa puma, tiyo'mipa pabiya
puwaigasiyo.

5

E'wasaenara nasikune

1 Pigoya, tigeba Koti nkabugai ntakarantontowampitaba, ae pemisa puma miyiyo.
2 Karaisitiba agu kao'ena puratasa puma, tigeba wasana agu kao'ena puwaitama
miyiyo. Piya, taeka ae'wa nkaumawapa meru kasima, Kotiti muta atama iga agunta asu
abasantiye.

3 Piya, Kotiti atokaeya kina'mitaba, tigeba kumiyenabe, a'ya'ma i'nintanabe, to wainantanaga abugakenaenabe, tikabitaiyo. A'yugu pika kamanapa aborakiye.
4 Piya, a'yugu tigeba i'ni kamanape, aibo kamanape, karana kamanape usanaga, aogima kabima mima Kotiti ti'mu potaigina kanarasano.
5 We, tigeba ago abintawe. Kumiyena pe kinape, i'nintana pe kinape, to wainantanaga abugai kina igeba ama koti nkaegara kinape, igeba Karaisitige Kotige kabiratakenaenawaisipi kampa ubasikibewe.
6 A'yugu wasana ampa esiba kamana uma iga puritaigiri aegarakibewe. Pika aogima kabiyiyo. Pika kamana akayuye kina'miti Koti amo'enawapa antota aborawaimikiye.
7 Piya, igegeba agaya agayaba a-piyo.
8 Eya, paipa tununtanabi mintantawe. Ibaba tigeba a'wae puma Wa'egawamati atokaema e'wasaenawata miyewe. Piya, e'wasa kina kanta puma nasiyo.
9 Piya, a'ya'ma aogiyenabe arupuyenabe tagantanabe, pipa e'wasaenama nka'wane.
10 Piya, tigeba aogima nasima, Wa'egawama nkabugaintanama nka'wapa aboraiyo.
11 Pigoya, tununtana pe kina'mi ntugaba a kampa aema yugawe. Piya, igegeba kaga pi ntugaba a-pumagiri aranta'enara agowaipa aborawaitaiyo.
12 We, kakama uma pugasantanama nkawaga kamana usanagaba nani ntabiye.
13 Pigoya, e'wasaenamaba a'ya'maenama nkagoba aboramagina age atakenaenawe. Aborama age atakana e'wasa pukiye.
14 Pika mono isapi Kotiba maya iye:

Ibanto waitamintampe ntagara, karu'ena kaogama purintapisa asiyegana, Karaisitiba e'wasaena kameno, iye.

15 Piya, nasikenaenaripa aogima kabima nasiyo. Napiyena kampa wainta kina'mi ntasisuba a-puma, abinta kina kanta puma nasiyo.
16 Piya, ibasa yagaba aguntaenaba pumaema waiyegiri, aogima kabima mima Kotintanaba maema piyo.
17 Piyama tigeba a-nkaibo'nabo puma mimagiri, Wa'egawama nkabugaintanaba abima aegaraiyo.
18 Tigeba uwaena waini wanipa a-ntama aibo'nabopa a-a-piyo. Kampaye. Pintanamaba ata puritaya, tigeba Kotitisa Awamusa maeyigina, aeba pumaeritano.
19 Piya, tigeba tiyo'mige mono kamana uma, mono inibe, ibasa inibe, kasa inibe tiyo'mige uma, tigupi Wa'egawamati ini uma, ti'mu potaiyo.
20 Eya, a'ya'ma yagaba tigeba a'ya'maenagaba tabarempa Kotiti ti'mu potamagiri, Wa'egare Isu Karaisiti nkagera uma esegi potaiyo.

Waya waena pe kina'mi kamanane

21 Tigeba Karaisiti nkagega'e asaga'yuma tiyo'mi nkimentanti miyiyo.
22 Wayapa, tiwaegi kamana wasima miyiyo. Piya pukibepa Wa'egawama kamanapa wasima mikibewe.
23 Piya, monota ai'aru pompe kinapa Karaisiti nkau'wa mintokana, aeba tau'ikena yagara mintiye. Piya, Karaisitiba mono kina'mi nkai'newai mintisa puma, waba waya'mi nkai'newaine.
24 Piya, monota ai'aru pe kina'miba Karaisiti nkawamu wasiyesa puma, waya'mitaba, a'ya'ma tiwaegi kamanapa wasiyiyo.
25 Waba, tigeba wayatipa agu kao'ena puwaitaiyo. Karaisitiba monota ai'aru pompe kinakaba ae'wa nkaumawapa meru kasima, agu kao'ena puratantisa puma, wayatipa agu kao'ena puwaitaiyo.
26 Piya, Karaisiti aeba piya puma mono kina'wapa aeyoba tagasogana wani pasisu puma kamana'amabeba ka'masa pumagina, aota kina'wantana puratantiye.
27 Piya, monota ai'aru pompe kina'mitepa ae aoriba e'wasaenaba aboraratamagina, mono'amaba i'nintanabe aowapisipasiyenabe to kanaenabeba kampa waima, aota waima kampa ataba penema aboraratama, ae'wa mputa nataiyoma puratantine.
28 Piya, Karaisiti kabiratasa puma, wamitaba wayatipa agu kao'ena puwaitaiyo. Titi kabiyesa pumagiri wayatipa kabiwaitaiyo.
29-30 Piya, ka'wainaba ae'wa nkaupa kamaba kampa potaye. Kampaye. We, taeba Karaisiti nkaupa mintokana, mono kina'wata kabirataisa puma wasanaba ae'wa nkaupa nakena amima aogima kabitaye. Piya pemisa puma wayatipa kabiwaitaiyo.
31 Pikaba mono isa'amaba maya iye: Wasanama ano aba atate wayake wage kabobuma isigeba ka isi'ena pese, iye.
32 Pi esegi kamanapa nae napiyopa mayamawe: Isigeba ka isi'ena pemesa puma, Karaisitibe monota ai'aru pompe kina'mitabe ka tau'ena puma mikune.

33 Pigoya, tigeba ka ka maya piyo: Tigeba titi kabiyesa puma wayatipa agu kao'ena puwaitaiyo. Piya pigiripa, waya'mitaba, tiwaegi nkigega'e asaga'yuyiyo.

6

Yagaramike ino ibagike kamanane

1 Araga yagara, tigeba Wa'egawamaka napima tino tibagi kamana abima wasiyiyo. Pipa arupuyenawe.
2 Piya, mono isa'amaba maya iye: Kaeba kano kaba kamanapa aegarao, iye. Pigoya, pi nkakumparanta kamanapa aeba marupa aogi antota'ena wantagane.
3 Pi nkantota'enaba mayamawe: Piyama aegarakibempepa, kaeba aogima mintanapa mampara e'erota mikibene, iye.
4 Ibagitaba, araga yagararipa imo'ena pusanaga tigobipa a-puwaitamagiri, Wa'egawamantana abima wasikenaenaga kabiwaitaigina anosaiyo.

Yoga kina'mike kiya kina'mike kamanane

5 Kayokaya, tigeba mabisa tabe kinatimpi nkiwamupisa kamanapa wasiyiyo. Tigeba tiyekuru puma aogi arupu puma mima, Karaisititi yoga piyo.
6 A'yugu sepena puma wasanami nkiyora tabe yuga pusanaga aogima kabima mimagiri, Karaisiti kayokaya'ena puma Koti nkabemintanaba tigutasa aega'ma miyiyo.
7 Piya, yoga puma wasanamiti wanane. Tigeba aogi tintabarima Wa'egawamati aogi piyo.
8 Eya, tigeba ago abintawe. Wasanamaba a'ya'maenaba aogiyenamana pukibipa, pabiya puma Wa'egawamaba antota'enaba aogiyena amikiye. Kayokaya kinape uwa kinape ka'masa nkika imikiye.
9 Tabe kina'mitaba, tigeba pabiya puma kayokaya kinatimpi nkiyekuru pukenaena a-puwaitama kayone puwaitaiyo. Tigeba aogima abiyo. Tigebe igebe kaga Wa'egaripa mantabinti mintiye. Piya, aeba tabe agi wainta kinape uwa kinape kaga antota'ena imikiye.

Karaisitiba iregutene

10 Pigoya, ka kamana amato puma ukuwe: Tigeba Wa'egawamati atokaema esegi puma miyigina, agasiya esegiyenawapa pumaeritano.
11 Piya, tigeba a'ya'ma Koti tamemi mpa'ena kairipa maema piyo. Piya pukibepa, tigeba kanara asima esegi puma, kewama nkago'enawapa aibasanakibewe.
12 Eya, wasana ibimanapa kampa kamaenaba pune. Kampaye. Amani paitanta kina'mige, esegiyena pe kina'mige, mampabi tununtanara kabintemi kina'mige, a'ya'ma mantarasa agunta pe kina'migeba kamaba peno.
13 Piya puma, a'ya'ma ma'ena kairi Koti timemipa maema puma, agunta aborakibi ntagaba kanara asima esegi puma pi kina'migeba kamaena aogima pukibewe. Piya, nagarima asu igaikibeka ma'ena kairipa maema piyo.
14 Eya, tigeba asimagiri, tikapi tagantana maema amimagiri, arupuyenama nki'ana tibira atamagiri,
15 Koti nkaogi paru kamana uma aborawaimikena tigisa anapa maema pumagiri,
16 asi nasi timatiti'ena iregutipa maema arakaebiyo. Piya, kewamanta yaku tanta iriyamaba pi iregutapa ampa pagonkosa'nama tu'ma wakiye.
17 Koti tau'ikenaenarasa ma'ena taminoku'ena maema pumagiri, Awamusa'amanta paroya ntoginkapa maema uriyo. Pi paroya ntoginkapa Koti kamanane.
18 Piya, asi nasi nunamuba yiyo. Awamusa'ama nkabemintana aega'ma Kotiti esotama nunamu yiyo. A'ya'ma yagaba tiyogama tiyekita pusanaga aogima kabima mimagiri, a'ya'ma Kotiti atokaeya kina'mikaba esotaiyo.
19 Tigeba naekegaba nunamu yiyo. Piya, Kotiba naekuruyenanepa kasima nawamupa aerarayeka, ae aogi kakanti kamanapa uma aborakenaga naeka nunamu piyama yiyo.
20 Naeba aogi agoya kamana'wa ukena yagaranaga, naeba pika iga'nabipa mintuwe. Piyama nunamuba Kotiti unataigi, naekuruyenanepa kasimagi kamana'wapa uma aogima aborano.

Uma nagarikena kamanane

21 Pigoya, mikenaenanekabe pukenaenanekabe agowapa Tikikasiba urimikiye. Aeba tabugai tao'yagara, Wa'egawama nkawamu wasima kayokaya yagara, aeba naekaba a'ya'ma urimikiye.
22 Pika naeba ataogana tigeti waye. Piya, taekaba ayama mintawema umagiri napiyiyoma, tinta esegi puritakenaga tigeti waye.

23 Pigoya, Koti tabage, Wa'ega Isu Karaisitige, isigebisa paruyenabe agu kao'enabe mono
kina'mititi waiyekana, timatiti'enaba kaga aborarimeno.
24 Piya, a'ya'ma Wa'egare Isu Karaisiti kampa tikabitanta tibugai kina, tigeti awagae-
nawapa waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

PIRIPAI KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE

1 Poronage Timotige, Karaisiti Isu kayokaya yagarara mimagira, tasigeba ma nkisapa
kaeyuse. Piripai kumatasa pasitori kinape, tikeni kinape, a'ya'ma Karaisiti Isuti atokaeya
kinape, tigeti ma nkisapa kaeyuse.
2 Pigoya, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti
waiyeno.

Poro iga'na namapi mpima pi kina'mika nunamu untiye

3 Pigoya, a'ya'ma tigeka napiyo ntagaba naeba Kotinempati na'mu potauwe.
4 A'ya'ma yaga tiyo'maekenaga nunamu yopa, naeba na'muntanabisa nunamuba yuwe.
5 Tigeba marusa yaga kamana abima, taege ampa atokaemagiri, a'ya'ma yaga aogi
kamana uwaimikena yugara miyekaba, naeba na'mu puwe.
6 Piya, naeba ago abintuwe. Aogi yuga tigeti agobinti ntagara Koti, aeba tabubasanata
iyaba'mima ainti Isu Karaisiti kanabi, pi ntugawama nkau'wapa aogima aborakiye.
7 Owe, naeba piyamaba a'ya'ma tigeka na'mu puritakenaenaba, pipa aogi piye. Piya,
paipa mono kamana'ama nkagoba esegima aborauwagiri tigeba nao'maemagiri, awagae-
nawapa naege kaga maeyawe. Piya puma ibaba naeba iga'na namapi mintogiripa, tigeba
awagaenawapa naege kaga maeyawe. Pika naeba nantabaipintiba tiraku'ma upebe
puma na'mu puritakenaenaba aogi piye.
8 Piya, Koti abintegi, naeba taga kamana yuwe. Karaisiti Isu nkagu kao'enawampa
tutusunatagina tigeka nabugaye.
9 Pigoya, naeba piyama nunamu yuwe: Tigeba aogi abikenaenabe uwaena napiyenabe
maeyigina, agu kao'enarimpaba anosaurite wagana pikiyema, nunamu yuwe.
10 Piya, aogi napiyenaba maentiripa a'ya'maenaripa a'yigimpa, arupuyenagaba owe
uma mikibewe. Piyama mikibepa, tigeba Karaisiti aborakibi ntagaba kampa i'ni kina
miyigina, Koti nkaobipa kampa kamanatipa waikiye.
11 Piya puma, arupuyenama nkau'wapa Isu Karaisititisa tigeti pumaeritakiri, Kotiti
ti'mu potama ae ageba asagayukibewe.

Poro iga'na namapi mintogana mono kamana wagana puntiye

12 We nao'mitaba, tigeba aogima abiyo: Naeti aboraintanamaba mono kamanapa
kampa akuniye. Kampaye. Pipa uwa ao'maerite waye.
13 Piya, naeba Karaisiti nkagega'eraka iga'na namapipa mintuwe. Pipa a'ya'ma kiya
yagarama ntamata kabiye irebu kina'miba a'ya'ma to kinape, igeba abintawe.
14 Piya, naeba iga'na namapi mintogini, pika uwaena mono kina'miba napima
Wa'egawamatisa to esegiyenaba maema, iyekuruyenaba kasima, Koti kamanapa esegima
uma aborawe.
15 Tagane, ka'isamiba nae nageba maete tumimagini igewai nkige maete ikenaga,
Karaisiti kamana uma aborawe. Piya pegini, to ka'isamiba aogi napiyenawaitasa Karaisiti
kamanapa uma aborawe.
16 We, ma mima mono kamana'ama nkagoba aboraoma unatantika, pi aogi kina'miba
abima, agu kao'ena punatama kamanapa uma aborawe.
17 Piya, to ka'isamiba kampa arupu puma igewai tabe igiga'e uma aboramagini Karaisiti
kamanapa uma aborama, iga'nanepi to ka'isa kuntuyena punatakena pewe.
18 Pipa aerawane. Anagi'ena napiyewo, tagantana napiyewo, Karaisiti kamana'ama
nkagoba uma aborakena peka na'mu puwe. Eya, na'mu puyaba'mima mikuwe.

Poro mikenaenawapa Karaisititi atokaekenaenawe

19 Pigoya, naeba ago abuwe. Tigeba nunamu uma nao'maeyakana, Isu Karaisiti nkawa-
musa'ama esegi punatakana, ibaba aboranamemintanamaba kampa ataba punatama
uwa nao'maekiye.
20 Piya, to aboranamikibintanaga aobi puma kabima mimagi, ago napiyopa aintiba
uwaenantoba kampa nanipa pukuwe. Kampaye. Naeba a'ya'ma yaga posa puma, aintiba
kampa naekuru pekana, naogama misuwo, pu'wasuwo, nau'nempaba Karaisiti tabe
agega'eba asagayukiyema, napiyuwe.
21 Eya, naeba abuwe. Mikubopa, Karaisititi atokaekenaenaba mikenaenanene.
Pu'wakubopa, aogiyenaba maekuwe.
22 Piya, naeba mampabi uwa mikubopa, yoganempaba a'wapa aekiye. Piya,
pu'wasuwo, uwa misuwo, naeba ayabaya pukuwe. Naeba kampa abintuwe.
23 Naeba pi taraenagaba aogi nanta paruwe. Pikaba naeba maba atate Karaisitige
umisanaga nabiye. Pipa asugasaye.

24 Pigoya naeba abopa, mampabi naeba mintapa, aogima tiyo'maeyakana ka-
narasakiye.
25 Pika naeba esegima abibebe puwe. Naeba uwa mima tikapi yoga puma kanarasari-
takiri, timatiti'enabe ti'muntanabe to kake aborakibewe.
26 Piya, naeba to kake tigeti uma irosakuwe. Pika tigeba ti'mu punatama, Karaisiti Isu
nkage asaga'yuyeno.

Monota esegima mpiyiyo

27 Pigoya, ke nasentanarimpaba arupu pekiri, Karaisiti nkaobi aogi kamanawapa
aega'ma miyiyo. Eya, kampa tigasuwo, uma tigasuwo, ka tintabarima misanaga nabiye:
Tigeba kaga esegima mimagiri ka napiyena puma ankao'mae ankao'mae puma aogi
kamanata imatiti pusanaga yogaba esegi puntiri,
28 kama kinatimpika tiyekuruba a-piyo. Pika abisanaga nabiye. Eya, kampa tiyekuru
pentanaba pipa Kotitisa awame'enawe. Piya, pipa tigeti ima ige iyeguma kaikena
awame'enawe.
29 Piya, Kotiba Karaisiti ntugaraka timatiti'ena potakenaena manapa kampa timiye.
Kampaye. Aeba timatiti'enabe tikinakiyenabe kaga timima ae yugawa piyoma timiye.
30 Piya, paipa kunta yuganepa agantakiri, to ibaba pabiyamagiri nawaga kamanapa
abewe. Pi ntugaba tigeba pabiyama kaga pewe.

2

Tao'mipa agu kao'ena puwaitaiyo

1 We, tintabaipinti Karaisititisa esegiyenawapa maemagiri, agu kao'ena puma tu-
tusuritagiri, Awamusa'amati atokaemagiri, to kina'mikaba agu kao'ena puma tintara'ena
puwaitawe. Pintanaba kanarasaye.
2 Piya pepa, tigeba ka tintabarimagiri, agu kao'ena kaga pumagiri, ka'masa puma mima,
ka tintabarima miyiyo. Tigeba piya pukibepa, na'muntananempaba pumaewakiye.
3 Piya, tigeba tige'ena manakaba a-ntapimagiri, tipa a-mpaete iyiyo. Pipa kampaye.
Tigeba tipa maete tumima to kina'mikaba: Tagasawema, napiyiyo.
4 Tige'enaena manatipa a-kabiyiyo. Pipa kampaye. To kina'mintanarapeba kaga
kabiwaitama iyo'maeyiyo.

Karaisiti ntapiyenara aegaraiyo

5 Pigoya, Karaisiti Isu napiyisa puma, tigeba ka'masa puma napiyiyo.
6 Napiyenawapa mayamawe: Piya, aeba Kotiraka'ya mintemipa, Kotige ka'masa puma
mikenaenagaba kampa antage'enaba puma ageba maete tumiye.
7 Aeba mikenaenawapa kaitegina, wasana aborama kayokaya kina'mi nkiyoga puntiye.
8 Piya puma aborama, aeba wasanaraka'yantana puntiye. Piya puma ae'wa nkaupa
maete tumima, Koti nkawamu wasirite wamagina purometa uma nagarintiye. Eya,
awamu wasima maripo yara purintiye.
9 Pika Kotiba inata asitama, ae ageba a'ya'ma kina'mi nkigeba asu agasima to agi
omintiye.
10 Pi nkagi omintipa, pipa a'ya'ma mantarisa kinape mabisa kinape mawama amentap-
intisa kinape, igeba kaga Isuti irakabima mima, ae agega'e uma asagayukibewe.
11 Piyama a'ya'ma kina'mi nkiwamupisaba: Isu Karaisitiba Wa'egawe, ukibewe. Piya
ukibepa Koti taba nkagega'eba asagayukibewe.

Tigeba wasanami nkikapi e'wasaena puwaitaiyo

12 We, nabugai kina'mitaba, paipa tigeba a'ya'ma yaga nae nawamu wasintasa puma
ibage pabiyama piyo. Pai mintanto ntaga abiwanane. Ibaba kampa tigege mintakubo
ntagageba kakema tabera wasimagiri, tigeba tiyekuru puma tabaraba puma Koti
ti'ikenaenama nkau'waka napima esegima aboraiyo.
13 Piya, ae a'muntanaga tibekiri, yoga pukibeka Koti tikapinti yoga puma tutusuritaye.
14 Piya, a'ya'maena puntiripa, a-tiyekita puma kamanapa a-nkakayuyiyo.
15 Tigeba pabiya pukibepa, parutu kina miyigina Koti nkaobi kamanatipa kampa
waikiye. Piya puma mima, tigeba Koti ntagara kanta puma mima, kampa aogima napima
antage pe kina'mi nkikapi mima, e kanta puma e'wasaba puwaitaiyo.
16 Eya, miyaba'enama kamanapa uwaimimagiri e'wasa puwaitaiyo. Piya pigipa,
Karaisiti kanabipa na'mu puma mayama napikuwe: Tigeka naeba uwa yugaba kampa
puma esegiyenanepa kampa uwaba maebugasuwema, napima na'mu pukuwe.
17 We, timatiti'enari tabera puma Kotiti titipa muta atawe. Pigoya, naeguyigina
korantepa tumima tige'enage kaga Kotiti muta atakiye. Pipa kanarane. Pika naeba nanta
asoyaena puma tigege na'mu pukuwe.

18 Piyama, tigegeba tinta asoyaena puma naege kaga ta'mu peno.

Timoti kamanane

19 Pigoya, Wa'ega Isu abekana kanarasakapa, uwaena yaganto Timotipa otakana tigeti wakiye. Aeba wama tigategina to a'wae puma kanama tigekaba ampa unamekana, nantawamaba a'muntanaba pikiye.
20 Eya, Timoti aeba asi nasiba tigeka napima aumarasa esegi puritakena piye. To kapa ae kanta yagaraba naegeba kampa mintiye.
21 Piya, a'ya'ma to ka'isa kina'miba igewaintanara amana kabintini, Isu Karaisiti ntugarapa kampa aogima kabiyewe.
22 Piya, Timoti aeba mono kamanataka, yagara abawampa ao'maeyisa puma nao'maema yogaba piye. Pi nkagowapa tigeba abintawe. Aeba aogi yagarawe.
23 Pigoya, naeba marupa naeti aboramintanaba ago agagaitegintema karu'ena aepa tigeti agarubakana wakiyema, napiyuwe.
24 Piya, naeba Wa'egawama ntapiyenaga nabegina, ke iremika naegeba aro ntaganto ampa tigasanagaba nabiye.

Epaparotaitasi kamanane

25 Pigoya, nao'yagara Epaparotaitasiba, pai tigeba agarubauguna naeti kanama tigega'erapa nao'maenti ntagara, aeba naege ka yuga puma, kama kina'ne kanta yagara mintiye. Aepa ago agarubakana tigeti wanema napiyopa, to kipa kampaye.
26 Piya, yoni nkabogiri awaga kamana abuguna tintara'ena abuma kunta piye. Piya puma, aseyonabisa uma tigakena piye.
27 Tagane. Paipa aeba yoni nkabuma purikena pogana, Koti antara potama ao'maentiye. Piya, Kotiba ae abiwa antara potantiyanane. Kampaye. Aeba naeke antarapa punatantine. Aeba tabe kuntuyenama nairarikaesanagaba kampa abogana nao'maentiye.
28 Piyama nae nabugamika otakana wakiri, tigeba agama ti'mu pigina, kuntaenanekeba maete tumenomawe.
29 Piyama tigeba ti'mu puma Wa'egawama nkageraka aepa aba piyo. We, tigeba piya kina'mi nkigega'eba asagayuyiyo.
30 Piya, aeba yogaripa naeti ampa aboramagina, aogama misanagaba aeba kampa napiye. Kampaye. Kampa napimagina, aeba Karaisiti ntugaraka purikena puntiye. We, piya kina'mi nkigeba asagayuyiyo.

3

Karaisititi imatiti pe'nagiba arupu kinane

1 We nao'mitaba, naeba maya kamana uma a'ya pukena puwe: Tigeba Wa'egawamaka ti'mu piyo. Naeba to kakema kaema timikenaga kampa kuntaba nabegi esegi puritakena puwe.
2 Pigoya, ata yuga pe kina'miba, igeba kabu kara kanta puma mima, wasanami nkipa kasama ara'enaba uwa puwaitawe. Pi kina'mikaba aogima kabima miyiyo.
3 We, Koti Nkawamusa'ama tao'maeyagi, Karaisiti Isu nkageba asagayuma tautepa kampa maete iyompe kina'mitaba, taeba taga ara'enawapa maeyune.
4 We, naegeba nau'nepa maete iyosinta, wasanami nkiyobi kanara maete iyosine. Piya, to ka'waina au maete iyekapa, naeba asugaikuwe.
5 Piya, naeba aborama mintuwagana, papa tonaentisa kakaga umaeyogana naupa kasanta, naeba Isureyo yagaranawe. Naeba Penisameni pi tuntawe. Yuta kina'mi ma'natanta, Yuta ago yagaranawe. Naeba Koti nkago kamana aegarao, Parasi yagaranawe.
6 Naeba Koti ntuga puwema napima, asagarare puma Isu mponota ai'aru pume kinapa karana puwaitamagi, Yuta yagara aogima mintantuwe. Piya, mono ago kamana'ama nkarupuyenaraka naeti kamanapa kampa aborantine.
7 Pigoya, a'ya'ma pintanarasa tabe nagiba maentopa, pipa anagiyenawe. Karaisititi atokaekenaenama asugasayema abuwe.
8 We, a'ya'ma tonaba anagiyenawema napiyuwe. Piya, Wa'egane Karaisiti Isu ae agoba abibebe pukenaenanaba a'ya'ma tonamapa asugasaye. Piya, aeka a'ya'maenanekaba i'nintanawema napimagi kaintone. Eya, naeba Karaisiti nkaraku'ma upebe puma,
9 aeti atokaekenaga tabe naginepa kaintone. We, naeba ago kamanapa aega'ma arupu nagiba kampa maeyuwe. Kampaye. Naeba Karaisititi namatiti pogana, pi ntamatiti'enagaba Koti aewapa: Arupu yagaragawe, unataye.

10 We, naeba Karaisiti nkagoba aogima abibebe pukena puwe. Piya, ae asikena esegiyenawapa naeti aborasanaga nabiye. Piya, ae auki nakiyena abuntisa puma naepa pabiyama nabeka, ae purinti nkagoba aogima abima ka'masa pusanaga nabiye.
11 Piya, naeba purintapisa asima aota kina misanaga nabiye.

Poro esegima ntasima aogi antota'ena maekena puntiye

12 Pigoya, naeba purintapisa asinti nke'wasa kampa ago maema, kasa mima aota kina kanta naeba kampa puma mintuwe. Pipa kampaye. We, aota misanaga nabiye. Piya, Karaisiti Isuba naba puma: Nae'enawe, unatantika, naeba ae aobi aota kina abora misanaga esegima ntasuwe.
13 We nao'mitaba, naeba piyamapa kampa aborauwe. Pigoya, naetiba ka napiyena waintiye: Piya, naeba pai putontanaba naka'i kaitegi, naeba ainti aborakibintanaga esegima karusuwe.
14 Piya, naeba kampa migarama esegima karusuma a'imaranta'enari wama, Karaisiti Isu nka'muntanawapa mantabinti maekena puwe. Pintanaraka Kotiba uta marantine.
15 Piya, aogima ntapiyena wainta kina'mitaba, pi aota ki'iba aegarano. We, tigepisa ka'waina to ka napiyenaba aborakibipa, Kotiba agowapa aogima urimima arupu puritakiye.
16 Piya, ka kita kanantompe, pabiyama wano.
17 We nao'mitaba, paitaritakiri nagamagiri nae posa piyo. Piya, tae miyompesa puma miye kinapa igama iyegaraiyo.
18 We, paipa uwoma ntagaba tigepa ka'isa kina'mikaba kamana urimima, to kake nao'nu pagegi urimuwe. Piya, uwaena kinapa Karaisiti mparipowamapa kamaena potama mintawe.
19 Igeba i'ama ntapiyena aega'ma kotiwai kantaba pewe. Igeba inintanawaimpa asagayuma i'mu pewe. Igeba mabisaenaga napiyewe. We, pi kina'miba purikena ki'i wawe.
20 Pigoya, manta ago kinatawe. Taeba kabintakana, Wa'ega Isu Karaisiti mantaba kaite tumpa tau'ima taba pukibika, agawa puma mintune.
21 Piya, aeba pi ntagaba i'ninkamana tau'amaba ae'wa nkau'ama pisa puma a'wae puma kaga e'wasa pukiye. Aeba piyama a'ya'waemaena kabiratakena esegiyenarasa e'wasa puratakiye.

4

Ka'ena puma aogima ti'mu piyo

1 We nao'mitaba, naeba agu kao'ena puritaogana, nagu'amaba tigeka abugaye. Tigeba na'muntana antota'enane mpintawe. We, nabuga kinapa, tigeba piyama Wa'egawamati atokaema esegima miyiyo.
2 Pigoya, Yuwotiyawa, Sintikiwa suma, tisigeba Wa'egawamati atokaema ka napiyena piso.
3 We, ka yuga pome taga nao'yagaraba, naeba mayama ugamuwe: Kaeba pi tara wae taraba isiyo'maeyo. Isigeba naebe, Keremenibe, to ka'isa igewaipa miyaba isapi wainti kina'mibe, isigeba kabo puma mima mono kamana yugaba pese. Pi tara wae tara isiyo'maeyo.
4 Tigeba Wa'egawamati atokaema ti'mu puyaba miyiyo. Naeba to kakeba yuwe: Tigeba ti'mu piyo.
5 Pigoya, Wa'ega aborakenaenamaba agarosaye. Tigeba paruyena puma miyigina a'ya'ma kina'miba tigaiyo.
6 Tigeba tonaronagaba a-tiyekuruba piyo. Pipa kampaye. Tigeba a'ya'maena pintanagaba Kotiti ti'mu puma nunamurasa esotaiyo.
7 Piyama esotaiginaba, Karaisiti Isu ntugarasa Koti nkanta paruyenamaba tintarape napiyenaritape aogima kabikiye. Pi anta paruyenamaba a'ya'ma kina'mi ntapiyenaba igasaye.
8 We nao'mitaba, ma kamanapa piya uma nagarikena puwe: A'ya'ma tagantanabe, aogi napiyenabe, arupuyenabe, apuyapukenaenabe, tikaenabe, aogi agiga'e ukenaenabe, a'ya'maenama asugaikenaenabe asagayukenaenabe waintika, piyaenagaba tigeba napiyiyo.
9 Piya, nae uriminto kamanapa abima aega'magiri, agonepa agama abewe. Pintanaba wasima miyiyo. Piya piginaba, agoya Koti tigege mikiye.

Poro paenabisa Piripai kina'miti a'muntana imintiye

10 Pigoya, ibaba tigeba naeka to napiyenaripa aboragi, agama naeba Wa'egamatiba
tabera na'mu puwe. Piya, tigeba asi nasiba naekaba napintapa, nao'maekena kitipa
kampa waintantiye.
11 We, naeba ka'isaenaga kusi puwe, piyaba kampa yuwe. Pipa kampaye. Naeba
mayama ago abuwe: Tonarona naeti aboragina, nantawamaba Kotiti paru pegina
a'ya'maenaba kanara piye.
12 Piya, nagenepa kampa asagayukibepa, kanarane. Asagayukibepa, pipa ka-
narane. Piya, naga'ena nabukenaenabe naga'e pakenaenabe, uwaenaena maekenaenabe
i'mikenaenabe, a'ya'ma yagaba a'ya'ma auka'iba, naeba Koti paruyenabi mikenaenama
nkagoba agantuwe.
13 Eya, esegi punatami ntagaramaba esegi punatagi, a'ya'maenaba aogi puma miyuwe.
14 Pigoya, tigeba kanara kayone punatama, kuntaenanepa aesagabewe.
15 Piripai kina'mitaba, tigeri piyama abewe: Paipa naeba agobima aogi kamanapa tigeti
aboramagi, Masetoniya maba atate kanauwagana, pi ntagaba to ka'isa monota ai'aru pe
kina'miba kampa naeti atokaema, ankami ankamiyenaba kampa puntane. Kampaye.
Tigemana piya puntane.
16 Eya, naeba Tesaronaika mintuwagiripa tigeba ka yaga yabatitasa nao'maemagiri, ti
kakema aintiba nao'maentawe.
17 We, nao'maekibentanagaba kampa kega'eba yuwe. Kampaye. Nae nabemika
monotipa au'wa aborakana tigega'e waiyenema yuwe.
18 We, ibaba uwomantana namiwaema namegana pumaewaye. Piya, tigeba
ti'muntanaba atagana Epaparotaitasi nkayata kanagi maeyuwe. Pi ti'muntanaba Kotiti
muta atagana, aogi aguntaenaba Koti pigama a'mu pegina antawamaba kanara piye.
19 Pigoya, Kotinempati a'ya'ma aogiyenaba pumaema waintika, tigeti a'ya'maema
kampa waintintanaba aeba Karaisiti Isu ntugarasa aborarimikiye.
20 We, tae tabarempa Koti, ae agega'eba asagayuyaba miyeno. Tagane.

To ka'isa kamanane

21 Pigoya, a'ya'ma Karaisiti Isuti atokaeya kina'mikaba, Poroba: Aya pewe iyema,
uwaimiyo. Piya, mono kina naege miye kina'miba kaga: Aya pewe, yewe.
22 A'ya'ma Kotiti atokaeya kina'miba: Aya pewe, yewe. We, Sisa ntamapi yoga pe mono
kina'mi igeba esegima: Aya pewe, yewe.
23 Pigoya, Wa'ega Isu Karaisiti nkawagaenama tintabaipi waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

KOROSI KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE

1 Nae Porona: Karaisiti Isu nkaposorogawe, Koti abogana unatantemine. Piya, naene
tao'yagara Timotibe mimagira,
2 Korosi kumatasa Kotiti atokaema Karaisiti nkawamu wasiye kina, ma nkisapa tigeti
kaeyuse. Tabarempa Koti aetisa awagaenabe paruyenabe tigeti waiyeno.

Korosi kina Koti aegarantawe

3 Tigekaba nunamu yome ntaga, Wa'ega Isu Karaisiti ae aba Kotiti tasi'mu potause.
4-5 Piya, mantabinti asu mikenaga puritanti, pika tigeba Karaisiti Isuti timatiti pumagiri,
a'ya'ma Kotiti atokaenta kinapa agu kao'ena puwaitawe. Pi nkawaga kamanatipa ago
abuse. Tigeba aogi taga mono kamanapa pai urimogiri, pi mantabinti asu mikenaga
abima agawa puntawe.
6 Pi aogi kamana a'ya'ma kina'miti kanama, a'wa aborama anosamagina, tigeti
pabiyaena aboraye. Piya, Kotitisa taga awagaena awaga kamana maru abinta ntaga, tigeti
wairite kanama ampa tabe piye.
7 Pi aogi kamanapa tasibugai tasiyo yagara Epaparasi urimintiye. Aeba Karaisiti
nkawamu wasima kayokaya yagara, ka yugare puma kabiritamine.
8 Piya, tigeba agu kao'enaba Aota Awamusatasa aboragana, urasimegira Kotiti tasi'mu
potause.

Mono a'wa aborakenaga nunamu untiye

9 Piya pegira, tasigeba abintome ntaga kampa tigasima, agobima tigeka mayama
nunamu yuse: Awamusa'ama napiyenaripe abikenaenaripe timekana anosama tabe
pukiye. Piya pekiri inatisa abemintana abibebe pukibeka, nunamu yuse.
10 Piya, Wa'egawama aogi puritakiri, mikenaenarimpa nkagowapa uma arakana
tigakana kanarasakiye. Piya pumagiri, mono yuga pigina, a'wapa aborakiri Koti
nkagowapa abibebe pigina anosakiye.
11 Piya aogi esegiyenawatasa tabera esegi puritakiri, asima a'ya'ma kuntuyenaripa
aisaga'ma, tintawama kampa pami pumagiri,
12 tabarempati ti'mu potama, tikaenabi mikibeka nunamu yuse. Piya, tabarempa
utaratama, e'wasaenabi Kotiti atokaenta kinake kaga mikenaga tababuntiye.
13 Aeba tununtanama nkesegiyenabisa a'yobatatama, yagarawampa kabiratakenabi
tababuratantiye. Pi abugai ntagarawapa
14 ago ika puratama aguntaenarepa asu'a pugasakiri, aogima mikibeka nunamu yuse.

Karaisiti ntugawane

15 Pigoya, kampa agaompe Kotipa yagarawampa ae aoga aboraye. A'ya'waemaena Koti
pumarantemi, paitama ai'ne aewe.
16 Piya, Koti otaogana, aeba mantabinti waintintanabe mabi waintintanabe, pi agaom-
pentanabe kampa agaompentanabe, pi a'ya'waemaena ae aborantiye. Pabi amani
kina'mi wa'ega kinape, kamana ukena kinape, paitanta kinape, kabikena kinape,
ae'wantana aborama asu igasima mintiye.
17 Aeba a'ya'waemaenamapa paitama mintegini, a'ya'waemaena ae esegiyenarasa
marunkaipa mirite kanama mintawe.
18 Piya, monota ai'aru pe kina'mi au'wa mintokana, aeba ai'nerene. Aeba agorepa
mintana, ae agobima purintapisa asima, paitaratama a'ya'maenaba aeba asuragasima
mintiye.
19 Piya, Kotiba ae abemika, a'ya'ma aumawapa pi ntagarawampati pumaema amintiye.
20 Piya, yagarawampa ntugarasa a'ya'ma marasabe mantarasabe, Koti aewati kaga
asaeratama, maripo kurankatasa paruyena aborama, piya puratantiye.
21 Paipa tigeba Koti tika'intaesi potama, napiyenarimpaba kama potama aguntaena
puma mintantawe.
22 Piya puma mintuguna, Karaisiti pu'magina, au'watasa Kotike asaema ka kina'ena
puritantiye. Piya, tigeba aota mima, aobipa ataena kampa puma, kamana kampa
uritakibi kina mikibeka, tibabuma Koti nkaobi mutatitakena piye.
23 Pigoya, a'yugu ka'enama tibaibekiri, aogi kamanati atokaenta'ena kaisanaga, tigeba
timatiti'enaripa aebebe puma, kibasa atama, esegi puma miyiyo. Piya mikibeka, Koti
nkaobi mutatitakiye. Pi aogi kamana mampabisa a'ya'ma waya'wa mite aborantine. Pi
kamana kayokaya yagara Porona mintuwe.

Poro au'watasa mono kina iyo'maentiye

24 Pigoya, nauki nakiyenabisa kuntaenaripa aesaga'ma tiyo'maeyoka na'mu puwe.
Piya, Karaisiti auki nakiyena aboramintanaba ka'isa naeba ae auka aesagabuwe. Pi
nkaupa monota ai'aru pe kinane.
25 Pi aegara kina tigeti Koti kamana maema aborawaeyoma unatantegi, tige kayokaya
yagara mima piya puwe.
26 Piya, Koti kamana agowapa pai a'ya'ma yaga kakama waintanti, Kotiti atokaenta
kina'miti ibaba aboraye.
27 Piya, Koti ae abemika, ae aokina'miti kakanta kamana agoba aborawaimiye. Pi aogi
e'wasa kamanapa to marisa kina'mitibe kaga aborawaimiye. Pi kakanta kamana'ama
nkagoba mayama waintiye: Karaisiti tigupi mintika e'wasa kumati asu mikibewe.
28 Pigoya, Karaisiti nkagoba uma aborama a'ya'ma kina'miti uwaimima, obisuma,
igu aogantasikena kamana a'ya'ma kina uwaimune. Piya, a'ya'ma kina Karaisiti
nkau'wantana pigina Kotiti ibabusanaga nabiye.
29 Pika agasiyaena popa, tabe esegiyenawatasa asinatagi, piya puwe.

2

Isu nkaega'ma wasanami kumpari'enaba kasiyo

1 Naeba urimekiri abiyo. Tigege, Areyotisiya kumatasa kinape, nae naowara kampa
aga kinape, tige tiyo'maekena nunamu agasiyama yuwe.
2 Piya, tigutasa maema agu kao'ena puma atokaema esegi piyo. Piya puma, tigeba
aogi napiyenaba maema, Koti kakanta kamana'ama nkagowapa Karaisititi napima,
tagantanaba abibebe puma abiyoma, pika nunamu yuwe.
3 Pigoya, a'ya'ma aogi abikenaenabe napikenaenabe Karaisititi kakantanabi pumaeyag-
ina, taeti ago aboraye.
4 Piya, ka'waina iga kamanatasa kumpari urigasima tige kaka'isanaga, ma kamanapa
yuwe.
5 Pigoya, naeba naupa pagasara mima, nagutasa tigege miyuwe. Piya, tigeba kaga
arabama, Karaisiti esegima aegaraga, tigaogana nantawama kanara piye.

Isuti wama e'wasaena maekune

6 Pigoya, tigeba Karaisiti Isu aega'ma: Wa'egarene, otantawe. Pabiya puma ae aguta
nasiyo.
7 Tibupa aeti uma aema, ubu'ma esegi pumagiri, urimintana napima timatiti'enaba
esegi piyo. Piya puma Kotiti tabera ti'mu potaiyo.
8 Pigoya, tigeba aogima kabiyiyo. A'yugu ka'waina wasanami ntapiyenabisa esiba
kamana'ama iga puritamagina, tigupa maerite wagasanaga, tiyota tiyota piyo. Pi'naba
ayabamagi kamanapisabe amani kina'mi kamanapisabe iye. Pipa Karaisiti kamana'nane.
Mampabisa kamanane.
9 Tigeba ago abintawe. Koti nkagoba Karaisiti nkautasa aborawaeye.
10 Piya, aeba a'ya'maena paitanta'enamape esegiyenamape ai'newane. Aeti atokaen-
taka e'wasaenaba pumaeritaye.
11 Tigeba tiyatasa auta ara'ena pikenaenawanane. Aririitasaenaba maegasima, Karaisiti
tigupi ara'ena puritaye.
12 Piya puma, mono wani paititama, ae purintapi kaga kairitantawe. Pigoya, Koti aeba
esegiyenawatasa Karaisiti purintapisa asintiye. Pabiyama, pi nkesegiyenawaka timatiti
puguna, kaga asima atokaeritantiye.
13 Paipa tigeba ti kasama ara'enaba kampa punta, aibo'ena puma pu'wanta kina kanta
mintantawe. Mintiri, timatiti puguna Kotiba a'ya'ma aibo'enaripa asu'a purigasima,
Karaisitike kaga asiritama e'wasaenawapa timintiye.
14 Piya, agunta puwakana, paisa ago kamanapa esegi puma, kamana uratama tapirin-
takena puntiye. Piya pogana, pi paisaenaba Karaisiti ntugarasa maripo yara ita'atama
kaintiye.
15 Piya puma, amani kina'mi wa'ega kinape kamana ukena kinape, ige esegiyenawaipa
a'ya'ma kina'mi nkiyobi mae igasimagina, maripora agowapa aogima aborantegi agaune.

Karaisitige pu'wantaka uwa napiyenaba a'nkaegaraiyo

16 Tigeba Isu aegarawe. Pigoya, tabe yagabe, kasa utape, sabatirano aki puma
mikenabe, ka'isa naninta wani nakenabe, pikaba ka'waina uwa kamana tipi mpa'ma
yekiripa: Kumparina, kaso, omiyo.
17 Pintana amankane. Ae aka'i au'wapa, Karaisiti, ago aborantiye.
18 Piya, ka'waina: Naeba kasa'enaba agaopa, tabe yagaranawe yemi'naba, kamana
uritakiripa, kumparina, a-nkabiyo. Pi ntagaraba: Tipa maete tumima, enisore kina

aegaraiyo, iye. Pi ntagara ae'wa nkau maema amantana puma tabe piye. A-nkuwa ataigina piyaba peno.
19 Pi ntagara Karaisititi kampa atokaeye. Karaisiti aeba ai'nerene. Aegaraompe kina taeba au'wane. Piya, aga'nabe agisa aya nkaope amato puratama atokaeye. Piya puma, mono naninta tamima Koti nkesegiyenawatasa i'ma anosarataye.
20 Tigeba Karaisitige kaga pu'wama, mabisaenaba tika'intaesi puntawe. Nanaga mabisa kina nasisuba pewe. Nanaga pi kamana amentantiba miyewe.
21 Pi kamanapa mayamawe: Ma nanintaba a-mpaeyo. Pipa a-ntao. Maropa a-nkaigayabo.
22 We, nanintaba uwa nagaikenaenawe. A-ntao kamanapa wasanama ntapiyenawe.
23 Pi kamanakaba, monotapa esegi puma, tanta a'wa puratama, tau'amapa aeguma arupu puma, wasanami nkiyobi aogi piye. Piya, akumpa'ma mintintanama wasanami nkiyobipa uwa aogi pegina, pi'naba ata napiyenarempa kampa aogi pumagina, tagupa kampa tao'maeye. Piya, wasanami ntapiyenaba a'nkaegaraiyo.

3

Inati waintintana pika ti'mu potaiyo

1 Pigoya, Kotiba Karaisiti asitaogana, inati ayatakanti mintiye. Piya, aege kaga asiritami kina tige inatisaenaga napiyiyo.
2 Mampabisaenagaba a-ntapimagiri, inatisaenaga napiyiyo.
3 Tigeba purinta kina kanta puma miye kina'mitaba, mampabisaenagaba a-ntapiyiyo. Piya, mikenaenari Karaisitige Kotiti kakama waintiye.
4 Piya, Karaisiti aeba mikenaenarempa nkagowe. Ae aborakibi ntaga tigege kaga e'wasaenawatapa aborakibewe. Piyama inatisaenaga napiyiyo.

Paisaena kasiyo

5 Pigoya, asiratami kina mintiri, mampabisaenaripa kaigasiyo. Piya, kumiyenaba a-piyo. Kumiyenagaba a-ntapiyiyo. Tigu i'nintanaripa kasiyo. Ataenaga tintabinti pami pepa kasiyo. To wainantanagaba a-ntapimagiri wa'egari kantaba a-piyo.
6 Piya, piya pe kinapa Koti amo'enaba imikiye.
7 Paipa tigeba mampabisaena aega'ma piya puntawe. Piya, ibaba kaigasiyo.
8 Ibaba ataenaripa asarosuma kasiyo. Piya, timo'enabe, kabirakenaenabe, ata puwait-akenaenabe, akaya kamanatipe, tiwamupisa i'ni kamanatipe, asarosuma kasiyo.
9 Piya, tiga'nagipa kumpari kamanapa a-nkuwaigasiyo. Tigeba paisa timawama ntugaba ago kaitegiri,
10 tigeba kasa kina aborama mintawe. Mintagana, kasa aborariti ntagara, Koti, asi nasi napiyenaba kasa timima, ae'wa aoga kina pabiyama aboraritama mintiye.
11 Piya ae aobi Yuta kinape to kinape pako pikena ara'enaba kampa waintiye. I kasanta kinape kampa kasanta kinape pako pikena ara'enaba kampa waintiye. Namu'isa kinape, kabu kinape, kayokaya kinape, uwa kinape, Koti nkaobi pako pikena ara'enaba kampa waintiye. Karaisiti aeba a'ya'waemaenama nkagoba ka mima, a'ya'ma aokina'mi nkigupi aborama miye.

Tinta paruyenabi miyiyo

12 Pigoya, Koti utaritanti kina, aota tibabuma agu kao'ena puritantiye. Piya puritan-tika ka'masa puma, wasana iyo'maema, tipa mara maete tumima, agoya puwaitaiyo. Wasanami ata puritaigiripa uwa ataiyo.
13 Tigetipa a-mpaete ima tiyo kabiwaitaiyo. Abakatipi kamana aborakiripa timo'enaba ataiyo. Wa'egawama antota'enaripa asu'a purigaintika, tigeba a'wae puma to kina'mipa pabiya puwaitaiyo.
14 Pigoya, agu kao'ena maema miyiginaba a'ya'waemaenaba asu igasano. Piya pukibepa ka kina'ena puma mikibewe.
15 Piya, Karaisiti paruyenawampa tigupi pumaeyakana kabiritano. Ka ti'ena puma mikibeka tibabuntine. Pika ti'mu potaiyo.
16 Pigoya, kamana aogima napima, toma toma uwaimima ankomi ankomi puma miyiyo. Paisa mono inibe, ibasa inibe, kasa inibe, Kotiti umagiri, tigupinti ti'mu potaiyo. Piya pigina, Karaisiti kamana'ama tintabaipinti pumaewama aogi napiyena timeno.
17 Piya, tiwamupisa ukenaenabe, tiyatasa pukenaenabe, Wa'ega Isuti napima a'ya'maenaba ae pemisa puma, pi ntugaba puma, agega'ewataka tabarempa Kotipa ti'mu potaiyo.

Wa'egawama nkaobi aogima miyiyo

18 Wayapa, tigeba tiwaegi kamana wasima miyiyo. Piya pigina, Wa'egawama nkaobi kanara pikiye.
19 Waba, tigeba wayatipa agu kao'ena puwaitama, intawaipa ataba a-puwaitaiyo.
20 Araga yagara, tigeba tinogi tibagi kamana abima a'ya'maenaba wasima miyiyo. Piya pigina, Wa'egawama abekanaba kanarasakiye.
21 Ibagitaba, araga yagararipa imo'ena pusanaga, asi nasi tigobipa a-puwaitaiyo.
22 Kayokaya, tigeba mabisa tabe kinatimpi nkiwamupisa kamanapa a'ya'ma wasiyiyo. A'yugu sepena puma wasanami nkiyora tabe yuga pusanaga, Wa'egawamati paruyena puma, ae aobi arupu puma mima, tabe kinatimpi ntuga aogi piyo.
23 Piya, a'ya'waema yuga puma wasanamiti wanane. Tigeba ti'mu puma Wa'egawamati aogi pigina,
24 Wa'egawama utaritanti nke'wasa antota timikiye. Pipa tigeba ago abintawe. Tigeba Wa'ega Karaisiti, ae kayokaya mintawe. Pika napiyiyo.
25 Piya, Koti aeba ataena pikibe kina, tabe agi wainta kinape uwa kinape, kaga antota'ena imikiye.

4

1 Tabe kina'mitaba, kayokaya kinatipa arupuyena puma aogi puwaitaiyo. Pabiyama tabe yagararipa mantari mintemika, napima aogi puwaitaiyo.

Nunamu uma arupu ki'i waiyo

2 Tigeba asi nasi nunamu uma, a-tiyekita pumagiri Kotiti ti'mu potaiyo.
3 Pigoya, taekega nunamu yiyo. Yigina, Kotiba mono kipa tayakeka, Karaisititisa pi kakanti kamana uma aborakune. Pi kamanataka iga'nabi nataugu miyuwe.
4 Piya, Koti yogawa namegi, ae'wa kamanapa aogima uma aboraoka, nunamu yiyo.
5 Pigoya, a'ya'ma yagaba a-tiyekita puma, kamana kampa abinta kina'mi nkiyobi asi nasi arupu puma miyiyo.
6 A'ya'ma antota kamana a'wae puma aogima uwaimikibeka, a'ya'ma yagaba kamanatipa kayo asigi yigina, iga peno.

Tikikasige Onisimasige kamana maete wantase

7 Pigoya, Tikikasi kamana'nepa urimikiye. Aeba tabugai tao'yagara mima, ka yugare piye. Aeba Wa'egawamati kayokaya'ena puma awamu aogima wasiye.
8 Tae mikenaenarempa urimima, tige tigu esegi puritanema, tigeti otaogana waye.
9 Piya, aogi taga'naba Onisimasi, tige kumatasa yagara, monopa aogima wasiyemika, otaogana Tikikasige wase. Isigeba mata'i aboramintanagaba urimiwaekibese.

Korosi kina'miti Poro: Aya pewe, untiye

10 Arisitakasi, aeba naege iga'na punti ntagaramaba: Aya pewe, iye. Maka, aeba Panabasi nkababa, aegeba: Aya pewe, iye. Aeka pi kamanapa abimagiri, tigeti kanakiripa ababiyo.
11 Isu Yasitasi aegeba: Aya pewe, iye. Pigoya, Koti kabiratakenaga unti ntugarapa ka'isa kina nao'maeyawe. Piya, pi kakaga igeba ibinto Yuta kinane. Igeba nao'maegawe.
12 Pigoya, tige kumatasa yagara Epaparasi, aegeba: Aya pewe, iye. Aeba Karaisiti Isu kayokaya yagara mimagina, tigeka asi nasi nunamuwatasa esegi puritaye. Koti nkabemintanara asima aebebe puma abiyema, tigeka nunamu iye.
13 Naeba agowapa agantuwe. Aeba tigebe, Areyotisiya kumatasa kinape, Iraporisi kumatasa kinape, tigekaba mono yuga agasiyama pegi agauwe.
14 Aruku aeba tabugai tusa yagarabe, Timasibe isigeba: Aya pewe, yese.
15 Pigoya, Areyotisiya kumatasa mono kinape, Nimpage, ae namapi monota ai'aru pe kinape, igekaba: Poro, aya pewe iyema, uwaimiyo.
16 Pigoya, tigeba ma nkisapa aisuma abigaiteba, ataigina Areyotisiya kumatasa monota ai'aru pe kina'miti wano. Areyotisiya kina'mi nkisake kayogana wamipa, maema aisuma abiyo.
17 Pigoya, Akipasipa maya omiyo: Wa'egawama ugatanti mono yuga puma aogima a'aiyoma, omiyo.
18 Naeba Poronawe. Naeba: Aya pewema, nae'ne ntayapisa kaeyuwe. Iga'nabi miyoka, naeka napi napi piyo.
Awagaena tigeti waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

TESARONAIKA KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE (KA YAGANE)

1 Poronawa, Sairasiwa, Timotiwa, sumagita esa kaeyune. Tesaronaika kumata monota
ai'aru pe kina, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigeti atokaenta kina, tigeti ma
nkisapa kaeyune.
Awagaenabe paruyenabe tigeti waima waiyeno.

Igeba aega'ma arupu puma mintantawe

2 Asi nasi tigeka Kotipa ta'mu potama, a'ya'ma yaga nunamu yompepa, tigekega
esuritaune.
3 Piya, timatiti'enaritaka au'wapa aboraye. Agu kao'enarika esegi yuga pewe. Wa'egare
Isu Karaisititi atokaekenaga napima agasiyaena puma miyewe. Pika tabarempa Koti ae
aobi napima esuritama ta'mu potaune.
4 Tao'mitaba, tigekaba Koti agu kao'ena puritama utaritagi agaune.
5 Piya, aogi kamana tigeti maete kanaompepa, uwa kamanapa kampaye. Pipa aogima
abompe kamanapa Aota Awamusa'ama esegima urimogiri, a'wae puma aegarantawe. Ti
tikapi tiyo'maeyompe agowapa tige ago abintawe.
6 Piya, tae taega'magiri Wa'egamape kaga aegarantawe. Tigeba Kotitisa kamana
maeyuguna, uwaena tiki nakiyena tigeti aboraogana, Aota Awamusa'ama asiritaogiri
aeka ti'mu puntawe.
7-8 Piyama tigeba mintume'nagiba, tige agoripa aogima agantawe. Piya, tigetisa
Wa'egawama kamana'ama kanarasama, Masetoniya maribe Akaiya maribe aboraogini
abintawe. Ibintowaipa kampaye. Kotiti timatiti pe kamanapa a'ya'ma marisaba abewe.
Igeba agoripa ago abintaka, to urimikenaenaba kampaye.
9 Pi ntuga pokana, aboramintanagaba igewai uramewe. Taeba tigeti kanauwakiri, ama
kotintana pumaranta'ena tikabitategiri a'wae puma Kotiti kanamagiri, pi taga miyaba
Koti kayokaya kina'wa aborama mintantawe.
10 Piya puma, yagarawa Isu purintapisa asitantegina, mantarisa tumikibintanaga
agawa puma mintawe, uramewe. Pi Isu, aeba Koti nkamo'enawa maete tumikibemitasa,
tumpa a'yigitatamagina tababikiye.

2

Poro mayama Tesaronaika kumata mono yuga puntiye

1 Tao'mitaba, tigeti irosa'ma yoga puwakana, au'wantaga'ena aborawaeyogiri tigeri ago
agantawe.
2 Piya, Piripai kumata marupa aerari kaeratama, tauki nakiyena purataumepa ago
agantawe. Pipa aerawane. Kotirempatisa to esegiyena maema, kumatiti wasanami
to tabera ata puratakaba kampa taekuruba puma, Kotitisa aogi mono kamana uma
aborarimintune.
3 Taeba kamana urimompepa, pipa aibo kamanapa kampa urimima, i'nintanabe
ago'enabe kampa puritaune.
4 Kampaye. Kotiba tagagina kanarasagi, aogi kamana'wapa yune. Wasanami nkiyobi-
nane. Koti tagu agakenama, ae aobi abekana kanarasanoma ka yune.
5 Tigeba abintawe. Tigebinkaobi kamanapa kampa urimintune. Pipa kampaye. Kotiba
tagantoga, pi ntugaba puma abugakenaenagaba ka kampa ampa puntompene.
6 Taeba pi ntuga puma, wasanami tabe igi maekenaba pipa tigetisaba kampaye.
To kina'mitisabe kampaye. Taeba Karaisiti nkaposoro mima, piya puma taeba tabe
pukenaba kanarane.
7 Piya, taeba paipa tigege pasema mima, mayama waya'ma yagarawa aogima kabiyisa
puma, tigege mintantompene.
8 Piya, Koti nkaogi kamana urimikena, abiba kampaye. Tae taguke kaga aborarimikena
yune. Pipa nanagawe. Taeba tigekaba tabugagi, tagutepa timiwaema timune.
9 Tao'mitaba, tigetiba araga ntuga puntompepa, ago tagantawe. Piya, nanintaripe
arisarontanaripe paibukenaenaba kampaye. Taeba arape asenabipe agasiya yuga puma,
Kotitisa aogi kamanapa uwa urimintompene.
10 Tigeba ago tagantagana, Kotigeba ago tagantiye. Taeba Isu nkaegaranta kina'miti
abakatipi mimagi, aota parutu puma mima, Koti nkaobi kampa kamanate abakatipi
miyuwakiri tagantawe.

11 Piya, abawampa yagarawa kabiyisa puma, pabiyama taeba tiyo'maema, ka ka
asiritama, tigu ti'amapa uma esegi puritama urimuwakiri abintawe.
12 Piya, tigeba Koti kabiratakena e'wasaenawapi ago utaritamika, ae aobi aogima
nasiyo. Pika uma esegi puritama urimintompene.

Mono abintini maya puntawe

13 Pigoya, Koti kamana urimuwakiripa abimagiri, wasanami kamana abisuba kampa
puntawe. Pipa taga Koti kamananema abintawe. Piya puguna, pi kamana'amaba
aegaranta kina'miti tigupipa esegi puntemine. Pika asi nasi Kotiti ta'mu potaune.
14 We, tao'mitaba, Yutiya marisa Koti mponota ai'aru pume kina'mi Karaisiti Isuti
atokaeyuguni, iyokina'mi iyeguntawe. Iyeguntasa puma, tigepa tiyokina'mi tiyeguntawe.
15 Pi Yuta kina'mi poropete kinapa iyeguta iyeguta iyuguna, Wa'ega Isu ampa aboraogini
aeguma kaintawe. Kaitamagini taekeba tagarubakasima, Koti nkabugaomentanamapa
kama tu'atama, a'ya'waema kinapa akunkitantawe.
16 Piya, taeka: To marisa kina uwaimigina, i'ima aogi pusanaga, akutatakena puntawe.
Piyama aguntaenawaipa maema anosama ago tabe puntaka, Koti nkamo'enawampa igeti
ankwaintiye.

Poro to kake igasanaga abuntiye

17 We, tao'mitaba, tagarubaugu wauwakana, tagu taumawamaba tigeti waintantiye.
Piya poga, taeba arontaganto to au'i mima kampa tigamagi, kinta yagara kanta puma
mimagi, esegima ke ku'ena puma, tige tiyowarapa tigakenaga puntune. Pipa kampaye.
18 Piyamagi, taeba uma tigakena puntune. Naeba Porona, uwoma ntaga tigeti wakena
pugate atauwe. Pipa kampaye. Sataniba ke akutagasaye.
19 Pigoya, ainti Wa'egare Isu tumikibi ntaga, nanaraka ae aobi asikune. Nanaraka
tantawama aogi peka, ta'mupa pukune. Pipa tigerine.
20 Eya, pabi ntaga aege mikibeka e'wasaenarepa ta'muntanawe.

3

Igeti esegi puwaitanema Timotipa agarubantiye

1 Pigoya, uwasuwa puma misanagaba kampa tabuma, tige tigasanaga tabugama,
napiyenarempa kanara poga, tasibinto Atenisi kumata mima,
2-3 tao'yagara Timoti otauwagana, tasitate tigeti wantiye. Aeba Koti kayokaya'ena puma,
Karaisiti mpono yuga pemi ntagarawe. Piya, a'yugu ka'isa tigetisa kina'mi iki naki
puma iyekuru pusanaga, aepa otauwagana, tiyo'maema timatiti'ena tonkiya puritanema
wantiye. Tigeba ago agantawe. Pi tauki nakiyenaga taeke utaratantiye.
4 Eya, pai tigege mima taeba maya urimintompene: Aintiba tauki nakiyenaba
maekunema, urimintompekana, pigo taeti aboragiri agawe.
5 Piya pemika, uwasuwa puma misanagaba kampa naboga, timatiti agori abenema,
Timoti otauwagana tigeti wantiye. A'yugu amiyo puritakena yagarama ampa tigekara
iyekiri, araga yogare kaisanaga untuwe.

Timoti iwaga kamana omogana Poro a'mu puntiye

6 Pigoya, Timoti titate a'wae puma taeti ibanto kanamagina, timatiti'ena agu
kao'enarikabeba aogi awaga kamanati ampa yegi abune. Tige tiganema yokiri, pabiyama
tae tagakena pumagiri, taeka asi nasi napiyewema, yegi abune.
7 We, tao'mitaba, tigeba aogi timatiti puma abeka taeba ago abune. Pi'na esegi puratagi,
tauki naki puma taekuruyena pompe'napa asugasune.
8 Piyama, Wa'egawamati esegima atokaema miyigipa, abima ta'muntanabi mikune.
9 Taeba tigekaba Kotirempa nkaobi tabera ta'mu puritaune. Pi ta'muntanaba Kotiba
pumaeyanoma tamemikawe.
10 Piya, arape asenabipe taeba esegima nunamu yompepa, tigeti wama tiyowara
agakena puma timatiti'ena arosasanaga, pumaema esegi puritanema yune.

Koti esegi puwaitanema Poro nunamu untiye

11 Pigoya, tabarempa Koti aewake, Wa'ega Isuge, isigewaisi kepa tayakisigi, tigeti
wanema, yune.
12 Pigoya, Wa'egawama agu kao'ena puritaomesa puma, tigeba tiyokina'mitibe a'ya'ma
kina'mitibe pabiyama puwaitaiyo.
13 Piya puwaitaigina, Wa'egawama tigu esegi puritanema yune. Piya puritakiri, aintiba
Wa'ega Isurempa Kotiti atokaenta kina'wake tumikibi ntagaba, tigeba tabarempa Koti
nkaobi kamana kampa utaritakiri aota mikibewe. Pika nunamu yune.

4

Piya ki nasisanaga Kotiba abiye

1 Pabigoya, tao'mitaba, tigekaba esuritama esegi kamana urimekiri, Wa'ega Isuka napima abiyo: Tiyakompentana Koti ntapiyenara aega'ma aogima nasiyo. Piya pesa puma, amato puma aogima miyiyo.
2 Tigeba ago abintawe. Wa'ega Isu, ae awamu mima kamanapa urimintune.
3 Piya, tigeba aota misanaga Koti nkabemika maya iye: Kumiyenaba tigeba a'wae puma miyiyo.
4 Tigeba waya maekenaenaba, aogima napimagiri aota mikenaenama aega'magiri, aogi puma wayapa maeyiyo.
5 Tigu'amaba a-tika pekiri, to marisa kina, Koti kampa aegara kina'mi pesapa a-piyo.
6 Aibo'enaba a-puma tiyo'mi nkwaepa a-paibuma, pintanagaba kumparipa a-nkuwaigasiyo. Piya, Wa'egawama a'ya'ma kina'mi kuntaenawaipa antota imiwaekiye. Taeba pi kamanapa pai uma aborama esegima urimintompene.
7 Piya, tagu i'nintanayaga miyiyoma taba puratanti nane. Pipa kampaye. Koti aega'ma aota miyiyo, uma taba puratantine.
8 Pigoya, pi kamanaka ka'waina aka'i ntaesi potakibipa, wasanama nane. Kotipa aka'i ntaesi potaye. Piya pemikaba, kampa aeba napiye. Kotiba Aota Awamusa'wapa tamima: Aota miyiyo, uma taba puratantine.
9 Agu kao'ena mono kina puwaitakenaenagaba ago abintawe. Pika naeba kampa esapa kaema timukuwe. Kotiba aewa agutasa kao'ena agowapa puriyakintekiri tiyo'ena aogima pewe.
10 Piya, tigeba a'ya'ma Masetoniya mari minta Isu nkaegaranta mono kina'mipa, agu kao'ena puwaitawe. Pipa tagane. Pigoya, tao'mitaba abiyo. Tigeka maya uma esegi puritaune: Tigeba pintanaba to kake pumagiri,
11 esegima napima paebuma mimagiri, to kina'mi mikibentanagaba a-ntapima tige'enarika aogima kabima mima, tiyapisa yogaenaripa puma maeyiyo. Piyama pai urimintompesa puma piyo.
12 Piya pumagiri, mono kampa abinta kina'mi nkiyori aogima mima, inamukantaba a-piyo.

Wa'egawama irosa'ma tumpa asiratakiye

13 We, tao'mitaba, Isu nkaega'ma pu'wanta kina'mikaba aibosapo pisiwe. Piya puma to kina'mi Kotiti atokaekenaga kampa napima uwa intara pesa puma, a'yugu tintawama kube'ena pusanaga, pi kamanapa yune.
14 Piya, taeba Isu pu'ma asinti kamana abibebe puma abene. Piya puma, Isu nkaega'ma pu'wanta kina Koti iba pekini, Isuge kaga irosakibewe. Pika abiyo.
15 Pigoya, Wa'egawama kamana urimompepa mayamawe: Ainti Wa'egawama tumikibi ntagaba, taogama mintompe kina'mitaba purinta kina'mipa kampa uma paitawaitakune.
16 Toganaba Kotiba esegima kega'e yekana, marusa enisorewama kega'e yekana, pikuriyama aga yekana, Wa'egawama mantaba kaitegina tumikiye. Tumimagina, Isuti atokaema pu'wanta kina'mipa paitama asiwaitama,
17 taogama mintompe kinapa ibinapinti tumpa taba purite, pi kinake Wa'egawamati mesurataka, Wa'egawamage kaga miyaba mikune.
18 Piya, pi kamana abima, tiyo'mi nkigu imapa esegi puwaitaiyo.

5

Wa'egawama agawa mintakana tumikiye

1 We, tao'mitaba, kana'wa aborakibintanaga ayantagabayawema, kampa esa kaema urimukune. Pipa kampaye.
2 Tigeripa ago abintawe. Wa'egawama antota'ena tamikena yagaba, ku kina'mi aseka ampa aboraisa puma aborakiye. Pipa ago abintawe.
3 Piya: Paruyenabi mima aogima miyune, piya yiginaba, pabi ntaga, waya'ma yagaraena pukena yagaba auki nakiyenawapa aboramisa puma, ige ataena puwaitak-enaena karu'ena ampa aborakiye. Piyamagina kampa igaikiye.
4 We, nao'mitaba, pabi ntaga ampa aborarimekiripa, ku kina kanagiri pami pesapa kampa pami pukibewe. Tigeba tununtanabi miye kinapa kampaye.
5 Tigeba e'wasaena maema ara miye kina mintawe. We, tigebe taebe asekasa kinape tununtanabisa kinape kampa mintune.
6 Piya puma, Kotika kampa kabinta a'yugu tauwaima, to kina'mi pesa pusanaga, taoba a'waintakana napiyenarempaba kanara peno.

7 Taeba agantune. Iwaikena kina'miba aseka iwaiyewe. Wani nakena kina'miba aseka
nama aibo'enaba pewe.
8 Pigoya, taeba arasa kinatawe. Piya, napiyenarepa kanara peno. Irebu kina'mi ma'ena
i'ana pesa puma, tamatiti'enarepe agu kao'enarepe peno. Ma'ena taminoku atasa puma,
Kotiba tau'iyeka taeba tagu esegi peno.
9 Piya, Kotiba amo'enaba puratakenaba kampa uratantine. Pipa kampaye. Aeba Isu
Karaisiti Wa'egarepa aegarakana taba puma tau'iyenema uratantine.
10 Ainti taogama mintakubompepe, pu'ma mintakubompepe, Wa'egare taeka pai pu'ma
e'wasaena tamintika aege mikune.
11 Pika tiyo'mi uwaimima, iba pesa puma amato puma iyo'maema esegi puwaitaiyo.

Wasana maema asaekena kamanane

12 Pigoya, tao'mitaba, taeba urimekiri abiyo: Tige tikapi, yoga puma napiyenaripa
arupu puma esegi purita kina'mi nkige asagayuyiyo. Pipa Wa'egawama kiya kinati
uwaitakiri,
13 yogawaitaka agu kao'ena puwaitama abiwaitaigina iyeno. Piya, paruyena puma
miyiyo.
14 We, tao'mitaba, kamana to esegima urimekiri abiyo: A'ya'ma yugaga iyekita pe
kinapa arupu pumagiri, tara tara igi napiye kinapa esegi puwaitamagiri, anu kinapa
iyo'maemagiri, a'ya'ma kina'mipa pasema paru puwaitaiyo.
15 Wasanami ataena puritaigiri, a'yugu antota'ena ataena puwaitasanaga kabiyiyo. Asi
nasi tiyokinape a'ya'ma to kinape aogi puwaitakenaenaga napiyiyo.
16 Asi nasi Kotiti ti'mu potaiyo.
17 Asi nasi nunamu uma miyiyo.
18 A'ya'maena aborarimekiripa, pipa Kotiti ti'mu potaiyo. Karaisiti Isu aega'ma piya
pukibeka Kotipa abiye.
19 Pigoya, Aota Awamusa'ama ntaku a-nkatu'maiyo.
20 Wasanami: Koti nkawamupisa kamanapa yunema, urimigiripa, tika'i ntaesi uwaba
a-pumagiri,
21 a'ya'waemaenama nkagowapa marupa uma aborama napiyiyo. Piya puma aogiyen-
aba upebe puma,
22 a'ya'ma aguntaenaba kasiyo.
23 Pigoya, Koti aeba anta paruyenama nkago, aewa mpaema aota puwaerigasima,
Wa'egare Isu Karaisiti tumikibi ntagagaba a'ya'ma aogima miyigina kamanatipa kampa
waisanaga, timatape tigutape titape Kotiba kabiritano.
24 Piya: Aota miyiyo, uma tibaburi ntagara, tagantana puma, kabiritama aota titakiye.
25 Pigoya, tao'mitaba, taeka nunamu yiyo.
26 A'ya'ma mono kinapa aogima tiyapa imiyo.
27 Pigoya, ma nkisapa a'ya'ma mono kina'mitaba aisuma uwaimiyoma, Wa'egawama
nkagega'eraka urimuwe.
28 Wa'egare Isu Karaisiti nkawagaena tigeti waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

TESARONAIKA KINA'MI NKISA PORO KAENTIYE (TARA YAGANE)

1 Poronawa, Sairasiwa, Timotiwa, sumagita esa kaeyune. Tesaronaika kumata monota
ai'aru pe kina, tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigeti atokaenta kina, tigeti ma
nkisapa kaeyune.
2 Tabarempa Kotige, Wa'ega Isu Karaisitige, isigetisa awagaenabe paruyenabe tigeti
waima waiyeno.

Poro Kotipa a'mu potantiye

3 Tao'mitaba, taeba tigeka a'ya'ma yaga Kotiti ta'mu potaompepa, pipa kanarane. A'yugu
kampa piyaba pukune. Timatiti'enamaba ampa anosama esegi pegiri, a'ya'ma ka kapa
agu kao'enaripa tiyo'mipa puwaitagana, anosagi agama ta'mu potaune.
4 We, tigepa karana puritagiri tiki nakiyenabi mima, kuntaenaba aesaga'ma miyegana,
timatiti'enamaba esegi piye. Pika Koti nkaegaranta kina'mi nkaruyenabi tigeri maete
iyune.

Koti antota kamanane

5 Pigoya, tigeba pintana pekaba, Koti arupu antota'enawapa aborawaekenamana puma
tayakiye. Piya, Koti kabiratakena kumata ampikibeka, tige tigupa ago yokege puta waye.
Pi kabiratakenaenaraka tiki nakiyenaba aesagabewe.
6 Pigoya, tiki nakiyena purita kina'mipa Kotiba kanara antota iki nakiyenaba abo-
rawaimikiye.
7 Piya aborawaimimagina, tiki nakiyena maeya kina tigepe taepe kaga maeragasima
migarakenaenaba tamikiye. Pi ntagaba Wa'ega Isu esegi enisore kina'wantaga, tabe yaku
nkabu e'wasaenayaga, tumpa aboramagina,
8 Kotika kampa ibuma, Isu Wa'egarempa nkaogi mono kamana'wa kampa wasiye kina,
igepa kamparaga ika antota meru imikiye.
9 Piya, pi ntagaba igeba Koti nkantota'enaba maeyigina kaiwaitakini, Wa'egawama
nkaowari kampa wanta, esegiyenawampa nke'wasaenaba kampa asu agakibewe.
10 Pi tumikibi ntagaba, Kotiti atokaenta kina'wampiba ae agega'eba asagayuma,
a'ya'waema imatiti pota kina'miba aeka tabera i'mu potakibewe. Pabiyama tigeba tae
kamanapa abima timatiti puntapa, pabiyama tabera i'mu potakibewe.

Pi kina'mi esegi piyema Poro nunamu untiye

11 Taeba pika napima, asi nasi tigeka Kotirempati nunamu maya yune: Tige utar-
itanti'na aogima aega'ma mimagiri, aogiyena pukena puntiripa, timatiti yuga pigina,
Kotirempa, ae'wa nkesegiyenarasa au'wa aborarimenoma, nunamu yune.
12 Pi pukibentanaga, Wa'egare Isu nkagega'e asagayuyekana, aeba pabiyama tigega'eba
asagayukiye. Piya puma, Kotirempa Wa'ega Isu Karaisiti, awagaenawaisitasa pabiya
puritase.

2

Mono akayukena yagarama kamanane

1 Pigoya, tao'mitaba, Wa'egare Isu Karaisiti aborakibi ntaga aege uma aki pukubompeka
urimekiri abiyo.
2 Pipa ka'isa kina'mi: Amonta agaune, ukibipera: Aoso taga kamanapa yunema,
ukibipera, taeka: Ige esa kaeyaga maeyune, umagina: Wa'ega aborakena yagaba
aborawaeyema yigiripa, a-pami puma karu'enaba a-nkiyegaraiyo.
3 Pigoya, ka yagara a-nkuwa ataigina amiyo kamana urimeno. Piya, Wa'egawama
kana'wapa arosakena pekana, mono akayuma akabitakena yagarama maru aborakiye.
Piya, a'abibinti tumikena yagara ae maru aborama nagarikiye.
4 Piya, wasanami kotiwaipe aegarantanawaipe kamaena potama a'ya'waemaenaba
agisabi kasima, aewa nkagega'e asagayuma, Koti mpono namapi asu pai'ma mara'mima
kamana uma aborama: Naeba Kotinawe, piya ukiye.
5 Napiyenari ago kasapera aya pewe. Pintanaga paipa tigege minta ago urimintone.
6 Pi ntagarama ki akunikenaenaba ago abintawe. Piyama, Koti otantemi ntagaba
aborakiye.
7 Piya, ibaba kamana akayukenaenamaba kakama mima yoga pegina, toganaba ke'wa
akunintemi'naba ae'watakana wakiye.

8 Pigoya, pi ntagaba pi kamana akayukena yagaraba aborakiye. Piya pekana, Wa'ega
Isu nkawamupisa aumawampa aegumagina, pi ntaga ae tumpa aborakibi nkesegiye-
nawampa agora pubasana kaikiye.
9 Pigoya, kamana akayukena yagara aeba Satani ntugarasa aborakiye. Aborama,
uwoma nkesegiyenabe awame'enabe kasa'enabe kumpari'ena aborawaekiye.
10 Piya, ka'isa kina'mi taga kamanakaba kampa ibika, mantari kampa ikibewe. Pigoya,
pi ataenabi tumikibi kinapa kana kewama a'ya'ma ata amiyo kamana uwaigasima iyobi
airarikaekiye.
11 Piya puma, Koti iyorikaekena ago'ena otakana igeti tumekini, pi kumpari kamanapa
aegarakibewe.
12 Piya, taga kamana kampa aega'ma ataenawaimpaka i'mu pe kina, pi a'ya'ma kinapa
ata ika maekibewe.

Kotiba tibabikena uritantiye

13 We, tao'mitaba, Wa'egawama tigekaba abugaye. Taeba tigeka a'ya'ma yaga Kotiti
ta'mu potaompepa, pipa kanarane. Piya, Kotiba ti'ikenagaba paitaka'ya utaritaogana,
Aota Awamusa'ama tibabuma Kotiti aota titaogiri, taga kamana aegarantawe. Pinta-
naraka Koti tibabegi ta'mu puritaune.
14 Pintanaraka Koti abogana, Wa'egare Isu Karaisiti nke'wasaena maekenaga, aogi
urimompe mono kamanatasa utaritaogiri aegarantawe.
15 Pigoya, tao'mitaba, esegima asima mima, taga kamana tawamupisabe esapisabe
urimintompepa araku'ma aegaraiyo.
16 Pigoya, Wa'egare Isu Karaisiti aewape tabarempa Kotibe esegi puritaiso. Piya, aeba
agu kao'ena puratama, tagu taumapa esegi puratayaba mima, aeti atokaekenaenaga
napiyokana awagaenawatasa aogima tao'maeye.
17 Piya, aeba tigupa maema esegi puritama, a'ya'ma aogi kamanape aogiyenabe tonkiya
tiyo'maeyano.

3

Kotiti nunamu otaigina tao'maeyano untiye

1 We, tao'mitaba, to ka kamanapa waintiye. Abiyo. Taeka nunamu yigina, tigeti
aboraompesa puma Wa'egawama kamana'ama uwaesama au'wapa aborano.
2 Piya, nunamu yigina, kampa aogima napinta aguntaena pe kina'mi nkiyapisa
ipatatano. Tigeba ago agantawe. Uwoma kina'mi Kotitiba taga imatitiba kampa pewe.
3 Pigoya, Wa'egawamaba tagantanamana piye. Aeba esegi puritama kabiritakana,
aguntaena pemi ntagaramaba kampa tibaebukiye.
4 Piya, Wa'egawama napiyena tamegi, tigekaba mayama napima abune: A'ya'maena
piyoma yompentana kanara pewe. Piya, aintiba pabiya pukibekaba, ago abune.
5 Pigoya, tae tabemika, Wa'egawama tigutipa maema arupu puma, Koti nkagu
kao'enawapipe Karaisiti kunta aesaga'ma esegiyenawapipe uwaesaiyo.

A'ya'ma kinaka yoga kamana waintiye

6 Pigoya, tao'mitaba, Wa'egare Isu Karaisiti ae awamuta urimekiri aogima abiyo.
Ka'waina aeba yogaga aekita puma uwa miyaba yagarama, esegima urimintompe
kamana kampa aegaranta uwa miyekiripa, ae'wataiyo.
7 Tigeripa ago abintawe. Tae pompentanaba aegaraiyo. Paipa tigege mintantompepa,
yogaga kampa taekita puma mintantompene.
8 Piya, taeba tiyapisa ka'isa nakenaba kampa uwaba maema nantompene. Tige kun-
taena puritasanaga arape asekape esegima araga ntuga puyaba mima, ikantanaretasa
maema nantompene.
9 Piya, taeba tigetisa naninta uwa maeyompesinta kanara pesine. Pipa kampaye. Taeba
tae'enaena aegaraiyoma tayapisa puma tiyakune.
10 Paipa tigege mintapa kamana mayama esegima urimuwakiri, ago abintawe: Yoga
kampa pukibi'naba i'miyenoma, urimintompene.
11 Piyamaba, tigetisa kamana mayama kanagi abune: Ka'isa kina'mi yogawai iyekita
puma atate uwa mima, kamana kiki uta nasepa, abune.
12 Pigoya, piya kina'mika, Wa'ega Isu Karaisiti nkawamuta mayama esegima urimigiri
abibebe piyo: Pasema mima yogari pumagiri, tigeti ntugarasa nakenaripa maeyiyo.
13 Piya, tao'mitaba, iyo'maekena yugaba tiyekitaba a-puma uwa piyo.
14 Pigoya, ma nkisapi kaemaraompe kamanapa ka'waina kampa aegarakibipa, ae agoba
aogima agamagiri, aegeba a-mpima abira ataigina mima, pika ani peno.

15 Piya, pukibemika kamaena a-potaiyo. Pipa kampaye. Tiyo'ena puma arupu napiyena
amiyo.

To ka'isa kamanane

16 Wa'ega, aeba paruyenama nkagowama, a'ya'waemaenabi miyigina asi nasi aewa
paruyena aborarimeno. Piya, pi Wa'egaba a'ya'ma kina'mititi miyeno.
17 Naeba Poronawe. Naeba: Aya pewema, nae'ne ntayapisa kaeyuwe. Piya, a'ya'ma
isa'nempa ara'enane kaeyuwa, agama naepisa aogima abiyo.
18 Pigoya, Wa'egare Isu Karaisiti nkawagaenawampaba a'ya'ma tigeti waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

TIMOTI AE ISA PORO KAENTIYE (KA YAGANE)

1 Nae Porona, Karaisiti Isu nkaposoronawe. Pi ntugaraka tau'ikena yagara Kotibe aobi
pompe ntagara Karaisiti Isube isigeba unatantame aposoronawe.
2 Timoti, kaeba monota yagaranetaka'ya miyempeka naeba ma nkisapa kaeti kaeyuwe.
Piya, taba Kotike Wa'egare Karaisiti Isuke isigetisa awagaenabe isintara'enabe paruyen-
abe, kaeti waima waiyeno.

A'ya'ma kumpariyenaba maete tumo

3 Pigoya, paipa naeba Masetoniya mari wakena punta, ugamintosa piya po. Piya, kaeba
Epesasi kumata agora mimagina, ka'isa pi kinapa esegima uwaimegini, igeba to kamana
to kamana'waipa a-siyo.
4 Piya, igeba uwa amani kamanape aotumpi kamanape kasiyoma, uwaimo. Piya,
pi kamana'amaba kampa nagarikena puma, napiyenawaipa paibegini tara tara igiba
napiyegana, monota kampa iyo'maeyagina, imatiti'enawaipa kampa anosaye.
5 We, ugamo kamanapa wasanamiba aegarakibepa, igeba igupa nare ntare puma, aogi
napiyena maema, taga imatiti'enaba pikibewe. Piya, aegarakibe kina'miba igeba ugamo
kamana'ama nkau'wapa aborama agu kao'enaba pukibewe.
6 We, ka'isamiba ma kamanatepa kaitegini, aibo'nabo puma a'yugu kamana uta nasewe.
7 Igeba Koti nkago kamana aborakena tisa kina misanaga ibiye. We: Taga taga piye, ye
kamana'waipe, kamana'ama nkagobeba, igeba kampa aogima abintawe.
8 Pigoya, taeba mayama abune: Kotiba ago kamana'ama ntugaba tayakemika, pi
ntugaga napima ago kamana ukubompepa, pi kamana'ama nkau'wapa kanarasakiye.
9 Piya, taeba mayama kaga aogima abune: Kotiba ago kamanapa arupu kina'miti
wanane. Antage kina'miti atantine. Eya, akayuye kinana, Koti ikabita kinana, aguntaena
pe kinana, kampa aota miye kinana, i'nintana pe kinana, ibawaimpa iyeguye kinana,
inowaimpa iyeguye kinana, to wasana iyeguye kinana,
10 kumiyena pe kinana, wa paibe kinana, wasana ababuma kakata kinana, kumpari
kinana, taga kamana uma antage pe kinana, a'ya'ma to kamana uma taga mono kamana
akayasota kinana sumagini, igeti ago kamanapa utawaitantine.
11 Pi taga e'wasa mono kamanapa e'wasa Kotiba aboranamegi, uma aborauwe.

Koti nkantara'enaga nkantara'enaga Poro a'ma potaye

12 Pigoya, Wa'egarempa Karaisiti Isu aeba naekaba tagantana piyema napima yogawata
unatamagina, pi ntugaraka esegiyenawapa namegi, pika na'mu potauwe.
13 We, paipa ae agega'eba akayasotama ae aegaraume kinapa kama puwaitama, aepa
ata potantone. Pi ntagaba naeba agowapa kampa abibebe punta, namatiti'enaba kampa
potantone. Piya puwagana, pika Wa'egarempa antara punatama,
14 awagaenawapa ari'ma pumaenatama, Karaisiti Isuti atokaekena namatiti'enabe agu
kao'enabe aboranamintiye.
15 Piya, Karaisiti Isuba agunta kina'mite tau'ikenaga mampabi aborantiye. Pi kamanapa
tagane. A'ya'ma kinapa abibebe pesinta kanara pesine. We, naeba tabe aguntaena
pumagi to kinapa igaintone.
16 Piya puwagana, Karaisiti Isu aeba antara punatama, igainto nkaguntaenanepa asu'a
punagaintiye. Eya, aeba aota agoyaenawapa nae nautasa aborantiye. Piya, aintiba
a'ya'ma aegarakibe kina'miba nagategini, aogima abima aeti imatiti puma wayaba
e'wasaena maekibeka, antara punatantiye.
17 Pika, Koti nkagega'eba asagayuyiyo. Aeba miyaba Wa'ega mima kampa purikiye.
Aeba wasanamite taora kampa aborama, ka'anto taga Koti mintika, ae agega'e maete ima
asagayuyaba miyeno. Tagane.

Timotika: Kama kina'mipa asu igaso, omintiye

18 We, yagarane Timoti, kaeka paipa poropete kina'mi unta kamanaka naeba napima
maya yugagaba ugatauwe: Kaeba pi kamanapa napima esegiyena maema Koti kama
kina'mipa ma'enaba aogima puwaitao.
19 Eya, kaeba kamatiti'enayaga aota napiyenayaga upebe puma mita wama pi
mpa'enaba po. We, ka'isa kina'miba aota napiyenawaipa kasima Kotipa ikabitauguna,
imatiti'enawaimpaba akasaba'ma kakawantiye.
20 Piya, Aimeniyasige Aresantage isigeba piya pusugu, naeba isigepa Satani nkayapa
isitantuwe. Piya, isigeba aogi napiyena maema to kakeba Kotikaba akaya kamanapa a-
sisoma, isitantuwe.

2

Nunamu ukenaenawe

1 Pigoya, naeba maru ma kamana esegima ugamukuwe, abo. Tigeba a'ya'ma kinakaba
Kotipa kega'e uma nunamu uma iyo'maekenaga abigama au'wa aborakibikaba ti'mu
potaiyo.
2 Eya, mabisa wa'egabe a'ya'ma to kiya kinape iyo'maekenaga abigaiyo. Piya, a'ya'ma
kina'mitepa paebuma paruyenabi mima Kotintana puma wasanami nkiyobi kanara
mikenaga, pabiyama nunamu yiyo.
3 Piya, nunamuwamaba kanarasagina, tau'ikena yagarare Koti ae aobipa aogi piye.
4 Piya, a'ya'ma kinapa i'iyekini taga kamana'ama nkagowapa abisanagaba abugaye.
5 Piya, ka Koti abintowa mintegina, pi Kotike wasanage maema kabo puwaisitakena
yagaraba ka mintiye. Aeba au'yaga Karaisiti Isuwe.
6 Aebe a'ya'ma kinapa ika puratakenaga ae'wa nkaupa kaintiye. Piya, pika awaga
kamanapa Kotiba ae'wa ntagaba aboraramintiye.
7 Pigoya, pi nkawaga kamana aborakenaga Kotiba: Aposorogawe, unatantiye. Naeba
taga kauwe. Kumparipa kampa yuwe. Eya, aeba mono kamana ukena aposoro
yugara unatamagina, to marisa kina'mi tisa yagara mima tamatiti'enabe taga kamanape
aborawaimoma, unatantine.

Wa waya'mi kamanane

8 Pigoya, nae nabemika, a'ya'ma auka'iba wamiba imo'enabe makabe kasima, aota
mima Kotiti iyapa atama nunamu yiyo.
9 Pabiyamagina nae nabemika, waya'mi paega paega pukenaenaba a-puma, igeba
itasaenaba aogiyena mana puriyo. Piya, igeba i'notasa iwa'enabe tabe ikatasaenabe, kori,
pasesu, kai pi nane.
10 Waya'miba aogi mono yugarasaena mana puriyo. Eya, igeba mono kina mimagini,
mono au'wapa aogima aboraiyo.
11 Waya'miba iwamupa akumpa mima i maete tumima mono kamanapa aogima abiyo.
12 Piya, waya'miba wami tisaena puma ai'newaipa misanaga kampa nabegi,
akumpa'ma mintuwe. Igeba paka puma mima kamana abiyo.
13 Piya, Kotiba aeba marupa Antamu potantana, aintiba Ibiba potantine.
14 Piya, kewamaba amiyo'ena potaogana Antamu wanane. Waya'ma kumpari ka-
mana'wapa aega'ma kamparagaenaba puntine.
15 Pigoya, waya'miba yagaraena pukena yuga piginaba kanarasakiye. Eya, igeba
imatiti'ena puma agu kao'enaba puma, aota mima paega paega kampa pukibepa, Kotiba
i'ikiye.

3

Monota kabiye kina'mi kamanane

1 Pigoya, ka'waina aeba pasitori mima monota kabikena puntanaba, aogi yuga peno. Pi
kamanapa tagane.
2 Piyamagina pasitori yagaramaba arupu pegana wasanamaba kamanapa a-nkotano.
Aeba ka wae'ma nkawae miyeno. Aeba paebuma mima, aogi napiyena aega'ma,
paruyena yaga mima, ao'ena puma, aeba aogi tisa yagaraba miyeno.
3 Aeba esegi wani ntama aibo'enaba a-peno. Ma'ena a-puma paebuma miyeno. Aeba
maka kamanapa a-nkuma, mone kutakaba a-ntapi napi peno.
4 Aeba waya yagarawatapa aogima kabima mima, yagarawapa aogi puwaitakini ae
amentanti kamana'wapa wasiyaba miyiyo.
5 We, ka'waina aeba waya yagarawata kampa aogima kabiwaitakibipa, ayamabaya Koti
mponota ai'aru pe kinapa aogima kabiwaitakiye, a. Pipa kampaye.
6 Piya, aro ntaganto agu a'wae puma mono aegarami'napa pi ntugarapa a-nkotano.
Kampaye. A'yugu aeba agebigo'ena pekana, Koti kewama nkotakibintana maekiye.
7 Piya, wasanamiba kamana otaigina aeba kewama ku uma pasanaga, kaeba ka'waina,
aeba abe'isa kina'mi nkiyobi aogi agi waintakibi'napa, pi ntugarapa otano.

Monota aki pukena yuga pe kina'mi kamanane

8 Pabiyamagini, monota aki pukena yuga pe tikeni kina'miba, igeba arupu puma mima,
intebu a'wae u kina a-mpimagini, uwaenara esegi wanipa a-ntama, igeba uwoma mone
kuta mpaekenagaba a-ntapiyiyo.
9 Napiyenawaipa nare ntare puma, igeba tamatiti'enama aboranti nkagowapa aogima
upebe piyo.

10 Maru'enaba agowaipa aogima agamagini, igetiba kamanapa kampa aborakibipa,
kanara tikeni yugara uwaitaiyo.
11 Pabiyamagini, waya'waimpiba, igeba arupu puma mima, akaya kamanapa a-suma
mima, paebuma mima, a'ya'maena tagantana piyo.
12 Piya, tikeni kina'maba ka wae'ma nkawae mima, yagarawape a'ya'ma kina'watape
aogima kabiyeno.
13 Piya, tikeni kina'miba aogi yuga pukibepa, igetiba aogi igi waiyekini, igeba kampa
iyekuru punta Karaisiti Isuti aogima imatiti'ena puma esegima mikibewe.

Koti nkago kamanane

14 Pigoya, nae nabemika, agarosama kaeti wakena puwe. We, maru'ena iba ma
kamanapa kaeti kaeyuwe.
15 Piya, narakureka kampa karu'ena aborakanapa, kaeba ma kamanapa agama, Koti
tumpi nkikapi: Ayamabaya mikenawa, pi agogaba aogima abo. Piya, tunkapa e'wasa
Koti mponota ai'aru pe kina mima, wage ya kanta puma mima taga kamanapa aogima
aesagabiye.
16 Eya, taeba abune. Aboraratami mponotepa agasiyaenawe. Pipa mayamawe:
Aeba au'yaga aborama kanantiye, iye.
Awamusa'amaba: Agowapa arupuyenawe, otantiye, iye.
Enisore kina'miba agama ae ageba asagayuntawe, iye.
Wasanamiba kamana'wapa maga maga kina'miti uma aborantawe, iye.
Mampabisa kina'miba abima imatiti potantawe, iye.
Kotiba e'wasaena yaga aba puntiye, iye.

4

Kumpari kina'mi kamanane

1 Pigoya, Awamusa'amaba maya uma aogima aboraye: Nagarikena yagaba agarosakan-
aba, ka'isa kina'miba amiyo puwaitakibi nkawamusapa aega'ma kewama kamanapa
abima, imatiti'enawaipa ikabitakibewe, iye.
2 Eya, kumpari kina'miba igeba aborama meto'ena puma paibuwaitakibewe. Pi
kumpari kina'mi ntapiyenaba yaku tamisa pekini,
3 igeba waya maekenaenaba akunkitamagini, ka'isa nanintaba: A-ntaiyoma, uwait-
akibewe. We, Kotiba aeba tamatiti puma taga kamana'wapa abompe kina'miteka pi
ntanintaba aborantegi, taeba ta'mu potama maema nakana kanarasakiye.
4 Eya, a'ya'maenaba Kotiba aogiyena pumarantine. Piya, taeba maema Kotiti ta'mu
potaompepa, pipa kaikenaenaba kampaye.
5 Eya, Koti kamana'amage nunamurempage aborama aota atagina aogi piye.

Timoti yogara otanti kamanane

6 Pigoya, pi yo kamanapa mono kina uwaimikibempepa, kaeba aogi Karaisiti Isu
ntuga yagara mikibene. Eya, tamatiti kamana'amabe aogi aegarampe mpono'amabe
kao'maema esegi pugatakana anosakibene.
7 Piya, kaeba i'ni kamanape a'yugu amani kamanape kakabitamagina, Kotintanaba
aega'ma puma miyo.
8 Piya, tau'ama ntuga pukenaenaba aeba aro ntagantoba tao'maeye. We, Koti kanta
puma mikenaenaba tabera tao'maeye. Eya, pipa ibaba mampara tao'maeyamikana,
aintiba mantabinti to kakema tao'maekiye.
9 Pi kamanapa tagane. A'ya'ma kinapa abibebe pesinta kanara pesine.
10 Piya, Koti kanta puma e'wasaena yaga mikenaga taeba araga ntugaba pune.
Piya, taeba e'wasa Kotiti tamatiti puma utaratanti ntanagaba aobi pune. Eya, aeba
a'ya'ma kina'miteka tau'ikena yugaba pumagina, aeti tamatiti pompe kina'mite tau'ikena
yagarawe.
11 Kaeba pi yo kamanapa wawayapa uwaimima, puwaiyakegini aegaraiyo.
12 Kaeba aogi yuga pekini, igeba kagapa: Masimabi miyenema, napimagini kageba a-
mpaete tumiyo. We, aogi kamanakatasabe, mikenaenagatasabe, agu kao'enagatasabe,
kamatiti'enagatasabe, nare ntare puma mikenaenagatasabe, kepa mono kinapa aogima
i'ma iyako.
13 Kaeba naobi puma mintanapa, akiyenabi mono kamanapa aisumagina, wasanaba
mono uwaimimagina, kepa aogima i'iyako.
14 Pigoya, pai monota kabiyume kina'miba poropete kina'mi kamanapa aega'ma
yogarapa iyapa ka'nota atauguna, Kotiba esegiyenaba kamintine. Pika a-nkuwasuwaba
po.

15 A'ya'ma yaga kaeba yogagata aogima kabima mima au'wapa aborakini, a'ya'ma
kina'miba kagaigina aogi pikiye.
16 Piya, kaeka pempentanarapa aogima kabima mima, wasanaba puwaiyakikenae-
narapa kabiyo. Eya, pikaba esegi yuga po. Piya pukibempepa, kaegape kae kamana abe
kina'mipe kaga ti'ikenaenama nkau'wapa aborakibene.

5

Wasanaba aogi puwaitakena kamanane

1 Kaeba karu'enaba kamana omikena puntanapa, esegima a-nkomo. Kabagampa kanta
puma pasema omo. Piyamagina masimabi kinapa ka'natabara kanta puma uwaimo.
2 Kaeba aentaba kanogampa kanta puma uwaimima, kasa wae'iyaba apuyaena puwait-
ama kae kamana kanta puma uwaimo.

Abeya wae'mi kamanane

3 Pigoya, abeya wae abiwa mintakanapa, kayonena puwaitao.
4 Pigoya, ka abeya wae'ma ntagarawo, aga'nugiwo mintini, ao'maeyiyo. Eya,
igeba marupa mono abibebe puma au'wapa aokina'miti aboraiyo. Piya, igeba anasa
kina'waimpipa antota'ena puwaitaigina, Kotiba abekana kanarasano.
5 Piya, ka abeya wae'ma ae abintowa mimagina arape asekape Kotika kega'e uma
nunamu yemipa, aeba Kotiti atokaekenaga aobi piye.
6 We, to ka abeya wae'maba ae'wa nkau'ama ntapiyena aegarakibipa, aeba pu'waisa
puma miye.
7 Kaeba pikaba uwaimegini, igeba wasiyigina kamana'waipa kampa waiyeno.
8 Piya, ka'waina aeba aokinapa, we, aotumpipa kampa iyo'maeyamipa, aeba am-
atiti'enawapa akabitama kasima, mono kampa abinta kinapa asu igasima kamparagaena
piye.
9 Pigoya, abeya wae'mapa mono yugaraka agewapa kaekibempepa, kaeba mayama
napiyo: Piya, aeba waba ka maentegina, kabowapa 60-wa kabu a'ya wagina,
10 yogawapa kanara puntakaba aogi agiga'e waiya, pika napima kaeyo. Eya, aeba
paipa yagarawapa aogima kabitantemino. Aeba to marisa kinapa kayonena puwai-
tantino. Kotiti atokaeya kinapa aogi puwaitantino. Ikinakiyenabi mintanta kinapa
iyo'maeyuguna paru ibuntiyo. Aeba a'ya'ma aogi yugaba puyaba mintipera kampaye.
Pika napima igepa ibabo.
11 Pigoya, kasa abeya wae'mi nkigega'eba a-kaeyo. Piya, igeba to wa maekenaga
napikibepa, Karaisiti akabitama:
12 Ae yugara mikune, unta kamanapa akayuyigina, kamanapa igeti waikiye.
13 Piya, igeba tonageba mayama pewe: Igeba iyampuyena kampa punta, namaka
namaka wama uwasuwa puma miyewe. We, iyampuyena kampa punta uwa nasimagini,
to waina kamanapa maete mare-u me-u puta nasima tonarona a'yugu kamanapa
aborawe.
14 Piya peka nae nabemika, kasa abeya wae'miba igeba to ka wa maema, yagaraena
puma namatapa kabiyigina, kama kinatempiba akayasuratakena kikaba aguyosagano.
15 We, kaeba abintane. Ka'isa abeya wae'miba aogi kipa kasima Satani kipa aegarawe.
16 Pigoya, ka mono aegarami nkwae'maba ae tupisa abeya waepa kabiyeno. Eya,
monota ai'aru pe kina'mi nkiyobipa kampa kunta pekana kabiyekini, igeba abiwa miyemi
waepa kabitakibewe.

Kiya kina'mi kamanane

17 Pigoya, monota aogi yuga puma kabiye kina'mi nkigiba maete ima, to maete iyiyo.
Eya, mono kamana uma puwaiyakikena araga ntuga pe kina'mi nkigega'eba inata maete
iyiyo.
18 Piya, mono isa'amaba maya iye: Purumakankama witi apa aerapakanapa, naninta
na siyemaba awamupa a-nkakuno, iye. Eya, yoga kina'maba ikankapa maeyagina
kanarasaye, iye. Pika napima monota kabiye kina'mi nkigiba maete ima kabiwaitaiyo.
19 Pigoya, ka'wainaba pi kabiyemi ntagaraga kamana otakanapa, kaeba a-nkabo. Piya,
tara kinano, kakaga kina'mi piya yiginapa, kanara abo.
20 We, kabiyemi ntagarama aguntaena pekiripa, tigeba a'ya'ma kina'mi nkiyobi arupu
potaigini, to ka'isamiba agama iyekuru piyo.
21 Pigoya, Koti nkaobipe, Karaisiti Isu nkaobipe, Koti aba punti nkenisore kina'mi
nkiyobipe, ma kamanapa wasiyoma, ugatauwe. Eya, igebi nkiyobi kamanapa a-
suma, wasana intapera tumintapera ka kana puwaitamagina, ma kamanapa wasiyoma,
ugatauwe.

22 Kaeba wasana mono yugaraka kayapa a'nota karu'enaba a-mpenkatao. To kina'mi
nkaguntaenabipa a-nkubaso. Kae kagupa nare ntare potao.
23 We, kaeba waninkamanapa a-ntao. Kanta kaukikibintanagabe to ka'isa yonin-
tanagabe wainiba uwaenantoba nagana kao'maeyano.
24 Pigoya, ka'isa kina'mi nkaguntaenamaba wasanami nkiyobi aboragi, taeba karu'ena
a'yiginkitaune. Piya, to ka'isa kina'mi nkaguntaenama kakama waima ainti uma
aborakiye.
25 We, pabiyamagina, ka'isa kina'mi aogiyena pentanaba taobi aborawaeye. Piya, to
ka'isa kampa agaompe nkaogiyena pentanaba agorapa kampa kakawaye.

6

Kayokaya kina'mi kamanane

1 A'ya'ma wasanami nkimentanti miye kayokaya kina'mitaba, igeba kabiwaita
kina'mikaba: Tabe kina miyeka igega'eba asagayukune, yiyo. Eya, wasanamiba Koti
nkagega'ebe kamana'wape maete tumisanaga kabima mima piyama yiyo.
2 We, tabe kina'waimpiba Isu nkaegarami ntagara miyegana, a'yugu aeka: Tao mono
yagarama, iyemagini kamana'wapa akayuyewe. Pipa kampaye. Igeba mayama napiyiyo:
Tabugai mpono yagarama ntuga potamagi, taeba asugasima aogi yugaba penoma,
napiyiyo. Pigoya, kaeba pi kamanapa uwaimiwaeyagini abima aogi yugaba piyo.

Tabe mone maekenaenagaba a-ntapi napi piyo

3 Piya, ka'waina aeba Wa'egare Isu Karaisiti arupu kamanape Koti kanta puma mikena
kamanape akayuma a'wae puma to kamana wasana uwaimikibipa, aeka maya yiyo:
4 Aeba age maete iyokana anosagina, napiyenawapa kampa waintiye. Aeba kampara-
gaenagaba wasana ibigama, kamana akayukena ma'ena puta nasima ankagasi agasiye-
naga abiye. Piya pegina, pi ntugawatasa mayama aboraye: To waina mparuta mike-
naenabe, wasana pako puma atarakenaenabe, kamana akayukenaenabe, iyo'mikaba ata
kamana uwaitakenaenabe, piyama aboraye.
5 Eya, piya kina'mi ntapiyenawaipa kamparaga pegini taga kamanapa kampa upebe
puma, a'ya'ma yagaba maka uta nasewe. We, piya kina'miba piya puta nasimagini, igeba
Koti ntugarasa tabe kuta mpaekenaenawe, yewe.
6 Tagane. Ka'waina ae'enawaka napima: Kanarane, uma Koti kanta puma miyemipa,
ae agu'ama kutapa uwaena maeye.
7 Eya, yakari purata ntagaba ka'ena kampa maerite aboraune. Aintiba mampa
kaikubompe ntagaba taeba ka'enaba kampa maete wakune.
8 Piya, nakenarepe kairepe wairatantika napima: Kanara miyune, ukune.
9 We, uwaena kuta mpaekena pe'nagiba, igepa imiyo'ena pigina ware'nakibewe.
Eya, igeba ko uma paigina uwaena ibugaintanamaba ata puwaitakini aibo'nabo pigina
kamparaga puwaitama igaikiye.
10 Piya, yabaka abugaintanaba aeba a'ya'ma ataenama nkagowe. Eya, ka'isa kina'miba
piyama ibugagini, igeba imatiti'enaba kasagana tabe iki nakiyenamaba igupi wanta aeye.

Kaeba e'wasaenara miyaba miyo

11 We, Koti nkao'yagaramagaba, kaeba pintanaba kakabitama naso. Piya, kaeba
kekapa i'ma arupu puma, Koti kanta puma mima, kamatiti potama, wasana agu kao'ena
puwaitama, esegima asima, agoya puwaitao.
12 Kaeba kamatiti'enama araga ntugaba puma agaso. Piya, pai kaeba kamanapa
abima uwaena kina'mi nkiyobi aogi kamatiti'enagapa uma aboragasima, Koti nkugatanti
nke'wasaba maentane. Pi waiyaba e'wasaenaba araku'ma au'wapa aogima aborao.
13 Pigoya, Kotiba a'ya'maenama nkimaba imegi, ae aobi ma kamanapa ugamuwe.
Piya, Karaisiti Isu aeba Pontiyasi Pairati nkaora agowapa uma amatiti'enawapa aogima
aboranti, ae aobi kaga ma kamanapa ugamuwe.
14 Piya, kaeba Koti unti kamanapa aogima wasiyegana, i'nintanamaba kekapa kampa
ataba pugatakana, wasanamaba kamanapa kampa ugatano. Kaeba piya puta kanagana
Wa'egare Isu Karaisiti irosanoma, esegima ugamuwe.
15 Piya, Kotiba aewa ntaga, otanti ntagaba taora Karaisitipa aborakiye. We, pi e'wasa
Koti abintowa kabiratakenama nkagowe. Aeba wa'ega kina'mi Nkwa'egawe. Aeba tabe
kina'mi Tabewaine.
16 Ae abintowa kampa purinta, e'wasaenara miyika, taeba agorapa kampa uma
airokaekune. Ka'wainaba kampa agantikana, to ka'wainaba kampa agakiye. We, ae
agiga'eba asagayuyekana, esegiyenawantaga miyaba miyeno. Tagane.

Uwaena kutantaga kina'mi kamanane

17 Pigoya, mampabi uwaena kutantaga kina'mika uwaimegini, igeba igebigo'enaba
a-puma, nagarikena kutankaitiba imatitiba a-piyo. We, Koti aeba a'ya'maenaba tami-
waeyagi maema ta'mu potaune. Piya, igeba aeti imatiti potama aobi piyo.
18 Eya, igeba aogi yuga puma, aogiyenawaipa uwaena aborama puma, kotankaipa a-
nkupebe puma mima, iyo'maekenaga napiyiyo.
19 Igeba piya puntiniba, aintisa maruntana puma, ibaba miyaba e'wasaenayaga
araku'ma upebe piyo.

Timoti ntugawatasa kamanane

20 We, Timoti, kaeba Koti ugatantemi ntugaba aogima kabiyo. We, ka'isamiba ige'wai
kamanakaba: Aogi napiyenawe, yepa, pipa kumparine. Pi kamanapa uwa i'ni kamana,
atarakena kamanana, pipa kakabitao.
21 Piya, ka'isa kina'miba pi kumanati atokaeyapa, imatiti'enawaipa paga pagasawe.
Pigoya, awagaenaba tigeti waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

TIMOTI AE ISA PORO KAENTIYE (TARA YAGANE)

1 Nae Porona: Karaisiti Isu nkaposorogawe, Koti abogana unatantemine. Piya, taeba
Karaisiti Isuti atokaema utaratanti nke'wasaenabi ubasikenaraka aposoro unatantine.
2 Timoti, kaeba nabugai ntagaranempakati ma nkisapa kaeyuwe. Koti tabage, Wa'egare
Karaisiti Isuge, isigepisa awagaenabe, isintara'enabe, paruyenabe, kaeti waima waiyeno.

Aogi kamanakaba tanipa kampa pukune

3 Nayabamagiba Koti aegarantasa puma naegeba pabiyama aega'ma kayokaya'ena
potaogana, ae aobipa napiyenanempaba nare ntare piye. Aibegina, naeba asi nasiba
asekape arape nunamu uma kaeka napima Kotiti na'mu potauwe.
4 Piya, naeba kao'nu pageka napimagi, nabemika kagate tabera na'mu pusanaga nabiye.
5 Naeba kamatiti'ena waigatantika napiyuwe. Pipa tagantanawe. Piya, maru paitama
arogampa Arowisiba amatiti puntiye. Piya poga, naeba abuntuwe. Kaeba taga kamatiti
potane.
6 Piyama napiyenaga pugatakana, kaeba napiyomawe. Piya, nae ka'nota naya katauwa-
gana Kotiba yoga pukenaga a'muntana kamogana kantabaipi wainti, pipa wasanama
yaku pukama to kaeyamisa puma ituru po.
7 Piya, Kotiba taemarakenaenaba kampa tamiye. Kampaye. Aeba esegi puma
mikenaenabe, agu kao'enabe, taupa kabikena esegiyenabe, tantabaipi aborama ituru
purataye.
8 Piya pika, kaeba Wa'egarempa kamana ukenaba a-kani po. Piya, naeba iga'na
yagarawantawa, kaga naeka a-kanipa po. Kaeba Kotitisa esegiyena maemagina, kaeti
aborakibi kuntuyenaba aesaga'ma mono au'wapa uma aborao.
9 Piya, Kotiba tau'ima aota mikenaenara taba puratantiye. Aogi pompentanareka
wanane. Ae'wa ntapiyenarasa taba puratantine. Eya, paitaka'ya aeba Karaisiti Isu
ntugarasa awagaenawapa utaratamagina,
10 ibasa yagaba pi nkawagaenama nkau'wapa aboraramintiye. Piya, tau'ikena ya-
garare Karaisiti Isu aeba ampa aborama purikenaenama nkau'wapa aegugasima, aogi
kamana'watasa e'wasaenabe miyaba mikenaenabe aboraramintiye.
11 Piya, pi aogi kamana aborakenaga aeba naeka: Mono kamana yoma, aposoronabe
tisaenabe poma, unatantine.
12 Piya, pi ntugaraka kuntaenaba aboranamewe. Aerawane. Naeba kampa nanipa
puwe. Kampaye. Naeba namatiti potao ntagarama nkagoba aogima agantuwe. Piya,
naeba abuntuwe. Ae ayata ataontanaba aeba aogima kabita wagana agogo yaga uma
aborano.
13 Pigoya, arupu kamanapa nawamupisa abempe, pi kipa aega'ma upebe po. Eya, kaeba
Karaisiti Isuti atokaemagina kamatiti'enama nkau'wape agu kao'enama nkau'wape
aogima aborao.
14 Piya, Aota Awamusa'amaba tagupinti mima tao'maeye. Piya, aeba tagantanama
ntuga kayata atamipa, aogima kabiyegana waigatano.
15 We, kaeba ago abintane. A'ya'ma Esiya marisa kina'miba ikabinataginisi, Pigerasibe
Emogenisibe isigeba kaga nagasase.
16 Pigoya, Wa'egawamaba Onisiporasi nkaotumpiba antara'ena puwaitama
iyo'maeyano. Piya, uwoma ntagaba aeba kayonena punatama, iga'na puntokaba
kampa anipa piye. Kampaye.
17 Aeba Aroma kumata aborama araga puma naguyosa'ma nagantine.
18 We, Wa'egawamaba agogo yagaba Onisiporasikaba antara potakana aogima miyeno.
Piya, Epesasi kumata aeba kayokaya'ena uwaenara puntiye. Pipa kaega aogima agantane.

2

Kaeba Karaisiti nkaogi irebu yagara miyo

1 We, yagaranempa, Karaisiti Isu aeba awagaena pugatakanaba, kaeba maema esegima
asiyo.
2 Piya, naeba uwoma kina'mi nkiyobipa kamana'nepa uma aboraogana abempe, pipa
a'wae puma taga kina'miti uma aborawaimegini igeba to ka'isa kinapa aborawaimiyo.
3 Kaeba Karaisiti Isu nkaogi irebu yagara mimagina, kaeba to irebu kina'mi pesa puma
kuntaenaba aesaga po.

4 Piya, ka'waina irebu yugara miyemi'naba, aeba uwa kina'mi ntugaba kagapa
kampa puta waye. Kampaye. Aeba irebu yugamana puma, aeba ababunti ntagarama
nkawamupa wasiyekana kanarasakiye.
5 Pita, to ka'waina ankagasi agasi pukena pemi'naba, aeba ari kamana'wata kampa
aega'ma uwa karusemipa, aeba ikankapa kampa maekiye.
6 Piya, to ka'waina araga ntuga pe'nagiba, aeba paitama pi ntugarasaba nanintawapa
maeyakana kanarasakiye.
7 Pi yo kamanapa napiyo. Wa'egawamaba napiyenagapa maema aragatakana
a'ya'maenama nkagowapa abiwaeyano.
8 Pigoya, Isu Karaisiti aeba Tebiti tupisa aboramagina, purintapisa asintika, aogima
napi napi po. Pika naeba aogi kamana'nepa yuwe.
9 Piya, pi aogi kamana uma aboraoka kuntaenaba namewe. Eya, igeba iga'na kina
kanta punatamagini kirokaentawe. We, Koti kamana'amaba wasanaba iga'naba kampa
kirokaetakenaenawe.
10 Piya, Koti ababikibi kina iyo'maekenaga naeba a'ya'ma kuntuyenaba aesaga puwe.
Piya, nae nabemika, igeba Karaisiti Isuti atokaeyigina i'ima, miyaba e'wasaenaga kaga
aborawaimeno.
11 We, ma kamanapa tagane:
Piya, taeba aeti atokaema purintipi ubasikubompepa, aege kaga miyaba mikune, iye.
12 Piya, aeka kuntaenarepa aesaga pukubompepa, aege kaga asu kabikune, iye.
Piya, taeba takabitakanaba, aegeba akabiratakiye, iye.
13 We, taeba kamana akayukubompepa, ae abiwa tagantanaraka'ya piye. Eya, aeba
tagantanama nkago mima, kamana'wapa kampa akuyukiye, iye.

Koti nkaobipa mono yugaba aogima piyo

14 Pigoya, pi kamanakaba kaeba wasanamipa uwaimegini igeba aogima abiyo. Piya,
Koti nkaobipa esegi kamanapa uwaimegini, igeba abima uwa kamanakaba ma'enaba a-
piyo. We, pintanamaba abe kina'mi nki maete tumikenaenawe.
15 Kaeba araga ntugaba puma taga kamana'ama nkagowapa arupu puma aboramagina,
Koti nkaobipa aogima aborakana kanarasano. Piya pukibempepa, ae aobipa kampa
kanintanaba waikiye.
16 Eya, a'yugu kamana yiginapa, kaeba kakabitao. Piya kamana ye'nagiba igeba to
kamparagaena puta wama mono ataigina,
17 kamana'waimpaba ata inamunkama pisa puma anosama abararano. We,
Aimeniyasige Pairitasige isige pi tupisa piyama ata puntase.
18 Piya, isigeba taga kamanakaba paga pamaginisi: Asiratakenaenaba ago nagari waye,
umaginisi ka'isa kina'mi nkimatiti'enaba asunu kaegasawe.
19 We, Kotiba esegi wage aema'ma mintegina, pi wageba asima esegi puntiye. Pika
awa'ena mayama kaentiye: Wa'egawamaba aeba waya'wawampipa aogima igantiye, iye.
Piya, a'ya'ma Wa'egawamati atokaema ae agega'eba maeya kina'miba igeba ataenaba
ikabitaiyo, iyema kaentiye.
20 Pigoya, tabe namapipa tu'napa korirasabe siribarasabe pewe. Ibiwanane. Igeba
to ka'isaba yarasa puntini, ka'isaba marasa pewe. Piyama ka'isamiba aogi yuga pegini,
ka'isamiba tuminta yugaba pewe.
21 Piyamagina, ka'wainaba tuminta'enawapa maegaitegina nare ntare puma mimagin-
aba, aeba aogi tu'na pisa puma aogi yuga puma mima, aota mikiye. Aeba piyama kanara
tabewapa ao'maema tonarona aogi yuga pukenaba yokege pukiye.
22 Piya, kaeba masimabi kina'mi nkigu i'nintanaba kakabitamagina, kekapa i'ma arupu
puma, kamatiti puma, agu kao'ena puma, paruyenabi miyo. Eya, a'ya'ma apuya igutasa
Wa'egawama nkagega'e ye kina'miba, igege kaga ketipa i'ma paruyenabi miyiyo.
23 We, ka'isamiba aibo'nabo puma kampa abinta tonarona kamanapa uwa uta nasewa,
kaeba kakabiwaitao. Piya, kaeba ago abintane. Pi kamanapa maka kamana aboraye.
24 Piya, Wa'egawama ntuga pemi kina'maba maka kamanapa a-seno. Kampaye. Aeba
a'ya'ma kina'mipa kayonena puwaitamagina, aogi tisa mimagina, kampa karu'ena a'wae
puma ikapa puwaitamagina,
25 aeba paebuma mima kamana'wapa akayuye kina'mi ntapiyenaba arupu puwaitano.
Aeba piya pekanaba, Kotiba iyo'maeyagini, igupa a'wae puma taga kamanapa aega'ma
abibebe piyo.
26 Eya, kewamaba ae'wa nkawamu wasikenaga ko'wapi ira'waitantikini, kaeba pae-
buma taga kamana uwaimeginiba igeba abima ko'wapisaba paima iyegaka waiyo.

3

Agogo yaga uwaena ataena aborakiye

1 Pigoya, ma kamanapa aogima abo: Agogo yagaba uwaena kuntaenaba aborakiye.
2 Piya, pabi ntagaba wasanamiba ige'wai nki asagayuyigina, mone kutaka ibugakini, paebuta nasima, igebigo'ena pumagini, kamanapa akayasumagini, ino ibagi kamanapa akayuma, kampa i'mupa puma, aota mikenaenaba akayumagini,
3 iyo'ena kampa puma, imo'enawaipa kampa kasimagini, akaya kamanapa uta nasima, i'ama ntapiyenarapa kampa kabima mimagini, wasanaba ata puwaitama, aogiyenamapa kama potamagini,
4 iyokina'mipa minaga'ena puwaitamagini, kampa napinta karu'ena kamparagaena pigina, igebigo'enawaimpaba anosakini, Kotikaba kampa napiyigina ari itasaenaga ibegini,
5 mono iga puma mima agowama nkesegiyenaba ikabitakibewe. Piyama miyiginapa igama kakabitao.
6 Piya, ka'isa piya kina'miba igebi nkiyobi kamana uma aibo waya'mi ntamapinti ubai'magini, napiyenawaipa iga'na puwaitawe. Piya wae'miba aguntaenawaika kuntaena napiyegana intawamapisa tonaronama ibai puta nasegini,
7 igeba tonarona kina'mi kamana abima, taga kamana'ama nkagowapa kampa abikena pewe.
8 We, paipa Yanisige Yampirisige Mosesepa kama potantamesa puma, kana kina'miba taga kamanapa kama potawe. Piya, igewai ntapiyenaba abararanta'ena pegina imatiti'enawaipa ago'enaba piye.
9 Piya pepa, pintanawaipa agorapa kampa kakawakiye. Kampaye. Piya, pai Yanisige Yampirisige aibo'enawaisipa agantasa puma, kana kina'mi nkaibo'enawaipa a'ya'ma kina'mi nkiyobi aborakini agakibewe.

Koti kamanata arakuregana kabigatano

10 Pigoya, kaeba agonepa aogima agantane. Piya, tisaena yuganepe, nasikenaenanepe, mikenaenanempa kipe, namatiti'enanepe, paebuma mikenaenanepe, agu kao'enanepe, asima esegima mikenaenanepe,
11 kama punatantananepe, nauki nakiyenanepe, ago agantane. Piya, Antiyoki kumatape, Aikoniyamu kumatape, Arisitera kumatape, tabe kuntuyena namugu aesaga pintopa nagantane. We, Wa'egawamaba a'ya'ma pi kuntuyenabisa nau'intiye.
12 Eya, a'ya'ma kina, Karaisiti Isuti atokaema Koti kanta puma misanaga ibemi kina'mipa, igepa wasanamiba karana puwaitakebewe.
13 Piya, agunta kina'mibe amiyo kina'mibe igeba tonarona ataena pigina anosakiye. Eya, igeba imiyo'ena pigini, to igepa imiyo'ena puwaitakibewe.
14 Pigoya, kaeba aogi kamana abima esegima kamatiti puntampene. Pi kamanapa upebe po. Piya, ugamintompe kina'mite nkagorepa agantane.
15 Piya kaeba uwaena yagaranto mintana aota mono isapa maema aisuma abita kanama miyempene. Pi nkisa'ama aogi napiyenaba ugamekana, Karaisiti Isuti kamatiti pegana Kotiba kau'iyeno.
16 Piya, Piya, a'ya'ma mono isapa Koti ntapiyenabisa aborantiye. Aibumagina, pi kamanapa ketepa aogima purayakima, aguntaenarekaba taupi pima, nasikenaenarepa parutu puratama, arupu kipa purayakiye.
17 Piya pegina, Koti nkaoyagaramaba monota anosama a'ya'ma aogi yugara yokege peno.

4

Mono yuga puma miyo

1 Pigoya, Karaisiti Isu aeba aoganta kinape purinta kinape a'yigitatakiye. Piyama, aeba tumpa aborama kabiratakenaenaga napima ae aobipe Koti nkaobipe naeba esegi kamanapa mayama ugamuwe:
2 Kaeba mono kamana'wapa uma aborao. Piya, wasanami abikena piginape, kampa abikena piginapeba a'ya'ma yaga kaeba yokege puma monopa uma aborao. Kaeba esegi kamana uma intawamapa aseyo puwaitamagina, aguntaenawaika kamana uwaitamagina, igupa asiwaitagini Kotipa aegaraiyo. Piyama, a'ya'ma yagaba pasema yoga puwaitama aogima ibubasanao.
3 Piya, ka kana arosakanapa, wasanamipa arupu kamana maesanagaba kampa ibikiye. Kampaye. Piyama, igeba igebinti antunta uwakena tisa kina aki puma iba pigini, igebi nkiyobi kamanapa nigi'ma ukibewe.

4 Aibigini, igeba taga kamana abikenagaba ikabitama, tonarona a'yugu amani kamana
ki'i nasikibewe.
5 We, kaeba kampaye. A'ya'ma yaga kaega parutu kagi napiyo. Kaeba kuntaenaba
aesagabo. Eya, aogi kamanapa aborakena yugaba puma, mono yugagampa nkau'pa
aogima aborano.

Poro kana'wapa arosantiye

6 Pigoya, nae nau Kotiti muta atakena kanapa arosasu pegi, mampaba atakena puwe.
7 Naeba agasigasi pukenaenaba aogima puntuwe. Eya, naeba ke'nempa nkatuta ago
kanamagi, namatiti'enanempa kampa antage potauwe.
8 Piya, ibaba arupuyenama nkantota'ena taminonki natakena yokege pumagina, agogo
yagaba Wa'ega, arupu kamana ukena yagaramaba, aeba namikiye. We, nae'mana nane.
A'ya'ma ae irosakibitaka ibugai kina, igeke kaga imikiye.

Nagarikena kamanane

9 Pigoya, kaeba karu'ena naetiba kanao.
10 Piya, Timasiba aeba mampabisaenaga abugaogana nagasima Tesaronaika kumati
wantiye. Keresenisiba aeba kanara puma Karesiya mari waogana, Taitasiba aeba
Tarimesiya mari wantiye.
11 We, Aruku ae abintowapa naege mintiye. Piya, kaeba Makapa aba puregirisi
kanaisigina, aeba kanara yogaba ampa nao'maeyano.
12 Naeba Tikikasipa otauwagana aeba Epesasi kumati wantiye.
13 We, naeba e'ero mu'mu kainepa Torowasi kumata Kapasi ntamapi atantogana,
kaeba kanakena puntanapa, maentana purite kanantana, esa'nepe, we, yaga au'arirasa
pumaranta isapa kaga maete kanao.
14 Aresanta aeba kapa yugawa pukena yagara, aeba tabera ata punatantiye. Aintiba
Wa'egawamaba antota'enaba a'wae pomeno.
15 We, aeba kamanatepa tabera kama puratantegina, kaegeba aekaba kabima miyo.
16 Pigoya, maru'enaba kamana unatauguni, wasanamiba kampa nao'maema a'ya'ma
kina'miba nagaintawe. We, naeba Kotiti nunamu yokini, pi nkaibo'enawaikaba ka-
manapa a-nkuwaitano.
17 Pigoya, Wa'egawama nagora asimagina esegiyenaba namima nao'maeyoga, naeba
kanara aogi kamana'ama nkago uma aborauwagini, a'ya'ma namu'isa kina'miba
abintawe. Eya, Kotiba araiyoniwama nkawamupisa apa'natantisa puma nau'intiye.
18 Piyama, Wa'egawamaba a'ya'ma aguntaenabisa apa'natamagina, mantawama kabi-
ratakenaenawapi ubasikenaga nau'ikiye. We, ae agega'eba asagayuyaba miyeno. Tagane.
19 Pigoya, Pirisikabe Akurabe Onisiporasi tunkape: Aya pewe uritayema, uwaimo.
20 Pigoya, Erasitasiba aeba Korinti kumata pabita mintogana, Toropimasipa yoni
nkaboga aepa Mairitasi kumata atauwagana mintantiye.
21 We, kamparaga esiba yaga aborakiya, kaeba karu'ena naeti kanao. Pigoya, Yubura-
sibe Putenisibe Arainasibe Korotiyabe a'ya'ma mono kina'mibe kaga: Aya pene, yewe.
22 Wa'egawamaba kauma kagukampage miyeno. Awagaenawampaba tigeti waima
waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

TAITASI AE ISA PORO KAENTIYE

1 Nae Poro, Koti kayokaya yagara, Isu Karaisiti nkaposoro nawe. Aeba unatama,
Koti uwaitanti kina'mi nkimatiti'ena esegi puwaitaoma, naba punatantine. Piya, taga
kamanapa abibebe pigina anosakini Koti kanta puma mima,
2 utarantanti nke'wasaenabi ubasikibeka unatantine. We, Kotiba kumparipa kampa
ukena yagara mimagina, paitaka'ya e'wasaenawapi ubasikibeka utaratamagina,
3 aintiba ae'wa kanapa pi kamana'ama nkau'wapa mono kamana'wapisa aboraram-
intiye. Eya, tau'ikena yagarare Kotiba aeba ago ugasima pi ntugaba namegi ka-
mana'netasa uma aborauwe.
4 Taitasi kati ma nkisapa kaeyuwe. Piya, kaeba taga nae yagara kanta puma mimagina,
kamatiti'ena tae pompesa puma ka'masa pene. Pigoya, taba Kotige, tau'ikena yagarare
Karaisiti Isuge, isigetisa awagaenabe paruyenabe kaeti waima waiyeno.

Monotasa kiye kina'mi kamanane

5 Pigoya, Kariti mariba mono yuga atunkapa waintoga: Puma nagaraoma, megatamagi,
a'ya'ma kumaka kumaka monota kabiye kina'mikaba: Asiwaitaoma, ugamintone.
6 Piya, ka'wainaba wasanami nkiyobipa kamana'wa kampa waintakanaba, anara
ka'anto mintakanaba, araga yagarawaisiti aguntaena pusanagaba kamana'waipa kampa
wainta, ino ibagi kamana kampa akayunta Karaisititi imatiti pigina kabikibi, piya kina
kiyaba asitao.
7 Piya, pasitori kina'maba aeba Koti ntugara kabikenaenara mima a'yugu kamana
aeti waisanagaba kabima miyeno. Aeba agebigo'enaba a-peno. Karu'enaba anta
aukikenaenaba a-peno. Esegi wani ntama aibo'enaba a-peno. A-nkaibasanano. Aeba
mone kuta asugasima maekenaenagaba a-nkabeno. Kampaye.
8 Aeba wasana kayone puma kabiyeno. Aogiyenagaba aepa abugano. Ae'wa nkaupa
kabima mima, Kotintana aega'ma, aota mima, napiyenawatapa aogima kabiyeno.
9 Aeba taga kamana omogana abintitapa esegima asiyeno. Piya pukibepa, aeba
wasanamipa arupu kamanapa aogima uwaimimagina, akayuye kina'mi kamanapa
akayuma asu igasano.

Kariti maripa uwaena kina'miba kumpari kamana untawe

10 We, pi mpariba uwaena kina'miba taga kamanapa akayuyewe. Igeba au'wa kampa
wainta kamana uma wasana imiyo'ena puwaitawe. Eya, Yuta kina, i kasakena tupisa
kina'miba piya pewe.
11 We, piya kina'mi nkiwamupa akunkitao. Piya, igeba kota mpaekenaga a'yuguyenaba
puwaiyakima, piyaenaba ka'isa kina'mi ntapiyenaba waya yagarawaipe ibaibewe.
Ibaibegana, pi kina'mi nkiwamupa akunkitao.
12 We, paipa ka Kariti poropete yagarama aokina'mikaba maya untiye: Kariti kina'miba
a'ya'ma yaga kumpari'ena puma, kabu kina kanta puma mima, iyekita karegi kinane,
untiye.
13 Pi nkawaga kamanapa tagane. Piya, kaeba esegi kamanatasa uwaimegini, igeba
imatiti pukenaraka esegima asiyeno.
14 Eya, Yuta kina'mi nkamani kamanapa a-nkaega'ma, taga kamana ikabita kina'mi
nkimentantiba a-mpiyeno.
15 Piya, wasanami ntapiyenawaipa nare ntare peginaba, a'ya'maenaba iyobipa nare
ntare piye. We, kampa imatiti puma kamparagaena napiye kina'mitiba, ka'enaba kampa
nare ntarepa piye. Kampaye. Ige'wai napiyenawaintaga igu'yaga kaga i'ni pawaye.
16 Piya, igeba iwamutasaba Kotipa aegarauwe untiniba, nasikenaenawaitasaba Kotiba
ikabitawe. Piya pegana, Kotiba igekaba aema itaye. Igeba kamana akayumagini,
aogiyena pukenaenaba kapa kampa abae pewe.

2

Mikenaenarene

1 Pigoya, kaekantanaga napima maya yuwe: Kaeba wasanaba arupu kamanapa
uwaimo.
2 Piya, kaeba anasa kina'mipa mono uwaimegini, igeba paebuma mima, arupu puma
mima, napiyenawaitapa kabima mima, imatiti'enabe agu kao'enabe monota asima
mikenaenabe tagantana pigina waiwaitano.

3 Piya, anasa wae'mikeba pabiyama uwaimegini, igeba monota aota mima, akaya
kamana kampa uma, aibo waninkama iga'na puwaitasanaga kabima mima, aogiyenama
nkagowapa puwaiyakiyo.
4 Puwaiyakimagini igeba kasa wae'mipa uwaimigini, igeba iwaegipe yagarawaipe agu
kao'ena aogima puwaitama,
5 napiyenawaitapa kabima mima, nare ntare puma mima, namapintisaena aogi puma,
kayonena puma, iwaegi nkiwamu wasiyiyo. Piya, Koti kamana akayasuma maete
tumisanaga, piya piyo.
6 Piya, masimabimikeba pabiyama esegima uwaimegini, igeba i'waitapa kabima
miyiyo.
7 Pigoya, kaega aogiyenamana paitawaitama, a'ya'ma aogi yuga pegini agama kae-
garaiyo. Mono untanapa antage kamanakeba kagapa a-nkuwaimima, taga kamana
paebuma uwaimo.
8 Piya, aogima parutu kamana yegini, kama kinatimpiba akayapa kampa uma taeti ata
kamanaka aisakateginiba, igeba ini piyo.
9 Pigoya, kaeba kayokaya kinapa kamana uwaimegini, igeba kiya kina'waimpi nkimen-
tanti mima, a'ya'ma kayokaya'ena aogima puwaitaiyo. Piya, igeba iwamupisa kamanapa
a-nkakayuma,
10 kuntanaba a-punta mima, a'ya'maenawaipa tagantanamana puwaitaiyo.
A'ya'maenawaika piya pumagini, tau'ikena yagarare Koti ae'wa kamana'ama nkau'wapa
aboraigini i'mu piyo.

Taeba nare ntare puma Karaisiti kanaka aobi peno

11 Pigoya, a'ya'ma maga maga kina'mite tau'ikenaraka Koti nkawagaenawampa abo-
rantine.
12 Piya, atama mpikenaenarepe mampabisa i'nintanarepe atasanagaba aborama pu-
rayakima: Mampara paebuma arupu puma mima Koti kanta puma miyiyomagina,
awagaenawapa aborantine.
13 Eya, tabe Kotire, tau'ikena yagara Karaisiti Isuba e'wasaenabi aborawaeyakana aeti
aogima atokaekenaga: Aobi puma aota miyiyoma, utaratantine.
14 Piya, ae'wa nkauma kasima, a'ya'ma antage'enabisa ika puma taba puratantegi, ae
tunkampitaba nare ntare puma mima aogi mono yuga pukenaga esegi pukubompeka,
pu'ma aogi puratantiye.
15 Pigoya, kaeba ma kamana'ama nkagoba aogima uwaimimagina, kiya kina'mi usu
kamana uma asiwaitagini ataenawaipa aebasanaiyo. We, kaekaba wasanamiba: Uwa
yagaragawe, usanagaba, aogima kabiyo.

3

Mikenaenarempa nkau'wapa aogima aborano

1 Piya, kaeba kao'mipa asi nasiba uwaimegini, igeba kabiwaita kina'mipe kiya
kina'mipe imentapinti mima, ige'wai nkiwamupa wasimagini, aogi yuga pukenagaba
yokege piyo.
2 Piya, igeba a-nkakayasuwaitamagini, maka kamanapa a-nkuwaitamagini, paru puma
mima a'ya'ma wasanamipa kayone puwaitaiyo.
3 We, paipa taegeba aibo'ena pumagi kamanapa akayuntune. Piya puwakana, kewam-
aba antage ki'i tabaibogana, tonarona tagu i'nintanamage kamparaga ta'muntanamage
iga'na puratantine. Piya purataoga, taeba asi nasiba wasana ata puwaitama ige'wai
mparuta maekenagaba napintune. Piya puwakini, wasanamiba kama purataugu, taeba
tao'mipa pabiyama kamaena puwaitantompene.
4 Pigoya, aintiba tau'ikena yagarare Kotiba aogiyenama nkagowa aborama agu kao'ena
pukena antara'enaba aborantipa tau'ima taba puntiye.
5 Piya, aeba taere nkarupuyena pompe ntugaraka wanane. Ae'wa nkagutasa antara
puratamagina, Aota Awamusa'watasaba aeyobatatama aota aboraratama, kasa yagara
kanta puma taba puratantine.
6 Eya, tau'ikena yagarare Isu Karaisiti ntugarasa Kotiba Aota Awamusa'wapa asunu
kaeyogana, taetiba tumpa pumaewantiye.
7 Piya, aeba awagaenawatasa arupu purataka, taeba aeti atokaema waiyaba e'wasa
maekenaga asunu kaerataogana, taeti tumintiye.
8 Pi kamanapa tagane. Piya, nae nabemika kaeba pi kamanapa esegima uwaimegini,
Kotiti imatiti pe'nagiba asima paebuma mima aogi yuga pukenaga asi nasi napiyiyo. Pi
ntugaba kanara puma wasanaba iyo'maeye.

9 Pigoya, tonarona uwa ibigata nasikena kamanape, aotumpi kamanape, akayukena
kamanape, ago kamanataka maka ukenaenabe, pintanamaba kampa tao'maema aogi
nakenaba kampa aekiye. Pipa kaeba kakabitao.
10 Piya, ka'waina aeba mono kina'mi ntapiyena paibekanapa, katano, tararano, arupu
potagana kampa abekanapa, kasagana abira miyeno.
11 We, kaeba abintane. Piya kina'maba aeba kepa kaitegina aguntaena puma, ae'wa
nkaupi pima piye.

Nagarikena kamanane

12 Pigoya, Atemasiwo, Tikikasiwoma otakana kaetiba wakanapa, kaeba Nikoporisi
kumati ampa nagao. Piya, tabe esiba yagaba pi kumata ampikuwema, napiyuwe.
13 Pigoya, ago kamana'yaga yagara Senasibe, ao'mi Aporobe, isigeba kaeti aboraisigi-
napa, ke'i kusi pusanaga nasikenaenarapa isiyo'maeyo.
14 Piya, taokina'mipa puwaiyakegini, igeba asima paebuma mima asi nasiba aogi yuga
puma, kusi pe kinapa iyo'maeyigina, mono'waimpaba au'wantaga'ena peno.
15 A'ya'ma naege miye kina'miba: Aya pene, ugamewe. Kaeba imatiti puma agu kao'ena
purata kina'mipa: Aya pewe iyema, uwaimo.
Pigoya, awagaenaba a'ya'ma tigeti waima waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

PIRIMONI AE ISA PORO KAENTIYE

1 Naeba Poronawe. Karaisiti Isu, aeka iga'na punataga mintuwe. Naebe, tao'yagara
Timotibe, tasigeba ma nkisapa Pirimoni kaeti kaeyuse. Kaeba tasibugai ntagara ka yugare
pompene.
2 Piya, kaewa, tamana Apiyawa, tao'maenti ntagara Akipasiwa, kae namapi monota
ai'aru pe kinana, sumagira tigeti kaeyuse.
3 Tabarempa Koti, Wa'ega Isu Karaisiti, isigetisa awagaenabe tintawama paruyenabe
tigeti waiyeno.

Pirimoni aogima nkaegarantiye

4 Naeba kaeka nunamunepisa esugatamagi, Kotinempakati na'mu pugatauwe, omuwe.
5 Piya, naeba abopa kaeka maya yewe: Kaeba Wa'ega Isuka kamatiti'ena potamagina,
Kotiti atokaenta kinapa, agu kao'ena puwaitane. Pika yega, abima Kotika na'mu puwe.
6 Piya, kaeba wasanage ampa kabo puma kamatiti'ena piya pega, a'ya'waema Karaisi-
titisa aogiyena maeyompentana igeba agaka, nunamu yuwe.
7 Owe, nao'yagara, Kotiti atokaenta kina agu kao'ena puwaitampe, pintana intawama
esegi puwaitaka, nantawama paruyena pegi asugasima na'mu puwe.

Kayokaya yagara Onisimasi ae kamanane

8 Piyama naeba Karaisiti nkawamutaka: Kaeba aogiyena po, esegima ugamosinta
kanara yosine.
9 Pigoya, naeba karena, Karaisiti Isu ae iga'na yagara ibaba mintuwe. Piya, esegi
kamanapa kampa ukuboka, agu kao'ena puma paebuma ugamukuwe.
10 Naeba maya yuwe: Yagarane Onisimasika kabigauwe. Naeba iga'na namapi
minta, mono omintone. Pintana aogima abima, pigoyema yagarane kanta puma abora
mintemine. Kaeba agama aogi potao.
11 Piya, aeba paipa kampa aogi yuga puma kao'maentemine. Ibaba aeba kanara aogi
yuga puma, kaepe naepe tasiyo'maekiye.
12 Ibaba naeba agarubaogana, aeba mayama naunkantayaga to kaeti waye.
13 Piya, naeba aogi mono kamana yuwagini iga'na namapi nataugu mintoka, Onisi-
masipa mata'i nao'maekenaga araku'ma ababosinta, kae maru mpaema naomaeyami-
sine.
14 Pipa naene kampagi uwa araku'magi, kampa esegi pugatauwe. Nae nabemika, kaeka
ntapiyenabisa aogi po.
15 Piya, kasa yagara aboragina agora to ababikibempeka, a'yo kagaite kanan-
tipayawema napiyuwe.
16 Piya, ibaba uwa kayokaya yagaraba kampaye. Aeba Isu nkaegarami kayokaya
yagara mintiye. Pi tabugai tao'yagaraga naepa nabugaikana, kaeba asunagasima tabera
potakibenema abuwe. Piya, yoga yagaraga, Wa'ega aegaranta yagara, aepa aogima
ababo.
17 Piya, naeka: Nao'yagara, naege ka yugara piyema napiyempepa, Onisimasi to
kakema nababempesa puma ababo.
18 Pigoya, ka'ena kamparaga pugatama, ireta pugatakanapa, nae nagera atao.
19 Iretawapa naene ikapukuwe. Tagane. Naeba Poronawe. Ma nkisapa nayantepisa
kaeyuwe. We, kaeba nae kamana abima e'wasa maentampe, pika iretaba tabera
punatampene. Aerawane. Pikaba kampa yuwe.
20 We, nao'yagara, Wa'egawama nkageraka ka'mu punatamagina, pi Karaisiti nk-
agega'eraka aogi potamagina paruyena punatao.
21 Naeba abopa, pi kamana'ne wasikibene. Piya pega, naeba ma nkisapa kaeti kaeyano.
Kamana'ne ugamosa puma, ka'isa napiyenagatasa amato pukibenema, abuntuwe.
22 Pigoya, Koti nunamuripa abiritaka naeba tigeti kananoma, napiyuwe. Piya, ka maru
nae'ena akusanataga kaege ampiyeno.

Kamana uma nagarintiye

23 Pigoya, Epaparasi aeba: Aya pene, ugamiye. Aeba Naebe Karaisiti nkiga'na
yagararasawe.
24 Pigoya, a'ya'ma yuga kina'ne: Makabe, Arisitakasibe, Timasibe, Arukube, igeba
pabiyama: Aya pene, yewe.
25 Pigoya, Wa'ega Isu Karaisiti aetisa awagaena tiguti waiyeno.
Poro piya isa kaentiye.

IBURU KINA'MI NKISANE

Koti Ntagarama kamana aboraramintiye

1 Paipa uwaena yaga Kotiba toma toma ki i'ma poropete kina'mi nkiwamutasa tayabamagi mono kamana'wapa uwaimita kanantiye.

2 Piya, ainti atuti iba nagarikena kanara, Kotiba kamana agowapa, yagarawa nkaboraramintine. Pi ntagarama nkayatasa Kotiba mampaba puma'ma, a'ya'maenama nkago miyenoma otantine.

3 Piya, yagarawampa aeba Koti kanta puma mima ka'masa pumagina, aeba Koti nke'wasaena aboraramimagina, kamana'wampa nkesegiyenarasa a'ya'maena mabe mantabe parutu puma kabiye. Aeba aguntaenabisa aeyobatatakena yuga puma a'ya kaitegina, Tabe Wa'egama nkayatakanti inati asu mara'mintiye.

Koti Ntagarama a'ya'ma enisore kinapa igantiye

4 Pigoya, abawampa yagaranene ominti nkagiba enisore kina'mi nkigeba igasisa puma, aewapa enisore kina'mi igasima abawampa nkayatakanti mara'mintiye.

5 Piya, paipa paipa Kotiba yagarawaka maya omintiye:
Yagaranekawe. Kaepa iba aboragatauwe, untiye, iye.
Piya, aeka to kake maya untiye:
Naeba abawampantana puma miyekana, aeba yagaranentana puma miyeno, untiye, iye.
Pigoya, pi kamanapa Kotiba ka enisore yagaraga untiye, a. Kampaye.
6 Piya, aeba amaru yagarawa mabi ataogana aboraogana maya untiye:
A'ya'ma enisore kina'nempitaba, aeti tirakabima agisiyo, untiye, iye.
7 Piya, enisore kina'mikaba maya untiye:
Naeba enisore kina'nepa esiba kanta puma aboramagi, pi ntuga kina'nepa yaku nkantebu kanta puma aborawaitauwe, untiye, iye.
8 We, a'wae puma yagarawaka Kotiba maya omintiye:
Kaeba Koti mimagina, tabe Wa'ega a'ya'ma yaga miyaba mima, kabiwaitakenaenagatapa kabima mima parutu'ena puma miyaba mikibene, iye.
9 Piya, kaeba arupuyenaga kabegina, antage'enaba kama potane, iye.
Pika kae Kotina, naeba ka'muntanagapa kae tikataogana kao'mipa igasaye, untiye, iye.
10 Pigoya, to kapa Kotiba maya omintiye:
Wa'ega, kaeba paitaka'ya maba aboratama, mantaba kayapisa pumarantampene, iye.
11 Piya, kaeba miyaba miyegana, mantabe mabe paisa kai abararaisa puma abararama ata puwakiye, iye.
12 Piya, kabi akarakitantana to antota kasa maema kabisa puma, mantabe mabe to antota kasa'ena aborakiye, iye.
We, kaeba kampa antota kasa'ena aborama pabiyama mimagina, masimabi kau'yaga miyaba mikibene, untiye, iye.
13 Pigoya, paipa Kotiba yagarawaka to ka maya omintiye:
Kaeba nayatakanti mara'miyega, kama kinakapa kagisa amentapinti atakini waiyo, untiye, iye.
Pigoya, pi kamanapa Kotiba ka enisore yagaraga untiye, a. Pipa kampaye.
14 We, enisore kina igeba awamusa kina mima Koti kayokaya potagina, i'ikibi kina iyo'maeyiyema uwaitaye.

2

Koti aogima tau'ikena kamanane

1 Piya pegi, pi abintompe kamana uwasuwa pusanaga, taeba napiyenaretapa araku'ma upebe puma aegarano.

2 Piya, Kotiba kamana'wapa enisore kina'mi nkiwamuta umarantegina, pi kamana'amaba waima esegi puntiye. Kana kamana'amaba a'ya'ma aibasana'ma aemita punta kinape kamana akayunta kinape ata ikankaipa antotapa maentawa, taewariye.

3 We, aogima tau'ikena aborararatantintanaga taekita pompepa, aya pumabaya ataenabisaba taegakapa wagaikune. Pipa kamparaka'yane. Pigoya, Wa'egawama aewa pi tau'ikena kamanapa maru uma aborararatantegini, ae kamana abinta kina'miba kaga taeti ago ampa aborantawe.

4 Ampa aborauguna, Kotiba agowa abompeka iyapisa tonarona aboraogini, igeba awame'enabe kasa'enabe toma toma esegiyenabe aborantini, Aota Awamusa'ama nkabemika ka ka imogini tonarona a'mu ntuga aborantawe.

Isu aeba tau'ikena ai'neraka'yane

5 Piya, aborakibi mpaga kamanapa yune. Pi mpa kabiyiyomaba, enisore kinapa Kotiba
kampa uwaitantiye. Pipa kampaye.
6 Pika ka yagarama mono isapi mayama ka auka'i Kotipa omintiye:
Wasanaba nanagana kaeba napiyene. Wasanama Ntagaraba nanagana aepa kabitanema,
untiye, iye.
7 Piya, arontaganto enisore kina'mi nkimentapinti kaeba aepa atamagina, to kake a'wae
puma aba puma au maete ima agega'eba asagayuma,
8 a'ya'maenaba ae agisa amentapinti aki pekana waiyegina aeba kabiye, untiye, iye.
Eya, Kotiba pi ntagarama nkamentapinti a'ya'maenaba waiyenema otantana, ka'isaenaba
uwaba kampa waiyenema otantiye. We, a'ya'maena pi ntagarama nkamentapinti
waiyemaba ibaba taobisaba kampa agaune.
9 Piya, to kapa agaune: Isupa enisore kina'mi nkimentanti arontaganto otaogana,
tumpimagina Koti nkawagaenawa mpaema a'ya'ma kina'miteka purintiye. Aeba auki
nakiyena puma purogana asitama au maete ima ageba asagayuntiye. Pi'na nkagoba ago
agaune.
10 Pigoya, Kotiba a'ya'waemaenama nkagogana puma'ma mintiye. Piya, aeba otaogana
Isu pu'magina auki nakiyenawatasa tau'ima paitakena yagara aota mikena agega'eba
maeyogana, Kotiba uwoma araga yagara ibabute e'wasaenawapi ubasintiye. Pintanaba
aeba arupuyenaraka'ya puntiye.
11 Piya, aota puratakena yagarabe, aota puratami kinape, ka auka'isa aboraune. Piya
pokana, aeba taeka ani pusanaga kampa napima: Na'natabararawe, uramiye.
12 Pika mono isapi maya untiye:
We, Koti, naeba kae kagega'eba na'natabaraba uwaimukuwe, iye.
Eya, naeba monota ai'aru pe kina'mi nkikapi kagega'eba asagayukuwe, untiye, iye.
13 Piya, aeba to ka maya untiye:
Naeba Kotiti namatiti potakuwe, untiye, iye.
Pigoya, pika to ka maya untiye:
Kaeba nagaka, naeba mata'i mima a'ya'ma yagaraba Koti namemi'nagigeba kaga miy-
ompene, untiye, iye.

Isu wasanaraka'ya aborama tao'maentiye

14 Pigoya, Koti ntagaraki'nu taeba wasana mintokana, Isuba tae kanta puma aborantiye.
Eya, tae kanta puma aboramagina, purikenama nkagoba aegugaikenaga pu'ma asintiye.
Pi'na nkagoba kewamawe.
15 Piya, a'ya'ma purikenaenaga taekuru pompe kina'miba a'ya'ma yaga kewama iga'na
purataginaba, Isu aepa aegugasimagina pi nkiga'nabisa akariyobatatakenaga pu'ma
asintiye.
16 We, tagane. Aeba enisore kina'mikaba ae'wa ntuga kampa puma iyo'maentiye. Pipa
kampaye. Aeba Abara'amu tumpi ntuga puma iyo'maentiye.
17 Piya, a'natabara iyo'maekenaga aeba ka'masa puma aborantine. Piya, aeba
monota paitanta kiye yagara ampima, Koti ntuga puma arupu puma antara puratama,
wawaya'mite nkaguntaenarempa nkantota ika puratakenaga, a'natabaramige ka'masa
puma aborantine.
18 Piya, auki nakiyenabe amiyo'enabe aeti aboramogana aeba asu againtemika, taepa
pabiyama tamiyo'ena aborarameginaba kanara tao'maeye.

3

Isu aeba Mosese asu againtiye

1 Pigoya, aota nao'mitaba, mantabi ubasikibe kina'mitaba, tigeba Isugaba aogima
napiyiyo. Aeba tamatiti'enama nkagowama tabe aposorobe monota paitanta kiye
yagararepe mima, Koti nkawamupa aogima wasintiye.
2 Piya, Kotiba pi ntugaraka otaogana, pai Mosese Koti nkawamu wasima Koti nkaok-
ina'mi kayokaya'ena puntisa puma, Isuba Koti nkawamupa aogima wasima yogawapa
puntiye.
3 Eya, nama kiyi ntagarama nkagewamaba pi ntamankama nkageba asu agasisa puma,
Koti nkaobipa Isu nkagewamaba Mosese nkageba asu againtiye.
4 Piya, namapa wasanami nkiyapisa aborantegina, we, a'ya'waemaena aboranti nta-
garaba Kotiwe.
5 Piya, Moseseba aeba Koti nkawamu wasima Koti nkaokinapa kabima mima, ainti
aborakibintanaga awaga kamana umagina, aeba kayokaya yagaragana mintantiye.

6 We, Karaisitiba Koti nkawamu wasima Koti nkaokinapa kabima mimagina, aeba Koti
Ntagaragana mintiye. Piya, taeba a'ya'ma yaga esegima aega'ma Kotiti atokaekenaga
ta'mu puntapa, taeba Koti nkaokina mima namantanawapa pukune.

Isureyo kina'miba ata puntasapa a-piyo

7 Pigoya, pika Aota Awamuas'ama maya untiye:
Ibaba, tigeba Koti kamana abintiripa, aogima abiyo, iye.
8 Eya, Isureyo kina'miba ka'me mpari mima Koti amiyo'ena potama ago kamana
akayumagini, igu akunintasa piyaba a-piyo, iye.
9 Eya, ka'me mpari tiyabamagiba 40-wa kabuba mima nae puwantanaba agantiniba
namiyo puntane, iye.
10 Piya pugu, naeba igama pi kina'mika namo'enaba puma maya yuwe: Igu'amaba a'ya'ma
yagaba kepa agasima antage'ena pumagini, nae kipa kampa agama nasewe, yuwe,
iye.
11 Piya, igeka namo'ena puwaitamagi, mayama esegima yuwe: Igeba migarakenae-
nanetiba kampa ubasikibewe, yuwe, untiye, iye.
12 We, nao'mitaba, tigeba aogima kabiyiyo. A'yugu tikapisa ka'wainaba antabinti
aguntaena puma amatiti'enawa kaite, miyaba Koti aka'intaesi potasanaga, aogima
kabiyiyo.
13 We: Ibawe, untipa ma ntagawe. Piya, ibasa yagaba aguntaenama tikapisa ka'waina
nkao airarikaeyakana antaba akunisanaga, tigeba kabima mima a'ya'ma yaga tiyo'mipa
aogi kamana uwaimigini, napiyenawaipa igegano.
14 Piya, pai tamatiti puntompentana to esegi puma mirite wama nagariyeka, Karaisit-
intanabi ubasikune.
15 Eya, ibasa yagaga mono isa'amaba maya iye:
Ibaba, tigeba Koti kamana abintiripa, aogima abiyo, iye.
Eya, Isureyo kina'miba Koti nkago kamana akayumagini, igu akunintasa piyaba a-piyo,
untiye, iye.
16 Pigoya, aya pume kina'mi Koti kamana abima ataena puma akayuntawe. Pipa
Moseseba wawaya iba purite Isipi maba agaite waume kina'mi, ige akayuntawe.
17 Eya, aya pume kina'mi kamana akayuguna Koti 40-wa kabuba amo'enaba puwait-
antiye. Pipa wawaya'mi aguntaena pume kina'mika Kotiba amo'enaba puwaitantegini,
i'waipa ka'me mpari ware'nawaewantawe.
18 Aya pume kina'mika Kotiba: Igeba migarakenaenanetiba kampa ubasikibeweba,
untiye. Pipa wawaya'mi kamana'wa akayuye kina'mika untiye.
19 Pi'na nkagoba taeba abune. Kampa imatiti pe'nagiba, igeba Koti mpigarakenaenawat-
iba kampa ubasikibewe.

4

Koti nkaokina'mi mpigarakenaenawe

1 Pigoya, Koti migarakenaenawapi uma pasikena kamana utaratantine. Pi ka-
mana'amaba uwa waiyeka, taekuru pumagi, taepisa ka'wainaba kampa abae puma
apasisanaga kabiyeno.
2 Piya, paipa Mosese nkaokina'miti aogi kamana aborantasa puma, taeti pabiyama
aboraye. Pigoya, pi kana aogi kamana abintapa, kampa wasima imatiti puguna, igetiba
kampa au'wapa aborantiye.
3 Piya, tae tamatiti pompe kina'mitaba Koti utaratantemi mpigarakenaenabi uma
pasune. We, paipa Kotiba mampa puma nagaritaogana, wasanamiteti yogawapa a'ya
waogana aeba agama maya untiye:
Kamana'ne kampa abikibe kina'mika namo'ena pokini, igeba migarakenaenanepipa
taganema kampa ubasikibewema utawaitauwe, untiye, iye.
4 Piya, mono isa'ama ka auka'i maya iye:
Kotiba tonaentisa ka'umaema yaga yoga puma nagarigaite, to tarumaema yaga migaran-
tiye, untiye, iye.
5 Eya, pi nkauka'i to ka maya iye:
Igeba taganema migarakenaenanepipa kampa ubasikibewe, untiye, iye.
6 Piya, pai aogi kamana abinta kina'miba kamana ago akayumagini, kampa uma
pasintawe. We, migarakenaenari wakena kipa uwa waintikini, to ka'isamiba pasikibewe.
7 Eya, Kotiba ka yagaga: Ibawe, otantiye. Piya, aintiba uwaena kabu wagasoganaba,
Kotiba Tebiti nkawamupisa kamanapa maya uma aborantiye:
Ibaba, tigeba Koti kamana abintiripa, aogima abima, tigu'amapa a-nkakunkataiyo,
untiye, iye. Pipa ago urimintuwe.

8 Pigoya, pai Yosuwa ago migarakenaenabi iba puntisinta, Kotiba pika to ka yagagaba
kampa otasine.
9 Piya, migarakenaenaba taeti uwa waintiye. Owe, sabati yaga kanta puma migarake-
naenaba waintegi, pipa Koti nkaegaraompe kina'mitaba aobi pune.
10 Piya, ka'waina Koti mpigarakenaenawapinti ubasikibipa, aeba yogawapa a'ya atate
migarakiye. Eya, pai Koti yogawa a'ya kaite migarantisa puma, aeba yogawapa a'ya atate
migarakiye.
11 We, migarakenaenawapi uma pasikenaga taeba esegima mono yuga peno. A'yugu
taepisa ka'wainaba, pai kamanapa akayuntasa puma ware'nasanagaba, kabima mima
aogi mono yuga peno.
12 Piya, Koti kamanapa e'wasaena wantaga, esegima yogawapa piye. Piyam-
aba, agananta'enawampa tara awa wainta paroya ntoginkamantana asugasima, tagu
tamankama atokaentipa nawaegasima, tayampu tara'nuwama atokaentipa nawae-
gasaye. Eya, a'ya'ma tantawama ntapiyenabe tabugaintanabe a'yigimpa aboraye.
13 Piya, Koti nkaobipa kakanta'enaba kapa kampa waintiye. Kampaye. A'ya'maenarepa
apira puma ae aobi ago aborawaeye. Eya, Koti aeba a'ya'maena pompentana tage tatai
ntagarawe.

Isuba monota paitanta kiye yagararene

14 Pigoya, taetiba monota tabe paitanta kiye yagarare mintiye. Aeba mantabinti asu
pasinti ntagara Isu, Koti Ntagarawe. Pika taeba tamatiti potaompentanaba upebe puma
aesaga peno.
15 Piya, aeba magimagiyenare atama antara'ena kampa punta yagara kanta puma
kampa miye. Kampaye. Aeba aboraogana amiyo'ena potaomepa kampa aguntaenaba
punta, monota paitanta kiye yagarare tagantana puma taeti aborantiye.
16 Pigoya, pika kampa taekuruba punta, taeba Koti awagaenawa tamikena marunkati
uma airokaeyeno. Piya, taeba airokaeyakana antara'ena purataka, kuntaenare aesaga
pikenaga awagaenawatasa tao'maeyano.

5

Isuba tau'ikenaenama agorene

1 Pigoya, mabisa kina taepisa monota paitanta kiye yagarare Kotiba otaye. Kotiba
otagina, aeba tau'ikenaga Kotiti ta'muntanarepa amima yagaba aeguma kaema agunta
pasa'atagina aguntaenarepa airarikaegasaye.
2 Piya, pi ntagaramaba aegeba tae kanta puma magimagi yagara mintanaba, aeba pika
napima, aibo antage kina'miteka taga antara puratama pasema tao'maeye.
3 Piya, aeba mabisa magimagi yagara mintanaba, waya'wamika muta ataisa puma
ae'wa aguntaenawa maegaikenaba pabiyama muta ataye.
4 Pigoya, pi monota paitanta kiye yagarama mparupa uwa maekenaba kampaye. Pipa
Koti Eronipa pai otantisa puma otagina maeye.
5 We, pabiyamagina Karaisiti kampa ae'wa nkagega'eba maete inta, monota paitanta
kiye yagararepa aborantine. Koti otaogana aeba pi ntugaba puntine. Eya, Kotiba maya
omintiye:
Kaeba yagaranekawe. Iba aboragatauwe, untiye, iye.
6 Piya, mono isapi to auka'iba to ka maya omintiye:
Kaeba Meyokisete ae tu mpima mono kiye yagara miyaba miyeno, untiye, iye.
7 Pigoya, Kotiba purintapisa au'ikena esegiyena waintegina, paipa Isuba mampabisa
yagara mintanaba, pika napima tabera kega'e uma kube'ena puma Kotiti nunamu
uma nao'maeyoma abigantiye. Aibumagina, aeba ae'wa ntapiyena ware'nama Koti
nkawamupa wasiyomeka, Kotiba nunamuwapa abintiye.
8 Piya, Isu aeba Koti Ntagara mintiye. We, tae kanta puma auki nakiyenarasa Koti
nkawamu wasikenaenama nkagoba abibebe puntiye.
9 Piya, Isu aeba abibebe pumagina, Koti nkaobi aota'enaraka'ya puma, a'ya'ma ae
awamu wasiyompe kina'mitepa tau'ima miyaba mikenaenama agoba aborantiye.
10 Eya, Kotiba otaogana, aeba Meyokisete tu kanta puma monota paitanta kiye yagarare
aborantine.

Inamu ntagara kantaba taeba a-peno

11 We, mono yugawaka uwaena kamana waintegi, tige akuninta mintaka, urimikenaen-
aba kunta piye.

12 Piya, tigeba mono abirite kananta'nagita, ayamabaya mono tisa kinapa kampa miyewe, a. Tige napiyenaripa aronkanto waiyegina, ka yagarama Koti nkaogi ka-
mana'ama nkagoba to kake urimikibipa, pipa kanarane. We, tigeba esegi nanintaba kampa na kina mimagiri, nono'amana mpaema miyiyo.
13 Eya, a'ya'ma kina'miba nono nayaba mima, igeba inamu ntagara kanta puma mima arupuyenama nkagoba kampa aogima agantawe.
14 Piya, esegi nanintaba i'anosa kina'mintanawe. Piya kina'miba igewai ntapiyenarasa aogima napima asi nasiba aogiyenabe ataenabe taga a'yikewe.

6

Timatiti'enaba a-tiyekita piyo

1 Pigoya, taeba marupa ka'isa Karaisiti nkaegarakena kamanapa abuntune. We, pi aintana kamanapa agasima to ka'isa kamana'wapa abima amato puma anosano. A'yugu asi nasiba nama kampa kinta, maruntana puyaba mikune. Eya, e'wasaenawa kampa wainta'enamakaba takabitama a'wae puma Kotiti tamatiti potakena kamanapa agasima, to ka'isa amato puma anosano.
2 Eya, wani pai'itakena kamanape, iya nki'nota atakena kamanape, purintapisa asikena kamanape, a'yigitatama antota'ena tamikena kamanape, agasima amato puma anosano.
3 Piya, Koti abekana kanarasakapa, taeba pabiya pukune.
4 Pigoya, ka'isa kina, e'wasaenayaga'ena Kotitisa maeya kina'miba, igeba Kotintana ikabitamagini, to intara puma a'wae puma e'wasaena maeyanema pukibepa, pi kipa kampaye. Eya, mantabintisa i'muntana imakagama Aota Awamusa'ena punta kina, igetiba to a'wae pukena kipa kampa waintiye.
5 Eya, igeba Koti kamana'ama nkaogiyenabe, ainti aborakibi nkesegiyenabe, imakaga-
magini,
6 Kotintana ikabitapa, igetiba to igu a'wae pukena kipa kampa waintiye. Piya, igeba Koti Ntagaraba maripo yara to ka ita'atama wasanami nkiyobi ani pukena kamanapa otane. Pika igetiba to a'wae pukena kipa kampa waintiye.
7 Piya, ka mara asi nasi ka tumegina, maema ago yagarama ntakenaba aogima aboragina, pi mpagaba Kotiba a'mu piye.
8 Piya, maba akenaenabe kabuyenabe aboraipa, pipa uwa ma waiyekana, aro ntaganto pumirere potama, aintiba antota yaku kaegaikiye. Pipa wasanamiteti piyama aborakiye.
9 We, tabugai ntao'mitaba, ibaba tigeti kunta kamanapa yune. We, tigeba piya ataenaba kampa puma, ti'imaenama nkau'wapa aogima aborakibewema, napiyune.
10 Piya, Kotiba antage yagaraba kampa mima, aogi yuga pekaba kampa agegu'aba piye. Kampaye. Tigeba aogi yuga puma Kotika agu kao'ena puma aeti atokaeya kina'mi kayokaya'ena pai puntiri, ibageba piginaba, kampa uwaba titakiye.
11 Pigoya, tigeba ka ka kina'mita maya pusanaga tabiye. Tigeba Kotiti atokaekenaga esegima ntapima au'wapa aogima aborama wairite wama a'ya pusanaga tabiye.
12 We, tigeba uwasuwaba a-piyo. Piya, imatiti puma kampa uwasuwa punta kina'miba Koti nkutaratantintanaba maeyawe. Pi kina'mi pesa, tigeba piyo.

Koti utaratantintanama kamanane

13 Pigoya, paipa Kotiba Abara'amu kamana otantipa, Koti ae'wa nkagera uma esegi potantiye. Piya, to ka yagaramaba kampa asu agasogana Kotiba ae'wa nkagera uma esegi potamagina,
14 maya omintiye: Naeba taga kauwe. Naeba na'muntananepa aboragamekana, kayabamagi uwaena aborakibewema, omintiye.
15 Aiyogana, Abara'amuba antawamapa esegi potama kampa aekita puma paibuma mintanaba, aintiba otantintanaba maentine.
16 Pigoya, wasanamiba asu againta kina'mi nkigera kamana'waipa esegi pegina, pi kamana akayukenaenaba kampa waiye.
17 Piya, Kotiba abugaogana utaratanti kina'miteti ae agera kamana'wapa esegi puntine. Eya, aeba tara agi kampa napinta, untintanaba taga aboraramikiye.
18 Piya, aeba kamana otamagina ae agera esegi potantine. Aibuntikana Kotiba kamana'wapa kampa akayumagina, kumparipa kampa ukiye. Pika Kotiti taegaka uma kakaompe kina'mitepa esegi purataka, uratantemintanaba araku'ma upebe puma esegi peno.
19 Piya, Koti uratantintanaba, pipa tauma'ama nkarakurikena iga'nawe. Pi nkiga'narasa Koti mparuti, tabe kaiyama nkaka'i, asaerataye.
20 Pi mparuti Isuba paitaratama ubai'ma, Meyokisete ae tu mpima monota paitanta kiye yagararepa miyaba miye.

7

Meyokisete aeba tabe mono kiyeraka'yane

1 Piya, Meyokisete, Saremi kumatasa wa'ega, aeba ima minta tabe Kotiwama mpono kiye yagara mintantiye. Pigoya, paipa Abara'amuba wama mabisa wa'ega kama kina'wapa iyeguma igarubakaite a'wae puma wa'eri kanaogana, Meyokisete aeba ke'i uma pabuma a'mu potantiye.

2 A'mu potaogana, Abara'amuba a'ya'maenawapisaba aisuma nayatara'mu pogana age ka maeta maeta puma Meyokisetepa amintiye. Piya, Meyokisete nkage a'wae puma tae kamanapisa: Arupuyenama nkwa'egawe, yune. Pigoya, aeba Saremi kumatasa wa'ega miyoga, pi nkageba tae kamanapisa: Paruyenama nkwa'egawe, yune.

3 Piya, aeba ano aba kampa minta, abigutasa yagara miyegina, ma'atanta'enawape purikenaenawape kampa waiyegina, aeba Koti Ntagara kanta puma mima mono kiye yagara miyaba miye.

4 We, tigeba Meyokiseteka napiyiyo. Aeba taberaka'yane. Piya, tayabama Abara'amuba ma'enabisa kota maema aisuma nayatara'mu pogana age ka maeta maeta puma Meyokisetepa amintiye.

5 Pigoya, Aribai ntagaraki'nupa mono kiye kina'mi ntugamana mpaeya kina'mika, Isureyo kina'mintana nayatara'mu pogana age ka maeta maeta piyoma, ago kamana'ama uwaitantiye. We, Aribai kina'mibe a'ya'ma to Isureyo kina'mibe igeba Abara'amupisa aboranta, ka tune. Piya, Aribai kina'miba iyo'mitasa igewaintanaba maeyawe.

6 Pigoya, Meyokisete ige tupipa kampa aboranta, maru'enaba Abara'amuntanaba age ka maeta puntiye. Eya, Meyokisete aeba Koti kamana otanti ntagaramapisa age ka maeta pumagina a'mu potantiye.

7 Piya, taeba ago abintune: Asugasima minti'na aeba amentapinti minti'napa a'mu potaye. Eya, Meyokisete asugasima minti'nawe.

8 We, ibantoba purikibe mono kiye kina'miba age ka maeta maeta pewe. Paipa Meyokisete age ka maeta punti'na, aeba miyaba mikena yagaramawe, iye.

9 Piya, ibaba Aribai tupisa mono kiye kina'miba age ka maeta maeta pewe. We: Aribai, aeba Abara'amu nkayapisa marupa Meyokisetepa menkamogana age ka maeta puntiye, yompesinta, kanara yompesine.

10 Eya, Aribai kampa ma'atantogana, Meyokisete Abara'amuti aborantogana, Aribai aeba atawampa Abara'amu nkayapisa age ka menkamintiye.

Kasa mono kiyerempa marusaenama mparu maentiye

11 Pigoya, pai Kotiba ago kamana'wapa aboraramintipa, pi kamanape Aribai kina'mi mpono yugabe kaga kapi atama aboraramintiye. Piya, igewai mpono yugarasa aota kina aboraompesinta, Meyokisete kanta puma mikena mono kiye yagara, Isuba, kampa aboramisine. Eya, igewai mpono yugarasa aota kina aboraompesinta, Eroni kanta puma mikena yagara utaratamisine.

12 Pigoya, mono kiye kina'mi ntugawaipa wagina aogaso yuga ampa aboraginaba, ago kamana'wapa kaga wagina to aogaso'ena ampa aboraye.

13-14 Piya, Aribai tupi kampa aboranti ntagara Isuka pi kamanapa untiye. Aeba to tupisawe. We, Wa'egare Yuta tupisa aborantine. Pipa ago abune. Pigoya, Yuta tupisa tabe mono kiyeba aborakibewemaba, Moseseba kampa untine. Kampaye. Pai pi tupisaba mono namapinti aratara mono yugaba kapa kampa puntine. Kampaye. Pigoya, pi tupisa kasa'ena taeti aboraye.

Isuba Meyokisete kanta puma monota paitaratanta kiyerene

15 Piya, kasa mono kiye yagara aborama Meyokisete kanta puma ka'masa peginaba, pi kasa mono'ama nkagoba taeti uma arawaeye.

16 Piya, kasa mono kiyerepa ago kamana'ama otanti tupisa kampa aborantiye. Kampaye. Aeba miyaba mikena esegiyenayaga, mono kiyerepa aborantine.

17 Piya, aeka mono isa'ama maya iye:
Kaeba Meyokisete ae tu mpima, mono kiye yagara miyaba miyeno, untiye, iye.

18 Eya, paisa ago kamana'amaba esegiyenawape tau'ikenaenabe kampa waintomeka Kotiba maegaintiye.

19 Piya, paisa ago kamana'amaba ka'enaba kampa aota potantine. Kampaye. We, Kotiti atokaekena kasa ki aboraogana, pi kipa paisa ago kamanapa agasimagina Koti nkagora uma irosakubompe kine. Pi kipa Karaisitiwe.

20 Piya, Isuba tabe mono kiyerepa kampa uwaba aborantogana, Kotiba uma esegi potantine. Pigoya, paisa monotasa kiye kina'mipa kampa esegi potaogini, igewai tupisa mono yugawai uwa maentane.

21 We, Kotiba Isu mono kiyena pukenaga esegi kamana uma mayama omintiye:
Wa'egawamanaba, naeba uma esegi pumagi, napiyenanepa kampa a'wae pukuwe. Kaeba mono kiye yagaraba miyaba mikibene, untine.
22 Eya, Kotiba pi kamana umagina, kasa utaratanta'enama nkatunkapa Isupa aboraramogana, pipa paisaenamaba asugasima waintiye.
23 Pigoya, paisa kiye kina'miba pu'maba, uwaena kina'miba pi mpono yuga puma mita mita kanantawe.
24 We, Isu aeba miyaba mima, mono kiyenawa kampa kainta kabima miyabane.
25 Piya, a'ya'ma ae yugarasa Koti nkagora ampiyompe kina'mitepa agora tau'iye. Eya, aeba miyaba miyemika, taeka asi nasi Kotiti nunamu yegina tao'maeye.

Isu aeba monota paitaratanta kiyerepa aogiyenaraka'yane

26 Pigoya, Isu aeba aota yagara miyegina kamanapa kapa kampa aeti waiyegina, agunta kina kantaba kapa kampa puma narentare pumagina, mantaba agasima inata minti ntagaraba mintiye. Pabiya yagara monota paitanta kiyenarepa pegina, Koti nkaobi kanarasaye.
27 Piya, marusa tabe mono kiye kina'miba igeba a'ya'ma yagaba muta atakena puntiniba, maru'enaba igewai nkaguntaena maegaite, aintiba a'ya'ma kina'mi nkaguntaenaba mae igaikenaga mutapa atantawe. We, Isuba piya yugaba kampa punta, ka yaganto ae'wa nkaupa taeka muta ataogana nagariwantiye.
28 Piya, paisa ago kamanatasaba Kotiba marasa magimagi kina'mipa tabe mono yugara uwaitantiye. Aibumagina, aintiba esegi kamana uma, aota miyaba yagarawapa pi ntugara otantegina, aeba miyaba miye.

8

Isuba mantabinti mima mono yuga piye

1 Pigoya, pi kaeyo kamana'ama nkagowapa mayamawe: Monota paitaratanti kiyerepa mantabinti mima Tabe Wa'egawama nkaemu yabaera ayatakantisa auka'i mima,
2 mono yugawapa Koti nkaota namapi piye. Pi nkaota namapa taga mono namane. Pipa wasanama wanane. Wa'egawama ituru puma kintemine.
3 Pigoya, a'ya'ma monota paitanta kiye kina'miba Kotiti i'muntana atakena yugarape muta atakena yugarape uwaitaye. Pigoya, kiyarepa Isu aeba muta atagina kanarasaye.
4 We, mampara mono kiye kina mima, paisa ago kamana wasima muta atawe. Piya puntika, Isu aeba mampabi mintesinta, mabisa mono kiyenawapa kampa waintesine.
5 Eya, mantabinti taga mpono namapa waintegini, marapa igeba awame namantanaba puma mono kiye yugaba pewe. Piya, paipa Moseseba kairasa mono nama ituru pukena poganaba, Kotiba marupa maya omintiye: Amuti awame pugayakintosa puma a'ya'maenaba po, omintiye.
6 Piya, Karaisiti aeba mono kiye yugaba aogima puma, paisa mono kiye kina'mi ntuga igaintiye. Eya, utaratami ntanama pai uwaitanti ntanamapa asugasagina, Karaisiti ntugarasa Kotiti atokaeratakenaenama paisaenamapa asugasaye.

Kasa atokaekenaenama marusaenamapa asugasaye

7 Pigoya, marusa uwaitanti ntanamaba au'wantana aogima aborasinta, kasa'enagaba kampa utaratamisine.
8 Piya, Koti wasanamika abogana kampa kanarasaogana, maya untine:
Aintiba ka yagaba naeba Isureyo tupe Yuta tupe naeti atokaewaitakena au'wapa kasa'ena aborakuwe, Wa'egawamaba piya untiye, iye.
9 Piya, paisaena wanane. Kasa'ena aborakuwe, untiye, iye.
Piya, paipa iyabamagipa iyata u'ma, Isipi marisa ibaburite wama menkitauwagini wantane. Pi ntagaba kamana'nepa uwaitauwagini, atokaekenaenama nkagupi kampa mintantane. Piya pugu, naeba nakabiwaitantone, Wa'egawamaba piya untiye, iye.
10 Eya, ma ntagaba a'ya waka, Isureyo tu atokaekenaga to kakema mayama utawaitakuwe, Wa'egawama untiye:
Piya, ago kamana'nepa napiyenawaipi atakana waikiye, iye.
Eya, ago kamana'nepa igupi kaetakana waikiye, iye.
Piya, naeba ige Koti miyekini, igeba nae tu mpikibewe, iye.
11 Piya, ka ka kina'miba igora miye kina'mipa: Wa'egamakaba abibebe piyomaba, kampa uwaimikibewe, iye.
Eya, igeba iyo'mipa: Wa'egamakaba abibebe piyomaba, kampa uwaimikibewe, iye.

We, pi ntagaba a'ya'ma kina'miba, amana kinape tabe kinape, kaga nagabebe puma nagakibewe, iye.
12 Piya, pi ntagaba naeba nantara puwaitamagi ataenawaipa mae igasima, aguntae-nawaikaba to kakema kampa napikuwe, Wa'egawamaba piya untiye, iye.
13 Piya, Kotiba kasa atokaekenaenaga untipa, marusaenaba abararawaye. Eya, marusa kamana'wapa karenara wama, nagarikena piye.

9

Paisa mono kiye kina'miba yagama kurapa maema muta atantawe

1 Pigoya, marusa kamanapa Kotiba uwaitamagina, aeba mono ukena kipe mampara aota mono nama kikenaenabe uwaimima iyakintiye.
2 Piya, igeba ka seri nama asitamagini, marusa marupi kanepe yarebe Koti nkaobi atanta paretibe atauguna waintantiye. Pi mparukaba: Aota marune, omintawe.
3 Piya, akapintiba tabe kai itama akugasimagini aka'isa marukaba: Aota maru-taka'yane, untawe.
4 Piya, pi mparupi kaema agunta pasa atakena korirasa punta arata atamagini, nayatara'mu kamana wainta korirasa airari kaenta pokisi kaga atantawe. Pi pokisi antabaipintiba mana naninta wainta korirasa punta kankabebe, Eroni nkasarasa asae'wa pama iraome nkasabe, nayatara'mu kamana kaema aminti ntaba tarabe, kaga atantawe.
5 Piya, tara enisore kina'mi nkimapa pi polisi abobori potaugunisi, e'wasa Koti antara puratakena auka'i kabintase. We, ibaba kanaenama nkagoba a'ya'maba kampa aborakuwe.
6 Pigoya, pabiyama atauguna waintogini, mono kiye kina'miba pi aota seri namapinti ite tumite puma marusa marupinti asu pai'ma, mono yugawaipa puntawe.
7 Aibuguna, monota paitanta yagara ka'wainantoba aka'isa aota marupintiba asu pasintiye. Asi nasiba kampaye. Aeba a'ya'ma kabuba ka yaga ka yaga asu pasintiye. Piya, aeba uwaba kampa inta, aeba korapa mae u'ma ae'waka muta atama a'ya'ma kina'mi nkaibo'enawaika kaga aeyoba itakena ubasintiye.
8 Pintanaba Aota Awamusa'ama mayama tayakintiye: Pi aota seri namapa uwa waintegina marusa auka'i mono yuga uwa pepa, Koti nkaota namapi uma pasikena kipa kampa aborantiyema, napiyiyoma tayakintiye.
9 Piya, ma kanarapa pi seri nama kanta puma waiye. Piya, wasanamiba paisa mono aega'ma i'muntanabe muta atakenaenabe Koti amegana, pipa napiyenawaimpaba aota'enaba kampa potaye. Kampaye.
10 Piya, naninta nakenaenabe wani ntakenaenabe, wani pasikenaenabe, pika paisa mono'amaba uramiye. Eya, paisaenamaba tau'ama nkagoba wairite kanama waiyegina, a'ya'maena uma arupu pukibi ntaga uma nagarikiye.

Karaisiti aeba ae'wa kuratasa muta atantiye

11 Piya, kasa aogiyenaba aboramogana, Karaisitiba kasa monota paitaratanti kiyeba ago ampa aborantiye. Piya, kasa monopipa ubai'ma, paisa seri mono namapa asugasaye. Piya, kasa'enaba wasanamaba kampa ayapisaba puma mampabisaenaba kampaye. Pipa inatisaenawe.
12 Piya, Karaisitiba aeba aota marupintiba asu pasintipa, aeba memewama kurape purumaka nkawaroma kurape kampa maete asu pasintiye. Kampaye. Aeba ae'wa kuratasa muta atama ika puratantika miyaba mikune.
13 Piya, wasanami i'nintana puguniba, paisa mono kiye kina'miba memewama kurape purumakankama kurape purumaka nkawaro kaenta kagupe maema, wasanami nkiti asunu kaeyuguna, asu'a puma i'amaba Koti nkaobipa aogi puntiye.
14 We, Karaisiti kurankama asugaintiye. Piya, Karaisitiba aibo'enaba kapa kampa punta, aota mimagina, miyaba Awamusa'ama nkesegiyenarasa ae'wa nkaupa Kotiti muta atantiye. Eya, pi ntugarasa korankamaba napiyenaretasa arirasaena asu'a puma, kasa taumaba tamegi aoganti Kotiti kayokaya'ena potaune.

Korankama aguntaenaba aeyobakasaye

15 Piya, Isu aeba Kotike wasanage atarawaisitakena yagara mima, kasa atokaekena kamana esegi piye. Aeba piya pumagina, taba puratai wasanamitepa waiyaba'ena utaratantintanabi ubaseno. Eya, akayuyompentanabisa ika puratakenaga Isuba purin-tiye.
16 Piya, pure kina'mi kuta eta'maima wasana imikena pepa, marupa taga pu'wayema umagini eta'maikibewe.

17 Eya, wasana aogama minteginiba, kotankapa kampa eta'maiyewe. Aeba pureginiba, eta'maiyewe.
18 Piya, marusa mono kamana pai uma esegi puntapa, igeba yaga aeguma korankapa Koti nkaobi pai'atama esegi puntawe.
19 Eya, maru'enaba Mosese aeba ago kamanapisa a'ya'ma Koti unti kamana a'ya'ma kina'mipa uwaimitegina, purumaka nkawaroma korape memewama korape wanipe maemagina, sipisipiwama tete aepe kakintape maema aeyu'ma, Koti nkisatibe a'ya'ma kina'mi nkitibe aeguse pugasogana wagana kana puntiye.
20 Aibumagina, Moseseba: Pi kurankamaba Kotiti atokaeritakena untintanaba esegi potaye, untiye.
21 Piya pumagina, Moseseba seri mono namatibe mono namapisa kankaberibe korapa aeguse puma pai'itantiye.
22 Eya, ago kamana untitaka, korankama uwomantana aeyoba'ma aogi puwaitaye. Piya, kora kampa pagemisinta, aguntaenawaipa kampa aeyobakasasine.

Karaisitiba ae'wa nkautasa muta atantiye

23 Pigoya, mampara monopa mantabinti waintintanama nkamankane. Piya, marasaena aota potakena puntiniba, pabiyama yaga kuratasa aeyobantawe. We, mantarasaena muta atama aota potakenaenaba to awametane.
24 Eya, Karaisiti aeba tagantanabi ubasintiye. Piya, wasanami serirasa kimaranta aota mono namapa aeba amankane. Pi ntamapinti wanane. Aeba mantabinti asu pai'ma, ibaba Koti nkaobi uma aborama tao'maeye.
25 Pigoya, paisa monota paitanta kiye kina'miba ka ka kabura yagama kurapa maerite wama Kotiti muta atakenaga aota marupintiba ubasi puntawe. Kaboga kaboga puntasa puma, Karaisitiba ae'wa kuratasaba piyaba kampa puntiye. Kampaye.
26 Piya, aeba kaboga kaboga puntemisinta, Koti mampa puntemi ntaga aukigakenaenawapa agobima wairite kanantesine. Pipa kampaye. Kanapa agarosaogana, Karaisitiba ka yaga ae'wa nkaupa Kotiti muta atama aguntaena maegaintiye.
27 Piya, a'ya'ma kina'mitaba ka'anto purukubompeka uratantikana, aintiba kamanatepa aborakiye.
28 Piya pogana, Karaisitiba uwaena kina'mi nkaguntaena mae igaikenaga ae'wa nkaupa ka yaga Kotiti muta atantiye. Aibuntana, aintiba to kakema tumikibipa, aguntaenaba to kakema mae igaikena wanane. Aeba aobi punta kina'mi nki'ima ibabute ikenaga tumikiye.

10

Paipa muta atantapa kampa aguntaenaba maegaintine

1 Pigoya, paisa mono ago kamanapa pipa amane. Eya, aogi au'wa ainti aborakibintanaba pipa tagantanawe. Piya, paisa monoti pase kina'mika kaboga kaboga paisa muta atantapa, pika ago kamana'amaba kampa arupu puwaitagini igeba aota kina kampa aborawe. Pipa kampaye.
2 Piya, igeba aota kina aborasinta, pika to ka kaburapa kampa mutapa atasine. Piya, monoti pase kina'miba apuya puma miye kina aborasinta, to kakeba aguntaenawaikaga kampa napiyesine.
3 We, a'ya'ma kabuba muta atamaginiba, a'ya'ma yaga aguntaenawaikaba uwa napiyewe.
4 Eya, purumakankama kuratasabe memewama kuratasabe aguntaena agora maegaikenaba kampa waintiye. Kampaye.
5 Aibuguna, Karaisiti mampabi tumintana Kotipa maya omintiye:
Kaema agunta pasa katakenaenabe muta katakenaenabe kampa kabogana napintana, kaeba pika nau'nepa aboranamintane, iye.
6 Piya, kaeti yaga kaekenaenagabe aguntaena maegasima muta atakenaenagabe kampa ka'mu pene, iye.
7 Piya, naeba maya yuwe: We, Koti, pai kamana'nepa esapi kaemarantasa puma, ibaba kabugaintana wasikena kanauwe, yuwe, untiye, iye.
8 Piya, aeba ago kamana wasikenaga napima marupa maya untiye: Kaeba kaema agunta pasa katakenaenagabe muta katakenaenagabe, kaeti yaga kaekenaenagabe aguntaena maegasima muta atakenaenagabe, kampa kabegina kampa ka'mu pene, untiye.
9 Piya untana, aka'iba maya untiye: We, kabugaintana wasikena kanauwe, untiye. Piyama maru'enaba asu'a pugasima, kasa'enaba ae marupi asima esegi potantiye.
10 Piya, Isu Karaisiti aeba Koti nkabugaintana wasima, au'wapa muta atantiye. Piya puma, aeba ka yaga muta atama esegi pogana aota puratantiye.

Karaisiti mputa atakenaenawampa aguntaenarepa maegaintiye

11 Piya, a'ya'ma mono kiye kina'miba asi nasi asima mima yogawaipa puma muta atabuntawe. Piya puntapa, aguntaenaba agorapa kampa maegaintiye.
12 Piya, Karaisiti aeba ka yaga ka muta atama aguntaenaba agora maegaintine. Piya potate, aeba Koti nkayatakanti asu mara'mimagina,
13 kama kina'wapa aki puwaitakana agisa aema miyemika aobi puma miye.
14 Eya, Karaisitiba ka muta atamagina, pi ntugarasa aeti atokaeyompe kina'mite aota puratantika, aota miyaba mikune.
15 Pika Aota Awamusa'amageba awaga kamanapa mayama aboraramiye:
16 Piya, Wa'egawamaba maya untiye: Ma ntagaba a'ya waka, wasana to ka atokaekena kamana uma esegi pukuwe, untiye, iye.
Pi kamanapa mayamawe: Ago kamana'nepa igupi atakana waikiye, iye.
Eya, ago kamana'nepa napiyenawaipipa kaetakana waikiye, untiye, iye.
17 Pigoya, to amato puma maya untiye:
Aguntaenawaikabe antage'enawaikabe to kakema kampa napikuwe, untiye, iye.
18 Piya, Kotiba aguntaena ago asu'a pugasaka, aguntaena maegaikena muta atakenaba to kakema kampa waintiye.

Kotiti atokaema miyeno

19 We, nao'mitaba, Isu kuratasa kabe aitatantika, kampa taekuruba punta Koti nkaota marupipa asu pasokana kanarasaye.
20 Piya, pi mparupi asu pasikena kasa e'wasa kipa Isu ae'wa nkautasa aitatantiye. Eya, au'wapa kairasa kabera akumparanta kanta puma a'waeratantiye.
21 We, mono kiyerentaga kana Koti nkaokinatapa kabirataka, aeti atokaema miyeno.
22 Piya, aeba korankapa aibarase puma tagupisa ata napiyenarepa aeyobakasima, aota wanitasa tautepisa i'nintana aeyobatagaintika, taeba tara tagiba kampa napinta Kotiti tamatititaka'ya puma aeti atokaema miyeno.
23 Eya, utaratanti Kotiba tagantanama nkagowe. Pika taeba tara tagiba kampa napinta, aeti atokaema tamatiti pompentanaba kampa kaenta, aeti esegima atokaeyano.
24 Eya, pika tao'mikegaba napima kabima mima, agu kao'enabe aogi yugabe takapintisa aborano.
25 We, monota ai'aru petiba ka'isa kina'miba kampa irosa'ma wanta uwasuwa puma miyewe. Ige pesapa kampa punta, tao'mipa kabiwaitano. We, Karaisiti kanaba aborakena pemika aogima kabiyeno.

Koti Ntagarapa a-tikabitaiyo

26 Pigoya, Karaisiti taga kamana'ama nkagoba aogima abibebe punta, aintiba taete ntapiyenarasa agunta ki'i nasi nasi pukubompepa, aguntaena maegaikena mutapa to kakema kampa waikiye. Pipa kampaye.
27 Piya pe kina'miti tabera iyekuru piginaba, kamana uwaitakenaena igeti aborakana, pabi ntaga tabe yakutasa Kotiba kama kina'wapa kaegaikiye.
28 Pigoya, taeba abune: Ka'wainaba Mosese nkago kamanapa aemita puma ataena pukibipa, tarawo kakaga kina'miba agama kamana'wapa aboraigini, pi ntagaragaba kampa intarapa puma aeguyigina purikiye.
29 We, to ka'wainaba Koti Ntagara akabitamikaba, ayawema napiyewe. Pi ntagaramaba atokaekena kuratasa aota yagara aboranti, pi kurapa i'nintana potamagina, awagaena taminti Nkawamusa'amaka uma ata potamagina, aeba tabe kuntuyenaba maekiye.
30 Eya: Kamparaga ika nkantota'ena nae'enawe, yemi ntagarama nkagowapa ago agaune. Piya, aeba to ka maya untiye: Wa'ega aeba aokina'mi kamanapa abima aewa a'yiginkitakiye, untiye.
31 We, e'wasa Kotiba taraku'ma kamparaga ikatepa aboraramikibipa, pipa tabe taekuruyenawe.

Tamatiti'enara asima esegi peno

32 Pigoya, tigeba paipa Kotitisa e'wasaena maentaka napiyiyo. Pi ntagaba tabe kuntuyenaba timigiri, tigeba aesaga'ma araga ntuga puma esegi puntawe.
33 Piya, ka'isa yagaba wasanami nkiyobi asiritama, kamparaga kamana uritama tabe kuntuyena timintini, to ka'isa yagaba tiyo'mikeba ka'masa puma imuguri, tigeba tiyo'miti iyo'maekena atokaentawe.
34 Eya, tigeba iga'na punta kinakaba tintara puwaitantawe. We, ka'isa yagaba wasanamiba mone kutati tiparauguripa, tigeba: Aerawane, uma, tigeti asugasima waiyaba'enaripa waintika napima, tintawamaba asoya puntawe.

35 Piya pumagiri, tigeba pi esegi timatiti'enabisa tabe ikantana maekibewe. Pipa a-
kasiyo.
36 Piya, tigeba esegima asimagiri, Koti nkabugaintana wasiyiyo. Piya puntiripa, Koti
utaritantintanaba maekibewe.
37 Eya, mono isa'amaba maya iye:
Pigoya, aro ntagantowe, iye.
Aborakibi ntagara kampa uwa migaranta aborakiye, iye.
38 Piya, arupu kina'nempiba imatiti puma miyaba mikibewe, iye.
We, kapa a'wae puma natakibipa, nantawamaba kampa a'mu potakiye, untiye, iye.
39 We, taeba a'wae puma ataenabi mpikena kina'mi tupisa kampa mintune. Taeba
tamatiti puma tauma waiyaba mikena kina'mi tupisawe.

11

Tamatiti kamanane

1 Tamatiti'enaba pipa Kotiti atokaema agawa pompentanama nkagowe. Eya, taowama
kampa agamintanaba tagu'amaba tamatiti puma tagantana piye.
2 Piya, paisa kina'miba esegima imatiti puguna, Kotiba igaogana kanarasantiye.
3 Piya, taeba tamatiti puma, Koti nkawamutasa maba punti kamanapa abune. Eya,
Kotiba ka'ena kampa waintapisa aborantika agaune.

Eborowa Inokowa Nowawa sumawe

4 Eboro aeba Kotiti amatiti puma muta ataogana, pi mputa ataome'naba Keni muta
ataomepa againtiye. Eya, Eboro amatiti pogana, Kotiba muta ataomentanawaka
agaogana kanarasaogana: Arupu yagaragawe, otantiye. We, Eboro pu'wantemipa
amatiti'enawampaba kamanapa uwa uyaba miye.
5 Inoko aeba Kotiti amatiti pogana, purikenaenama auti kampa aegayabomeka Kotiba
aoganta ababute mantabinti intiye. Eya, wasanamiba aeka aguyosagaumepa, Koti
ababurogini kampa agantawe. Piya, Inoko kampa intogana aeka Koti abogana kanaras-
antiye, mono isa'amaba piya iye.
6 Piya, wasanama Kotiti kampa amatiti pemipa, Koti abimagina kampa a'mu potaye.
Kampaye. We, wasanamaba Kotiti atokaekena puntanaba, aeba: Koti uwa mintana aeka
aguyosaga kinapa aogi ika imikiye, utegina amatiti pekana kanarasakiye.
7 Nowa aeba Kotiti amatiti puntiye. Piya pogana, Kotiba ainti aborakibintanaga omo-
gana, Nowaba kamanawapa aega'ma ae tunka nki'ikenaga wanipisa kareba puntiye. Piya
pumagina, aeba pi amatiti'ena yugawatasa mampabisa kinapa kamanapa uwaitantiye.
Eya, amatiti'enawata arupu puratakenaenara Nowa paitaratantiye.

Abara'amuwe

8 Abara'amu aeba Kotiti amatiti pogana, Kotiba Abara'amuka kega'e yogana pi ka-
manapa wasintiye. Piya, aeba kuma'wapa kaitegina, Koti amikena maga agakena wama
amatiti puta kampa agantome ki'i wantiye.
9 Wamagina, aeba amatiti puma Koti otaome mpara wama, pimpara namu yagara kanta
puma umintantiye. Aeba seri nama kima'ma mintoginisi, yagarawa Aisakibe Yekobube
kaga mintantase. Piya, isigeba pimpa kaga maekibesema, Koti uma esegi puntiye.
10 Piya, Abara'amuba a'ya'ma yaga aota kumapi ampikenaga napintiye. Pi kumapa esegi
wa'ega wantaga, Koti aema aborakibi kumaka napintiye.
11 Serageba Kotiti amatiti puntiye. Piya, aeba yakari pukena kanapa ago agasoganaba,
otanti ntagarama kamanaka: Tagane, uma amatiti puma, kanara yagaraena pukena
esegiyenaba maentiye.
12 Piya, Abara'amuba karenarama aro ntaganto purikena pogini, aepisa uwaena kina
aborantawe. Eya, mantarisa noribe kayo wanitasa kepiyape kampa aisompesa puma, pi
nkawameta aborantawe.
13 Pigoya, pi kina'miba imatiti'enayaga mima pu'waewantawe. Piya, utawaitanti
ntanama nkau'wa kampa maenta, pagasara waintogini agama i'mu puma mintantawe.
Piya igeba: Taeba namu'isa kina kanta puma mamparapa a'yo ampintune, untawe.
14 Piya yume kina'miba ma agowai iyota aguyosagakena untawe.
15 We, igeba ika'intaesi potanta mpawaika napintasinta, aguyosa'ma a'wae puma
wakena kipa agantasine.
16 We, pipa kampaye. Igeba mawaipa agasima waintome mpa agakenaga ibugantiye.
Eya, manta asu agakenaga ibugantiye. Piya puguna, Kotiba abima ige Koti mikenaga
kampa ani puntiye. Kampaye. Aeba aota kuma'waipa ago yokege puntiye.

17-18 Piya, Abara'amuba Kotiti amatiti pogana, Koti abara'amu nkagoba agakenaga omogana, aeba Aisakipa ababuma Kotiti muta atakena puntiye. We, paipa Kotiba Abara'amupa maya omintiye: Aisakipisa yakaraki'nunkapa uwaena aborakibewe, omintiye. Pi kamanakaba Abara'amuba kampa tara agiba napinta, aeba Koti nkawamu wasima, ka yagarantowa aeguma kaema muta atakena puntiye.
19 Piya, aeba mayama napintiye: Aeba pu'wakanaba Kotiba kanara asitakiyema, napima ababute wantiye. Eya, aeba yagarawa purintapisa ababunti nkawametane.

Aisakiwa Yekobuwa Yosepewa sumawe

20 Aisaki aeba Kotiti amatiti pumagina, Yekobuke Isokeba a'mu puwaisitama, ainti Kotitisa isigeti aborakibintanaga uma a'mu puwaisitantiye.
21 Yekobu aeba Kotiti amatiti puma, purikena puntanaba aeba a'muntana Yosepe ntagara tara isimintiye. Piyama asawata amagi tara puma Kotiti parokaema a'mu puwaisitantiye.
22 Yosepe aeba Kotiti amatiti pumagina, purikena kana'wa arosaogana, Isureyo kina'miba Isipi ma kaitakibe kamanapa untana, ayampuwaka: Uma kainataiyo, uwaimintiye.

Mosesewe

23 Mosese anoge abage isigeba Kotiti isimatiti puma yakari potamaginisi, Mosese agausumepa aogi yagara aboraoginisi, isigeba mabisa wa'egawama kamanakaba kampa isiyekuru pumaginisi, kakaga u kakatantase.
24 Mosese aeba Kotiti amatiti pumagina, anosantanaba Parao nkaragama ntagarawe usanagaba kampa abuntiye.
25 Piya, aguntaenama nkigaenawapa aronkanto waiyogana pipinti uma pasisanagaba kampa abogana, aeba Koti nkaokina'mige kuntaena maesanaga abuntiye.
26 Eya, aeba Isipi kina'mi mpone kuta maesanaga kampa abogana, aeba Karaisiti aborakibi ntagaga karana potaumekaba: Kanarane, untiye. Piya, aeba Kotitisa aogi ika mpaekenaga piya puntiye.
27 Piya, Mosese aeba Kotiti amatiti pumagina, mabisa wa'ega yagarama nkamo'enagaba kampa aekuru punta, asima Isipi maba kaintiye. Piya, aeba Koti nkagasu puma asima esegi puntiye.
28 Aeba amatiti puma, Pasoba naninta nama, korapa maema kabera pai'ataogana marusa yagara aegukena enisorewama agama kampa iyeguntiye.
29 Isureyo kina'miba Kotiti imatiti puma, tete kayo wanipi uwa mari wasuma ta'eyuguna, Isipi kina'miba igate ika'i wauguna, wanipa tumima iyeguyogini pirintama naesuwaewantawe.
30 Igeba Kotiti imatiti pumagini, wama Yeriko kuma tonaentisa tarumaema yaga ainkinki puguna, yabatasa kimaranta kibi takuma aigasaba'wantiye.
31 Piya, kumi wae Areyabu aeba Kotiti amatiti pomekana, aeba tara yagara tara pi kumapinti kiya pukena wausuguna isiyo'maeyomekana, pi kumatasa kamana akayuyome kinake kampa purintiye.

Uwaena to kina'miba imatiti puntawe

32 Pigoya, aya kita to kamanapa amato puma usuwe. A'ya'ma kina'mika yosinta e'ero kamana yosine. Piya, Kitiyoniwa, Parakiwa, Samusoniwa, Yepitawa, Tebitiwa, Samuweriwa, a'ya'ma poropete kinana, sumagini,
33 igeba Kotiti imatiti puntawe. Piya, igeba ma'ena puma uwoma kina igaintawe. Igeba arupu puwaitakena yuga puntawe. Igeba Koti utawaitanti nkau'wapa maentawe. Igeba araiyoni yagami iba nakena iwamupa akunintawe.
34 Igeba tabe yakunkama nkesegiyenawapa asugasima atu'mantawe. Igeba iyegaka wauguna paroya ntoginkamaba kampa irisantiye. Igeba magimagiyenabisa esegiyenawaipa maentawe. Igeba esegi ma'ena kina aborantawe. Igeba namu'isa kama kinapa igarubakaentawe.
35 Waya'miba iyokinapa purintapisa ibabuntawe.

Pigoya, to ka'isa kina'miba asima aogi e'wasaena maekenaga napiyuguni karana itama iyeguyuguni: Aerawane, ute pu'wantawe.
36 To ka'isa kina'miba kuntaena maeyuguni karana puwaita kina'miba ige'waintanaraka akayasuma, iga'na kasutasa iyegumagini, esegi iga'narasa kirokaetama, iga'na namapi itantawe.
37 Piya, igeti kuntaena maeyuguni, yaba kasutasa iyeguntini, sorasa ikapi katisakasi puntini, paroya ntogirasa iyeguyuguni pu'wantawe. Piya, igeba sipisipa aribe meme

aribe maema itasaenaba puma mimagini, kusi kina'ena puma miyuguni, wasanamiba tabe kuntuyena imima, ataena puwaitantawe.
38 Igeba ka'me mparibe amu wainta maribe wagana kana puma, yaba nkagepintibe ma agepintibe uma kakama mintantawe. We, pi kina'miba aogima imatiti puma, mampabisa kina'mipa asu igasuguni igege mikenaba kampa kanarasantiye.
39 We, a'ya'ma pi kina'miba Kotiti imatiti puguna, Koti igaogana kanarasantiye. Aibogini, igeba Koti utawaitanti ntanama nkau'wapa kampa maentawe. Kampaye.
40 Piya, pi nkagoba mayamawe: Koti aeba aogima againtintanaba uwa ae'waratakena puntine. Eya, paisa imatiti pume kina'miba kampa paitaratama taobi puma taebe kaga aota'ena aborama au'wapa kaga maekune.

12

Isu paitarantantika aega'ma esegi peno

1 Pigoya, pi paisa kina'miba imatiti'enawaipa tayakintawe. Piya, iwaga kamana tabe ibina kanta puma taenkima kobe purataye. Piya pegi, taeba a'ya'ma kuntaenarepe tarakuri nkaguntaenarepe kasima, tantawamaba maema esegi puma ankagasi ankagasi puma utaratanti mpono ki'i karuseno.
2 Eya, taowamaba Isuti agano. Aeba amatiti'enama nkagoba mima paitaratama tamatiti'enama nkau'wapa aborakena yagarawe. Piya, aeba a'muntanabi mpikenaga napima, auki nakiyena maema yara pu'ma anintanama nkabobori asugaintiye. Piya, ibaba Koti nkaemu yabaera ayatakanti asu mara'mintiye. Pika napima aepa agano.

Koti kuntaena tamemipa aota puratakenawe

3 We, tigeba Isuka aogima ntapiyiyo. Piya, agunta pume kina'miba kama potantaka, pipa aeba asima esegi puntiye. Pika tigeba napima, tintawamaba uwasuwa puma tiyonanta puma ware'nasanaga, aeka napima asima esegi piyo.
4 Piya, aguntaenaba aeguma mabi nkatakenaraka ma'ena pepa, koratipa kampa pagiye. Asugasima esegi piyo.
5 We, Koti: Naene ntagararawe, urimima esegi puritami kamanapa ago tigegu'a piya, a. Pipa mayamawe:
Yagaranene. Wa'egawama parutu pugatakanapa, uwaena kantaba a-peno, iye.
Piya, aeba parutu pugatakena kuntuyena kamekanapa, kantawamaba anuntanaba a-peno, iye.
6 Eya, Wa'egawama ka yagara agu kao'ena potamipa, antabaipinti parutu potakena yugaba piye, iye.
Piyama ae tunkapa ababuwaitami kinapa eru kasutasa parutu puwaitaye, mono isa'ama piya iye.
7 Piya, Kotiba parutu puritakenaenarapa a-tiyekuru puma, asima esegi puma maeyiyo. Eya, Koti ntagarawa mpiyegana piya puritaye. We, yagarawampa aba kampa parutu potamipa, aempaye. Pipa kampaye.
8 We, a'ya'ma Koti tumpitepa parutu puratakena yugaba tantabaipi puntiye. Piya, aeba kampa parutu puritamisinta, tigeba yagarawapa kampa mima ke'isa yagara kanta pesine.
9 Pikaba to ka urimekiri abiyo: Mabisa tabarempagiba parutu purataga, ige igeba asagayuyune. We, tagu'ama nkaba igepa asu igasima mintika, amentapinti miyaba mima e'wasaenabi mpiyeno.
10 Piya, mabisa tabarempagiba igewai ntapiyena aega'ma aro ntaganto parutu purata-gana, Kotiba tao'maekenaga parutu puratamika, taeba aota'enawapi ubasikune.
11 Piya, marupa parutu puratamika tanta asoyaena kampa punta kunta pegi, aintiba parutu puratami kina'mitaba paru puma arupuyenama nkau'wapa tayapisa aborakune.

Asima esegi piyo

12 Piya, magimagi tiyenkama nkaga'nawapa pakisuma yogaba esegima piyo. Tigisa pu'waintakiripa aebarotama asima esegi piyo.
13 Pugage kina'mi nkigisa airigiwasanaga, kepa arupu puma iyo'maeyakana itawano.
14 Eya, tigeba wasanaba kaga paruyenabi mpikenaga yogaba piyo. Tigeba aota kina aborama mikenaga esegi piyo. We, aota'ena kampa waintai'nagiba Wa'egaba kampa asu agakibewe.
15 Piya, tigetisa ka'wainaba Koti nkawagaenawa kaisanaga aogima kabiyiyo. Piya, tikapi asa kamana aborama ata puma uwoma kinapa i'nintana puwaitasanaga, aogima kabiyiyo.

16 Piya, Iso puntisa puma kumiyena pusanagabe Koti mpono akabitasanagabe aogima
kabiyiyo. Piya, aeba amaru yagarama mpaekenaenaba a'nanto menkamima ka nakenae-
nawapa ika puntiye.
17 Ika pumagina, aintiba pi nka'muntana maekena pogana Kotiba kakataogana,
Isoba tabera kube'ena puma aguyosagaomepa, ae a'wae puma maekena kipa kampa
waintantiye. Pipa ago abintawe. Ae puntisa pusanaga aogima kabiyiyo.

Moseseti wanane, Isuti aboraune

18 Pigoya, tayabamagi Sainai amuti aborama au'wainta'enamati iya atantasa puma ari-
rasaenariba kampa aega'ma aborawe. Kampaye. Piya, igetiba tabe yakupe tununtanabe
ibinape antaruyenabe irari kaentiye.
19 Eya, pikuriyama aga yogana, awamu aga agasiya kamana yogini, abume kina'miba:
To kakema kampa abema tagigaye, untawe.
20 Piya, Kotiba maya untiye: Ka yagaramawo, yagamawo, pi nkamuta aya atama
arakurekiripa, yaba kasutasa aeguyigina pureno, untiye. Piya yogini, pi kamanakaba
iyekuru pumagini: Toba a-so, untawe.
21 We, iyekuru puguna pintanaraka Mosesegeba: Naekuru puma tabaraba puwe,
untiye.
22 Pigoya, tigeba pi nkamuti wanane. Tigeba Saiyoni amuti irosantawe. Eya, miyaba
Koti mintiti ae kumati mantarasa Yerusaremi aborakenaga irasantawe. Pi kumatia
enisore kina kampa aisuwaeyama kina mima i'mu pewe.
23 Pita'i marusa yakaraki'nu, mantabinti igewai kaenta kina'mi aki pegana, a'ya'ma
kina'mi kamana abima pakobemi ntagara Kotiba miyegini, aota puwaitanti arupu
kina'mi nkimaba miyewe.
24 Eya, pita'i Isu, aeba Kotike wasanage atarawaisitama kasa utaratanti kamana'ama
nkau'wa aborakena yagara mintiye. Eya, pita'i paitatanti kurankapa, Eboro kura agasima
awaga yugaba aogima aboranti kurapa waintiye. We, pi kumati aborakenaga aota kina
irosantawe.

Koti unti kamanapa aogima kabiyeno

25 Pigoya, taga kamana uriminti'napa tika'intaesi pusanaga kabima miyiyo. Piya,
paitaka'ya mabi Mosese aeba esegi kamana uwaitaogini, akayuyuguna Kotiba ata
antota'ena imogini kampa kakama mintantawe. We, Kotiba mantabintisa esegi kamana
uramintegi, taka'intaesi potaompeka antota'ena tamemipa kampa kakama mikune.
26 Piya, paipa Koti nkawamu'ama mampaba imimapa puntiye. Piya puntana aeba to
ka maya uramintiye: Naeba to ka yagaba ma abiba kampaye. Mantabe mabe kaga asari
pukuwe, untiye.
27 Pi kamanapa: To ka yagaba, uma piyama tayakiye: A'ya'maena pumarantintanaba
asari puma aebasanakana, to ka'isa kampa asari pukenaenaba uwa waikiye.
28 Piya, kabiratakenaena maekubompeka ta'mu peno. Pipa kampa asari pukenaenawe.
Eya, pika Kotiti ta'mu potamagi, ae'wa nkabemintana puma agega'e asagayuma aeka
taekuru peno.
29 Pipa nanagawe: Kotirempa aeba yaku tawaewakenaenama nkagowe.

13

Taeba tao'mipa tauma imeno

1 Pigoya, tigeba mono kinatawa, tiyo'mipa timaba imiyaba miyiyo.
2 Tigeba na'mu kina a-tiyogapa agagasima kayone puwaitaiyo. We, paipa ka'isa
kina'miba pabiyama wasanawema napimagini, enisore kinapa kayone puwaitama
ibabuntawe.
3 Tigeba iga'nabi mpinta kina'mikaba aogima napintiri, tiba puritasuma napima
iyo'maeyiyo. Piya pumagiri, tigeba i'waita kuntaena maeya kina'mikaba napintiri, kaga
wasanarawema napima iyo'maeyiyo.
4 Pigoya, iba'ena pukenaenaba kanara'enawe. Pipa asagayuntiri, i'nintana potasanaga
kabima mima kumiyenaba a-piyo. Eya, kumiyena pe kinape kupiyona pe kinape Kotiba
ata ikapa imikiye.
5 Tigeba mone kutakaba asi nasi maekenagaba a-ntapiyiyo. Wairitanti nkawameta
maema uwa miyiyo. Piya, Kotiba maya uramintiye: Naeba kaege ampima kampa
nakabikatama kamparaka'ya katakuwe, untiye.
6 Eya, taeba pika napima tara tagi kampa napinta, mayama esegima seno:
Wa'ega aeba nao'maenta yagara mintemika, kampa naekuruba pukuwe, yeno.

Piya, wasanamiba ige'wai ntapiyenabisaba nana punatakibewe. Pipa kampaye, taeba yeno.

Paisa mono'ama nkawameta aegaraune

7 Pigoya, tigeba Koti kamana uriminta paitaritanta kinatimpikaba napiyiyo. Eya, mono kita nasi nasiyenawaimpa nkagowapa agama imatiti pesa piyo.
8 Piya, Isu Karaisiti aeba aibe ibabe a'ya'ma yagabe ka'yaga miyemisa puma miyabane.
9 Piya, tonarona kasa kamana'ama ampa tibaibusanaga kabiyiyo. Piya: Pipa nao, pipa a-ntao, kamana wasiye kina'miba pintanarasaba esegiyenaba kampa maeyawe. Kampaye. We, tigeba Kotitisa awagaena maeyaka tigupa esegi pukibewe.
10 Pigoya, taetiba aota arata yare awameta Karaisitiba mintiye. Piya, paisa seri namapisa mono wasiye kina'miba aota aratarasaba nakenaba kampa maeyawe.
11 Piya, monota paitanta kiyema yagama kurapa maete seri nama nkaota marupintiba ima, aguntaena maegaikena muta atabuntiye. Piya puntana, yagama nkau'wapa abe'i yakupi tumpa kaegasi puntiye.
12 Piya pumagina, Isuba abe'i kagisa awari auki nakiyenaba maema ae'wa kurankatasa aota puratakena puntiye.
13 Piya, taegeba kuma abe'i wasu puma aeti atokaema ae kuntu yugabi ubaseno.
14 Eya, mampabipa waiyaba kuma'amaba kampa taeti waiyegi, taeba taga kuma aborakibika aobi pune.
15 Pigoya, pika aeti atokaema Kotiti ta'mu potakena muta atano. Eya, agewapa maete ima tawamu'ama nkau'wapa muta atano.
16 Piya, aogiyena pukenaenabe titasaenarasa tiyo'mipa iyo'maekenaenabe, uwasuwaba a-piyo. Piya puma iyo'maekibepa, tigeba Kotiti muta ataiginaba a'mu pukiye.
17 Pigoya, paitaritanta kinatimpi imentapinti mima kamana'waipa wasiyiyo. Piya, igeba aintiba Kotita uma aborama yogawaimpa nkawaga kamanapa omikenaga tigupipa kabiwaitawe. Aibigiripa, tigeba kamana'waipa aega'ma wasiyiyo. Wasikibepa, igeba i'muntanabisa aogima kabiritakibewe. A'yugu intawama kunta'yaga kabiritantiniba, kampa aogima tiyo'maekibewe.

Nagarikena kamanane

18 Pigoya, tigeba Kotiti nunamu yigina tao'maeyano. Piya, taeba a'ya'ma yaga arupu puma nasikenaenareka Koti nkaobi kamanatepa kampa waintiyema, napiyune.
19 Eya, nunamurasa nao'maeyigi, Koti nao'maeyakapa tigeti karu'ena to kake ampa aborakuwema, esegima urimuwe.
20 Pigoya, Wa'egare Isu aeba yagawampate tabe kiyerene. Isuba atokaeratayaba mikenaga purogana, paru Koti aeba purintapisa asitantiye.
21 Tigeba ae'wa ntapiyena aegarakenaga, asitanti Kotiba aogiyenarasa paitaritama tiyo'maeyano. Eya, Isu Karaisiti ntugarasa ae aobi kanarasantintana tagupipa a'ya'ma aborano. Ae agega'eba asagayuyaba miyeno. Tagane.
22 We, nao'mitaba, naeba aro kamana kaema urimekiripa, esegi kamana'nepa abigina ataba a-peno.
23 Pigoya, tao'yagara Timotika urimekiri abiyo. Aepa iga'nabisaba ago akariyoba atakana, agaro kanakapa ababurekara tigeti wakuse.
24 Pigoya, a'ya'ma paitaritanta kinatimpibe a'ya'ma Kotiti atokaenta kina'mibe, taetisaba: Aya pewe, uwaimiyo. Piya, Itari marisa kina'miba kaga: Aya pewe, yewe.
25 Pigoya, Koti nkawagaenawapa a'ya'ma kina'mititi waima waiyeno.

YEMISI MA NKISA KAENTIYE

1 Nae Yemisina, Kotike Wa'ega Isu Karaisitike isige kayokaya yagara mimagi, nagisarisa
tara tumpaema Yuta tupisa to mari uminta kina'mititi, ma nkisapa tigeti kaema: Aya
pewe, yuwe.

Amiyo'enaga esegi purataye

2 We, nao'mitaba, toma toma nkamiyo'enaba tigeti aborakiri, abigina tintaba asoya
puma ti'mu peno.
3 Piya, tigeba abintawe. Ka'enama aborama timatiti'enarika ampa timiyo pekiri
asugaikibepa, kuntaena aesaga pikena esegiyenaba maekibewe.
4 Piya, kuntaena aesaga pikena esegiyenama nkau'wapa aborano. Au'wapa piyama
aborakibepa, tigeti ka'isaenamaba kampa kakama waiyekiri tigeba monota kanara-
sawaema aota kina mikibewe.

Tigupa aisa'ma Wa'egamati nunamu otaiyo

5 Pigoya, tige tikapisa ka'waina aogi napiyena kampa wainta, Kotiti abigakana ameno.
Eya, Kotiba kaba kampa abi'ma, kampa a'yikinta aogi napiyenaba paga uwa amikiye.
6 We, pi ntagaramaba tara agi napisanaga aogima amatiti puma Kotiti abigano. Piya,
tara agi napi ntagara aeba kayo wani esiba pegina aiga'yo'ya puma maete nasisu piye.
7-8 Piya kina'maba tara agiba napiyekanaba, aunkama igarumiga pekana:
Wa'egawamapisa maekuwemaba, a-ntapiyeno. Aeba ka'enaba kampa maekiye.
Kampaye.

Kotantaga mikenaena pipa au'wa kampaye

9 Pigoya, kota kampa wainta mono kina'maba Koti au'ikibika a'mu peno.
10 Tabe kuta wainta kina'maba: Tumima mintuwe uma abima a'mu peno. Piya, yao
aosawama aebira puma pu'waisa puma pu'wakiye.
11 Eya, pankamaba irosa'ma tama mu'mu pegina, kabuyena asa wagina, aosawampaba
takuma tumima awa'enawapa ata puwaisa puma, tabe kuta wainta kina'maba yogawapa
kampa a'ya wantakana akapi pu'wakiye.

Wasana amiyo pukena kamanane

12 Pigoya, kuntaena aesaga pemi'naba a'muntanabi mpikiye. Piya, a'ya'ma
amiyo'enawapa agasimaginaba Kotitisa e'wasa antota maekiye. Eya, Koti aogi utamaranti
antota'ena a'ya'ma agu kao'ena pota kina'mipa imikiye.
13 Pigoya, aguntaena pukena amiyo'enamaba ka yagara abaibekanaba, piyama: Koti
nabaibegi puweba, a-seno. Pipa kampaye. Aguntaenamaba Kotipa kampa abaibegina,
Kotiba to wasanaba kampa abaibuma aguntaenarapa ataye. Kampaye.
14 We, taeba ka ka kina'mitaba taete ntapiyena aegarakanaba inoyanta aesuma
tabaibukiye.
15 Piya, taete ntapiyena aga'e pusu puma, toma toma nkaguntaena aboragina, aguntae-
namaba anosantanaba tagu'amapa purikenaena aboramikiye.
16 We, nabugai ntao'mitaba, kumpari'ena tiyobi airarikaisanaga kabiyiyo.
17 Piya, a'ya'ma aogiyenabe aota'enabe tumemintanaba inatisaena manane. Eya,
tabarempa e'wasa agowama otagina taetiba tumiye. Piya, aeti a'wae pikenaenaba kampa
waintegina, ama nkaite e'wasa pute pukenaenaba aetiba kampa waintiye. Pipa kampaye.
18 Aeba ae'wa ntapiyena aega'ma taga kamana'wapa aborarameka, taeba marusa kina
kanta puma mima ae aobi a'ya'ma aboranta kina asu igasima aota miyeno.

Kamana'ama nkagoba wasikenaenawe

19 We, nao'nempitaba, aogima abiyo: A'ya'ma kina'mitaba kamana abikenaenaga aseyo
puma, kamana ukenaenagabe kabirakenaenagabe kunta peno.
20 Piya, wasanama nkamo'enamaba Koti nkarupuyenaba kampa aboraye.
21 Piya, a'ya'ma i'nintanabe a'ya'ma to ataenabe kasimagiri, Koti tintabaipi kutitami
kamanapa aogima kabiyiyo. Pi kamana'amaba tima'ama au'ikenaenawe.
22 Pigoya, mono kamanataka wasima au'wapa aboraiyo. We, tigeba uwa abima kampa
wasikibepa, amiyo'ena puma tiyobi airarikaekibewe.
23 Piya, ka'waina aeba mono kamana uwa abima kampa wasikibi'naba, aeba pe-
montabisa taowa agaompesa pukiye.
24 Piya, ae'wa aowa agama, a'wae puma wakibipa, aogawakaba karu'ena agegu'a
pukiye.

25 We, aota ago kamana'ama aguntaenama nkiga'nabisaba a'yoba tatagina, ka'waina pi
kamana'ama nkagobi agama kampa uwa atama, aeba aogima wasima au'wa aborakibipa,
wasikenaga a'muntanabi mpikiye.
26 Pigoya, ka'waina aeba: Monota mintuwe, yi'naba, antebuwamapa kampa kiya
puntapa, aeba ae agu aowawapa airarikaeyagina, mono'wampaba anagiyena kanta piye.
27 We, tabarempa Koti nkaobipa i'nintana kampa punta aota mono aegarakenaenaba
mayamawe: Taeba kinta yagarabe abeya waepe kuntaenabi mpiyeka wama igama
iyo'maemagi, mampabisa i'nintanaba taekita puma miyeno. Piya pukubompepa, taga
mponota mikune.

2

Koti nkaobi a'ya'ma kina'miba ka'masa puma miyewe

1 We, nao'mitaba, tigeba e'wasa Wa'egare Isu Karaisititi timatiti pota'nagitaba, wasana
intapera tumintapera ka kana puwaitaiyo.
2 Piya, tigeba monota ai'aru piginaba, ka yagarama aeba kasa'ena autasaenabe
awa'enawape purite pasekana, to ka kusi yagaramaba abaraena autasaena purite asu
pasekiripa,
3 tigeba aogi autasaena purinta'nagipa: Mata'i kanama aogi yabaera ampiyo, omintiri,
to ka kusi yagarakaba: Kaeba pagasara asima miyo, omikibewo: Tagisabi mpara miyo,
omikibewo. Piya ukibepa ataenawe.
4 Tigeba piyaena puntiripa, tiyotimpipa pako puwaitawe. We, piyaena puntiripa, tigeba
agunta napiyena waintaga kina mima, kamana abima atama a'yiki kina kanta puma
miyewe.
5 We, nabugai ntao'nempitaba, abiyo. Koti untegini, mamparasaenaga kusi pe
kina'miba imatiti'enawaimpaba kota wainta kina kanta pumagini kabiratakenaenabi
ubasikibewe. Eya, Kotiba pi kinapa uwaitantikini, igeba agu kao'ena potaompe kina'mite
nkutaratanta'enabi ubasikibewe.
6 We, tigeba kusi kina'mi nkigeba maete tumima ataenaba pewe. Pigoya, ae kina'mi
kuntaena timewe. Ae kina'mi tibabuma kamana uritawe. Kota wainta kina igeba piyaba
puritawe. Kusi kinapa kampaye.
7 Piya, kota wainta kina'mi igeba tiba puritanti nkagiba akayasotawe. Eya, igeba
Karaisiti nkaota agiba maete tumewe.
8 Pigoya, kabiratakenaenama nkago kamana'amaba mono isapipa maya iye: Kaeka kau
kabitampesa puma kagorasa kinapa agu kao'ena potao, iye. Pi kamana agoba wasiyigina
kanarasano.
9 Piya, tigeba wasana pako puma tabe kina'amana aogi potantiripa, tigeba aguntaenaba
pewe. Piya piginaba, ago kamana'amaba tigu'amapi piyekiri, tigeba kamana akayukena
kinatawe.
10 Piya, ka'waina aeba ka kamana aemita pipa, a'ya'ma to kamana agoba aegaraginaba,
Koti nkaobipa a'ya'ma kamana'ama nkagoba aemita piye.
11 Piya, kumiyenaba a-po unti ntagaramaba: Wasanaba a-nkaeguyegana pureno,
untiye. We, ka'waina kumiyenaba kampa punta, wasana aeguma kaiyipa, aeba ago
kamana akayukena yagara miye.
12 Pigoya, aguntaenabisa akariyoba titami kamanakaba Kotiba napima a'yigititakiye.
Pika tigeba napima aogi kamana uma aogiyena peno.
13 Piya, antara'ena kampa pukibi'napa Kotiba kampa antara'ena potama kamana
otakiye. We, antara'enamaba kamana otakenaenaba agaikiye.

Tamatiti'enama nkau'wampantanawe

14 We, nao'nempitaba, ka'waina aeba kampa aogi yugaba puma: Namatiti'enayaga
mintuwe, ukibipa, ayama ao'maekiye, a. Amatiti'enawapa ayama au'ikiye, a.
15 Piya, tiyo'yagaramaba autasaenabe nakenabe aisa'ma mintakanaba,
16 tigepisa ka'wainaba: Aogima mima agoya pegana kaga'e pano, omintana, i'anape
nanintabe kampa ameganaba, au'amaba ayamabaya aborama ao'maekiye. Pipa kam-
paye.
17 Piya puma, amatiti'ena abiwapa waima au'wantaga yuga kampa aboraginaba, pi
nkamatiti'enamaba pu'wasu piye.
18 We, ka yagarama: Kaeba kamatiti peka, naeba aogi yuga puwe, unamikiyema
napiyuwe. Pigoya, naeba maya omukuwe: Kaeba ayama kamatiti'enamana nayakega,
pabiyama aogi yuganetasa namatiti'enaba kayakikuwe, omukuwe.
19 We, tigeba: Ka Koti mintiye, uma abegana kanarasaye. Abiyo. Kewamabeba kaga pi
kamanapa abima, igeba tabaraba pewe.

20 We, tigeba aibo'ena pewe. Timatiti'enamana puntiri au'wampa ntugaba kampa aborakibepa, timatiti'enarimpaba anamo wae kanta pukibewe. Pi'na nkagoba tiyakisuwa, a.
21 Piya, paipa tayabama Abara'amuba aeba Koti nkawamu wasima, yagarawapa Aisakipa muta atakena arata yareri atantine. Piya pogana Kotiba yogawata agategina: Arupu yagarawe, otantine.
22 Piya, tigeba ago abewe. Amatiti'enabe aogi yugabe kaga puntine. Eya, amatiti'enawampa nkaupa yogawane.
23 Piya, paipa Abara'amuba Kotiti amatiti pogana, Kotiba agama arupu potantiyema, mono isa'ama uramiye. Pi kamanapa Abara'amu yogawatasa esegi potantiye. Aibogini, wasanamiba: Aeba Koti nkao'yagarawe, otantawe.
24 Piya, ibaba tigeba abewe. Amatiti'enamana nane. Amatiti'enama nkau'wapa pipa aogi yugarasa wasana arupu yagara aboraye.
25 Piya pumagina, kumi wae Areyabu aeba ma agakena kinapa kabiwaisitama to ki'i uwaisitaoginisi wantase. Piya pometaka: Arupu waene, otantiye.
26 Piya, au'ama nkaumawapa kampa waintipa pu'waisa puma, amatiti'enama ntuga kampa aboraipa pu'wasu piye.

3

Tantebuwamapa aogima kabiyeno

1 We, nao'nempitaba, tigepisa mono tisa kina uwaena aborakenaga a-tibeno. Piya, tigeba ago abintawe. Aintiba Koti aeba tisa kina'mitepa yogaretakaba esegima a'yigi tatakiye.
2 Piya, a'ya'ma kina'mitaba ka'isaena antage'ena pune. Piya, ka'wainaba antage kamana'wapa ka'anto kampa yipa, aeba aota yagara mima a'ya'ma au'wapa ubu'atama aogima kabiye.
3 Piya, taeba osiwama nkawamupipa iga'na ubu'atama paibokana, au'wampaba taete ntapiyenaba wasiye.
4 Piya, wanipisa karegegaba napiyiyo. Pipa tabena waintegina pontawama pukagina, tabe kayo wani nkakapinti waye. Piya wagina, pubasanami ntagaramaba uwaena asantora pubasanagina aewa nkwaeti aega'ma waye.
5 We, pabiyamagina wasana antebuwama uwaenanto waimagina tabe kiga'e uma maro-u mo-u pegina anosaye.
Abiyo. Uwaena yakunkantoma anosama tabe kabuba tawaeye.
6 We, wasana antebu pipa yakune. Piya, tantebuwamaba tonarona ataenaba aborama, a'ya'ma taupintiba i'nintana aborawaye. Piya, a'abibintisa yakutasa kaema aogima mpikenaenarepa tababi'waye.
7 Pigoya, wasanamiba igeba tonarona umugababe kabarape kuyape wanipintisa kinape kabima mima kayone puwaitakena puntiniba, kayone puwaitama imentapinti me nkitawe.
8 Piya, ka yagaramaba antebuwamapa kampa kabima mima mabi atakana, amentapintiba kampa waikiye. Kampaye. We, wasana aeguma kaikena tusaena pumaema waintegina, tantebuwamaba a'ya'ma yaga aogama ata piye.
9 Piya, tanteburasaba Wa'ega tabarempa nkageba uma asagayumagi, a'wae puma wasanaba pumirere puwaitaune. We, wasanaba Koti nkaoga kanta puma aborantiye.
10 Piya, ka tawamupisa ta'mu kamanape tamo kamanape irosase. We, nao'mitaba, a'yugu piyaena pusanagawe.
11 Eya, ka auka'isa aogi nakena wanipe asa wanipe kaga irosasa, a.
12 We, nao'mitaba, piki yawamaba kanara oripi yamankapa aekiya, a. Waini iga'nawamaba piki yamankapa aekiya, a. Pipa kampaye. Piyama asa wanipisaba aogi wanipa kampa maekune. Piyama, a'yugu tantebuwama tara aborasanagawe.

Aogi napiyenaba Kotitisa tumiye

13 Pigoya, tigetiba kebaya aogi napiyenaba abintiye. Piya, aogima abemi ntagarama aogi napiyenawatasa agoya puma aogima mpikenaenawampa nkau'wapa aborano.
14 Piya, tigeba to kinakaba tintawamaba tikinta'yaga mima, tigeri mpaete asu igaikenaga napimagiripa: Naeba monota aogima mpiyuweba, a-siyo. A'yugu tagantanaga untiri, mikenaenaripa kumpariyena pukibewe.
15 Piya, pi ntapiyenaba mantabintisaba kampa tumiye. Kampaye. Pipa mampabisa, paisaenabisa, kewamapisawe.
16 Piya, wasanamiba intawamaba ikinta'yaga mima igewai maete asu igaikena pepa, ige pako pikenaena aboragini tonarona ataenaba pewe.

17 We, inatisa napiyenaba aotane. Piya, ka'waina inatisa napiyena maentanaba,
maru'enaba napiyenawampaba narentare pegina, aintiba wasanage kayone puma
pasema mima, to kina'mi kamanapa abima, antara'ena puma, mono'amaka kampa tara
agiba napima ago'enaba kampa puma au'wapa aogima aboraye.
18 Piya, paru kina'miba paruyenabisa ainkapa kurigina arupu nakena aborakiye.

4

Mampabisaenaga iyo'ena pe'nagiba Kotipa kama potawe

1 Pigoya, nanaraka maka puma kamaenaba tige tikapipa pewe, a. Piya, titipipa tigu
i'nintana waintegiri, ma'ena yugaba pewe.
2 Piya, tigeba tonaronaga tibugagiri, kampa maentiripa, wasana iyeguma kaiyewe.
Tigeba tika puma kampa maentiripa, kamaena puma ma'enaba pewe. We, tigeba Kotipa
kampa esotamagiripa, kampa maeyawe.
3 Piya, tigeba nunamu uwa yepa, kampa maeyawe. Tigeba kampa arupu puma tigu
i'nintanaraka abigamagiri kampa maeyawe.
4 We, tigeba atokaekenaenabisa atarakena kina mintawe. Piya, wasanamiba mam-
pabisaenaga iyo'ena pe'nagiba Kotipa kama potawe. Pikaba kampa napiywea, a. Piya
pumagina, wasanama mabisaenaga ao'ena pukibipa, aeba Kotipa kama potakiye.
5 We, mono isa'ama maya iye: Koti tagupipa Awamusa atagina waiyemi'na,
aeba: Tigeba nae'enarawe, uma taraku'ma kabirataye, iyegiri, tigeba anagiyenawema
napiyewa, a.
6 We, Kotiba i'nintanare nkasugaikena awagaenawapa tamegina, pika mono isa'amaba
maya iye: Kotiba ipa maete iye kinapa kama puwaitama, ipa maete tume kinapa
awagaenawapa imiye, iye.
7 Piya, tigeba tintaba Koti nkamentapinti atama miyiyo. Tigeba keba aibasanaigina
titate aegaka wano.
8 Piya, tigeba Kotiti atokaeyigina, aegeba tigeti atokaeyano. Agunta kina'mitaba,
tiyantana puma i'nintanaripa agarubaiyo. Tara tigi napiyenarintaga kina'mitaba, tigupa
narentare piyo.
9 Tigeba pai punta ntanagaba kunta puma i'nintanarika maegasima tintara puma-
giri kube'ena puma kaite aogima miyiyo. Piya, paisa kagiyenarika kube'ena puma
agarubakasiyo. Paisa ti'muntanarika kuntaena puma agarubakasiyo.
10 Eya, Wa'egawama nkaobipa tipa maete tumigina, ae asiritano.

A'yugu kamana tiyo'mikaba a-nkuwaitaiyo

11 We, nao'mitaba, tigeba tiyo'mikaba ata kamanapa a-nkuwaitaiyo. Piya, ka'waina
ao'makaba aupi pima ata kamana otaipa, aeba Koti nkago kamanakaba aupi pima ata
kamana otaye. We, aeba pabiyama ago kamanakaba otaipa, kamana aegaranta yagara
kampa miye. Kampaye. Aeba sasi yagara kanta puma miye. Pipa ataenawe.
12 Piya, ka'wainanto taga sasi yagara mima ago kamanapa aborantipa, aewe. Eya, ka'isa
i'intana to ka'isa igaikibipa, aewe. Piya pegina, kegabaya kao'makaba kamanapa otane,
a.

Kotika napima a'ya'ma yugaba peno

13 We: Ibabe aibe to ka kumati wama mone kutataka ka kabu ampima yogaba a'ya peka
uwaena mone maete kanakune, ye kina'mitaba, urimekiri abiyo:
14 Aikaba tigeba kampa abintawe. We, mikenaenaripa ayama miyewe. Piya, tigeba
kunkawama pisa puma kiyaya puwakiye.
15 Pika tigeba maya yigina kanarasano: Wa'egawama nkabikaba, taeba taogama ma
ntugawo, pi ntugawo, uma pukune, yiyo.
16 We, nanagabaya tigeba paebuta nasima tipa maete iyewe. Wasana ae'wa nkau maete
iyipa, pipa ataena piye.
17 Eya, ka'wainaka aogiyena pukibintanaba kaiteginaba, aeba aguntaenaba piye.

5

Wasanami mone kutaka ibugai kamanane

1 We, uwaena kutantaga kina'mitaba, kamanapa urimekiri abiyo: Kuntaena abo-
rarimekiri, pika napima tigeba: A-e, a-e, uma tabe kube'ena piyo.
2 Piya, a'ya'ma kutatipa abaraena kanta piye. Kabagina'ama titasaenaba agukuri
puwaegasu piye.

3 Kori yabatipe siribaripe ago agarirasu pegina, pi nkagariyenawampaba kamana
uritama yakunkama pisa puma titipa nawaegaikiye. We, tigeba nagarikena yagaga
antota'enaba uwaena aki pewe.
4 Abiyo: Yoga kina'miba yogaripi yogaba pegiri, tigeba ikankaipa ka'isa kakantiri ka'isa
imewe. Piya, kakantanamaba kamanapa uritaye. Piya pumagina, pi ntuga kina'mi
kamanapa mantarisa tabe Wa'ega Yagarama nkagebi irosaye.
5 We, tigeba mabi mpintiripa, aogiyenamana mpaema uwa ti'mu puma miyewe. Eya,
tiyegukenagaba tigu'amaba uwaena naninta nama anosawe.
6 Piya, tigeba arupu yagaraba kamanapa otamagiri aeguyegana puriye. We, piya
potapa, aeba a'a-o ukena esegiyenawapa kampa waintiye.

Kuntaenaba aesaga'ma Wa'egawamaka aobi peno

7 We, nao'mitaba, Wa'ega irosakiri paebuma mima aobi piyo. Piya, yogawama nkababa
aogi nakena aborasanaga kabima mima, pape kabe aobi pegina nakenaba aogima
aboraye.
8 Aeba aobi pemisa puma, tige paebuma mima Wa'egamaka aobi piyo. Eya, Wa'ega
arosaika tintawamapa esegi potaiyo.
9 We, nao'mitaba, kamana uritasanaga tigeba tiyo'mipa kaba a-nkibiriyo. Agaiyo. Tabe
sasi yagaraba kabera ampintiye.
10 Pigoya, nao'mitaba, pai poropete kina'miba Wa'egawama nkawamutasa kamanapa
yuguni, ata puwaitauguni kuntaenawaipa aogima aesagabintawe. Igeka napima, ige
puntasa puma paebuma mima aesaga piyo.
11 Abiyo: Kuntaena aesagabinta kina'mikaba: Kanara pewe, yune. Piya, tigeba Yobu
kamanapa ago abintawe. Aeba kuntaenawapa esegima aesaga pogana, Wa'egawamaba
abomentanama nkau'wapa aeti aogima aborantiyema, abintawe. Eya, Wa'egawamaba
antara puma kayonena tabera puratagi, agaune.

Uma esegi pikena kamanane

12 We, nao'mitaba, marupa aogima abiyo: Tigeba mantawama nkagerape marape
tonaronarape a-nkumagiri kamanatipa esegi piyo. Kampaye. Tigeba kamana uri-
tasanaga: Owe, untiripa, piya piyo. Kampaye, untiripa, a-piyo.

Arupu kina'mi ntunamuwamapa esegi piye

13 Pigoya, tikapisaba ka yagarama kuntaenaba aesagibipa, aeba Kotiti nunamu yeno. To
ka yagarama nkantawamaba a'mu pipa, aeba inibisa Koti nkagega'e uma asagayuyeno.
14 Tigepisa to ka yagara yonintana abipa, aeba monota kabinta kina'mika kega'e yeno.
Yegini, igeba Wa'egawama nkagega'eraka autiba masawae aetamagini, Kotiti nunamu
yigina ao'maeyano.
15 Piya, imatiti'enabisa Kotiti nunamu yiginaba, Wa'egawamaba kana yoni ntagaraba
kaba atakana asikiye. Piya, aeba aguntaena puntika, Wa'egawamaba asu'a pugaikiye.
16 Pika tiyo'mige aguntaenaripa uma aboramagiri, Kotiti nunamu yigina
tiyo'maeyakana tita wano. Piya, arupu yagarama nunamu yekanaba, au'wapa esegima
aborakiye.
17 Piya, Iraiya aeba wasana tae kanta yagara mima: Ka kampa aeyanema, esegima
nunamu yogana, kakaga kabube tonaentisa ka'umaema upe kaba marapa kampa
tumintiye.
18 Piya, ainti to ka nunamu yogana, mantabintisa kaba tumogana aintanaba airapoma
irantiye.

Kepa kasa kinapa to ibabu maete kanano

19 Nao'nempitaba, tikapisa ka yagara aeba taga kamanapa atate wakana to ka yagarama
ababute kanantanaba,
20 pi ntagaramaba piyama abeno: Piya, ka yagarama agunta yagara ao'maeyakana
aibo'ena pukibi ki kaite a'wae puma kanakibipa, aeba agunta yagarama nkagupa purinta
ki'isa ababotama, uwaena aguntaenawapa aerarikaetakiye.
Yemisi piya isa kaentiye.

PITA MA NKISA KAENTIYE (KA YAGANE)

1 Nae Pita, Isu Karaisiti nkaposoro yagarawa ntawe. Piya, tigepa kamaena puritama
tigarubauguri maripa kaitegiri, Pontasi maribe, Karesiya maribe, Kapatosiya maribe,
Esiya maribe, Pitiniya maribe uminta kina'mititi, ma nkisapa kaeyuwe.
2 Piya, taba Koti utaritaogiri ae'wantana aborantane. Aeba yogana Awamusa'amaba:
Isu Karaisiti kamana wasima korankatasa aeguse puma paititaiyoma, utaritama aota
puritantine. Piya, tigetiba awagaenabe paruyenabe waiyaba'mita iyeno.

Koti nke'wasaenamaba mantabinti taobi piye

3 Pigoya, Isu Karaisiti Wa'egarempa nkaba Koti, ae agega'e asagayuyeno. Piya, aeba
tabera antara puratama, Isu Karaisiti purintapisa asitanti ntugarasa waiyaba kumaka
aobi piyoma, taumarepa kasa'ena yakari puratantiye.
4 Piya, pi maekubompe kumapa kampa abararama, kampa ataena puma, paisa kantaba
kampa pukiye. Piya, Kotiba pi kumapa tae'ena taobi puma kabirataye.
5 Piya, taeba Kotiti tamatiti pompeka esegiyenawatasa kabirataye. Eya, agogo yaga
wasanami nkiyobi tau'ikibika kabirataye.
6 Tigeba pika ti'mu piyo. We, mampara tonarona makaga makaga pekana tikinaki
pukibintanaba uwaena yaganto a'ya wakiye.
7 Piya, kori yabapa mampabisaenawe. Pipa wasanama yakupi kaema i'ninkapa aey-
oba'ma agowapa aboramisa puma, kuntaenaripa timatiti'enama nkagoripa aborarimiye.
We, timatiti'enarimpaba koriba asugasaye. Piya, Isu Karaisiti aborakibi ntagaba pika
tigega'e maete ima asagayuma a'mu puritakiye. Pika ibanto kuntaenaripa aboraye.
8 Piya, tigeba Isu nkaowarapa kampa aganta, agu kao'ena potawe. Kampa aganta,
timatiti potamagiri agasiyama ti'mu potawe. Pi ti'muntanamaba tiwamupisaba kampa
asugasawe. Kampaye. Aeba tabera asugaintiye.
9 Piya, timatiti'enarimpa nkau'wapa pipa timankama nki'ikenaenawe.
10 Pigoya, paipa poropete kina'miba awagaena aborarimikibi ntanagaba uma aboran-
tane. Pi nkagoba napimagini: Ayamabaya i'ikiyema, napima mare-u me-u puntane.
11 Piya, Karaisiti Nkawamusa'ama intabaipinti mintogini, igeba Karaisiti kuntaena
aesaga pukenaenawakabe ainti age asagayukenaenagabe uma aborantane. Aboramag-
ini, pi poropete kina'miba: Aya yagarabaya, ayantagabaya pi nkau'wapa aborakiyema,
napima mare-u me-u puntane.
12 Pigoya, igeti wanane. Tigeti kayokaya'ena puntaka Kotiba tayakikiye, piya uma
Kotiba aborawaimintiye. Piya, ainti Kotiba otaogana Aota Awamusa'ama mantabin-
tisa tumintika, wasanamiba ae esegiyenawatasa aogi kamana'ama nkagoba uma abo-
rarimewe. We, pi kamana'ama nkagoba enisore kina'miba kaga abisanaga ibiye.

Kotiba aota miyiyoma tagega'e iye

13 Pigoya, pika tigeba napiyenarimpapa tibamu kantiba kimagiri paebuma mima
aogima kabiyiyo. Eya, Isu Karaisiti irosakibi ntagaba awagaena aborarimikibi ntanaga
napima tabarababa a-puma aogima kabiyiyo.
14 Tigeba inamu ntagarama aba kamana wasiyisa puma, Koti kamanapa wasiyiyo.
Paipa kampa napiyenaba waintogiri, tigu i'nintana puntasa puma, ibaba pi kipa toba
a-nka'wae puma aegaraiyo. Kampaye.
15 Tigeba tigega'e uma tiba punti Ntagarama aota miyisa puma, pabiyama a'ya'ma
nasikenaenarintaga aota miyiyo.
16 Pika mono isa'amaba maya iye: Naeba aota miyoka, tigeba pabiyama aota miyiyo,
piya untiye, iye.

Tabe ikankatasa taba puratantiye

17 Pigoya, Kotiba intakabe tumintakabe kampa napinta yogaretaka taga a'yigitatagiri,
tigeba aeka: Tabarempawe, yewe. We, tigeba ae agoga aogima napima, aekaba tiyekuru
puma mima mampara arupu kita nasiyiyo. Piya, tige ma agoba kampaye.
18 We, tigeba ago abintawe. Tiyabamagiba ata ki uwa aega'ma mintuguri, tigegeba kaga
pabiya puntawe. Pigoya, pi kitasa Kotiba ika puritantine. Aeba mampabisaena, kori,
siribarasa wanane.
19 Aeba Karaisiti kurapa inta ikatasa ika puritantine. Eya, Karaisitipa sipisipi awaro
kanta puma aegugasuguna, ka ataena au airisa'enawapa kampa wainta'yaga, tigeka
pu'wantiye.

20 Piya, paipa Koti maba kampa punta, Karaisitipa pi ntugaraka otantine. Ainti kana
nagarikena pekana, tige tiyo'maekena mabipa aborantine.
21 Piya, ae'wa ntugarasa tigeba Kotitiba timatiti pewe. Eya, Kotiba Karaisitipa purin-
tapisa asitama tabe agiga'eba amintika, tigeba Kotitiba timatiti puntiri, aeti atokaekenaga
aobi pewe.

Mono'ama tabage puntiye

22 Piya, tigeba taga kamanapa wasikenaenarasa tigu'amapa narentare puma, mono
kina'mipa taga agu kao'ena puwaitawe. Pigoya, tigeba tintabaipisa tiyo'mipa agu
kao'enaba esegima puwaitaiyo.
23 Tigeba mampabisa abara yamankatasa wanane. Waiyaba'enarasa kasa kina aborar-
itantine. Eya, Koti kamana, aoso sima waiyaba kamanatasa aboraritantine.
24 Pika mono isa'amaba maya iye:
A'ya'ma wasanamiba kabuyena kanta pegana, iwa'enawaimpaba kabuyenama nkaosa
kanta piye, iye.
Piya, kabuyenaba asa wagina, aosawampaba aibarara puwaye, iye.
25 Pigoya, Wa'egawama kamanapa waiyabane, iye.
Piya, pi kamanapa uriminta aogi mono kamanane.

2

Ai'ne yabate Wa'egawe

1 Piya, tigeba a'ya'ma ata puwaitakenaenabe, a'ya'ma ago'enabe kumpari'enabe to
waina mparuta mikenaenabe, a'ya'ma akaya kamanape kasiyo.
2-3 Tigeba kasa inamumpi nonoka ibisa puma, tigu tiyo'maekena taga ntunukaba tibeno.
Eya, tigeba Wa'egawama kayonenawapa nabigama tima kagagana iga piya, ti'ikenaena
anosasanaga tibeno.
4 We, tigeba Wa'egawamati ampiyiyo. Aeba aogaso sima waiyaba'ena wantaga yabane.
Piya, wasanamiba ataena piyema napima kasapa, Koti otaogana ae aobipa aogi puma
inta ika mpintiye. Aeti ampima atokaeyiyo.
5 Piya, tigeba aogaso sima waiyaba yaba kanta puma mimagiri, amato puma Awa-
musa'ama ntamantana puma miyiyo. Eya, tigeba aota tabe mono kina kanta puma
mima, tigupa muta atasu piyo. Tigeba piya pigina, Kotiba Isu Karaisitika napekana pi
mputa'enagaba kanarasakiye.
6 Pikaba mono isa'amaba maya iye:
Abiyo. Naeba ka inta ikantaga yabaka otauwe, iye.
Pi ntabantama esegi potakena yabapa, Saiyoni kumantepintiba arabama arupu pukena
puwe, iye.
Piya pekana, wasanama aeti amatiti pukibemipa, anintanaba kampa waikiye, untiye, iye.
7 Piya, timatiti pe kina'mititiba, Karaisitiba inta ikane. We, kampa imatiti pe kina'mitiba
Karaisitikaba maya iye:
Pi ntabapa yoga kina'mi maegasa ntabapa, ibaba arupu pukena ai'ne yabapa aboraye,
iye.
8 Eya, wasanami nkigisa aimisagakena yabantana pukiye, iye.
Tabe yabankamaba ipasanakini ware'nakibewe, iye.
Piya, igeba Koti kamanapa akayuyiginaba, pi kamana'amaba igisaba aimisagakini
ware'nakibewema, Kotiba paipa piya uwaitantine.

Taeba Koti tuntanamana puma miyune

9 Pigoya, Kotiba ago uritantegiri, tigeba ae taga tunka mpiyewe. Tigeba Wa'egawama
mpono kiye kina'wa mpiyewe. Tigeba ka kina'ena puma aota kina miyewe. Tigeba
Koti nkaokinataka'ya mpiyewe. Piya, tununtanabisa tiba puma aogi e'wasaenawapi
apaititanti ntagarama nkaogi yugawaka awaga yiyoma, aokina tiba puntine.
10 Piya, paipa tigeba uwa kina mintantapa, ibaba Koti tuntana puma mintawe. Paipa
tigeba Koti nkantara'enawapi kampa mintantapa, ibaba antara'enabi ago ampintawe.

Tigeba Koti ntuga kina miyiyo

11 We, nabugai kina'mitaba, tigeba to marisa kina kanta puma mima, mampabipa
uwaena yaganto mikena kinatawe. Piya, naeba mayama urimekiri abiyo: Arirasa
i'nintanamaba timawamapa ma'ena potamipa, tigeba tikabitaiyo.
12 Tigeba to marisa kina'mi nkikapinti aogima ntasiyo. Piya, igeba kamparaga kamana
uritapa, aogi yugaripa agama, aintiba Koti nkago igeti aborakibi ntagaba ae agega'eba
asagayukibewe.

13 Tigeba Wa'egawamaka napi napi puma a'ya'ma ima minta kina'mi imentapinti miyiyo. Eya, wasana wa'ega yagara asugasima minti'na aepa,
14 ae uwaitanti kabirata kamani kina'mipeba imentapinti miyiyo. Piya, igeba ataena pe kina'mipa ika nkimintini, arupuyena pe kina'mi nkigega'e asagayukena yuga pewe.
15 Piya, Kotiba piya pusanaga abiye: Tigeba arupu yugaritasa kampa abima aibo kina'mi nkiwamupa akunisanaga abiye.
16 Pigoya, Kotiba iga'nabisa akariyobatitantisa puma pabiya puma miyiyo. We, tigeba: Uwa kina miyune, umagiripa, karu'ena a'wae puma ataenaba a-piyo. Kampaye. Tigeba Koti kayokaya kina'ena puma miyiyo.
17 Tigeba a'ya'ma kina'mi nkigega'eba asagayuyiyo. Mono tiyo'mipa agu kao'ena puwaitaiyo. Kotikaba tiyekuru piyo. Wasana wa'egawama nkagega'e asagayuyiyo.

Taeba Karaisiti kisaga'ma tauki nakiyena maekune

18 We, kayokaya kina'mitaba, tigeba kabirita'nagikaba tiyekuru puma imentanti aogima miyiyo. Kayonena puma paebuma miye kina'mi ibiwanane. Tigeba atama kabirita kinake kaga imentanti miyiyo.
19 Piya, igeba tiki nakiyenaba uwa timigiripa, tigeba Kotitiba napimagiri pi tiki nakiyenaba aesagabikibepa, Kotiba a'mu puritakiye.
20 Piya, tigeba aguntaena pigini tiyeguyigiripa, uwa itaiginaba, ke abekana ka-narasakiye, a. We, tigeba arupuyena pigini, pika tiki nakiyena puma ata puritaigiripa, uwa itaiginaba, Kotiba pikaba a'mu puritakiye.
21 Piya pukibeka Kotiba utaritantine. Eya, Karaisitiba tigeka auki naki puma paitari-tantine. Pika tigeba aekisa aegaraiyo.
22 Aeba aguntaenaba kapa kampa pogana, ago'enaba ae awamupisa kapa kampa aborantine.
23 Igeba akayasotaugunaba, antotapa kampa akaya puwaitantine. Auki nakiyena maentanaba, antotapa kampa kaba ibirantine. Kampaye. Aeba inatisa taga a'yigitatakena yagaramati arupuyenawaka ayapa atantine.
24 Piya, ae'wa nkautasa aguntaenarepa aesaga'ma maripo yarapa pu'wantine. Eya, taeba aguntaenareti pu'wama arupuyenara taogakubompeka pu'wantine. Piya, au'arisanta'enawampa kamparagaenarepa maeragasima kaba tatantiye.
25 Eya, paipa tigeba sipisipi yaga kanta puma asorisari puma mintantawe. We, ibaba sipisipira kabikena yagara, timata kabiyemi'nati, a'wae puma ampintawe.

3

Waya wami kamanane

1 We, waya'mitaba, tigeba pabiyama tiwaegi imentanti miyiyo. Piya, igetisa ka'isa Koti kamana kampa wasiye'nagiba waya'waimpiti kamana nane. Mikenaenaripa agama pami pumagini, igeba igu a'wae piyo.
2 Eya, Kotikaba tiyekuru puma nare ntare mikenaenaripa agamagini, igeba igupa a'wae piyo.
3 Piya, tigeba ti'no nkitakenaenarasawo, kori tiwa'enarasawo, toma toma titasaenara-sawo, igebi nkiyobi arirasaenarasa a-piyo. Kampaye.
4 Tigeba tintabisaba tigu tiwa'enaba aboraiyo. Eya, timawamaba paebuma paru puma waiyegina, Kotiba a'mu pegina ikankampaba inta'ena puma waiyaba miye. Pipa aboraiyo.
5 Piya, paipa ka'isa waya'miba Kotiti atokaekenaga napima aota mintini, pabiyama imarasa iwa'ena puma iwaegi imentapinti mintantawe.
6 Eya, Seraba piyaena puma Abara'amu nkawamu wasima: Wa'eganene, untine. Tigeba piyama arupuyena puma tonaga kampa tiyekuru pukibepa, Sera ntagara kanta pukibewe.
7 We, iwaegitaba, tigeba pabiyama kayone puma wayatimpige aogima miyiyo. Piya, waya'mi nki'ama nkesegiyenaba tumintiye. We, igeba Kotitisa e'wasaenaba tigege kaga maekibeka, igega'eba asagayuyiyo. Piya, nunamuripa akunisanaga piya piyo.

Taeba kaga miyeno

8 Pigoya, kamana'nepa a'ya wakena piya, abiyo: Tigeba a'ya'ma kina'mitaba, ka tintabarima miyiyo. Tigeba tintara'ena puma, tiyo'mipa agu kao'ena puwaitama, kayonena puma, aogima ntapima tigeripa a'mpaete iyiyo.
9 Wasanamiba ataena puritaigiripa, tigeba antotapa ataba a-puwaitaiyo. Piya, igeba kamana akayasuritaigiripa, antotapa a-nkakayasuwaitaiyo. Kampaye. Tigeba akayona

puwaitaiyoma, Kotiba tiba punti'na, antotapa piya piyo. Piya pukibepa, Kotiba antotapa akayona puritakiye.
10 Pika mono isa'amaba maya iye:
Piya, ka yagarama, e'wasaenabi mpikenagabe aogi yaga agakenagabe abugai ntagaramaba, ata kamana usanagaba anteburapa aogima kabima mima, awamu eperasa anagi kamana usanagaba aogima kabiyeno, iye.
11 Aeba ataenaba akabitama, arupuyena peno, iye.
Aeba paruyena aguyosa'ma maema arakureno, iye.
12 Piya, Wa'egawama nkaomaba arupu kina'miti waiyegina iyo'maeye, iye.
Wa'egawama nunamuwaitiga age atakae piye, iye.
We, ataena pe kina'mipa Wa'egawamaba amo puwaitama ata ika nkimikiye, iye.

Yogarasa tauki nakiyenaba maekubompepa pipa kanarane

13 Pigoya, tigeba arupuyena puma miyiginaba, kebaya karu'ena ataenaba puritakiye. Pipa kampaye.
14 We, tigeba arupuyena pumagiri pintanaraka kuntaena maekibepa, ti'mu ti'muntanabi uwa mikibewe. Piya, igekaba a-tiyekuru puma tabarababa a-piyo. Kampaye.
15 Tintabaipi Karaisitiba Wa'egari asitaiyo. Piya pumagiri, tigeba a'ya'ma yaga kabima mima, wasanamiba Kotiti atokaema aobi pikena agorika tibigaigiripa, karu'ena a'wae puma uwaimiyo. Piya, tigeba Kotika tiyekuru puma paebuma mima aogima uwaimiyo.
16 Eya, napiyenaripa ataenaba a-potaiyo. Piya pukibepa, wasanamiba ata puritakibepa, Karaisitika aogiyena pentanaga akayasota kina'miba ini pukibewe.
17 Pigoya, taeba ataena pukubompetaka kuntaena maekubompepa, pipa ka awamene. We, Koti nkabemika taeba arupuyena pukubompetaka kuntaena maekubompepa, pipa Koti nkaobi aogiyenawe.

Nowa potantisa puma Kotiti wani paitatantiye

18 Pigoya, Karaisiti aeba ka yaga pu'ma aguntaenaba agora maegaintine. Eya, aeba arupu yagara kana, aeba ata kina'mite mparu mpaema, Kotiti taba puratakena puntine. Piya, aeba wasana mintogini igeba au'wapa aeguyuguna purogana, aumawatasa asitaogana aogantine.
19 Pigoya, pi ntagaba ae amankampa wama iga'nabi mpintume nkimawamapa kamana'wapa uwaimintiye.
20 Piya, paipa Nowa wanipisa kare punti ntagaba Kotiba paebuma mintogini pi kina'miba kamana'wapa akayumagini pu'wantawe. Piya, pi ntagaba tara kina'antomi, tonaentisa kakaga umaema kina'mi, wanipinti i'iyogini mintantawe.
21 We, aeba wanipisa iba puntisa puma, ibaba wanitasa paitaritamagina ti'iye. Pi nkwanipa titasaba kampa maebugaintane. Kampaye. Isu Karaisiti purintapisa asintika paititakibipa, antotapa Kotipisaba aota napiyenaba maekibewe.
22 Eya, Isu aeba mantabinti ima, Koti nkayatakanti asu mintegini, enisore kinape kabikena kinape to esegi kinape ae amentanti mintawe.

4

Isu auki nakiyena puntika abe'isaenaba kasiyo

1 Pigoya, Karaisitiba ae'wa nkau'wata auki nakiyena maentika, pika napiyisa puma tigeba napiyiyo. Piya, wasanamaba au'wata auki nakiyena maeyamipa, aguntaena pusanagaba kampa napiye.
2 Piya pumagina, ae'wa nkau mampabi waikena pekanaba, aeba wasanami nki'ni ntapiyenaba kampa aega'ma, aeba Koti nkabemintanaba wasima miyeno.
3 We, paipa tigeba to marisa kina'mi nkibugaintanara nasisu pumagiri, kumiyena puma, tigu'amapa i'nintana potamagiri, esegi wani ntama aibo'nabo pumagiri, ata patiyena puma, aibo'ena pumagiri, kamana akayuma ama kotintana aegarantapa, ibaba a'ya wakiripa ataiyo.
4 Piya, tigeba pi nkagasiya kamparagaena pukenagaba kampa igetiba uma atokaeyaginiba, pika igeba ata pami puma kamparaga puritawe.
5 We, aintiba pu'wanta kinape taogantompe kinape kamanatepa uma a'yigitatakena yagaramati igeba ige'wai nkagowaipa aborakibewe.
6 We, paipa pu'wanta kina'mi nka'yigitakenaraka pu'wanta kina'mitiba uma aogi kamanapa aborantine. Eya, igeba a'ya'ma kina pesa puma ige'wai nkitasa antota'enaba maema pu'wantapa, Koti miyisa puma misanaga imawaimpaba kamanapa aborantine.

Koti nkesegiyenarasa aogi yuga puma tiyo'ena piyo

7 Pigoya, a'ya'maena nagarikena kanapa pabigo arosaye. Piyama, tigeba aogima
ntapima, nunamu ukenaraka asoyaena piyo.
8 Tigeba tiyo'mi agu kao'ena puwaitakenaenaba aogima upebe puyaba miyiyo. Pin-
tanamaba tonaba agasaye. Piya, agu kao'ena potakenaenamaba agasima uwoma
aguntaenaba airari kaeye.
9 Tigeba tiyekitaenaba a-pumagiri, tiyo'mipa aogima maruntana puma kabiwaitaiyo.
10 Kotiba awagaenawapisa tonarona a'muntanaba ka ka kina'miti timegiripa, a-
kakatama, pitasa aogi mono yuga puma tiyo'mipa iyo'maeyiyo.
11 Piya, ka'wainaba kamana uma aborakibipa, pipa Koti nkawaga kamana uma
aborano. To ka'wainaba wasana ao'maekibipa, pipa Koti nkamemi nkesegiyenarasa
ao'maeyano. Eya, a'ya'maenagaba Isu Karaisiti ntugarasa Koti nkagiga'e asagayuke-
nagaba aogi yuga piyo. We, e'wasaenabe esegiyenabe a'ya'ma yaga aeti waiyabane.
Tagane.

Karaisitikaba tauki nakiyena maekune

12 We, nabugai ntao'mitaba, tigetiba yaku tasu puma timiyo'ena pukenaenaba abo-
rakiye. Piya, kasa'ena wanane. Pipa tige agoripa aogima aborakena piye. A-pami piyo.
13 Piya, tigeba Karaisiti nkauki nakiyenaba kaga maema aesaga peka ti'mu piyo. Eya,
aintiba e'wasaenawapa aborakiripa, tigeba to ka tinta asoyaena puma ti'mu pukibewe.
14 Tigeba Karaisiti nkagera iyekita puritaigiripa, Koti akayona puritakiye. We,
e'wasaenama Nkawamusa, Koti Nkawamusa'ama tigeti ago miya, ti'mu piyo.
15 Pigoya, tige tikapisa ka'wainati auki nakiyena aborakibipa, a'yugu wasanama ae-
gunta'enarasawo, kuntanarasawo, ataenawatasawo, to waina ntanari ara agata nasikibi
ntanarasawoma aborakiye. Piya puta nasekiniba igeba antota'enawapa taga aboramik-
ibewe.
16 We, ka yagarama Karaisiti nkaegarakenaga auki nakiyena maentanaba, aeba anipa
a-peno. Aeba Karaisiti nkaegarakenagaba napima Koti nkage asagayuyeno.
17 Pigoya, Koti utaratakena yagaba agarosagina, marupa Koti nkaokina'miteti ka-
manapa aborakiye. We, taete nkagoba marupa aboragaitegina, Koti kamana akayuye
kina'mitiba ayabaya puma a'ya pukiye.
18 Pika mono isa'amaba maya iye:
Arupu kina i'ikenaba kunta pikana, Koti ikabitate aguntaena pe kina'miba ae
nkauka'ibaya mikibewe, a, piya iye.
19 Piya pegini, wasamiba Koti nkabemika iki nakiyenaba maeyapa, aogiyena puma
a'ya'maena aboratanti ntagarama nkayapi imawaipa ataigina, aeba tagantana puma
kabiritano.

5

Mono kiye kina'mi kamanane

1 We, tigetisa mono kiye kina'mika esegi kamana uwaimikena puwe. Piya, naegeba tige
pesa puma monota kabinta ntagaranawe. Naeba naonepisaba Karaisiti auki nakiyena
maeyoga agantone. We, naene kaga aborakibi nke'wasaenabi ubasikune. Pigoya, kabinta
kina'mitaba, kamanapa urimukuwa, abiyo:
2 Koti nkaegara kina'miba igeba sipisipi kanta puma miyigiri, tige timentapinti miye
kinapa aogima kabiwaitaiyo. Pipa kuntaenabisa wanane. Peronabisa kabiwaitaiyo. Pipa
ika mpaekena napi napi piyoma wanane. Tintawama aseyonabisa piyo.
3 Tigeba kabiwaita kina'mipa igaikena wanane. Tigeba aogima mikenaenaritasa pi
sipisipi kanta puma miye kinapa mono kita paitawaitaiyo.
4 Piya pukibepa, paitaratanta sipisipi kiye yagara ampa aborakiripa, pi ntagaba tigeba
e'wasa ika nkantota maeyigina kampa abararakiye.

Imentanti miye mpono kina'mi kamanane

5 We, masimabi kanta puma miye kina'mitaba, tigeba pabiya puma mima paitanta
mono kina'mi nkimentanti miyiyo. Piya, tigeba ti maete tumikenaenaba maema tipa
airarikaema tiyo'mipa iyo'maeyiyo. Pika mono isa'amaba maya iye: Kotiba igebigo
kinapa kama puwaitamagina, i maete tume kina'mipa awagaenawapa aborawaimiye,
iye.
6 Pika tigeti ntapiyenaba maete tumima, Koti nkesegi ae nkamentanti miyigina kana'wa
arosakanaba tisagayuyeno.
7 Piya, aeba aogima kabiritagiri, a'ya'ma kuntuyenaripa aeti ataiyo.
8 Tigeba aibo'nabopa a-puma, aogima kabiyiyo. Kama kinati kewamaba araiyoni
yagama pisa puma amo kasa uma tiba nakenagaba uma igasaga ampa igasaga piye.

9 Tigeba timatiti'enayaga esegima mimagiri aepa aebasanakasiyo. We, tigeba abintawe. A'ya'ma tiyo'miba a'ya'ma mari minta'nagiba, igeti kuntaenaba pabiyama aborawaimewa, esegima miyiyo.
10 Pigoya, Kotiba a'ya'ma awagaenama nkagoba mimagina: Karaisititi atokaema waiyaba e'wasaenane mpaeyanema, utaritantegiri, aro ntaganto tigeba kuntaenaba maeyakana, aewa a'wae puma aogi puritama, asima esegi puritakiye.
11 Aetiba a'ya'ma kabiratakena esegiyenaba waiyaba miyeno. Tagane.

Ka'isa nagarikena kamanane

12 Pigoya, ma nkisapa Sairasi nkayapisaba aro nkisa'anto kaema urimuwe. Naeba aekaba taga naonemaba napiyuwe. Piya, ma nkisapipa Kotitisa taga awagaenaraka esegima asiritakenaga urimuwe. Pika tigeba napima asiyiyo.
13 Pigoya, Pebironi ma kumatasa kinake kaga tigeke tiba punti kina'mitika: Aya pewe, uritawe. Maka yagaranempageba: Aya pewe, iye.
14 Tigeba tiyo'mipa tiyapa imima, agu kao'ena puwaitaiyo.
We, a'ya'ma Karaisititi atokaeya kina'mitaba, tigeti paruyenaba waima waiyeno.
Pita piya isa kaentiye.

PITA MA NKISA KAENTIYE (TARA YAGANE)

1 Nae Saimoni Pita, Isu Karaisiti nkaposoro, kayokaya yagarawa ntawe. Piya, taege
ka'masa puma timatiti'ena aogima maeya kina'mititi ma nkisapa kaeyuwe. Piya,
Kotirepe, tau'ikena yagara Isu Karaisitibe, isigetisa arupuyenama tamatiti'enaba tabe
ikatasa kaga maentompene.
2 Piya, Kotike Wa'egare Isuke, tigeba agowaisipa aogima abigina, awagaenabe paruyen-
abe tigeti anosama aborarimeno.

Mono'ama nkau'wa aboratawama miyiyo

3 Pigoya, Kotiba ae'wa nke'wasaenabipe aogiyenawapipe: Ubasiyoma, tagega'e yoga,
abima ubasintompeka aeba mantarasa esegiyenawatasa a'ya'ma Koti kanta puma mike-
naenarepa tamiye.
4 Piya, utaratanti ntanaba asugasima tabe ika kanta pegina agowapisaba tamiye. We,
wasanami nki'ni ntapiyenabisa mampabisa uwoma kamparagaena waintipisa tiyegaka
kanamagiri mantarasa e'wasabi ubasiyoma, utaratama agowapisaba tao'maeye.
5 We, tigeba pika napiyiyo. Tigeba timatiti'enarita aogi yugaba puma amato piyo. Aogi
yugarita taga nkabibebe puma amato piyo.
6 Taga nkabikenaenarita titipa kabima mima amato piyo. Titipa kabima mikenaenarita
esegima asima amato piyo. Esegima asikenaenarita Koti kanta puma aota mima amato
piyo.
7 Koti kanta puma aota mikenaenarita tiyo'ena puma amato piyo. Tiyo'ena puma
mikenaenarita agu kao'ena puma amato piyo.
8 Piya, pintanaba tigeti waima aborawaeyakanaba, anagiyena wanane. Tigeba
Wa'egare Isu Karaisiti nkagoba aogima abima, mono yugaba taga pumagiri au'wapa
aogima aborakibewe.
9 Pigoya, ka'waina piyaena kampa aeti wainti'naba aeba pagasari kampa agama aorika
kina kanta piye. Tagane. Aeba Koti paisa aguntaenawapa kaintikaba ago agegu'a puntiye.
10 We, nao'mitaba, Koti utaritama tiba puntintana esegi potakenaraka mono au'wapa
aogima aboraiyo. Tibega piya pukibepa, kampa ware'nakibewe.
11 Piya, tigeba pintana aegarakibepa, waiyaba kumati ubasikena kabiba tigeti
a'waiyekiri, tigeba ti'muntanayaga ubasikibewe. Eya, Wa'egare tau'ikena yagara Isu
Karaisiti kabiratakena kumati ubasikibewe.
12 Pigoya, tigeba taga kamanapa ago maema esegi puma asimagiri, pintanama nkagoba
abintawe. Kanarane. Asi nasiba to ka urimekiri, pika napiyiyomawe.
13 Piya, naeba ma ntau'yaga mima asi nasi ma kamanapa urimekiri napiyiomawema
napiyopa kanara'enawe.
14 Piya, naeba uwaena yaganto nau'nepa kaikuwema, Wa'egare Isu Karaisiti unam-
integi abintone. Pika napima asi nasiba kamana urimuwe.
15 Toganaba naeba mampa kaikubopa, tigeba pi kamanapa a'ya'ma yagaba aogima
napiyiyoma, esa kaerimukuwe.

Pita aeba Karaisiti nkagoba agantiye

16 Pigoya, taeba paisa kina'mi napinta nkamani kamana nane. Taeba Wa'egare Isu
Karaisiti nke'wasaenawapa taorepisa agantompeka esegiyenawatasa aborakibi kamana
urimintogiri abintane.
17 Eya, amuta Koti tababa tabe agiga'e amima asagayumagina, pi asugasima e'wasa
Kotiba yegina maya kamanapa Isuti tumintiye: Pi ntagara aeba nabugai ntagaranene.
Aekaba tabera na'mu potauwe, untiye.
18 Piya yoga, taeba aege aota amuta mintuwakana, pi kamana mantabintisa tumoga
abintompene.
19 Piya, taeba poropete kina'mi kamana'ama nkau'wapa aogima agaune. Pika tigeba
aogima upebe pigina kanarasano. Piya, e'ama tununtanabinti araisa puma, poropete
kina'mi kamanapa ka'isaenaba aogima aboraye. We, tintabaipinti abayasa noriwamaba
asiyekana taga marekiripa, kamana'ama nkagowapa aogima agakibewe.
20 Pigoya, tigeba maru'enaba pika abiyo: Poropete kina'mi kamana mono isapi wainti,
pi'na nkagowapa ka'wainaba ae'wa ntapiyenabisaba kampa aboraye. Kampaye.
21 Piya, poropete kina'mi kamana'amaba wasanami ntapiyenabisa wanane. Aota
Awamusa'ama uwaitantegini wasanamiba Koti nkawamupa uma aborantane.

2

Kumpari poropete kina'mi kamanane

1 We, paipa kumpari poropete kina'miba Isureyo kina'mi nkikapi asintasa puma,
kumpari mono tisa kina'miba tige tikapipa asikibewe. Asimagini, igeba kakama toma
toma kumpari mono kamana tikapinti maete kanama atararitakena pewe. We, ika puma
ibabunti Wa'egawamapa igeba ikabitamagini igewai nkigupa ata puwaitaigina igaikiye.
2 Igeba piya pigini, uwaena kina'miba i'ni mpikenaenawaipa aega'ma ataena pukibewe.
Piya pigini, wasanamiba agama taga ki'amakaba akayasotakibewe.
3 Pigoya, pi kumpari kina'miba mampabisaena ibugai kina mimagini, kumpari kamana
uma kotatipa paibikibewe. We, paitaka'ya Kotiba kamanapa uritakuwe, untemipa,
kampa kaintiye. Eya, igaikibemi ntagaramaba kampa auwaita mintantiye. Pipa
kampaye.
4 We, Koti nkagoba agaune. Piya, paipa ka'isa enisore kina'miba aguntaena pugunaba,
Kotiba uwaba kampa itantine. Kampaye. Aeba iga'na puwaitantegini igeba tunusuwanta
kabinti miyegana, antota'ena imikena yagaga iga'na puwaitantine.
5 Piya, paipa mampabi miyume kina'miba igeba ikabitauguna, aeba uwaba kampa
itantine. Kampaye. Aeba tabe wanitasa ipaikaintegini pu'waewantane. Piya, Nowa aeba
arupuyenama nkago uma aboranti ntagarabe tonaentisa tarumaema aokinape Kotiba
kabiyogini aogima miyuguni a'ya'ma to ka'isa pu'waewantane.
6 Piya, Sotomu kumatasa kina'mibe Komora kumatasa kina'mibe ataena puguna, Kotiba
igama antotapa pi tabe kuma taraba taraba yakutasa kaegasogana kagu'amana wait-
antine. Eya, aintiba pika ikabitakibe kina'miba abima ige'wai nkantota'ena maekibeka
napikibewema, Kotiba piya puntine.
7 Piya, Kotiba arupu yagara Arotipa aba purogana, aeba kampa tabatintiye. Piya,
Arotiba kumiyena pumekaba tabera kunta abuntiye.
8 Eya, pi arupu yagara ikapi mpima, ige puntantana agama kamana'waipa abintiye.
Piya, igeba akaka'yo'na'naenawaipa aborauguna asi nasiba igaogana, arupu antawamaba
tabera pami puntiye.
9 We, Wa'egawamaba abintiye. Ae aegara kina'mipa imiyo'enabisa iba pukenaba aeba
agantiye. Ata pe kina'mipa antota'ena imikena yagaga iki naki iga'na puwaitakenaba
agantiye.
10 We, aeba agasiyaena i'nintana potakena kumiyena puma kamana akayuye kina'mipa
iga'na puwaitakenaba aogima agantiye. Piya pe kina'miba igebigo'ena puma ige'waintana
aega'ma kampa iyekuruba puma inatisa e'wasaenayaga kinakaba ikayasuwaitawe.
11 Aibegini, enisore kina'miba pi kina'mi nkesegiyenaba igaintini, pigoyemagini igeba
kampa ikayasuwaitama Wa'egawama nkaobipa kamanapa kampa uwaitawe.
12 Piya, pi kina'miba igeba kabu yaga kanta puma aborawe. Pi ata yaga iraku'ma
iyegukenaba ma'ataisa puma, igeba ago kampa agantantanagaba akayasekana kaga
iyeguma kaikiye.
13 Eya, igeba tonarona ataena pegini, igepa antota ataena puwaitawe. We, igeba
arantita tikapi kamparagaena puma pika i'mu pewe. Igeba i'nintana tamakaema ara'ena
puma abuyasa pisa puntini, tigege kaga ti'muntana namagini timiyo pukenaga i'mupa
pewe.
14 Iyobintiba kumiyena pumaeyagina, aguntaena pikenaenamaba kampa iga'e paye.
Kampaye. Igeba tara igi napiye kina'mipa ibaibumagini, mabisaena ibugaintanama
nkagowapa agawaeyawe. We, igeba a'abibi nkaesakena kinane.
15 Igeba arupu kipa ikabitategini, antage'enaba pewe. Aibegana, Peyo ntagara Peramu
aeba ataena pometasa ika mpaekenaga abugantisa puma, pi ki'i aegarawe.
16 Piya, Peramu aeba aibo'ena pogana, tonki yaga, kamana kampa unta kina'maba
wasanama usu pumagina: A'a-o, uma kabi'ma, pi poropete yagarama nkaibo'ena
potakena pomentanaba akunkatantiye.
17 Pigoya, pi kumpari mono kina'miba igeba mabintisa nabai nami wani tagankwamisa
puma miyewe. Igeba esibawama ibina mpanta agarubagina, wagasa pisa puma miyewe.
We, a'abibisa tununtanaba igeti itaye.
18 Piya, igeba igebigo'ena puma aibo'enawaipa tabera aborama kampa inipa pewe.
Piya pumagini, igeba i'amantana puma i'ni kumiyena pukenarasa wasanaba imiyo'ena
puwaitama, ataena pe kina'mi nkai'aruyenabisa iyegaka wama monota inamu kanta pe
kinapa, igeba paibuma miyewe.
19 Piya, igeba: Iga'na kampa punta tae kanta puma uwa miyiyo, uwaimewe. Uwaim-
imagini, igewaipa kamparagaenara iga'nabi mpiyewe.

Piyama, ka'enama wasana asugasaginaba, pi ntagaramaba amentapinti iga'nabi miye.

20 Tagane. Igeba tau'ikena yagara Wa'egare Isu Karaisiti nkagoba aogima abima
aega'magini, mampabisa i'nintanabisa iyegaka wantawe. We, igeba to a'wae puma
i'nintanabi ubasegina, to iraku'ma iga'na puwaitaginaba, mikenaenawaipa tabera ata
puwaitaye. Eya, maru i'ni kina mintantapa ata maru mpintantane. We, igeba a'wae pepa,
ainti mikenaenawaipa tabera asugasima ata marunkaipa to awametane.
21 Piya, piya pe kina'miba arupuyenama kikaba aibo'ena puma kampa aegarantasinta,
igeba ataba puntasine. We, pi kita aegaranta'nagiba to a'wae puma Koti nkaota uwaiminti
kamanapa ikabitapa, ige ataenaba to awametane.
22 Piya kina'mitiba maya kamana umarantapa esegi piye: Karawamaba naninta na-
gaitegina muyena pumagina, to a'wae puma naye, iye. Piya, yagaba wani pai'ataginaba,
pabiyama to a'wae puma auba pasiye, iye.

3

Taga Wa'egaba to kake aborakiye

1 We, nabugai ntao'mitaba, ma nkisa kaeyogana taraena piye. Naeba tigutipa abage
pekana to kanara abibebe pukibeka, tara isa kaema timuwe.
2 Piya, aota poropete kina'miba ainti aborakibi kamanapa untana, aogima abiyo.
Pigoya, tau'ikena yagara Wa'egawamaba uwaitaogini, aposororimpiba ae awamu
wasimagini ae kamanapa untana, aogima abiyo.
3 Pigoya, a'ya'ma kina'mitaba, tigeba maru'enaba abiyo: Agogo yaga karana pukena
kina'miba aborama i'ni ntapiyenawaipa aega'ma amiyo kamana uma,
4 maya ukibewe: Wa'ega kanakiye, untapa, au'wapa aempaye, umagini: Tayabamagi
Wa'egawama kanama arupu pukena kamana untapa, pu'wauguna, pai Koti pumarantin-
tanaba antota kampa tonarona punta uwa mirite kanantiye, ukibewe.
5 We, igeba maya kamanapa abitegini kaiyawe: Paitaka'ya Koti yogana mantaba
aborama waintogana, waninkama meki menkaki puma maba wanitasa aborama wain-
tantine.
6 Piya, Koti yogana, tabe wanitasa aboranti mpaba aerari kaeyogini a'ya'ma kinapa
pu'waewantawe.
7 Eya, Koti ae'wa kamana yogana, aboranti mpantabe mabe yaku kaekenaga uwaisitan-
tine. Piya, ibaba Kotiba mantabe mabe kabima mima aobi pumagina, ae ikabita kina'mi
kamana uwaitama kaikena yagaba kaegaikiye. Pika aibo'ena puma kasawe.
8 We, nabugai ntao'mitaba, tigeba ma kamanapa abima aibopa a-piyo. Wa'egawama
nkaobipa uwaena kabuwamaba ka yaga kanta pegina, to ka yagaba uwaena kabu kanta
piye.
9 Piya, ka'isa kina'miba: Wa'egawama pase puma migarayema, napiyewe. Pipa
kumparine. Wa'egawamaba aeba kampa pase pase puma mima, utaratanti kamana'wapa
kampa uwa ataye. Kampaye. Aeba tigeka napimagina, ka'waina kakasanagaba kampa
abegina, a'ya'ma kinapa: Tigupa a'wae piyo, umagina, tigeka ibaba paebuma miye.

Mabe mantabe a'ya wakana kasa'ena aborakiye

10 Pigoya, Wa'egawama kanapa ku kina'mi pesa puma aborakiye. Pi ntagaba
mantawamaba tapo uma a'ya wakana, a'ya'waemaenama nkagoba yaku tawakana
kagu'ena pekana, mabe a'ya'ma mara pumaranta'enabeba kaga yaku tawaewakiye.
11 We, pintanaba piyama a'ya wakiripa, tigeba to awameta mima, aota kina mima Koti
kanta puma miyiyo.
12 Eya, tigeba Koti kanaka tibugakiri kabima miyiyo. Piya, pi ntaga mantaba yaku tama
a'ya wakana, a'ya'waemaenama nkagoba tawaewakana kagu'ena pekiri, pika to awameta
miyiyo.
13 We, Kotiba kasa mantabe kasa mabe aborakana, pita arupuyenawampaba pumae-
wakiye. Pika utaratantegi, kabima mima aobi pune.

Taeba Wa'egawamati anosano

14 We, nabugai ntao'mitaba, pintanagaba aogima kabima mima aobi peka, esegima
yogaba puma mima ka'ena ataenabe kamparagaenabe a-puma, paruyenabi miyigina,
aeba tigakiri aogima miyiyo.
15 Piya, Wa'egawamaba taeti pasema miye. We, aeba tau'ikenaga pasema miyema
napiyiyo. Pika tabugai tao'yagararaka'ya Poroba aogi napiyena maemagina, aegeba pi
kamanapa tigetiba kaentine.
16 Eya, a'ya'ma esa'wapipa pika kaentine. We, ae isapipa ka'isa kamanapa esegima
waiyegini, wasanamiba kampa aogima napiyewe. Aibegini, kampa abinta kina'mibe tara

agi napiye kina'mibe pi kamanapa uma pai ampa paibumagini ke'waipa kasawe. Eya, pi kina'miba to ka'isa mono kamanapa kaga paibuma ata pewe.

17 We, nabugai ntao'mitaba, tigeba pika napima esegima kabiyiyo. Piya, ainti kamana akayuye kina'miba aibo'enawaitasa tibaibigiri, monota esegima asikenaenaripa kaisanaga kabiyiyo.

18 Piya, tigeba Wa'egare tau'ikena yagara Isu Karaisiti nkawagaenabi mimagiri, agowapa aogima abigina anosano. Ibabe a'ya'ma yagabe, ae agega'eba asagayuyeno. Tagane.

Pita piya isa kaentiye.

YONI MA NKISA KAENTIYE (KA YAGANE)

E'wasaenama kamanane

1 Pigoya, agorasa wairite kanama waintintanaga taeba ago abimagi, taobisaba agamagi,
eya taeba agama tayatasaba aigaya puntompene. Pi nke'wasaenama kamana agoba uma
aboraune.
2 Piya, pi nke'wasaenamaba ampa aborawaeyoga, taeba agantompene. Pi
nke'wasaenama nkagowamaba tabage mirite kanaogana aboraramoga agantompene.
Ibaba pikaba taeba awaga kamanapa uma aborarimune.
3 Piya, taeba ago abima agantompentanaga tigekeba urimompepa, taege ka'ena puma
miyenemawe. We, taeba kaga tabati ampa airokaema, aege yagarawapa Isu Karaisitige
ka'ena puma miyune.
4 Piya, tigepe taepe ta'muntanarepa pumaewakibika, ma nkisapa kaema urimune.

Taeba e'wasaenara nasikune

5 Pigoya, Isupisa taeba abitegi, uma aborarimompepa, pi kamanapa mayamawe: Piya,
Kotiba aeba e'wasaenama nkagowe. Aetiba tununtana uwaenantoba kampa waintiye.
6 We, taeba tununtanabi mita nasima: Kotige ka'ena puma miyune, yompepa, taeba
kumpari uma taga kamanapa kampa aega'ma miyune.
7 Piya, aeba e'wasaenara miyisa puma taeba e'wasaenara mita nasompepa, taeba
tao'mige ka'ena puma miyokana, Koti ntagara Isu kurankama a'ya'ma aguntaenarepa
asu'a puragasaye.
8 We, aguntaenarepa kampa waintiye, yompepa, taga kamana'amaba tantabaipi kampa
waiyegi, taeba tantawamapa amiyo'ena potaune.
9 Piya, Kotiba tagantana puma arupuyena puyaba miyegi, taeba aguntaenareka ae aobi
uma aborakubompepa, aeba aguntaenarepa maeragasima, a'ya'ma ataenarepa asu'a
puragaikiye.
10 We, aguntaenaba kampa pune, yompepa, taeba Kotikaba kumpari yagarawe,
otaokana, taga kamana'wampaba tantabaipi kampa waiye.

2

Karaisitiba tao'maekenaenarene

1 We, uwaena yakarantontonempitaba, a'yugu aguntaena pusanaga tigeti ma ka-
manapa kaeyuwe. Piya, ka'wainaba aguntaena pukibemipa tabarempa Koti nkaobi
ao'maema aka'i pukena yagaraba aeti mikiye. Pi ao'maenta yagara aeba arupu yagara
Isu Karaisitiwe.
2 Aeba tae aguntaenare maeragaikena yugaba aesagabintiye. We, tabintoreka wanane.
Aeba a'ya'ma maga maga kina'mikegaba kaga aesagabintine.
3 Pigoya, Koti unti kamanapa wasiyompe kina'mitaba, taeba: Taga tao'ena potaune,
yokana, tagantana piye.
4 We, ka'wainaba: Naeba Kotipa nao'ena potauwe, umagina Koti unti kamanapa kampa
wasiyipa, pi ntagaraba aeba kumpari yagara miyegina, taga kamana'amaba kampa
antabaipintiba waiye.
5 Piya, Koti kamana wasiyi'naba aeba Kotiti agu kao'ena potagina anosaye. Taeba piya
pokana anosagi, taeba: Kotiti atokaema miyune, yokana, tagantana piye.
6 Eya: Aeti atokaema mima nasuwe yemi'naba Karaisiti nasisa puma naseno.

E'wasaenama nkau'wapa aborama kayonenabi mpiyiyo

7 We, nabugai ntao'mitaba, ma kamana ago tigeti kaeyopa, kasa kamanapa kampaye.
Marusa kamana pai maenta, pi kamana kaeyuwe. Pi kamanapa ago abita kananta
kamanane.
8 We, ma kamana ago iba tigeti kaeyopa, pipa kasa'ena kanta piye. Piya, Karaisiti ntu-
garasabe tige yugarasabe pi kamana'ama nkau'wapa aogima aboraye. Eya, tununtanaba
a'ya wakena pegina, taga e'wasawamaba aborama taye.
9 Piya, ka'waina aeba: E'wasaenabi mpiyuwe, umagina ao'yagaraba ata anta parita-
mipa, aeba tununtanabi mpiyi ntagarawe.
10 Piya, to ka'waina aeba ao'ma agu kao'ena potami'naba aeba e'wasaenabi mpimagina,
agisa aimisa'ma ware'nakenaenaba kampa aboraye.
11 We, ao'maka ata anta paritami'naba, aeba tununtanabi mpima tununtanabinti
nasimagina, tununtanamaba aotikaetagina aeba kekaba aibo'nabo piye.

12 We, uwaena yakarantontonempitaba, Karaisiti ntugarasa Kotiba aguntaenaripa
maerigasagi, tiyo'maekenaga naeba ma kamanapa tigeti kaeyuwe.
13 Nabagitaba, pai uwa mita kananti ntagaraba tiyo'ena potaga, tiyo'maekenaga ma
kamanapa tigeti kaeyuwe. Masimabi kina'mitaba, tigeba ataenama nkagowamapa
asugasaga, tiyo'maekenaga ma kamanapa tigeti kaeyuwe. Araga yagaramitaba, tigeba
tabapa tiyo'ena potaga, tiyo'maekenaga ma kamanapa tigeti kaeyuwe.
14 We, nabagitaba, pai uwa mita kananti ntagaraba tiyo'ena potaga, tiyo'maekenaga ma
kamanapa tigeti kaeyuwe. Masimabi kina'mitaba, tigeba esegima asima mintagana, Koti
kamana'amaba tintabaipinti ago uwaiyegini, tigeba ataenama nkagowamapa asugasaga,
tiyo'maekenaga ma kamanapa tigeti kaeyuwe.

Mampabisaenamapa taeba tagupa a-nkameno

15 Pigoya, magabe mampabisaenagabe a-tibugano. Piya, ka'waina aeba magaba
abugamipa, aeba tabapa kampa abugaye.
16 Piya, a'ya'ma mampara aboraintanaba pipa mampabisaenawe. Eya, tantabaipisa
kupiyona tabugaintanabe, tao iye'ena puma tabugaintanabe, tau maete ima tagebigo'ena
pompentanabe, pintanaba tabatisaba kampa aboraye. Kampaye. Pipa mampabisae-
nawe.
17 Piya, mampabisaenaba a'ya wakana, ae'wa abugaintanabe kaga a'ya wakiye. We,
Koti nkabemintana wasiye kina'miba miyaba mikibewe.

Karaisiti kama kinapa ago aborawaye

18 We, araga yagaramitaba, ma kanapa pabigo a'ya wakena piye. Piya, Karaisiti kama
kina'waka pai abintapa, pabigo aborakena piye. We, ibaba uwaena Karaisiti kama pota
kina'miba aboraga, pika napima ma kanapa a'ya wakena piyema, abune.
19 Piya, pi kina'miba ago tagasawe. Paipa taege ka kinapa igeba kampa mintantane.
Eya, igeba ka kina taege mintantasinta, taege mimagini kampa tagasasine. Piya, igeba
ago tagasaga, taeba agowaipa agaompepa, a'ya'ma pi kinapa taege ka kinapa kampaye.
20 We, tigeba aotane. Aota Awamusa'amaba paititantika, a'ya'ma napiyenarintaga kina
mintawe.
21 Piya, tigeba taga kamanakaba aibo'ena pe wanane. Tigeba aogima abeka
tiyo'maekenaga ma kamanapa tigeti kaeyuwe. Eya, taga kamana'amaba kumpari'enaba
kampa piyema, abeka, tigeti kaeyuwe.
22 We, kumpari yagaraba kewe, a. Piya, ka'waina aeba Isuka: Pipa taga Karaisitiba
kampaye yemi ntagaramaba, aeba kumpari'enaba piye. Eya, tabape yagarawape
akabiwaisitai'naba, pipa Karaisiti kama kina mintiye.
23 Piya, ka'wainaba yagarawa akabitami'naba, aeba abawampati kampa atokaeye.
Piya, to ka'waina aeba yagarawampati amatiti potami'naba, aeba pabiyama abati kaga
atokaeye.

Aota Awamusa'ama taga kamana uramiye

24 Pai abinta mono kamanapa a-tigegu'a puma upebe piyo. Piya, pai abinta kamanapa
upebe pukibepa, tigeba yagarawampatibe abatibe aogima atokaema miyaba mikibewe.
25 Eya, aeba e'wasaenabi miyaba mikenaga utaratantiye.
26 Piya, timiyo puritakena kina'mikaba naeba ma kamanapa tigeti kaeyuwe.
27 We, paipa tigepa Aota Awamusa'ama esegiyenawapa tigeti uwa waiye. Piya,
tigeba wasanami mono ago tiyakikenaenagaba a-nkaguyosagaiyo. Kampaye. Aota
Awamusa'ama paititantintanawapa a'ya'maenaba puriyakikiye. Pi nkawamusa'ama
kamanapa tagane. Kumparipa kampaye. Piya, Awamusa'amaba puriyakigiri abima
Karaisititi atokaema miyaba miyiyo.
28 We, uwaena yakarantontomitaba, tigeba piyama aeti atokaema miyaba miyiyo.
Taeba piya pekanaba, ainti ampa aboraka, taeba asima ta'mu pumagi kampa taekuru
puma tanipa kampa peno.
29 Pigoya, Karaisiti aepa arupuyenama nkagoba agamagiri, pika mayama napiyiyo:
Wasanama arupuyena pemi'naba pipa Kotitisa aborayema, napiyiyo.

3

Koti nkaraga yagara mintune

1 Abewo. Tabarempaba tabera agu kao'ena puratama, ae araga yagararawe, urataye.
Pipa taga mintune. Piya, mampabisa kina'miba Koti nkagoba kampa agantaka, tae agoba
kaga kampa tagawe.

2 We, nabugai ntao'mitaba, taeba ibaba Koti nkaraga yagara mintune. Piya, aintiba
ayamabaya aborakune. Pipa kampa abintune. We, aintiba Karaisiti ampa aboraka, taeba
ae agoba aogima agamagi, pika ae kanta puma mikune. Pipa abune.
3 Piya, Karaisiti nare ntare puma miyisa puma, aeti atokaema aobi pi kina'miba ige'wai
nkigupa nare ntare puma miyewe.
4 Pigoya, aguntaena pemi'naba aeba Koti nkago kamanapa akayuye. Eya, Koti kamana
akayukenaenamaba aguntaenama nkau'wane.
5 Piya, tigeba abintawe. Karaisitiba aguntaena maegaikena aborantegina, aetiba
aguntaenaba kapa kampa waintiye.
6 Piya, ka'waina aeti atokaema miyemi'naba aeba aguntaenaba kampa aegaraye. Eya,
to ka'waina aguntaena aegarami'naba aeba Karaisiti nkagoba kampa agamagina, aekaba
kampa abibebe piye.
7 We, uwaena yakarantontomitaba, tigeba ka'waina timiyo puritasanaga kabima mima
abiyo. Piya, arupuyena pemi'naba aeba Karaisitiba arupu yagara miyisa puma arupu
yagara miye.
8 We, paitaka'ya kewamaba aguntaena puta kanantegina, wasanama aguntaena
pemipa aeba kewama ae tupisawe. Pigoya, kewama ntugaba aguya ima agarubakaike-
naga Koti ntagaramaba ampa aborantiye.
9 Pigoya, Kotitisa aborai'naba aeba kampa aguntaena aega'ma piye. Piya, aeba Kotitisa
aboragina, Koti ntapiyenaba agupinti waiye. Piya pegina, aeba agunta ki'i kampa
aegarakena piye. Kampaye.
10 Pigoya, wasanamiba Koti ntagaraena puma miyewo, kewama ntagaraena puma
miyewoma, agowaipa mayama agakune: Piya, ka'waina arupuyena kampa pemi'naba,
aeba Koti tupisa kampa aboragina, to ka'waina aeba ao'mapa kampa agu kao'ena
potami'naba, aegeba kaga Koti tupisaba kampa aboraye.

Taeba tao'mipa agu kao'ena puwaitano

11 Pigoya, maya kamanapa paitaka'ya abita kanantompene: Tao'mipa agu kao'ena
puwaitanomaba, abintompene.
12 Piya, Keni aeba kewama tupisa, ae a'nantopa aeguntisapa a-puma miyeno, iye. We,
nanaraka aeguyogana purintiye. Piya, Keniba kamparaga yuga pogana, a'nantowampaba
arupu yuga pomeka amo waiyogana aeguntiye.
13 We, nao'mitaba, mampabisa kina'miba kama puritaigiripa, pikaba pamiba a-piyo.
14 Piya, taeba tao'mipa agu kao'ena puwaitaompeka mayama abune: Taeba paisaenaba
kaite purintapisa asima e'wasaenabi ubasintunema, abintuwe. Piya, agu kao'ena kampa
potami'naba, aeba purikenaenara uwa miye.
15 Piya, ka'waina ao'maka ata anta paritami'naba aeba wasana aeguma kaiyisa piye.
We, tigeba ago abintawe. Wasana aeguma kaiyi'naba, ae antabipa e'wasaenaba kampa
waiye.
16 Piya, Isu aeba tao'maekenaga ae'wa nkaumawapa kasoga, taeba agu kao'enama
nkagoba taga agantompene. Piya, taeba pabiyama tao'miti taumaba kasakanaba,
kanarasakiye.
17 Piya, ka'waina aeba mampabisaenaba uwaena waintakanaba, ka ao'yagarama kusi
miyegina agama aka'intaesi potakanaba, ayama Koti nkagu kao'enaba ae antabaipipa
waikiye, a. Pipa kampaye.
18 We, uwaena yakarantontomitaba, taeba kamanatasabe tawamutasabe uwaba agu
kao'enaba a-puwaitano. Kampaye. Taeba taga tantara puwaitama tayapisa agu kao'ena
puwaitano.

Amatiti kina'maba Koti nkaogaba kampa aekuru pukiye

19 Piya pukubompeka, taeba tagantanabi ubasunema, abekana, Koti nkaobi tagu'amaba
paebuma waikiye.
20 We, tagu'amaba taupi piyeka, taeba paebuma paruyenabi mikune. Eya, Kotiba
tagu'amaba taupi piyeka, taeba paebuma paruyenabi mikune. Eya, Kotiba tagu'amapa
asugasima, aeba a'ya'maenama nkagoba agantiye.
21 We, nabugai ntao'mitaba, tagu'amaba kamanapa kampa uratakibipa, Koti nkaobipa
asima kampa taekuru pukune.
22 Piya, taeba unti kamana'wapa wasimagi, abemintanawapa tayapisa pompeka, taeba
ka'enaga abigaokanaba, aeba aboraramiye.
23 We, unti kamana'wapa mayamawe: Taeba yagarawapa Isu Karaisiti nkagera tamatiti
potamagi, tao'mipa agu kao'ena puwaitano, untiye. Piya unti kamanapa uratantine.

24 Piya, a'ya'ma Koti unti kamana wasiye kina'miba igeba Kotige ka'ena puma miyegana,
Kotiba igupi miyaba miye. Piya, ae tamemi Nkawamusa'ama ntugaba tagupi aboragi,
taeba agama, Kotiba taege miyema, napiyune.

4

Awamusapa toma toma mintawe

1 We, nabugai ntao'mitaba, uwaena kumpari poropete kina'miba mampabintiba
nasima kamana yepa, tigeba karu'enaba a-nkiyegaraiyo. Piya, awamusapa toma toma
mintiya, pipa Kotipisa kanayo, to auka'isa kanayoma napima, agowaipa aogima agaiyo.
2 Piya, Koti Nkawamusano, to awamusanoma tigeba mayama abikibewe: Isu
Karaisitiba wasana aborantine ye, pi kina'miba Koti Nkawamusa yagane.
3 Piya, to ka'isa kina Isukaba: Kampa wasana aborantiye, ye kina'miba, igeba Koti
Nkawamusa yagaba kampaye. Pi nkawamusa'ama Karaisiti kama kina'ma nkawamu-
sane. Piya, paipa aeka: Mampara aborakiye, yogiri abintagana, ibanto mampabi ago
aboraye.
4 We, uwaena yakarantontomitaba, tigeba Kotintana mimagiri, kumpari poropete kina
asu igasawe. Eya, ma nkawamusa'ama tigupinti waintemi'na, aeba mampabi wainti
nkawamusapa asugasaye.
5 Piya, pi kumpari poropete kina'miba igeba mampabisa kinane. Piya pegana,
kamana'waimpaba mampabisaena kanta pegini, mampabisa kina'miba abewe.
6 We, taeba Kotitisawe. Piya, Kotiti atokaeya kina'miba kamanatepa abewe. Pigoya,
Kotitisa kampa aboranta'nagiba kamanatepa kampa abewe. Pintanaraka taga awa-
musape kumpari awamusape isige agoba pako pikenaga napiyune.

Koti aeba agu kao'enama nkagowe

7 We, nabugai ntao'mitaba, taeba agu kao'ena peno. Piya, agu kao'ena pukenaenaba
pipa Kotitisawe. Piya, taga agu kao'ena pemi'naba aeba Kotitisa aboramagina, aeba Kotiti
atokaentine.
8 We, wasanama kampa agu kao'ena potami'naba, aeba Kotiti kampa atokaema,
agowapa kampa agaye. Kampaye. Piya, Kotiba agu kao'enama nkagowe.
9 Pigoya, Kotiba yagarawapa ka'anto mintogana otaogana mampabipa tumintiye. Piya,
taeba: Aeti atokaema e'wasaena maeyiyema, otaogana tumintiye. Piya pumagina, pi
ntugarasa Kotiba agu kao'enawapa taetiba aboraramintiye.
10 Eya, agu kao'enama nkagoba mayama aborantiye: Piya, taeba agu kao'ena
kampa potantokana, Koti aewa agu kao'ena puratamagina, yagarawapa otaogana,
aguntaenarepa asu'a puragaikenaga mampabipa tumintiye.
11 We, nabugai ntao'mitaba, Koti agu kao'ena puratamika, taegeba pabiyama tao'mipa
agu kao'ena puwaitakanaba kanarasakiye.
12 Pigoya, ka yagaramaba aobisaba Kotipa kampa agantiye. We, taeba tao'mipa
agu kao'ena puwaitakubompepa, Kotiba taege miyeka, abekana, agu kao'enawapa
tantabaipinti anosama waikiye.
13 Piya, Koti aeba Awamusa'wapa pako puratamika, taeba mayama abune: Taeba aege
ka'ena puma miyokana, aeba tagupi miyaba miyema, abune.
14 Piya, tababa yagarawapa otaogana maga maga kina i'ikenaga tumintegi, taeba
agamagi, pi nkawaga kamanapa uma aborama miyune.
15 Piya, ka'waina aeba Isuka: Koti ntagarawe, yi'napa Kotiba aege miyegina, pi
ntagaramaba Kotiti atokaema miye.
16 Piya, Kotiba agu kao'ena puratamikaba agamagi tamatiti pune.

Piya, Kotiba agu kao'enama nkagowe. Eya, ka'waina aeba agu kao'ena wantaga
miyi'naba aeba Kotige miyegina, Kotiba aege miye.
17 Piya, agu kao'enawapa tantabaipinti anosagina au'wapa mayama aboraye: Taeba
Koti antota'ena tamikibi ntagagaba kampa taekuru pune. Eya, ibantoba Karaisiti ae kanta
puma taeba mampabi mintune.
18 Pigoya, ka'waina agu kao'ena potami'naba kampa aekuruba piye. Eya, taga agu
kao'enamaba taekuruyenarepa agarubakasaye. Piya, ata ika mpaekenaga taekuruyen-
aba aboraye. Aibegina, ka'wainaba aekuru pi'napa, ae antabaipintiba Koti nkagu
kao'enaba kampa anosama waiye.
19 Pigoya, Kotiba marupa agu kao'ena puratantika taeba agu kao'ena yaga miyune.
20 Piya, ka'waina aeba ao'mipa ata anta pariwaitamagina: Kotipa agu kao'ena potauwe,
yipa, aeba kumpari iye. We, aeba aganta nkao'mipa kampa agu kao'ena potamipa,
ayamabaya kampa aganta Kotipa agu kao'ena potakiye. Pipa kampaye.

21 We, Kotiba maya kamanapa uratantiye: Piya, ka'wainaba Kotipa agu kao'ena
potami'naba, aeba ao'makeba pabiyama agu kao'ena potakana kanarasano, untiye.

5

Amatiti yagaramaba mabisaenaba asugasaye

1 Pigoya, a'ya'ma kina'miba: Isu aeba taga Karaisitiwema, abima ye'nagiba, igeba Koti
ntagaraena puma miyewe. Piya, abawampa agu kao'ena pota'nagiba, igeba kaga a'ya'ma
yagarawake agu kao'ena puwaitawe.
2 Eya, taeba Kotiti agu kao'ena potama, unti kamana'wapa wasiyompeka taeba mayama
abune: Taeba Koti ntagaramipa kaga agu kao'ena puwaitaunema, abune.
3 Piya, taeba Koti unti kamanapa wasiyompepa, taeba Kotiti agu kao'ena taga potaune.
We, ae kamana'amaba kampa kuntaba tabiye.
4 Piya, Kotitisa aboranta'nagiba igeba mabisaenaba asugasawe. Piya, taeba Kotiti
tamatiti potaompepa, pi tamatiti'enarempaba mabisaenaba aeguma maema metama
asugasaye.
5 We, ke esegi puma mabisaenaba maema megasi piye. Piye: Isu aeba Koti nta-
garawema, abima yeminaba, aeba asugasi piye.

Kotiba yagarawampa kamanapa uma arantiye

6 Piya, Isu Karaisiti aeba aborama yogawa agobikenaba wani mpaemagina, nagariken-
aba korankapa airigintiye. Piya, wanitasa abiwanane. Wanitasabe koratasabe agowapa
aborantine.
7 Pigoya, Awamusapa tagantanama nkago mintana, pi Nkawamusa'amaba Karaisiti
nkawaga kamanapa uma taga aboraramegi abune.
8 Piya, pintanaba kakagami uma aborawe. Eya, Awamusana, wanina, korana suma, pi
kakagaba igeba ka awaga aborawe.
9 Piya, wasanami nkiwaga kamanapa taeba abune. We, Koti yemi kamana'amaba
wasanami kamanapa igasaye. Piya, Kotiba Isukaba: Yagaranene, yoga abuntune.
10 Pigoya, ka'wainaba Koti ntagaramati amatiti potami'naba, ae'wa nkagupipa Koti uma
aborami kamana'ama nkau'wapa aboraye. Kampa Kotiti amatiti potami'naba, aeba Koti
yagarawakaba awaga kamana untipa kampa abibebe piye. We, pika aeba Kotikaba:
Kumpari yagarawe, uma ata potaye.
11 Pigoya, taga awaga kamanapa mayamawe: Kotiba e'wasaenaba tamika miyaba
mikune. Pi nke'wasaenamaba yagarawampapisa aboraye.
12 Piya, Koti ntagarari uma kabo pemi'naba, aeba pi nke'wasaena wantagane. We, Koti
ntagarari kampa kabo pemi'naba, aetiba pi nke'wasaenaba kampa waiye.

E'wasaenaba taeti waiyaba miyema napiyeno

13 We, Koti ntagaramati timatiti pe kina'mitaba, ma kamanapa tigeti kaeyuwe. Piya,
tigeba pi waiyaba e'wasaenaba ago maeyawema napiyiyoma, kaeyuwe.
14 Piya, taeba Kotikaba kampa taekuru punta ta'muntanabisa ae agori wano. Piya,
taeba kampa taekuru punta, ka'enaga ae abukibintanaga abigakubompepa, kamanatepa
aogima abikiye.
15 Eya, abigakenaenarepa abiyema, abintompeka, tao'maeyaka abigakenaenarempa
nkau'wapa ago maekunema abima tagantanagaba yune.
16 Pigoya, ka'waina aeba agupa a'abibi agora kaikena aguntaena wanane. To aguntaena
pekanaba, to ka yagaramaba agantanaba, aeba ao'yagaraga Kotipa abigakana, Kotiba
e'wasaenaba pi nkao'yagaraba ameno. We, agupa agora kaikena aguntaenaba ka
waintiye. Piya pemi ntagaragaba abigaoma naeba kampa yuwe. Kampaye.
17 We, a'ya'ma kampa arupu pemintanaba pipa aguntaenama nkau'wane. Piya,
aguntaenama nkau'wapa kampa wasanama nkagupa agorapa kaikiye.
18 Piya, Kotitisa abora'nagiba agunta ki'i kampa aegaraga, agaune. Eya, Kotitisa
aboranti ntagaramaba kabiwaitagina, ataenama nkagowamaba kampa ata puwaitaye.
19 We, taeba Kotitisa aborantokana, a'ya'ma mampabisa kina'miba ataenama nk-
agowama nkamentanti miyewema, abune.
20 Piya, Koti ntagaraba aboramagina aogi napiyenaba tamiye. Eya, aeba taga ntagarama
nkagowaka abibebe pukena napiyenaba tamiye. Pikaba abimagi, taeba tagantanama
nkagoripa atokaemagi, yagarawa Isu Karaisitige kaga aeti atokaeyune. We, aeba Koti
mima, waiyaba e'wasaenama nkagowe.
21 We, uwaena yakarantontompitaba, tigeba ama kotipa tikabiwaitaiyo.
Yoni piya isa kaentiye.

YONI MA NKISA KAENTIYE (TARA YAGANE)

1 Naeba monota kabiyo ntagaramana, Koti ugatanti nkwae'makake yagaragakeri naeba
ma nkisapa kaeyuwe. Piya, naeba taga kamanaka napima tigeka nabugaye. We, nae
nabinto wanane. A'ya'ma taga kamana abibebe pe kina'miba, igeba kaga tigeka ibugaye.
2 Piya, taga kamana'amaba ibaba taeti waintana, taeti waima waiyaba mikibika napima
piyama yune.
3 Pigoya, Koti tabage, Isu Karaisiti taba ntagarabe, isigeba tagantana puma agu kao'ena
puratamaginisi, isigetisa awagaenabe, isintara'enabe, paruyenabe taeti waima waiyeno.

Agu kao'enama kamanane

4 Pigoya, ka'isa yagaragampigi tabarempa utarataisa puma tagantanaba aegaraka,
naeba abima tabera na'mu puwe.
5 We, ma nkwae, ago kamanapa kapa kaema ugamuwe. Pipa kasa kamana kanta
puma wanane. Paitaka'ya uramintanaga mayama ugamuwe: Taeba tao'mipa agu kao'ena
puwaitanoma, yuwe.
6 Piya, paitaka'ya: Agu kao'enama ki'i waiyoma, Kotiba yogiri abintane. Piya, taeba unti
kamana'wapa aegarakubompepa, taeba agu kao'ena pukenaenama nkagoba pukune.

Kumpari kina'mi kamanane

7 Pigoya, uwaena timiyo pikena kina'miba mampabinti nasewe. Igeba: Isu Karaisitiba
au'yaga kampa aborantine, yewe. Piya kina'miba igeba timiyo puma Karaisiti kama
kina'ena potawe.
8 We, tigeba titipa aogima kabiyiyo. Tigeba mono yugama nkau'wa kaisanaga kabima
mima, aogi ika mpaekenaga aobi piyo.
9 Piya, ka'waina aeba Karaisiti kamanati kampa atokaenta atate to ki'i wakibipa, Kotiba
aegeba kampa mikiye. Piya, to ka'waina aeba Karaisiti kamanati atokaeyakanaba, tababe
yagarawampabe kaga aege mikibewe.
10 Piya, ka'waina aeba Karaisiti au'yaga aboranti kamana'nane. To kamana urite
nasima tigeti uma irosakiripa, tigeba wa'eritapa a-nkababuma, kayonenaba a-potaiyo.
11 Piya, kayonena potakibi'naba, aeba agunta yugawa ao'maekiye.

Nagarikena kamanane

12 Pigoya, urimikena kamana'nepa uwaena waintegi, naeba esapi kaesanagaba kampa
nabegi, tigeti waka, nawamupisa uma abenema, yuwe. Piya pekana, ta'muntanarepa
anosakiye.
13 Pigoya, Koti otanti ka'nanto ntagaramiba: Aya pene, ugatawe.
Yoni piya isa kaentiye.

YONI NKISA KAENTIYE (KAKAGA YAGANE)

1 Naeba monota kabiyo ntagaramana, nabugai ntao'yagara Kaiyasi kaetiba ma nkisapa
kaeyuwe. Piya, naeba taga kamanaka napima akeka nabugaye.
2 We, nabugai ntao'yagara, kae kagupa kanara monoti waintiyema, ago abuwe.
Pabiyamagi, a'ya'maena kaega pempentanabe mikenaenabe aogima waisanaga nabiye.
3 Piya, ka'isa mono kina'miba kanama kaekaba: Taga ki'iba aegaraye, yugu abite tabe
na'mu puntone. We, kaeba tagantanamanati nasenema, taga abintone.
4 Piya, yagaranempiba taga ki'i aegarakaba abima tabera na'mu puwe. Piya pekana,
tonamaba pi nta'muntananepa kampa asugaikiye.

Kaiyasi aogi yuga puntiye

5 We, nabugai ntao'yagara, kaeba mono kina'miti kayokaya'ena puma iyo'maeyampepa,
kamatiti'enama nkau'wapa aogima aborane. Eya, namu'isa mono kina'miti pabiyama
aborampepa anosama asugasaye.
6 Piya, ka'isa iyo'maentampe kina'miba monota ai'aru pompe kina'miteti irosa'ma agu
kao'ena puwaitampe ntanaraka uramewe. Piya, kaeba Koti ntugaraka napima ke'isaena
iyo'maeyagana, kanarasano.
7 Piya, igeba Karaisiti ntugaraka mawaipa atate namu'i wama namu'isa kinatasaba
ikapa kampa maeyaka iyo'maeyo.
8 We, taeba piya kina taga kamana'ama ntugara iyo'maekenaga ke'isaena imekana,
kanarasakiye.

Tiyoterepisi aeba ataena puntiye

9 Pigoya, naeba ka'isa kamanapa monota ai'aru pe kina'mititi ago kaentone. We,
Tiyoterepisi aeba paitama tabe misanaga pemi ntagaraba, aeba tae kamanapa kampa
abiye.
10 Piya, naeba tigeti uma irosakubopa, pintana pemikaba kamanapa ukuwe. Aeba
taekaba ata kamana uma kumpari urataye. Pi abiwanane. Aeba mono kinapa kampa
kayonena puwaitamagina, to ka'isa kina kayonena puwaitakena pegana, akunkitama
mono ai'aruyenabisa igarubaye.

Timiteriyasi aeba aogiyena puntiye

11 We, nabugai ntao'yagara, kaeba ataenamapa a-nkaega'ma aogiyenamana aegarao.
Piya, ka'waina aeba aogiyena pemipa, aeba Kotitisa aborantiye. To ka'waina aeba ataena
pemipa, aeba Koti nkagoba kampa aogima agantiye.
12 Pigoya, a'ya'ma kina'miba Timiteriyasi nkagega'e asagayuyewe. Piya, tagantanama
nkagowamaba tabe agiga'e kaga aboraye. Piya pegi, naegeba ae agega'e asagayuyogana,
awaga kamana'nepa taganema, ago abene.

Nagarikena kamanane

13 Pigoya, urimikena kamana'nepa uwaena waintegi, naeba esapi kaesanagaba kampa
nabiye.
14 Piya, naeba karu'ena tigeti waka, nawamupisa uma abenema, yuwe.
15 Paruyenaba kaeti waima waiyeno. Tao'miba: Aya pene, yewe. Kaeba a'ya'ma pita'i
miye taokina'mikaba: Aya pewe, uwaitao.
Yoni piya isa kaentiye.

YUTA MA NKISA KAENTIYE

1 Nae Yuta, Isu Karaisiti kayokaya yagara mima, Yemisi nka'nantowe. Piya, taba Kotiba
agu kao'ena puma utaritama Isu Karaisiti atokaentaka kabiritai kina'mititi, ma nkisapa
kaeyuwe.
2 Pigoya, Koti nkantara'enabe, paruyenabe, agu kao'enabe tigeti waima waiyekana
anosano.

Akayukena kina'mi kamanane

3 We, nabugai ntaokina'mitaba, maru'enaba naeba esa kaema a'ya'ma kina'mite
tau'ikenaenama nkagowapa urimisanaga nabugantiye. Pigoya, ibaba pika wanane.
Naeba tonaraka ma kamanapa kaeyuwe. Piya, ka yaganto Kotiba aeti atokaeyompe
kina'miteti tamatiti'enaba aboraramintegi, pi tamatiti'enaretapa tigeba aogima kabima
mima, akaya kamanapa aebasanaiyoma, urimuwe.
4 Piya, ka'isa kamparagaena pe kina'miba agowaipa kakaurite kanamagini
ai'aruyenatipintiba ubasintawe. Pi kina'miba igeba Koti nkawagaenawapa maema
a'wae puma, i'ni ntapiyenawaipa aega'magini kumiyena puma, ka tabe yagarare, Wa'ega
Isu Karaisitipa ikabitawe. Igeka paitaka'ya Kotiba: Kamana uwaitakuwema, untine.
5 Pigoya, tige ago abiwaenta kamanapa to kakema urimekiri abiyo: Piya, paipa
Wa'egawamaba Isureyo kina'mi nki'ima Isipi marisa ibabute me itamagina, aintiba
kampa aeti imatiti pume kinapa iyeguntiye.
6 Piya, paipa ka'isa enisore kina'miba kabiyume mparuta kampa agora mima taga
wa'ewaipa kaintane. Piya puguna, Kotiba waiyaba iga'narasa kirokaewaitantegini igeba
a'abibisa tununtanabinti miyigina, Kotiba ae'wa tabe yagaba kamanapa uwaitakiye.
7 Piya, paipa Sotomu kina'mibe Komora kina'mibe pi kuma'ama nkawarisa kina'mibe,
igeba ata enisore kina'miba ke'wai kaintasa puma atate kumiyena puma waba to wa uma
paibogana to wae ampa paibogana puta wantawe. Piya puguna, Kotiba: Agate tiyekuru
piyema, esegi yakutasa agora iyegugaintine.
8 Pigoya, tigeti abora kina'miba pabiya pewe. Igeba amontabi mpikena kanta
puma mima i'waipa i'nintana potamagini kiya kina'mi kamanapa ikabitamagini, inatisa
e'wasaenayaga kinakaba ikayasuwaitawe.
9 Piya, paipa kewamaba Mosese nkau maekenaga yogana, marusa enisore yagara
Maikoro aeba: A'a-o, umagina maka untase. Piya puntamepa, Maikoroba kampa ataen-
aba puma, antotapa kampa akayapa otantine. Kampaye. Aeba: Antotapa Wa'egawamaba
ugatakiye, omintiye.
10 We, ma kina'miba kampa agantanagaba karu'ena akayasewe. We, kabu yagama
ntapiyena waintisa puma, igeti wasanama ntapiyenaba waintegini, pi kipa atagana
aintiba napiyenawaimpa nkagomaba ipi pima antotapa iyegukiye.
11 We, igeba ataenabi mpikibewe. Piya, Keni wasana aeguntisa puma, igeba piya puta
nasewe. Piya, Peramu puntisa puma, igeba tabe ikankai maekenaga napiyaba miyewe.
Piya, Kora aeba Koti kamana akayuntisa puma, igeba piya pekana aintiba antota'enaba
kaga imima iyegukiye.
12 Piya, agu kao'enaritasa tigeba aki puma nakena pigini, igeba i'nintana tamakaema
ara'ena puma abuyasa pisa puntini, ige'wai ntapima nama iga'e paga paga puma kampa
inipa pewe. Igeba ka kampa aeyami ibina mpanta kanta puma miyegana, esibawama
agarubagina nasisa pewe. Eya, igeba yawama kampa a aenta asa wagina wasanama
ikasamisa pewe.
13 Piya, tabe kayo waninkama tabera aigayo'ya pegina akagawa irisa puma, igeba pami
pukenaenawaipa aborawe. Piya, igeba noriwama ogasi ankagasi pemisa puma igeba ata
a'abibisa tununtanabinti agora mikenaba igeti uwaitantine.

Kamparaga ikantanawaine

14 Pigoya, Antamu aeba paitama aborama kanama tonaentisa tarumaema pogana
Inoki aboramagina, aeba poropete kamanapa maya uma aborawaimintiye: Abo.
Wa'egawamaba aeba uwoma aota kina'wantaga tumimagina,
15 a'ya'ma kina antota ika nkimikena tumegi agauwe, untiye. Eya, a'ya'ma Koti ikabita
kamparaga kinapa a'ya'ma kamparagaena punta kamparaga yugawaika kamanapa
uwaitamagina, pi kamparaga agunta kina'miba ata otanta kamanatakaba antota'enaba
imikena tumegi agauwe, untiye.

16 We, pi kina'miba wasana ika'i obisobi suma, imo puyaba mima, igu i'nintanawai
aega'ma, tabe a'yugu kamana uma igebigo'ena puma, kota paibukenaraka ikaragara
kamanapa yewe.

Tigeba timatiti'enaba upebe piyo

17 We, nabugai ntao'mitaba, Wa'egare Isu Karaisiti nkaposoro kina'miba aborakibin-
tanaga kamanapa untane. Tigeba pika to kakema aogima napiyiyo.
18 Igeba mayama urimewe: Ainti agogo yaga agarosakanaba, monota karana pukibe
kina'miba aborama Kotipa ikabitama igu i'nintanawaipa puta nasikibewe, untawe.
19 We, piya pukibe kina'miba apako pikenaenaba aborakibewe. Eya, igeba mabisa
kina'mi ntapiyena aegaraigina, Aota Awamusa'ama igupipa kampa mikiye.
20 Pigoya, nabugai ntao'mitaba, tigeba esegi puma aota timatiti'enaripa puyaba mita
iyigina anosano. Tigeba Aota Awamusa'ama nkesegiyenarasa nunamu yiyo.
21 Tigeba Koti nkagu kao'enabi ubasiyaba miyiyo. Piya, Wa'egare Isu Karaisiti
nkantara'enama nkau'wapa aboragiri, tigeba miyaba aumaba maekibewe. Pika yokege
piyo.
22 Tara igi napiye kina'mipa ka'isaba ibawage piyo.
23 Piya, yakupisa iso itasa puma, to ka'isa kinapa i'iyiyo. Tigeba tiyekuru puma to
ka'isa kinapa tintara puwaitama iyo'maemagiri, arirasa i'nintanawaika tiyekuru puma
apasanaiyo.

Kotiti ta'mu potakena kamanane

24 Pigoya, Kotiba ware'nasanaga aogima kabiritakena yagarawe. Eya, aeba abuyasa
kampa punta kina aborariitaigiri ti'mu pigina, e'wasaenawapi tiba puritakena piye.
25 Piya, Koti aeba ka'anto mima, Wa'egare Isu Karaisiti ntugarasa tau'iye. Pigoya,
asagayukenaenabe, e'wasaenabe, kabiratakenaenabe, esegiyenabe, paipe ibabe a'ya'ma
to yagabe, aeti waima waiyeno. Tagane.
Yuta piya isa kaentiye.

AREBERESONI KAMANA KARAISITIBA ABORAMINTIYE

1 Pigoya, ma kamanapa Isu Karaisiti aboranti kamanane. Piya, agarosama aborakibintana kayokaya kina'wa iyakikenaga Kotiba Isu uma aboramintiye. Aboramogana, Karaisiti aeba enisore kina'wa otaogana kayokaya yagarawa Yoninteti tumpa aboranamintiye.
2 Aiboga, Yoninaba Koti aboranti kamanape Isu Karaisiti nkawaga kamanape abimagi: Pipa tagantanawe, untuwe. Eya, a'ya'maema agantontanagaba: Tagane, untone.
3 Piya, wasanamaba ma poropete kamanapa aisuma awamupisa uma aborai'na, aeba a'muntanabi mpikiye. Piya pegiri, wasanamiba ma kaeyo kamanapa abima aegara'nagitaba tigeba kaga ti'muntanabi mpikibewe. Eya, pi kanapa agarosaye.

Yoniba monota ai'aru pume kina'miti esa kaentiye

4 Nae Yonina, ma kamanapa tonaentisa tara umaema monota ai'aru pukenaenata Esiya mari wainti, tigeti kaeyuwe. Piya, Koti aeba iba mintipe, pai mintantipe, ainti mirite wakibipe, aepisa awagaenabe paruyenabe tigeti waiyeno. Eya, Kotipisabe, ae wa'ega aemu yabaera miye tonaentisa tara umaema Awamusa'ama nkagobisabe,
5 Isu Karaisitipisabe, awagaenabe paruyenabe tigeti waima waiyeno. Piya, Karaisiti aeba tagantana aboraraminti, aeba purintapisa paitama asimagina, mabisa wa'egamipa kabiwaitaye.
We, aeba agu kao'ena puratamagina, korankatasa aguntaenarepisa akariyobatatamagina,
6 ka'ena puratama kabiratamagina, ae'wa nkabawampa Kotiti mono kiye kina kanta puma miyiyoma, uratantiye. Piya puntegi, ae agega'eba asagayuyekana kabiratayaba miyeno. Tagane.
7 Abiyo. Aeba ibinankama nkakapi ampa aborakini a'ya'ma kina'miba iyowaitasa agakibewe. We, a'ya'ma ita atama aegunta kina'mibe kaga agakibewe. Pigoya, a'ya'ma maga maga kina'miba agama aeka iyekuru puma intara pukibewe. Kanarana, aborao. Tagane.
8 Piya: Naeba paitanta yagara mite aintisa yagaraba mite puwe, Wa'ega Kotiba piya iye. Eya, Koti aeba iba mintipe, pai mintantipe, ainti mirite wakibipe, aeba taberaka'yane.

Yoniba Karaisiti nkaoga'ena agantiye

9 Nae Yoni tiyo'yagaranawe. Naeba tigege Isuti atokaema mimagi tauki nakiyenarepa aesaga'magi, Koti kabiratakenaenabi ubai'ma, tigege kaga paebume mima monoka asima esegima miyuwe. Piya, naeba Koti aboranti kamanape Isu nkawaga kamanape aborasanaga akuntatama nagarubakasugu, wani nkakapisa Patimosi mara mintantuwe.
10 Piya, ka yaga, Wa'egawama nkaota yagaba, naeba Awamusa'amati atokaema kasa'enaba agauwagana, naka'isa ka tabera awamu aga maya uma pikuri aga usu puntiye:
11 A'ya'maena agampentanaba esapi kaemagina, tonaentisa tara umaema monota akibukenaenara atagana wano. Piya, Epesasi kinape, Simena kinape, Pegamami kinape, Tiyatira kinape, Satisi kinape, Piratepiya kinape, Areyotisiya kinape, igeti kaema atagana wano, unatantine.
12 Piya unataoga, naeba kamana unamemi'napa agakenaga a'wae puntuwe. A'wae pumagi, tonaentisa tara umaema korirasa pumaranta kani waintoga agauwapa,
13 pi kani'ama nkakapipa ka yagara, aeba wasanama ntagara kanta puma mintoga, agantuwe. Piya, aeba e'ero kai potama, abamukantiba korirasa pumarantatasa aebarakima ki u'mawe.
14 Piya, a'nope abiyape wae puwama, sipisipiwama nkaya kanta puma, wae nkibina kanta puntiye. Piya pogana, aowamaba yaku ikisu pogana,
15 agisawamaba, tabe yakunkama kapa kaema i'nintanawa kaigasagina ta'nera'ne pisa pogana, awamu'wampaba tabe wani nkabawama yisa suntiye.
16 Piya, aeba ayatakanti tonaentisa tara umaema nori u'ma mintogana, awamupisaba ka paroya ntogipa torirori agana wainta yogipa aboraogana, aowawamaba e'wasa puwama, pa nkesegi pataisa poga agantuwe.
17 Naeba piyama agategi, agisabi pu'wanta kina kanta puma ware'nantuwe. Piya puwagana, aeba ayatakanti natama, maya untiye: Kaekuruba a-po. Naeba paitanta yagara mite aintisa yagara mite puma,

18 naogama mintuwe. Piya, paipa nae purintoka, we, ibaba naogama miyaba miyuwe.
Piya, naeba purikenarasa kibe karasa kibe uruntuwe.
19 Piyama kaeba pintana agampentanaba esapi kaeyo. Eya, iba waintintanagabe ainti
aborakibi ntanagabeba kaeyo.
20 Pigoya, kaeba tonaentisa tara umaema nori nayatakanti waintegina agampepe,
tonaentisa tara umaema korirasa pumaranta kani agampepe, pipa awame'enawe. Pi'na
nkagowapa mayamawe: Pi tonaentisa tara umaema kanipa, pabi tonaentisa tara
umaema monota ai'aru pukena kinane. Pi tonaentisa tara umaema noriba, pipa pi
mponota ai'aru pe kina'mi kiye kinanema, unamintiye.

2

Epesasi kina'mi nkisane

1 Pigoya, Epesasi kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama
kaeyoma, unamintiye: Naeba nayatakanti tonaentisa tara umaema noriba u'urinta,
tonaentisa tara umaema korirasa pumaranta kani'ama nkakapintiba naso ntagaramana,
naeba ma kamanapa kaetiba atauwe, iye:
2 Piya, naeba a'ya'ma monota tiyapisaenabe, araga ntugaripe, paebuma mima kuntaena
aesaga pentanaripe, ago agantuwe, iye. Eya, tigepa kamparaga kinakaba kampa
tibegiri, kumpari kamana: Taeba aposororawe, ye kina'mi nkagowaipa a'yigimpa agama
kumpari'enawaipa aboraga, pipa agauwe, iye.
3 Piya, tigeba naekaba paebuma mima kuntaena aesaga'ma esegima asimagiri, tiyek-
itaba kampa pega, agauwe, iye.
4 We, tigeti ka kamana uritauwe, iye. Piya, maru'enaba naeti agu kao'enaba aogima
punatantawe. Pipa ibaba kasawe, iye.
5 Piya, paipa tigeba aogiyena puntakiri, ibanto ago kaite ware'nawawe, iye. Pika
napimagiri tigu a'wae pumagiri maru'ena puntasa piye, iye. Piya kampa pukibepa,
kanetipa marunkatasa tumpaegaikuwe, iye. Eya, kampa tigu a'wae pukibepa piya
pukuwe, iye.
6 We, kapa tige pega naeba abogana kanarasaye, iye. Piya, tigeba Nikorasi tumpi
pentanaba kampa tibugagina, naekeba kampa nabugagina kanarasaye, iye.
7 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi
kamanapa abeno, iye. Pigoya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, naeba otakana
wasanama e'wasaena amikena yamankapa maekiye, iye. Eya, pi ntamankapa Koti
nkauka kumata waintakana amekana nakiyema, Isu piya untiye.

Simena kina'mi nkisane

8 Pigoya, Simena kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama
kaeyoma, unamintiye: Naeba paitanta yagara mite aintisa yagara mite punta, nae
purintoka ibaba naogama miyuwe, iye. Piya po ntagaramana naeba ma kamanapa
kaetiba atauwe, iye:
9 Piya, tiki nkaiyena tigeti aborarimegi, naeba tigantuwe, iye. We, tigeba mantabinti
uwaena kutapa akibewe, iye. Piya, ka'isa kina'miba igeba: Yuta kinatawe, yepa, pipa
tagapa kampaye. Igeba Satani tumpi akayasuritapa, pipa abuntuwe, iye.
10 Pigoya, aro ntaganto tigetiba kuntaenaba aborarimekiripa, pikaba a-tiyekuru piyo,
iye. Abiyo. Kewamaba tige tikapisa ka'isa kinapa timiyo pusanaga tiyesagayuma iga'nabi
maeburitakiye, iye. Piyama tigeba tiki nakiyenaba nayatara'mu yaga maeyigina a'ya
wakiye, iye. Eya, tiyeguyigiri pu'wantiripa, timatiti'enaripa a-kasiyo, iye. Piyama aogima
mikibepa, Kotitisa e'wasa antotapa timukuwe, iye.
11 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi
kamanapa abeno, iye. Pigoya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, aintisa purikenae-
namaba kampa ataba potakiye, Isu piya untiye.

Pegamami kina'mi nkisane

12 Pigoya, Pegamami kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa
mayama kaeyoma, unamintiye: Naeba paroya ntogipa torirori agana wainta yogipa uro
ntagaramana, naeba ma kamanapa kaetiba atauwe, iye:
13 Naeba miye kuma'ama nkagoba abintuwe, iye. Pitapa Satani nkaemu yabae
waima kabiwaitagiri, nae nagega'eba esegima araku'ma kampa nagasaga tigauwe, iye.
We, paipa Antipasi aeba tigege mintana, amatiti'enaba kampa kasima nae nawamu
aboraogini aeguyuguna, Satani mintemi nkwa'e pita'i purintiye. Tigeba pi ntagaba naeti
timatiti'enaripa atamagiri kampa tikabitaugu, agantuwe, iye.

14 We, naeba tigeti ka'isa kamanapa uwa waintiye, iye. Piya, paipa Peramuba Perekipa omogana, aeba Isureyo kina'miba igisaimisa'ma ware'nakenaenawaipa aboraogini, igeba ama kotiti muta ataume ntanintaba namagini kumiyena puma agunta puntawe. We, tikapisa ka'isa kina'miba Peramu puntisa puma pi ki taku'ma upebe pega, kamanapa uritauwe, iye.
15 We, pabiyamagini tigetisa ka'isamiba Nikorasi tumpi kamanapa taku'ma upebe puma ata pewe, iye.
16 Pigoya, pika tigu a'wae piyo, iye. Piya, kampa pigipa, aro ntaganto tigetiba wamagi, pi kina'mipa nawamupinti paroya ntogi waintitasa kama puwaitakuwe, iye.
17 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi kamana abeno, iye. Pigoya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, naeba ka'isa mantabintisa kakanta mana naninta amimagi, taberabe yabapa kaga amukuwe, iye. Piya, pi ntabata aoso agiba kaeyakana, maekibi'naba ae abintowa agowapa abikiye, Isu piya untiye.

Tiyatira kina'mi nkisane

18 Pigoya, Tiyatira kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama kaeyoma, unamintiye: Naeba Koti Ntagaranaga, naowamaba yaku ikisu pegi, nagisawamaba kapa ta'nera'ne pisa pegi, piya miyo ntagaramana, naeba ma kamana'nepa kaetiba atauwe, iye:
19 Piya, naeba a'ya'ma monota tiyapisaenabe, agu kao'enaripe, timatiti'enaripe, kayokaya'enaripe, paebuma mima kuntaena aesaga pentanaripe, ago agantuwe, iye. Eya, tige maru'ena puntantanaba ibantoba asugasaga agauwe, iye.
20 We, tigeti ka kamana mayama uritauwe, iye: Piya, tige tikapipa ka Yesebe kanta wae uwa atagana miye, iye. Pi nkwae'maba: Naeba poropete wae'nawe, uma, aeba yoga kina'nepa amiyo'ena puwaitama kumiyena puwaiyakegini, a'yugu puma ama kotiti muta ata ntanintaba naga, tigeti kamanapa uritauwe, iye.
21 Piya, ae agu a'wae penema, ka'isa yagaba uwa ataogana, kumiyenawakaba kampa agu a'wae punta, akabitaye, iye.
22 Abiyo. Naeba tabe inu aboramimagi, pi nkwaeke kumiyena pe kina'miba ae'wantanara kampa ikabitakibepa, tabe iki nakiyenabi kaiwaitakuwe, iye.
23 Piya, a'ya'ma araga yagarawapa iyeguyekini purikibewe, iye. Piya pekini, a'ya'ma monota ai'aru pe kina'miba igeba nae igu'amabe napiyenawaipeba aguyosa'ma aborao ntagaranagini abikibewe, iye. Piya, a'ya'ma pukibentanaraka antota'enaba ka ka aborarimukuwe, iye.
24 Pigoya, a'ya'ma to Tiyatira miye kina, pi ata kamana kampa abe kina'mititi ma kamanapa kaeyuwe, iye. Eya, ka'isamiba pi ata kamanaka: Pipa Satani nkago kamana'wane, yewe. Pi nkagoba kampa abe kina tigeti ma kamanapa kaeyuwe, iye. Piya, naeba maya urimuwe, iye: Piyama tiboboriba kuntaenaba to kakemaba kampa atauwe,
25 tigeba mono abintapa upebe puma urintigi, naeba irosano, iye.
26 Pigoya, wasanama nae'enaena aega'ma purite wama kampa natamagina, aeba mono yuga puma agaikibipa, naeba esegiyena amekana aeba maga maga kina paitawaitamagina, kabiwaitakiye, iye.
27 Eya, nabanempa esegiyenaba namintisa puma aepa amekana ka'masa puma aeni kasutasa kabiwaitakiye, iye. Eya, magabu aeguma ayasagasasa puma piya puwaitakiye, iye.
28 Piya, naeba abayarasa nori amato potama e'wasa potakuwe, iye.
29 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi kamana abeno, Isu piya untiye.

3

Satisi kina'mi nkisane

1 Pigoya, Satisi kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama kaeyoma, unamintiye: Naeba tonaentisa tara umaema Koti Nkawamusa'ama nkagobe, tonaentisa tara umaema noribe uro ntagaramana, naeba ma kamanapa kaetiba atauwe, iye:
Piya, naeba a'ya'ma monota tiyapisaenaba ago agantuwe, iye. Piya, wasanami tigagiripa, tigeba aoganta mintasu pewe. We, tige tigupa ago pu'wasu piyema, iye.
2 Piya, tige pentanamaba Kotinempa nkaobipa kampa aogi pegi agauwe, iye. We, tigeba purikena pepa, uwaenanto esegiyenaripa waintiya, tigeba asima tiyogama uwa waintintanaba esegima arakuriyo, iye.

3 Piya, paipa tigeba aogi kamanapa abima maentawe. Pika to kake napima abibebe puma tigupa a'wae puma kabiyiyo, iye. Piya, tigeba kampa asinta waitamikibepa, naeba ku kina kinaisa puma tigeti kanakuwe, iye. Eya, nae kanapa kampa abintapa kanakuwe, iye.
4 Pigoya, Satisi kumata tikapisa tarantomiba uwa mima itasaenawaipa kampa i'nintanaba pegana kanarasagini, igeba waentanamana purite, naege nasikibewe, iye.
5 Piya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, aepa wae kai amekana pureka, agega'ewapa e'wasa maekena isapipa kampa asu'a pukuwe, iye. Eya, agega'ewapa nabanempa nkaobipe enisore kina'wampi nkiyobipe uma aborakuwe, iye.
6 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi kamanapa abeno, Isu piya untiye.

Piratepiya kina'mi nkisane

7 Pigoya, Piratepiya kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama kaeyoma, unamintiye: Naeba aota taka'ya, taga taka'ya mimagi, Tebitinta kiba uruntuwe, iye. Piya, naeba kabe aigekanaba ka'wainaba kampa akuneka, to akunekanaba ka'wainaba kampa aigikiye, iye. Piya pukena yagaramana naeba ma kamanapa kaetiba atauwe, iye:
8 Piya, naeba a'ya'ma monota tiyapisaenaba ago agantuwe, iye. Agaiyo. Tiyoriba kabeba a'waitaogana waintikana ka'wainaba kampa kanarasama akunikiye, iye. Piya, naeba ago abintopa, tigeti uwaena esegiyenanto waintegiri tigeba kamana'nepa upebe pumagiri, naeka kampa tikabinatawe, iye.
9 Abiyo. Ka'isa kina'miba igeba: Yuta kinatawe, yepa, pipa tagapa kampaye. Igeba Satani tumpi kumpari yewe, iye. Abiyo. Naeba ige puwaitakini, igeba tige tigisabi ampa irakabima mima, nae agu kao'ena puritaontanaba agama abibebe pukibewe, iye.
10 Pigoya: Paebuma mima kuntaenaba aesaga piyo, uriminto kamana'nepa tigeba wasintawe, iye. Pika aintiba tabe kuntuyenaba a'ya'ma maga maga kina'miti aborasanaga kabiritakuwe, iye.
11 We, naeba agarosama irosakuwe, iye. Wairitantintanaba upebe puma ka'waina e'wasa antota'enaripa tiparisanaga esegima kabiyiyo, iye.
12 Piya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, naeba asitakana aeba Kotinempa nkaota namapisa wage kanta puma, aeba aota namapa kampa kaite wakiye. Kamparaka'yane, iye. Piya, naeba Kotinempa nkagega'eba aeti kaemagi, Kotinempa kuma'ama nkagega'ebe aeti kaga kaekuwe, iye. Pi kuma'amaba Kotinempatisa mantabintisa tumpa aborakiye. Pipa kasa Yerusaremi kumane, iye. Piya, nae'ne kasa naginekeba kaga aeti kaekuwe, iye.
13 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi kamanapa abeno, Isu piya untiye.

Areyotisiya kina'mi nkisane

14 Pigoya, Areyotisiya kumata monota ai'aru pe kina'mi kiye yagaramati kamanapa mayama kaeyoma, unamintiye: Naeba taga kamana'ama nkagonaga, a'ya'ma Koti nkawaga kamanapa uma arupu puma tagantana po ntagara nawe, iye. Eya, naeba a'ya'ma Koti pumaranti ntanama paitawaitanto ntagaramana, naeba ma kamanapa kaetiba atauwe, iye:
15 Piya, naeba a'ya'ma monota tiyapisaenaba ago agantuwe, iye. Tigeba yoganepa kampa esegima puma mu'mu'enaba kampa pewe, iye. Tigeba kampa agora tikabinatama esibaena kantaba kampa puma miyewe, iye. We, nae nabemika esiba pusiwo, mu'mupaya pukibewe, iye.
16 Piya, tigeba mu'mutaka'yapa kampa puntiri, esibaraka'yapa kampa puntiri, isibakapi mima amuntana puma miyeka, nawamupisa muyena puritama ntagigaye, iye.
17 Piya, tigeba mayama yewe: Taetiba uwaena kutapa waintegi, kanara maenta, ka'enagaba kampa kusiba pune, yewe, iye. Pipa kamparaka'yane. Tigeba agorika aibo pewe, iye. Piya, tigeba ata maru mpiyegini, intara puritagiri, kusi kina miyegina, tiyori kaentegiri, uwa tika mintawe, iye.
18 We, pika ma ntapiyenanepa maema aegaraiyo, iye: Piya, naepisa kori yakupi kaeyakana aborama narentare pekiri ika pumagiri, tigetiba aki piyo, iye. Piyama, tigeba naepisa wae kai ika pumagiri, ti'amaka tinintana pusanaga airari kaeyiyo, iye. Piyama, naepisa tigeba tiyobisa tusaena apa ika pumagiri tiyobi atama agaiyo, iye.
19 Piya, naeba agu kao'ena puwaitao kina'mipa iyeguma arupu puwaitauwe, iye. Piyama, tigeba esegima napi napi puma tigupa a'wae piyo, iye.

20 Agaiyo. Naeba kabera asima mimagi aiwakarusuwe, iye. Piya, ka'waina ka-
mana'nepa abitegina a'wainataka, naeba aeti ubai'ma aege naninta nakana, aeba naege
kaga nakiye, iye.
21 Piya, wasanama mono yuga puma agaikibipa, naeba: Kanarane, otakana, wa'ega
kina'mi nkiyemu yabaeneta naege ampikiye, iye. Piya, paipa naeba agasuwagana,
nabanempaba wa'ega kina'mi nkiyemu yabaewapa namoga aege mintantosa puma,
otakana naege ampikiye, iye.
22 Piya, wasana ageyaga kina'maba Awamusa'ama monota ai'aru pe kina'mi uwaimemi
kamanapa abeno, Isu piya untiye.

4

Mantabintiba Koti nkagisewe

1 Pi kamana unamoga, mantabinti agauwapa, ka kabiba a'wai waintoga agauwagana,
marusa awamu, pikuri'ama yemisa puma unaminti nkawamu'ama to ka maya uma
unamintiye: Kaeba mata iyega, ainti aborakenaenaba kayakekana agao, unamintiye.
2 Piya unamoga, agora uma Awamusa'amati atokaema mima agauwapa, mantabinti
Wa'egawama nkaemu yabaeba waintiti ka'waina mara'mintoga agantuwe.
3 Pi mara'mikena yagaraba aeba taberabe yasipa yabape tete koniriyo yabape
ta'nera'ne pisa puma mintoga agantuwe. Piya, pi nkaemu yabaera ka kobawama yanta
emero yabankama e'wara e'wara pisa puma ainkintoga agantuwe.
4 Piya, pi nkaemu yabaera to 24-wa wa'ega kina'mi nkiyemu yabaeba ainkintogini, 24-
wa anasa kina'amana kana iyemu yabaera mintugu agantuwe. Igeba waentanamana
potamagini, i'notiba korirasa pumaranta wa'ega kina'mi taminoku purintugu agantuwe.
5 Piya, Wa'egawama nkaemu yabaerasaba apayaena puma aga uma antaru yoga
abintuwe. Pi nkaemu yabaewama nkaowariba tonaentisa tara umaema kani ikegana
e'wasa poga agantuwe. Piya, pi kanipa tonaentisa tara umaema Koti Nkawamusa'ama
nakgowe.
6 Piya, pi nkaemu yabaewama nkaoriba tabe kayo wani kantaba poga agantuwe. Pipa
pemonta kanta puma agabasasa puntiye.
7 Piya, maru aoganta kina'maba arayonima nkaoga pogana, ainti aoganta kina'maba
purumaka nkaoga pogana, kakagaenamaba wasanama nkaoga pogana, tarawa
tarawa'enamaba pa'wakena kegeba nkaoga puntiye.
8 Pi tarawa tarawaki iyoganta kina ka ka tonaentisa ka'umaema igaga waintogana,
uwaena iyo intabaipintibe itibe pumaewaintoga, agantuwe. Aibuwagini, igeba arape
asekape iniba mayama uyaba mintantawe:
Taberaka'ya Wa'ega Koti aeba aota, aota, aota'yaga mintiye.
Aeba pai mintantipe, iba mintipe, ainti mirite wakibipe, taga taka'yane, piya untawe.
9 Piya, iyoganta kina'miba igeba aemu yabaera miyaba miyemi'na nkagega'eba maete ima
asagayuma i'mu potawe.
10 Piya pegini, 24-wa anasa kina'miba aemu yabaera miyemi'nakaba irakabitama
parokaemagini, a'ya'ma yaga miyaba miyemi'na nkagisewe. Eya, igeba wa'ega kina'mi
taminoku'waipa pi nkaemu yabaera maebuma amintini, ini mayama yewe:
11 We, Wa'egare, Kotirekawe. A'ya'ma kina'miba kae kagega'eba maete ima asagayigina,
esegiyenagampa uwaesakana kanarasakiye, yewe.
Piya, kaeba a'ya'maenaba aborantampene. Eya, kabemika a'ya'maenaba aborantampepa
uwa waintika kagiseno, piya yewe.

5

Yoniba asaemaranta isa agantiye

1 Piya, Kotiba aemu yabaera mara'mimagina, ayatakantisa au'isa esapa u'urintoga
agauwapa, aoribe aka'ibe awa'ena waintogana, arakurikena ka'me tonaentisa tara
umaema waintoga agantuwe.
2 Aiboga, naeba agauwapa, esegi enisore yagaramaba taberasa kega'e uma maya
untiye: Kebaya aogi yagarama, ma nkisapa a'waima asaemaranta ka'meba akaosakana
kanarasakiye, untiye.
3 Piya uma aguyosagaogana, mantabintisabe, mampabisabe, mawama nkantabaipinti-
sabe, a'waima agakena yagaraba kapa kampa mintantiye.
4 Eya, ka yagaramaba kanarasama pi nkisapa a'waima agakena yagaraba kampa
agaoga, naeba tabera kube'ena puntuwe.
5 Piya puwagana, anasa kina igetisa ka'waina maya unamima untiye: Kaeba a-
kube'enaba po, untiye. Abeno. Yuta kina'mi tupisa araiyoni yagaraba asu againti'na,

aeba againti nkesegiyenarasa tonaentisa tara umaema asaemaranta ka'me akaosa'ma pi nkisapa a'waikiyema, unamintiye.

Yoniba sipisipi awaro agantiye

6 Piya, naeba agauwapa, ka sipisipi awaroba aeguyogana purusu poga agantuwe. Aeba Wa'egawama nkaemu yabae agora, tarawa tarawaki iyoganta kina mintita, anasa kina'mi nkikapi asima mintoga agantuwe. Piya, aeba tonaentisa tara umaema awa waintogana, aoba pabiyama tonaentisa tara umaema waintoga agantuwe. Pi tonaentisa tara umaema aoba igeba Koti Nkawamusa'ama nkago waintuguni, uwaitogini a'ya'ma maga magaba wantawe.

7 Piya, pi sipisipi awarowamaba asugina, aemu yabaera mintanti'na nkayatakantisa kana isapa maentiye.

8 Aeba pi nkisapa ago maeyogini, pi tarawa tarawaki aoganta kina'mibe 24-wa anasa kina'mibe irakabima mima, sipisipi awarowama nkaora parokaentawe. Igeba a'ya'ma ka ka kina'miba ini ukena kita kantaenaba u u'magini, ka ka aogi agunta ukena kori tu'napa urintawe. Pi aogi agunta ukenaenamaba pumaewantipa, pipa Kotiti atokaeya kina'mi ntunamuwaine.

9 Piya, igeba sipisipi awaromati kasa ini maya untawe:

Kaeba tagapa pi nkisapa u'ma, asaemaranta ka'me a'waima akaosaganaba kanarasakiye, iye.

Piya, igeba kaeguyuguna, kaeba korakatasa wasanaba ika puwaitama Kotiti iba puwaitantampene, iye.

Eya, kaeba a'ya'ma tupisabe, a'ya'ma to kamana to kamanapisabe, a'ya'ma to i'yaga to i'yaga kinapisabe, a'ya'ma maga maga kinapisabe, ka'isa iba puwaitantampene, iye.

10 Piya, kaeba ka'ena puwaitama kabiwaitamagina: Kotirempati mono kiye kina kanta puma miyiyoma, uwaitantampene, iye.

Eya: Igeba marapa kabiyiyo, uwaitantampene, piya ini untawe.

Mantabinti awaromati tabe a'muntana aborantiye

11 Pigoya, naeba torebata agamagi, abuwapa, uwaena enisore kina'mi nkiwamu aga abuntuwe. Igepa kampa aisukena kanara, uwaena mintantawe. Piya, igeba Wa'egawama nkaemu yabae waintita, aoganta kina'mibe anasa kina'mibe mintume igora, ainkintawe.

12 Ainkimagini igeba tabe kiga'e maya untawe:

Ma sipisipi awaroba aeguyuguna purintemi'napa, aeba esegiyenabe, tabe ikape, aogi napiyenabe maema, tabera esegi pekini, au'wapa maete ima, agega'eba asagayuma, i'mu potaigina kanarasano, untawe.

13 Piya yuguna abuwapa, a'ya'ma Koti pumaranti ntanamaba, mantabintisa kinape, mabisa kinape, mawama nkantabaipintisa kinape, kayo wanipintisa kinape, igeba kaga mayama yugu abintone:

Wa'egawama nkaemu yabaera minti'nape, sipisipi awaropeba, isigetiba a'muntanabe, isi'ikenaenabe, isige asagayukenaenabe, esegiyenabe, a'ya'ma yagaba waiyaba miyeno, untawe.

14 Piya yuguni, pi tarawa tarawaki iyoganta kina'miba: Tagane, yuguni, anasa kina'miba igeba parokaema isigisoga agantuwe.

6

Asaemaranta ka'me akaosakena kamanane

1 Pigoya, naeba agauwapa, sipisipi awaroma tonaentisa tara umaema ka'merasa asaemaranta ka akaosaoga agantuwe. Agauwagana, tarawa tarawaki iyoganta kinapisa kapa antaru yisa puma kega'e uma: Kanao, yoga abintuwe.

2 Piyama abima agauwapa, we, ka wae nkosi aboraogana akabata irebu wantaga yagara aboraoga agantuwe. Aepa tabe kina'mi taminokupa amuguna, ma'ena puma agasi kina kanta puma wama asugaikena ma'ena puta waoga agantuwe.

3 Piya, sipisipi awarowamaba ka'merasa asaemaranta tara akaosaogana, aintisaena aoganta kina'maba: Kanao, yoga abintuwe.

4 Piyama abuwapa, to ka autiba tete puwanta osi aborantiye. Aboraogana otaogana, akabata miyome ntagaramaba mampabisa paruyena agarubakena esegiyenaba amintiye. Eya, to kina'mi to kina iyeguyigina purikena esegiyena amimagina, pika tabe paroya ntogipa amoga, agantuwe.

5 Piya, sipisipi awaromaba ka'merasa asaemaranta kakaga akaosaogana, kakaga aoganta kina'maba: Kanao, yoga abintuwe. Piyama abima agauwapa, we, ka tunu nkosi aboraogana, akabata sigeri ayapi wantaga yagara aboraoga agantuwe.

6 We, tarawa tarawaki iyoganta kina'mi nkikapisa awamu aga yoga abuwagana, maya untiye: Naya tara'mutasa araisiba uwaena kankabentobi a'yigi atao, untana: Piya, to kakaga kankabebi pari nakenaenaba naya tara'mutasa a'yigi atama, apabe wainibe kaga ataiyo, untiye.
7 Piya, sipisipi awaromaba ka'merasa asaemaranta tarawa tarawaki akaosaogana, tarawa tarawaki aoganta kina'maba: Kanao, yoga abintuwe.
8 Piyama abima agauwapa, we, to ka asasu au'yaga osi aboraogana, akabata miyome ntagarama nkageba purikenaenawe. Aibogana kawamaba aegaurite wantiye. Pi taramisipa uwaisitaoginisi, mabisa tupa kakaga uwa atate ka tu aegukena esegiyenaba maentase. Eya, paroya ntogitasabe, iga'enarasabe, iki nakiyenarasabe, kabu kinatasabe, iyegukenaena yokege pusugu agantuwe.
9 Pigoya, sipisipi awaromaba ka'merasa asaemaranta naya ka'mu akaosaoga agauwapa, ka'isa purinta kinapa arata'ama nkamentapinti mintugu agantuwe. Piya, pi kina'miba Koti kamanapa wasima awaga kamana'wapa uma aborauguni kama kina'miba iyeguyugu, igu imankaipa agantuwe.
10 Piya, pi nkimankaimpaba tabera kega'e uma maya untawe: We, a'ya'maenama kabintampe Wa'ega, kaeba aota taga taka'ya mpiyene. Ayaki yaga wagasakana kaeba mabisa kinapa kamanapa uwaitamagina, koratempa nkantotapa imikibene, untawe.
11 Piya yuguna, igepa e'ero wae kai ka ka amimagina maya uwaimintiye: Tigeba uwaena yaganto migaraiginto. Toganaba ka yugari pe kinape, mono tiyokinape, kama kina'waipa iyeguyigini tige puntasa puma purigina, aisuta iyekana asu kanarasakanaba, Kotiba ika puwaitakiye, uwaimoga abintuwe.
12 Pigoya, sipisipi awaromaba ka'merasa asaemaranta tonaentisa ka'umaema akaosaoga agauwapa, tabe imima pogana, pankamaba a'wae puma paisaena kanta puma tunusu waogana, o'amaba kora kanta puma tete puwaeyoga agantuwe.
13 Piya pogana, nakena yamanka'ama kampa agutantegina esiba puma tutubu pisa puma, mantarisa noriwamaba mabinti tutubu puwaeyoga agantuwe.
14 Piya pogana, kai akarakiyompesa puma, mantaba akarakiyogana, a'ya'ma amupe wanipisa mabe marunkaitasa maebugasogana agantuwe.
15 Aibogana, mampabisa wa'ega kinape, ige wainta kinape, irebu kina'mi tabewaipe, kotantaga kinape, esegi kinape, a'ya'ma kina kayokaya kinape uwa miye kinape, a'ya'ma iyegaka ma awabintibe amupintisa tabe yaba nkagebintibe ubasi apasi pugu, agantuwe.
16 Igeba piya pumagini, amu'amakabe yabankamakabe kega'e uma maya untawe: Tigeba tigaba'ma tumpa taerarikaeyaga, wa'egawama nkaemu yabaera miyemi'na nkaorape sipisipi awarowama nkamo'enarape kakaratao, untawe.
17 Piya, pi taramisi kanaba aboraginisi isimo'ena puma antota'enaba aboraramemekana, taepisa kebaya asima esegiba pukiye, a. Pipa kampaye, piya yugu abintuwe.

7

Isureyo tupisa ara'ena maenta kina'mi kamanane

1 Pipa a'ya waoga agauwapa, tarawa tarawaki enisore kina'miba tarawa tarawaki ma atuta asima mimagini, igeba marasa tarawa tarawaki esibaba akumpa'ma mintagana, mabipe kayo wanipipe kampa wanema, akumpa'ma miyugu agantuwe.
2 Piya, pi enisore kina'miba igeba mabe kayo wanipe ata pukena esegiyenaba maentane. Aibugu to agauwapa, to ka enisore yagarama pa nkirosaometisa uma aoganti Koti nkara'enawapa mae u'ma, pi tarawa tarawaki enisore kina'mika taberasa kega'e uma maya uwaimintiye:
3 Tigeba mabe kayo wanipe yabe a-nkata puwaitaiyo. Paitama taeba Koti nkiba pukena ara'enawapa ae kayokaya kina'wampi nki'nebi ataokiri, aintiba ataba pukibewe, piya uwaimintiye.
4 Piya, naeba abuwapa, pi ara'ena maeyume kinapa aisoga mayama abintuwe: Igeba 144,000 kina, a'ya'ma Isureyo tupisawe.
5 Piya, Yuta tupisa 12,000 kina'miba ara'ena maeyuguni,
Arubeni tupisa 12,000-wa,
Kati tupisa 12,000-wa,
6 Asa tupisa 12,000-wa,
Napatarai tupisa 12,000-wa,
Manasa tupisa 12,000-wa,
7 Simiyoni tupisa 12,000-wa,
Aribai tupisa 12,000-wa,

Isaka tupisa 12,000-wa,
8 Seburoni tupisa 12,000-wa,
Yosepe tupisa 12,000-wa,
Penisameni tupisa 12,000-wa sumagini,
pi kina'mi igeba Kotitisa ara'enaba maeyugu agantuwe.

To uwaena kina'miba Kotiti aki puntawe

9 Pipa agategi, to agauwapa, we, uwaena kina, kampa aisema kina'mi aki puma, wa'egawama nkaemu yabaera, sipisipi awaroma nkaori asima mintugu agantuwe. Piya, pi kina'miba a'ya'ma maga maga kinapisabe, a'ya'ma tupisabe, a'ya'ma to i'yaga to i'yaga kinapisabe, a'ya'ma to kamana to kamanapisabe, asima mimagini, igeba e'ero wae kaimana pu u'ma, wayo nka'ye iyapipa u'ma asima mimagini,
10 taberasa kega'e uma maya untawe: Aemu yabaera miyemi Kotirempatisabe, sipisipi awaromatisabe, tau'ikenaenaba aboraye, untawe.
11 Piya yuguni, a'ya'ma enisore kina'miba aemu yabaera asima ainkimegini, anasa kinape tarawa tarawaki iyoganta kinape akapi atama ainkiwaitamagini, aemu yabaema nkagora parokaema Koti nkagisuma,
12 maya untawe: Pipa tagane. Kotirempatiba a'muntanabe, age asagayukenaenabe, ta'mu potaompentanabe, au'ikenaenabe, a'ya'ma tonarona esegiyenabe, aeti a'ya'ma yagaba waiyaba miyeno. Tagane, untawe.
13 Piya, anasa kina'mipisa ka'waina nabigama maya untiye: Pi e'ero wae kai purinta kinapa, igeba ae kinane. Aetasa kanantane, untiye.
14 Piya yugu, naeba: We, naba-o, kaeba abintane, omuntuwe. Omuwagana aeba maya unamintiye: Pi kina'miba kama kina'waimpiba tabe iki nakiyena puwaitantanta, pi kanabisa aborawe. Piya, igeba kaiwaipa sipisipi awaroma kuratasa aeyobagana, kaiwaimpaba waentanaba piye, untiye.
15 Piya, igeba Koti nkaemu yabaera mima, arape asekape aota namankapi kayokaya'ena potawe, iye.
Piya pegana, aemu yabaera mara'miyemi'naba ama nkiwaitama kabiwaitakiye, iye.
16 Piya, nanintagabe wanikabe igeba to kakema iga'ena kampa ibekana, to kakema pankamaba kampa irabatekana, yakutasa iki nakiyenaba kampa aborawaikiye, iye.
17 Piya, aemu yabaewama nkakapi miyemi sipisipi awaromaba kabiwaitamagina, paitama wama nabai'nami nke'wasa waniti iba pukiye, iye.
Piya, Kotiba iyo'nuba aebago puwaegaikiye, piya untiye.

8

Tonaentisa tara umaema asaemaranta ka'me akaosantiye

1 Pigoya, sipisipi awaromaba tonaentisa tara umaema asaemaranta ka'merasa akaosaogana, mantabinti a'ya'maenaba paka puwama apu-awa kamanapa kampa untawe.
2 Aibugu to agauwapa, Koti nkaora asima miye tonaentisa tara umaema enisore kina'mi aboraugu agauwagana, tonaentisa tara umaema pikuri imogini maentawe.
3 Piya maeyuguna, to ka enisore yagarama kanamagina, kaema agunta pasa'atakena kori tu'na u u'ma aratara ampa asintiye. Asiyogini, igeba aogi agunta ukenaenaba uwaena amuguna, aeba a'ya'ma Kotiti atokaeyume kina'mi ntunamuwai mpaema kapi aki puwaitamagina, aemu yabaewama nkaora kori aratara aeba kaema aguntaba pasa'atantiye.
4 Piya, Koti nkaora miyume enisorewama nkayapisaba aogi agunta ukenaenama kunkawamabe, Kotiti atokaeyume kina'mi ntunamuwaimpabe, kaga aogima intiye.
5 Piya pogana, pi enisorewamaba pi tu'napa maema yakupa aratarasa maema pumaetama, pi ntakupa mabinti maebugaintiye. Maebugasogana, antaru uma ago yogana, apayaena purite waogana, maba imima poga, agantuwe.

Tarawa tarawaki enisore kina'miba pikuriba pukantawe

6 Aibogana, pi tonaentisa tara umaema pikuri mae urintume enisore kina'miba pukakena yokege puntawe.
7 Pigoya, marusa enisorewamaba pikuriwatasa pukaogana, kabayarape yakupe korantaga a'yugu puma, mabinti tubuma tumintiye. Piya tumogana, mabe yabe tara auka'isa awatepa uwa waiyogana, ka auka'isa awate yaku tawamagina, a'ya'ma apararetare kabuyenabeba yaku tawaewaoga, agantuwe.

8 Pigoya, aintisa enisorewamaba pikuriwatasa pukaogana, yaku abuyaga tabe amu
kantaenaba maebugasogana kayo wanipinti tumintiye. Tumogana, tara auka'isa awatepa
uwa waiyogana, kayo wanipa ka auka'iba korantana puwantiye.
9 Piya pogana, kayo wanipintisa iyogama mintume kina'miba tara auka'isa uwa
mintuguni ka auka'isa pu'waewauguna, wanipisa kareba tara auka'isa uwa waintogana,
ka auka'isaba ata puwaewaoga, agantuwe.
10 Pigoya, kakaga enisorewamaba pikuriwapa pukaogana, ka tabe nori mantabintisa
tubuma e'ama nke'wasa pusu purite tumimagina, tara auka'isa uwa atamagina, anompa-
pintibe nakena wanipintibe ka auka'i tumogana ata puwaewantiye.
11 Piya, pi ntoriwama nkageba: Asa tusawe, yewe. Piyama tumogana, wanipa tara
auka'isa uwa ataogana, to ka auka'isaba a'wae puma asa tusa wani aboraogini, pika
uwoma kina'miba nagaite pu'waewaugu, agantuwe.
12 Pigoya, tarawa tarawaki enisorewamaba pikuriwapa pukaogana, tara auka'isa uwa
atate, pape ope noribe ka auka'isawaipa ata puwaewaogana, ka auka'isa kane'waipa
kampa tama tunusu wantiye. Piya, arape asekape ka auka'isawaipa kampa taoga,
agantuwe.
13 Aiboga, naeba to agauwapa, ka kegebankama mantabinti pa'urite wama taberasa
kega'e yoga abuwagana, maya untiye: A-e, a-e, a-e, mabi minta kinapa, to kakaga
enisore kina'miba pikuriwai pukakena yokege pekana, pukakibepa wawaya'mitiba tabe
kuntuyena aborarimikiye, yoga abintuwe.

9

Nayaka'mu enisorewama pikuriwa pukantiye

1 Pigoya, nayaka'mu enisorewamaba pikuriwapa pukaogana, ka noriwama manta
kaitegina tubuma mabi tumoga agauwagana, abe kampa wainta kawama kiba amogana
maentiye.
2 Piya maemagina, kana ka aigogana, pi kabintisaba kunka kima tabe yakunkama
kunka kiyisa puntiye. Piyama kimagina, pape mantabe airarikaeyogana tunusu wantiye.
3 Aibogana, pi kunkabisa uwaena iro'amaba mabinti aboraogana, patakabama wasana
iba nakena esegiyenaba imintiye.
4 Imimagina mayama uwaitantiye: Tigeba mampabisa apararetare kabuyena a'nobe
yabe a-nkata potaiyo. Kampaye. Koti nkara'ena i'nebi kampa wainta kina'mana ata
puwaitaiyo, iye.
5 Piya, tigeba pi kinapa opa nayaka'muta iki nakiyena puwaitamagiri, a-nkiyeguyigini
puriyo, piya uwaitaoga abintuwe. We, pi iro'ama nkimikena iki nakiyenaba patakabama
wasana iba nama iki nakiyena pemisa poga agantuwe.
6 We, pi kanabipa wasanamiba purikena ki ku'enaba pugagategini, kampa agakibewe.
Eya, purisanaga ibugakibemipa, purikenaenamaba aegaka wagaikiye.
7 Piya, nae agauwapa, kana iro'amaba osirasa ma'ena pukena arabasa puma arabao-
gana, i'notiba taminoku'waipa korirasa pumaranta kanta pogana, iyowamaba wasana
iyo kanta puntiye.
8 Piya, ibiya'amaba e'ero puma waya'mi nkibiya kanta pogana, iwawamaba araiyoni-
wama nkiwa kanta puntiye.
9 Piya, iba'waimpaba kapa ma'ena i'ana kanta pogana, igaga agawamaba uwaena
osiwama kare paiburite ma'enari waisa kamana uma aga puntiye.
10 Piya, iyege'amaba patakabama nkaege kanta puma, wasanaba aba nakena yokege
puntiye. Eya, opa nayaka'muta wasana iki nakiyena puwaitakena esegiyenawaipa
iyegeta waintoga, agantuwe.
11 Aibogana, wa'egawaimpaba aeba kampa abewa nkwainta karasa enisorewe. Piya,
pi enisorewama nkagewapa Iburu kamanapisaba: Abatoniwe, yegini, Kariki kamanapis-
aba: Aporiyoniwe, yewe. Piya, taete kamanapisaba: Ataena puma kaikena yagarawe,
yune.
12 Pigoya, marusa tabe kuntuyenama kamanapa a'ya waginisi, to tara kuntuyenaba
waintinisi, aintiba aborakibese.

Tonaentisa ka'umaema enisorewama pikuriwa pukantiye

13 Pigoya, tonaentisa ka'umaema enisorewamaba pikuriwapa pukaogana, Koti nkaobi
kori pumaranta aratara tarawa tarawa atuta wainta awawatasa awamupisa kamana
yoga, abintuwe.
14 Aeba kana pikuri pukaome nkenisore maya omintiye: Tarawa tarawaki enisore-
wama Yuparatisi anompata mima iga'na puntapa, kaeba wama a'yoba'itagini waiyo, yoga
abintuwe.

15 Piya yogana, aeba wama pi tarawa tarawaki enisore kinapa a'yoba'itaogini, igeba
a'ya'ma kinapa maema a'yigimpa tara tupa iyegukena yokege puntawe. Eya, pi ntuga, pi
nku, pi ntaga, pi nkawa, pi kanara a'yoba'itaogini iyegukena yokege puntawe.
16 Piya, osira wakibe irebu kinapa, 200,000,000 kina aisuwaitaoga abintuwe.
17 Piya, naeba amonta ki'i mayama agantuwe: Osi akabata miyume kina'miba ma'ena
i'ana atantapa, pipa ka'isaba tete yaku kanta pogana, to ka'isa kokomu kunka pogana, to
ka'isaba mopai yakupisa kagu kanta puntawe. Piya puguni, osimi nki'nopa araiyoniwama
nka'no kanta puguna, piyama iwamupisaba yakupe, kunkabe, yakupisa kagupe iro'ma
wagana puntiye.
18 Eya, yakupe, kunkabe, yakupisa yakupe, iwamupisa pi kakaga irosume nkataenam-
aba wawayapa ka tupa iyeguyuguni purugu, agantuwe.
19 Piya, pi osiwama nkesegiyenaba iwamutape iyawarape waintiye. Eya, iyawamaba
kuyawama nka'no kanta pegina, pi nki'notasaba wasanaba ata puwaitawe.
20 Pigoya, pi ata puwaitakena kakagaenama to tara tupisa kinapa kampa iyeguyuguni,
igeba iyapisa pentanarapa kampa igu a'wae puma, igeba keginape ama kotipe kampa
ikabitantawe. Kampaye. We, pi ama kotiba igeba korirasabe, siribarasabe, kaparasabe,
yabatasabe, yarasabe, iyapisa puguna, pintanamaba kampa aoba agama, kampa ka-
manapa abima, kampa nasintiye.
21 Piya, pi kina'miba tabe kuntuyenaba agamagini, ataenawaikaba kampa a'wae
puntawe. Eya, wasana iyegumagini, kiyo'enaba pumagini, kumiyena pumagini, kuntana
puta nasimagini, igupa kampa a'wae pugu agantuwe.

10

Enisorewama Yoni esa amogana nantiye

1 Pigoya to agauwapa, to ka esegi enisorewama mantabintisa tumoga agantuwe. Ae
autasaenamaba ibina puwaogana, a'notapa koba aewanama waintogana, aowamaba pa
kanta puma e'wasa puwaogana, agisawamaba wa'ega yaku kanta puntiye.
2 Piya, aeba ka uwaena isa'anto a'waitama ayapi u'magina, ayatakantisa agisaba kayo
waninkama nkabobori aema mima, ayake'masisa agisaba mara aema mintantiye.
3 Piyama mimagina, aeba araiyoniwama kega'e yisa puma tabe kiga'e untiye. Piya
yogini, tonaentisa tara umaema antaru untawe.
4 Pi tonaentisa tara umaema antaru yugu, naeba pi kamana kaekena puwagana, ka
awamu mantabintisa maya kamana yoga abintuwe: Pi tonaentisa tara umaema antaru
ye kamanapa kaeba akumpa'ma mima a-kaeyo, unamintiye.
5 Aiyogana, kayo wanitape marape asintoga aganto nkenisore yagarama aeba ay-
atakantisa inati maeyotamagina,
6 miyaba yagarama nkaobi esegi puntiye. Piya, miyaba yagara Kotiba aeba pi
mantabe pipinti waintintanabe, mabe pipinti waintintanabe, wanipe pipinti waintin-
tanabe pumarantine. Piya, enisorewama Koti nkaobi mayama esegima untine: Kanapa
pabigo a'ya wakena pika, to ka yagaba kampa aobi pukune. Kampaye, iye.
7 Piya, tonaentisa tara umaema enisorewama pikuriwapa pukakana, pi ntagaba Koti
kakanti ntapiyenawampa nkau'wapa aborakiye, iye. Eya, pi aogi kamanapa pai kayokaya
poropete kina'wapa uwaimintintanama nkau'wapa aborakiye, piye untiye.
8 Pigoya, pi nkawamu mantabintisa unaminti nkawamu'amaba to kake maya un-
amintine: Kaeba wama pi a'wainti nkisa, kayo wanitake marake asintemi nkenisore
yagarama nkayapi wainti nkisapa umaeyo, unamintiye.
9 Piya unamoga, naeba pi nkenisore yagaramati wama uma abigamagi: Kaeba pi
uwaena isa'antoba namo, yuwagana, aeba maya unamintiye: Kaeba maema nao. Pipa
kantabintiba asa kabakanaba, kawamupipa igaenawapa tunkama iga pusu pukiye,
untiye.
10 Aeba piya yoga, naeba enisorewama nkayapisa pi uwaena isa'antoba maema
nauwagana, nawamutapa tunkama iga pusu poga, nagasuwaganaba nantabintiba asa
pantiye.
11 Aibogana, to ka maya unamintiye: Kaeba to kakeba uma, uwoma to i'yaga to i'yaga
kina'mikabe, maga maga kina'mikabe, to kamana to kamana ye kina'mikabe, mabisa
wa'ega kina'mikabe, Koti nkawamutasa kamanapa uma aborawaimo, piya unamintiye.

11

Kamana uma aborakena yagararamisi kamanane

1 Piya umagina, kabi aisukena asa namintana, maya unamintiye: Kaeba asima
wama Koti nkaota namapinti ima e'eronkape tabenawape ayaki kanarapayawe aisuma,
aratarape asu aisumagina, pita'i Koti nkagise kinapa ayakipayawa, kaga aisuma agao, iye.
2 We, kaeba aota nama nkawamorisa kumapa a-nkaiso. Uwa atao. Pi kumapa to marisa
kina'mintanawe, iye. Piyama igeba Yerusaremi kumatapa 42 uta nasima aegara puma
aeratapa kaikibewe, iye.
3 Piya, naeba nawamupisa kamana ukena yagarane taraba esegiyenaba isimekinisi,
isigeba abaraena pu u'ma, 1,260 yagaba kamana'nepa uma aborakibese, piya untiye.
4 Pigoya, pi kamana ukena poropete yagara taraba, isigeba tara oribi ya kanta puma
mima, isigeba a'ya'ma mara kabintemi Nkwa'egawama nkaora waiyeme kani kanta puma
miyese.
5 Piya, ka'isa kina'miba pi tara yagarara ata puwaisitakena pukibepa, pi taramisi
nkisiwamupisa yaku iro'ma, kama kina'waisipa irabatikiye. Eya, ata puwaitakibe'nagiba
antotapa pabiyama purikibewe.
6 Piya, ibina mpantaba akunikena esegiyenaba isigeti waiyekana, Koti nkawamupisa
kamana uma aborakibeme kanabipa kaba kampa aekiye. Piya, wanipa a'wae pikena
esegiyenaba isigeti waiyekana kora nkwanintana puwakiye. Piya, mabisa kinapa a'ya'ma
ata puwaitakena esegiyenaba isigeti waiyekinisi, isigeba isibemika pabiyama pukibese,
piya untiye.
7 Piyama, isigeba awaga kamana'waisipa uwaetaisigini, abe kampa wainta kabintisa
kabu kina'maba iro'ma ima, ma'ena puwaisitama, asu isigasima isiyeguyekinisi purik-
ibese.
8 Isigeba pu'maginisi, isiwaisipa pi tabe kuma'ama kepi uwa waikiye. Eya, paipa
Wa'egawaisimpa yara purinti kumatapa uwa waikiye. We, meto kamana uma pi
kuma'ama nkageba: Sotomuwe, Isipiwe, yompene.
9 Aibekini, to i'yaga to i'yaga kina'mibe, a'ya'ma tupisa kina'mibe, to kamana to
kamana ye kina'mibe, maga maga kina'mibe, igeba pi nkisapa kakaga yaga apuwa suma
agasaba'waetamagini, kaiwaisitakenaenaba akumpa'ma mikibewe.
10 Piya, mabisa kina'miba pi tara yagarara pu'wakibemekaba tabe i'mu pumagini,
wa'ena puma iyo'mipa i'muntanaba imikibewe. Pi tara poropete taramisi, mabisa
kina'mitapa ata puratantame ntagararaba purese, umagini, piyama i'mu pukibewe.
11 Pigoya, agauwapa, kakaga yaga apuwa suma a'ya waogana, Kotiba uwaisitaoginisi
isigeba aemu maema isiyogama asiyusuguni, isigaume kina'miba tabera pami ntami
puma iyekuru pugu, agantuwe.
12 Piyama isiyogama asiyusuguna, mantabintisa tabera kega'e umagina: Tisigeba mata'i
iyiso, yeginisi, isigeba mantabinti mimigara iyusuguni kama kina'waisimpiba isigantawe.
13 Piya, pabi ntaganto tabe imima pogana, pi kumatasa age ka megasima auka'i uwa
waintogana ka auka'i akasaba'ma aeguwaewaugu, agantuwe. Piya, pi imimankamaba
7,000-wa kina iyeguyogini pu'waewauguni, a'ya'ma to kina'miba tabera iyekuru puma-
gini, mantabintisa Koti nkagisuntawe.
14 Pigoya, tara tabe kuntuyenama kamanapa a'ya wagina, kakaga kuntuyenaba
waintana agaro ntaganto aborakiye.

Tonaentisa tara umaema enisorewama pikuriwa pukantiye

15 Pigoya, tonaentisa tara umaema enisorewama pikuriwapa pukaogana, mantabintisa
iwamu aga uma esegi kiga'e uma maya untawe: Wa'egarempabe otanti ntagara Karaisi-
tiwampabe ibaba a'ya'ma marisa kina'mipa kabiwaitakiye. Eya, Wa'egarempa a'ya'ma
yaga kabiwaitayaba mikiye, piya yugu abintuwe.
16 Piya yuguni, 24-wa anasa kina'miba, Koti nkaora iyemu yabaera miyume'nagiba,
igeba mara parokaema Koti nkagisumagini,
17 maya untawe:
We, Wa'ega Koti, kaeba taberaka'yane. Kaeba ibabe paipe miyaba miyeka, ta'mu
pugataune, iye.
Piya, kaeba tabe esegiyenagapa aborama kabiwaitakenaena ago peka, taeba ta'mu
pugataune, iye.
18 Piya, abe'isa kina'miba imo'ena puntaka, kae kamo'enagapa ibanto aborawaeye, iye.
Piya, purinta kina'mi kamana ukena yaga aboraye, iye.
Eya, ibaba kayokaya kinakapa pipa poropete kinape kaeti atokaenta kinape, we, a'ya'ma
intape tumintape iyekuru pugatama kamentapinti miye kina, igeba aogi ika
nkimikena yagawe, iye.
Piya, ibaba mabi ata pe kinapa ata puwaitakena yagageba kagane, piya yugu abintuwe.

19 Piya yugu, naeba to agauwapa, mantabinti Koti nkaota nama ai'ataogana, pi
aota namankapinti Koti esegi uwaitanti kamana wainta pokisiba wasanami nkiyora
aborawaintantiye. Piya pogana, apaya purite waogana, antaru uma tabera aga yogana,
mawamaba imima pogana, tabe kabayara poga agantuwe.

12

Wayake tabe kuyegewe

1 Pigoya, to agauwapa, mantabintiba tabe awame'ena mayama aboraoga agantuwe:
Piya, ka wae miyogana, pankamaba autasaena kanta puma aerarikaeyogana, o'amaba
agisa amentapinti waiyegana, a'notiba nori nagisarisa tara tumpaema norirasa wa'ega
kina'mi taminoku'ena puntiye.
2 Piya pogana, aeba aga'e pogana, yagaraena pukena auki nakiyena aboramogana, pi
ntagaraena puma nagarikenaga tabera: A-e, a-e, yoga abintuwe.
3 Agauwapa, mantabintiba to ka awame'ena mayama aboraoga agantuwe: Piya, ka tabe
kuyewama mintomepa, aeba tete puwaogana, a'nonkapa tonaentisa tara umaema a'nu
waiyogana, awawapa nayatara'mu waintantiye. Piya pogana, a'notiba tonaentisa tara
umaema wa'ega kina'mi taminoku'anto waiyogana,
4 ayawa kasu aeyogana, mantarisa noriba tara auka'isa uwa atate ka auka'isa a'ya'ma
maebugaogini mabinti tumintawe. Aibuguna, kana kuyawamaba yagaraena pukena
wae'ma nkaori ampimagina, yagaranto ma'atakana aeguma nakenaraka aobi puma
mintoga, agantuwe.
5 Aibogana, pi waya'maba masi ma'atantiye. Piya, pi ntagaramaba aeba ainti esegi
kaso ayapipa mae u'magina maga maga kinapa esegima kabiwaitakena yagarawe. Piya,
masi ma'ataogana karu'ena kana yagaraba ababute ima Kotiti aemu yabaewata mesu
atantawe.
6 Aibuguna, kana wae'maba aegaka wama ka'me mpari ampintantiye. Piya, pi mpariba
1,260 yaga miyekiri: Nanintaba amima kabitaiyema, Kotiba yokege poga, agantuwe.
7 Agauwapa, mantari tabe ma'ena aborama, Maikoroge enisore kina'wake kana
kuyewamapa ma'enaba potantawe. Piya, pi kuyawamage enisore kina'wake antotapa
ma'ena pumagini,
8 igeba kampa esegi puguni asu igaintawe. Aibumagini: Ige marupa mantabinti ibaba
kampa waikiye, umagini,
9 pi tabe kuyeba maebugasuguna tumintiye. Piya, pi tabe kuye aeba paisa kuyewe.
Ae ageba Sataniwe, kewe, yewe. Aeba a'ya'ma marisa kina imiyo'ena puwaitakena
yagarawe. Piya, aeba kampa igasogini, igeba mabinti maebugasimagini, ao'enisore
kina'wake kaga igarubauguni tumugu agantuwe.
10 Piya puguna, mantabinti tabe awamu'ama mayama kega'e yugu abintuwe: Ibaba
Kotirempa tau'ikenaenawape esegiyenawape kabiratakenaenawape aboragina, Karaisi-
tiwampaba kabikena esegiyenawapa aboraye, iye. Piya, tao'mi kamana uwaitakena
yagara, aeba asi nasiba arape asekape Kotirempa nkaobi kamana uwaitami ntagaraba
maebugasuguna tumintiye, iye.
11 Piya, tao'miba igeba ago esegi puma sipisipi awarowama koratasabe ka-
mana'ama nkago aborakena yugawaitasabe asugasima agarubantawe, iye. Piya, igeba
pu'wakenaenagaba kampa napinta yogawaipa pumagini againtawe, iye.
12 Pigoya, pika mantabe a'ya'ma mantabinti minta kinape, tigeba ti'mu piyo. We,
mabinti minta kinape kayo wanipinti minta kinape, ataenabi miyewe. Piya, kewamaba
tigeti ago tumintana, ae yaga aro ntagantowema, abimagina, tabera amo'enaba purite
tumegiri, ataenabi miyewe, piya untiye.
13 Pigoya, pi kuyewamaba maebugasuguna mabinti tumimagina, aeba kana masi
ma'atanti nkwae aega'ma wama arakurikena puntiye.
14 Piya pogana, kana waepa tabe kegebankama nkagaga taraba amogana: Pa'urite
wanema, amogana, aeba pi kuyewamaka aegaka wama ka'me mpari umintantiye.
Pita'iba kakaga kabu apuwa suma miyekiri nanintaba amima kabitaiyema Kotiba yokege
puntiye.
15 Piya, pi wae'maba aegaka waogana, kana kuyewamaba awamupisa tabe wanintama
ikasogana, kana wanipa anompa aborama karu'ena pi wae aega'urite wantiye. Piya,
kuyawamaba napiyomepa: Wani pa'ma kana waepa amaerite wama apaikasanema, piya
puntiye.
16 Piya pomepa, mawamaba ao'maemagina, kana kuyewama nkawamupisa ikasome
nkano nkwanipa akunikena awamu aka puntogana, pita'i pai'waewantiye.

17 Piya pogana, kana kuyewamaba pi nkwaeka amo pogana, aeba aguyosagata wama,
a'ya'ma to yagarawampige ma'ena puwaitakena wantiye. Eya, aeba Koti unti kamana
wasima: Isu nkao'yagaranawe, ye kina'mipa iyegukena wantiye.
18 Pigoya, kana kuyeba wama kayo wani kepiyati tumpintoga, agantuwe.

13

Wanipintisa kabu kina tara aborantase

1 Pigoya, to agauwapa, kayo wanipisa ka kabu kina irosaoga agantuwe. Aeba
nayatara'mu awawa, tonaentisa tara umaema a'nuna suma agantuwe. Piya, awawatapa
nayatara'mu wa'ega kina'mi taminoku'anto waintogana, a'notapa akaya agiba waintan-
tiye.
2 Pi aganto kabu kina'maba tabe kabu pusi kanta pogana, agisawamaba peyawama
nkagisa kanta pogana, awamu'amaba araiyoniwama nkawamu kanta puntiye. Pigoya,
tabe kuyewamaba pi kabu kinapa esegiyenawape, wa'egawama mparunkape, tabe
kabikena esegiyenabe amintiye.
3 Piya, kabu kina'ma ka a'nupa aegugasuguna pu'wasu poga agantuwe. We, piya
puguna pi nkanamunkapa ago ata waogini, a'ya'ma marisa kina'miba agate pami puma,
pi kabu kinapa aegarantawe.
4 Piya, pi tabe kuyewamaba kabikena esegiyenawapa kabu kinapa amogini, a'ya'ma
kina'miba kuyawama nkagisuntawe. Piya pumagini, igeba kabu kina'ma nkageba kaga
agisuma maya untawe: Ke kanarasama kabu kina'ma pisa pukiye, a. Ke kanarasama
ma'enaba puma agaikiye, a, piya untawe.
5 Piyama Kotiba kanarasaogana, pi kabu kina'ma nkawamupisa agebigo kamanape
akaya kamanape umagina, aeba kabikena esegiyenawapa 42 uta aborantiye.
6 Piya, aeba awamupa aka puma Kotikaba akaya kamanapa untiye. Eya, aeba Koti
nkagega'ebe kuma'wakabe kaga akaya suntiye. Piya, a'ya'ma manta kumapinti miyume
kina'mikaba akaya suntiye.
7 Piya pogana, Kotiba kanarasaogana, aeba asima Kotiti atokaeyume kinape ma'enaba
puwaitama igasugu, agantuwe. Piyama aeba kabikena esegiyenaba maema, aeba a'ya'ma
tupisa kinape, a'ya'ma to i'yaga to i'yaga kinape, a'ya'ma to kamana to kamana ye kinape,
a'ya'ma maga maga kinape kabiwaitakiye.
8 Kabiwaitakini, a'ya'ma mabi mikibe kina'miba kabu kina'ma nkagisukibewe. Piya,
paipa Koti mampa kampa punta, aeba aegunti sipisipi awarowampa nke'wasa maekena
isapipa aokina'mi nkigeba ago kaentine. Piya, a'ya'ma to kina, igewai pi nkisapi kampa
wainta kina'miba igeba pi kabu kina'ma nkagisukibewe, piya untiye.
9 Wasana ageyaga kina'maba ma kamanapa abibebe peno:
10 Piya, iga'nabi ataigina wakibi'naba iga'nabi wano, iye. Eya, ma'ena puma kasotasa
aeguyigina purikibi'naba kasotasa pureno, iye. Pigoya, piyaena aborakapa, Kotiti
atokaeyompe kina'mitaba, esegima mpima tamatiti'enara upebe peno.
11 Piya, to agauwapa, to ka kabu kina'maba mabintisa irosa'ma iyoga agantuwe.
Aeba tara awawa sipisipi awaroma nkawa kanta puma waintogana, kamana'wapa tabe
kuyewama usu puntiye.
12 Piya, aintisa kabu kina'maba pi marusa kabu kina'ma kabikena esegiyena mae-
waemagina, ae aobipa yogawapa aogima puntiye. Yogawapa piya pumagina uwaitaogini,
a'ya'ma maga maga kina'miba marusa aegunti nkanamu ata wanti kabu kina'ma
nkagisugu, agantuwe.
13 Piya, aintisa kabu kina'ma toma toma nkawame'ena tabera puntiye. We, aeba
otaogana wawaya'mi nkiyora mantabintisa yakupa mabi tumintiye.
14 Piya, Koti kanarasaogana, aeba tonarona awame'ena marusa kabu kina'ma nkaobi
pumagina, pi nkawame'enarasa mabisa kinapa imiyo pumagina maya uwaitantiye:
Kasotasa aeguyogana kampa pu'wanti kabu kina'ma nkamapa tigeba pumagiri agisiyo,
untiye.
15 Piya, Koti kanarasaogana, aeba kabu kina'ma nkamapa auma amogana pi nka-
mankamaba kamana untiye. Piya, auma amimagina otaogana, pi ka'isa kina amankama
kampa agisume'nagipa amankamaba iyeguyogini purintawe.
16 Piya, aintisa kabu kina'maba otaogini, a'ya'ma kina, tuminta kinape inta kinape,
kotantaga kinape kusi kinape, kayokaya kinape uwa miyume kinape, a'ya'ma kina'mi
nkiya takantiwo, i'neranoma, ka ara'ena menkatantawe.
17 Piya, ka'waina kabu kina'ma nkara'ena kampa puntakibi'napa, ikantana pukenae-
nawapa akunkatakiye. Piya, ara'enawapa pipa kabu kina'ma nkagiwo, pi nkagiwama
ntampawano.

18 Pika taeba aogima napiyeno. Piya, napiyenayaga kina'miba kabu kina'ma ntampawapa abima agowapa aogima aiseno. Piya, kana nampapa wasanami ntampane. Pi ntampawapa 666-we.

14

144,000 kina'miba kasa ini untawe

1 Piya, naeba to agauwapa, we, Yerusaremi kumata Saiyoni amuti sipisipi awarowama asintogini, 144,000 kina kaga asintugu agantuwe. Piya, pi kina'mi nki'nebi sipisipi awaroma nkagebe abawampa nkagebe kaga kaentine.
2 Aibogana, mantabintisa tabe kamana tumoga abuwagana, pi kamana'amaba tabe wani nkabawama usu pumagina, tabe antaru yisa puntiye. Piya, pi kamana'amaba iniwama usa puma, wasanami kita aeguyegana yisa kamana untiye.
3 Pi unta kina'miba kasa ini ka uma, Koti nkaemu yabaera uma, pi tarawa tarawaki iyoganta kina'mi nkiyobipe anasa kina'mi nkiyobipe ini untawe. Piya yuguni, pi 144,000-wa mabisa kina, Koti ika puma ibabemi, pi kina'amana pi kasa iniba abikena puntawe.
4 Pi kina'miba igeba wayapa kampa maenta kina kanta puma, nare ntare puma mimagini, a'ya'ma kumati sipisipi awaro wakena pemitapa, igeba ae aegarawe. Piya, mabisa kina'mi ikapisa pi kinapa Koti ika puwaitagini, igeba paitaratama Kotitibe awarowampatibe ka tuntana puma mintawe.
5 Piya, ige iwamupisa kumpari kamana kapa kampa aboraogini, igeba nare ntare kina mintugu agantuwe.

Kakaga enisore kina'miba kamana untawe

6 Pigoya agauwapa, to ka enisore yagara pa'urite manta akapinti waoga agantuwe. Piya, ae yugawapa aogima waiyaba kamana uma aborama mabisa kina uwaimikenaenawe. Aeba uma aborama a'ya'ma maga maga kina'mitibe, a'ya'ma tupisa kina'mitibe, a'ya'ma to kamana to kamana ye kina'mitibe, a'ya'ma to i'yaga to i'yaga kina'mitibe aborakena yuga puntiye.
7 Piya pumagina, aeba tabera kega'e uma maya untiye: Koti antota'ena aborakena kana'wapa aboragiri, tigeba Kotikaba tiyekuru puma agisiyo, untiye. Eya, mantabe mabe kayo wanipe nabai'nami wanipe aboranti'na nkagisiyo, piya untiye.
8 Pigoya, to ka enisorewamaba marusa enisorema nkaka'i aborama maya untiye: Pebironi kumapa ata puwaye. Ata puwaye, untiye. Pi tabe kumatasa ago kina'miba a'ya'ma maga maga kina'mitiba kumiyena i'nintana aborauguni, igeba waini wani ntama aibo pesa puma aega'ma kumiyena puntawe. We, pi tabe kumapa aya puwaye, untiye.
9 Pigoya, to ka enisorewama tara enisoremisi nkisika'i aborama tabera kega'e uma maya untiye: Piya, ka'wainaba kabu kina'mabe amankape agisuma, ai'nerano, aeyatano ara'enawapa maekibipa,
10 waini namisa puma Koti nkamo'enaba kaga maema nakiye, untiye. Eya, wasanama wanipa kampa maenta waini abiwa kankabebi atama maema nama a'yugu pisa puma, Koti nkamo'enama nkesegiyenamana nakiye. Piya, yakunkamabe yakupisa kagu'amabe auki nakiyena aboramima, aota enisore kina'mi nkiyobipe sipisipi awaroma nkaobipe aboramekana ataenabi mikiye.
11 Piya, pi kina'mi nkiki nakiyenabisa kunka irosa'ma, a'ya'ma yaga iyaba'mikiye. Piya, pi kina'miba kabu kina'mabe amankape agisumagini, agega'ewa nkara'enawa maeya kina'miba igeba arape asekape iki nakiyenabisa kampa migarawe.
12 Pigoya, piyaena aborakapa, Kotiti atokaeyompe kina'mitaba, esegima asiyeno. Eya, Koti unti kamana wasima Isuti tamatiti'ena upebe pompe kina'mitaba, esegima asiyeno.
13 Pigoya, naeba mantabintisa awamu aga maya yoga abintuwe: Kaeba maya kamana kaeyo, untiye: Wa waya Wa'egawamati atokaema yogawa pugaite pure'nagiba, ibasa kanara agobima i'muntanabi mikibewema kaeyo, untiye. Piya yogana, Awamusa'ama kaga: Tagane, untana: Igeba araga ntugawaipa kaitegini migaraigina, yogawaimpa nkawaga kamanapa aborakini i'muntanabi mikibewe, untiye.

Wasana a asikena yagawe

14 Pigoya, to ka agauwapa, we, wae nkibina waintogana pi ibinata wasanama ntagara kanta yagara mara'mintoga agantuwe. Ae a'notapa kori taminoku purintana, ayatiba agana wainta kasu u'ma mintantiye.
15 Piyama mintogana, to ka enisore yagarama tabe mono namapisa irosa'magina, tabera kega'e uma ibinata mintome ntagaraga maya omintiye: Kaeba kasokatasa mabisaenaba kasao. Piya, a'ya'ma mabisaenaba ago agutawaeyagina ibaba mabisa naninta aki pukena yagawe, untiye.

16 Piya yogana, ibinata mintome ntagaramaba kasonkatasa mabinti arisa pugasimagina, mabintisa nanintaba kasama maeyoga, agantuwe.
17 Piya, to ka enisore yagaramaba mantabintisa tabe mono namapisa iro'magina, aegeba agana wainta kasupa urite irosantiye.
18 Piya, to ka enisore yagarama aratarasa irosantiye. Pi yakuta kabintome nkenisore yagarama iro'magina, tabera kega'e uma agananta kasu urintome enisore yagaraga maya untiye: Kaeba agananta kasukapa maete tumima arisa pugasimagina, mabisa waini yamankapa agutamipa kasama aki puwaeyo, untiye.
19 Piya yogana, pi nkenisore yagaramaba kasonkatasa mabinti arisa pugasimagina, mabisa waini a'wapa aki pumagina, tabe aerakena kankabebi maebugaintiye. Piya, pi kankabeba Koti nkamo'enawane.
20 Piya, kuma'ama nkaka'i igeba pi yamankapa aerapantawe. Piya puguna, korapa pi kankabebisa uwaena aborama ima, osiwama nkawamuta ka kana puma e'eronkapa 300 kiromita waoga agantuwe.

15

Tonaentisa tara umaema enisoremi ataena urintawe

1 Pigoya, naeba to agauwapa, to ka tabe awame'ena mantabinti agamagi, pika uwaena nagi napintuwe. Piya, tonaentisa tara umaema enisore kina'miba tonaentisa tara umaema ataenaraka'ya wasana puwaitakenaena urintugu agantuwe. Piyama pi nkataenamaba uma a'ya wakana, aintiba to kapa kampa aborakiye. Kampaye. Pi nkataenamaba a'ya wakanaba, Koti nkamo'enawapa a'ya wakiye.
2 Piya, naeba tabe kayo wani kantaenaba agantuwe. Pipa karasirasabe yakutasabe pumaranti kanta poga agantuwe. Piya, wasanamiba kabu kinape amankape agega'ewama ntampawape asu igasume kina'miba pi karasi waninkama nkatata asima mimagini Koti kitawapa u'ma mintantawe.
3 Igeba mimagini, Koti kayokaya yagara Mosese nkinibe, sipisipi awaroma nkinibe mayama sewe:
We, Wa'ega Koti, taberaka'yane. A'ya'ma pempentanagapa tabe pegi agategi uwaena tagi napiyune, iye.
We, miyaba Wa'ega, a'ya'ma kikapa arupu puma tagataka'yane, iye.
4 We, Wa'ega, kae kabintoga aotataka'ya miyekana, kebaya kaekaba kampa aekuru pumagina, kebaya kampa kagega'eba asagayukiye, a. Pipa kampaye, iye.
Piya, arupu yuga pekana agogapa aborawaeyagini, a'ya'ma maga maga kina'miba kanama kae kagisukibewe, piya ini yewe.
5 Piya, ainti to agauwapa, mantabinti kairasa kimaranta mono namankapa a'waiwaintoga agantuwe. Pi ntamapa Koti miyemi ntamane.
6 Piya, pi tonaentisa tara umaema enisore kina'miba tonaentisa tara umaema ataena puwaitakenaenaba urite, pi tabe mono namapisa irosa'ma kanantawe. Igeba e'wasa wae kai amimagini korirasa ibamukantiba kintawe.
7 Aibuguna, tarawa tarawaki iyoganta kinapisa ka'wainaba tonaentisa tara umaema korirasa tu'na maema tonaentisa tara umaema enisore kinapa imintiye. Piyama pi tu'napipa miyaba Koti nkamo'enawapa pumaewantiye.
8 Pumaema imogini maeyuguna, Koti nke'wasabisabe esegiyenawapisabe kunka kima pi mpono namapa pumaewaugu agantuwe. Piya, tonaentisa tara umaema enisore kina'mi ataena puwaitakenaenaba kampa a'ya puntogana, ka'wainaba pi mpono namapintiba kampa ubai'ma wakena puntiye.

16

Tu'napi Koti nkamo'ena pumaewaogini asunu kaegaintawe

1 Pigoya, naeba abuwagana, ka tabe awamu aga tabe mono namapisa uma tonaentisa tara umaema enisore kinaka maya uwaimintiye: Tigeba wamagiri, tonaentisa tara umaema tu'napisa Koti nkamo'enawapa asunu kaegasigina mabinti tumeno, untiye.
2 Piya yogana, marusa enisore yagarama wama tu'nankapa asunu kaegasogana mabinti tumintiye. Piya pogana, kabu kina'ma nkara'ena maema amata agisunta kina'mipa tonarona esegi inamu tu'ma iki nakiyena ibuntiye.
3 Piya, aintisa enisore yagaramaba tu'nankapa asunu kaegasogana kayo wanipinti tumintiye. Piya pogana, kayo waninkamaba a'wae puma pu'wanta kina'ma kura kanta pogana, kayo wanipinitsa iyoganta kinapa pu'waewantiye.
4 Piya, kakaga enisore yagarama pabiyama tu'nankapa asunu kaegasogana anompabintibe nabai'nami nkwanipintibe tumogana, a'wae puma korantana puntiye.

5 Piya poga naeba abuwagana, wanita kabintome nkenisore yagaramaba maya untiye:
Kaeba ibaba mite paipa mite aota taka'yane. Piya, ma nkantota'enagapa aborakenaga arupu pene, iye.
6 Piya, wasanamiba kaeti atokaeyume kinape poropete kinape iyeguyuguni korankaipa airi'ma purintane, iye.
Piya puguna, kaeba kanarasama ige'wai kurankaipa kamparaga potama antota'ena imukuni nantane, piya untiye.
7 Piya, naeba abuwagana, aratarasa awamu'ama mayama kega'e untiye:
Eya, Wa'ega Koti kaeba taberaka'yane. Antota'ena aborakenagaba kaeba tagantana puma arupuyena pene, piya untiye.
8 Pigoya, tarawa tarawa enisore yagarama tu'nankapa maema pata asunu kaegasogana, otaogana, pankama yaku tasubuma wasanaba yaku irantiye.
9 Piya, pi tabe pa ntakunkamaba irasu puma irabatogini, pi kina'miba Koti nkage, pi ataenaraka kabinti ntagarama nkage akayasotamagini, igupa kampa a'wae puma agega'eba kampa asagayuntawe.
10 Pigoya, nayaka'mu enisore yagarama tu'nankapa asunu kaegasogana, kabu kina'ma nkwa'ega aemu yabaera tumintiye. Tumogana, pi kabu kina'ma kabiyome kina'wampitiba tunusu waewantiye. Piya pogini, igeba agasiya iki nakiyena maema intebu utisa pumagini,
11 iki nakiyenawaikabe inamonkaikabe mantabintisa Kotikaba akayasotamagini, ata yugawaika kampa igupa a'wae puntawe.
12 Pigoya, tonaentisa ka'umaema enisore yagarama tu'nankapa asunu kaegasogana Yuparatisi anompapi tumintiye. Piya pogana, wanipa tagankaogana pa nkirosamitisa mabisa wa'egama kanakena kipa i'ma aogi puntiye.
13 Piya, naeba agauwagana, kakaga ke kina'mi taro kanta pumagini, tabe kuyewama nkawamupisabe, kabu kina'ma nkawamupisabe, kumpari poropetewama nkawamupisabe irosaugu agantuwe.
14 Piya, pi kina'miba igeba ke kina mima toma toma awame'ena pewe. Piya, igeba a'ya'ma mabisa wa'ega kina'miti nasima aki puwaitamagini, taberaka'ya Koti tabe kanabi ma'ena pukenaga aki puwaitakena pewe.
15 We, abiyo. Nae tigeti tumpa ku kina kanamisa puma kanama ampa aborawaekuwe, iye. Piya, wasanama kampa awaitaminta mima, kaiwapa aogima ami u'ma piyisa puma mimagina, auka mima wasana iyobi ani pisanaga yokege pukibi'naba a'muntanabi mpiyeno, piya untiye.
16 Piya, pi ke kina'miba igeba mabisa wa'ega aki puwaitaugu agantuwe. Pi nkaki puwaitakena auka'igaba Iburu kamanapisaba: Amagetoniwe, yewe.
17 Pigoya, tonaentisa tara umaema enisore yagarama tu'nankapa asunu kaegasogana esibabinti tumogana, tabe mono namapintisa, Wa'egawama nkaemu yabaerasa awamu'amaba tabe kiga'e yogana, maya uma tumintiye: Pipa iba a'ya wano, untiye.
18 Piya yogana, apaya purite waogana, antaru uta wama tabera aga yogana, agasiya imima puntiye. Pi nkimimapa taberaka'yane. Piya, mabi mintanta kina'miba paipa tabe imimapa piyama pogini kampa agantane.
19 Aibogana, pi tabe Pebironi kumapa aigasagasuba'ma kakaga atuntana pogana, a'ya'ma maga maga kumapa akasaba kaintiye. Piya, Kotiba Pabironi kumaka napimagina otaogana, pi kumatasa kina'miba wainiba kapubisa nawaegasisa puma, Koti nkagasiya amu'enaba nawaeyugu agantuwe.
20 Aibogana, a'ya'ma wanipintisa maba aegaka wagasogana, to ka amupa kampa waintogini agantawe.
21 Piya pogana, tabe kabayara mantabintisa wasana ita tumoga agantuwe. Piya, kuntaenawaimpaba ka ka kopi ku kanta puma tumogini, wasanamipa pi kabayarankama ata puwaitantiye. Piya, agasiya ata puwaitantikaba igeba Koti nkageba akayasuntawe.

17

Tabe kumi wae'ma kamanane

1 Piya puguna, tonaentisa tara umaema tu'na urintume enisore kinapisa ka'waina maya tumpa unamintiye: Kaeba kanao. Tabe kumi wae, uwaena wani nkabobori mara'mintipa, antota'enaba aborameka, pipa kababute kayakikuwe, untiye.
2 Piya, mampabisa wa'ega kina'miba pi nkwae'maga kumiyena puta nasewe. Piya pegini, a'ya'ma mabisa kina'miba waini namisa puma pi kumiyenaba nama aibo'nabo pewe, piya unamintiye.

3 Piya, Awamusa'amaba nagu a'wae pogana, pi nkenisore yagaramaba nababute ka'me mpari wantiye. Piya poga agauwapa, ka wae'ma tete kabu kina'ma nkakabata mara'mintoga agantuwe. Piya, pi kabu kina'ma nkautiba uwaena Koti akaya nkagi pumaewaintogana, a'nonkapa tonaentisa tara umaema waintogana, awawapa nayatara'mu waintoga agantuwe.
4 Piya, pi nkwae'maba aogi konkonumuya kanta kaibe aogi tete kaibe pu u'magina, toma toma nkawa'ena korirasabe ta'nera'ne yabatasabe aogi pasesurasabe pu u'ma, ayapipa korirasa pumaranta kapu u u'ma mintantiye. Piya, pi kapurapa Koti nkaobi kamparagaena pukenaenabe kumiyenawampa nki'nintanabe pumaewantiye.
5 Piya agega'ewapa, meto kamanapisa ai'nera mayama waintoga agantuwe: Pebironi tabe kuma, mabisa kamparagaena pe kina'mi nkino, kumi wae'mi nkino nawema, kaemaranta waintoga agantuwe.
6 Piya, pi kana wae'maba Kotiti atokaeyume kina'mi kurape Isuka iyeguyume kina'mi kurape namagina aibo'nabo poga agantuwe. We, pi nkwaepa agategi, uwaena nagi napintuwe.
7 Pigoya, pi enisorewama to maya unamintiye: Nanaga uwaena kagiba napiyene, untiye. Piya, pi nkwae'ma nkagobe, pi kabu kina'ma tonaentisa tara umaema a'nuna nayatara'mu awawa suma wainta, pi nkwaepa ababute wami kina'ma nkagobe, kakantipa, kaga aboragamukuwe, untiye.
8 Piya, kaeba ago agampe kabu kina'maba paipa mintantikana ibaba kampa mintiye. Piya pikana, aintiba aeba pi abe kampa wainta kabisa asu irosakana, a'abibi kaitakana agora tumikiye. Pigoya, paipa Koti mampa kampa punta, aeba e'wasa maekena isapi aokina'mi nkigeba ago kaentine. Piya, a'ya'ma to kina igewai pi nkisapi kampa wainti kina'miba igeba kabu kina agateginiba, uwaena igi napikibewe. Eya, pi kabu kina'maba paipa mintantikana, ibaba kampa mintikana, aintiba to ka irosakini, uwaena igi napikibewe, untiye.
9 Pigoya, aogi napiyenayaga kina'maba ma kamana'ama nkagoba aogima napiyeno: Piya, tonaentisa tara umaema a'nunkamaba pipa tonaentisa tara umaema amu kanta pegina, pi nkwaepa pi nkamuta mara'mintiye.
10 Piya, pi tonaentisa tara umaema a'nunkamaba pipa tonaentisa tara umaema mabisa wa'ega kinane. Eya, nayaka'mu wa'ega a'ya wagana, ibantoba ka mintemikana, to ka'wainaba kampa wa'egaenaba puntiye. Piya, aeba aintiba uwaena yaganto aborama mikiye.
11 Pigoya, kabu kina'maba paipa mintantikana ibaba kampa minti'na, aeba wa'ega kanta puma tonaentisa tara umaema wa'ega kina'mi tupisa aboramagina, piyama aeba tonaentisa kakaga umaema mikekana, aintiba a'abibi kaitawakana agora tumikiye.
12 Piya, nayatara'mu agampe nkawawapa pipa nayatara'mu wa'egawe. Igeba kampa wa'egaba maentakini, togana igebe kabu kina'mabe esegiyenayaga maemagini, igeba aro ntaganto wani awara wa'egaena puma mikibewe.
13 Piya, pi nkwa'egamiba igeba ka igi napimagini esegiyenawaipe wa'egaenawaipe kabu kina'ma amentapinti atakibewe.
14 Piya, igeba sipisipi awaropa ma'ena potaigina, awaroma asu igaikiye. Eya, aeba tabe kina'mi tabewaine. Aeba wa'egami nkwa'egawaine. Piya, a'ya'ma aeti atokaeya kina, kega'e uma uwaitaogini imatiti pota kina'miba, igebe sipisipi awaromageba asu igaikibewe, piya unamintiye.
15 Pigoya, aeba to ka maya unamintine: Kaeba wani ago agane. Pi nkwani nkabobori kumi waepa mara'mintemi wani, pipa uwaena wabe wayape to i'yaga to i'yaga kina mima, maga maga kina mima, to kamana to kamana ye kina miyegana aganema, unamintiye.
16 Piya, nayatara'mu agampe nkawa, pipe kabu kinape kaga pi kumi wae kama potakibewe. Kama potamagini a'ya'ma autasaenawapa akugu pugasigina auka wakini awaseba nagasima yakupi kababai kaikibewe.
17 Eya, Kotiba napiyena imintikini igeba ae abugaintanaba aborakibewe. Piya, igeba ka igi napimagini wa'egaenawaipa kabu kina'ma amentapinti atamagini, piya puta wagina Koti a'ya'ma umarantemi kamana'ama nkagoba uma nagarikiye, untiye.
18 Piya, pi nkagampe nkwae aeba a'ya'ma mabisa wa'ega kina'mi nkai'ne kuma kanta puma mintiye, piya unamintiye.

18

Pebironi kuma akasabakibi kamanane

1 Piya unamoga naeba agauwapa, to ka enisore, tabe kabikena esegiyena wantaga
enisorewama mantabintisa tumoga agantuwe. Piya, aeba tabe e'wasaena wantaga
tumogana maba arawantiye.
2 Aeba taberasa kega'e uma maya untiye:
Pebironi kumapa age ata puwaye. Pi tabe kumapa ago ata puwaye, iye.
Piya, ibaba pipa ke kina miye kumane, iye.
Pipinti i'ninkamana ke kinape kama potama i'ninkamana kabarape igeba ampiyewe, iye.
3 Piya, a'ya'ma maga maga kina'miba igeba waini wani ntama aibo pesa puma i'ninkama
kumiyenawapa aega'ma puntawe, iye.
Piya, mabisa wa'ega kina'miba aege kupiyona puntawe, iye.
Piya, mabisa pisinisi kina'miba agebigo'enawapa aega'ma pi ntugarasa uwaena kuta
maentawe, piya untiye.
4 Pigoya, naeba to abuwagana, to ka awamu aga mantabintisa maya untiye:
We, naokina'nempitaba, pi kumapa atate wagasiyo, iye.
Piya, aeti atokaema aguntaenawa puma'ma ataena potakenaenawapa kaga maesanaga
atate wagasiyo, iye.
5 Piya, aguntaenawampa aigatopa aigatopa purite mantabinti iyegina, Kotiba atae-
nawampa nkikakaba ago napiye, iye.
6 Piya, pi kumi wae'ma nkaborantintanagaba tigeba napima a'wae puma ka'masa puma
ata potaiyo, iye.
Ae puntikaba antota'ena tara yaga atokaema amiyo, iye.
Aeba esegi wani kapubi yokege puma imintikaba, tigeba pi kapubi antota'ena tara yaga
atokaema yokege puma amigina nano, iye.
7 Piya, ae'wa nkagega'e asagayuma agebigo'ena puta wantemikaba tigeba pi kanara auki
nakiyena amigina kube'ena peno, iye.
We, antabaipinti mayama napiye: Naeba wa'ega wae mima aogima miyuwe, iye.
Naeba abeya waepa kampaye. Pikaba naeba ata kube'enaba kampa pukuwema, napiye,
iye.
8 Pigoya, pika a'ya'ma ata potakenaenawapa ka yaga kaga aetiba aborakiye, iye.
Piya, auki nakiyenabe kube'enabe i'mikenaenabe aetiba aborakana, pi Pebironiba yaku
kaegaikiye, iye.
Eya, Wa'ega Kotiba esegiyenayaga mima ikankapa a'yigi atakiye, piya untiye.
9 Piya, mabisa wa'ega kina, aege kumiyena puma atokaema igebigo'ena punta
kina'miba, yaku tama kunka iyekiniba, agategini aeka tabe intara'ena puma kube'ena
pukibewe.
10 Piya, igeba auki nakiyenagaba tabera iyekuru pumagini pagasara mima agama maya
ukibewe: We, we, Pebironi, kaeba tabe kuma, esegi kumakawe. Ka yaga ka awara
antota'enagapa maema a'ya wane, ukibewe.
11 Piya, mabisa pisinisi kina'miba pi kumaka napimagini: Kebaya kotatepa ika
pukiyema, napimagini kunta puma, pi kumaka intara'ena puma kube'ena pukibewe.
12 Pi kutapa aeba koribe, siribabe, ta'nera'ne yabape, aogi pasesube, aogi wae kaibe,
konkonumuya kaibe, sirikabe, tete kaebe, tonarona aogi agunta yabe, tonarona iwa
pumarantape, tonarona yarasa pumaranta tabe ikantaga'enabe, kapabe, aenibe, agogi-
nagogi yabape,
13 nanintabi atakena sinamoni agunta kagupe, tonarona supupe, aogi agunta ukenaen-
abe, tusa masawaepe, aogi agunta masawaepe, waini wanipe, apabe, aogi parawape
witibe, purumakabe sipisipibe, osibe osiwama paibukena karebe, wasanabe, eya
wasanami nkigupe, pipa pisinisi kina'mi kutankai waiyomeka, pika intara pugu agan-
tuwe.
14 Piya, igeba pi kumaka maya ukibewe: Pi kagu'ama nkabugai nkau'wapa kagaite
wagasaye. Eya, a'ya'ma iga nanintagape a'ya'ma kauka kautasaenabe agora kagaite
wagasikana, kaeti to kakema aborakiye, ukibewe.
15 Piya, pi kuta mpaeya pisinisi kina, pi kumatasa uwaena yaba maeya kina'miba
igeba auki nakiyenagaba tabe iyekuru pumagini, pagasara mima agama intara'ena puma
kube'ena puma, maya kamana ukibewe:
16 We, we, pi tabe kumakaba tantarane. Paipa pi kumatasa kina'miba aogi wae kaibe,
konkonumuya kaibe, tete kaibe pu u'ma, autiba koribe ta'nera'ne yabape aogi pasesube
awa'enaba puntawe.
17 We, ka awantora a'ya'ma kutankaipa nagari waya, tantarane, ukibewe.
Piyama agauwagana, a'ya'ma wanipisa karewama nkababe, pubasanakena kinape,
posikurube, a'ya'ma kayo wanipinti pisinisi pe kina'miba igeba pagasara mima agam-
agini,

18 yaku tama kunka iyome agategini, aeka kega'e uma maya untawe: We, to ka kumapa
aeba pi tabe kumankamage ka'masa puma waintemipa aempaye, a. Pipa kampaye,
untawe.
19 Piya, igeba i'ni nkakae'ma i'notiba pai'ma, intara'ena puma kube'ena puma, mayama
kega'e untawe: We, we, pi tabe kumakaba tantarane. Paipa a'ya'ma wanipisa karewama
nkabawampa aepisa tabe mone aki puntawe. We, ka awantora a'ya'ma kutankapa nagari
waya, tantarane, untawe.
20 We, mantabintisa kinape, Kotiti atokaeya kina'mitabe, aposorobe, poropetebe, tigeba
aekaba ti'mu piye. Piya, ata puritaitaka Kotiba kana kumapa antota'ena amiye, piya
untawe.
21 Aiyuguna, ka esegi enisore yagarama tabe yaba, witi airapakena tabe yaba kanta
yabapa asagayuma kayo wanipinti maebugasogana tumogana, maya untiye:
Piyama maebugasosa puma pi tabe Pebironi kumapa aeguma maebugasakana tumi-
wakini, wasanamiba to kakema kampa agakibewe, iye.
22 Piya pekana, kita agabe, tonarona inibe, kabuwae agabe, pikuri agabe, to kakema kae
kumapintiba kampa abikibewe, iye.
Piya, wasanami iyapisa pukenaena aogima aganta kinapa to kakema kae kumapintiba
kampa igakibewe, iye.
Yabankama witi airapantana yi kamanapa to kakema kae kumapintiba kampa yekini
abikibewe, iye.
23 Kanepa to kakema kae kumapintiba kampa arakiye, iye.
Iba wae'ma kamanape awae kamanape to kakema kae kumapintiba kampa abikibewe,
iye.
Piya, paipa kae kumatasa kina'miba pisinisi pumagini, mabisa tabe kina mimagini,
tonarona kiyo'enagatasa maga maga kinapa ago'ena puwaigaintane, iye.
24 Piya, kae kumapintiba wasanamiba poropete kinape Kotiti atokaeyume kinape
iyeguyogini puruguna, eya, a'ya'ma iyeguyume mabisa kina'mi kurapa Kotiba kaga
agama, pika antota'ena kamiye, Pebironikaba piya untiye.

19

Pebironi ata puwantika mantabinti i'mu puntawe

1 Pipa a'ya waoga, naeba abuwagana mantabinti uwaena kina'mi nkiwamu aga kanta
puma maya uma tabe kega'e yoga abintuwe:
We, Koti nkage asagayuyeno. Piya, tau'ikenaenabe e'wasaenabe esegiyenabe, pi'na
nkagoba Kotirene, iye.
2 Piya, Kotiba kamanapa a'yigi nkitamagina aeba tagantana puma arupu piye, iye.
Piya, tabe kumi wae'ma kumiyenawapa a'ya'ma mabisa kina iyakima ata puwaitagina,
Kotiba ata ikankapa amiye, iye.
Aeba Koti kayokaya kina iyeguyogini purintaka Kotiba antota'ena amegina kanarasaye,
piya untiye.
3 Piyama igeba to kakema kega'e uma maya untawe: Koti nkage asagayuyeno. Piya, pi
tabe kuma yaku tami kunkamaba a'ya'ma yaga iyaba miye, untawe.
4 Piya yuguni, 24-wa anasa kinape, tarawa tarawaki iyoganta kinape, igeba parokaema
aemu yabaera minti Koti nkagisuma: Tagane, Koti nkage asagayuyeno, untawe.
5 Piya yuguna, Wa'ega aemu yabaerasa to ka awamupa kega'e uma maya untiye: Koti
kayokaya kina, tuminta kinape inta kinape, a'ya'ma Kotika tiyekuru pe kina'mitaba,
tigeba Kotirempa nkage asagayuyiyo, untiye.

Sipisipi awaroma waya maekena a'muntanawe

6 Piya, naeba to abuwagana, uwaena kina'mi nkiwamu aga kanta puma kega'e yoga
abintuwe. Piyama uwaena wani nkabawama aga yisa puma, tabera antaru yisa puma
maya untiye:
We, Koti nkage asagayuyeno. Piya, Wa'ega Kotirepa aeba taberaka'ya mima, wa'ega
airatama kabirataye, iye.
7 Piya, taeba tabera ta'muntana puma agega'eba asagayuyeno, iye.
Piya, sipisipi awarowama waya maekena kana arosaika, iba'wae'wapa ago yokege puma
mintune, iye.
8 Piya, Koti otagina aogi wae kai, e'wasa puma nare ntare puwai kai pu u'ma yokege pune,
piya yugu abintuwe.
We, aogi wae kaiba pipa Kotiti atokaeya kina'mi arupu pentanawe.
9 Pigoya, enisorewamaba to ka maya unamimagina: Kaeba ma kamanapa kaeyo,
untiye: Piya, Koti kega'e uma, sipisipi awaroma waya maema tabe nakena aborakibita

iba pikibi'nagiba, igeba i'muntanabi mpikibewema, kaeyoma unamintiye. Piya: pi kamanapa taga Koti kamanane, unamintiye.
10 Piya unamoga, naeba ae'wa nkagisabi parokaema agisukena puwagana, aeba maya unamintiye: Kampaye. Kaeba piyaba a-po. Piya, naebe, kaebe, a'ya'ma to Isu nkawaga kamana abibebe pe kaokina'mibe, taeba ka yuga pompene. Kaeba Kotitimana agiso, untiye. Piya, a'ya'ma poropete kina'mi usu kamana'ama nkagoba, pipa Isukawe.

Wae nkosira mintanti ntagarama kamanane

11 Pigoya, naeba to agauwapa, mantaba a'waiyogana, we, wae nkosi mintoga agantuwe. Piya, akabata mintome'na nkagega'ewapa: Aogima kabima mima Tagantanamana pemi Ntagarawe, untawe. Piya, aeba arupuyenamana nkaega'ma kamanapa aogima a'yigi nkatamagina, ma'ena aogima piye.
12 Piya, aowamaba yaku nkikisu pogana, a'notiba uwaena wa'ega kina'mi taminoku'antonto waintogana, autapa abintowa abinti nkagega'ewapa kaemarantiye.
13 Piya, e'ero kaiwapa koratasa pai'ataogana ae'wa nkagewapa: Koti Kamana Agowe, untawe.
14 Aibogini, a'ya'ma mantabintisa irebu kina'miba igeba aogi wae kai, nare ntare pe kai u u'ma, wae nkosi mima aega'ma wantawe.
15 Piya, awamupisa agananta paroya ntogi aboraogana, kana yogitasa maga maga kina'mipa iyegukena puntiye. Piya, aeba aeni asarasa kabiwaitakiye. Aeba waini airapakena kankabebi airapakiye. Piya, pi kankabeba taberaka'ya Koti tabe amo'enawane.
16 Piya, kaiwatape arutape agewapa: Wa'ega Kina'mi Wa'egawe, Tabe Kina'mi Tabewaine, piyama kaema'ma mintiye.
17 Piya naeba to agauwapa, ka enisore yagarama papinti asintoga agantuwe. Aeba a'ya'ma manta akata pa'urite waume kabaraka tabera kega'e uma maya untiye: Tigeba menkaki puma Koti tabe nakenaba ampa naiyo, untiye.
18 Piya, tigeba mabisa wa'egawama nkipe, paitanta irebu kina'mi nkipe, esegi pe kina'mi nkipe, osiwama nkipe akabata wa kina'mi nkipe ampa naiyo. Eya, kayokaya kina'mipe uwa kina'mipe, tuminta kinape inta kinape, tigeba a'ya'ma kina'mi nkipa nakibewe, untiye.
19 Piya, naeba to agauwagana, pi kabu kinape maga maga wa'ega kinape a'ya'ma irebu kina'waipe aki pumagini, igeba wae nkosira mintanti ntagaramage ae irebu kina'wake ma'ena puwaitakena aki pugu agantuwe.
20 Piya pumepa, aeba kabu kinape kumpari poropetewape asu isigasima iga'na puwaisitantiye. Piya, pi poropetewamaba kabu kina'ma nkaobi toma toma awame'ena pumagina, pintanarasa ago'ena puma kabu kina'ma nkara'ena maenta amata agisume kinapa kumpari'ena puwaigaintine. Piya, pi kabu kinape kumpari poropetewape uwa isiyo agantusuguna, isiyesagayuma maebugasoginisi esegi kagu'ama yaku tami kotupintiba tumintase.
21 Piya, pi wae nkosira mintome ntagarama aeba awamupisa aboraome paroya ntogirasa a'ya'ma to kama kinapa iyeguyogini purintawe. Aibogini, a'ya'ma kabarankamaba ampagini pi kina'mi nkipa nauguna iga'e paoga agantuwe.

20

Sataniba 1,000 kabu iga'na puntiye

1 Piya naeba to agauwapa, ka enisore yagarama mantabintisa tumoga agantuwe. Piya, ayapipa ka ki, abe kampa wainta karasa ki u u'ma tabe iga'na kaga urite tumintiye.
2 Aeba tumimagina pi tabe kuyeba araku'ma iga'na potaugu agantuwe. Piya, pi paisa kuyewama aeba Satani, kewe. Piya, pi enisorewama iga'na potamagina: 1,000-wa kabu iga'nabi mpiyoma, otamagina,
3 abe kampa wainta kabinti apasanakasogana tumintiye. Piya tumogana aeba awaba akumpa esegi potantiye. Piya, Sataniba 1,000-wa kabu kampa maga maga kina kumpari uwaitasanaga akunkataoga agantuwe. Piya, pi kana a'ya wakanaba ainti ai'ataigina aeba ima aro ntaganto to aborama nasikiye.
4 Piya, naeba agauwapa, ka'isa wa'ega aemu yabae waiyogana, pita'i a'yigimpa agama kamana uwaitakena yogara Kotiba iba puwaitanti kina'miba mara'mintugu agantuwe. Piyama agauwapa, Isuti imatiti puma au'wa aborama Koti kamanapa upebe puntaka, kama kina'waimpiba ina'mu arisa kasuguni purinta kina'mi nkimankamaba agantuwe. Piya agauwapa, kabu kinatano, amankatano kampa agisunta kina'mi nkimape, ara'enawapa i'nerano, iyatano kampa maenta kina'mi nkimape agantuwe. Piyama agauwagini, pi kina'miba to ka asima iyogamagini, igeba Karaisitibe kaga wa'ega puma 1,000-wa kabu miyugu agantuwe.

5 Piya, igeba maru'ena irubintisa asintawe. Aibuguna, a'ya'ma to ka'isa purinta
kina'miba pabi ntagaba kampa asima iyogantawe. Kampaye. Igeba pi 1,000-wa kabu
a'ya waogana asima mintugu agantuwe.
6 Piya, marusa yaga asima mikibe ntagaba iyogakibe'nagiba igeba aota mima
i'muntanabi mpikibewe. Piya, ainkagogo purikena yagagaba kampa iyekuru pekana
ataba kampa puwaitakiye. Kampaye. Piya, pi kina'miba igeba Kotige Karaisitige isige
mono yuga pumagini, Karaisitibe kaga mima 1,000-wa kabu wa'ega puma mikibewe.

Sataniba ataraka'ya puntiye

7 Pigoya, aintiba pi 1,000-wa kabu a'ya wakanaba, Satanipa iga'nabisa akariyoba
ataigina kanakiye.
8 Kanakiniba, maga maga kina, tarawa tarawaki ma atutasa kina, pipa Kogibe
Mekogibe, igepa Satani kaga kumpari uwaigasima, tabe ma'enara iba puma aki puwait-
akiye. We, pi kinapa kayo wani kepiya kanta puma kampa aisema kanara, aki pikibewe.
9 Piya, naeba aguwapa, igeba a'ya'ma mariba masi purite kanama ampaki puma Kotiti
atokaeyume kina'mi kumape Koti nkabugai kumape kaga ainkinki pugu agantuwe. Piya
puguna, mantabintisa yaku tumima pi nkirebu kinapa irabatintiye.
10 Aibogana, Kotiba piyama kumpari uwaigainti keba aesagayuma maebugasogana,
aeba kotupi, yakupe kagu yakupe esegima tami kotupinti tumoga agantuwe. Piya, pi
kabu kinake kumpari poropetege maebugasoginisi mintusume kotupinti tumogini kaga
mimagini, arape asekape a'ya'ma yaga iki nakiyenabi miyaba miyugu agantuwe.

Tabe pako pikenaenawe

11 Pigoya, naeba agauwapa, ka tabe wae nkaemu yabae waintogana, ka'waina
mara'mintoga agantuwe. We, ae aorisaba mabe mantabe aegaka wawaegasusuguna,
marunkaisipa to kapa kampa waintantiye.
12 Piya to agauwapa, purinta ige wainta kinape tuminta kinape, a'ya'ma kina'miba
aemu yabaewama nkaori asima mintugu, agauwagana esaka esaka apira puma aisun-
tiye. Piyamagina to ka isakeba apira puntipa, pipa miyaba kina'mi nkisane. Piya,
mara'minti'naba aeba esaka esaka aisuma kaemaranta'enaba agamagina, purinta kinapa
a'yigi nkitantiye. Eya, a'ya'maena pume kanara a'yigi nkitantiye.
13 Piya, kayo waninkamaba aeti mintome purinta kina aborawaeyogana, pabiyamagina
purintapisa kabintisa a'ya'ma kina'miba aborawaeyuguna, a'ya'ma kinapa pume kanara
ka ka a'yigi nkitantiye.
14 Piya pumagina, purikenaenabe kabinti mikenaenabe kaga maebugasogana yaku
tami kotupinti agora tumintiye. Pi yaku tami kotupa pipa ainkagogo purikenaenawe.
15 Piya, aeba ka'waina nkage miyaba isapi kampa agantanaba, aesagayuma pi ntaku
tami kotupinti kaga maebugasoga agantuwe.

21

Kasa mantage kasa magewe

1 Pigoya, naeba agauwapa, kasa mantage kasa mage aboraoga agantuwe. Piya,
marusa mantage marusa mageba nagari waogana, kayo wanipa kaga to kakema kampa
waintantiye.
2 Piya, aota kuma, kasa Yerusaremi kumapa Kotitisa mantabintisa tumoga agantuwe.
Piya, pi kuma'amaba waya'ma iba'ena puma wara atakena awa'ena pusu puma tumo-
gana,
3 tabe awamu aga aemu yabaerasa mayama tumoga abintuwe: Abo. Ibaba Koti miyemi
kumapa wasana igeti waintiye. Piya, aeba igege miyekini, igeba ae aokina mikibewe. Eya,
Koti aewapa igeti mikiye.
4 Igeti mimagina, aeba iyo'nuba aebago puwaegasakini, to kakema wasanamiba kampa
purikibewe. To kakema kuntaenabe kube'enabe iki nakiyenabe kampa aborakiye.
Kampaye. Pi paisaenaba ago nagari waye, piya yoga abintuwe.
5 Pigoya, aemu yabaera mara'mintome'naba maya untiye: Agao. Naeba a'ya'maenaba
kasa'ena mana pumarauwe, untiye. Piya umagina aeba to kakema maya uma unam-
intiye: Kaeba ma yo kamanapa kaeyo. Piya, pi kamanapa kampa antage'ena puma taga
taka'yane, untiye.
6 Aeba to kakema maya unamintiye: Piya, a'ya'maenaba aborawaentuwe. Naeba
paitanta yagara mite aintisa yagaraba mite puma, a'ya'maenama nkago nawe. Piya,
wanika abemikaba naeba kanara e'wasa nabai'nami wanipa uwaba amekana nakiye.
7 Piya, yoga puma agaikibi'napa mayama aboramukuwe: Naeba Kotiwa mpiyekana,
aeba yagarane mpikiye, untiye.

8 We, iyekuru puma iyegaka wa kinape, kampa imatiti pe kinape, tonarona i'nintana
pe kinape, iyeguye kinape, kumiyena pe kinape, kiyo'ena pe kinape, ama koti nkagise
kinape, a'ya'ma kumpari ye kinape, ige'wai nkantota'enaba esegima tami kotupi iye-
sagayuma maebugaikiye. Piya, pi yakupe kagu yakupe tami kotupa, pipa ainkagogo
purikenaenawe.

Kasa Yerusaremi

9 Pigoya, ka enisore yagarama naeti ampagina, aeba tonaentisa tara umaema wasana
ata puwaitakenaena pumaewainta tu'na u'urintume nkenisore kina'mipisa naeti ampa
maya unamintiye: Kaeba kanao. Naeba iba'wae, sipisipi awaroma maekena pemi
nkwaepa kayakikuwe, unamintiye.
10 Piya umagina, pi enisorewamaba Awamusa'amati atokaenatama nababute tabe e'ero
amuti imagina, aeba aota kumapa, Yerusaremi kumapa, nayakintiye. Pi kuma'amaba
Kotitisa mantabintisa tumogana nayakintiye.
11 Piya, pi kumapintiba Koti nke'wasaenama arantiye. Eya, e'wasaenawapa tabe
ikankantaga yaba kanta puma taberabe yasipa yaba kanta ta'nera'ne puma, arawama
karasi kanta puntiye.
12 Pi kumatapa tabe kagisa inata asugasima ainkimaranta kagisa waintogana, pi kagis-
abi nagisarisa tara tumpaema kabi waintogana, pi kaberapa nagisarisa tara tumpaema
Isureyo kina'mi tupisa igiwaipa kaemaraogana, pi kaberapa nagisarisa tara tumpaema
enisore kina'miba asima mintantawe.
13 Piyaenaba, pa nkirosai nkauka'iba kakaga kabiwa, pa tupasaitiba kakagawa,
metakaeri kakagawa, maretakaeri to kakaga kabiwa suma waintantiye.
14 Pi kuma'ama kagisawamaba nagisarisa tara tumpaema yabata kimaraogana, pi
ntabatapa sipisipi awaroma nkaposoro kina'mi nkige kaemaraoga agantuwe.
15 Pigoya, pi enisore, nae kamana unamome'naba aeba korirasa pumaranta asa ayapi
u'ma, pi kumape kabewape kagisawape aisukena asaba urintoga agantuwe.
16 Piya, pi kumapa po kona kumane. E'eronkape tabenawape ka'masane. Piya,
enisorewamaba asawatasa kana kuma aisuma agaomepa, e'eronkape tabenawape inati-
saenawape ka'masa pumagina, pipa 12 tauseni kanara agantiye. Pipa 2,400 kiromita
aisuma agantiye.
17 Piya, pi enisorewama pi kagisa aisuma agaomepa, wasanami aisikenaenarasa agama,
tabenawapa 144 kanara agantiye. Pipa 70 mita aisuma agantiye.
18 Piya, kana kuma'ama kagisaba yasipa yabatasa kimagina, kana kumapa korirasa
pumaraogana, arawama karasi kanta puntiye.
19 Pi kagisawama nkago yabapa tabe ikankatasa toma toma ta'nera'ne yabatasa
awa'enawapa pumarantiye. Piya, marusa yabapa yasipawa, tarasa pome ntabapa
sapayawa, kakagasa pome ntabapa agetiwa, tarawa tarawaki pome ntabapa emerowa,
20 nayaka'mu pome ntabapa satonikisiwa, tonaentisa ka'umaeyome ntabapa
koniriyawa, tara umaeyome ntabapa karisoraitiwa, kakaga umaeyome ntabapa
periyowa, age ka megasome ntabapa topasiwa, nayatara'mu yabapa karisoparesiwa,
nagisarisa ka tumpaeyome ntabapa ayasiniwa, nagisarisa tara tumpaeyome ntabapa
ametisiwa, suma waintantiye.
21 Piya, nagisarisa tara tumpaema kabiba pipa nagisarisa tara tumpaema wae pas-
esuwe. Eya, ka kabiba ka tabe pasesu waintogana, pi kumapintisa kipa korirasa
pumaraogana, aeba karasi kanta pogini agarosa'ma agantawe.
22 Piya, pi kumapintiba tabe mono namapa kampa agantone. Kampaye. Wa'ega Koti
taberaka'yape, sipisipi awaromabe, isigeba pi mpono namapa mintusugu agantone.
23 Piya, pi kumapintiba pankamabe o'amabe e'wasaba kampa pukiye. Kampaye. Koti
ae e'wasa pekana, sipisipi awaromaba aeba kane'wane.
24 Piya, pi kuma'ama nke'wasaenara a'ya'ma maga maga kina'miba nasigini, pita'i
mabisa wa'ega kina'miba aogi iwa'enawaipa maete metakibewe.
25 Piya, arapa pi kuma'ama kabeba kampa akunikibewe. We, pi kumatapa kampa ase
ukiye.
26 Piya pekini, a'ya'ma marisa iwa'enabe i'muntanawaipe maete kanagana pukibewe.
27 Piya, i'nintanabe, wasanama tonarona kamparagaena pukibi'nabe, kumpari uk-
ibi'nabe, pipinti kampa ubasikiye. Kampaye. Piya, sipisipi awaroma nke'wasa maekena
isapi igewai kaetanti kina'mi ibiwaipa ubasikibewe, piya untiye.

22

E'wasa wanike e'wasa yagewe

1 Piyama agauwagana, enisorewamaba anompa nayakintiye. Pi nkwanipa e'wasaena
maekena wani, karasiwama ta'nera'ne pusu pi wani, pipa Kotige sipisipi awarowampage
isiyemu yabaerasa aborami nkwanine.
2 Piya, pi waninkama pi kumapintisa ki'ama nkakapinti wagina, to awamori to awamori
e'wasaena maekena ya waintiye. Pi ntawamaba nagisarisa tara tumpaema toma toma
a'wapa waiyegina, pi'na oka oka aborama agutaye. Piya, pi ntawama nka'yenkapa maga
maga kina'miba naigina, kamparagaenawaipa maegasima kaba itakiye.
3 Piya, pi kumatiba kaikenaenaba to kapa kampa aborakiye.
Piya, pi kumapintiba Kotige sipisipi awarowampage isiyemu yabaewama waiyekini,
kayokaya kina'wampiba agisuma mikibewe.
4 Piya, igeba aogawapa agama miyigina, i'nera ae ageba aborama waikiye.
5 Piya, pi kumatapa kampa toba ase ukiye. Kampaye. Pi kumatasa kina'miba kanepe
pape kampa aguyosagaigina, Wa'ega Koti aeba arakenaenawaipa mikiye. Aibekini, igeba
asi nasiba wa'ega kina kanta puma miyaba mikibewe.

Isu kanakena kamanane

6 Pigoya, pi enisorewamaba mayama unamintiye: Pi abempe kamana pipa kampa
antage'ena puma, pipa tagataka'yane. Piya, Wa'ega Koti, poropete kina uwaitanti'na, aeba
enisorewapa otagina tumpa kayokaya kina'wapa agaro nkaborakibintanaba iyakegini
agawe.
7 Piya, abo. Naeba agarosama kanakuwe, iyema unamoga abintuwe. Piya, ka'waina ma
nkisapi kaeyo kamana, Koti nkawamupisa kamanapa aegarami'naba, aeba a'muntanabi
mpikiye.
8 Pigoya, nae Yonina, pintana agama abiwaentuwe. Piya agama abiwaemagi, naeba
nayakinti enisorewama nkagisabi parokaema agisukena puwagana,
9 aeba maya unamintiye: Kampaye. Kaeba piyaba a-po. Piya, naebe, kaebe, poropete
kaokinape, ma nkisapisa kamana wasiye kinape, taeba ka yuga pompene. Kaeba
Kotitimana agiso, untiye.
10 Piya, to ka maya unamintiye: Kaeba ma nkisapisa Koti nkawamupisa kamanapa
a-nkasaema akumpa'ma miyo. Kampaye. Piya, pi kamana'ama nka'wa aborakena
kana'wapa ago agarosaye.
11 Pi kana'wakaba ataena pe'nagiba ataena pikena puntanaba peno. I'nintana
pe'nagiba i'nintana pukena puntanaba peno. Piya, arupuyena pe'nagiba arupuyena
pukena puntanaba peno. Aota miye'nagiba aota mikena puntanaba aota miyeno, untiye.
12 Abo. Naeba agarosama kanamagi, antota'enanentaga irosa'magi, a'ya'ma wasana
pentanawaika ikankaipa ka'masa puma a'wae puma imikuwe, iye.
13 Piya, naeba paitanta yagara mite aintisa yagara mite puma, marusabe atutasabe
a'ya'maenama nkagonawe, piya untiye.
14 Piya, itasaenaba wani nkaema aebarupa'nagiba, igeba i'muntanabi mpikibewe.
Piya pe'nagipa uwaitakini e'wasaena maekena yawamankapa namagini, pi kuma'ama
kabirasa wama antabaipinti ubasigina kanarasano.
15 We, yaga kara kanta pe kinape, kiyo'ena pe kinape, kumiyena pe kinape, wasana
iyeguye kinape, ama koti nkagise kinape, a'ya'ma kumpari'ena ibugagina aega'ma pe
kinape, igeba Koti kuma'ama nkabe'i mikibewe, piya untiye.
16 Piya: Naeba Isuna, naeba enisorene agarubaogana monota ai'aru pe kina'mititi
wama ma nkawaga kamanapa uma aborarimiye. Piya, naeba Tebiti tupisa ago ai'ne
nawe. Naeba abayara e'wasa nori nawe, piya untiye.
17 Pigoya, Awamusa'amage sipisipi awaroma nkwae'mage: Kanao, untase. Wasana ma
kamana abi'naba: Kanao, yeno. Piya, wanika abemi'naba aeba kanano. Eya, e'wasaena
maekena wanika abemi'naba aeba kanama e'wasa wanipa uwa ampaema nano.

Nagarikena kamanane

18 Pigoya, wasanami ma nkisapisa Koti nkawamupisa kamanapa abe'nagipa, naeba
esegi kamanapa maya urimuwe: Piya, ka'waina ma kamanata ka'isa to kamana
atokaekibipa, Kotiba ma nkisapisa wasana ata puwaitakena kamana'ama nkau'wapa aeti
atokaetakiye.
19 Piya, to ka'waina ma nkisapisa Koti nkawamupisa kamanatasa ka'isa maegaikibe-
mipa, aogi antota'enawapa Kotiba maegaikiye. Eya, e'wasaena maekena yagabe, aota
kumakabe unti nkantota'enawapa maegaikiye.
20 Pigoya, ma kamana uma aborama: Taga, tagane, yika, aeba: Karu'ena kanakuwe,
iye. Eya, Wa'ega Isu kaeba karu'ena kanao.
21 Pigoya, Wa'ega Isu nkawagaenawampa a'ya'ma tigeti waima waiyeno. Tagane.